2
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 710
4 IANUARIE 1969

ÎN PRAG DE AN

anul nou a sosit mai devreme

Prin realizarea ritmică a sarcinilor de plan, colectivul Combinatului chimic-Făgăraș a pășit în anul 1969 încă de la 14 decembrie. Aceasta mai înseamnă depășiri de 37 000 000 lei la producția-marfă vîndută și încasată și beneficii suplimentare de aproape 26 000 000 lei. În același timp, planul de export pe anul 1968 a fost îndeplinit în proporție de 180%.

Vom depune în continuare eforturi, justificînd, prin munca noastră, în noul an, aprecierea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968: «Ceea ce este prevăzut în planul pe 1969 pentru chimie, este posibil de realizat».

Ing. Teodor ȘUTEU
director general al Combinatului chimic-Făgăraș

700 reușite

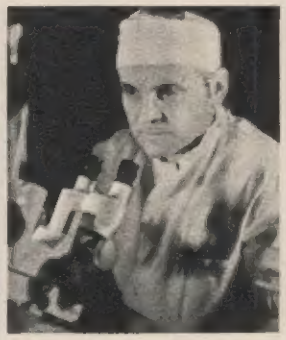

Renumele clinicii O.R.L. a spitalului C.F.R.-Witting a fost justificat — sper — și în anul 1968. Numărul intervențiilor chirurgicale — atît de dificile — pe urechea externă și mijlocie, a depășit cifra de 700, procentul celor reușite complet — sub aspectul redării auzului — urcînd la 98%. Lupta noastră împotriva surzeniei nu a fost însă limitată la «armele» chirurgiei. Preocupați de misterul surdităților totale brusc instalate, am mai descoperit că o mare parte din cazuri sînt de origine richețiană, reușind astfel să redăm unor pacienți integritatea simțurilor, și încă printr-un tratament destul de simplu. Este de imaginat interesul cu care a fost primită comunicarea pe care am ținut-o recent pe această temă la Istanbul, în cadrul «Săptămînii medicale balcanice».

Rezultatele obținute ne-au convins că valoarea cercetării științifice este strîns legată de condiția ca ea să pornească și să aibă ca finalitate cerințele practicii. Cercetătorul, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a municipiului București, trebuie să dovedească și «îndrăzneală, pasiune și muncă».

Emil CADARIU
doctor în științe medicale, directorul Spitalului C.F.R. nr. 1 București

conturul portului de mîine

Digurile pe care le-am construit la Constanța în prima etapă redau perfect conturul viitor al portului. Suprafața de extindere: 523 hectare — de trei ori și ceva mai mare decît cea a vechiului port.

În 1968 a fost terminată și dată în folosință prima instalație: postul petrolier nr. 1, la care au și început să acosteze nave de mare capacitate (pînă la 36 000 tone). Paralel cu executarea a diverse lucrări portuare (platforme, căi ferate, șosele etc.), s-a trecut la construirea primelor dane ale unui nou chei (molul de sud). Aici vor putea acosta curînd cargouri și mineraliere de 25 000-50 000 tone, nave de mare capacitate, ce nu pot pătrunde în portul vechi.

În lunile care urmează vor continua lucrările la danele molului de sud, precum și amenajarea cu instalații și utilaje moderne a noilor cheiuri. Va începe înălțarea celor trei faruri de la intrarea în port, farul cel mare de la capul digului constituind o adevărată operă de artă.

Viorel PETRUESCU
inginer-șef al Întreprinderii de construcții hidrotehnice Constanța

am înfrînt seceta

În pofida condițiilor meteorologice nefavorabile, C.A.P.-Gîrbovi, județul Ilfov, a obținut și în 1968 producții deosebite la hectar: 3 726 kg grîu, 3 608 kg porumb, 2 004 kg floarea-soarelui etc. Recoltele au depășit parametrii planificați; spre exemplu, producția la hectar a sfeclei de zahăr a fost cu 5 600 kg mai mare decît cea prevăzută. Asemănător este și bilanțul sectorului zootehnic. Drept rezultat, și valoarea zilei-muncă s-a mărit la 32,50 lei.

Pentru 1969 ne-am planificat producții sporite nu numai față de cele urmărite în 1968. Dorim să ne situăm, în continuare, printre cooperativele agricole de producție fruntașe.

Folosesc prilejul pentru a exprima și acordul membrilor C.A.P.-Gîrbovi față de proiectul legii privind impunerea veniturilor agricole. Vom justifica încrederea față de țărănime, exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la întîlnirea conducerii de partid cu președinți ai cooperativelor agricole și ai uniunilor cooperatiste județene, ținută în ziua de 23 decembrie 1968.

Marcel DOBRA
președintele C.A.P. Gîrbovi, jud. Ilfov

c.i.l. - pipera — trepte noi

În anul 1968, la Complexul pentru industrializarea lemnului-Pipera a fost dată în folosință o nouă fabrică pentru mobilă de bucătărie. Pentru a asigura cadrele corespunzătoare, am școlarizat și calificat în cadrul întreprinderii un număr de 500 lucrători tineri, reușind să realizăm cu două trimestre mai devreme indicatorii tehnico-economici proiectați. S-au mai executat ample lucrări de dezvoltare a capacității de producție la Fabrica de înnobilare a plăcilor — fabrică unică la noi în țară — lucrările șantierului desfășurîndu-se paralel cu procesul de producție.

CIL-Pipera va deveni în anul 1969 cel mai mare complex al industriei lemnului din țară, cu multiple sarcini pentru consumul intern și pentru export. Avînd în vedere măsurile de exploatare mai rațională a fondului forestier, hotărîte de Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, ne propunem ca în ansamblul acțiunilor de organizare științifică a producției să acordăm o grijă deosebită valorificării superioare a lemnului, evitării oricărei risipe de materie primă.

Ing. Aurel RIZEA
directorul CIL-Pipera

NOU

construcțiile bucureștiului

Elementul nou intervenit în domeniul construcțiilor de locuințe în 1968 îl reprezintă apartamentele cu grad de confort diferențiat, primite cu interes de cetățeni. Printr-un consum mai judicios de materiale și de fonduri, prețul de cost mediu al unui apartament a scăzut la 35 000 lei. În aceste condiții, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a municipiului București, s-ar putea construi, în întreaga țară, 30 000 de apartamente în plus.

Anul 1968 a marcat începerea resistematizării cartierului Colentina și amenajarea salbei de lacuri din acea zonă, intrarea în funcțiune a noului centru de televiziune, înaintarea lucrărilor pe șantierul Institutului politehnic, începerea construcției Teatrului Național, a aeroportului internațional Otopeni etc.

Pentru anul 1969 avem în vedere îndeplinirea obiectivelor cuprinse în chemarea la întrecere adresată de Conferința organizației de partid a municipiului București, organizațiilor județene de partid, tuturor oamenilor muncii. Printre altele, ne-am angajat să scurtăm cu 1-3 luni termenele normate de execuție a celor 23 000 apartamente prevăzute a fi date în folosință în 1969.

Traian ISPAS
vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului București

stăpîni ai apelor

Institutul nostru a terminat în 1968 proiectele de execuție — detaliu — pentru închiderea Dunării la Porțile de Fier, eveniment de seamă în «viața» Dunării, ce va avea loc în toamna anului 1969. Cu gîndul la viitor, am încheiat și studiile tehnico-economice pentru construirea unei hidrocentrale pe Olt — în zona Rîmnicu Vîlcea — construcție cu numeroase implicații pozitive pentru viața economică și turistică a acelei regiuni.

Paralel cu continuarea, în anul 1969, a elaborării proiectelor de execuție pentru amenajările de pe Someș, Sebeș, Lotru și din zona Porților de Fier, vom termina studiile, cercetările și proiectele pentru alte amenajări pe Olt, Siret, Argeș.

Ne propunem să răspundem printre primii, cu fapte, la chemarea lansată de institutele de cercetări și proiectări din sectorul 7, pentru a contribui în mai mare măsură la desăvîrșirea construirii socialismului în patria noastră.

Dr. ing. Florin IORGULESCU
directorul Institutului pentru studii și proiectări hidroenergetice (I.S.P.H.)

prezențe economice peste hotare

Anul 1968 a marcat o creștere a participării țării noastre la tîrgurile și expozițiile internaționale: 63 acțiuni, față de 52 în 1967 sau 41 în 1966.

Întreprinderile noastre de comerț exterior au participat la 12 tîrguri în țările socialiste, la 37 în țările capitaliste dezvoltate și la 14 în țări în curs de dezvoltare. Succesul politic și economic al participărilor a fost concretizat și prin medaliile de aur sau diplomele de aur obținute (Alger, Barcelona, Bogota, Brno, Leipzig și München). În anul 1969 numărul participărilor la tîrguri și expoziții internaționale va crește la 69. O altă manifestare de amploare, organizată de Camera de comerț, va fi Expoziția realizărilor economiei naționale a Republicii Socialiste România, ce se va deschide în august 1969 la București, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la eliberarea patriei.

Tot în 1969 se vor continua lucrările pregătitoare pentru organizarea primului tîrg internațional în București, ce va avea loc periodic, începînd din toamna anului 1970.

Nicolae VRABIE
redactor șef la Direcția de propagandă și reclame din Camera de comerț a Republicii Socialiste România

roadele organizării științifice

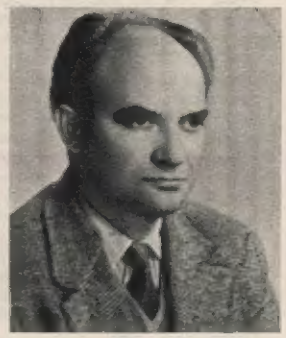

În anul 1968, colectivul întreprinderii industriale de stat «Țesătura»-Iași a obținut rezultate semnificative datorită organizării științifice a producției. Astfel, la filatura de fire pieptănate zona de deservire la mașinile de filat cu inele a crescut la 15 porți de mașină, față de 6, proiectate inițial. În același timp a crescut continuu calitatea produselor, ceea ce a influențat și procentul de export care a crescut de la 10% — la începutul anului — la 40% din volumul total al producției, în ultima parte a perioadei.

Pentru anul 1969 ne propunem rentabilizarea tuturor sortimentelor, ceea ce va duce nemijlocit la ridicarea rentabilității totale a întreprinderii. Preconizăm modernizarea uneia din unitățile noastre, pentru a trece la prelucrarea fibrelor poliesterice.

Sîntem hotărîți ca prin munca noastră să facem cinste sectorului industriei ușoare, ale cărui realizări au fost apreciate pozitiv de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968. Vom răspunde cu entuziasm chemării la întrecere adresată tuturor oamenilor muncii de Conferințele organizațiilor de partid ale municipiului București și județului Timiș.

Ing. Ioan HUȚANU
directorul I.I.S. «Țesătura»-Iași

la scară industrială

Prin actuala sa capacitate — 135 000 capete — combinatul I.A.S.-Căzănești a devenit cea mai mare unitate din lume specializată în creșterea și îngrășarea porcilor, cu o producție în anul 1968 de 11 260 tone carne. Aceasta înseamnă că de pe banda «uzinei» noastre iese un animal îngrășat la fiecare 210 secunde. Se pare că grăsunii se simt bine în aceste condiții moderne, din moment ce se realizează un spor mediu zilnic la greutate: 594 g. În acest sens îi ajută și fabrica noastră de furaje, cu o capacitate de circa 50 000 tone pe an.

Indicele de productivitate muncitor/an a crescut de la 50 113 lei la 309 000 lei, ceea ce, alături de ceilalți parametri, permit să se estimeze un beneficiu de 22 000 000 lei în anul ce s-a încheiat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, a enunțat un calcul economic simplu: dacă s-ar realiza un spor suplimentar în greutate de numai 10 kg pe cap de animal, pe ansamblul economiei naționale s-ar obține un spor de producție de 30 000 tone carne. Vom ține seama de această exemplificare.

Ing. Iacomi ONOIU
directorul I.A.S.-Căzănești, jud. Ialomița

actualitatea

construcții: industrializarea construcțiilor prin tipizare

— Volumul construcțiilor din țara noastră crește anul acesta, față de 1965, cu 45%, iar în 1970, cu 64%, urmînd ca în deceniul următor ritmul să crească încă mai mult. Care sînt mijloacele de realizare ale acestui amplu program de lucru?

Răspunde ing. VASILE BUMBĂCEA, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare:

— Proiectarea și executarea unui asemenea volum de construcții sînt de neconceput fără găsirea *unor modalități noi de creștere a productivității muncii*, în amîndouă sectoarele. Unul dintre mijloacele de căpetenie este industrializarea construcțiilor, bazată pe tipizare. Avantajele sale? Reducerea prețului de cost și scurtarea duratei de execuție, economisirea forțelor din proiectare etc. Nu întîmplător între 1960 și 1967 s-au realizat, după proiecte tip, 2 750 000 *mp* hale industriale, 50 000 de apartamente convenționale din panouri mari, prefabricate, 1 750 000 stîlpi pentru linii electrice aeriene — ca să dau doar cîteva exemple. Vreau să fiu bine înțeles. Prin tipizare nu rezolvăm totul. Sîntem preocupați în egală măsură de funcționalitatea și costul execuției construcțiilor pe care le proiectăm. Pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea ținută la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, a făcut următoarea remarcă referitoare la construcțiile industriale: «În definitiv, nu clădirea, ci utilajele determină creșterea producției».

— Ce se prevede pentru 1969 în materie de tipizare a construcțiilor?

— La începutul lunii decembrie a avut loc o ședință a comitetului nostru, cu participarea tuturor ministerelor, ședință care a aprobat planul de tipizare a construcțiilor care se vor realiza anul viitor. Planul cuprinde numărul proiectelor tip după care se vor realiza felurite categorii de lucrări: 162 de proiecte pentru clădiri de locuit, 196 pentru clădiri social-culturale și 188 pentru construcții industriale etc., etc., etc.

— Este limpede că, pornind de la un proiect tip, se poate obține o serie mare de construcții într-un timp mult mai scurt decît atunci cînd este vorba de unicate. Dar oare, extinderea tipizării nu accentuează totodată și acea monotonie mult discutată a ansamblurilor de locuit?

— Proiectele tip nu exclud cîtuși de puțin varietatea. De altfel, nu mai departe decît acum o săptămînă sesiunea de comunicări științifice care s-a desfășurat la Institutul de proiectare a construcțiilor tip a abordat și dezbătut, printre altele, soluții noi. Construcția în 1969 și în anii următori a unui număr mare de apartamente cu grad diferențiat de confort ridică alte probleme, care *nu* sînt străine de aspectul orașelor noastre. În orice caz, dincolo de orice particularizare, C.S.C.A.S., ca for de coordonare, cît și organizațiile de proiectare și execuție din București și din toată țara sînt unanim de acord că numai industrializarea poate să rezolve sarcinile mari pe care trebuie să le rezolve sectorul construcțiilor. Or, industrializarea este inseparabilă de tipizare, de prefabricare și mecanizare. Firește, conștiința acestor imperative devine activă, se materializează în numeroase acțiuni a căror finalitate trebuie demonstrată prin îndeplinirea exemplară a planului de investiții pe 1969 și, firește, realizarea prevederilor cincinalului.

F 03

BOBEL MIRCEA, directorul Fabricii de uleiuri comestibile-Slobozia.

— La Slobozia a intrat în probe tehnologice cea mai mare fabrică de uleiuri comestibile din țară. Ce ne puteți spune în legătură cu acest eveniment?

— Construirea acestei fabrici se integrează în planul de primenire industrială a Bărăganului. Ea va servi la valorificarea semințelor din Bărăgan, fiind în același timp una dintre cele mai mari unități industriale ale județului Ialomița. Capacitatea de prelucrare finală va fi de 400 tone semințe în 24 de ore. Prima șarjă de ulei elaborată zilele trecute ne îndreptățește să afirmăm că produsele noastre vor întruni sufragiile consumatorilor. Procesul de producție este complet automatizat și ne va permite obținerea a trei categorii de ulei: *din floarea-soarelui*, de soia și din germeni de porumb.

Ing. C-TIN GRIGORESCU, director adjunct al Direcției investiții-construcții din Ministerul Comerțului Interior

— Ce unități comerciale de mai mare ampioare vor fi date în folosință în primul trimestru al acestui an?

— Să începem cu Bucureștiul: un mare centru comercial în Drumul Taberei (suprafața construită: 834 mp). Aici vor fi deschise mai multe magazine cu produse industriale și alimentare. Un alt centru comercial (pe o suprafață de 935 mp) se va da în folosință la Lucăcești (Moinești), jud. Bacău. Tot în aceeași perioadă se vor inaugura un complex comercial (578 mp) la Oltenița și un mare depozit alimentar (2 400 mp) la Vaslui.

Ing. ȘTEFAN AGOȘESCU, șef de lot la șantierul de reconstrucție a Hanului lui Manuc

— Cînd va fi terminată lucrarea?

— În acest an, mai precis înspre sfîrșitul lui 1969, Hanul lui Manuc va arăta exact așa cum era inițial. În pivniță va fi deschisă o cramă, la parter va funcționa un restaurant, iar la etaj, un hotel cu 54 de camere. Totul în stilul primelor decenii ale secolului al XIX-lea. Lucrările sînt în fază de finisare. O dată cu Hanul lui Manuc vor fi terminate lucrările de consolidare a vechilor pivnițe din str. Soarelui, precum și cafeneaua turcească aflată în apropiere.

Într-o etapă viitoare vor fi restaurate Hanul cu Tei și Hanul din Gabroveni.

POMPILIU MATEI, directorul Editurii Meridiane

— Ce lucrări vor apărea în editura dv. în primele două-trei luni ale lui 1969?

— În primul rînd se continuă seria de artiști contemporani. Iată cîteva titluri: «Petre Abrudan» de Francisc Păcuraru, «R. Iosif» de R. Ionescu, «Viorel Mărgineanu» de V. Drăguț, «Coriolan Nora» de M. Țoca, «Grigore Vasile» de M. Mihalache, «Paul Ordef» de Jak Brutaru. Vom mai edita un album cuprinzînd «Frescele de la Arbora» de V. Drăguț, «Folclorul și arta poporului român» de Paul Stahl, un album «Dunărea de la izvoare la vărsare» cu text de Șt. Bănulescu și «Arhitectura veche a Indiei» de A. Bănoiu. De asemenea, «Viața lui Modigliani» de André Salmon.

F 07

STANISLAV HUSEK, coordonator-șef al Agenției publicitare cehoslovace «Rapid»

— Ce își propune agenția dv. prin contactele realizate la București?

— Ne aflăm aici pentru stabilirea diferitelor modalități comune de lucru în domeniul informării economice și a reclamei comerciale.

— Ce urmărește în acest context instituția dv.?

— Printre marile acțiuni pot aminti o amplă expoziție industrială cehoslovacă, care va fi organizată în mai 1969 la București, simpozioane, proiecții de filme, convorbiri cu specialiștii etc. Totodată vom crea posibilități firmelor românești de a informa în mod operativ pe partenerii lor cehoslovaci, punîndu-le la dispoziție toate mijloacele noastre.

FULVIO WILLIAM MACCAGNANI, director la firma «Galileo» din Florența

— Ce produce firma dv.?

— Un sortiment foarte bogat de aparataj electromedical, ca encefalografe, cardiografe, instrumente electronice pentru chirurgie etc., care se bucură de o bună apreciere pe piața mondială.

— România a cumpărat asemenea aparataj?

— Da. Am vîndut în țara dumneavoastră aparataj de un înalt nivel tehnic, destinat operei de asistență medicală a populației. Noi avem relații foarte strînse cu organizații de specialitate românești, cărora le punem la dispoziție nu numai produsele noastre, ci și o documentație bogată cu privire la cele mai recente cuceriri ale tehnicii în domeniul aparatajului electromedical.

— De pildă?

— Un exemplu este recenta expoziție organizată de noi la București și în alte centre universitare românești, în care am prezentat aparataj de ultim tip pentru chirurgie electronică, de cercetare și diagnostic medical etc. Expoziția a suscitat un viu interes în lumea medicală, fiind vizitată de cadre didactice universitare, cercetători și practicieni.

LOUIS ORIZET, expert viticol francez

— Care sînt calificativele pe care le puteți acorda vinurilor românești?

— Eleganță, armonie și echilibru. Ele sînt distincții naturale, foarte căutate și apreciate de francezi. Iată de ce mă pot considera fericit pentru faptul că, degustînd renumitele vinuri de Cotnari, Murfatlar, Valea Călugărească, Drăgășani și Tîrnave, am găsit întrunite în ele, ca într-o simfonie, asemenea trăsături care dau noblețe băuturii lui Bachus.

— Cum vi se par viile?

— Românii își pot face un titlu de glorie din faptul că au vii foarte întinse, cultivate cu soiuri renumite. Dar ceea ce dă înalta calitate vinurilor o constituie perfecta cunoaștere a procesului tehnologic de către viticultori, adevărați magicieni în profesiunea lor.

STOP CADRU

paseismul cavernelor

Un specialist deplîngea zilele trecute dispariția tramvaielor bucureștene, imperative ale adevăratei metropole.

Am fost și eu printre acei cărora, cu 7-8 ani în urmă, retragerea tramvaiului 15 le-a dat sentimentul morții unui prieten. Regretam oare chiar tramvaiul 15? Cred că mă regretam de fapt pe mine, elevul care, coborît în vacanțe pe peronul Gării de Nord, făceam pentru 25 de bani un semicerc prin centrul Capitalei, în drum spre rudele din Filaret.

Mă regretam — atunci — pe mine, provincialul? Cred că nici atît. Regretam mai degrabă provizoratul nesigur al acelei vîrste de adolescență.

Regretam oare tocmai acest provizorat nesigur? Nu, nici atît. Cel mult regretam nesiguranța provizoratului prezent, care punea în evidență încheierea (mai mult sau mai puțin fericită) a unui provizorat defunct.

Este un semn de clasicitate, nu al meu, ci al nostru: ne regretăm perioadele de preludiu, deplingem romantismul pierdut. Și cu cît înaintarea în vîrstă absoarbe cantități mai mari de romantism, cu atît setea noastră de romantism expirat crește în intensitate.

Pe specialistul care susținea necesitatea tramvaielor într-o adevărată metropolă, puneți-l de exemplu să locuiască într-unul din imobilele cutremurate de tramvaie din Piața Obor și-l veți vedea în curînd invocînd birjele. *E vraja și capcana romantismului.* Cu un astfel de smerit paseism am ajunge foarte repede să ne fericim întoarcerea la era cavernelor.

Dar mai e un mod de a privi problema. Acela al conservării. Că un București ca al nostru are nevoie de niște tramvaie și de niște birje muzeistice, e foarte adevărat. Ne-am învățat însă să trimitem *lucrurile* la D.C.A. și apoi să le recumpărăm.

FĂ IMEDIAT!

La început de an, problema ritmului este cea mai actuală. Ni se anunță, să presupunem, că «Nufărul» va albi hainele noastre de pat nu în 12, ci în 11 zile. Am cîștigat o zi pentru ritmul vieții noastre cotidiene. Am cîștigat? Am cîștigat. Cît de departe sînt totuși, încă, cele 11 zile rămase, de ritmul respirației noastre!

Ne place să dormim 6, 7 sau 8 ore — și, bineînțeles, zilnic. «Nufărului» îi trebuie pentru imaculatea modestei noastre perne cîteva minute. Și totuși, între posibilitatea celor cîteva minute și răbdarea creștetului nostru se întinde pustiul celor 11 zile. De unde apar cele 11 zile? Din obișnuința de a ne amăgi.

Pentru apariția unui anunț la «Mica publicitate» ne-am obișnuit să ne amăgim că ne trebuie o săptămînă. E adevărat, știm că între termenele aparente și cele reale se întind lanțurile de munți ale altor și altor termene.

Dar o singură dinamitare a lor ne-ar scăpa pentru totdeauna de amînări. Unsprezece ture suplimentare la «Nufărul» ar aduce lucrurile la normal. Dacă nu unsprezece, zece; dacă nu zece, nouă — dar, oricum, *am deveni* mai fericiți.

O bună cunoștință de-a mea își afișase cîndva pe pereții camerei de lucru o lozincă: «Fă imediat!» Cele două cuvinte, ascultate și înfăptuite zilnic, marcau o filozofie întreagă. Totul, dar absolut totul, și se pare altfel cînd privești lumea prin ochean acestui imperativ. Cuvintele «mîine» și «amînare», luate în această accepție, ar deveni odioase și niciodată, în veci vecilor, nu am mai avea insomnii sau crize de

Prezentarea grafică
V. OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Zîmbet

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

OCHIUL STĂPÎNULUI

Da, chiar în condițiile unei zootehnii moderne, vechea zicală românească «Ochiul stăpînului îngrașă vita» își menține actualitatea.

Adevărul acesta vrea să-l înfățișeze și fotografia noastră. Recent, la Cooperativa agricolă din Sîntana, județul Arad, și-au dat întîlnire ingineri și brigadieri din 25 unități agricole. Un schimb de experiență, un colocviu pe o temă arzătoare: furajele de iarnă.

De ce arată vitele de la Sîntana ca niște statui vii? Pentru că ochiul stăpînilor lor, ochii țăranilor cooperatori de aici veghează în permanență la sănătatea și frumusețea lor (foto **S. STEINER**).

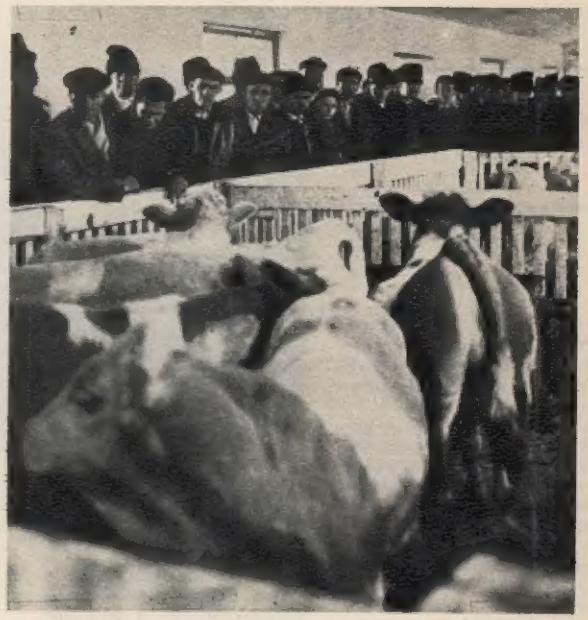

„păstrați"... dar ce să păstrăm?

În ultimă instanță, ținînd, probabil, totuși seama de ritmul accelerat al vieții noastre contemporane, Hygeea — zeița greacă a sănătății, fiica, precum se știe, a lui Esculap — a rezumat toate regulile elementare și mai puțin elementare, care decurg direct din numele ei, în sumarele, lapidarele și foarte răspîndite cuvinte: «*Păstrați curățenia*».

Numai că e de la sine înțeles, nu poate fi păstrat decît ceea ce a și început prin a-și dovedi existența: ca să păstrăm curățenia, trebuie mai întîi și-ntîi s-o găsim instalată. În căutarea ei am pornit într-o bună zi (cum e de recentă dată, nu mi-e greu să o precizez calendaristic: 22 decembrie 1968), nu împinsă de o curiozitate bolnăvicioasă — aș spune, chiar, de una din cele mai sănătoase — și nici frînată de exigențele maxime ale celui mai sever medic igienist, nici de prudența bigotă a microbului maniac.

Locuiesc în blocul Patria, de pe Bulevardul Magheru, ceea ce explică de ce mi-am început micul meu raid în căutarea igienei — aruncîndu-mi o privire, din curtea interioară a blocului — în laboratorul «Bufetului automat Patria». Am obținut o vizibilitate dificilă, dar nu inexactă — străduindu-mă să-mi strecor privirea printre rîurile și pîrîurile din sosuri sau alte lichide îngroșate prin adaos repetat și tenace de praz — de pe geamurile bucătăriei. Am identificat cu precizie frigiderul murdar, aragazul și mai murdar — tăvile, vasele de bucătărie abandonate în dezordine — înainte de a li se fi făcut toaleta! Iar în mijlocul lor, un coș plin cu toate resturile nemistuite încă de febra înaltă a crematoriului. Am avut explicația: în curtea aceasta interioară, șobolanii fac zi de zi întruniri dansante; am auzit chiar o dată pe unul din ei (matur, dar încă plin de vigoare) lansînd invitația: «Poftiți domnișoarele la bufet!» (Cred, era chiar în ziua micului meu raid.)

Am părăsit în grabă postul meu de observație și am intrat — pentru o confruntare a culiselor cu scena! — în local prin ușa din bulevard... Dar ca să poți zăbovi mai mult de cîteva minute — în acest cadru-sordid pur și simplu — în care toate cele cinci simțuri ale omului sînt ofensate — trebuie să-ți placă sordidul. Dezolantă ar fi din toate punctele de vedere — (în care intră și peisajul uman foarte specific, pe care în general, îl recoltează) o asemenea «bombă» — și la periferia periferiei unui oraș... Dar iată că ea există chiar în inima Capitalei, că tronează mai departe — cu toate vitrinele spre bulevard fără să vrea să cedeze locul unei cafenele elegante, civilizate — de pildă de tipul defunctei «Corso» sau «Corsoletto».

Îmi continui drumul în linie dreaptă și mă opresc la restaurantul-pensiune «Grădiniță». Orele optsprezece. Sînt mese libere destule — și curate — constat cu plăcere. Vesela, tacîmurile au făcut cuvenita baie cu detergenți. Pe jos, cîrpa udă a șters de curînd urmele pașilor. Zic: e destul de bine aici! Cer o cafea neagră. Ghicesc — fără daruri speciale! — că înaintea mea a sorbit din aceeași ceașcă o femeie brună: urmele rujului de buze nu mă înșală. Dar cu asta sînt obișnuită: și la «Catanga» și la barul «Ambasador», și în alte și alte cofetării și baruri rujul de buze intră în prețul de cost al cafelei. De ce să-l mai cumpărăm de la drogherie?!

Ies din restaurant și iată-mă în vestiar, unde o tînără femeie zeloasă și simpatică, pe numele ei Lenuța Iordache (îndeplinește și funcția de bucătăreasă, acum cînd titulara sau titularul postului se află în concediu), se luptă, cu o mătură mare în mînă, să adune gunoiul răspîndit deocamdată pe întreaga întindere a vestiarului — care comunică nemijlocit, fără ușă, cu bodega — anexa restaurantului.

Aici, în bodegă, un fel de coridor lung și îngust — masă lipită de masă — consumatorii de vin și țuică fiartă își păstrează vestimentația, de la căciulă pînă la șoșoni (au dispensă de garderobă). Aici, timidele lumini ale becurilor refuză inechitabila luptă cu valurile de fum... Aici se mătură în timp ce se mănîncă. Și totuși și aici, unde toate condițiile sînt parcă anume gîndite pentru a fi încălcate, fără excepție, regulile elementarei igiene, ne amenință cu degetul inscripția severă «Păstrați curățenia!»

Uite că n-am păstrat nici măcar tăcerea!

Sidonia DRĂGUȘANU

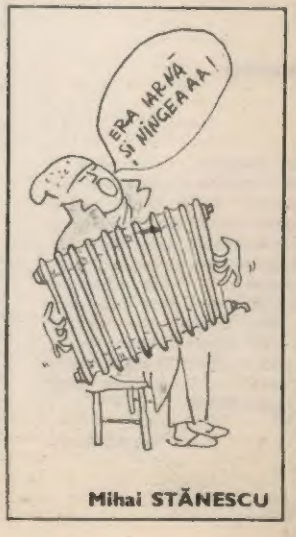

Mihai STĂNESCU

recoltă de... păstrăvi

Între măsurile programate de colegiul Ministerului Economiei Forestiere pentru valorificarea mai rațională a peștelui în apele de munte, la una din cele mai mari păstrăvării din țară, aceea de la Valea Putnei, acțiunea de recoltare a icrelor și diversarea puieților de păstrăvi s-a desfășurat cu aplicarea unor mijloace tehnico-științifice dintre cele mai moderne.

Au fost realizate totodată o serie de obiective, între care un canal de aducțiune de peste 200 metri lungime pentru alimentarea directă, de la izvoare, a stației de incubație cu apă proaspătă, bogată în oxigen. De asemenea, a fost amenajată o cameră specială pentru recoltarea, în bazine separatoare, din plastic, a icrelor.

La data calendaristică optimă stabilită pentru recoltarea icrelor la păstrăvăria de la Valea Putnei, a sosit un elicopter utilitar în care au fost încărcate conteinere speciale cuprinzînd puieții de păstrăv și lostriță. Apoi, cu ajutorul acestui mijloc rapid, au fost transportați pe calea aerului 600 puieți de păstrăv indigen la lacul Lala (lac alpin din Munții Rodnei), iar la rîul Cerna 1 000 puieți de lostriță.

În 1968 s-a recoltat, aproape fără nici o pierdere, o cantitate importantă de icre de păstrăv din soiurile indigen și fintînel, iar peste 700 000 puieți din recolta trecută au fost valorificați pentru diversare în apele de munte din zona de activitate a ocoalelor Pojorîta, Stulpicani, Cîrlibaba și în sectorul de pescuit sportiv din Suceava și Cîmpulung.

Pentru consum au fost livrate 10 tone păstrăv proaspăt.

F. MICHITOVICI

Păstrăvarul Otto Zoluțchi, experimentat «mulgător de icre».

actualitatea

GLOSSA

«Consumați dulciuri» («Munca»). «Dați dulciuri copiilor» («România liberă»). «Consumați dulciuri» («Informația Bucureștiului»).

Lectura acestor texte publicitare elaborate prin muncă intelectuală și care ar putea oferi unui străin sau persoanelor venite pe-o farfurie zburătoare impresia că: a) copiii din România nutresc încă din leagăn o aversiune declarată la adresa bomboanelor umplute cu cremă de ciocolată, sau b) părinții lor (cîte bordeie, atîtea obiceie!) obișnuiesc a oferi odraslelor de Mos Gerilă cutii cu piper ori sare de lămîie — lectura acestor texte, zic, îmi lasă un gust ireversibil amar cu privire la efervescența cerebrală ce domnește în birourile agențiilor de reclamă.

650 de măgari aflați în grajdurile și serviciul sultanului din Mascat și utilizați pentru diferite transporturi necesare administrației produceau noaptea, prin răget, asemenea zgomote încît locuitorii orașului au cerut (și obținut) a li se extirpa coardele vocale.

Morala? Cînd te comporți ca un măgar toată ziua, să nu faci gălăgie noaptea.

În Brazilia, constituția a fost suspendată, deputații din opoziție s-au trezit peste noapte lipsiți de imunitatea parlamentară, arestările fac ravagii printre persoanele nemulțumite. Toate măsurile sus înșirate au fost adoptate pe baza unei hotărîri care, potrivit agențiilor de presă, poartă numele de «Act instituțional». ...Pe vremea mea se zicea altfel.

Al. MIRODAN

Ai carte — ai parte! Dar oare vița de vie merge... la școală? Dacă n-ați știut-o pînă acum, aflați că da: «școala de vițe» este acea parte dintr-o pepinieră specializată și folosită pentru cultivarea în condiții optime a butașilor. Și ce înseamnă în acest caz «a avea parte», ne-o spune faptul că, la ferma pomiviticolă a I.A.S.-Iancu Jianu, numai școala de vițe condusă de Ilie Olaru a obținut anul acesta, din vînzarea butașilor, un beneficiu de 350 000 lei. Acum, vița aflată la «școală» se bucură de o binemeritată... vacanță de iarnă, îngropată în silozuri speciale. «Institutorii» ei îi mai controlează însă, din cînd în cînd, comportarea. (foto: V. MOLDOVAN)

CONCRET

DEZMEMBRĂRI CIUDATE

Primul lucru pe care-l face vînzătorul magazinului sportiv din Lipscani cînd îi ceri ghete cu patine este să te trimită undeva.

Într-un loc bine precizat.

E vorba de un atelier. Undeva pe la Obor. Acolo se montează, contra cîtorva zeci de lei, patinele pe ghete.

Nimeni nu cumpără ghete fără patine. Nimeni nu cumpără lamele de patine fără acele ghete.

Deci ele trebuiau puse în vînzare numai împreună. Cineva a avut însă ideea — năucă, dar idee — să ți le dea separat, cum ți-ar da o tigaie a cărei coadă se poate monta ulterior dacă vrei, însă numai în Vîlcea și contra cost.

Dacă l-am ști cine e, l-am trimite și noi cu cineva pe gheață.

Cu un patinator adică, să vadă dacă obiectele amintite pot umbla fiecare în parte.

MOTEL PENTRU NATURALIȘTI

Frumosul motel «Bucium» din coasta lașilor adăpostește și o bogată colecție entomologică în stare vie. Vizitatorii pot admira, în prețul cazării, la orice oră din zi și din noapte, felurite specialități de gîndaci. Această faună, bine ocrotită, face ca mulți oaspeți să doarmă cu lumina aprinsă, ceea ce dă stabilimentului, văzut de departe, un farmec nocturn aparte.

Se crede că la vară se vor aclimatiza aici și alte coleoptere. În cazul acesta n-ar fi normal ca motelul să fie rezervat numai pentru naturaliști?

PENUMBRĂ CEFERISTĂ

Curselor de persoane care circulă pe distanța Bouțari-Subcetate li s-au pus în vagoane becuri de 5 pînă la 10 wați putere. La această intensitate luminoasă se poate deosebi lesne o coadă de lopată de un antebraț omenesc sau o rață de o pîine. Mai mult nu. Muncitorii navetiști aprind de obicei felinarele ca să se vadă *unii pe alții*.

E însă foarte posibil ca vreun contabil sau magaziner al direcției ceferiste locale să fie premiat pentru această frumoasă inițiativă economică.

RUPTURI

Majoritatea taxiurilor bucureștene nu mai au manivele de ridicat și coborît ferestrele din spate. Chiar unor mașini noi-nouțe li s-au rupt cu cleștele aceste manivele, înainte de a ieși în prima cursă. Călătorul nu mai are acces la geamuri, merge ca în cutie.

Explicația reală ne-a fost furnizată de un șofer de caracter: «Mulți clienți este nebuni și deschide ferestrili care face curent. Așa că mai bine le rupem clănțile». La întrebarea dacă nu se pot rezolva asemenea contradicții prin grai articulat, alt șofer a fost de părere că «N-ai cu cine vorbi; tu îi zici închide tu, el îți zice închide tu».

Conducerea GETAX n-a observat pînă acum nimic, așa că n-avem cum s-o amestecăm în problemă.

Valentin SILVESTRU

SPORT

După ce jumătate din cele 30 de etape ale Campionatului de fotbal pe anul 1968-69 a intrat în istoria acestui atît de mult discutat sport, ne este, firește, mai la îndemînă să tragem unele concluzii. Și dacă, în ansamblu, și această ediție, a celei mai populare competiții sportive pe care o avem, a fost, prin valoare, prin inconstanța formațiilor participante și, nu de puține ori, prin absurdul unor rezultate-bombă, la fel de ingrată cu masa foarte numeroșilor săi admiratori și, deci, la fel de criticată, ea se individualizează prin răsturnarea a ceea ce devenise... clasic în fotbalul nostru, în campionatul nostru. Este, iată, pentru prima oară cînd trei dintre cele patru echipe din Capitală ocupă în clasament poziții care corespund cu cifre niciodată aflate în apanajul lor: 10 (Progresul), 11 (Steaua) și 14 (Rapid). Singură Dinamo și-a respectat reputația și, după un start care nu promitea nimic bun, s-a regăsit spre final, intrînd în vacanța de iarnă cu locul 4 în buzunar, la 6 puncte diferență de lideră.

Eșalonarea în clasament indică un fapt incontestabil: echipele din țară, în strînsă întrecere cu cele din Capitală, își confirmă virtuțile — care în trecut le-au situat în atîtea rînduri în fruntea clasamentelor afirmîndu-se ca forțe redutabile capabile de performanțe reale.

Vrem, acum, să ne oprim la un alt aspect. În campionatul trecut, Steaua a cucerit primul loc. În turul abia încheiat, ea se află pe locul știut: 11 — consecință a unor rezultate dintre care înfrîngerile-surpriză pe teren propriu suferite de la Crișul și Politehnica-Iași nu-și găsesc echivalent decît în lanțul fără precedent al celor patru eșecuri consecutive.

Dar Steaua nu e prima echipă care, după ce ajunge în vîrful piramidei, se clatină penibil, de nerecunoscut, în ediția imediat următoare. La fel s-a întîmplat cu Rapid, care de cînd și-a încununat mult controversata-i activitate cu cîștigarea titlului de campioană nu-și mai găsește cadența, tîrîndu-se ca vai de lume la arieregarda clasamentului.

Dacă am arunca o privire și în arena sportivă internațională am vedea că și acolo fenomenul e prezent. Iar Ciudad de Mexico — unde favoriți «siguri» au ieșit din întreceri învinși categoric — ne-a făcut cea mai bună și cea mai recentă dovadă în acest sens.

Marile victorii au cerut întotdeauna preț amarnic favoriților. Marii campioni subzistă cu greu nimbului cu care-i aureolează zeii.

C. GRIG

avanpremieră

ARTA AMATOARE '69

Sfîrșitul anului a găsit arta amatoare românească la un nou start. Au început pregătirile pentru marile competiții ale anului 1969, care marchează evenimentul deosebit al celei de-a 25-a aniversări a eliberării.

— *Cu ce întîmpină mișcarea artistică de amatori sărbătorirea primului sfert de veac al noii istorii a țării?*

Ne răspunde dr. ION VLĂDUȚIU, director al Direcției așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă:

— Cu șase manifestări competiționale, ale căror pregătiri au și început: al IX-lea Concurs artistic al formațiilor de amatori muzicale și coregrafice; a V-a Expoziție bienală de artă populară a creatorilor populari; Concursul cenaclurilor și cercurilor literare; a V-a Expoziție bienală de artă plastică a artiștilor amatori; Expoziția pe țară a artiștilor fotoamatori și primul Festival republican al cineaștilor amatori.

Menite să stimuleze și mai mult puternica mișcare artistică de amatori, care cunoaște o dezvoltare fără precedent în anii noștri, aceste competiții vor aduce o importantă contribuție la depistarea și afirmarea unor talente proaspete, la apariția de noi lucrări valoroase din diferite domenii de creație ale artei plastice, beletristicii, artei populare, alături de noi pelicule produse de cineaștii amatori etc. Unele dintre aceste manifestări și-au statornicit o tradiție care le conferă poziții prestigioase în viața cultural-artistică a țării. Putem fi încredințați că formațiile artistice din cadrul sindicatelor, așezămintelor culturale, caselor de cultură ale tineretului și cooperativelor meșteșugărești, cenaclurile și cercurile literare din întreprinderi, instituții, cluburi, case de cultură și cămine culturale, neîntrecuții meșteri populari de la sate, oamenii muncii care activează cu pasiune în cercurile de artă plastică vor promova, în cadrul acestor competiții de masă, forme și genuri noi de artă pe lîngă cele abordate pînă acum, contribuind la dezvoltarea tradițiilor culturii și artei românești.

Fazele intermediare (interîntreprinderi, județene, interjudețene, orășenești etc.) vor antrena pe parcurs întreaga mișcare a artei amatoare din toate colțurile țării, răscolind uriașul rezervor de talente din care se vor selecționa pentru etapele finale cei mai buni dintre cei mai buni. Manifestările vor culmina cu finalele de la București, sorocite în preajma și o dată cu sărbătorirea glorioasei aniversări.

M. MIHAIL

ZGOMOTUL

Juvenal propunea locuri special amenajate pentru dormit, unde să nu pătrundă larma carelor și a turmelor.

Montesquieu era iritat de trepidația orașului, Schopenhauer se plîngea de pocnetele biciului mînuit de conducătorul diligenței, Proust scria într-o cameră capitonată, iar Simenon scrie într-una insonorizată. E cunoscută povestirea lui Ray Bradbury în care eroul împușcă difuzoarele, după cum nu sînt cunoscute povestirile pe care Geo Bogza nu le-a putut scrie trebuind să suporte ani de-a rîndul chefurile cu tropăituri ale unui vecin de bloc.

de Camil BACIU

I

La intersecția Căii Dorobanților cu strada Eminescu — în plin centrul Bucureștiului — un ferăstrău circular urlă în curtea șantierului 1 (I.S.E.), făcîndu-i să sară din pat pe cei care se odihnesc în vederea schimbului doi, alungînd gospodinele de-acasă și constituind o sursă sigură de nevrozare a locatarilor din vecinătate.

Sesizați prin diverse misive oficiale de către inspectoratul sanitar al Capitalei (adresa nr. 9 984 din 27 septembrie 1968, procesul-verbal 10 518, decizia de amendare 216), conducătorii șantierului nu iau nici o măsură de remediere, întrucît au posibilitatea de a tergiversa aplicarea legii și chiar de a o eluda furnizînd argumente «de șantier» și dispoziții ale protecției muncii.

Pînă de curînd ferăstrăul primea o susținută replică nocturnă din partea orchestrei Parcului Trandafirilor, pentru ca ștafeta sonoră să fie apoi preluată de cheflii întîrziați în Piața Cosmonauților. Sub avalanșa de stridențe, oamenii își acopereau capul cu perna, își înfundau urechile cu dopuri de ceară sau — așa cum i-a văzut autorul acestor rînduri — plîngeau neputincioși către orele patru dimineața. Cînd direcția A.S.C.A.R.-ului, situat în această zonă atît de îmbelșugat sonorizată, s-a adresat unor foruri comerciale de resort, i s-a răspuns: «Trebuie ca restaurantul să-și facă planul de casă».

Bolnavii de inimă — cei cărora și o bătaie din palme le putea fi fatală — n-aveau decît să facă infarct în masă — trompetiștii și chefliii erau incluși în rentabilitatea unității.

Abia după un lung șir de memorii și în perspectiva unor procese intentate de oamenii a căror odihnă era pulverizată, difuzoarele și-au pus o mică surdină, apoi toamna le-a stins cu totul. Urletul ferăstrăului continuă să izbucnească însă, nestingherit și neașteptat, între orele 7 și 19.

II

Cazurile de mai sus nu dețin nici monopolul inerției, nici pe acela al cinismului producătorilor de zgomot. Categoria acestor **zgomot-feri** a devenit o castă socială cu implicații mult mai periculoase decît s-ar bănui și împotriva cărora măsurile luate de autorități sînt — dacă nu inexistente — aproape ineficiente.

A vorbi tare e — pentru unii — la urma urmei, o dovadă de vitalitate, a asculta transistorul în autobuz e o dovadă de cultură și a bocăni în podea cînd vecinul de dedesubt doarme — o dovadă de independență. Și dacă diatribele împotriva mitocăniei îi pot ușura pe moment pe cei siliți să primească zilnic astfel de dovezi — ele nu-i feresc de urmările acestei infestări sonore.

Căci zgomotul pătrunde în corpul nostru nu numai prin ureche ci și prin **oase, mușchi, piele, articulații.**

El nu provoacă numai dureri de cap și insomnii, ci **oboseală precoce, somnolență, tulburări de caracter, nevroze, hipertensiune arterială, gastrită, colită.**

Ultimele statistici asupra cauzelor mortalității în metropole situează zgomotul înaintea maladiilor cardiovasculare, atribuindu-i **o scurtare medie a vieții cu 8-12 ani** (dr. Gotffith, savant australian).

Fără a fractura oasele victimelor, fără a le acoperi de plăgi sau a le desfigura, zgomotul ucide. Ucide, am putea spune, în liniște.

III

S-ar putea ca în afară de cele zece păcate capitale — și de alte cîteva sute secundare — zgomotul să se afle sub oblăduirea ignoranței. Pe de o parte, nu se vede. Pe de altă parte, nu e luat în serios.

Și cu toate astea, peste scurtă vreme Academia și Ministerul Muncii vor organiza «A III-a conferință de combatere a zgomotului și vibrațiilor». În afară de bolile profesionale datorate zgomotului, va fi vorba — ca și în rîndurile de față — de efectele lui în viața de toate zilele, ceea ce implică străzile, autobuzele, locuințele, parcurile. Se vor da din nou definițiile — atît cea obiectivă, științifică, care numește «zgomot» o suprapunere dezordonată a sunetelor de frecvență și intensitate diferită, cît și cea subiectivă, incluzînd în noțiunea de mai sus

(Continuare în pag. 8)

«...situează zgomotul înaintea maladiilor cardiovasculare, atribuindu-i o scurtare medie a vieții cu 8—12 ani».

orice sunet supărător. Se va vorbi desigur despre studiile asupra sunetelor dulci sau amare (nota «sol» are gust de banană, numele Emma — gust de prăjitură, Alfred — gust de pîine mujată în lapte, silaba «por» — «gust de ficat» și silaba «tof» — de dulceață), iar unele comunicări vor constitui adevărate rechizitorii. Se vor cere măsuri concrete. Și se vor promite măsuri concrete.

Pentru că s-au mai cerut și s-au mai promis. Prima dată, în 1959, și a doua oară în 1963, cu ocazia celei de «A II-a consfătuiri de combatere a zgomotelor».

Dar în afara interzicerii claxonatului, a desființării difuzoarelor din exteriorul unităților comerciale (dintre care unele s-au grăbit să le mute în interior), în afara elaborării unor standarde și a sancționării unor fabrici sau ateliere, zgomotul continuă să ne inunde.

IV

Și aceasta cînd toate, dar **absolut toate** studiile moderne despre urbanizare încearcă să ridice baraje în fața acestui inamic ce tinde să devină inamicul nr. 1. Se promulgă legi, decrete, se emit circulări, se dau normative, se construiește aparatură, se constituie comitete și comisii.

La Strasbourg ființează «Uniunea europeană contra efectelor dăunătoare ale avioanelor».

La Los Angeles, aeroportul a fost acționat într-un singur an în 2 000 de procese intentate de cei care, suferind de pe urma zgomotelor avioanelor, cereau daune.

În Elveția, unde își are sediul «Asociația internațională contra zgomotelor», sînt amendați cei care trîntesc prea tare portiera mașinilor.

S-ar putea crede că neexistînd asemenea comitete și la noi lipsesc totodată standardele și legile respective. Oh, nu!

Instrucțiunile M.A.I. aprobate prin H.C.M. 716/1959, prevederile art. 1, pct. 1 interzic producerea de zgomote care tulbură liniștea locuitorilor, provocarea de scandal în locuri publice, precum și transmisiile sau audițiile radiofonice prin aparate, difuzoare și megafoane la ore cînd acestea tulbură liniștea cetățenilor.

(Amendamentul autorului: liniștea cetățenilor nu trebuie tulburată, indiferent de oră. Nu există **ore de zgomot.** Se programează bătutul covoarelor pentru că nu se poate suprima niciodată șocul și vibrația bătutului, dar radiourile, magnetofoanele etc. **nu trebuie să se audă de loc** la vecin. În locuințele comune — și chiar în blocuri — nu se admite dictonul «sînt la mine acasă» deoarece unda sonoră traversează pereții în «casa de alături»)

Art. 21, lit. b din legea nr. 10/1966 se referă, printre altele, la faptul că «locatarii pot fi supuși evacuării dacă prin comportarea lor fac imposibilă conviețuirea pentru alți locatari din același apartament sau clădire, ori împiedică folosirea normală a locuinței de către ceilalți locatari».

Iar dacă partea vătămată o cere printr-o plîngere prealabilă, cel ce face conviețuirea imposibilă «poate fi condamnat la închisoare corecțională de la o lună la doi ani» deoarece aceste fapte sînt considerate infracțiuni în virtutea art. 578/3, lit. b din Codul penal.

(Așa cum sesiza un cititor, «este sigur că un locatar, tentat să-și însoțească petrecerea nocturnă cu chiuituri și tropăituri, se va abține cînd va ști că e pasibil de o sancțiune severă»)

Instrucțiunile M.A.I. aprobate prin H.C.M. 772/66 interzic printre altele «circulația pe drumurile publice a vehiculelor cu tracțiune mecanică, cu frînele neregiate perfect, cu ușile caroseriei defecte sau cărora le lipsește amortizorul de zgomot».

Decizia nr. 2741 din 6 sept. 1963 a **Sfatului popular al Capitalei** — care a rămas în vigoare — interzice «producerea de zgomote în interiorul apartamentelor sau al părților comune din clădiri, dacă acestea sînt de natură să tulbure liniștea sau ordinea celorlalți locatari», propunînd o amendă de 50-100 lei.

STAS nr. 61 560/960 indică nivelul admisibil al zgomotelor, în funcție de destinația încăperilor cît și de nivelul existent în interiorul clădirilor.

Există indicații precise de utilizare a materialelor fonoabsorbante în construcții (plăcile semirigide din vată minerală, pudretele de cauciuc, pluta, plăcile de polistiren expandat) a căror folosire ne-ar scuti să auzim radioul, tusea și chiotele vecinului — dar nimeni nu refuză recepția unei clădiri a cărei rezonanță o întrece pe aceea a unei cutii de pian.

Există indicații privitoare la lărgimea minimă a străzilor, știindu-se că o stradă îngustă se preface într-un amplificator de zgomote. Dar a merge pînă acolo cu subtilitatea acustică ar însemna să cochetăm cu urbanistica...

S-ar putea lua măsuri «antizgomot» la înființarea șantierelor în plin oraș. Dar să nu ne oprim la fleacuri...

În cartierele aglomerate s-ar putea desființa difuzoarele grădinilor de vară (măcar după ora 22), ele fiind înlocuite prin «difuzoare de masă» cu surdină, dacă legiuitorul ar ține seama în primul rînd de odihna și sănătatea oamenilor și în al doilea rînd de rentabilitatea (discutabilă) a localurilor cu dans și chiuituri.

S-ar putea interzice circulația motocicletelor cu tobă de eșapament zgomotoasă.

Și s-ar putea interzice în mod expres folosirea transistoarelor în locuri publice. Chiar dacă figurile acelea cu ochi apoși și cu maxilarul împins înainte și înapoi de pistonul gumei de mestecat aparțin unor melomani. Dar melomanii n-au decît să-și înfigă în ureche microdifuzorul special creat în acest scop.

Pentru a se lua măsuri împotriva huliganului sonor ca și împotriva mitocanului meloman ar fi suficient să se aplice legile în vigoare.

Dar ele se aplică foarte rar și cu multă bonomie. Și dacă totuși delincvenții sînt sancționați, asta se datorește perseverenței uneori diabolice a victimelor.

Și, în mare măsură, pionierilor acestei lupte la noi în țară, ing. M. Grumăzescu, secretar al Comisiei de acustică a Academiei R.S.R., prof. ing. A. Stan de la Institutul politehnic, ing. N. Wegener de la Comitetul de radioteleviziune, arh. T. Chițulescu de la C.S.C.A.S. și doctorul D. Bobic, pînă de curînd inspector-șef la Inspectoratul sanitar al Capitalei, actualmente șef de laborator la Institutul de igienă.

V

Fără tenacitatea Comisiei de acustică măsurile mai sus-pomenite (desființarea difuzoarelor din exteriorul unităților de stat, interzicerea claxonatului etc.) ar fi întîrziat poate sine die. Iar fără entuziaștii de la Inspectoratul sanitar al Capitalei «vulcanul» de la Grozăvești ar fi continuat să purjeze aburul la o intensitate sonoră de 130 decibeli (de ajuns pentru a sparge nu numai timpanele oamenilor dar și ferestrele clădirilor). «Metalurgica» din strada Rotașului ar fi continuat să taie și noaptea tabla cu ghilotina, iar «Eprubeta» nu și-ar fi mutat agregatele de ventilație într-un loc mai ferit de urechile cetățenilor.

«A fost un caz fericit — spun cei de la inspectorat. Rezolvarea n-a durat decît 16-17 luni, prin bunăvoința conducerii întreprinderii».

Ar fi putut dura însă treizeci de luni. Sau patruzeci. Sau cinci ani. Pentru că există posibilitatea de a se tergiversa, de a se eluda legea.

VI

Pentru a se aplica legea, ea trebuie reactualizată. E nevoie de personal de specialitate. Și de aparatură.

De luni de zile se lucrează la o hartă sonometrică a Capitalei. Dar întocmirea ei se face cu ajutorul **unui singur sonometru!**

Un singur tehnician face înregistrările și totodată constatările cerute de reclamațiile sosite pe adresa inspectoratului!

În lupta de urbanizare (în cel mai larg

STAS 6156-60

ELEMENTE FUNDAMENTALE DE PROIECTARE

Pentru realizarea protecției și izolării clădirii împotriva zgomotelor se va ține seama:

TABEL I

Nr. crt.	Destinația încăperilor	Nivelul de tărie admisibil al zgomotelor pătrunse din afară în încăpere — în foni	Nivelul de tărie perturbator (de calcul) al zgomotelor produse în încăpere — în foni
1.	Camere de locuit în locuințe, hoteluri și cămine	35	75
2.	Camere de bolnavi în spitale și sanatorii, camere de muncă intelectuală, individuală	30	70
3.	Încăperi auxiliare (dependințe sanitare și circulație comună)	—	80
4.	Săli de lectură și cabinete individuale în biblioteci	30	60
5.	Săli de fișiere și de eliberarea cărților	—	70
6.	Săli de curs (clase) în instituții de învățămînt, auditorii	35	80
7.	Birouri administrative publice	40	80
8.	Săli pentru public în clădiri administrative, bănci etc.	45	85
9.	Săli de conferințe etc.	35	90
10.	Săli de cinematograf	40	95
11.	Restaurante, cantine, magazine	50	90
12	Încăperi auxiliare și de circulație comună ale clădirilor (nespecificate mai sus)	—	85

STAS 6156-60

TABEL II

NIVELUL DE TĂRIE A ZGOMOTELOR EXTERIOARE

Nr. crt.	Zgomote produse	Nivelul de tărie în foni
1.	Liniște absolută, pragul senzației auditive	0
2.	Foșnet ușor de frunze	10
3.	Șoapte la un metru distanță, grădină liniștită	20
4.	Stradă liniștită în cartier de locuințe fără circulație de vehicule	30
5.	Conversație liniștită, zgomote curente în încăperi de locuit	40
6.	Stradă cu circulație de vehicule foarte redusă, restaurant liniștit, difuzor-radio-recepție cu emisiune liniștită	50
7.	Stradă cu circulație mijlocie, vorbire curentă cu glas tare, restaurant foarte animat	60
8.	Vorbire tare, stradă cu circulație animată (tramvaie)	70
9.	Difuzor radiorecepție puternic, stradă cu circulație intensă	80
10.	Claxon auto la 7 m distanță	90
11.	Motor motocicletă fără tobă de eșapament la 7 m distanță	100
12.	Tren expres în viteză mare, cazangerie	110
13.	Motor de avion la 15 metri depărtare	120
14.	Zgomot care constituie pragul senzației de durere	130

Tabel

Zgomot / Zonă	Zgomot de bază		Vîrf zgomot regulat		Vîrf zgomot sporadic	
	noaptea	ziua	noaptea	ziua	noaptea	ziua
Odihnă	35	45	45	50	55	55
Cvartal de locuințe	45	55	55	65	65	75
Mixtă	45	60	55	70	65	75
Comercială	50	60	60	70	65	75
Industrială	55	65	60	75	70	80

După un studiu UNESCO

Un om sănătos, supus unui test de zgomot de 95-105 decibeli, reacționează la zece minute după aceea în modul următor:

— respirația și ritmul său cardiac se accelerează;
— pulsul trece de la 70 la 80 pe minut;
— tensiunea arterială crește;
— stomacul și tubul său digestiv își încetinesc reacțiile;
— mușchii i se contractă;
— pupilele i se dilată;
— are ameteli și tulburări de echilibru;
— compoziția hormonilor săi suprarenali e alterată;
— undele sale cerebrale înregistrate pot fi asemănate celor constatate la epileptici;
— recepția culorilor devine falsă, în 75% din cazuri;
— viziunea reliefului și a distanțelor e perturbată.

(dr. Grognot — Paris)

«...nota «sol» are gust de banană, numele Emma — gust de prăjitură, Alfred — gust de pîine mulată în lapte...»

«...fiindcă ani de-a rîndul a trebuit să suporte chefurile unui vecin de bloc».

— În cartierele gălăgioase ale New Yorkului s-a constatat o deficiență de 20% în creșterea copiilor și în dezvoltarea lor intelectuală.

— 80% din migrene, 52% din tulburările de memorie și mai mult de jumătate din perturbările de caracter se pot imputa zgomotelor excesive ale străzii.

— Zgomotul diminuează cu 30% randamentul unui muncitor manual și cu 60% randamentul unui muncitor intelectual.

— După insonorizarea instalațiilor enormei companii de asigurări Atena (New York) erorile calculatorilor au scăzut cu 52% și cele ale dactilografelor cu 29%.

— Fiziologul italian Mosso a urmărit aspectul creierului printr-o deschidere a craniului, constatînd că, în somn, cele mai mici zgomote modifică circulația sîngelui la nivelul scoarței.

— Campingurile ar trebui decretate «zone de liniște totală», unde să se vorbească în șoaptă și unde să fie interzisă folosirea transistoarelor.

— În creierul nou-născuților se produc tulburări fiziologice cînd se vorbește tare în apropierea lor.

sens al termenului) frontul antizgomot rămîne o rudă săracă.

VII

Poate însă că în curînd se va trece la o aplicare severă și susținută a legilor existente împotriva larmei și stridențelor iar deputații vor propune și vor vota completarea legilor respective.

Poate — încă înaintea celei de «A III-a Conferințe de combatere etc...» se va constitui **Comisia republicană de luptă împotriva zgomotului,** iar milițienii vor supraveghea liniștea orașului așa cum supraveghează astăzi circulația.

Lăzile vor fi așezate pe trotuar, ca și cum ar conține amfore de porțelan, pe stradă se va vorbi în șoaptă, orchestrele grădinilor de vară vor cînta la urechea clienților, planșeele vor fi căptușite cu pudrete de cauciuc, motocicletele vor rămîne în afara centurii urbane, iar purtătorilor de transistoare li se va distribui o incintă în parcul distracțiilor de la Obor.

Poate că toate acestea vor exista nu mult după ce oamenii vor fi ajuns pe Lună, astrul nopților și al tăcerii.

PLECĂRI...

DAR CU ADRESĂ

O CONVORBIRE CU Dr. MIHAI CERNEA — ŞEFUL SECTORULUI DE MATERIALISM ISTORIC AL INSTITUTULUI DE FILOZOFIE AL ACADEMIEI

Cartea de muncă a lui P.S. Două file care nu epuizează integral periplul, dar care arată episoadele unei lungi şi inutile călătorii de-a lungul anilor: 21 de locuri de muncă schimbate... şi nici o calificare însuşită.

Niciodată societatea românească n-a cunoscut transformări atît de profunde şi de multilaterale ca în ultimele două decenii. Dezvoltarea complexă a economiei naţionale, creşterea într-un ritm susţinut a forţelor de producţie, adîncirea procesului de diversificare a ramurilor şi subramurilor economiei, sporirea capacităţii industriei de a valorifica la un nivel superior resursele naturale ale ţării, accentuarea procesului de perfecţionare şi adaptare a producţiei la cerinţele progresului tehnico-ştiinţific contemporan, iată cîteva coordonate care definesc în chipul cel mai pregnant societatea românească contemporană. Această dezvoltare economică şi socială fără precedent aduce după sine importante deplasări în structura populaţiei. Industrializarea în ritm accentuat atrage în sectoarele industriale şi în celelalte sectoare neagricole o populaţie activă tot mai numeroasă. În 1970 în agricultură va lucra doar 50% din populaţia activă faţă de 57% în 1967 şi 78% în 1938. Procesul industrializării are repercusiuni multiple asupra mobilităţii sociale. Cererea de forţă de muncă calificată şi modificările în diviziunea profesională a muncii generează o redistribuire corespunzătoare a forţei de muncă între întreprinderi şi ramuri industriale. Trecerea indivizilor de la o funcţie socială inferioară la una superioară este un proces caracteristic orînduirii socialiste. Iată de ce sociologii, şi nu numai ei, manifestă un tot mai mare interes pentru acest fenomen al deplasării forţei de muncă. Sociologii se ocupă tot mai mult de descifrarea mecanismelor acestei mobilităţi sociale. Care sînt cauzele ei, direcţiile, tendinţele, ritmul? Ce schimbări aduc în viaţa familiei? Ce perturbaţii? În rîndurile care urmează cititorii noştri vor lua cunoştinţă doar cu un aspect al acestei vaste probleme: fluctuaţia potenţială a forţelor de muncă. Discuţia s-a purtat în jurul unei cercetări făcute de sectorul de materialism istoric al Institutului de filozofie al Academiei.

— Credeţi că astăzi mai mult ca oricînd trăim într-o epocă a unei intense fluctuaţii a forţei de muncă sau istoria mai cunoaşte şi alte epoci sau cazuri asemănătoare?

— Neîndoielnic. Dar astăzi procesele de deplasare a forţei de muncă sînt mai accentuate ca oricînd, întrucît dezvoltarea forţelor de producţie, a mijloacelor de producţie mai bine spus, solicită o mai mare mobilitate a factorului uman. Istoria a mai cunoscut perioade de deplasare masivă de populaţie legată de industrializare şi transformare a mediului rural în diferite epoci istorice, dar contemporaneitatea depăşeşte sub acest raport orice epocă anterioară.

— Este fluctuaţia o tendinţă socială obiectiv necesară?

— La întrebarea dv. nu se poate răspunde numai prin da sau prin nu. Există cauze obiective, deci ea este într-o anumită măsură o tendinţă socială, un proces social obiectiv necesar. Industrializarea rapidă înfăptuită în ţara noastră, crearea unor noi ramuri industriale, a unor noi întreprinderi, impun o redistribuire corespunzătoare a forţei de muncă. Poate oare o nouă întreprindere să demareze numai cu muncitori proveniţi din şcolile profesionale sau veniţi direct din mediul rural? Evident că nu. Noii întreprinderi îi trebuie un nucleu de muncitori calificaţi, cu stagiu îndelungat, cu bogată experienţă. Pe acest nucleu se construieşte corpul uman al noii întreprinderi. Dar acest nucleu nu poate proveni decît de la alte întreprinderi cu profil similar. De aici o necesitate obiectivă a fluctuării, a deplasării unei părţi a forţei de muncă, de la întreprinderi mai vechi spre întreprinderi mai noi, lucru care creează, evident, şi greutăţi dar care într-o anumită măsură este obiectiv necesară. Deci acesta este răspunsul afirmativ. Dar se poate răspunde şi negativ. Pentru că fluctuaţia, aşa cum se prezintă ea în faţa sociologului, la o investigaţie sistematică înfăţişează proporţii mult mai mari decît cele care ar fi absolut necesare, şi aceasta se explică printr-o serie întreagă de cauze subiective sau fenomene întîmplătoare, accidentale, care modifică şi amplifică tendinţa de fluctuaţie, însoţind-o de fenomene secundare, de excese care nu sînt justificate obiectiv şi care amplifică greutăţile care decurg din acest proces. Şi iată un atare exemplu. De pildă uzinele puse în faţa unor sarcini de plan de a spori producţia de la un an la altul... Unele dintre ele nu caută să soluţioneze acest obiectiv în primul rînd pe calea ridicării productivităţii muncii şi a folosirii mai intensive a resurselor proprii, ci pe calea unei suplimentări a angajării forţei de muncă, ceea ce, evident, scade eficienţa economică a creşterii producţiei. Să nu mai vorbim de unele întreprinderi care atunci cînd se află în pană de forţă de muncă încep pur şi simplu să racoleze muncitori de la alte întreprinderi...

— Evident, pe cei calificaţi...

— Exact... S-ar mai putea observa aici că printre cauzele subiective ale fluctuaţiei se numără şi o insuficientă estimare umană anticipativă a necesarului forţei de muncă. Cînd se planifică construirea unei noi întreprinderi este absolut necesar ca, simultan, să fie pregătită forţa de muncă cu calificarea corespunzătoare. O serie întreagă de întreprinderi, în special din industria chimică, au avut şi au în continuare de suferit din cauză că în momentul intrării în funcţiune se constată că prevederile de forţe de muncă au fost pe de o parte insuficiente, iar pe de altă parte nu s-au realizat integral. De aici fuga după oameni calificaţi la uzine mai vechi, presiuni asupra organelor ministeriale ca să dea dispoziţii de transferare unor cadre...

— Consideraţi că există mulţi fluctuanţi potenţiali?

— Cercetarea noastră a ajuns la cîteva cifre care au fost surprinzătoare pentru conducerile întreprinderilor cărora noi le-am prezentat (uzinele «Rulmentul», «Tractorul», «Steagul roşu», «Victoria»-Floreşti). Nu se sconta, nici nu se bănuia că în rîndul corpului de muncitori există un procentaj atît de mare de oameni care ar dori să-şi schimbe locul de muncă. De pildă, noi am întrebat un eşantion de muncitori, stabilit statistic în baza unei metode selectiv-reprezentative: «Aţi vrea să munciţi în altă întreprindere?» În unele uzine, peste 40% din muncitorii anchetaţi au răspuns afirmativ; la «Rulmentul»-Braşov 42,8% din cei anchetaţi au spus că vor să lucreze într-o altă întreprindere; la Complexul industrial de sticlă şi faianţă din Sighişoara 46,1%; la Fabrica de stofe din Braşov 55,7%; la «Danubiana» din Bucureşti, 45,7%... În schimb sînt alte uzine la care stabilitatea este relativ mai mare. De pildă, la «Tractorul» numai 21% au opinat pentru o schimbare a locului de muncă.

În plus, din anchetă a rezultat că există muncitori cărora, potrivit propriilor declaraţii, le este indiferent dacă lucrează în uzina respectivă sau dacă lucrează în altă uzină, şi procentul lor a ajuns, de pildă la «Rulmentul», pînă la aproape 20%, la Fabrica de stofe din Braşov pînă la circa 9% etc.

Constatăm, aşadar, că fenomenul fluctuaţiei potenţiale este foarte pronunţat. O cercetare făcută de tovarăşa Maria Popescu, tot din colectivul Institutului nostru, cu scop comparativ, la alte întreprinderi, a stabilit că, de pildă, la Combinatul de industrializarea lemnului din Bacău, procentajul de fluctuanţi potenţiali era de 53% în anul 1968, iar la Combinatul siderurgic din Galaţi de 34%.

— Aşadar am putea fi îndreptăţiţi să afirmăm că există o stare de spirit. Care sînt categoriile cele mai contaminate?

— Noţiunea de categorie mi se pare prea abstractă. Motivele ar fi mai concludente... De altfel, cu întrebarea dv. atingeţi zona cea mai delicată a problemei. Care sînt deci în fond motivele personale care împing pe oameni la schimbarea locului de muncă?

Investigaţiile sociologice au stabilit existenţa unui spectru variat şi foarte colorat de asemenea motive. Am determinat şi o anume ierarhie a motivaţiei, care diferă de la o categorie de muncitori la alta. Putem spune că un loc primordial în motivaţia fluctuaţiei este cel economic, adică căutarea unui loc de muncă mai bine salarizat. Asta la muncitorii neinovatori. Şi acest fenomen e bine să fie subliniat. La muncitorii inovatori, anchetaţi separat, pe primul loc în ierarhia motivaţiei fluctuaţiei a fost căutarea unei munci mai interesante, mai atrăgătoare. Inovatorii s-au dovedit cu acest prilej un corp de muncitori interesaţi într-o măsură mult mai mare de valenţele instructive, intelectuale şi creatoare ale activităţii de producţie pe care o exercită.

— Ei sînt în căutarea unui climat?

— Nu numai a unui climat, ci şi a unei munci de alt tip, mai bogată în conţinut, de obicei nu a unei munci repetitive, monotone, ci a uneia care să le ofere un spaţiu cît mai deschis imaginaţiei, iniţiativei, spiritului de inovaţie. Nici la inovatori motivul economic nu este de neglijat: el a întrunit 24,2%, dar 53% dintre inovatori au declarat că vor să schimbe locul de muncă pentru a găsi o activitate mai atrăgătoare, mai interesantă, şi această afirmaţie e bine să o reţinem. Printre celelalte motivaţii — foarte importante de altfel — sînt: apropierea locului de muncă de locuinţă; pe treapta a doua a ierarhiei: căutarea unui regim mai bun de lucru, fără ore suplimentare; pe locul al treilea: schimburile de noapte.

Faptul că unii muncitori nu găsesc înţelegere la superiori şi sînt în relaţii conflictuale la locul de muncă, lipsa unor servicii sociale corespunzătoare — cantine, creşe, policlinici etc. — iată alte motive de fluctuaţie.

— Care este rolul factorului «vîrstă» în dinamica fluctuaţiei?

— E un factor care se arată a fi foarte important şi care influenţează efectiv fluctuaţia. Se pare că la anumite vîrste oamenii sînt mai predispuşi spre mobilitate, spre

căutare. Cercetarea noastră a stabilit că principalul procentaj de fluctuanță îl dau muncitorii tineri, iar din punct de vedere al categoriei de vîrstă muncitorii între 16 și 24 de ani (50%), în vreme ce muncitorii între 35 și 44 de ani prezintă un procentaj de numai 29%, iar cei peste 45 de ani de numai 20%...

Dar intervine un amendament... S-a constatat că o mare parte dintre tineri își schimbă locul de muncă din lipsa condițiilor propice pentru continuarea studiilor. O cerință esențială a epocii noastre deci. Or, în multe întreprinderi nu există grija pentru a asigura condiții speciale tinerilor. În explicația motivației fluctuației ancheta noastră a arătat că la tineri motivul «continuarea studiilor» se situează pe locul al doilea, în vreme ce la alte categorii de vîrstă acest motiv este unul din ultimele... Aș aminti și o cercetare interesantă făcută de un sociolog polonez. El a stabilit că există două perioade critice ale fluctuației, care ar corespunde la două perioade critice de vîrstă, și anume: pînă la 20-21 de ani, cînd omul este în căutarea unui loc în viață și se schimbă deci dintr-un loc de muncă în altul mai frecvent, și a doua perioadă critică, în jurul vîrstei de 30 de ani, cînd oamenii manifestă tendințe de promovare socială, de modificare a statului lor social.

— Constatînd amploarea fenomenului, sînteți de părere că există motive de îngrijorare?

— Cînd dispui de un corp de muncitori stabil, poți asigura o creștere calitativă a performanțelor întreprinderii. Cînd însă pe porțile întreprinderii se perindă în fiecare an sute sau mii de muncitori noi, evident că pentru fiecare este necesară o perioadă de adaptare, de integrare în muncă, de integrare în colectiv. De pildă, la uzina «Steagul roșu» anul trecut numărul celor care s-au perindat a depășit cifra de 6 200 muncitori. Vă dați seama ce înseamnă această cifră... În aceste condiții, nici coeziunea grupelor de muncă nu se poate închega. S-a stabilit, prin cercetările de psihologie industrială, că factorul coeziunii are o influență directă asupra productivității muncii. Or, cînd muncitorii din echipe se schimbă frecvent, o asemenea coeziune nu se poate închega, oamenii nu se cunosc între ei, stimulii morali colectivi nu acționează, emulația nu intervine. La alte întreprinderi, de pildă în cele ale industriei de construcții, fluctuația este și mai mare. De aici, evident, consecințe îngrijorătoare pentru activitățile întreprinderilor. Rezultă deci stringența importanță a unei acțiuni de contracarare a dimensiunilor excesive ale procesului de fluctuație.

— Este adevărat că muncitorii de la sat manifestă un grad mai mare de stabilitate?

— Personal, sînt de altă părere și mă întemeiez pe rezultatele cercetării noastre. Muncitorul cu domiciliul la sat este navetist. Mulțumit că s-a stabilizat într-un anumit loc, că acel loc îi oferă posibilități de muncă și de cîștig, nu e atît de înclinat spre schimbări, ca muncitorul domiciliat la oraș. De altfel, fluctuația este și în funcție de zonă. În zonele puternic industrializate s-a constatat că fluctuația este mai mare, întrucît gama de posibilități și de locuri de muncă oferite este și ea mai întinsă. În vreme ce în zonele mai puțin industrializate și care mizează în special pe oamenii de la țară fluctuația este mai scăzută. Absența sau lipsa unei cereri atît de intense și de variate contribuie la stabilizarea oamenilor la locul de muncă.

— Credeți că tradiția conferă un anumit grad de stabilitate?

— Tradiția, în cazul de față, se exprimă prin tradiția industrială, fie că e vorba de un oraș industrial sau de o întreprindere mai veche. Uzina trebuie să fie nu numai un simplu organism de producție, ci mai ales un organism social viu, complex, un corp social. Trebuie să fie capabilă, prin întregul ei dispozitiv, să cultive în rîndurile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor un spirit de corp. Tradiția unei uzine este în fond acel spirit de atașament — care se perpetuează din generație în generație — pentru activitatea uzinei, pentru realizările ei, pentru obiectivele pe care și le propune, pentru performanțele pe care le-a obținut, pentru păstrarea bunului renume pe care generațiile anterioare l-au cîștigat. E greu, desigur, ca în condițiile creșterii foarte rapide a numărului de întreprinderi în țara noastră în ultimele două decenii să vorbim pretutindeni de un asemenea spirit de corp, dar asta nu înseamnă că el nu trebuie creat. Acest lucru s-ar putea realiza dacă uzina și cadrele ei de conducere s-ar îngriji nu numai de contribuția pe care o aduce muncitorul în activitatea cotidiană, ci și de contribuția fabricii, ca organism social, la satisfacerea tuturor nevoilor muncitorului: locuință, servicii sociale, creșe pentru copii, cantine, posibilitatea de a lua masa nu numai la prînz, ci și dimineața sau seara, activități culturale comune pentru familiile muncitorilor, în sfîrșit, un întreg complex de activități care să lege întregul colectiv de uzină. Pot menționa de pildă Uzina de tractoare din Brașov, la care această preocupare este sistematică. Așa se explică de ce mulți muncitori de aici rezistă ispitei de a trece în alte întreprinderi și racolajului. Pentru ei e o mîndrie să spună că lucrează de 15-20 de ani și mai mult la «Tractorul». În schimb, există alte uzine care, deși funcționează numai de 7-8 ani, și-au schimbat în acest răstimp aproape integral, de cîteva ori, întregul corp de muncitori și tehnicieni. De pildă, «Danubiana». Uzina a dispus în cîțiva ani de cîteva garnituri complete de muncitori și tehnicieni. Particularitatea acestui proces constă în faptul că nu este niciodată monocauzal. Fluctuația este, prin excelență, un fenomen pluricauzal, la care cauzele de ordin social general se interferează cu multiple motive individuale, ceea ce face atît de dificilă contracararea ei.

— Cadrele de specialiști sînt supuse și ele acestei fluctuații? Asupra lor acționează alți factori decît acei care acționează asupra fluctuației muncitorilor?

— La cadrele de specialiști situația este intructîva diferită, dar și aici există o fluctuație pronunțată. Numeroși specialiști-tehnicieni umblă în derivă de la o întreprindere la alta, sînt cocori cu plecări periodice, în căutarea unui loc mai bun. Motivația este intructîva diferită, în sensul că specialiștii urmăresc prin schimbarea locului de muncă nu numai cîștigul propriu-zis, ci și îmbunătățirea statutului lor social. Pe de altă parte, mulți specialiști își schimbă locul de muncă din cauza fenomenului de subutilizare a capacității lor. Sociologul Ene Haralambie, în cadrul unei cercetări făcute tot în colectivul nostru, a stabilit într-un mod pregnant aspectele acestei subutilizări a inginerilor. Preferințele lor se îndreaptă de obicei spre activitatea de concepție, tendință foarte pozitivă. Unele întreprinderi mențin un număr mult prea mare de ingineri pentru funcții uzuale în producție, funcții care ar trebui să le îndeplinească oamenii cu calificare medie. Iată ce determină deplasarea unui număr de specialiști. Pe de altă parte, există motive subiective neîntemeiate, care se manifestă la unii dintre cei pe care întreprinderea îi ajută să-și sporească calificarea profesională prin cursuri de specializare, prin schimburi de experiență în țară sau în străinătate. Ca urmare a acestei specializări, evident că respectivele cadre dispun de posibilități mai mari, dar în loc să le folosească în uzina din care au pornit și care i-a ajutat, caută să obțină pentru această specialitate sporită salarii mai ridicate, funcții mai importante, la alte întreprinderi. Aici cred că și reglementările în vigoare sînt deficiente, în sensul că nu creează obligații de continuitate pentru specialiști la uzinele în care s-au angajat să lucreze.

Se observă că deplasarea cadrelor de specialiști se face spre institutele de cercetare științifică sau spre marile întreprinderi care oferă posibilități mai bune de *muncă și de creație inginerească*. Pe de altă parte există și o deficiență de ordin obiectiv care întreține tendința de fluctuație, și anume, diferențele în sistemele tarifare dintre diferite ramuri industriale și diferite întreprinderi. Astfel, pentru aceeași muncă de inginer sau de strungar, în două întreprinderi diferite se dau salarii diferite. De pildă, un strungar din aceeași categorie de încadrare este mai bine salarizat în întreprinderile construcției de mașini decît în cele din sistemul Ministerului Industriei Ușoare, ceea ce face ca tehnicienii, maiștrii și muncitorii să aibă o permanentă tendință de deplasare.

— Dacă fluctuația, cu motivele ei obiective și subiective, nu e într-adevăr un rău necesar, ce măsuri credeți că ar trebui luate pentru frînarea și diminuarea ei?

— Cercetarea noastră ne duce la concluzia că frînarea și diminuarea sînt posibile, chiar necesare. Pentru aceasta există o condiție importantă, și anume, preocuparea comitetelor de direcție pentru analiza particularizată a situației fluctuației. În fond, fiecare întreprindere are fizionomia sa proprie, și cauzele fluctuației sînt de multe ori puternic diferențiate de la o unitate la alta. Cu rețete generale nu se poate combate fluctuația. Există măsuri de ordin general foarte pozitive, și anume: sporul de vechime acordat prin reglementările legislative recente, care mi se pare un factor de mare importanță pentru îngrădirea fluctuației. Dar, în plus, pot fi luate și alte măsuri de fiecare întreprindere, pentru satisfacerea aspirațiilor și așteptărilor muncitorilor și specialiștilor, pentru crearea condițiilor materiale și socio-culturale ale activității lor în întreprindere, pentru rezolvarea nevoilor lor familiale etc. Concluziile practice trebuie trase deci pe baza analizei localizate.

Interviu realizat de C. BOZBICI

O consecință a fluctuației forței de muncă: permanenta cerere de muncitori, mai ales calificați.

Cu perseverență și răbdare fluctuanții bat la toate ușile...

CÎND STAGIUNEA E HOTĂRÎTĂ SĂ ZÎMBEASCĂ...

sfîrșitul pămîntului la teatrul „bulandra“

de Sanda FAUR

Ei da, orice s-ar spune, stagiunea e hotărîtă să zîmbească. Grijulie cu bietele noastre suflete tăvălite prea din cale-afară prin torturile existențialiste ale premierelor de pînă acum, stagiunea a consimțit să-și mai ia din cînd în cînd masca tragică de pe obraz și să și-o lipească pe cea veselă, cu gura pînă la urechi, gîndindu-se, așezat, că prea multă tristețe, ca și prea multă minte, strică. Și așa s-a pornit, la Teatrul «Bulandra», apocalipsul, pe numele adevărat al piesei «Sfîrșitul pămîntului». Autor: mult prețuitul nostru scriitor Victor Eftimiu. O comedie cu cîntece. Spuneți-i vodevil, ca pe vremea lui Alecsandri. Spuneți-i muzical, ca pe vremea noastră și-a lui «My Fair Lady». Oricum i-ați spune, comedioara aceasta de tinerețe a maestrului (scrisă în 1914), cu muzica aceasta de maturitate (1968) a de asemeni apreciatului nostru compozitor Elly Roman, înseamnă, în principiu, o promisiune grozavă. Doamne, ce-o să mai ridem! Doamne, ce melodii o să mai fredonăm la plecare.

Oameni buni, nu mai cred în promisiuni, oricît de frumos ar suna ele. N-am rîs. N-am ținut minte nici o frîntură de melodie. E drept, sala a fost mai cumsecade și, în actul I, a hohotit un pic cînd Aurel a mărturisit că vrea să ajungă cîntăreț «cacarusso» și cînd zgîrie-brînza de Matache a început să se înfrupte nițeluși din nurii d-nei Ciocănescu. În actul II a fost ceva mai mult de rîs, cînd o doamnă planturoasă, cu turban de fachir în cap și toaletă de cadînă pensionată, și-a înfruntat într-una inamicii lovindu-i vitejește cu... pîntecul, și cînd toată lumea de pe scenă a căzut pe părțile cele moi. În rest, sala a urmărit înduioșată și plină de emoții estetice pantalonașii cu dantele și fundițe roșii ai Elenei Caragiu, care se vedeau tot timpul cam de-o palmă și în întregime doar atunci cînd și-a ridicat fustița pentru a dansa în voie un french-cancan terminat, desigur, tot ca la «Moulin-rouge», cu o căzătură ostentă pe podea...

Elena Caragiu și George Stilu pregătindu-se pentru «Sfîrșitul pămîntului».

Da, piesa e o farsă, o comedie ușurică. Maestrul Eftimiu, mai tînăr cu 55 de ani, s-a jucat pe atunci nițeluși, s-a amuzat nițeluși, s-a odihnit scriind-o. Avea dreptul: abia terminase două nestemate: «Înșir'te mărgărite» și «Cocoșul negru». Teatrul «Bulandra» a vrut să-i facă un dar de ziua domniei-sale — maestrul împlinește curînd 80 de primăveri — și, scotocind prin bogata ladă de zestre pe care ne-a dăruit-o, n-a văzut nici «Cocoșul» (pe care îl tot așteptăm de ani și ani pe vreo scenă bucureșteană), nici alte piese, ci doar această comedioară (cu care însuși autorul mărturisește că s-a «împăcat» destul de tîrziu). Piesa n-are pretenții, dar nici vulgarități. Nu zemuiește de idei, dar nu are grosimi de spirit. Spectacolul le are însă din plin, și am stat stupefiată să mă întreb cum și de ce s-a putut întîmpla această mai ales pe scena Teatrului «Bulandra»...

Am început cu o socoteală simplă: în piesa aceasta joacă o foarte bună și distinsă actriță (care e jenată ca de un corset torturant de grosierităților la care e constrînsă și pe care, spre cinstea ei, nu le reușește): Mimi Enăceanu. Joacă plin de zel, acest suculent și prea puțin folosit actor, Mihai Mereuță. Elena Caragiu, o știm, are un farmec fraged și plin de sex-appeal, iar Florian Pitiș e pe drept mezinul răsfățat al scenelor bucureștene. Împreună cu George Stilu, care e un ofițeraș chipeș ce poate da fiori tuturor liceenelor, ar fi putut face un trio tineresc plin de vervă și haz. Fac ei ceva, dar cît de chinuit, cît de forțat, Doamne! Și ei, și ceilalți actori, și textul, meritau o soartă mai bună și puteau — cum se spune — să și-o construiască cu propriile lor mîini. Dar nu a mers.

Nu a mers de loc, dar de loc, nici muzica. Și mi-am făcut socoteala mai departe: compozițiile maestrului Elly Roman pot fi, desigur, excelente, dar de fiecare dată cînd se intercalau în text rămîneam muți de uimire: nu simțea nimeni, dar absolut nimeni, nevoia lor, nici textul, nici actorii, nici — mai ales — noi, spectatorii; piesa era astfel ruptă în bucățele, acțiunea diluată, «songurile» acestea plictisitoare, iar actorii... Să nu mai vorbim de felul în care au cîntat actorii, dacă se poate numi cîntat ceea ce mormăiau ei, timizi și inhibați, pe scenă (în afară poate de Gh. Oprina, care are totuși ceva voce)...

Și am gîndit mai departe: piesuța aceasta cu un harpagon care-și terorizează familia cu zgîrcenia lui acră, dar care moare de drag după spiritism (și poate fi deci convins ușor că vine «sfîrșitul pămîntului» dacă i a zis-o în «ședință» spiritul unchiului Tudorache), piesuța aceasta ar fi putut da ceva dacă nu era luată în serios, dacă era făcută «de adicilea», dacă se juca «de-a sfîrșitul pămîntului». Dacă o jucau, cum ne place să spunem, cu distanțare. Nu s-a întîmplat așa. Plină, desigur, de cele mai bune intenții, regizoarea Zoe Anghel-Stanca a luat piesa, vai, în serios și a făcut farsă groasă, farsă-bîlci, farsă-stil provincie 1914. Și totul într-o goană nebună, într-o lună și ceva de repetiții, cam cum se încropeau odinioară turneele de prin tîrguri. Nimic nu se răzbună mai mult ca treaba de mîntuială, ca înghebările grăbite — și *negîndite artistic*. S-au răzbunat și de astă dată. Mai tare poate decît meritau cei ce au pornit cu gînduri curate să facă spectacolul. Nu știu însă cum se face, dar în artă nu sînt de ajuns doar gîndurile curate...

P.S. Am aflat cu bucurie că directorul Teatrului «Bulandra», Liviu Ciulei, a făcut două-trei spectacole interesante pe scenele teatrelor din Berlin-Vest și Düsseldorf. Domnia-sa, se știe, își lucrează foarte serios spectacolele, drept care lipsește din țară — și de la conducerea teatrului — de vreo cinci luni de zile. Îl așteptăm cu nerăbdare să revină acasă... Nu de alta, dar pe doamna Lucia Sturdza-Bulandra nu o mai putem, din păcate, rechema...

lăsați actorii să vină la... comedie

Deliciile comediei și ale spiritului scăpărător: Eliza Plopeanu și Ionescu-Gion în «Ofițerul recrutor».

Chiar dacă acest domn, englez dar nu cine știe ce distins, George Farquar, nu ar fi fost el însuși ofițer recrutor la vremea lui (adică pe muchia dintre secolele XVII și XVIII) și nu ar fi știut din cea mai proprie experiență cu cît «fierbinte entuziasm» se adunau sub steaguri vitejii ostași ai reginei Anne; chiar dacă nu ar fi avut gura atît de slobodă și spiritul atît de «mal tourné» încît din două replici... trei să fie binișor decoltate; chiar dacă nu ar fi știut să încurce și să descurce atît de clasic un «qui-pro-quo», să travestească în ofițeraș pe domnișoara nefericit amorezată și să potolească la timp clanurile de o virilitate excesivă ale junelui logodnic; chiar dacă n-ar fi făcut toate acestea cu atîta meșteșug, noi tot l-am fi îmbrățișat cu recunoștință.

George Farquar a clamat, cu rezonanțe biblice, pe scena Teatrului Mic: lăsați actorii să vină la mine. Lăsați actorii să vină la comedie. Și ci au venit. Cum am putea noi să nu-l iubim pe Farquar cînd el l-a luat de braț pe Ionescu-Gion, i-a pus mîna lui în mîna fanfaronului căpitan Brazen, și le-a dat drumul la amîndoi în scenă. Aici, s-a întîmplat minunea: Gion, actorul tragic, actorul rolurilor chinuite,

sfîşiate de contradicţii, Gion a făcut cel mai fermecător personaj de comedie pe care l-am văzut în ultima vreme: cu stil, cu haz, cu nerv, cu stăpînire, cu luciditate. Şi primul din cariera sa: de unde se vede că în teatru graniţele dintre comedie şi dramă sînt inventate de actorii săraci cu harul. A venit apoi Rebengiuc, fără măştile palide şi fără zbuciumul ardent al personajelor shakespeariene, a venit dansînd graţios şi dantelat, rizînd tot timpul sub mustaţă şi de ofiţeraşul recrutor pe care îl interpreta, şi de povestioarele lui de amor, parodiindu-şi cu simpatie personajul, jucîndu-se de-a comedia, amuzîndu-se cu el, primul, de tot ce făcea şi spunea în scenă. Pe urmă, a intrat în arenă Ion Marinescu, avînd în buzunarul drept toate culorile grase ale comediei şi în cel stîng vitalitatea lui scenică explozivă, le-a amestecat laolaltă, ca şi pseudomagul pe care îl interpretează într-o scenă, şi la urmă a scos un portret cu pasta cam groasă, violent colorată, dar de o suculenţă foarte proprie lui. Iar Eliza Plopeanu şi-a pus malacof şi s-a jucat de-a domnişoara năzuroasă, Tatiana Iekel s-a amuzat făcînd pe ţărăncuţa credulă dar cu instincte foarte dezvoltate, Furdui a vrut să fie Worthy inamoratul dar a fost tot el însuşi (cu cît farmec cuceritor ştie însă Furdui să fie totdeauna Furdui), Irina Petrescu s-a străduit cu inteligenţă să fie feminină şi cînd purta pantaloni şi mustăcioară de ofiţer, şi toată lumea a rîs şi s-a veselit, iar deasupra tuturor a răsunat hohotul sonor al regizorului Valeriu Moisescu care — să-i dăm Cezarului ce e al Cezarului — a orchestrat toată această întîlnire de zile rare a echipei Teatrului Mic cu comedia, şi a făcut-o cu ştiuta-i fantezie debordantă. Dar spectacolul pare să aibă răsuflarea scurtă, să nu ţină la o cursă mai lungă: după ce tot actul I ne-a ţinut în mînă şi ne-a făcut să rîdem unde a vrut şi cît a vrut, în următorul totul oboseşte, desenul regizoral îşi pierde conturul, actorii — tonusul vital, acţiunea lîncezeşte, hazul se pierde pe drum.

De unde se vede că pînă şi fericirile de pe scenă sînt trecătoare...

film

PE PLATOURILE LUMII

SUB SEMNUL LUI MONTE CRISTO

1

2

Un nou Monte Cristo la orizont. Nu tocmai fidel celebrului roman, avînd în vedere că acţiunea se petrece doar cu vreo 20 de ani în urmă. Cineastul André Hunebelle (autorul lui «Fantomas») nu s-a atins însă de punctele-cheie ale acţiunii: evadarea, aflarea comorii, răzbunarea (după cîte am înţeles, se pune mare preţ pe acest capitol). De asemeni a împins către noi, oameni ai lui 1969, tot romantismul care mai este în stare să ajungă pînă la noi. Nu s-a îndurat însă să nu picure pe ici, pe colo şi puţin umor.

Pentru rolul lui Edmond Dantes a fost solicitat actorul de teatru Paul Barge (foto 1). Iubita, mai mult sau mai puţin credincioasă, este interpretată de o tînără speranţă a filmului francez, Anny Duperey. În restul distribuţiei: Michel Auclair, Claude Jade (foto 2), Pierre Brasseur, Raymond Pellegrin, Paul le Person, Jean Saudray.

Foto P.A.C., SIRIUS CONSORŢIUM PATHÉ

varietăți

UMOR de Cik DAMADIAN.

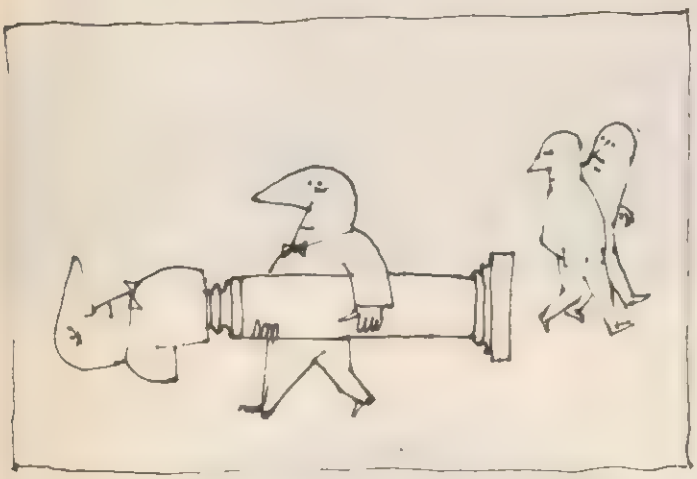

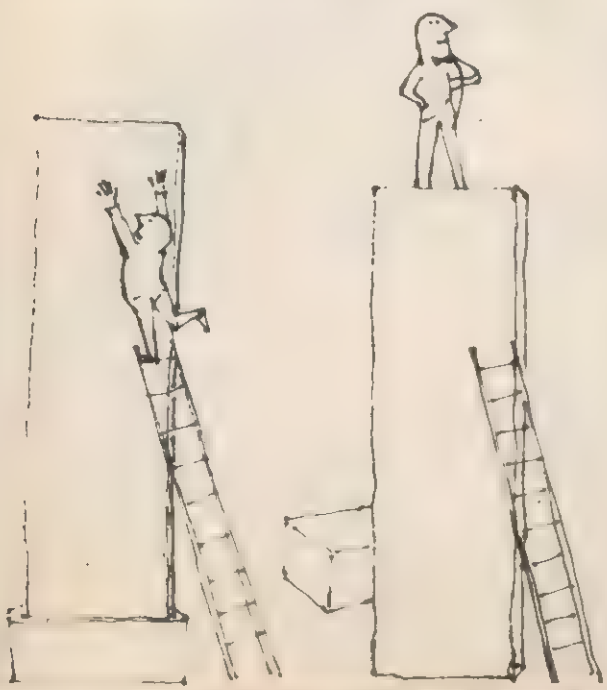

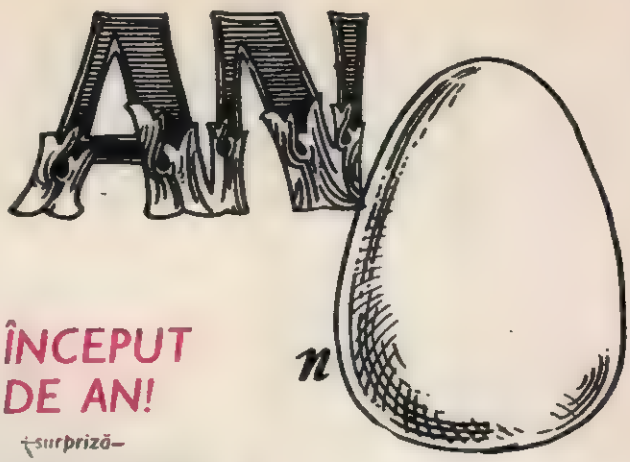

ÎNCEPUT DE AN!

—surpriză—

Fiți atenți cum folosiți... anul

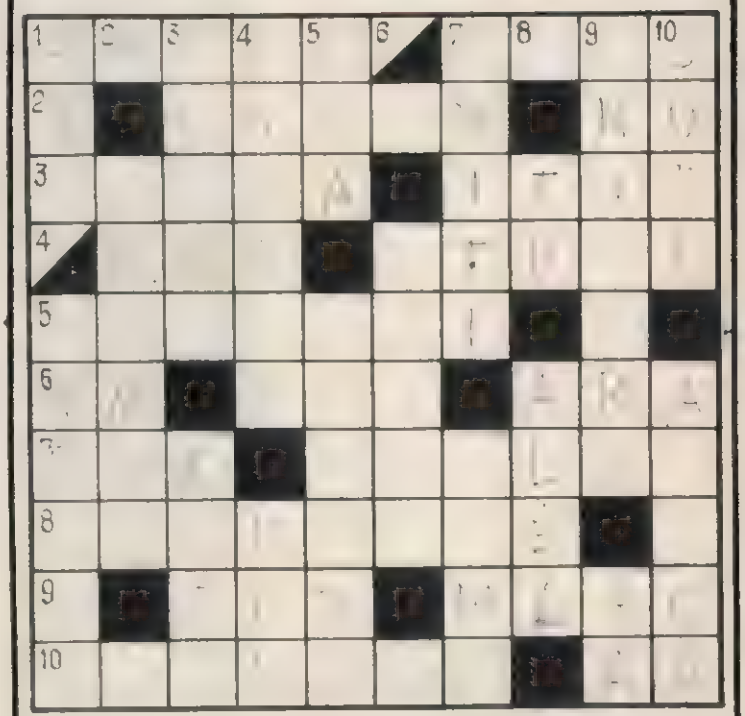

ORIZONTAL: 1) INVITAT LA MASĂ (od.) — VORBĂ SĂ FIE! 2) ONOMASTICĂ LA ÎNCEPUT DE AN — Unu întors! 3) SE ÎNCURCĂ DES — Apărut. 4) EXISTĂ — FLUVIU. SCANDINAV. 5) SÎNT MEREU ÎN PRIMELE RÎNDURI. 6) Anul trecut... invers! — TEU — A MERGE CU PLUGUL. 7) 500 la arabi — Țesătură artistică. 8) Început de an. 9) Fluviu spaniol — Culoare la cărți. 10) CULTIVATORI DE IN — SURPRIZĂ!

VERTICAL: 1) LA ÎNCEPUT DE... ALFABET — N-ARE MULȚI ANI (fam.). 2) Și-a găsit nașul! 3) Nu se spune — TEI! 4) ORĂȘEL ÎN ECUADOR — Riu în U.R.S.S. 5) Diminutiv feminin — POARTA FEROVIARILOR. 6) Marcă de lamă de ras. 7) INIȚIALE ÎN INIȚIERE! — Accesoriu birjăresc. 8) Dumneata, mai intim — Acelea (pop.). 9) SE FACE DUPĂ PLOAIE — Eră! 10) Zeci și zeci — FACE MUZICĂ.

B. BOLTEANU

Dicționar: UME, TSA, TER, TENA, UEN.

Dezlegarea jocului «PRETEXTE DE ANUL NOU» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL 1) FERICIRE — BAL. 2) URARE — ETERNA. 3) REVELION — AUT. 4) C — ASAN — ANDA. 5) UIS — RAU — AULA. 6) LL — NE — SIMT — M. 7) IAPA — POLEITE. 8) TUL — CURAT — ET. 9) A — ORAS — R — ORE. 10) SCURTI — SUMA 11) NEO — NINGE — AL. 12) SANIE — GERILA.

Dezlegarea jocului «REVELION 1969» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL 1) DISPOZITIE — T 2) ARTIFICII — OR. 3) TOAST — IM — IRA 4) IZ — CAL — BUHAI 5) NICO — UM — NASA. 6) I — OTELARI — EN. 7) PLUGUSORUL. 8) ROIRE — ISER — C. 9) AINI — ONT — ASA. 10) VAD — APA — BRAD. 11) AN — ORA — TRICO. 12) SARMALUTE — IU.

DE LA BROADWAY LA LINCOLN CENTER

SECVENȚE CULTURALE NEWYORKEZE

de Silviu BRUCAN

Broadway este de fapt o creație a Hollywoodului, a ceea ce se numește aici *moonshine-industry*, industria făcătoare de iluzii. Amintiți-vă că ori de cîte ori în cursul unui film american vă apare subit în față scena familiară a năvalei de lumini care sparge noaptea, a mutațiilor de mii de becuri multicolore care se aprind și se sting, a încrucișării nebune de neon care te obsedează cu reclama țigării *Camel*, a companiei aeriene *B.O.A.C*, a filmelor ș.a., Broadway îți sugerează o viață de noapte fascinantă, o formidabilă desfășurare de lux, aventură și petreceri ca în basme.

În realitate, Broadway este un bulevard extrem de lung și nu dintre cele mai elegante. Ba pe alocuri, în special de la Strada 42 în jos sau de la 80 în sus, casele sînt destul de vechi și ponosite, magazinele sărăcăcioase. Ceea ce vezi pe ecran este doar o mică porțiune a bulevardului, denumită Times Square, după numele clădirii ziarului, care nici ea nu mai există, fiind rasă, și în locul ei apărînd peste noapte un adevărat zgîrie-nori al corporației *Allied Chemical*. Iar jos, sub încrucișarea aceea nebună de lumini care într-adevăr te ului eș te, trec în grabă zeci de mii de oameni modest îmbrăcați și care nu au de loc aerul că petrec, iar marginea interioară a trotuarelor este tixită de prăvălioare (deschise aproape toată noaptea) care oferă «bargains» (mărfuri-chilipir), restaurante de mîna a treia, spelunci întunecate cu strip-tease și alte numere *sexy* care aparțin genului *burlesque*, automate cu jocuri de noroc, expoziții unde se vînd centuri de castitate și instrumente de tortură medievală, cadouri cu surprize și bancuri (pe un pulover este scris: «Postul îmi place, doar munca o urăsc»), schelete și mărgele africane, statuete tip Buddha și alte găselnițe pentru a stoarce dolari — o atmosferă de bîlci și de mediocritate care te îndeamnă mai mult la tristețe decît la veselie.

Chiar și teatrele, denumite colectiv Broadway, nu se află pe această arteră, ci pe străzi laterale. După ce ai văzut însă vreo piesă de teatru sau un «musical» (gen de operetă modernă specific americană), ești dispus să treci cu vederea acest truc publicitar, deoarece numai adevăratele «lovituri» care fac succes de casă reușesc să supraviețuiască pe Broadway. Da, competiția spectacolelor de teatru constituie un proces extrem de brutal. Din cele aproape o sută de drame, comedii sau «musicals» lansate în fiecare an pe Broadway, doar o cincime durează mai mult de două săptămîni. Premiera, la care asistă cîteva sute de teatromani pasionați care dau tonul și cîțiva cronicari dramatici (al căror verdict apare în presa de a doua zi), este un adevărat test, deseori decisiv pentru soarta spectacolului. De aceea producătorii care le finanțează preferă în ultimii ani să efectueze acest test într-un alt centru teatral înainte de a prezenta piesa pe Broadway.

De mai bine de 20 de ani se vorbește despre «criza teatrului newyorkez» — citește teatrul american, fiindcă ceea ce se întîmplă în materie de teatru în afara New Yorkului este mai puțin semnificativ. Numărul sălilor de teatru a scăzut considerabil — de la 65 în 1931 la numai 30. Unele au fost dărîmate pentru a face loc terenurilor de parcaj (afacere sigură, fără riscuri), altele au fost mistuite de incendii. Companiile teatrale zise «permanente», care erau cîteva sute înainte de război, s-au redus și ele la aceeași cifră. Și în prezent, înainte de spectacol, se fac colecte destinate fondului de ajutor al actorilor pentru cazuri de boală sau șomaj, în special pentru lunile de vară cînd teatrele se închid. Iar competiția pe acest plan este și mai aprigă: numai la New York se află un număr de 20 000 de actori-șomeri. Funcția armatei de rezervă în speță asigură — cu prețul unei mari suferințe umane — pătrunderea pe scenă exclusiv a actorilor extrem de talentați. Costul biletelor este aproape prohibitiv pentru largi categorii de cetățeni. El variază după succesul piesei. Un loc bun la un «hit» (lovitură-succes) costă de la 10 dolari în sus. Și totuși... teatrul american nu numai că n-a sucombat, dar figurează la loc de frunte în mișcarea teatrală contemporană, demonstrînd, în pofida concurenței enorme a televiziunii și cinematografului, extraordinara vitalitate a acestui gen de artă și nevoia reală căreia-i corespunde în societatea de azi.

AVANGARDĂ ȘI VEDETE

Vitalitatea teatrului se afirmă în special în ceea ce se numește aici *off Broadway*, reprezentînd o concepție, un curent, mai curînd decît o definiție geografică. Majoritatea sălilor se găsesc în Greenwich Village, cartierul boem al orașului invadat în prezent de *hippies*. Aici, în localuri mizere și insalubre, în pivnițe, biserici părăsite, cluburi, foste cinematografe sau chiar locuințe sumar adaptate și-au avut premiera «Zoo Story» a lui Albee și «Opera de trei parale» și tot aici au fost jucați pentru prima dată Ionescu și Becket. Teatrul *off Broadway* a fost denumit «un serviciu public și o anomalie economică». Decorurile, costumele, luminile sînt de-a dreptul sărăcăcioase. În schimb, jocul actorilor și regia sînt admirabile și pline de inventivitate. De altfel, acest gen de teatru care respinge formulele facile și comercialismul este atît de puțin rentabil încît se menține numai prin entuziasmul și pasiunea actorilor și oamenilor de teatru. În prezent, echipe de tineri actori își exprimă protestul față de convențiile sociale prin «*guerila theatre*» — teatru fără scenă, fără decoruri, fără lumini, adesea și fără... public.

Nu lipsesc nici aici formulele comerciale. Gramercy Arts Theatre din Downtown prezintă două piese de un act — «Dulce Eros» și «Martor» — ale unui autor puțin cunoscut, Terrence McNally. Atracția rezidă în prilejul oferit actriței Sally Kirkland de a apărea goală pe scenă. Pretextul este destul de stîngaci: un bărbat fură o fată, o duce într-un ascunziș, o dezbracă și se culcă cu ea. Și pentru că o piesă de teatru nu se poate reduce la vizual, bărbatul vorbește timp de peste 20 de minute. Rezultatul — o plictiseală teribilă, un enorm căscat, adică exact contrariul reacției scontate de autor. Se găsesc, evident, oameni în public care holbează ochii ca și cum n-ar mai fi văzut așa ceva. Ei sînt însă în minoritate, deoarece amatorii de strip-tease găsesc un mediu mult mai prielnic la un bar de noapte. Iar acolo nimeni nu-i ține de vorbă...

A doua piesă, «Martor», nu-i chiar atît de proastă și are pe alocuri scîntei de umor. De data aceasta nu-i vorba de un viol ci de un asasin psihopat care-și leagă victima de un scaun și conversează cu omul crispat de spaimă într-un ton amabil, oribil de amabil. Hazul produs de situație devine irezistibil prin intervenția unui ștergător de geamuri care acceptă lucrurile așa cum sînt, se așază la masă și bea cu asasinul în stilul unui conviv bucuros de ocazie.

Comite însă o injustiție acela care privește viața artistică newyorkeză prin binoclul unor asemenea excentricități. De fapt, New Yorkul este probabil singurul oraș din lume în care în aceeași seară ți se prezintă un «choix» între un recital Millstein, un concert simfonic al orchestrei din Philadelphia dirijat de Ormandy și un recital Rostropovici sau — pentru amatorii de teatru — între o piesă în care joacă Richard Burton, alta în care apare Paul Scofield și un turneu al lui Jean-Louis Barrault, pentru a nu mai vorbi de afișul lui Metropolitan Opera, care cuprinde în aceeași săptămînă nume ca Leontyne Price, Elisabeth Schwartzkopf, Herlea și Ghiaurov. Să mai adăugăm că microbiștii muzicii ușoare s-ar găsi într-o reală încurcătură, avînd a alege între un «one-man-show» cu Bob Dylan sau Marlene Dietrich, Harry Belafonte și Ella Fitzgerald, care cîntă la Waldorf sau Americana. Nu-i de mirare că publicul newyorkez a devenit atît de blazat încît prezența timp de o săptămînă a unui Gilbert Bécaud, care ar ridica în picioare orice capitală europeană, a trecut aici aproape neobservată.

ARTĂ ȘI HECTARE

Abia recent a fost creat un teatru cu repertoriu permanent — Vivian Beaumont — ferit oarecum de fluctuațiile năzdrăvane ale pieței. În stagiunea trecută a prezentat piese de Lillian Hellman, Shaw, Giraudoux și Edmond Rostand, iar acum joacă de cîteva săptămîni «Regele Lear» cu Lee Cob, un spectacol acceptabil pentru cei care nu l-au văzut în regia lui Peter Brook cu Paul Scofield.

Clădirea face parte din marele ansamblu construit pe mai multe hectare — Lincoln Center — care adăpostește în plus opera, sala de concerte, o bibliotecă, o școală de dans și una de muzică. Care este rostul aglomerării la un loc a unor clădiri cu funcții atît de diferite, care în pofida imensului teren subteran de parcaj prezintă în fiecare seară o problemă de circulație absolut insolubilă? Răspunsul constructorului Saady este: principiul *shopping center*. Dar dacă o aglomerare de magazine diferite ca profil are un sens pentru că înlesnește considerabil sarcina consumatorului, care poate cumpăra mărfurile și obiectele necesare fără a alerga dintr-un colț al orașului în altul, cine se poate duce la mai mult decît un spectacol într-o seară?

Interesant este că deși absurditatea concepției este monumentală, atracția pe care a reușit să o trezească «cel mai mare centru artistic din lume» și imensul număr de turiști-gură cască pe care-i adună în fiecare zi, a determinat mai multe municipalități, în primul rînd Washingtonul, să copieze acest gen de *shopping center* artistic.

Dacă uităm însă de această latură funcțională, arhitectura clădirilor este superbă. Teatrul «Vivian Beaumont», opera celebrului Saarinen, este o construcție din travertin și sticlă, cu un interior dramatic în roșu și negru, echipată cu cele mai moderne instalații automate ale artei scenice. Metropolitan Opera, părăsind cu melancolie vechea clădire în stil rococo de pe Strada 39, s-a instalat într-o construcție modernă a cărei fațadă cu cinci arcade uriașe și un perete de geam străucitor dezvăluie ochiului două picturi murale înalte de zece metri ale lui Marc Chagall închinate gloriilor muzicii. În interior, cortina aurită, fotoliile și balcoanele în roșu și nelipsitul candelabru de cristal mențin grandoarea sobră a instituției și o consacră drept cea mai elegantă sală din oraș.

(Continuare în pag. 16)

DE LA BROADWAY LA LINCOLN CENTER

SECVENȚE CULTURALE NEWYORKEZE

Noua sală de concerte care face parte din Lincoln Center.

Biblioteca specializată în teatru, operă, muzică, balet este unică în felul ei, folosind tehnici de muzeu, filme *retrospective*, plăci, benzi, fotografii. Poți alege o arie cîntată de Caruso sau Hamlet în interpretarea lui Laurence Olivier și asculta cu căștile la urechi, adîncit într-un fotoliu.

Pentru newyorkezi marea atracție a lui Lincoln Center rezidă totodată în bazinele, fîntînile și scuarurile cu pomi și verdeață care înconjură clădirile, agrementate din loc în loc cu sculpturi ale lui Henry Moore, Lippold și Seymour Lipton și cu un restaurant în aer liber gen parizian, *Fountain Café*. Seara, balustradele de pe marginea bazinelor sînt suprasolicitate de tineri îndrăgostiți în căutarea unui mediu mai poetic.

PAUL ROBESON ȘI CASSIUS CLAY

Revelația stagiunii teatrale pe Broadway o constituie actorul de culoare James Earl Jones, care are o magistrală creație în «The Great White Hope» (Marea speranță albă). Piesa lui Sackler reeditează tragedia reală a lui Jack Johnson, primul boxer negru ajuns campion la categoria grea — un om alungat din țară, urgisit pentru dragostea cu o femeie albă, urmărit de guvern și de furia rasiștilor și în cele din urmă sfărîmat de aceste forțe retrograde numai pentru vina de a se fi născut negru. Sentimentul de mîndrie și demnitate cu care acest uriaș plin de forță reacționează în fața prigoanei bestiale amintește de Paul Robeson și de Cassius Clay. Participarea extraordinară a publicului la fiecare replică în care Johnson exprimă protestul său împotriva nelegiuirilor la care este supus poate fi înțeleasă numai pe fondul dramei rasiale americane, mai vie și mai patetică la New York decît oriunde. Noapte după noapte, săli pline pînă la refuz ovaționează în picioare creația lui James Earl Jones. Și, într-adevăr, forța cu care el realizează personajul robust, optimist și generos din primul act, cînd urcă scara succeselor, omenia caldă cu care primește primele lovituri și care se transformă treptat în furie și violență, cu mugete de om rănit care răscolesc întreaga sală — toate acestea parcă sintetizează pe plan artistic întreaga evoluție a luptei milioanelor de negri din Statele Unite și stadiul în care se află ea astăzi.

Există în actul doi o scenă deosebit de tragică: împiedicat prin subterfugii perfide să lupte pe ring, Johnson este nevoit să-și cîștige pîinea jucînd într-o scenetă, prezentată într-un cabaret, rolul unchiului Tom — simbolul negrului umil și îngenuncheat. Din public au răsunat atunci voci: «Nu! Încetează!» și mi s-a spus că asemenea reacții se produc în fiecare seară. Cînd am ieșit din Teatrul Arena Stage în aerul rece al nopții și am privit șirul lung de limuzine elegante cu șoferi în uniformă care așteptau niște spectatori care aplaudaseră cîteva minute înainte «The Great White Hope» și cînd — văzînd surprinderea mea — un prieten american mi-a amintit că prețul mediu la acest spectacol este 15 dolari, am conchis că publicul de teatru newyorkez este o noțiune ciudată și în orice caz greu de definit sociologic.

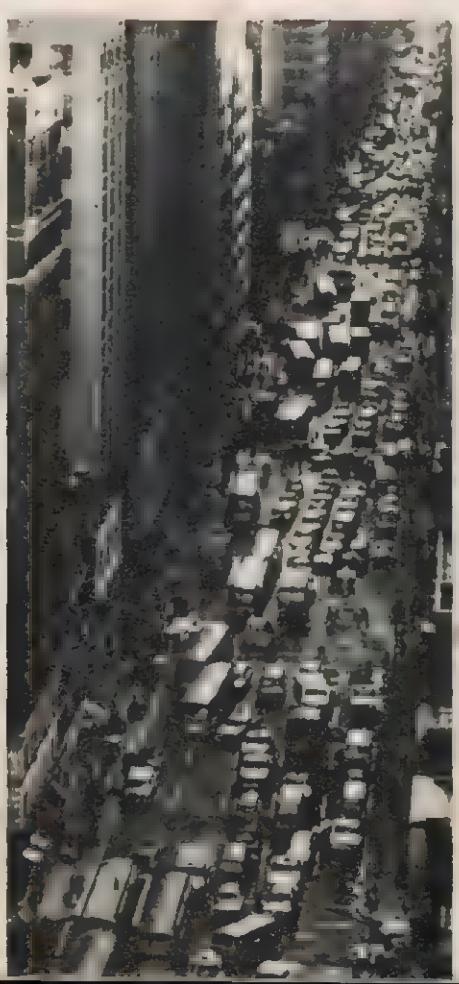

Amețitoare, derutanta circulație newyorkeză la ora spectacolelor de seară.

James Earl Jones în remarcabila sa creație din «The Great White Hope».

(IV) muzica ușoară românească în ritmul vieții de azi

de George SBÂRCEA

O dată cu Ion Vasilescu, muzica ușoară românească își afirmă, cu o deosebită vigoare, originalitatea, un stil propriu, independent de melodiile și stilurile străine ale genului. Compozițiile lui — tangouri, valsuri, cîntece pline de antrenul veseliei și al dragostei de viață, în același timp însă și de melancolia reflexivă specifică sufletului nostru — sînt primele mărturii artistice ale simțirii românești în acest domeniu, o mică antologie muzicală a Bucureștiului, cu pietrele clădirilor lui vechi și cu zidurile tot mai îndrăznețe ale noilor construcții, cu grădinile și parcurile străbătute de tineretul care încheagă pe aleile lor idilele de-un anotimp, cu bulevardele străjuite de lungul șir al teilor și platanilor. Vasilescu a îndrăgit viața adunată în acest oraș, i-a descifrat simțirea și emoțiile, cîntîndu-le așa cum nimeni n-o făcuse pînă la el. A fost un artist desăvîrșit pe tărîmul activității sale, asimilînd din muzica ușoară tot ce era adecvat personalității lui de creator, spre a îmbăiăsăma cu melodii generoase sufletul ascultătorilor.

Unul din izvoarele inspirației sale a fost folclorul și, într-un autointerviu publicat de ziarul «Rampa» în 1941, el mărturisea că din melodia populară Pleacă badea la pădure a extras și dezvoltat piesele sale, de largă răspîndire, Glasul roților de tren, Cînd vrea ceva fetița ta, Cu lăutarii după mine și altele.

Exemplul lui l-au urmat mulți compozitori de la noi, dintre care cîțiva au activat, concomitent cu Ion Vasilescu și adesea colaborînd cu el, la crearea unui stil original în muzica ușoară românească.

S-A ÎNVECHIT ROMANȚA?

Este titlul, fără semnul întrebării însă, al unei piese mai recente a lui Gherase Dendrino, care exprimă parcă însăși muzica acestui compozitor, pe cît de fertil, tot pe atît de variat în melodiile sale. Stăruie în ele, de-a lungul unei activități creatoare de peste trei decenii — valsul său lent *Mai spune-mi că nu m-ai uitat* a apărut în 1934, așadar chiar în anul cînd Ion Vasilescu își începea cariera în muzica ușoară! — struna lirică a romanței, a «cînteculuí» lăutăresc sau popular. La data aceea, maestrul Dendrino era dirijorul Teatrului «Cărăbuș» al lui Constantin Tănase, unde a rămas pînă în 1946, cînd a devenit prim-dirijorul Teatrului de operetă din București. El a scris o mulțime de melodii, dintre care *Cine mi-e drag mă așteaptă*, *Drum bun*, *Să nu ne despărțim*, *Fă nani, puișorul mau*, *Vor trece anii*, *Să nu te superi dacă pling*, *Poate cînți și tu aceeași melodie*, *Tinerețe*, *Cînd trandafirii înfloreau*, *Cale lungă, drum de fier*, *Cînta o mandolină*. *Tangoul de demult* nu sînt numai cîntece intrate în repertoriul de durată al interpreților de muzică ușoară, ci alimentează cu seve sănătoase formele în care își toarnă inspirația cîtva timp compozitorii din generația lui și din aceea care i-a urmat.

Gherase Dendrino ocupă un loc important în zămislirea și dezvoltarea muzicii ușoare românești. Dacă Ion Vasilescu a creat tangoul nostru și a înzestrat spectacolul de revistă și estradă cu o muzică proprie, care ne aparține ca respirație și emoție, Dendrino a fost creatorul — în ultimele decenii — al operetei naționale. Legat printr-o simțire adîncă de tradițiile «operetei» mai vechi din țara noastră, el a folosit figura și muzica lui Ciprian Porumbescu, autor în 1882 al primei operete românești *Crai nou*, pentru partitura sa complexă *Lăsați-mă să cînt* (1954), care, la fel cu a doua sa operetă, *Lysistrata* (1960), a trecut pentru întîia oară granițele țării, fiind prezentată în mai multe capitale străine și impunînd atenției generale prezența noastră și pe scena muzicală ușoară europeană. «*În dansul de iele al sunetelor acestui compozitor* — scria un cronicar străin care auzise operetele lui Gherase Dendrino — *de o inepuizabilă invenție melodică și stăpîn pe meșteșugul său, urechea noastră desprinde originalitatea muzicii românești, care nu delectează doar urechea, dar și emoționează*».

«ȘLAGĂRUL» ROMÂNESC PESTE HOTARE

O dată cu *Nu mă uita* și alte piese ale lui Ion Vasilescu, cîțiva compozitori din aceeași generație sau mai tineri au cucerit și ei publicul străin. Unul din ei a fost Elly Roman, care a lansat în 1931 tangoul-romanță *Ilona*, publicat și în cîteva versiuni străine, o melodie lirică, «contagioasă», cu o nuanță nostalgică în desenul ei capricios și cu textul simplu, accesibil oricui. Trăsăturile acestea au rămas pînă azi în muzica lui Elly Roman, deși scriitura lui a devenit tot mai densă, mai controlată artistic, fără s-și pierde contactul spontan cu auditorii. Multe din compozițiile lui mai vechi, ca *Două viori*, *Gîndește-te la mine*, și foxtrotul *Nu mai plînge, Baby* — unul din succesele mari ale primului Festival internațional de muzică ușoară «Cerbul de aur» de la Brașov, organizat în 1968, la nivel mondial, de Radioteleviziunea română — sau cele noi, între care *Primul ghiocel*, *prima iubire*, *Pansehuța*, *albăstrele*, *Tropa-tropa*, *Ada-Kaleh*, *În tot ce e frumos pe lume*, *Ca-n prima zi* și romanța *De și-ar spune poarta ta*, alcătuiesc un bogat capitol al muzicii ușoare românești, asimilat cu simpatie de masele largi de ascultători din țară și, adesecri, și de peste hotare.

De altfel, fenomenul de răspîndire tot mai rapidă a creațiilor de muzică ușoară ale compozitorilor noștri se datorează, pe lîngă vehicularea lor de către radio și disc, în multe cazuri caracterului lor original, temelor

(Continuare în pag. 20)

Unul din tangourile de mare succes ale lui Ion Vasilescu, lansat de Constantin Lungeanu și Virginica Popescu.

UN SECOL ŞI JUMĂTATE DE MUZICĂ UŞOARĂ ROMÂNEASCĂ

şi coloritului lor autohton. Fie că la baza lor stă romanţa sau utilizează un anumit tip folcloric, fie că au doar o amprentă de inedit ce ne aparţine prin simţirea pe care o degajă, ele trezesc tot mai des interesul publicului de pe alte meridiane: *Lalele* de Temistocle Popa s-a publicat în aproape zece ţări, *Prieten drag* de Radu Şerban este difuzat continuu de numeroase posturi de radio de pe continent, cîteva din melodiile lui H. Mălineanu şi George Grigoriu au fost popularizate şi peste hotare de filmele româneşti a căror muzică au compus-o, aşa cum — cu peste trei decenii în urmă — tangoul-romanţă *Marcitta* de Eugen Seno-Ionescu a figurat în repertoriul cîtorva mari orchestre tipice de tango-argentinian ale vremii, între ele şi ale lui Eduardo Bianco sau Juan Llossas.

După ce împrumutase timp îndelungat de la alţii, muzica uşoară românească, intrată în faza majoratului său artistic, a început să dea la rîndul ei altora, din bogăţiile proprii: piesele *Nu mai plînge, Baby* de Elly Roman, *Nici o lacrimă* de Ion Cristinoiu, *Prima chemare* de Paul Urmuzescu, *Ploaia şi noi* de V. Vasilache-junior au apărut sau sînt în curs de apariţie la marea editură Salabert de la Paris.

MELODII, COMPOZITORI ŞI NOUTATE

Să le înşiri pe toate şi să-i menţionezi pe toţi compozitorii, cu autorii lor de texte — mereu criticaţi, mereu hărţuiţi, deşi unii din ei au scris de atîtea ori şi versuri frumoase — este cu neputinţă. A făcut-o într-o carte de vreo două sute de pagini, recent apărută *(Parada muzicii uşoare româneşti*, Editura muzicală, 1968*)*, compozitorul Edmond Deda, care activează şi ca profesor al clasei de muzică uşoară la Şcoala populară de artă din Bucureşti. Este impresionantă, în adevăr, «parada» prezentată de Edmond Deda, care recapitulează cronologic evoluţia muzicii uşoare din ţara noastră, cu cîteva incursiuni utile în istoria, tehnica şi estetica unei arte pe cît de gustate pe atît de puţin analizate pînă acum. Impresionantă pentru numărul mare al pieselor originale, ca şi pentru numărul mare al compozitorilor.

Unul dintre ei, Nicolae Kîrculescu, a adăugat repertoriului contemporan de cîn-

O melodie de Nicolae Kîrculescu, care a cunoscut un frumos succes în comedia muzicală «Luna ştie, dar nu spune».

Mişu Iancu, un reprezentant înzestrat al creaţiei actuale de muzică uşoară românească.

Compozitorul Gherase Dendrino, care a îmbogățit muzica noastră ușoară cu melodii fermecătoare, creînd și opereta românească.

Compozitorul Temistocle Popa, a cărui melodie «Lalele» a cunoscut o largă răspîndire în multe țări.

Compozitorul Eugen Seno-Ionescu, autorul unui tangou românesc de circulație mondială: «Marcitta».

tece — așa cum au făcut-o Petre Andreescu, Nell Martuni, Mircea Bosinceanu — titluri ca *Ploua în seara-aceea*, *doamnă*, *Parc-a fost ieri*, *Nu te pot uita*, *Prima poezie*, *Culori*, *culori* și romanța *Inimă, de ce nu vrei să-mbătrînești*. H. Mălineanu a realizat o neașteptată fuziune între folclor și muzica de dans prin *Marinică*, *Garofița*, *Hop-ș-așa*, *Alunița*, *Înflorește țara mea* sau romanțele *Am început să-mbătrînesc* și *Aș vrea iar anii tinereții*: sînt, poate, printre cele mai bune, mai interesante, mai temeinic lucrate artistic bucăți ale muzicii ușoare românești din ultimele două decenii. Aurel Giroveanu a compus cîntece îndrăgite de public, ca *București*, *București*, *Vino pe aleea trandafirilor*, *Joc și cînt*, *În amurg*, *Cîntecul străzii*, *Ochi frumoși*, *somn ușor*, *Mai mult decît sufletul tău* și *Am strîns toamnă după toamnă*: multe din ele răscolesc afecte mai adînci în ascultător, fiindcă se hrănesc dintr-un fond popular și lăutăresc mereu tînăr. Mișu Iancu este autorul unui foxtrot, *Iubirea-i doar o glumă*, care, acum treizeci și cinci de ani, a cunoscut o vogă de lungă durată; alte piese ale lui, lucrate cu migala artistului conștient de rostul său, sînt *Șoferul de la ONT*, *Cine știe unde-i centru-n București*, *I-ausi o melodie*, *Drag mi-e badea*, *bădișor*, *Aș vrea să cred tot ce-mi spui tu*, *Pentru nimic în lume* și admirabila prin nobilul sentiment de melancolie ce-l conține *Trec de-a lungul anilor și cîntecele mele*. Emanuel Ionescu, care a debutat cu o romanță intrată de mult în folclorul urban, *Trece-un car cu boi pe drum*, vădește o rară invenție melodică în bucățile sale *Din cioburi de iubire*, *Pe strada mea e toamnă iar*, *Băsmăluța*, *Să uităm*, *Intră lună pe fereastră*. Marius Mihail (1926—1955) s-a stins prea de tînăr spre a putea continua ceea ce începuse cu atîta elan, lăsîndu-ne melodiile *Să dansăm*, *Braț la braț cu primăvara*, *Aștept mereu*, *Ioană cu părul bălai* și *Picături din cer*. Radu Șerban, a cărui piesă *Prieten drag* a fost lăureată cu Marele Premiu al Festivalului de muzică ușoară românească de la Mamaia (1966), este autorul cîntecelor *Lină*, *Cătălină*, *S-a întîmplat într-o gamă*, *Frumos este București*, *Un minut*, *Pomul cu vrăbii*, *Pe strune de chitară*, *La un pas de fericire*, *Prea tîrziu*, *Două rîndunici*, ca și al muzicii cîtorva filme românești. Vasile Veselovschi s-a afirmat cu *Spune-mi ce să fac să-ți plac puțin*, *Dac-ar fi*, *ce bine-ar fi*, *Ne cheamă ritmul să dansăm*, *Copăcel* și *Cînta un matelot*. George Grigoriu este compozitorul multor succese, între care *Serenada tinereții*, *Polca dragostei*, *Mărunțica*, *Spre soare* și *De-ar fi să mă mai nasc o dată*, care mărturisesc o fantezie variată și vigoare a expresiei. Temistocle Popa

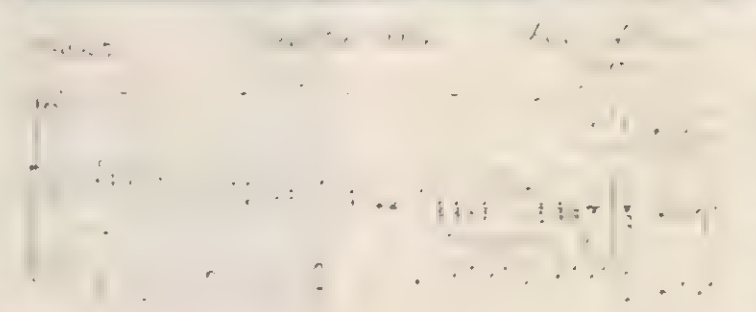

Primele măsuri, în manuscrisul lui Radu Șerban, din piesa laureată la ediția din 1966 a Festivalului de muzică ușoară românească de la Mamaia: «Prieten drag».

s-a înscris definitiv în rîndurile compozitorilor cu o personalitate bine definită, după *Lalele*, cu *Un băiat cîntă*, *Oneștii*, *Turturele* și *Olimpiada tinereții*. Florentin Delmar, dacă n-ar fi decît autorul *Serenadei-twist* — un «șlagăr» cu îndelungate ecouri în masele largi — și tot s-ar afla în prima linie a creatorilor genului. Noru Demetriad a cunoscut succese repetate, îndeosebi cu melodiile *Doi ochi frumoși*, *Ninge*, *Albăstrele*, *Clipa de atunci* și *Mamaia*, *au revoir*. Eugen Teger și-a surprins auditorii cu cîntece mereu antrenante, făurite cu artă de giuvaer, printre care *Tremuleț de Snagov*, *Cu sănioara*, *În fiecare cîntec*, *Pe Valea Oltului* și *Oglinzile mării*. Sile Dinicu, pe lîngă activitatea sa ca pianist și dirijor al Orchestrei de estradă a Radioteleviziunii — o prestigioasă formație, care sprijină pe compozitorii noștri — este autorul unor melodii de frumoasă ținută artistică și de bogată inspirație melodică, ca *Seri la malul mării*, *Nopți cu lună-n București* și *Dincolo de zîmbetul tău*. Gelu Solomonescu, pianist excelent și dirijor permanent al Teatrului «Constantin Tănase», a compus — printre altele — și piesa foarte populară *Nu-ți șade bine cînd plîngi*. Richard Stein, din generația răsărită la imboldul și exemplul lui Ion Vasilescu, a cunoscut prin compoziția sa, *Sanie cu zurgălăi*, celebritatea mondială, deși manifestarea lui creatoare cea mai valoroasă rămîne melodia *Pling*, *fiindcă mai iubesc*. Ștefan Kardoș a compus *E toamnă iar*, tangou uitat prea curînd, în pofida notei lui de gravitate care îi împrumută emoție și adîncime. Mauriciu Vescan este autorul răspînditului vals *În Bucureștiul iubit*. Paul Urmuzescu afirmă o personalitate bine înzestrată profesional pentru un gen pe care îl cultivă cu pricepere, finețe, cu discreție și cu simțul rar al poeziei: *Mica uvertură*, *Primii fulgi de nea*, *Prima chemare*, *La anii mei* și *Marea cîntă* nu sînt decît cîteva dovezi ale unui talent ce se impune cu tot mai mare hotărîre.

ȘI O STRUNĂ NOUĂ...

Struna pe care Paul Urmuzescu o atinge în creația sa de muzică ușoară este aceea a Muzei serioase. Are ea acces în domeniul mai febril, mai puțin sever al genului distractiv? Au demonstrat-o mulți compozitori de muzică simfonică, bunăoară Laurențiu Profeta: *Tangoul de-altădată* e o piesă delicată, sugestivă, inteligent concepută, iar *Cîntecile țigănești*, pe versurile lui Miron Radu Paraschivescu, sînt o înaltă simbioză artistică între «ușor» și «greu», realizată cu exigența strictă a muzicianului calificat.

Îmbinarea de cunoștințe profesionale temeinice și inspirația melodică proprie genului ușor se manifestă și în creația altor compozitori: Alexandru Imre, dirijorul orchestrei «Electrecord», Constantin Bîrsan, Petre Fîrulescu, Constantin Alexandru (Ramon Tavernier), Adalbert Winkler, Viorel Doboș, Ludovic Dizzi, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Richard Bartzer. *Visare (Un cîntec de dor)* a fost compus de Hilda Jerea, care aparține muzicii zise «serioase», fără ca incidentala ei colaborare cu muzica distractivă să-i fi știrbit prestigiul de muziciană. Alexandru Mandi a compus melodii cărora le-a scris singur textul (*Vîntule*, *Glasul tău*, *Venise vremea*), indicînd un drum ideal pentru creatorii genului. Camelia Dăscălescu a obținut cu *Amintiri*, *amintiri* un succes pe care îl visează oricare compozitor în acest domeniu, atît de capricios dar totdeodată atît de generos cu artiștii sinceri, inspirați, legați puternic de ritmul vieții.

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE

Este aici o mică «taină» a artei, legătura aceasta a artistului creator cu viața timpului său: cel ce îi descifrează pulsația, preocupările, aspirațiile, gustul pentru un anume tip melodic, dăruie publicului lucrări care sînt acceptate spontan. Originalitatea izvorăște în primul rînd din identificarea compozitorului cu vremea sa, cu oamenii în mijlocul cărora trăiește și cărora li se adresează. Dimpotrivă, imitarea, preluarea fără noimă a formelor, ritmurilor, intonațiilor altora condamnă creația la un succes superficial — sau nici atît — și, firește, la repedea ei uitare.

Că muzica ușoară românească și-a aflat, după un secol și jumătate de existență, drumurile proprii o dovedește creația lui Ion Vasilescu, Ionel Fernic, Gherase Dendrino, Alexandru Leon, Johnny Mirea, Elly Roman, Nicolae Kirculescu, Petre Andreescu, H. Mălineanu și a atîtor alți compozitori de azi, ale căror melodii durează, revin mereu în repertoriul interpreților vocali și instrumentali. Ei au găsit *tonul* ce ne este specific, au găsit acea respirație caracteristică datorită căreia muzica unui popor diferă de a altuia. Tinerii, care îmbină adesea, cu intuiția artei, ritmurile străine și melodia de rezonanță populară, evoluează, căutînd și experimentînd — ceea ce este inerent oricărui gen de muzică — spre o afirmare tot mai hotărîtă a stilului care ne aparține și ne definește. Dacă, de atîtea ori, ei își mai asaltează ascultătorii cu lucrări cărora le lipsește melodia, spontaneitatea inspirației, căldura comunicării, se datorează în mare parte tocmai încercărilor lor de a realiza *noul*.

Noul se află însă — și în muzica ușoară, ca în oricare altă artă — în însăși viața oamenilor. În sensibilitatea și aspirea celora despre care Ion Vasilescu mărturisea mereu: «*Scriu pentru cei care vor să cînte, pe înțelesul lor și pentru inima lor*».

Cuvintele maestrului au pentru creatorii noștri de muzică ușoară valoarea unei devize!

CHIPURI DE PESTE VEACURI

Reconstituirea chipurilor umane din trecutul îndepărtat — domeniu în care există cercetări românești valoroase — ne oferă surprinzătoare «fotografii» ale stră-strămoșilor noștri...

de Dan LĂZĂRESCU – fotografii de O. ARCADIE

Sînt vreo cinci ani de atunci. Centrul de antropologie din București a fost solicitat pentru o investigație mai puțin obișnuită: cei ce studiază aici craniile și scheletele unor oameni care au trăit cu milenii în urmă erau rugați să ajute la identificarea osemintelor pictorului Ion Andreescu. Ce se întîmplase? Artistul murise în 1882 la mănăstirea Țigănești de lîngă București, unde avusese o mătușă călugăriță. După șapte ani, cum cere datina, osemintele au fost deshumate și îngropate împreună cu altele. Acum era nevoie să fie identificate spre a fi înmormîntate la locul de cinste care se cuvine unui pictor de valoarea lui.

Misiunea i-a fost încredințată doctorului Dardu Nicolaescu-Plopșor (fiul regretatului arheolog). Cînd și-a început cercetările, el știa doar că e vorba de un bărbat decedat în urmă cu vreo opt decenii, în vîrstă de 32 de ani. Și atît. La început lucrurile au mers relativ ușor: după anumite date indeobște cunoscute a fost identificat un schelet de bărbat. Mai dificilă a fost stabilirea vîrstei. Aici, dr. D. Nicolaescu-Plopșor a aplicat o metodă la elaborarea căreia a adus o contribuție însemnată: este vorba de aprecierea vîrstei după dinți, evaluîndu-se coeficientul de masticație (forța cu care se apasă pe un dinte) și gradul variat de uzură, și luîndu-se în considerare faptul că dinții apar la etăți diferite.

Trecînd apoi la analizarea întregului schelet, cercetătorul a stabilit — după gradul de dezvoltare a locurilor de «prindere» ale mușchilor solicitați la mers — că e vorba de un om care umbla mult pe jos. Firesc: Andreescu, pictor peisagist, rătăcea îndelung pînă își găsea subiectul ce-l așternea pe pînză. Totuși aceste date nu erau suficiente. Mai lipsea o probă, cea mai edificatoare: reconstituirea.

Atunci s-a cerut sprijinul doctorului Cantemir Rișcuția de la Institutul medico-legal Medic antropolog și totodată sculptor, d-sa se dedicase de cîțiva ani unei munci foarte migăloase dar pasionante: reconstituirea chipurilor omenești din trecut, pornind de la craniile acestora. Împreună cu dr. D. Nicolaescu-Plopșor, el refăcuse figura unei femei care trăise pe teritoriul țării noastre în urmă cu 5300 de ani (în neolitic), cunoscută azi sub numele de «femeia de la Boian-Vărăști».

Așadar, dr. C. Rișcuția a pornit să reconstituie chipul lui Andreescu. Cînd a fost gata, surpriză! Fața semăna foarte bine cu autoportretul pictorului, în afară de un detaliu: fruntea, în reconstituirea plastică, era ceva mai teșită decît în portret. O infirmare a lucrării executate de antropologi? Așa părea. Dar criticul de artă Radu Bogdan le-a arătat o fotografie a lui Andreescu, făcută cu vreo patru ani înainte de moarte. Pe cartonul fotografiei obrazul pictorului arăta exact, pînă în cele mai mici detalii, ca în sculptura doctorului Rișcuția! Explicația este simplă: privindu-se în oglindă cînd picta, Andreescu își vedea chipul dintr-un unghi din care fruntea părea mai înaltă...

CONFIRMARE ANTEDATATĂ CU... NOUĂ SECOLE

Oricine vede un craniu își pune — adesea involuntar — întrebarea: cum arăta acest om? Cu atît mai mare e curiozitatea unui specialist în anatomie sau în antropologie cînd are în față scheletul unui individ care a trăit cu mii și mii de ani în urmă. S-a observat demult că există unele relații între craniu și figura omului, dar pentru a se trece la reconstituiri a trebuit ca știința morfologică să se maturizeze, a trebuit să se impună ideile evoluționiste și — firește — să apară un impuls, care a venit o dată cu descoperirea unor cranii foarte vechi. Dorința antropologilor de a «reînvia» chipul omului străvechi, al omului-maimuță despre care vorbeau Darwin, Huxley și Haeckel, începea să capete deci o bază reală.

Pornind de la oseminte-fosile, o serie de anatomiști și sculptori au încercat să traseze primele portrete după craniu: H. Schaaffhaussen din Bonn face o serie de portrete din epoca bronzului (1887); anatomistul I. Kolmann împreună cu sculptorul Buchly reconstituie trăsăturile unei femei din epoca lacustră (1889), F.B. Solger «reînvie» obrazul unui neanderthalian (1910).

Mai tîrziu, aceste reconstituiri intră în aria de preocupări ale antropologilor și de-a lungul anilor, pînă în zilele noastre, oameni de știință ca R. Martin și M. Boule (Franța), A. Schultz (Elveția), E. von Eickstedt, F. Weidenreich și G. Heberer (R.F.G.), Mac Gregor și Gregory (Anglia), H. Ullrich (R.D.G.), W.M. Krogman (S.U.A.), C. Rișcuția (România) au realizat reconstituiri valoroase, unii dintre ei contribuind cu idei noi la metodica refacerii chipurilor omenești după cranii.

Printre cei care au adus o contribuție considerabilă la această știință (căci astăzi reconstituirea este nu numai o artă, dar și o știință) se numără și antropologul sovietic Mihail Gherasimov. Timp de 20 de ani, zi de zi, el a studiat capete omenești în morga Lefortovski din Moscova și a ajuns la stabilirea unor corelații între oasele craniului și țesuturile moi ale capului, corelații considerate în prezent ca adevărate standarde. Este vorba de o serie de tabele după care se determină forma și grosimea țesuturilor moi pentru multe tipuri de obraz. Cu ajutorul lor, Gherasimov a realizat, în ultimele trei decenii, numeroase reconstituiri care i-au adus o binemeritată faimă internațională. Prima din această serie de reconstituiri — dintre care unele sînt de-a dreptul senzaționale — este cea după craniul lui Iaroslav cel Înțelept, marele cneaz al Kievului (1019-1054).

...Era în 1939. În catedrala Sf. Sofia din capitala Ucrainei, un grup de istorici a procedat la deschiderea mormîntului lui Iaroslav. Toți doreau să cunoască însă și

Ore întregi, dr. Cantemir Rișcuția «se întreține» cu craniul micului pithecanthrop cunoscut sub numele de «Copilul de la Modjokerto», căutînd să-i regăsească trăsăturile.

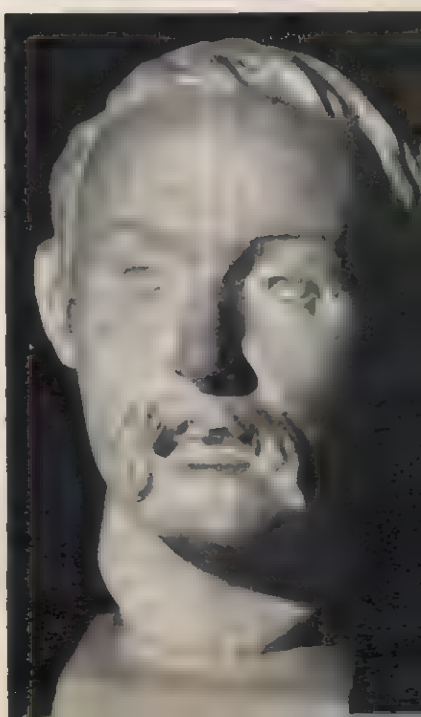

Portretul pictorului Ion Andreescu, reconstituit de dr. Rișcuția în colaborare cu dr. D. Nicolaescu-Plopșor.

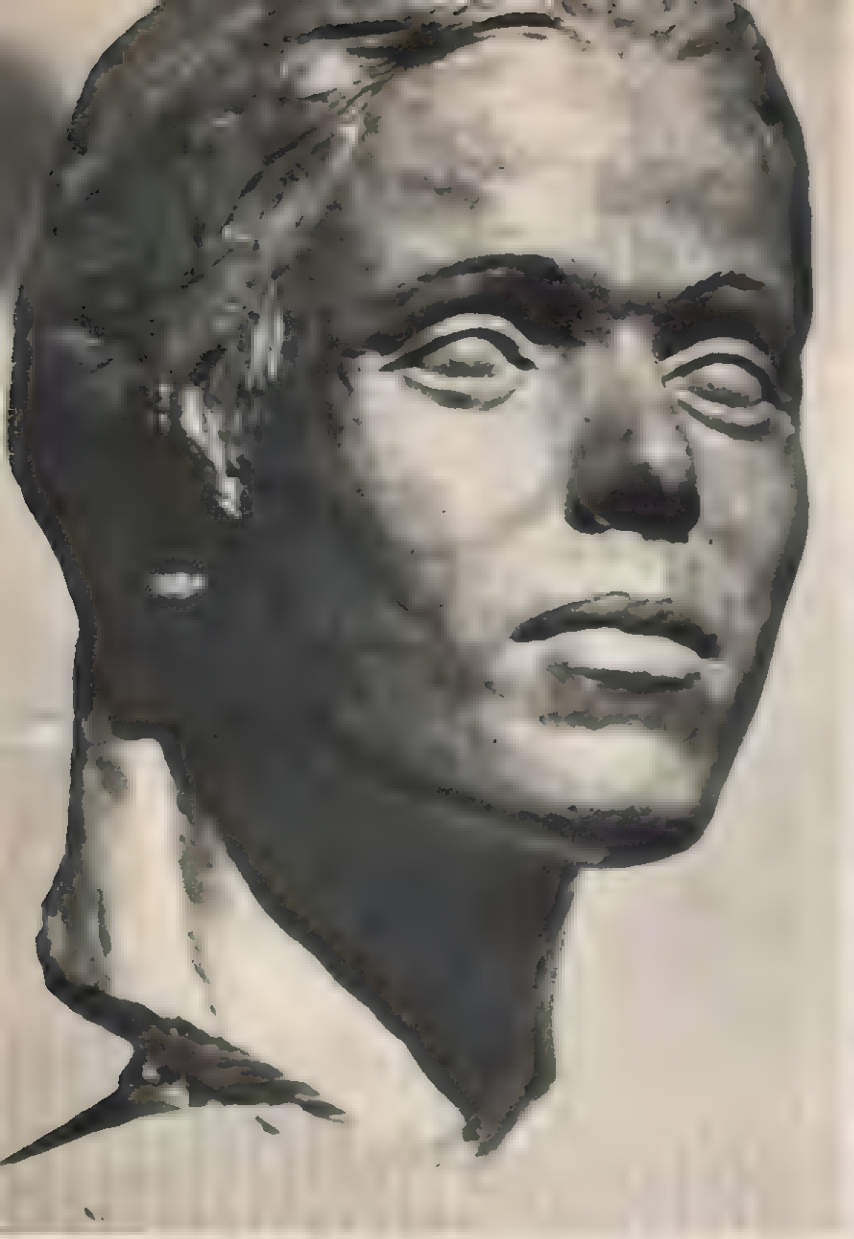

Tulburătorul chip al femeii de la Boian-Vărăşti. Ea a trăit pe meleagurile ţării noastre în neolitic, acum aproximativ 5300 de ani. Dar după faţă s-ar părea că o puteţi întîlni întîmplător pe Bd. Magheru. Şi aţi întoarce capul...

trăsăturile acestui mare personaj al istoriei ruse, cu atît mai mult cu cît nu se cunoştea nici un portret al său. S-a cerut ajutorul lui M. Gherasimov, şi, deşi metoda se afla încă la început, el a realizat un portret foarte veridic şi de mare efect, căci autorul n-a uitat să-l completeze cu amănunte vestimentare de epocă. Dar... mai lipsea o confirmare plauzibilă. Ea a venit pe neaşteptate: în timpul unor lucrări de restaurare a catedralei, de sub un strat de tencuială a ieşit la iveală un portret al cneazului, făcut în timpul vieţii lui. N-a fost greu de observat că cele două portrete — atît pictura murală cît şi bustul modelat de Gherasimov — reprezentau acelaşi om. Confirmarea, aşadar, fusese datată... cu nouă veacuri înainte.

Au urmat şi alte reconstituiri spectaculoase: chipul lui Timur Lenk, al lui Scilurus (regele sciţilor din Neapolis), al marelui poet german Schiller etc.

Toate aceste reconstituiri, pe lîngă nota de spectaculos ce o poartă, verifică, fiecare, valoarea standardelor şi corelaţiilor cunoscute astăzi drept «metoda Gherasimov». E adevărat — admite chiar autorul metodei — există şi excepţii de la regulile stabilite în tabelele sale. Iar dr. Rişcuţia — care utilizează metoda lui Gherasimov, cu o serie de completări bazate pe studii originale — ne spunea că aceste corelaţii sînt cu atît mai puţin fixe cu cît specia este mai politipică, lucru care se observă îndeosebi la populaţiile din zonele de mare metisaj, cum sînt, de pildă, cele din Europa.

ANTROPOLOGIE ŞI... CONFECŢII

Dr. C. Rişcuţia a făcut o serie de studii care completează cu elemente originale metodele şi tehnica de lucru a reconstituirilor plastice. Acum el îşi perfecţionează metoda fotostereotomică, pe care a elaborat-o împreună cu inginerul Ciril Petrescu şi despre care s-a mai pomenit recent, pe scurt, în revista noastră.

Metoda permite minuţioasa analizare a formei craniului, a capului omului viu — sau chiar a întregului corp — folosindu-se, în acest scop, curbe de nivel luminoase obţinute cu ajutorul unor plăci de sticlă pe care s-a gravat o reţea. Această reţea luminoasă, proiectată pe chipul omului, oferă o adevărată «hartă» de nivel a obrazului, asemănătoare întrucîtva cu hărţile topografice. Fotografiile realizate în acest mod constituie o foarte eficientă bază de studiu, a corelaţiilor dintre diferitele porţiuni ale capului sau corpului omenesc. Curbele sînt măsurate pe fotografii şi apoi se face inter-

(Continuare în pag. 24)

Tatuaj? Nicidecum! Este doar o... «hartă topografică» a obrazului-omenesc, obţinută prin metoda fotostereotomică, elaborată de specialiştii români.

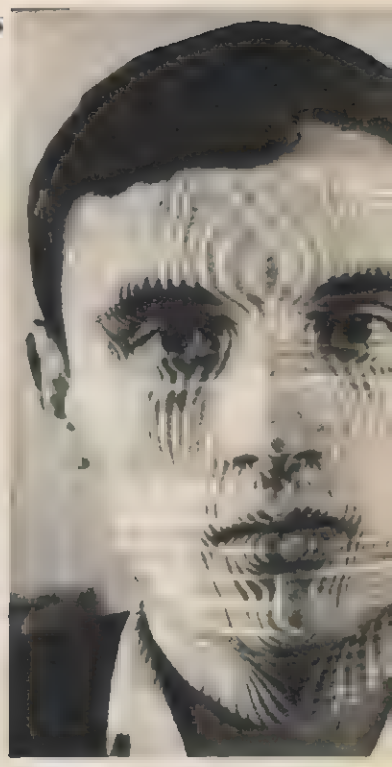

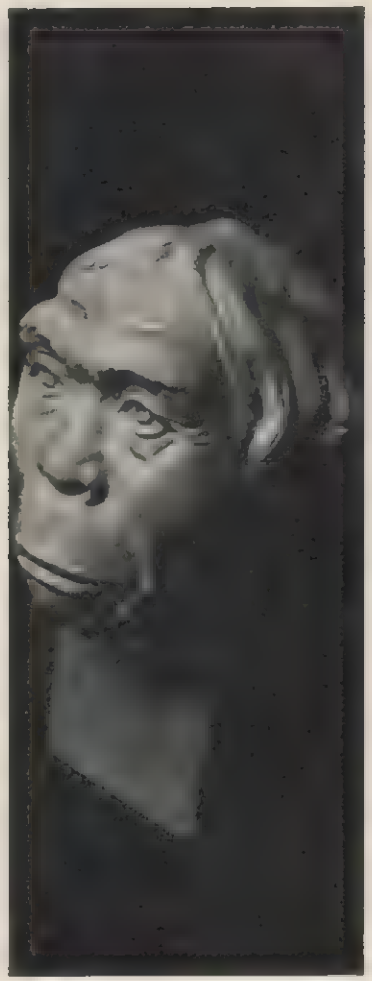

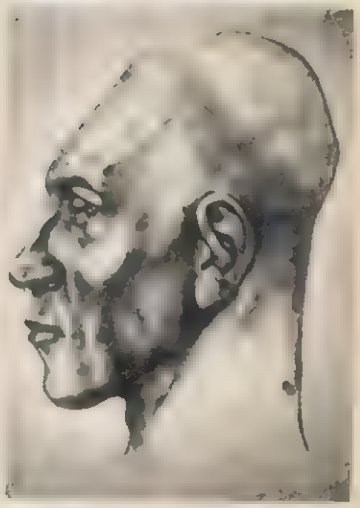

Pithecanthropus II reconstituit.

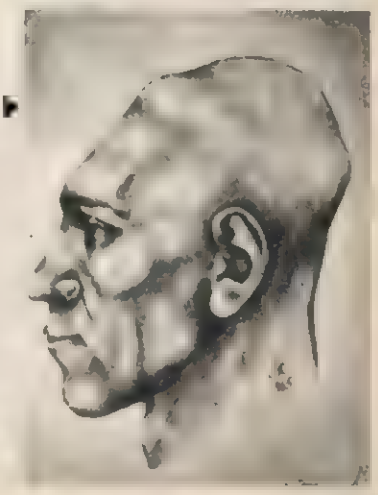

Imaginile acestea sînt aproape identice, deoarece îl reprezintă pe acelaşi om al cărui craniu a fost găsit la Histria. Cele două portrete au fost executate pe aceeaşi schemă, după aceeaşi tehnică, dar separat, de două persoane: de Irina Rişcuţia (cel de sus) şi de dr. Cantemir Rişcuţia. Rezultatul identic confirmă, o dată în plus, obiectivitatea metodei folosite.

CHIPURI DE PESTE VEACURI

M.M. Gherasimov la lucru.

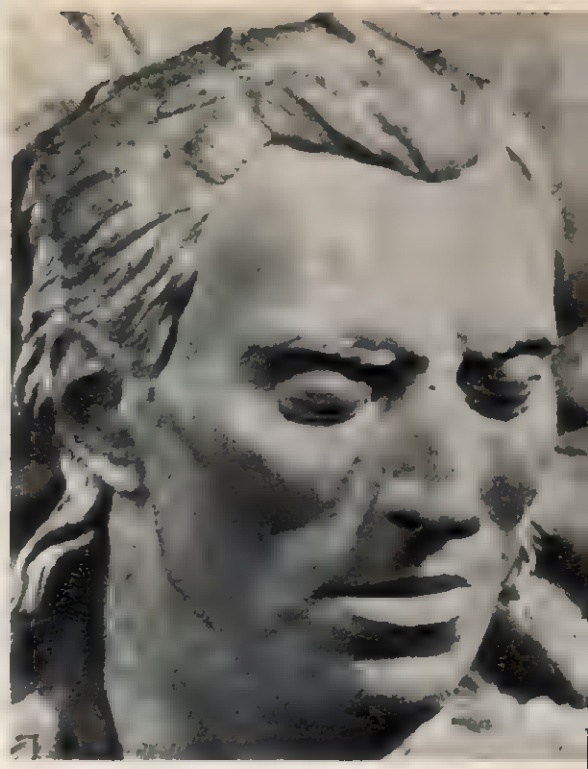

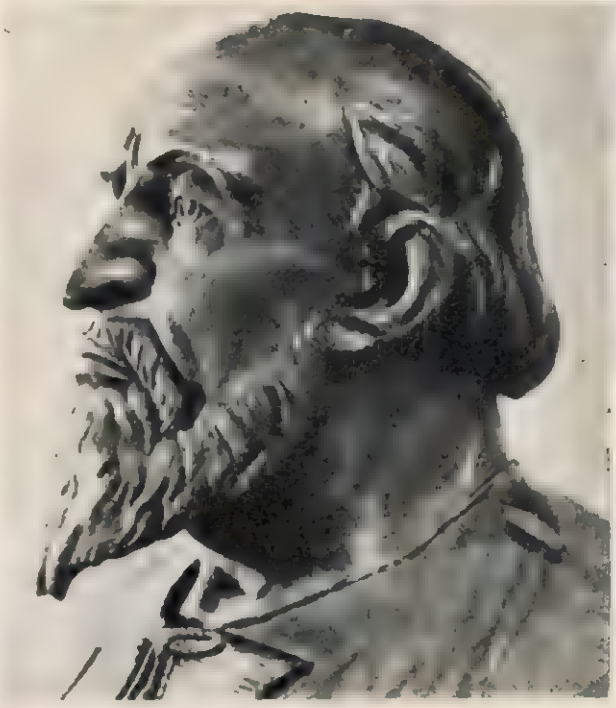

Portretul sculptat al țarului Ivan cel Groaznic, uimitor de expresiv, și chipul reconstituit al marelui poet german Schiller.

pretarea lor cu mijloacele statisticii matematice.

În prezent, dr. Rișcuția, ing. Petrescu și un grup de specialiști de la fabrica de confecții și tricotaje «Bucureștia», condus de dr. Wittner, pregătesc — pe baza metodei fotostereotomice — un amplu studiu antropologic al populației țării noastre în vederea creării unor standarde de confecții elaborate științific. Pentru analizarea datelor (obținute prin măsurarea unui număr foarte mare de bărbați, femei și copii) și interpretarea lor matematică vor fi utilizate mașinile electronice de calcul.

Noua metodă își găsește aplicații și în alte domenii de activitate: în medicină (cu ajutorul ei specialiștii vor urmări modificările de formă datorate factorilor endocrini), în psihologie (aici se pot face studii de mimică, folosindu-se și pelicula cinematografică), în arta plastică (respectiv, pentru expertiza autenticității sculpturilor), în arheologie (la fixarea poziției obiectelor descoperite la locul săpăturii), în medicina legală etc.

CARE A FOST «PRIMUL OM»?

Prin tehnicile utilizate, în parte originale, dr. Rișcuția a efectuat o serie de reconstituiri interesante ce oferă noi date arheologilor și istoricilor. Am amintit de «femeia de la Boian-Vărăști». Specialistul român, împreună cu soția sa, artista plastică Irina Rișcuția, a executat dioramele despre evoluția omului de la Muzeul «Grigore Antipa» din București. (Curios însă: de ce au fost expuse fără semnătura autorilor?)

Pe baza a 33 de schelete găsite într-o necropolă de la Histria, dr. C. Rișcuția în colaborare cu dr. D. Nicolaescu-Plopșor au reconstituit, grafic, chipurile acestor oameni. A rezultat o tipologie foarte variată, ceea ce dovedește că metoda utilizată nu omogenizează ci, dimpotrivă, redă expresiv diversitatea cazurilor. Reconstituirile arată că acei oameni erau străini de partea locului, lucru confirmat ulterior și de arheologii care au studiat ritualul de înhumare. Se pare că ar fi vorba de un grup de prizonieri proveniți din armata regelui persan Darius I, care în secolul VI î.e.n. a invadat țărmul Mării Negre. Alte reconstituiri grafice pe baza unor schelete găsite într-o necropolă la Orlea (jud. Olt) au dovedit că cei înmormântați acolo erau înrudiți, de unde ipoteza că a fost vorba de un sacrificiu ritual.

Aceste lucrări l-au făcut cunoscut pe dr. C. Rișcuția și peste hotare. În 1964, la Congresul mondial de antropologie de la Moscova, el l-a cunoscut pe unul din marii savanți din acest domeniu, olandezul de origine germană Ralph von Koenigswald, care l-a propus să reconstituie așa-numitul Pithecanthropus II. Acesta fusese descoperit de prof. Von Koenigswald în 1937, în insula Java, și a constituit obiectul unei vii polemici cu prof. Eugène Dubois, un alt olandez care descoperise, tot acolo, primul pithecanthrop considerat în acea vreme ca cea mai importantă verigă din lanțul argumentelor în favoarea teoriei evoluționiste. Prof. Dubois nu recunoștea însă că și a doua descoperire este tot a unui pithecanthrop... Discuția a continuat, deși opinia prof. Dubois (decedat între timp) găsea tot mai puțini adepți.

Este de înțeles marele interes manifestat de oamenii de știință față de pithencanthrop, căci el ocupă un loc important în ceea ce am putea numi șirul de certitudini și incertitudini al antropologiei moderne. Cu ani în urmă, antropologia clasică plasa pithecanthropul (și «crudele» lui apropiate ca vîrstă — sinanthropul și atlanthropul) între australopitec (hominidul cu caractere evident umane) și așa-numitul «Om din Neanderthal». Prin urmare, se considera că «Pithecanthropus javanensis» — sau «Homo erectus», cum e numit azi — este primul om. Astăzi, o serie de descoperiri au dus la împărțirea opiniei specialiștilor, ipotezele privind cronologia și treptele antropogenezei fiind adesea contradictorii. Firește, este imposibil să știm la ce concluzie se va ajunge. Dar oricare ar fi ea, este cert că pithecanthropul constituie o etapă de cea mai mare importanță în evoluția omului de la maimuță la «Homo sapiens». De aici și curiozitatea firească de a vedea chipul acestui stră-strămoș al nostru.

UN COPIL ÎN VÎRSTĂ DE 500 000 DE ANI

În 1965, prof. Von Koenigswald i-a trimis doctorului Rișcuția mulajul cutiei craniene a Pithecanthropului II (atît cît se găsise), și, după o muncă de doi ani (timp în care numai literatura studiată depășea patru sute de titluri), chipul acestui strămoș al omului și-a recăpătat contururile.

În toamna anului 1967 specialistul român a plecat la Utrecht ca să întîlnească profesorului Von Koenigswald mulajul craniului și cel al fizionomiei pithecanthropului. Emoțiile nu erau mici, dar cu atît mai mare a fost bucuria confirmării acestei munci. De față era și profesorul indonezian Teuku Iakob, care cunoștea ultimele descoperiri în materie de pithecanthropi și care a avut surpriza să constate că detaliile pithecanthropului II, reconstituite prin deducție morfologică de colegul său român, concordau cu cele ce se păstraseră la ultimele două cranii descoperite de asemeni în Java.

Urmarea a fost o invitație de a lucra cîteva luni în laboratorul profesorului Von Koenigswald din Utrecht. Printre alte cercetări efectuate aici, omul de știință român a avut posibilitatea să studieze și un alt fragment de craniu de pithecanthrop, descoperit tot de prof. Von Koenigswald în Indonezia și cunoscut sub numele de «Copilul de la Modjokerto». Este pentru prima oară, după trei decenii, cînd savantul olandez încredințează acest craniu cuiva spre reconstituire. Cît timp a stat în Olanda, dr. Rișcuția a studiat direct pe craniul original; revenind în țară, el a adus mulaje pe baza cărora va «reînvia» trăsăturile acestui copil-pithecanthrop.

COLECȚII CE AȘTEAPTĂ SĂ SE NASCĂ

Ne-am întrebat însă: pe cînd asemenea reconstituiri și în muzeele din țara noastră? Trebuie să spunem că sînt foarte rare cazurile cînd un medic-antropolog este totodată și sculptor, iar la noi, dr. Rișcuția e unicul specialist în acest domeniu. Ținînd seama de acest lucru, credem că ar fi util să i se creeze posibilitatea de a valorifica materialele extrase din săpăturile din țară pentru a fi apoi utilizate în muzeele aflate în diferite orașe. În ultimii ani, muzeelor arheologice cu veche tradiție li s-au adăugat, după cum se știe, în diferite orașe, noi instituții de acest fel. În ele nu se găsește însă nici o reconstituire a unor chipuri de oameni ce au trăit pe meleagurile noastre în trecutul îndepărtat, sau, dacă există, sînt adeseori executate empiric, de persoane care nu au nimic comun cu antropologia.

I-am întrebat pe dr. C. Rișcuția și dr. D. Nicolaescu-Plopșor ce s-ar putea face pentru ca și muzeele noastre să fie dotate la nivel corespunzător, așa cum sînt instituțiile similare din multe alte țări. El ne-au vorbit despre un plan de înzestrare a muzeelor cu reconstituiri executate științific și care nici n-ar necesita sume prea mari (un prim exemplar ar costa cam 1 000 lei, dar copiile ar reveni mult mai ieftin — la circa 200 lei).

Cei doi oameni de știință ar fi bucuroși să se apuce de lucru fără a pretinde beneficii personale. Dar pentru aceasta ar trebui ca doctorului Rișcuția să i se pună la dispoziție cranii, schelete găsite cu ocazia săpăturilor. În acest sens, Centrul de antropologie ar putea să-i asigure sprijinul care-i lipsește în momentul de față. Astfel, cu forțe unite, avînd concursul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și al Ministerului Învățămîntului, s-ar putea crea colecții interesante și instructive, care să fie puse la îndemîna atît a publicului larg ce vizitează muzeele, cît și a elevilor, ca material didactic în școli. Este numai o sugestie pe care o supunem forurilor în drept.

*

Ramură tînără a științei antropologice, reconstituirea chipurilor umane din trecutul îndepărtat devine un instrument de cunoaștere tot mai important. Și acest lucru este cît se poate de firesc: cei ce studiază evoluția milenară a omului au acum la dispoziție nu puține mijloace eficiente de lucru. De pildă, cu ajutorul Carbonului-14 se poate stabili vîrsta obiectelor peste care au trecut și 50 de mii de ani; cu Uraniu-238 se poate coborî pe scara cronologiei pînă la un milion de ani. Dar cum arătau cei ce au populat cîndva planeta noastră numai știința și arta reconstituirii ne-o pot arăta. Cu ajutorul ei îl putem vedea aievea — peste veacuri — pe cel care, primul, s-a ridicat în două picioare, și-a făurit unelte, a stăpînit focul, a devenit, în cursul unei frămîntate și sinuoase evoluții, ceea ce sîntem noi astăzi.

MECANIZAREA ŞI AUTOMATIZAREA VĂ POT SCHIMBA RADICAL MODUL DE VIAŢĂ

Aspiratorul de praf PRACTIC, *construit după ultimele cerinţe ale tehnicii, uşurează munca în gospodărie, înlătură praful şi impurităţile de pe duşumele, pereţi, mobilă, covoare, haine tapiţerie, şi din locuri greu accesibile (radiatoare).* PRACTIC *poate fi utilizat şi pentru pulverizarea de lichide.* PRACTIC *are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră).*

ABANDONAŢI

PROCEDEELE VECHI!

Preţul aspiratorului de praf PRACTIC **este de lei 785. Se vinde şi cu plata în 7 rate lunare, acontul fiind de numai 118 lei.**

tv

de Felicia **ANTIP**

cînd greșim

În acest număr, primul după Anul nou, firesc ar fi fost să apară cronica programului de revelion. Cum însă nu tot ceea ce pare firesc este și tehnicește posibil, să ne prefacem că n-a fost Anul nou, că n-am văzut încă formidabilul, fantasticul, mirabolantul program. (Ce ușor se înșiră superlativele cînd nu se referă la nimic!) Să vorbim deci despre altceva. Să vorbim despre greșeli. Ale noastre, ale televiziunii, ale altora...

Cînd emisiunea «Mult e dulce și frumoasă» a introdus rubrica «Din goana condeiului», eram gata să pariez că prima victimă va fi un telecronicar. Aș fi cîștigat. Prins în flagrant delict de sintaxă defectuoasă, un coleg a fost admonestat cu severitate, scoțîndu-i-se astfel primul dinte din gîtul pe care în conformitate cu legea talionului televiziunea are dreptul să-i pretindă de la el. E adevărat, și telecronicarii greșesc. Comic, uneori, erori de apreciere. O dată cu episodul «Vara tîrzie a unui Forsyte» mi-am dat seama că am greșit strîmbînd din nas în legătură cu Nyree Dawn Porter, interpreta Irenei. Scrisesem că, pornind de la carte, aș fi vrut-o mai frapant frumoasă, mai subtil misterioasă. Abia pe măsură ce povestirea avansa mi-am dat seama că actrița engleză are toate însușirile pe care i le pretinde Galsworthy. Îmi place Irene din ce în ce mai mult, în toate ipostazele. Din fericire, doamna Porter nu citește «Flacăra» și deci nu voi putea fi acuzată că am împins-o în pragul sinuciderii, așa cum mi s-a spus după ce formulasem unele rezerve în legătură cu o actriță de pe meleaguri mai apropiate.

Mai săvîrșim și greșeli de informare. Am scris, bunăoară, că mi-a plăcut o emisiune intitulată «Foamea de flori», deși numele *mi se păruse cam livresc și nepotrivit*. Deschisesem însă televizorul cu un minut prea tîrziu, după generic, și ca atare nu mi-am dat seama că o emisiune literar-muzicală pentru tineret fusese înlocuită pe neanunțate cu altă emisiune muzical-coregrafică, tot pentru tineret. La sfîrșit, așa cum se întîmplă prea adesea — și asta nu mai e greșeala cronicarilor, ci greșeala televiziunii — nici un nume, nici o indicație despre ceea ce văzusem mai înainte. Și astfel, considerații referitoare la o emisiune au fost expediate pe adresa alteia.

Despre greșelile televiziunii e cazul să vorbim mai puțin în contextul de față, căci ce altceva facem tot anul? Voi întocmi poate o colecție de amuzante perle de traducere și exprimare. Pînă atunci, una singură: într-o emisiune de știință, observatorul astronomic Jodrell Bank a devenit «celebra bancă Jodrell». Sînt de semnalat și erori fundamentale ca aceea a reporterei — aflată într-o zi de inspirație mai slabă decît de obicei — care îl intervieva pe pictorul Octav Grigorescu. Înapoiat de la Bienala venețiană, unde repurtase personal un mare succes, Octav Grigorescu remarca apariția unei tendințe figurativiste în arta plastică americană. «Cum vă explicați, în acest caz — a fost întrebat — că unii tineri artiști români mai fac pictură nonfigurativă?»

Uneori greșesc telespectatorii sau cititorii noștri. Înțelegînd, se pare, eronat o propoziție dintr-o telecronică, *tînăra cîntăreață* Luminița Dobrescu mi-a trimis o amplă scrisoare cărein, din păcate, nu-i pot răspunde prin poștă, deoarece a omis să-și menționeze adresa. Propoziția incriminată se referea la o anume emisiune de varietăți și, din necesități de stil, avea verbul la viitor: «Luminița Dobrescu va demonstra în continuare că firicul agreabil și aptitudinile muzicale nu sînt în scrînsă interdependență». Luminița Dobrescu a interpretat această apreciere ca pe o prorocire («va demonstra în continuare») privind perspectivele ei artistice și, pe bună dreptate, s-a întristat. Ea îmi scrie că e studentă în anul III la Conservator, secția dirijat, compoziție, pedagogie, îmi reamintește că a obținut medalia de bronz la Festivalul de muzică ușoară de la Sofia și că muncește cu seriozitate, încurajată de profesorii care au încredere în aptitudinile ei. Sînt informații care nu pot decît să-i bucure pe cei ce, ca și semnatara acestor rînduri, apreciază calitățile fizice ale Luminiței Dobrescu, spontaneitatea ei în scenă, zîmbetul ei plăcut, dar nu sînt încă satisfăcuți de modul în care cîntă. Departe de mine pretenția de a emite sentințe pe termen lung în materie de aptitudini muzicale. Nu-mi permit să vorbesc despre viitor decît în cazul unei certe înzestrări excepționale (Aura Urziceanu) sau al unei depline reușite în efortul de perfecționare a tuturor mijloacelor de expresie artistică (Margareta Pîslaru). Luminița Dobrescu e tînără și, după cum reiese din scrisoarea ei, perseverentă, dornică să se afirme. Să sperăm că fiecare apariție a ei va constitui o infirmare a previziunii pe care (în mod greșit) a citio-o în telecronica «Flacării».

Greșește și cititorul M.I. din București. În primul rînd, nesemnîndu-și scrisoarea, atitudine pe care îmi este cu neputință s-o înțeleg. Presa română este, în această privință, mult mai îngăduitoare decît, de pildă, cea americană, care nu ia în considerare scrisorile fără semnătură și adresă completă. Interesează *opiniile oricui, nu însă și opiniile cuiva care ascunde* de fapt «Nimeni». Principala greșeală a lui M.I. este însă alta. Nemulțumit de programul 2, se consideră făcînd parte dintr-o majoritate persecutată. «Deși dumnealor, care văd programul 1, au posibilitatea să urmărească ambele canale pe cînd noi, ăștilalți care nu avem canalul 6 sîntem obligați să urmărim... etc.». Stimate M.I., programul 1 se vede în toată țara, inclusiv zona orașului București (chemați un tehnician care să vă regleze aparatul, și îl veți vedea și dv.). Programul 2 este vizibil numai pe o rază mică în jurul Capitalei. Ar fi deci echitabil ca nu programul 2 să fie purtătorul celor mai atractive emisiuni. Și să știți că mulți telespectatori din țară ar prefera să fie în locul dv. pentru a putea urmări concertele simfonice de care vă plîngeți atît de vehement.

cronică satirică

de Teodor **MAZILU**

PRĂPASTIA

Amicul cu pricina crede din toată inima în progresul lui intelectual. De progresul omenirii se îndoiește, dar în ceea ce privește progresele minții sale rupte de mișcarea întregului univers *n-are nici cea mai mică îndoială*. E convins că, cu fiecare zi care trece, devine tot mai inteligent, mai cult, mai sensibil, mai elevat, mai manierat, mai profund, că, cu fiecare zi care se spulberă își mărește puterea de analiză și-și sporește bagajul de cunoștințe. Nu există zi în care să stagneze oleacă măcar. Trăiește într-un continuu și trepidant progres.

În ceea ce privește progresul lui cultural, moral, spiritual, administrativ, nu păstrează nici un secret. Ar fi și păcat, la drept vorbind. Așa că în fiecare zi mă ține la curent cu ultima lui dovadă de progres.

— Anul trecut — îmi mărturisește amicul — nu-l apreciam pe Țuculescu. Azi,în schimb, un tablou de Țuculescu mă emoționează profund....

Deci progres. Nu poți să spui că nu-i progres.

— Pînă mai zilele trecute, umorul englezesc nu-mi spunea nimic. Acum rîd în hohote.

Deci progres și în ceea ce privește capacitatea de a intui încă o categorie de umor. Progres. Nu pot să spun că nu-i progres.

Și-a întrecut aproape toți amicii. Din această pricină are din ce în ce mai puțini. Apar inevitabile inegalități de capacitate intelectuală. Amicul meu progresează. Ceilalți bat pasul pe loc.

— Nu mă mai înțeleg nici cu Y. Nu l-a citit pe Socrate, iar pe Platon îl interpretează simplist.

Mari sînt progresele amicului în domeniul moralei și al sentimentelor. E mult mai tandru decît acum un an și mult mai generos decît acum șapte luni.

Cel mai îngrozit de aceste uimitoare progrese se arată a fi chiar fericitul amic. Nu știe nici el *unde o să-l ducă* acest aprig progres...

Mi-a și mărturisit neliniștea lui.

— Dacă într-o zi devin mai inteligent și decît Voltaire? Ce dracu' mă fac atunci?

E greu de dat de pe acum un sfat. Eu zic să nu ne alarmăm încă. Să mai așteptăm.

literare

de G. **DIMISIANU**

Adrian Păunescu: FÎNTÎNA SOMNAMBULĂ

Fîntîna somnambulă, al treilea volum de versuri al lui Adrian Păunescu, este o culegere masivă din lirica prodigiosului poet, o carte de poezie al cărei spirit de alcătuire era de natură să incite controverse, cum s-a și întîmplat la puțin timp după apariție. Aspectul prea voluminos (inabilitate tactică!) și cîteva inegalități frapante l-au decis pe un critic să-i retragă poetului chiar și ceea ce-i acordase atunci cînd i-a comentat volumele anterioare cu motivarea că elogiile aduse cîndva reprezentaseră un mic act de reparație justițiară în conjunctura literară a momentului. Oricum ar fi stat lucrurile mai demult, o injustiție este pe cale să i se facă poetului astăzi, atunci cînd noua sa carte e supusă unor aprecieri mai aspre decît primiseră cele care au precedat-o (Ultrasentimente, Mieii primi). E limpede totuși, pentru cine citește fără prejudecăți, că poemele cele mai puternice ale lui Adrian Păunescu sînt de aflat în volumul **Fîntîna somnambulă,** argument hotărîtor în cîntarul criticii, chiar dacă unele tare ale liricii sale au proliferat și ele proporțional. *Adevărul* este că acest poet *suportă un regim* de evaluare critică mai sever decît restul confraților săi, cu mult mai puțin înzestrați decît el dar mai atenți, prin compensare, la felul cum își construiesc volumele, sacrificînd de multe ori spontaneitatea inspirației unui țel de perfecțiune și echilibru.

Nu vom ezita să numim, la rîndul nostru, defectele evidente ale liricii lui Adrian Păunescu: retorisme, asimilare improprie a unor simboluri de circulație, facilitatea inspirației (cîteodată), inadecvarea unor asocieri imagistice, toate provenind din prea plinul unei fierberi interioare care încă nu și-a găsit suficiente mijloace de a se îndigui. Destule obstacole, s-ar zice, pentru a deruta fluxul liric din albia sa fertilă, destule umbre planînd deasupra stării de grație virginală, amenințînd s-o dizolve. Nu însă în cazul lui Adrian Păunescu, acest poet de resurse inepuizabile, permițîndu-și să risipească aur liric cu degajarea aceluia care știe că are îndeajuns pentru a cheltui nestingherit, de-a lungul întregii existențe. Titanismul este de altfel o dimensiune predominantă a poeziei sale, *ipostaza obișnuită a unor trăiri totdeauna debordante, imposibil de constrîns în tiparele comune.* «Cerdacurile unui neam cum ar putea să mă încapă» — exclamă poetul care se închipuie un Gulliver («Piticii mei, țepoșii mei pitici,/ Un naufragiu m-a zvîrlit aici»), solicitînd redimensionarea universului familiar. Stranie, plină de efect, este asocierea acestui titanism la proporțiile augmentate ale expresiei, în fond a vitalismului și robusteții structurale, cu aspirația statornică, mereu exprimată către dematerializare, către o condiție cînd se va elibera «de sînge și carne», trăind «în mări de suflet». Marea temă a poemelor este tînjirea după spirit și disperarea de a fi fost dotat cu simțuri prea grosolane, invadate de materia impură, nedeprinse să perceapă efluviile de spiritualitate. Citez dintr-un memorabil poem ce a mai fost amintit: «Iar eu am amețit de-atîta trup cît am/ Și nu-i simt nevoia, și craniul mi-e prea mare,/ Mi-ar fi de-ajuns un trup de miel și-un cap de lebădă/ Și două aripi de îndurerare/ Nimic nu mai mă doare din toată această carne/ Mi s-a depus țărînă pe ea, și-i tăbăcită,/ Mai naște-mă o dată, mai picură-mi o dată/ Din norul tîmplei tale tot ochiul în orbită,/ .../ Ce gros sînt îmbrăcat, ce simțuri groase,/ ce piele groasă, ce urechi rudimentare/ Și ce ochi groși, ce limbă trîndăvită,/ ce neîndurerare/.../ redă-mălumii, înfrăgezit și gol/ culori și zgomote și ace asupra mea să se răstoarne,/ fă-mă să pot pricepe pentru voi toți misterul lumii,/ îndurerează, mamă, din nou această carne».

Un număr de poezii sînt antologice și toate tratează despre același raport între suav și impur, toate propun aceeași dramă a mistuirii într-o insațiabilă sete de spiritualizare: **Faptul divin că ninge, Testament, Marele orb, Laokoon, Rușine, dar și frică, Trupul și sufletul, Îndurerează, Alcov, Vînătorul, Pescarul de deasupra,** și nu am epuizat, înșirînd aceste titluri, poemele care fac din Adrian Păunescu una dintre personalitățile de primă strălucire ale liricii de astăzi.

strada

de Pop SIMION

DASCĂL DE ȚARĂ

O pană de automobil, un decembrie cu soare cu dinți, vînt subțire și întîia ninsoare a anului spulberată peste niște cîmpuri scoase din condiția lor de a rodi, îmbrățișate strîns de ziua geroasă. Era duminică, eram în Podișul Transilvaniei, undeva pe cursul Someșului Mic, în satul Livada. Prin neumblet și așteptare, frigulețul îmi sula prin fluierele picioarelor, gata să rebegesc, deși ulițele satului erau pline de o școlărime îmbrăcată cumva primăvăratic; purtînd ghete de sărbătoare, pantaloni albi, de pînză, cămeșoaie trei sferturi, cu motive, încinsă cu tricolorul, copiii aceia se îndreptau repejor spre așezămîntul de cultură al satului. Băieții purtau pe cap căciuli înalte, de miel, cu pană de păun, iar fetele năframe de linică, viu colorate. Ca să ies din nemișcare și să nu fac cuie în șosea, m-am alăturat copiilor de țărani să mă umplu niței de primăvara care stăruia în ei. Clipa mi-a fost prielnică. Se împliniseră o sută de ani de învățătură românească în acel sat și pruncii de țăran se străduiau să prepare cu sîrguință și talent centenarul școlii lor; cîntau în cor, puneau poezie de patrie și cutremurau mica scenă de lemn cu dansurile lor vijelioase, curgînd din străbuni.

— Într-o altă duminică, nu știm exact cînd, dar la o dată nu prea depărtată, vom serba luminosul centenar, ziceau copiii și dascălii; evenimentul nu ne poate găsi nepregătiți.

Răscolesc prin arhiva școlii centenare. Iată actul de naștere al așezămîntului, datat în Gherla (Armenopolis), la 4 Iuliu 1868 și purtînd semnăturile cîtorva oameni de gînd înalt și inițiativă, care au pus bazele școlii. **Noi mai îndejos subscrișii ne obligămu din voia noastră liberă și neschimbată, pe noi înșine și pe toți urmașii noștri pentru totdeauna, cum că pentru subținerea școalei noastre populare și a Învățătorelui nostru vomu da următoarele competințe,** sună textul de fundare, după care se fixează condițiile de plată către dascăl: **îi dămu locașiu în școala noastră comunală, așa numita Casă a Învățătorelui, și grădinuța pe care se află numita casă.** Contribuția bănească se stabilea diferențiat între unu și doi florini, valoare austriacă, în funcție de situația contribuabilului de **moșieriu sau nemoșieriu,** și tot așa datul în natură, în cupe și mierțe de mălai, sau în lemne de foc. **Pentru mai mare tărie, acestu instrumentu fundaționalu l-amu făcutu în trei exemplare și întăritu cu subscrierea noastră și tragerea crucei lîngă numele noastre proprii,** sună grav și semnificativ acest document de instituționalizare culturală țărănească.

Cine au fost dascălii înconjurați cu această mare grijă? Au fost niște dascăli-apostoli, în cel mai nobil înțeles al cuvîntului, cum sînt mulți în tradiția multiseculară a culturii românești. Mă uit peste diploma întîiului dascăl «calificat» (cum atît de nefiresc spunem azi); e numitul Vasiliu Cutcanu, iar din al său **Testimoniu preparandial** rezultă că a fost un om luminat. **Avea purtarea morală cu laudă, diligența destulă, iar progresul în singuraticele obiecte de învățămînt a fost bun și continuu; eminet la pedagogie, bun la agronomie și grădinărit, bun la cîntul figural și musică, îndestulatoriu la desen, iar forma externă a ocupațiunilor scripturistice curată. A absentat patruzeci și două de ore, din care a escusat tot patruzeci și două. Între conșcolari a meritat locul al șasesprezecelea.** Am transcris rîndurile de față nu pentru izul arhaic al limbajului sau pentru culoare locală, cît mai degrabă pentru sentimentul de seriozitate pe care îl degajă. A construi vocația de dascăl de țară, iată nobila trudă și rîvnă pe care le deslușim mereu și oriunde în straturile memoriei învățămîntului național, ceea ce ar trebui să fie o mare combustiune de energie moral-patriotică a dascălilor prezenți, care îi continuă pe înaintemergători. Școala centenară din satul Livada este doar o celulă a îndelungatului și, nu o dată, strălucitului învățămînt românesc, este un cuib minuscul al dăscălimii cu tradiție. Această celulă și acest cuib a dăinuit în ciuda celor mai teribile vicisitudini ivite din ordinea istorică sau din mizeria pe care o întindea tăvălugul timpului. Dar dascălul și poporenii care îl sprijineau nu cunoșteau lamentările, ei biruiau. O notă de inspecție la numita școală spune așa: **Are comuna școală proprie, în stare foarte bună, în ordine bună, numai mașina de calculatu și globu pămîntescului îi lipsesc, care se vor procura. 15 Faur 1877.** Cine mai poate ști ce sînt, cine sînt și cîți sînt cei care au primit întîia știință de carte pe băncile școlii din Livada, pe întreaga durată a secolului de învățătură care a iradiat de aici neslăbită, continuă. Mi se spune că foarte mulți dintre foștii elevi sînt acum ei înșiși dascăli, învățători și profesori, cu merite și laude mari, înconjurați de vîrste venerabile sau, dimpotrivă, de forță și vitalitate spirituală tinerească; alții au devenit ingineri într-o variată gamă de profesiuni, agronomi, cercetători științifici, funcționari de stat. Fac, prin însemnarea de față, un apel către toți foștii școlari din satul Livada de a se strînge pentru cîteva ceasuri la vatra lor de spirit spre a-și evoca, cu emoție și gravitate, școala centenară. Acest așezămînt de învățătură se constituie drept un elogiu al dascălului de țară, truditor cu slova pe ogorul devenirii și autodevenirii noastre, pentru orizont de cuprindere, spirit deschis progresului, năzuința spre lumină și adevăr. El, Dascălul, care merită înaltul nostru respect.

Post-scriptum: Un cuvînt de regret, de dojană, pentru inspectoratul școlar al județului Cluj, care n-a fost apt, și atent, și prevăzător, în a se îngriji din timp de preparativele practice ale acestui impresionant centenar de învățătură țărănească. Din necesitatea de a pregăti un «cadru adecvat», spre a fi invitată presa, spre a se face poze și filme de televiziune, școala din Livada este pusă în situația de a-și amîna succesiv, pînă la calendele grecești, nobila sărbătoare. Cum, tovarăși și inspectori de învățătură, v-a surprins repedea trecere a cel[illegible] una sută ani?

economice

de Ilie ZAHARIA

ECONOMISTUL

S-a sărbătorit recent aniversarea a cincizeci de ani de cînd Academia de înalte studii comerciale și industriale a pus la dispoziția societății — era să zic a livrat — prima promoție de economiști. E un prilej binevenit pentru a defini această specie.

După părerea mea, noțiunea de economist este tot atît de vagă, de insesizabilă ca și cea de inginer. Nu există economiști ca atare, așa cum nu există ingineri pur și simplu. Un inginer electronist nu poate construi case, un inginer constructor nu poate proiecta mașini, un inginer agronom, oricîtă știință (agricolă) ar fi acumulat, nu este în stare nici măcar să repare un aparat de radio, necum să-l construiască. Economistul care știe de toate este o nulitate enciclopedică, care, practic, nu se pricepe la nimic. El poate fi contabil, planificator, prețist, om de bancă (să nu-i spun bancher), specialist în economia agrară etc., etc. Specializarea o începe chiar de pe băncile institutului de învățămînt superior, unde se încadrează într-o anumită facultate, la o secție determinată. Subliniez, el *începe* să se specializeze în școala superioară; dar trebuie să se *profileze* exact în domeniul de activitate în care este repartizat.

Economistul dintr-o întreprindere, fie că lucrează în sectorul prețului de cost, la planificare, aprovizionare, contabilitate, organizarea muncii etc., trebuie să aibă ca preocupare centrală *eficiența economică* a activității întreprinderii. Pentru aceasta el trebuie, desigur, să pornească — fără să se oprească aci — de la modul de lucru al sectorului în care lucrează. E bun? E economic? Ca deficiențe are sistemul actual, în organizare, în mecanism? *Cum* ar trebui *schimbat* pentru a corespunde cel mai bine scopului urmărit?

Cunosc un bun economist, care întrebat fiind cum vede îmbunătățirea serviciului pe care îl conduce, a răspuns: Trebuie desființat, e inutil. Serviciul într-adevăr a dispărut în neant, iar șeful, virtual șomer, este astăzi ...director general-adjunct.

Ca în toate domeniile de activitate, progresul tehnic a pătruns pe poarta mare și în economie. Cînd vorbim în acest domeniu de progres tehnic trebuie să avem în vedere două accepțiuni diferite: prima, de utilizare a metodelor moderne, mecanice și electronice de calcul, de transmisie și prelucrare a informației, necesare pentru organizarea și funcționarea cea mai eficientă a întreprinderii, respectiv pentru obținerea randamentului optim cu cheltuieli minime; a doua, de adaptare funcțională a compartimentelor economice ale întreprinderii la tehnica modernă cu care nu numai că este înzestrată întreprinderea, dar care îl determină însăși structura.

Un economist, așa cum îl văd eu, este nu un funcționar, ci un om de știință și un om practic, de acțiune, un conducător care stăpînește procesele economice, le prevede și le dirijează.

Ca orice om de știință, el *nu*-și suge ideile din deget ci se ține la curent cu realizările cele mai noi din domeniul de specialitate în care lucrează — și împărtășește la rîndul său altora propria experiență, propriile experimentări.

Așa văd eu că *ar trebui* să fie un economist, așa *sînt* deja unii.

curier comercial

LA MULȚI ANI!

Urarea nu e prilejuită numai de Anul nou, ci și de alte sărbătoriri, cu caracter strict... comercial. O serie de întreprinderi și organizații comerciale au împlinit, nu demult, 20 de ani de rodnică activitate. Amintim, printre altele I.C.S.-«Alimentara» din Sibiu, care la înființare avea patru unități de desfacere iar astăzi are 126, și O.C.L.-«Produse industriale» din Tg. Mureș, care de la două unități existente la înființare a ajuns în momentul de față la 127. Acestora — ca și celorlalte întreprinderi și organizații comerciale ce-și serbează două decenii de existență — le urăm viață îndelungată și cît mai multe succese!

PENTRU ELEVI

Urmînd exemplul altor întreprinderi de alimentație publică, T.A.P.L.-Timișoara a organizat la rîndu-i deservirea elevilor pe bază de meniuri-pensiune. Deocamdată deservirea se face numai pentru masa de prînz, la restaurantul «Lacto-bar» din fața Operei timișorene. Elevii pot servi, între orele 12 și 14, două-trei meniuri, la alegere, cu plata pe loc sau în baza unor abonamente chenzinale sau lunare. Costul unei mese este de 7-9 lei.

VĂ MOBILAȚI APARTAMENTUL? CONSULTAȚI-NE!

O nouă și modernă formă de deservire în comerțul cu mobilier este în curs de a fi pusă la punct la O.C.L.-«Mobila» din București: acordarea de consultații calificate în vederea mobilării, eventual și a decorării interioare a apartamentelor. Va lua ființă, în cursul acestui an, un birou special de consultații, încadrat cu arhitecți și decoratori, care, contra unei taxe, va da îndrumări cetățenilor în această direcție. Pe baza schiței de plan a apartamentului și a cîtorva date esențiale (numărul membrilor familiei, sexul, vîrsta, profesiunea și veniturile fiecărula dintre ei, gusturile personale etc.), specialiștii acestui birou vor indica tipul de mobilier cel mai adecvat, felul în care trebuie să fie aranjate încăperile, diferitele elemente de decorație interioară etc.

Așteptînd să vedem la lucru acest serviciu atît de util, promitem cititorilor să-i ținem la curent cu tot ce se va întreprinde în această direcție.

ÎN RATE

S-a lărgit gama articolelor care se vînd în rate tuturor categoriilor de salariați, membri ai cooperativelor meșteșugărești și pensionari. Dintre noile produse ce pot fi cumpărate în rate pe bază de contract menționăm: corpuri de iluminat, piese de schimb și accesorii pentru motorete, aparate de radio și televizoare, instrumente muzicale de producție românească — mergînd de la pianine și acordeoane pînă la armonete — și alte articole din domeniul metalo-chimic al căror preț este de minimum 500 lei. Pot fi cumpărate în rate și picupuri sau piese de radioteleviziune, al căror preț de vînzare este sub acest plafon minim, dacă achiziționarea lor se face o dată cu a aparatelor de recepție respective.

VIITORI LUCRĂTORI DIN COMERȚ

La magazinul «Universal» din Bacău fac practică circa 25 de elevi din cl. I și a II-a a învățămîntului comercial (cursuri serale și de zi). În funcție de aptitudinile fiecărula, elevii au fost de la început integrați în procesul deservirii clientelei, urmînd ca la absolvirea școlii să devină salariați ai acestui magazin sau ai altor unități comerciale din Bacău.

telex

LOCH NESS **După șase luni de explorări cu aparataje electronice, un grup de cercetători de la Universitatea din Birmingham a ajuns la concluzia că în fundul lacului Loch Ness trăiesc niște viețăți neidentificate încă.**

PRETORIA **Se anunță oficial că în curînd va intra în vigoare în Africa de Sud o lege pentru controlul asupra operațiilor de transplantare a organelor umane.**

MADRID **Noi manifestații de solidaritate cu deținuții politici de la închisoarea Carabanchel, care au declarat greva foamei pentru a protesta contra tratamentului la care sînt supuși.**

NEW YORK **Demiși în lanț din brigada federală de narcotice a poliției. Cercetările au stabilit complicitatea agenților demisionați cu contrabandiștii de stupefiante.**

ALGER **Noi obiective industriale în construcție: complexul siderurgic din Anaba, fabrica de metanol din Arziu, uzina de motoare din Constantine.**

VARȘOVIA **Două școli de turism vor asigura cadrele rețelei turistice poloneze. Prima s-a și deschis la Zelenaia Gora, iar a doua va funcționa la Varșovia. Disciplinele principale: geografia economică, deservirea consumatorilor, coregrafia, limbile străine.**

ARAGNOUET **Tunelul transpirinean, care va face legătura directă între Toulouse și Saragossa, este în curs de construcție. Lungimea: 3 km (1 750 m în Franța și 1 200 m în Spania). Altitudinea: 1 827 m.**

GENEVA **Potrivit unui proiect aprobat, Palatul Națiunilor de la Geneva va fi extins prin construirea unor noi clădiri, între care și un bloc de cinci etaje, destinat special conferințelor internaționale. Devizul: 22 000 000 dolari.**

SPLIT **Cel mai mare doc plutitor construit pînă acum în Iugoslavia a fost lansat la apă. Docul are o lungime de 225 m.**

VIENA

„TIGRUL DIN WALES"

Corespondență specială de la Gödör FRIEDRICH

Zilele acestea locuitorii Vienei au fost martorii unui eveniment muzical deosebit. În uriașa sală municipală, cu o capacitate de peste 12 000 locuri, a concertat renumitul cîntăreț de muzică ușoară, starul stilului pop-european, Tom Jones.

Încă din primele clipe ale sosirii în capitala Austriei, Tom Jones a fost asaltat nu numai de mii de admiratori, ci de o armată întreagă de ziariști și fotoreporteri. M-am numărat printre cei care au avut șansa de a putea sta de vorbă cu dînsul. I-am luat cu acest prilej, pentru cititorii «Flacării», un interviu pe care-l veți putea citi, însoțit de fotografii, într-unul din numerele viitoare ale revistei. Pînă atunci, mă voi opri asupra recitalului de la Viena. Thomas Jones Woodward, acesta este numele adevărat al «Tigrului din Wales», a cucerit publicul vienez. Vocea sa cu rezonanțe aspre, apreciată în special de publicul feminin, a impresionat profund spectatorii. O dovadă incontestabilă este faptul că, pentru prima oară după mult timp, toate locurile uriașei săli au fost vîndute — lucru care nu s-a întîmplat nici măcar cu prilejul recentului turneu al cunoscutei formații Bee-Gee. Cauza succesului total al lui Tom Jones poate fi descoperită abia în momentul cînd se află pe scenă. El emană o putere seductivă, virilă, deosebită, stăpînind sala. Prezența scenică, vocea și în special jocul de scenă l-au adus o serie de porecle ca «Tigrul» «Domnul Dinamită» sau «Meteorul din Wales». Noul său succes «Help Yourself», care urmează după «Delilah» și «Pussy-Cat», a stîrnit o adevărată furtună de entuziasm în rîndul auditoriului; minute la rînd au răsunat aplauzele care l-au rechemat la rampă pe cîntărețul socotit a fi «cel mai mare» după Frank Sinatra

ROMA

FRANCA A ÎNVINS MAFIA

Corespondență specială de la Gianfranco BIANCHI

O imagine recentă a Francăi Viola.

Povestea e cunoscută dintr-o corespondență anterioară apărută în «Flacăra» În urmă cu trei ani, un tînăr din Alcamo (Sicilia) a răpit-o (din... dragoste) și a maltratat-o, cu ajutorul unor mafioți ca și el, pe Franca Viola. Potrivit tradițiilor locale, o fată răpită rămîne dezonorată și nu-și poate spăla rușinea în ochii concetățenilor decît măritîndu-se cu răpitorul ei — considerat un fel de erou romantic care acceptă o «căsătorie de reparație». În multe asemenea cazuri Mafia își ia sarcina de a aplana dușmăniile ce se nasc între respectivele familii și de a duce la bun sfîrșit căsătoria. Așa s-au căsătorit sute de fete siciliene. Răpite și dezonorate în felul acesta, ele au acceptat să trăiască toată viața (în Italia divorțul nu este admis) supuse omului pe care, după toate probabilitățile, îl urau din adîncul inimii. Asemenea întîmplări devin și mai inumane datorită legii care consideră stins delictul de răpire și de sechestrare de persoană atunci cînd «aventura» se sfîrșește cu căsătorie.

Franca Viola a fost prima fată siciliană care a spus «nu» acestei barbare tradiții, chiar «cu prețul — după cum a afirmat ea — de a fi repudiată de toți». Răpitorul ei Filippo Melodia, în vîrstă de 25 de ani, a fost dat în judecată. Franca Viola și familia sa au fost victimele șantajelor și amenințărilor de tot felul. Poliția a trebuit să intervină pentru a evita atentatele. Dar o mare parte a opiniei publice siciliene și a celei din restul Italiei au fost de partea Francăi Viola și procesul lui Melodia s-a terminat cu condamnarea acestuia la 13 ani și 4 luni de închisoare.

Franca Viola, care a rămas mult timp izolată în casă pentru a evita neplăcerile și încercările de intimidare, a trebuit să-și părăsească locuința în luna ianuarie a anului trecut din cauza cutremurului, refugiindu-se cu familia într-o tabără de corturi. Aici l-a cunoscut pe Giuseppe Ruisi, de 24 de ani, și el tot din Alcamo. După cîteva luni au luat hotărîrea de a se căsători. Nunta a avut loc acum cîteva zile, în toiul nopții, în prezența a numeroși polițiști care supravegheau ulițele pentru a-i ține la distanță pe curioși și rău intenționați.

Printre darurile primite de Franca Viola, fata curajoasă care a știut singură și cea dintîi să învingă o barbară și seculară tradiție, se află și cel al președintelui Republicii italiene, Saragat.

EXPOZIȚIA ROBOȚILOR-ARTIȘTI

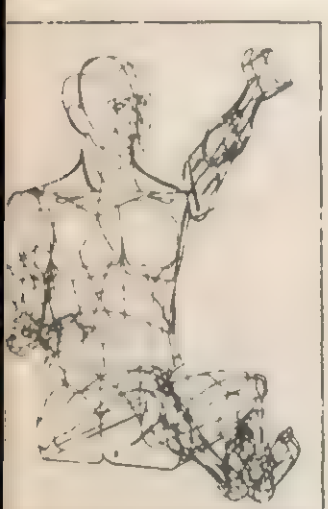

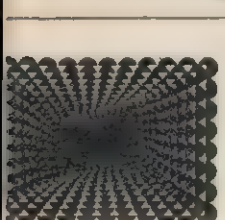

▲ **Desen în cărbune, realizat de pictorul electronic.**

◀ **Pictură cinetică — opera computerului.**

Diferitele exponate poartă indicative apropiate de cele ale ordinatoarelor obișnuite, cum sînt cele folosite în industrie: I.C.T. 1900, Calcomp 563, I.B.M. 770, Siemens 2002. Deosebirea este că ele revendică un cîmp de activitate mai delicat: domeniul de creație al poeților, pictorilor, compozitorilor. Ele recită, cîntă, desenează și se manifestă chiar în arta dramatică. O mașină electronică japoneză compune poezii «haiku», în stilul poemelor epice clasice nipone. Un robot-grafician american desenează schițe în cărbune. Un alt robot-pictor, combină figuri geometrice realizînd desene și picturi stil «Op-Art». Computerul-compozitor, producție vest-germană, realizează combinații simfonice în stil clasic. În sfîrșit, această succintă trecere în revistă a celor aproape o sută de exponate nu poate face abstracție de robotul-actor, construit de englezul Bruce Lacey pentru unul din rolurile din Macbeth-ul lui Shakespeare. Prin mișcările lui necontenite și zdrăngănitoare în incinta expoziției, robotul acesta constituie un fel de teroare pentru vizitatori.

Nu se poate spune că expoziția n-are succes. Roboții-artiști trezesc curiozitatea. Și dincolo de curiozitate, așa cum remarcă unul dintre vizitatori, cronicarul de artă al revistei «Der Spiegel», «se observă un zîmbet general, jumătate ironie, jumătate compătimire pentru eforturile, vizibil neîncununate de succes, ale creatorilor roboților de artă». Mai pregnant se exprimă locțiitoarea directorului I.C.A., Jasia Reichardt: «Oricum, e greu să presupunem că inginerii ar putea vreodată să atingă fantezia unui foarte talentat creator de artă. Nu ne putem închipui că mașina electronică va reuși vreodată să sculpteze ca un Michelangelo, să picteze ca Mondrian sau să compună ca Bach». Ceea ce nu înseamnă însă că artiștii mediocri n-au motive să intre în panică....

Em. RUCĂR

«Institutul pentru arta contemporană» (I.C.A.), cu sediul la Londra, nu poate garanta că vizitatorii săi vor fi feriți de șocuri nervoase. Cei care se perindă prin sălile expoziției permanente a acestui institut se expun unor evidente pericole de ordin psihic în labirintul cu fulgere și piruete al mașinilor electronice care alcătuiesc cea mai vastă prezentare a realizărilor în materie de artă-computer.

COMMONWEALTH — INCERTITUDINI

Încă din primele zile ale noului an oficialitățile londoneze vor fi nevoite să facă față unor noi și delicate probleme politice. Atmosfera rece, cețoasă a capitalei britanice pare să reflecte auspiciile sub care se va desfășura unul din primele evenimente ale anului politic '69 în Marea Britanie: conferința țărilor Commonwealth-ului, a cărei deschidere va avea loc în ziua de 7 ianuarie la «Commonwealth Hall»

Constituită după destrămarea imperiului colonial englez, organizația Commonwealth-ului cuprinde țări care înainte vreme se aflau sub dominația britanică, iar după cucerirea independenței au păstrat

COMENTARIU

optimism de an nou

de Silviu BRUCAN

Necesitatea resimțită la fiecare început de an nou de a privi viitorul cu optimism — poate una din cele mai puternice tradiții care l-au însoțit pe om de veacuri — s-a impus și de astă dată în comentariile și prognozele privitoare la 1969.

Momentul a fost dominat incontestabil de măreața victorie a omului în prima sa lansare în jurul Lunii, într-o călătorie prin magicul univers. Istoricul eveniment a pus pe tapet întrebarea tulburătoare: dacă omul a fost în stare să rezolve cu succes probleme atît de complexe și de inaccesibile pînă mai ieri ale cosmosului, oare nu poate el să stăpînească și să rezolve problemele de pe Pămînt, care în definitiv este planeta pe care o cunoaște mai bine decît oricine?

Prima și cea mai strigătoare aberație de pe această planetă este cheltuirea metodică, sistematică, planificată, a aproape 150 de miliarde dolari anual pentru făurirea unor arme de distrugere pe care nici un om rațional nu se poate gîndi să le folosească vreodată, în timp ce aceeași planetă este zguduită de mișcări sociale pentru mai multă hrană, mai multe locuințe, mai multe școli și universități, care în mare măsură ar putea fi satisfăcute cu fabuloasa sumă risipită în scopuri destructive. Cînd citești cu cîtă promptitudine și perspicacitate identifică și rezolvă oamenii planetei noastre problemele aselenizării și ale vieții pe Lună, îți amintești de o serie de vechi și înțelepte zicale populare care spun, în esență și nu fără o ironie legitimă, că pare mai ușor să arăți cum trebuie gospodărită treaba la vecin decît la tine acasă. De ce n-ar fi valabilă această constatare pentru societatea umană a planetei noastre, dacă în relațiile dintre națiunile și statele care o compun întîlnim destul de frecvent ambiția unora de a le gospodări pe celelalte, deși — martori sînt statisticile și nemulțumirile care se țin lanț — cei ambițioși sînt departe de a fi pus ordine la ei acasă.

Pentru a părăsi acest limbaj esopic, să ne referim concret la problemele cele mai arzătoare înscrise pe agenda diplomatică a lui 1969: războiul din Vietnam, conflictul din Orientul Mijlociu și tragicul război civil din Nigeria. În majoritatea proclamațiilor oficiale de Anul nou se exprimă speranța că ele vor fi soluționate în cursul anului. Dacă reducem din total partea ce revine optimismului de circumstanță, rămîn totuși destule elemente care dictează o reglementare.

Reprezentanții noii administrații Nixon, care preiau puterea la 20 ianuarie, au făcut numeroase declarații și promisiuni privind încetarea războiului din Vietnam. Găsirea unui compromis care să ducă la retragerea trupelor intervenționiste și totodată la soluționarea politică a conflictului din Vietnamul de Sud nu este de loc ușoară, mai ales că la Saigon clica militară simte că-i fuge terenul de sub picioare și se cramponează de putere. Deși inutilitatea și nocivitatea continuării războiului a devenit evidentă la Washington iar presiunea problemelor economico-sociale interne este puternică, va fi necesară o hotărîre mult mai mare decît cea manifestată pînă în prezent pentru a depăși greul negocierilor de pace.

Și în Orientul Mijlociu sînt semne că părțile în conflict încep să recunoască necesitatea de a ieși din impas, un impas încărcat de primejdia reizbucnirii exploziei. Din nenorocire, recunoașterea la modul general este însoțită instantaneu de poziții revendicative maximale cînd problema este abordată practic, iar legea compromisului diplomatic cere concesiuni reciproce.

În sfîrșit, la Lagos este necesar să se înțeleagă că adeziunea populației din Biafra și atașamentul ei față de guvernul federal nu pot fi obținute pe calea armelor, ci numai prin mijloace politice.

Problemele planetei noastre la începutul anului nou apar deci complicate Ei, ce simplu apare pentru om să aselenizeze și să organizeze viața pe Lună!

anumite legături economice și politice cu fosta metropolă. Aceste state se află împrăștiate în America și în Africa, în Asia și Australia.

Conferința de la Londra este chemată în primul rînd să constate în ce măsură aceste legături se mai mențin și astăzi, avînd în vedere că există multe probleme în care punctele de vedere ale participanților nu mai coincid de mult timp, iar uneori sînt de-a dreptul contradictorii. Aceasta este adevărata semnificație a întrunirii de la «Commonwealth Hall», dincolo de problemele concrete care vor fi dezbătute. Dintre punctele ordinei de zi, unul se reliefează cu deosebită pregnanță, atît pentru faptul că are numeroase implicații internaționale, cît și pentru aceea că afectează cel mai mult relațiile Angliei cu ceilalți membri ai Commonwealth-ului: dosarul rhodesian. Este cunoscută evoluția mai recentă a acestei probleme. Întîlnirea care a avut loc între premierul Wilson și șeful regimului rasist de la Salisbury s-a terminat printr-o nouă ruptură, însă faptul nu a micșorat neliniștea profundă a membrilor africani și asiatici ai Commonwealth-ului, care au văzut în această întîlnire o tentativă de compromis cu regimul lui Smith, întreprinsă de Londra în dauna intereselor populației majoritare africane din Rhodesia. Cotidianul «Financial Times» este de părere că «premierul britanic ar fi gata să renunțe la angajamentele luate față de Commonwealth în problema rhodesiană».

Astfel se explică de ce, cu aproape o lună înainte de conferința de la Londra, deputați indieni au depus în parlamentul de la Delhi o moțiune în care se cere guvernului Indiei să nu ia parte la proiectata conferință a Commonwealth-ului, în semn de protest împotriva atitudinii adoptate de Anglia în legătură cu rebeliunea lui Smith.

Comentatorii de presă arată că acesta nu este singurul focar de neînțelegere existent între Anglia și partenerii săi din Commonwealth.

Iată pentru ce nu puțini sînt cei care cred că întrunirea de la 7 ianuarie nu poate conta pe auspicii favorabile evoluției Commonwealth-ului în anul 1969.

Ștefan MATEESCU

ROSTOW — INDEZIRABIL

Economist de profesie, «cadru și cercetător prestigios al lumii universitare americane» («L' Express»), Walter Rostow a deținut simultan, timp de mai bine de un deceniu, catedra de economie la «Massachusetts Institute of Tehnology» și cea de istorie la Institutul american de studii internaționale. Numit adjunct al președintelui Consiliului securității naționale sub administrația Kennedy, Rostow și-a întrerupt în 1961 activitatea universitară. Cinci ani mai tîrziu el l-a înlocuit pe Mc. George Bundy în funcția de asistent special al președintelui pentru securitate națională, devenind astfel, prin atribuțiile funcției, «mîna dreaptă a Casei Albe», în fruntea căreia se găsea, de această dată, Lyndon Johnson.

Acum, cînd președintele ales al S.U.A., Richard Nixon, a făcut cunoscută echipa de consilieri care îl va înconjura la Casa Albă, Rostow se pregătește să părăsească postul pe care l-a deținut, o dată cu întreaga echipă Johnson. Cum se obișnuiește, el se aștepta ca după 20 ianuarie să-și reia funcțiile universitare. Dar direcțiile celor două institute în care Rostow a funcționat pînă în 1961 au făcut cunoscut public că nu mai consideră oportună colaborarea sa.

Motivul (fără să fie declarat public): activitatea desfășurată de Rostow la Casa Albă. Consilier direct al președintelui, făuritorul multora din deciziile sale și chiar omul care le-a pus în aplicare, Rostow a apărut în ochii opiniei publice americane, și mai ales a tineretului, ca autor moral al multora din pașii care au scăzut prestigiul Statelor Unite în lume. Susținător înfocat al intervenției în Vietnam, Rostow a propus încă din 1961 președintelui Kennedy o soluție care prevedea «bombardarea teritoriului R.D. Vietnam și intrarea în acțiune a flotei americane». Deși respins de Kennedy, «planul Rostow» a fost adoptat și pus în aplicare de președintele Johnson. Iar Rostow a fost ulterior nelipsit la toate hotărîrile care au pregătit escaladarea continuă a agresiunii.

Rezultatul: în locul prestigioaselor sale catedre, deținute anterior, el va trebui să se mulțumească acum doar cu un post de profesor în Texas. Comentariile sînt, firește, de prisos dacă ținem seama de radicalizarea conștiințelor în S.U.A., mai cu seamă în rîndul tinerilor intelectuali, ca urmare directă a războiului de agresiune din Vietnam. De această nouă stare de spirit a studenților americane n-au putut și nu pot să nu țină seama conducătorii universităților din S.U.A., ceea ce se reflectă direct și elocvent în cazul lui Walter Rostow.

I. ADRIAN

Momentul emoționant cînd — după încheierea cu succes a expediției «Apollo-8» — cei trei cosmonauți coboară pe bordul navei «Yorktown».

ARHIVĂ - FOTO

ÎNCEPUTURILE CINEMATOGRAFULUI

Un afiș, lipit pe zidurile Parisului, anunța, pentru ziua de 28 decembrie 1895, organizarea primei demonstrații publice cu *aparatul de obținere și viziune a probelor cinematografice*. Era vorba de prima reprezentație cinematografică din lume. Autor principal al aparatului — Louis Lumière. Cele dintîi filme realizate de el au fost proiectate în mica sală din subsolul cafenelei Grand, din Paris.

La 26 mai 1896 — deci după numai cinci luni de la apariția în lume a cinematografului, filmele lui Lumière sînt prezentate la București, în salonul redacției ziarului l'Independance Roumaine (în fostul imobil de pe Calea Victoriei, vizavi de Palatul Telefoanelor, unde se află astăzi Teatrul Țăndărică). Un an mai tîrziu — în august 1897 — cinematograful l'Independance a prezentat și primul program cu filme exclusiv românești: Inundațiile de la Galați, Manevrele bastimentelor pe Dunăre și altele.

În fotografie: Louis Lumière, la masa de lucru, în 1926.

B — O COMUNĂ CA O MIE ALTELE

B, o comună în apropierea orașului Ben Tre. Una dintre miile de comune de pe cele 4/5 din teritoriul sud-vietnamez eliberat de F.N.E. în cei 8 ani de existență recent aniversați.

Vecinătatea orașului, a bazei sale militare, precum și a rîului navigabil Ham Luong, fac din B un punct strategic important. Comuna a fost eliberată în timpul ofensivei generalizate de la începutul anului 1968, lăsînd o importantă breșă în sistemul defensiv inamic. De atunci, încercările dușmanului de a reintra în posesia ei, folosind toate mijloacele — infiltrarea de spioni cu misiuni de sabotaj, tir de artilerie, uneori cîte 3-4 contraatacuri într-o singură zi — continuă cu intensitate.

Ca în toate celelalte localități eliberate în acești ani, și în comuna B oamenii sînt ferm hotărîți să facă «totul pentru a nu ceda dușmanului nici un deget de pămînt». Mare parte dintre săteni s-au alăturat brigăzilor de voluntari ale F.N.E. Dintre cei rămași, fiecare are o misiune precisă în apărarea comunei și a cătunelor din jur. Toți locuitorii sînt angajați într-o luptă de gherilă a cărei eficiență, în continuă creștere, se concretizează în pierderi din ce în ce mai însemnate pricinuite inamicului. Pînă și copiii, supraveghind vitele, îndeplinesc în același timp misiuni de cercetare. Pînă și bătrînii, rămași cu grija nepoților pe la case, sînt gata, atunci cînd este nevoie, să se alăture unităților de apărare locală. Pregătiți fiind în orice clipă să intre în luptă, locuitorii din B își dedică toate ceasurile de răgaz muncii pașnice. Ei au săpat, de pildă, mii de metri de canale pentru irigarea ogoarelor de orez. Chiar și în asemenea condiții de alarmă continuă, în B se naște o viață nouă. După eliberare s-au construit școli, au luat ființă cursuri de alfabetizare, unități medicale, echipe de asistență socială și s-au organizat schimburi de experiență. Locuitorii din B au reușit să-și acopere nu numai propriile lor nevoi în materie de produse alimentare, ci trimit alimente și trupelor F.N.E.

D. S.

În întreaga Cubă se sărbătorește zilele acestea aniversarea a zece ani de la victoria revoluției, răstimp în care au fost obținute importante realizări atît în domeniul dezvoltării economiei cît și pe plan social. Fotografia noastră vă prezintă o imagine din Havana, capitala țării.

Între Paris și Orléans a fost construită cea dintîi linie de aero[illegible] din Franța. Noul mijloc de locomoție — în fotografie, p[illegible] tipul «02» — va circula pe această distanță cu o viteză de 300-400 kilometri pe oră.

COMPUTER

- **Un împrumut japonez de 30 000 000 de dolari, rambursabil în 19 ani, va fi acordat Nigeriei, în virtutea unor acorduri recent încheiate. Dobînda: 5,5%.**
- **Într-un raport al Asociației naționale pentru învățămînt din S.U.A. se arată că anul acesta au avut loc 114 greve în sistemul de învățămînt nord-american. Participanții: 163 000. Revendicarea de bază: [illegible] salariilor.**
- **11 000 000 șomeri parțiali în Indonezia. Într-un raport al Ministerului Forței de Muncă se arată că pentru 10 pînă la 17 la sută din forțele de muncă nu există plasament. Pentru următorii cinci ani nu se prevede vreo ameliorare.**
- **Planul de reforme al căilor ferate vest-germane recent aprobat de Bundestag cuprinde măsuri ridicole: desființarea liniilor nerentabile (peste 6 000 km) și concedierea în următorii trei ani a unui număr de peste 80 000 de salariați ai căilor ferate.**
- **Uzina poloneză de utilaj-transport din Mielec, care a început recent producția în serie a unui motor «diesel» după licența engleză «Leyland», va produce pînă în 1972 circa 10 000 de asemenea motoare pe an.**
- **Cifra încasărilor mondiale de pe urma turismului: 14 000 000 dolari. Din această sumă doar 2 la sută revine turismului african. De aci, necesitatea «Anului internațional al turismului african», așa cum a hotărît Uniunea internațională a organizațiilor oficiale de turism cu sediul la Geneva.**

CRONICA DE TREI SECUNDE

CORDUL — DE ANUL NOU (1)

Pentru prima oară, mesianicul doctor Barnard îmi apare suspect, foarte suspect, în lupta sa pentru binele cordului și corpului meu. Domnia-sa a plecat în Statele Unite pentru ca împreună cu specialiștii în cosmonautică să discute viitoarele experiențe privitoare la comportarea țesuturilor grefate în stare de imponderabilitate. În '69 și '70, maimuțe în toată firea, avînd organe grefate, vor fi lansate în cosmos timp de 30 de zile, ca bipezii de pe pămînt să studieze cum reacționează pe orbită un rinichi nou, un genunchi nou, un cord nou și cîte piese de schimb vom mai imagina. Se presupune oare cu tot seriosul că omul — căci așa e jocul, de la maimuță facem ce facem și tot la om ajungem — după ce și-a înlocuit o inimă și a văzut că a rămas în viață, după ce i-a trecut spaima operației constatînd că inima nouă nu-i respinsă și aruncată la clini, o să mai aibă chef să urce pe o rachetă și să se rupă de pămînt? Că o să-l apuce pandaliile curiozității științifice, să vadă și el ce-i după centura Van Allen? Că o să simtă din nou chemarea nebună a imponderabilității? Atunci se merge prea departe cu optimismul. Cu bravura și bravada. Se înaintează în pînze prea albe cu vitalitatea și sănătatea. În ce mă privește, dacă îmi reușește nu o grefă de cord ci doar a degetului mijlociu — cel umflat de atîta scris — jur să fiu adînc pesimist, să mă lipsesc total de sfînta curiozitate și de orice perspectivă cosmică, să duc lașitatea pînă la a ignora centura Van Allen, să mă leg mai strîns de pămînt, dacă nu ca Anteu, măcar ca un vierme; ca atare — după grefă — voi pleca de pildă la țară, voi scoate plugul, voi ara pămîntul, voi scoate grîu cu bobul cît dropia, și noaptea, la lumina lunii cucerite de negrefați, mă voi aventura în halucinanta operație a frămîntării aluatului de pîine. Numiți-mă pesimist, fricos etc., numiți-mă cum vreți, eu nu mă joc de-a grefa, nici de-a cosmosul. Eu sînt un muritor. Eu am o inimă. Mie îmi place pîinea și mă tem de infarct.

CORDUL — DE ANUL NOU (2)

Iar cu infarctul lucrurile stau admirabil, trebuie s-o știți din primele zile ale noului an. Jumătate din decesele oamenilor în S.U.A. și țările europene vin din maladii cardiace cu complicația lor clasică — acest infarctus. Dinsul a început să lovească ca un lup plin de vitalitate, indivizi din ce în ce mai tineri: 22% din decesele prin infarct se numără la oameni ca mine, ca tine, între 35 și 44 de ani, 9% — la «puștii» sub 34. E o informație încîntătoare — căci omul, după cum se știe, cu cît e mai exact informat cu atît trăiește mai frumos. Pe urmă, doctorii noștri dragi au mai constatat recent o năzdrăvănie: bolnavii care au neglijat voinicește regimul aspru de după infarct s-au îndrăvenit mult mai repede decît cei care — conform vechilor rețete — stăteau o lună în repaos absolut la pat, trei luni în repaos strict, șase luni în alimentație severă, ferindu-se de activități fizice și sexuale ca de dracu, ferindu-se de tutun ca îngerii. De ce? Simplu, zic medicii moderni: infarctul se rezolvă în primele zile, chiar în primele ore după accident, cînd au loc doar 75% din complicații. Ai trecut de prima săptămînă, n-ai intrat în 75%, ai rămas în viață — dă-i bătaie fără teamă, mănîncă bine, mișcă-te, fumează, bea, cîntă, mușchiul cardiac își revine ca o femeie pentru un nou amor. E o veste minunată, cum zice colindul. Prin această nouă terapeutică, 70—80% din cazurile de infarct se vindecă mai bine decît prin asceza înspăimîntată. Firește că trebuie să ai grijă să nu intri în restul de 20%, nevindecabili. Dar cine nu poate evita o asemenea dăndănaie minoră, printr-un calcul precis și ușor, în secolul celei mai matematici matematici?

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● **Tentația poeziei** cuprinde, de la un timp, în sfera ei magnetică, tot mai multe condeie; dintre acestea sînt numeroase cele care ne au obișnuit cu practica altor specii literare decît poezia. Se cunoaște, de pildă, intrarea tot mai multor critici în orbita de influență a poeziei. Dacă lirica își va mări și pe mai departe puterea ei de atracție, a cerî că prezența criticului poet să se vă răr considerabil. De astă dată consemnăm debutul editorial în poezie al unuia, pînă acum, constant și prețuit prozator. E vorba de apariția volumului de versuri **Osînda Șoarelui** de Eugen Barbu, care vădește virtuți mereu o depășî opere unui dăruitor, cum însuși autorul și-a atît caracterizat producția sa lirică (Editura tineretului)

● Fără îndoială, cunoașterea operei lui Platon e un act esențialmente necesar pentru înțelegerea culturii noastre grecești. De aceea retipărirea unor **Dialoguri** ale celebrului filozof e binevenită. Volumul, recent apărut, reproduce traducerile lui Cezar Papacostea: Apărarea lui Socrate, Menon, Gorgias, Banchetul, Fedon. În sumarul cărții mai sînt incluse: Charmides și Scrisoarea a VII-a, în traducerea lui Constantin Noica. În deschiderea volumului, tot C. Noica semnează «Viața lui Platon» (E.P.L.U.).

● La Editura științifică a apărut cartea **Psiho-sociologia culturii de masă**, rod al unor competente cercetări datorate unui colectiv de autori asupra unor mijloace moderne de comunicare și informare a publicului. Titlurile ce întregesc sumarul cărții sînt semnificative pentru multilaterala abordare a fenomenului. Coordonate ale culturii de masă, de Traian Herseni. Cartea — implicații sociale, de Dumitru Trancă. Presă și societate, de Henri Dona. Cinematograful și publicul său, de Ștefana Sterian. Radiotelevizione și cultură, de Pavel Cimpeanu. Cultura ca problemă informațională, de Paul Caravia. Cartea prezintă interes pentru publicul larg, dar constituie, în același timp, și un instrument de lucru pentru sfere mai restrînse a specialiștilor

disc

● **George Enescu**: «Simfonia nr. 2 în la major, op. 17», în interpretarea unei formații simfonice conduse de Constantin Bugeanu, înregistrată recent la «Electrecord», reprezintă în creația genialului compozitor unul din momentele de vîrf ale scrisului său simfonic. Prize de sunet realizată în studiourile casei noastre de discuri merită aprecieri (ECE-0365)

● **Georg Friedrich Händel**: «Muzica apelor» și «Muzica focurilor de artificii», două lucrări scrise la trei decenii distanță, mai reunește în simfonismul lui Händel două bruante prilejuri de sărbătoreasc, ceea ce nu împiedecă prin nimic asupra valorii lor muzicale. Orchestra Filarmonicii de stat din Hamburg, dirijată de Leopold Ludwig (înregistrarea provine de pe o bandă «Mille Internationale») prezintă, în afara caracteristicii esențiale, de formație simfonică perfect încadrată în spiritul muzicii händeliene, un ilustrativ exemplu de ceea ce înseamnă un ansamblu omogenizat perfect sub bagheta unui reputat conducător de orchestră (ECE 0366)

● **Richard Strauss**: «Concert nr. 1 pentru corn și orchestră în Mi bemol major, op. 11» și «Burlesca pentru pian și orchestră în Re minor» ne prilejuiesc reîntîlnirea cu doi eminenți soliști: Ion Bădănoiu și Sofia Cosma Mircea Basarab, la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii «George Enescu», apare, ca întotdeauna, plin de prestigiu, același nobil interpret în cunoașterea muzicii pe care ne o invită ținează (ECE 0357)

plastică

● **Jana Gertler** — sculptură. Formele pe care le prezintă aici în cea mai mare parte [illegible] și concepția artistică. Limite care mai, sînzuale, fără incidente grave și drame, cu rezumînd feminine, dulci și clasice. Citeodată rezultatul e idilic («Hidiucrea»), alteori de o sconcertă elevație («Ciocîrlia»). Demnă de remarcat este organizarea expoziției, grija de a pune în valoare fiecare lucrare și de a crea o ambianță propice contemplației (Galeriile de artă, bd. Magheru nr. 20)

● În foaierul Teatrului de Comedie expune cîteva zeci de lucrări pictorul **Italo Grassi**, muralist, grafician și apreciat pictor în cercurile artistice argentiniene

● A IX-a bienală internațională de fotografii artistice ale medicilor grupează peste 100 de imagini — alb-negru și color — ale amatorilor din circa 15 țări. Tematica e eterogenă și ceea ce reține atenția sînt adeseori artificiile tehnice, remarcabilele solarizări ale doctorilor G. Mihulaschek («Casa pădurarului» etc.) și S. Remo («Podul din golful San Francisco»), ambii din R.F.G., și poetica imagine «Fabulă» a lui A. Alaphy (Ungaria). Prezența românească la bienală e masivă, cu lucrări reușite și adesea pline de fantezie (imaginile lui G. Locusteanu, dr. Arcadie Percek, dr Speranța Dana, dr Tiepa Ioan etc.) și de un autentic realism poetic (dr Barbara Bednar — Timișoara «În drum spre seceriș» etc., relevînd încă o dată autentice pasiuni artistice (Galeriile de artă fotografică, Brezoianu 23-25)

● Pictura românească pe lemn din Catalonia cunoaște o adevărată înflorire în secolele XII-XIII. Ea a dat artei europene cîteva capodopere pe care le prezintă Juan Ainaud de Lasarte, directorul general al muzeelor din Barcelona, în **Mica enciclopedie de artă** (Editura Meridiane)

teatru

● **A. de Herz!** Un dramaturg poate pe nedrept uitat («Pămînteanule, «Omul de zăpadă»). Teatrul de stat din Brăila și-a luat unila misiune de a-l reamînte spectatorilor contemporani cu **Mărgeleș.**

● Un teatru laborios, cu multe rezultate remarcabile, dedicîndu-se în bună măsură dramaturgiei originale, a împlinit 20 de ani Teatrul de stat din Sibiu!

● Dramaturgia originală. Teatrul de stat din Pitești a jucat drama lui Camil Petrescu, **Bălcescu.** Pe cînd această inițiativă va fi îmbrățișată și de un teatru bucureștean?

● **Săgetătorul** — pasa actorului-dramaturg Ion Omescu a văzut lumina rampei la Teatrul Național din Iași. O dezbatere modernă, lucidă, pe tema ale istoriei românești, în care datele concrete și fantazia se întrefrazează. Regia aparține Soranei Coroamă-Stanca, scenografia lui Mircea Marcoșin. Toolul Vilcu (Duca Vodă), Cornel Constantin, Saul Tașler, sînt cîțiva dintre interpreții remarcabili ai acestui spectacol

● Teatrul «Ion Creangă» se pregătește pentru un nou turneu peste hotare. Două din succesele teatrului: **Pîlcală** și **Teatru pieziile** sau se vor juca în mai multe orașe din R.S.F. Iugoslavia, printre care Skoplje și Niș.

● Teatrul din orașul Pressburg (India) a pus în scenă **O scrisoare pierdută** și pregătește un spectacol cu comedia lui Al. Mirodan, **Șeful secțiunii suflete**, apoi cu **Steaua fără nume** de Mihail Sebastian

cinema

● **Întoarcerea vrăjitorului.** Un cineast cehoslovac mai puțin cunoscut, nouă, Eduard Gracner, își încearcă puterile pe terenul fabulosului adus din literatură și instalat pe ecran. După propria mărturisire, filmul este o poveste ieșită din mituri, îmbrăcată cu farmecul poetic al baladelor populare slovace. Personajele se desprind din penumbră ca sculptate în lemn, purtînd mesajul, ideea umanistă a nevoii omului de a trăi în colectivitate de a fi acceptat și util acesteia. În distribuție: Radovan Lukavsky, Emilie Vasaryova, Gustav Valach, Doby Hrajo

● **Vară fierbinte.** O producție a studiourilor Defa Berlin. Un fel de «Vacanță la mare», adică multă veselie sățită și tot atîta stîngherală. Regia — Joachim Hasler. În rolurile principale: Chris Doerk, Frank Schöbel, Regina Albrecht, Hans Michael Schmidt, Werner Lierck

● Mari actori pe ecranele noastre: **Anna Magnani** («Made in Italy»), **Lee Marvin, Burt Lancaster** («Profesioniștii»), **Peter O'Toole, Richard Burton, John Gielgud** («Becket»), **Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni** («Noaptea»), **Paul Newman, Fredrick March** («Hombre»)

● Opera lui Alișer Navoi «Cele șapte planete», a fost de curînd ecranizată de regizorul uzbec Ali Khamrayev. Cea mai mare parte a filmărilor s-a desfășurat la Samarkand

● În primele zile ale noului an, regizorul francez André Cayatte a dat cel dintîi tur de manivelă pentru «Drumurile către Khatmandu», povestea unui tînăr care caută un rost vieții încă nu se știe cine va fi interpretul

Anna Magnani

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 1 din 5 ianuarie 1969

I	Bari-Lazio (pauză)	x
II	Bari-Lazio (final)	x
III	Brescia-Spal (pauză)	x
IV	Brescia-Spal (final)	1
V	Genoa-Mantova (pauză)	1
VI.	Genoa-Mantova (final)	1
VII	Catanzaro-Perugia	x
VIII	Como-Reggiana	1
IX	Livorno-Cesena	1
X.	Modena-Reggiana	x
XI	[illegible]	x
XII	[illegible]	x
XIII.	Taranto-Foggia	x

41 505

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

DIALOG CU CITITORII

Nici n-a început bine noul an și trebuie să dăm glas unor sesizări critice venite din partea cititorilor. Dar deoarece scrisorile respective au fost scrise încă în 1968, ne consolăm cu gîndul că ele privesc fenomene aparținînd trecutului și că în 1969 nici vorbă nu va mai fi de asemenea deficiențe...

Mai mulți cititori din București se plîng că sediul Circumscripției medicale 134 a fost mutat de pe strada 11 iunie, adică din mijlocul cartierului pe care-l servește, undeva pe Splaiul Independenței, ceea ce lungește simțitor distanțele pe care cei suferinzi le au de parcurs pentru a beneficia de asistență sanitară. Nu ne îndoim că serioase motive (de ordin economic, urbanistic, tehnic etc., etc.) au stat la baza acestei mutări; credem însă că atunci cînd e vorba de sănătatea oamenilor, tuturor acestor importante criterii trebuie să li se adauge și unul de ordin mai direct uman. Niciodată solicitudinea și grija nu sînt prea mari cînd e vorba de suferință și de boală. De aceea, așteptăm cu încredere răspunsul celor care conduc rețeaua sanitară a Capitalei.

Un alt cititor, **Dumitru Mircea**, *tot din București, ne semnalează un fapt și mai îngrijorător. Așa cum a putut să constate într-o noapte de decembrie, în care fetița dumisale avea febră foarte mare, în tot Bucureștiul nu există decît o singură mașină a Salvării destinată copiilor. Este oare posibil? Mărturisim că deși cititorul nostru ne comunică date foarte precis și strict verificate, tot nu ne vine să credem. De data aceasta așteptăm nu un răspuns, ci o dezmințire.*

Ce să trecem la subiecte mai vesele, vom aminti de scrisoarea pe care ne-a trimis-o cititorul **Mircea Andreicic** *din Caracal. Dumnealui se ridică vehement împotriva folosirii unor teme folclorice cunoscute în aranjamente moderne de muzică ușoară. Principalele săgeți, tov. Andreicic le îndreaptă — ați ghicit, desigur — împotriva formației Sincron. Rigoarea de tip clasicist a corespondentului nostru, neadmiterea nici unui fel de amestec între genuri nu prea corespund însă, din păcate sau din fericire, concepțiilor moderne. De altfel, motivele populare, nu de azi și nu de ieri, au fost folosite în țesături muzicale, altele decît cele originare, stînd la baza unor opere ale muzicii simfonice, de cameră sau ușoare, într-o totul remarcabile. În nici un caz deci, procedeul ca atare nu poate fi condamnat, ci doar eventualele rezultate nesatisfăcătoare. Dar este e o altă poveste.*

O «Cronică de trei secunde» a prietenului nostru Radu Cosașu, publicată în nr. 706, a provocat unui cititor din **Roman** *cîteva nedumeriri. Dar, să-i dăm cuvîntul: «Domnia-sa, în „Labiș, Camus", afirmă că dacă Labiș ar fi împlinit vîrsta lui Danton, Iisus și a lui Buddha, ar fi trăit încă. După cîte știu, Danton a trăit în realitate, dar mă îndoiesc că ar fi existat cîndva Iisus sau Buddha. Nu înțeleg de ce autorul alăturează numele lui Danton de cele ale lui Iisus sau Buddha». Mai întîi și mai întîi, existența istorică a lui Buddha (pe adevăratul său nume Siddharta Gautama) este aproape certă; în ce privește existența lui Iisus, discuțiile mai continuă pînă în zilele noastre între oamenii de știință. Dar — și acest lucru n-ar trebui să fie uitat de stimatul nostru interlocutor — Cosașu n-a vrut să facă prin micul și admirabilul său poem închinat lui Labiș o operă de istoric. Așa cum au înțeles, desigur, cei mai mulți dintre cititorii noștri, el a alăturat figura lui Labiș de alte personaje (mitice, sau reale, n-are importanță) rămase în conștiința omenirii prin felul cum s-au consumat de timpuriu, dăruindu-se fericirii celorlalți. Să nu uicidem poezia, tovarășe N-A. Dacă vom interveni cu metrul și cu buletinul de identitate în fiecare metaforă, lumea ar deveni uscată și moartă.*

Cîțiva mecanizatori *din comuna* **Pechea**, *după ce probabil și-au îndeplinit cu succes sarcinile pe care le aveau în campania agricolă, se gîndesc acum — pe cea mai sfîntă dreptate — și la niscaiva distracții. Drept care ne-au scris, rugîndu-ne să publicăm în revistă portretul cîntărețului englez Tom Jones (așa cel puțin bănuim, pentru că numele este ortografiat într-o manieră strict cavurluiană. Trebuie să le amintim simpaticilor noștri interlocutori că portretul lui Tom Jones a și apărut în Flacăra nr. 41 din 5 octombrie 1968 și, încă o dată, în Almanahul «Flacăra» pe 1969. Iar dacă, totuși ați rămas nemulțumiți, urmăriți și numărul viitor al Flacării.*

Și acum, înainte de a încheia, vrem să mulțumim din toată inima cititorilor care și-au exprimat satisfacția în legătură cu apariția rubricii «Dialog cu cititorii» și care ne-au adresat cuvinte de încurajare. Așteptăm din partea dumnealor și a celorlalți, alte și alte scrisori.

H. DONA

FLACÃRA ALBUM

3
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 711
11 IANUARIE 1969

actualitatea

Înalta apreciere pentru cadrele didactice

Hotărîrea privind majorarea salariilor și experimentarea noului sistem de salarizare în întregul învățămînt a stîrnit — după cum era de așteptat — un puternic ecou și o vie satisfacție în rîndurile cadrelor didactice, de toate gradele, din țară. Prin telegrame adresate C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, corpul profesoral, personalul tehnic, economic și administrativ-gospodăresc din diferite verigi ale rețelei de învățămînt își exprimă recunoștința profundă față de partidul nostru care, și prin această hotărîre, aduce mărturia grijii permanente pentru cadrele aflate în slujba cauzei nobile a învățămîntului de toate gradele.

Salutînd noile măsuri, învățătorii și profesorii, precum și celelalte cadre, văd în Hotărîrea Consiliului de Miniștri nu numai o substanțială majorare a salariilor ci și reașezarea lor după criterii cu adevărat științifice, în deplină concordanță cu meritele reale ale membrilor corpului didactic.

Personal, în calitate de profesor cu vechi state de serviciu și ca inspector școlar, consider că această Hotărîre constituie un stimulent complex și nemijlocit în ridicarea la un nivel mai înalt a activității pe toate planurile pe care o depune corpul nostru profesoral în învățămîntul de cultură generală și cel superior.

Prof. Ion DUMITRESCU
din Inspectoratul școlar al municipiului București

Păşind în anul în care vom sărbători cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei noastre am simțit o mare bucurie citind Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind majorarea salariilor și experimentarea noului sistem de salarizare în întregul învățămînt.

Noul sistem de salarizare arată încă o dată grija pe care conducerea de partid și de stat o manifestă pentru slujitorii școlii, pentru îmbunătățirea condițiilor lor de trai, fiind mărturia înaltei aprecieri pentru pregătirea continuă și munca asiduă, neprecupețită, a cadrelor din învățămînt în formarea viitorilor cetățeni ai patriei noastre.

Diferențierea salariului lunar, ținîndu-se seama de funcția îndeplinită, pregătirea profesională, stagiul în învățămînt, condițiile specifice de activitate și de calitatea muncii instructiv educative, mi-au creat mie personal, ca și colegilor mei, un legitim optimism, dîndu-mi imbold în pregătirea mea profesională și în ridicarea procesului educativ la un nivel superior.

Cu deosebire sînt satisfăcută de faptul că s-a creat posibilitatea micșorării stagiului de activitate între două gradații de la 5 ani la 4 ani, ținîndu-se seama de rezultatele obținute în muncă.

În calitatea mea de profesoară de fizică și chimie mă alătur tuturor colegilor mei din învățămînt, asigurînd conducerea de partid și de stat că voi răspunde cu elan sarcinilor ce-mi revin în opera nobilă de pregătire a elevilor la nivelul exigențelor societății noi, socialiste, în plină perfecționare.

Prof. Graziella DOICESCU
director adjunct al Școlii generale 109 București

Hotărîrea reprezintă pentru noi mărturia unei înalte aprecieri față de oamenii școlii, recunoașterea și prețuirea efortului ce se depune în munca instructiv-educativă, desfășurată cu dăruire de către corpul profesoral din România. În Hotărîre noi vedem în același timp expresia grijii deosebite a partidului și statului nostru pentru crearea de condiții materiale cît mai bune cadrelor didactice. Noul sistem de salarizare, care prevede ca majorările să se efectueze în raport cu funcția îndeplinită, cu pregătirea cerută pentru ocuparea ei, cu stagiul în învățămînt și calitatea muncii instructiv educative și științifice, cu gradul didactic și condițiile specifice de activitate, toate aceste criterii sînt îmbrățișate unanim de cadrele din învățămînt.

Prof. Iacob FURTUNĂ
Liceul «Gheorghe Șincai» București

Cadru adecvat

Legea de organizare și funcționare a Consiliilor populare adoptată de Marea Adunare Națională este chemată să contribuie la perfecționarea vieții sociale din țara noastră, la îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința națională a partidului.

În elaborarea proiectului de lege s-a ținut seama de tradițiile și idelle înaintate ale gîndirii juridice din țara noastră, de experiența pozitivă acumulată de organele locale ale puterii de stat în anii socialismului, de opiniile și propunerile a numeroși cetățeni care au participat efectiv la dezbaterea publică a proiectului de lege. Peste 26 000 de cetățeni și-au spus părerea asupra proiectului, iar în sesiunile consiliilor populare numeroși deputați, activiști de partid și de stat, precum și teoreticieni și practicieni ai dreptului constituțional și administrativ și-au exprimat punctul de vedere, contribuind direct la elaborarea legii în forma ei finală. Au fost făcute peste 8 000 de propuneri și sugestii valoroase.

La stabilirea atribuțiilor consiliilor populare s-a ținut seama de locul pe care acestea îl au în sistemul organelor statului, de rolul lor în conducerea activității economice, social-culturale și edilitar-gospodărești de interes local, de faptul că ele administrează și gospodăresc anual un buget de circa 20 miliarde lei, realizînd prin unitățile de industrie locală, construcții montaj și gospodărie comunală un plan de producție și prestări de servicii către populație de aproximativ 29 miliarde lei.

În spiritul noii legi, consiliile populare dispun de o largă autonomie, rezolvă problemele de interes local, în concordanță cu interesele generale ale țării, analizează și fac propuneri pentru rezolvarea problemelor economice și social-culturale de interes republican care privesc și activitatea de stat pe plan local.

Mijloacele și formele prin care consiliile populare și comitetele lor executive mobilizează și atrag masele la conducerea treburilor de stat și obștești sînt de asemenea prevăzute în lege, prin dispozițiile precise și complete referitoare la organizarea și funcționarea comisiilor permanente, a comitetelor de cetățeni, precum și cu privire la drepturile și îndatoririle deputaților.

Noua lege de organizare și funcționare a consiliilor populare creează premise favorabile, un cadru mai adecvat pentru o rodnică activitate a organelor locale ale puterii și administrației de stat, pentru o participare mai activă a cetățenilor la conducerea și rezolvarea treburilor locale.

Stan VLAD

Alegeri generale — 2 martie '69

Sîntem așadar în plină campanie electorală. Alegerile generale de la 2 martie constituie unul dintre principalele evenimente politice ale anului 1969, anul celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei și al celui de-al X-lea Congres al partidului. Condițiile în care se vor desfășura alegerile din acest an sînt mult schimbate în bine față de cele de acum patru ani cînd — la 7 martie 1965 — au fost alese actualele organe ale puterii de stat. Anii din urmă au sporit considerabil înfăptuirile țării noastre. România de azi este o țară plină de prospețime și vigoare, cu o orînduire socială înaintată, un potențial economic dezvoltat, cu un înalt prestigiu internațional.

Campania electorală din acest an este organizată de Frontul Unității Socialiste, organism politic permanent cu caracter larg reprezentativ din care fac parte: Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a societății noastre socialiste — principalele organizații de masă, obștești și profesionale, consiliile oamenilor muncii ale naționalităților conlocuitoare. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, *«Frontul Unității Socialiste reprezintă o formă superioară de manifestare a voinței de muncă și de luptă a poporului nostru, a hotărîrii sale de a realiza programul desăvîrșirii construcției socialiste, de a-și făuri un viitor luminos, de a asigura progresul material și spiritual al patriei».*

Este de înțeles că, în aceste condiții noi, întreaga activitate de pregătire și desfășurare a alegerilor se situează pe trepte superioare. Prin decrete ale Consiliului de Stat au fost delimitate cele 465 de circumscripții electorale pentru alegerea deputaților în Marea Adunare Națională și s-a stabilit numărul circumscripțiilor electorale județene și ale municipiului București. Un comunicat arată că într-una din ședințele sale, Biroul Executiv al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste a aprobat propunerile de candidați ai frontului pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională. O serie de informații venite din județele țării ne aduc la cunoștință că s-au și efectuat o mare parte din pregătirile tehnico-organizatorice, printre care constituirea comisiilor electorale județene, municipale, orășenești și comunale.

Pe fundalul lărgirii continue a democrației socialiste, cetățenii țării noastre vor alege la 2 martie dintre cei mai buni pe cei mai buni.

V. STĂNESCU

REPORTER PE TEREN

Start la «Griviţa roşie»

Ianuarie '69. Vizită de început de an la «Griviţa roşie». Primul popas: cazangeria — acolo unde, sub loviturile puternice ale ciocanelor, se nasc preţioasele utilaje destinate industriei chimice.

— Aţi luat startul pe '69; ce ne puteţi spune în legătură cu aceasta?

Întrebarea este adresată maistrului principal FLOREA OFRESCU.

— Am putea spune — ne împărtăşeşte interlocutorul nostru — că startul a fost luat încă la

După ce s-au efectuat multiple lucrări de cercetare de către un colectiv al Uzinei 1 Mai Ploiești, s-a trecut la fabricația de serie, pentru piața internă și externă, a instalațiilor de prevenire a erupțiilor cu acționare hidraulică de 9 țoli cu 700 atmosfere și de 7 țoli cu 350 atmosfere. Noua gamă de instalații de prevenire lucrează cu înalți indici tehnico-economici și o greutate specifică scăzută datorită unor piese lucrate din oțel cu caracteristici foarte ridicate și greutate scăzută.

20 octombrie 1968, adică în ziua cînd secția noastră — cazangeria — a început să furnizeze altor secții de prelucrare și de finisare primele piese ale utilajelor ce urmează a fi fabricate în 1969. S-a procedat astfel pentru a se asigura din timp condiții optime pentru desfășurarea ritmică a producției. Mai cu seamă că uzina noastră are de făcut față în 1969 unor sarcini deosebit de importante.

Care sînt aceste sarcini? **Despre ele ne vorbește tov. NICOLAE DUȚU, secretarul Comitetului de partid.**

— În 1969 — ne spune d-sa — producția globală a uzinei va înregistra, așa cum de altfel rezultă din cifrele de plan pe care le dezbatem — o creștere de 24 milioane lei față de anul precedent, iar producția marfă un spor de 40 milioane. Este demn de reținut — a adăugat tov. Nicolae Duțu — că tot acest spor de producție va fi realizat fără a se mai face noi investiții, fără angajare de oameni în plus sau alte cheltuieli suplimentare, ci pur și simplu prin creșterea productivității muncii (care va cunoaște în acest an o urcare cu 7,8%), printr-o valorificare mai cuprinzătoare a rezervelor interne, printr-o mai bună disciplină a muncii economice de materiale etc. Așa cum se prevede în prețioasele indicații cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968 și din alte documente de partid și de stat din ultima vreme.

Întregul nostru colectiv s-a angajat ca pe lîngă realizarea planului pe 1969 să aducă pînă la sfîrșitul acestui an o depășire peste plan în valoare de 5 milioane lei.

O ultimă convorbire. **De data aceasta interlocutorul nostru este ing. DUMITRU DRAGNEA, inginer-șef al uzinei.**

— «Grivița roșie» — ne spune — este gata pentru marea bătălie ce-i revine în 1969 — an în care are de făcut față unor comenzi deosebit de mari și de importante. În primul rînd, crește cu mult, față de anul trecut, exportul de produse pe care le fabricăm: cazane cu aburi, vagoane cisternă pentru produse chimice și petroliere, rezervoare subterane etc.

În 1969 vom livra de asemenea utilaj pentru industria chimică românească. Contribuim astfel cu produsele noastre — a adăugat inginerul-șef — la construirea în prezent a unei noi linii de fabricare a fosfaților și acidului sulfuric, ce se amenajează pe lîngă Uzina de la Năvodari, a noii linii de sodă de pe lîngă Combinatul chimic de la Rîmnicu Vîlcea, aflată și ea acum în construcție, a unei noi unități a Combinatului chimic de la Craiova și la extinderea Uzinelor de coloranți de la Codlea. Așa cum se vede, sarcini mari și importante, cărora harnicul colectiv al uzinei bucureștene «Grivița roșie» va trebui să le facă față cu cinste în 1969. Și la a căror realizare, le urăm, acum la început de an, succes deplin.

F. URSEANU

▲ **Autoturismele, înghețate la propriu și nu la figurat, par o înșiruire de viețuitoare preistorice. Trotuarele nu se mai disting (în acest moment lucrurile s-au modificat, dar nu cine știe ce...), abia de-și trag răsuflarea autobuzele și troleibuzele, încît îți vine să exclami: niciodată neaua n-a fost mai bogată! (!) (Fotografie de Nicu VASILE.)**

Bătălia împotriva albului

Așteptată cu bucurie, zăpada — căzută în ultimele zile într-o abundență neobișnuită — a dat orașului haina plină de farmec și poezie a iernii. Dar dincolo de poezie trebuia făcut totul ca, în noile condiții, desfășurarea normală a activității să nu fie prin nimic stînjenită.

La comandamentul municipiului — adevărat stat-major al acțiunii de deszăpezire — munca nu cunoaște răgaz. Zi și noapte, fără încetare, se urmărește «planul de bătaie», se dau ordine și dispoziții în funcție de situațiile ce intervin. Prin intermediul celui mai modern mijloc de comunicație — radioul — se ține o permanentă legătură cu instituțiile care au responsabilitățile cele mai directe: I.T.B., I.S.B., I.C.A.B., I.D.G.B. și, totodată, cu șefii sutelor de echipe care acționează pe cuprinsul orașului. În aprecierea muncii a intervenit o nouă unitate de măsură: metrul pătrat de drum redat circulației normale, pornind de la prioritățile stabilite — descongestionarea marilor artere și a nodurilor de străzi, mai cu seamă a traseelor de transport în comun; stabilirea căilor de acces spre întreprinderi, unități comerciale, sanitare; spre fabricile de produse alimentare; restabilirea legăturilor cu artere-

→

actualitatea

le de penetrație în oraș și cu punctele exterioare de aprovizionare.

Eforturilor cetățenilor li s-au adăugat, cu mult mai prețioase decît unele interviuri televizate, băieți puternici și excelent organizați, ostași și ofițeri. Aceasta a permis ca în scurt timp traseele transporturilor în comun în Capitală și alte orașe să funcționeze, iar în aprovizionarea cu pîine, carne, lapte și alte produse alimentare de bază să nu se producă întîrzieri dăunătoare.

După cum ni s-a declarat la Consiliul popular municipal București, încă din primele zile ale bătăliei albe au fost puse în funcțiune 250 utilaje și 450 de autoturisme pentru deblocarea arterelor principale ale Capitalei. S-a făcut totodată un apel insistent la o participare mai mare a cetățenilor la lucrările de descongestionare, mai ales pe străzile înguste unde nu pot acționa buldozere sau alte mijloace. Aproape zilnic, între 5 000 și 7 000 de tineri au ieșit la curățirea zăpezii, îndeplinind sarcinile date de comandamentul Capitalei.

Peste 30 de baze de deszăpezire operează pe traseul Brașov-Predeal, iar în zeci de comune participă la acțiune mii de țărani cooperatori.

La direcțiile sanitare, aceeași atmosferă febrilă: se întocmesc comunicate, ordine, note telefonice către toate unitățile de asistență sanitară, medicii sînt la datorie. În dispensare, policlinici, spitale s-au asigurat gărzi permanente de zi și noapte, iar în spitalele pentru copii gărzile au fost dublate. Numărul sporit de cadre medicale și medii în toate posturile-cheie era menit să compenseze reducerea forțată a numărului de vizite la domiciliu, ca și a curselor Salvării — datorită limitării temporare a mijloacelor de transport la autosanitare.

În lupta cu viscolul și cu nămeții, mii și mii de lucrători ai căilor ferate, ai sectoarelor de drumuri și telefoniei au lucrat fără încetare și cu abnegație la menținerea legăturilor normale.

Dar în tot acest angrenaj, promptitudinea nu a răspuns întotdeauna așteptărilor. În Gara de Nord, zile în șir călătorii n-au putut afla ce trenuri circulă, în ce direcții și la ce ore. Deși la comandamentul Ministerului Căilor Ferate datele n-au lipsit (și nici interviurile televizate).

Reprezentanții comandamentului, ori de cîte ori stau de vorbă cu reprezentanții presei, nu pierd prilejul de a adresa cetățenilor apeluri insistente de a se alătura în continuare echipelor care lucrează la deszăpezire. Curățirea trotuarelor, a rigolelor, a acoperișurilor asigură reluarea circulației și pe arterele mai mici, unde utilajele n-au pătruns încă, evită accidente și degradarea clădirilor.

Bucur DAMIAN

Pe măsura exigențelor populației

Importantele măsuri luate de partid și guvern cu privire la diversificarea tipurilor de construcții de locuințe au găsit un larg ecou în întreaga țară. Expresia cea mai elocventă a acestui fapt o constituie numărul din ce în ce mai mare al solicitanților care se prezintă la oficiile pentru construcții de locuințe proprietate personală. Nu fac excepție de la această situație nici județele Maramureș, Caraș-Severin și Suceava.

— Prin aplicarea a 14 noi soluții constructive vom termina curînd proiectele unui studiu sistematic privind realizarea locuințelor de gradul II, III și IV, ne-a spus tov. ANDREI RUSU, directorul D.S.A.P.C.-Maramureș. În cartierul Săsar din Baia Mare sînt în curs de execuție un număr de 400 apartamente de gradul III-IV și 120 de garsoniere, iar la Sighetul Marmației 300 de apartamente. Anul viitor va începe construcția primelor locuințe cu grad de confort diferențiat la Baia Sprie și Borșa. Țin să menționez că vom construi în continuare și apartamente din primul grad de confort. Prin reducerea cheltuielilor la finisajul exterior ele vor fi cu 5% mai ieftine decît cele de pînă acum.

În județul Caraș-Severin — aflăm de la tov. DIONISIE SÎRBU, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular — cele mai multe cereri au fost înregistrate la apartamentele cu 2 camere, care fac parte din gradele II și III de confort. Cel mai bine merg lucrările la Reșița, unde au fost predate locatarilor peste 300 de apartamente. La Oțelul Roșu și Caransebeș lucrările au stagnat o perioadă de timp din cauza lipsei principalului material de construcție — cărămida. Grupul de șantiere Reșița are 650 de apartamente din prefabricate care urmează să fie adaptate la noile tipuri de apartamente ce se vor construi la Caransebeș, Bocșa și Reșița. Producția materialelor de construcții va crește simțitor prin intrarea în funcțiune a uscătorului natural de la Fabrica de cărămizi din Caransebeș, a unui poligon de prefabricate la Cărâvan, a unei fabrici de binale și a unei turnătorii pentru elementele necesare construcțiilor la Reșița.

La D.S.A.P.C.-Suceava am notat cîteva cifre semnificative privind construcția de locuințe cu grad de confort diferențiat. La cele peste 7 000 de apartamente de diferite tipuri date în folosință pînă în prezent în județ se vor adăuga în 1969 încă 1 000 de apartamente în noile cartiere Arini, T. Vladimirescu și Zamca din Suceava, la Cîmpulung Moldovenesc, Gura Humorului, Vatra Dornei, Rădăuți, Fălticeni. Peste 700 dintre aceste apartamente sînt de categoriile II, III, IV și garsoniere.

Radu LEVÎRDĂ

Locuințe pentru oamenii muncii, mai multe, mai bune, mai ieftine, diferențiate ca arhitectură și grad de confort. În perioada 1966-1968 au fost date în folosință peste 155 000 apartamente, în care s-au mutat mai mult de 500 000 cetățeni ai țării. Imaginea redă un aspect din cartierul Militari (București).

Armata în lupta contra albului.

F 07

DIETER SIEGELBERG, director coordonator economic al firmei «Philips».

— Ați mai fost la București?

— Da. Vin aici cu plăcere, nu numai pentru că relațiile dintre firma noastră și partenerii din țara dv. sînt foarte bune, ci și pentru că România este o țară ospitalieră, cu frumuseți care în[illegible].

— Ce ne puteți spune despre expoziția «Philips»?

— Am deschis la București o expoziție de prezentare a realizărilor noastre în domeniul instrumentelor de control electronic pentru industria constructoare de aparate de radio și televiziune, aparate electronice diverse de laborator și pentru industria siderurgică. Ea s-a bucurat de succes, fiind vizitată cu interes de specialiștii români.

— Pe cînd expoziția viitoare?

— Probabil chiar în 1969, dată fiind evoluția relațiilor dintre noi și firmele românești. Cred că acest lucru corespunde și creșterii valorii și gradului de tehnicitate al produselor pe care «Philips» le va vinde în România.

Prof. WILLEM NOOMEN (Olanda).

— Cum apreciați lingvistica românească?

— Din cîte cunosc, lingviștii români sînt foarte receptivi la metodele noi de cercetare și au marcat importante succese mai cu seamă în domeniul definirii locului limbii române în ansamblul limbilor romanice. Țin să adaug, de asemenea, că atît studiile lor, cît și cele ale unor personalități străine marcante, referitoare la această problemă, se bucură de o deosebită atenție în lumea științifică de specialitate.

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Să nu fugi singur prin zăpadă.
(După Al. I. Ștefănescu)

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Foarte important mi se pare însă faptul că ultimele date din domeniul lingvisticii sînt sincronizate perfect cu cele ale istoriei, în ansamblu, și ale arheologiei în special, ceea ce confirmă o dată mai mult teza continuității daco-romane în Dacia.

— *Considerați că se poate învăța ușor limba română?*

— Firește, aceasta depinde de mai mulți factori. În ce mă privește, consider că limba română, frumoasă și expresivă, se poate învăța mai ușor decît altele.

Dr. ZBIGNIEW BARTKOVIAK, șeful secției de igienă școlară din voievodatul Poznan (Polonia).

— *Ce se întreprinde în Polonia, în acest moment, în domeniul igienei tineretului?*

— Colective de specialiști au studiat programele cotidiene și săptămînale ale elevilor și familiilor în care trăiesc. Alte studii au ca obiectiv aspecte ale muncii intelectuale, activități sportive și de recreație, problemele vieții sexuale la tineret etc. În cursul vizitei în România am constatat că aceste probleme stau în foarte mare măsură în atenția medicilor dv.

În ansamblul lor, studiile făcute, ca și o serie de tabele de norme ale dezvoltării fizice și psihomotorii, întocmite pe baza lor, ajută la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Dr. OSWALD H. GANLEY, conducătorul sectorului Europa al Biroului pentru probleme științifice și tehnologice internaționale din cadrul Departamentului de Stat al S.U.A.

— *Sînteți satisfăcut de rezultatele vizitei în România?*

— Am venit aici pentru a găsi, împreună cu colegii români, noi căi de dezvoltare a cooperării tehnico-științifice dintre Statele Unite ale Americii și România, și consider că am realizat acest lucru.

— *Cum vedeți evoluția acestor relații?*

— Ascendentă. În sprijinul afirmației mele se înscrie, de pildă, reînnoirea recentă a programului de schimburi pe anii 1969-1970, dintre S.U.A. și România, în probleme de învățămînt, științe, cultură și altele. Părăsesc România impresionat — aș putea spune copleșit — de ospitalitatea ce mi s-a oferit și mărturisesc că sînt foarte mulțumit de discuțiile deschise, concrete, pe care le-am avut. Acestea, ca și vizitele făcute în mari întreprinderi industriale, mi-au înlesnit formarea unei imagini asupra direcțiilor noi în care s-ar putea dezvolta cooperarea noastră tehnico-științifică.

În serele I.A.S. Popești-Leordeni, recoltatul roșiilor se face și în ianuarie.

SPORT

DOUĂ CLASAMENTE UN SINGUR CÎȘTIGĂTOR

Așadar, încă un an sportiv s-a încheiat și din nou profesioniștii scrisului cotidian de specialitate s-au pronunțat pentru supremația mondială a unui atlet.

Așadar, din acest punct de vedere, se repetă situația de anul trecut și de altădată.

Așadar, nu putem trage concluzia că doar olimpiadele au determinat preferința față de un atlet, Bob Beamon de această dată, glorios urmaș al lui Jim Ryun, laureatul referendumului internațional în doi ani consecutivi, pentru că atunci olimpiada reprezenta un eveniment viitor.

Așadar, de 21 de ani, cu numai trei excepții: Jany (1947), Fausto Coppi (1953) și Don Schollander (1964), lumea sportivă a acordat laurii supremi ai valorii sportive aproape exclusiv atleților.

Pe scară națională organizarea unei anchete publice ne prezintă patru atlete pe primele 10 locuri ale valorii din anul care s-a încheiat, dintre care pe primele două tot atlete medaliate olimpice cu aur: Viorica Viscopoleanu și Lia Manoliu.

Așadar, nu sîntem în prezența unui fenomen întîmplător ci a unei preferințe nete, manifestată pregnant, convingător și unanim de specialiștii recunoscuți, în prima variantă, și de cititorii unui cotidian sportiv, în cea de-a doua.

Așadar, opinia publică mondială, ca și cea autohtonă, se pronunță, după 365 de zile dintre care numeroase consacrate disciplinelor fizice, în favoarea reprezentanților celui mai pur dintre sporturi, sportului fundamental: atletismul.

Așadar, este cazul ca de aci să rezulte nu numai similitudini, nu numai comparații și cifre, nu numai evaluări și reevaluări de natură biografică ci mult mai mult decît fiecare în parte și decît toate acestea împreună: un mod nou de abordare a atletismului ca sport și ca fenomen al vieții sportive în general. Cum se va desfășura aceasta pe plan internațional va fi, fără îndoială, interesant de urmărit dar, de ce să nu o spunem?, fenomenul va avea pentru noi un caracter mai mult enciclopedic sau anecdotic, dacă vreți, documentar sau, pur și simplu, informativ, în vreme ce repercutarea sa în aria mișcării noastre sportive ne reține, cu cea mai mare acuitate, atenția. Aceasta pentru că sîntem nevoiți a lua act de o preferință exprimată prin tr-unul dintre puținele, dacă nu singurul (din păcate) sondaj de opinie publică practicat în sportul românesc, și anume acela că două atlete și-au cîștigat, în ultimul an, popularitatea maximă în urma performanțelor lor deosebite. (În treacăt fie spus, și cu un an în urmă Viorica Viscopoleanu și Mihaela Peneș figurau în primele șase locuri ale aceluiași clasament, ceea ce îndrituiește convingerea noastră că succesul lor de acum nu este de fel întîmplător).

Așadar, ne postăm înaintea întrebării: ce concluzii vor trage forurile de specialitate atletică, cluburile și asociațiile sportive românești din mediul urban și din cel rural, din școli și universități, din marile întreprinderi și din unitățile militare? Și, bineînțeles, ce corolar va fi destinat de către C.N.E.F.S., coordonatorul fenomenului fizic din țara noastră, acestor posibile interpretări? Credem, pentru a nu lăsa suspendată o întrebare care se impune cel puțin prin legitimitatea ei, că simpla observație de la care am plecat impune nu numai o reflectare pasivă ci una deosebit de activă pentru că atletismul dovedește pe lîngă bogatul său conținut valoric, exprimat în coeficientul de sănătate generală a unui popor, și pe cel al unei imense popularități. Mai pe șleau spus, sugerăm o echilibrare a eforturilor materiale care se fac în planul educației fizice și sportului în raport cu noile condiții de prestigiu și de satisfacții pe care fiecare în parte dintre disciplinele cunoscute și practicate la noi le aduc opiniei publice.

Așadar, considerăm că a sosit momentul ca atletismul să părăsească paragrafele inerte ale afirmațiilor laudative din referate lipsite de acoperire («atletismul este sportul de bază», «fără atletism nu se poate face nici un alt sport», «la baza oricărei pregătiri fizice trebuie să stea atletismul» etc.) și să se activizeze în paragrafele mult mai importante ale bugetelor, începînd de la cel general al mișcării sportive și continuînd tenace pînă la cel al celor mai mici unități organizate ale sportului. Am dori, așadar, ca atletismul să devină într-adevăr și plenar prima literă cu care să înceapă alfabetul oricărui sport și în primul rînd alfabetul oficial înțeles și practicat de întreaga filieră a celor care vor să descifreze tainele, nu atît de profunde, precum s-ar dori să se demonstreze uneori, ale sportului.

Em. VALERIU

ORAȘUL ÎN LUMEA DE AZI

prof. Horia MAICU — arhitect-șef al municipiului București, răspunde la cîteva întrebări puse de revista «Flacăra»

Industrializarea și mecanizarea agriculturii sînt cauzele determinante care au condus la creșterea orașelor contemporane, la creșterea fără precedent în istorie a populației urbane și la descreșterea populației rurale. Raportul dintre populația urbană și cea rurală a devenit astăzi unul dintre indicii care reflectă dezvoltarea economică a unei țări, gradul ei de industrializare.

Dezvoltarea contemporană a științei și tehnicii, automatizarea, cibernetica și ordonatoarele, descoperirea de noi materiale cu calități și rezistențe deosebite, energia atomică etc., etc, dau țărilor dezvoltate din punct de vedere economic posibilități din ce în ce mai mari de mărire a producției și productivității, de reducere a forței de muncă și a costului pe unitate de produs. În aceste țări, care încă formează o minoritate pe plan mondial, se ridică în fața urbaniștilor și a sociologilor problema nouă și foarte importantă la scara lor: a folosirii timpului liber al oamenilor.

Alte țări, care nu au atins încă acest grad înalt de dezvoltare economică, dar al căror progres este evident, au de rezolvat probleme majore de construcție și echipare urbană, de sistematizări rurale și teritoriale, de rezolvare economică și rapidă a problemei locuinței confortabile și demne la care aspiră omul contemporan.

Pentru țările slab dezvoltate situația are aspecte tragice. Sînt regiuni importante în care foametea este endemică; o sută optzeci de milioane de familii fără acoperămînt; patru oameni din zece sînt încă analfabeți într-o omenire care crește zilnic cu 180 000 de suflete.

Explozia demografică este deci una dintre cele mai importante probleme ale lumii contemporane. Din datele statistice ale O.N.U. rezultă că pînă la sfîrșitul secolului nostru omenirea va crește de la 3 miliarde în 1960, la 6 130 000 000 în 2000. Dublarea populației globului într-o perioadă atît de scurtă ridică probleme majore de cazare și alimentare, de educație și cultură, de organizare armonioasă a muncii, odihnei și recreației, de folosire rațională a timpului liber pentru omul societății viitorului apropiat al anului 2000.

Mulți specialiști — și printre aceștia și arhitecții — se întreabă cu îngrijorare cum va putea omenirea să rezolve problemele grele ale exploziei demografice. Vreau să arăt înainte de toate că explozia demografică își are cauza principală nu în creșterea natalității, ci în creșterea longevității și în scăderea mortalității infantile. Într-un răstimp comparabil scurt, durata medie de viață în țările slab dezvoltate a crescut de la media de 20 de ani la media de peste 40 de ani, egală cu media de viață din Europa din prima jumătate a secolului trecut. În unele țări nordice din Europa, media de viață atinge azi 75 de ani. Media pe glob va fi de 60-70 de ani în anul 2000.

Merită să fie semnalat ritmul de creștere a populației țărilor în curs de dezvoltare, care este de 2 față de ritmul de creștere a populației țărilor dezvoltate care este de 1,3.

Cum vor putea fi rezolvate toate aceste probleme complexe? Economiștii sînt de părere că o creștere a populației de 1% cere o creștere a venitului național de 2-5%. O creștere a populației cu 2% cere o creștere a venitului național cu 6%, iar o creștere demografică cu 3% (ritm atins în unele regiuni ale globului) cere o creștere a venitului național cu 9%.

La toate acestea trebuie să adăugăm problema educației. Azi, 40% din populația adultă din lume este analfabetă. Procesul de școlarizare, după statisticile U.N.E.S.C.O., este deficitar, și dacă pînă în 1980 campania alfabetizării nu devine universală, numărul absolut al oamenilor fără carte nu va scădea iar perspectivele optimiste pentru a rezolva problemele exploziei demografice pînă în anul 2000 nu mai pot fi întemeiate. Specialiștii din domeniul folosirii raționale și maximale a resurselor nutritive ale planetei, din domeniul instrucțiunii publice universale, din domeniul sociologiei, biologiei, ecologiei etc. — vor putea expune cu competență perspectivele actuale și viitoare ale omenirii în aceste probleme. Eu voi încerca să semnalez cîteva aspecte esențiale ale urbanismului și arhitecturii contemporane și perspectivele lor în viitorii ani ce vor încheia secolul nostru.

Criticul de arhitectură american de reputație mondială Lewis Munford face o analiză interesantă și competentă a raporturilor actuale dintre om, arhitectură și tehnica civilizației mașiniste contemporane, din care voi reda unele teze și idei esențiale ce ilustrează o serie de aspecte negative ale arhitecturii contemporane, care o pe cale să-și piardă din ce în ce mai mult esența ei umană.

Omenirea care a trăit acum 5 000-7 000 de ani, la sfîrșitul vîrstei de piatră și în perioada vîrstei de bronz, visa să zboare, să comunice și să acționeze la distanță, să stăpînească fenomenele naturii, să posede puteri și bogății nelimitate. Aceste visuri nerealizate, oamenii acelor timpuri le-au transpus în mituri religioase, în mitologii, conferind zeilor atributele visate de ei. Orînduirile sclavagiste despotice din antichitate au avut tendința de a extinde dincolo de orice limită și indiferent de sacrificiile de vieți omenești atributele fizice ale puterii absolute, ale ordinii și organizației, ale cuceririlor științifice din acea epocă. Abundența materială și puterea erau apanajul unei infime minorități. Celelalte forțe, pe care monarhii și despoții antichității nu le dețineau, erau atribuite zeilor.

Astăzi, dezvoltarea științei și tehnicii a pus la îndemîna oamenilor obișnuiți atributele zeilor, miturile au devenit realități, multe dintre ele colective, cotidiene (avionul, radioul, televiziunea etc.).

Civilizația contemporană este amenințată

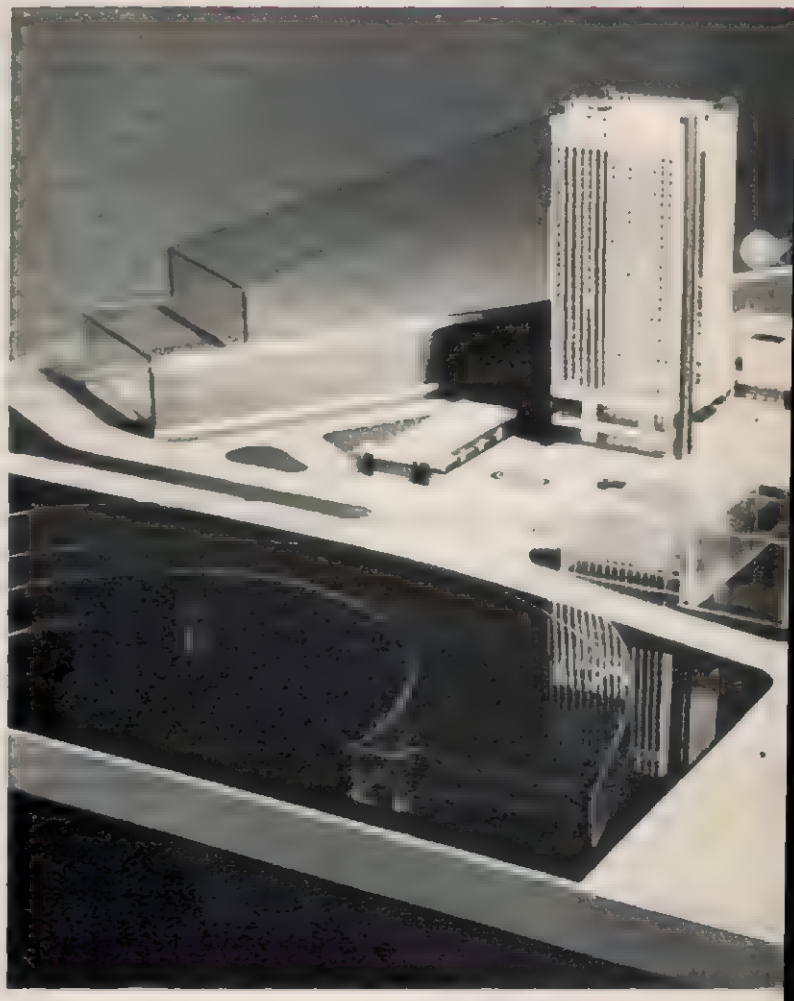

însă de contradicția dintre progresul formidabil al tehnicii și științei și grava rămînere în urmă a unor grupe umane, la nivelul de gîndire al faraonilor.

O serie de aspecte negative, inumane, reflectare a unor concepții sau tendințe ce se manifestă în lumea contemporană, apar evidente și în arhitectură. Ruperea formelor exterioare ale clădirilor de orice legătură funcțională sau intenționată cu obiectul pe care-l reprezintă, cu activitățile pe care le cuprind, a dat naștere multor exemple de «arhitectură strălucitoare»: ambalaje din sticlă și oțel care nu urmăresc alt scop decît să atragă atenția, în interiorul lor putînd fi orice. Una dintre cele mai vechi aberații arhitecturale — piramida — este pe cale să renască azi sub noi forme, care încearcă să-i ascundă natura inumană. Edificiile piramidă contemporane se construiesc cu sacrificii imense pentru a realiza un vid grandios, pentru consolidarea materială a unei vanități. Sediile marilor dinastii financiare, bănci, trusturi, societăți anonime — se înșiră pe marile avenues ale New York-ului, cu holurile lor imense, în care vezi prin strălucitorul perete de cristal, care le separă de stradă, întreaga bogăție de spațiu și de materiale, cu escalatoarele lor în continuă mișcare, dar complet pustii, lipsite de orice prezență umană.

Automobilele de tip american, ale căror caroserii exagerat de supradimensionate față de cerințele reale de spațiu ale motorului și ale persoanelor, nu sînt decît rezultatul concepției «piramidă», al vidului construit pentru a impresiona, pentru a satisface o vanitate. Această concepție constructivă e dublată de pericolul adaptării forțate a omului la mașină, de deformarea psihică și fizică a naturii sale umane. Mulți oameni, și din păcate din ce în ce mai mulți,

folosesc viteze exagerate de dragul mișcării și al vitezei în sine — nu stăpînesc mașina, ci sînt stăpîniți de ea.

Omenirea trebuie să pună în mod conștient, prin educație și voință, rezultatele uimitoare ale progresului științei și tehnicii în slujba idealurilor umane de sensibilitate, de imaginație și creație, de dragoste față de om, sub multiplele ei forme de manifestare.

Arhitectura de care are nevoie societatea contemporană trebuie deci să satisfacă cerințele materiale și spirituale, să creeze pentru om și societate mediul în care viața individului și a colectivității să se poată dezvolta armonios. Înainte de a expune unele premise și viziuni de rezolvări viitoare în arhitectură și urbanism, care încearcă să răspundă gravelor cerințe ale ultimelor trei decade ale secolului nostru, voi încerca să răspund la cîteva întrebări pe care mi le-a pus redacția revistei «Flacăra» și care se referă la unele probleme ale urbanismului contemporan.

■

— *Ați vorbit de explozia demografică și consecințele ei, de expansiunea industrială, de dezvoltarea impetuoasă a științei, de unele păreri ca aceea a criticului de arhitectură american Mumford despre raporturile actuale dintre om, arhitectură și tehnica civilizației mașiniste. Ați vorbit în fond despre orașul acestui sfîrșit de secol... S-ar părea că orașul, ca un organism viu, manifestă tendințe... Cum sînt controlate, dirijate acestea?*

— Orașul este un organism care are o viață proprie, care manifestă tendințe proprii, dar care, ca orice organism viu, e dependent în primul rînd de organele sale vitale și în al doilea rînd de o sumă întreagă de factori exteriori, care îi determină existența și dezvoltarea, factori cu care se intercondiționează, se influențează reciproc. Planurile de sistematizare a orașelor, corelate cu planurile de sistematizare a zonei preorășenești și a sistematizării teritoriale, sînt singurele mijloace științifice de control și dirijare a dezvoltării lor armonioase.

— *Orașele secolului nostru devin din ce în ce mai mari, se transformă în aglomerări uriașe, cu toate avantajele, dar și neajunsurile care le implică. În orașele occidentale lumea fuge de centru. La noi aspiră spre ei. Trebuie încurajată sau nu această tendință?*

— Nu este o regulă generală că în orașele occidentale lumea fuge de centru.

De altfel marile orașe s-au dezvoltat policentric, ca de exemplu Parisul, Roma etc. La Paris, centre ca Place de l 'Opéra, Concorde, Etoile etc. sînt situate la distanțe de mulți kilometri unul de altul. La Roma, Piazza Esedra, Piazza di Spania, Piazza del Popolo, Piazza San Pietro etc. formează un alt exemplu caracteristic.

Este drept că centrul Londrei fiind ocupat de clădiri, de birouri, aproape în exclusivitate, noaptea e pustiu. Englezul se pare că preferă să locuiască departe de centru, în case individuale, — parter și etaj — cu un petic de grădină mic în fața casei și un petic ceva mai mare de grădină în spatele ei.

În America s-a manifestat tendința de a fugi nu numai de centru dar chiar de a părăsi orașul. S-au construit imense zone de vile parter, sau parter cu etaj, înconjurate de ample grădini, spațiile verzi urmărind pe de o parte să izoleze cît mai mult o locuință de alta și pe de altă parte să dea în timpul liber o ocupație locatarilor, cum este de exemplu grădinăritul. Datorită acestei tendințe, Los Angeles s-a extins pe teritorii uriașe, cu efecte economice și psihologice care au început să fie îngrijorătoare. Economic, costurile șoselelor impecabile care deservesc aceste zone ca și ale rețelelor tehnico-edilitare ajung mult mai mari decît costul construcțiilor de locuit. Psihologic, izolarea familiilor, considerată la început ca un ideal de independență, de viață intimă, și-a arătat cu timpul efectele ei negative — omul prin natura sa socială avînd nevoie în mod obiectiv de contactul cu colectivitatea, fie cea anonimă a maselor de oameni pe care străzile orașului îi le oferă, fie cea restrînsă, a prietenilor de aceeași vîrstă, a familiilor etc.

Datorită acestei izolări și a dificultăților de contacte sociale au apărut o serie de tulburări psihice. Astăzi la New York, la Los Angeles și în celelalte mari metropole americane tendința de a locui în oraș crește din ce în ce mai mult. Am vizitat la Los Angeles și la New York imense clădiri de locuit în centre importante ale orașului, cu apartamente confortabile, cu grad de confort de la normal la foarte luxos, pentru diferite categorii sociale de locatari.

În concluzie, părerea mea este că nu-i o mentalitate retrogradă tendința de a locui în centru și nici tendința de a fugi de centru. Centrul unui mare oraș prezintă anumite avantaje și inconveniente pe care fiecare dintre noi le cunoaște și nu e necesar să le expun. La fel și cartierele periferice, bine dotate cu edificii comerciale, cu școli, cinematografe, cluburi, cu spații verzi ample și oglinzi de apă etc., au și avantaje și unele inconveniente.

Nu este o problemă de concepție ci una de preferință, care variază de la individ la individ.

— *Care ar trebui să fie de fapt funcția centrului unui oraș?*

— Funcția centrului unui oraș la noi este aceeași ca și în alte părți. În nici un caz ea nu poate fi concepută ca un unic centru geografic.

Centrul unui mare oraș este format de o suită de centre și piețe importante care se leagă și se succed într-un ansamblu armonios, pe distanțe de kilometri, satisfăcînd cele mai importante funcții administrativ-politice, sociale, culturale, comerciale etc.

De exemplu, centrul Bucureștiului se compune dintr-o suită de piețe centrale și centre de interes care se dezvoltă pe axul nord-sud al orașului, începînd de la Piața Victoriei, unde e sediul Consiliului de Miniștri și Muzeul partidului, se leagă apoi cu Piața Gheorghiu-Dej, unde e palatul Consiliului de Stat, sediul C.C. al P.C.R., Ateneul român, Biblioteca Universității și e în legătură cu Piața Sălii Palatului R.S.R., compusă din fronturile de locuințe și sala polivalentă cu 3 150 locuri. Urmează în suită Piața Nicolae Bălcescu unde se construiesc Teatrul Național, hotelul intercontinental, parcajul subteran pentru circa 1 000 autoturisme și pasajul subteran de pietoni, dotat cu escalatoare și în interior cu magazine.

Piața Nicolae Bălcescu se va lega cu esplanada Bd. 1848, cu Piața Unirii, unde se fac studii și propuneri pentru amplasarea eventuală a Muzeului de istorie națională, a unui mare magazin universal și a unui hotel.

Centrul orașului va prinde și direcția est-vest (Bd. Republicii și Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej) cu Consiliul popular al municipiului București, cu fermecătorul și veșnicul tînăr parc Cișmigiu, cu o suită de instituții, piețe și scuaruri care au specificul lor și rolul lor social-administrativ și cultural.

Cam acestea cred că trebuie să fie rolul, funcția, aspectul și cuprinderea unui centru urban.

— *Automobilul a intervenit masiv în viața orașului. Care credeți că sînt implicațiile prezente și viitoare ale acestui «factor» care este automobilul?*

— Prezența automobilului în viața orașelor (la gradul de motorizare la care au ajuns marile metropole) ridică probleme dificile, legate fie de fluența circulației, fie de dificultățile de parcare și garare.

Ținînd seama că pentru parcarea unei mașini este nevoie de o suprafață de 26-30 mp parcarea la sol a devenit în multe cazuri imposibilă. Parcaje subterane și supraterane cu multe niveluri sînt soluții care se practică pe scară largă în multe orașe mari, ameliorînd situația fără însă a o putea rezolva. La Chicago, «Marina City», o clădire de locuit cu două turnuri de cîte 60 de niveluri a rezervat primele 20 de niveluri pentru garajele locuințelor care ocupă celelalte 40 de niveluri (de la etajul 21 la etajul 60). Astfel de soluții au apărut și în Europa, automobilul impunîndu-și drepturi priori-

(Continuare în pag. 11)

Macheta Institutului de proiectări pentru construcții de mașini.

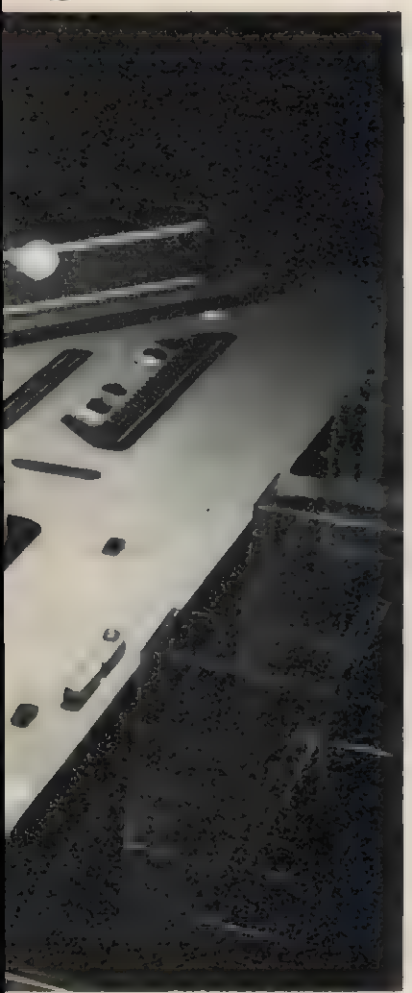

Macheta hotelului «Intercontinental» din București, actualmente în construcție.

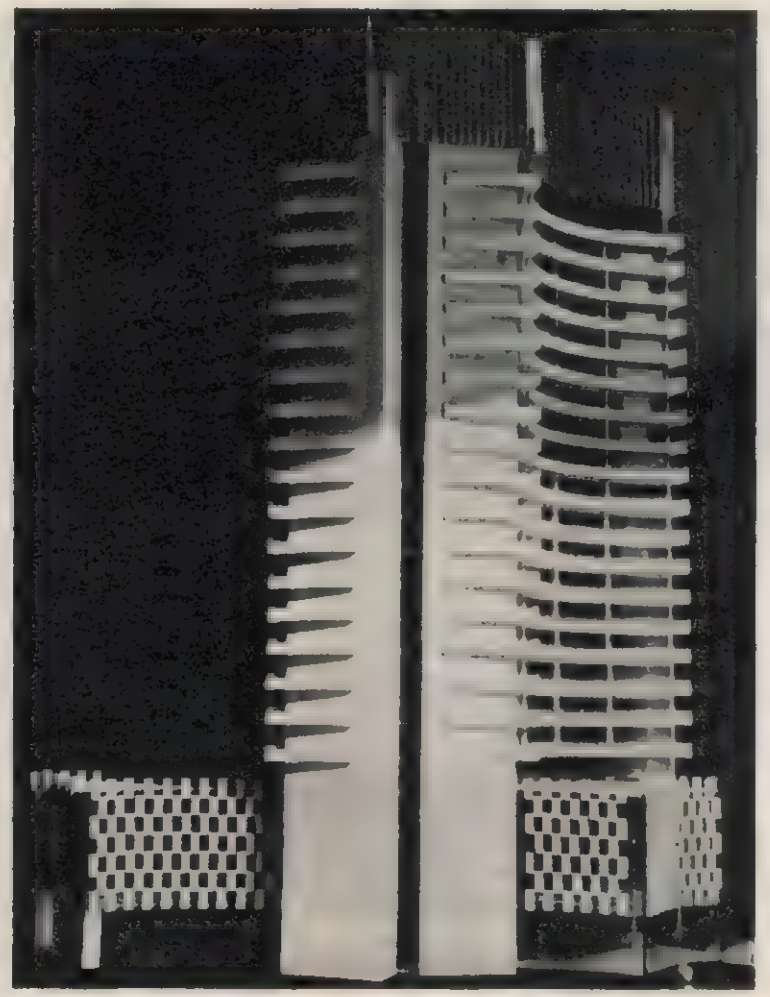

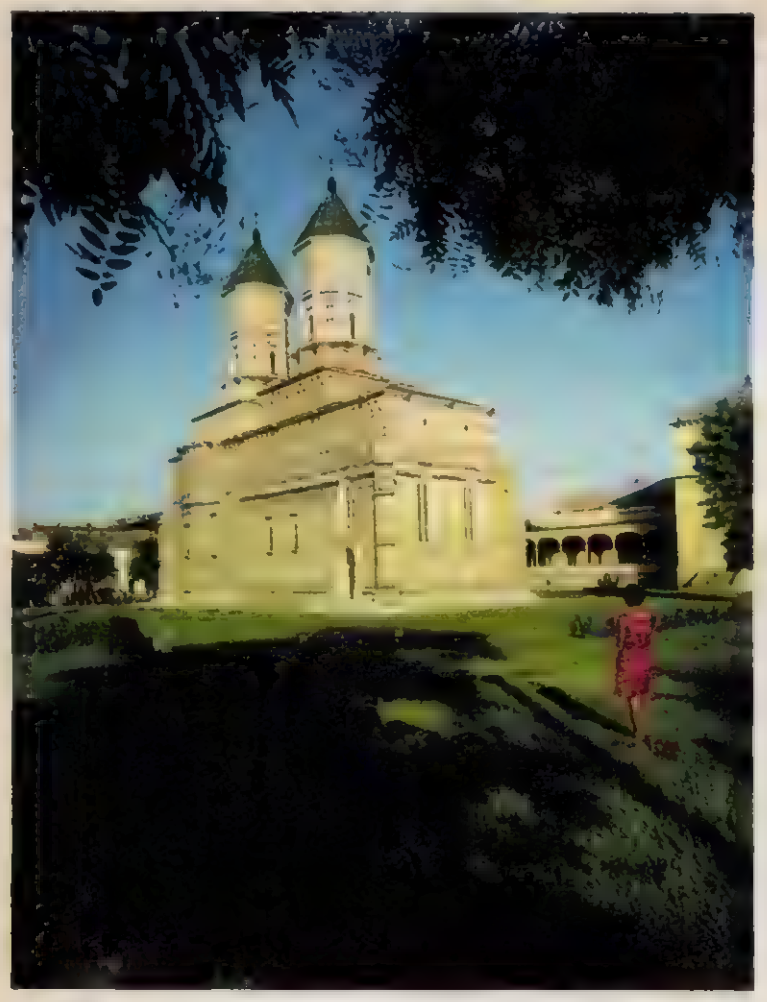

Trei ierarhii și Sala Gotică — fost lăcaș al tiparniței lui Vasile Lupu vodă — — sau Arta și Cultura fac casă bună în Iași.

AL DOILEA

Sediul nr. 1 al celui de-al 2-lea intelectual.

Iași, Iashi, Iassy sau Jassy — cum este trecut în Larousse — are meritul de a fi fost și de a fi, la o scară mult amplificată, un cuprins de veche, nouă și compactă cultură. După cum rezultă din amintitul dicționar, faptul este recunoscut și peste hotare.

Centru universitar de trei institute, cu opt facultăți, în anul 1938, azi se poate lăuda cu cinci institute, cuprinzînd 28 de facultăți. Subînțeles, și cu alt număr de studenți. Avea 4 093, în același an 1938, iar azi, în anul școlar '68-'69, peste 21 000; deci, de cinci ori mai mult. Corpul didactic, față de ce era în 1938, s-a împătrit.

Aceeași traiectorie nervos ascendentă o găsim și în graficul dinamicii învățămîntului mediu de cultură generală. În 1938, 4 000 de elevi; azi, peste 25 000. La fel, învățămîntul tehnic, profesional, pedagogic și special au înregistrat, tot față de 1938, o creștere de peste 5 ori.

Neîndoielnic, laudele și automulțumirea pot fi și pernicioase, lucrurile nu merg numai lin, iar sporul acesta îmbucurător pentru cultura națională aduce și bătăi de cap. De pildă, se simte un decalaj între efectivul de elevi și actualul spațiu de școlarizare, mai ales în cartierele noi ale orașului. Sînt în construcție și altele proiectate, noi școli, dar pînă una alta funcționează destul de multe clase cu efective de elevi maxime, chiar peste cele îngăduite de regulament.

Oricum, o concluzie este certă: acolo, în Iași, crește continuu numărul intelectualilor.

DOAR PERSONALITATE DE BIBLIOTECĂ ȘI CATEDRĂ?

Iașul dinainte de război era un domn cult — universitar și academic — un domn stimabil și bine văzut, dar, fie vorba între noi, cam scăpătat.

Așa se și explică de ce studiul «clasic» avea primatul — și cronologic, și ca întindere. Nu cerea decît cărți. Dreptul are nevoie de pandecte și coduri; literatura, de hîrtie, creioane și ceva talent. Studiul «real» e mai pretențios: implică laboratoare, utilaje și substanțe costisitoare.

Petru Poni — chimist uriaș — făcea risipă de muncă și geniu să fundamenteze și să impună o școală românească în acest domeniu. A fost însă necesară mai întîi o reacție socială de esență, pentru ca, în dealul Copoului, să se zidească și utileze modern un institut în care fanaticii eprubetei să n-aibă altă grijă decît munca de cercetare. Cum se cuvine, institutul poartă numele marcantului înaintaș.

N-aș vrea să fiu bănuit că vorbesc de chimie întîmplător. Iașul, ca intelectual, a căpătat o nouă dimensiune o dată cu apariția pe teritoriul și în preocupările sale a Fabricii de antibiotice. Ceea ce înseamnă tot chimie. (Amestecată — trebuie recunoscut — și cu biologie.)

Din acest moment, intelectualul ieșean s-a legat mereu mai mult de realitatea

INTELECTUAL AL ȚĂRII

de Nelu IONESCU

imediată, de nevoile materiale cele de toate zilele ale omului.

Procesul are și un aspect dramatic: intelectualul de formație «clasică» cedează locul celui de formație «reală», Politehnica devansează Universitatea.

Este, pentru cei din prima categorie, o cotitură dureroasă, dar asta nu-i împiedică să se folosească din plin și chiar cu lăcomie din realizările foarte pămîntești ale celor din categoria a doua.

Dar, dacă abandonăm analizele intime și privim lucrurile mai dinafară, și mai de la distanță, și mai potrivit intereselor tuturor, ni se impune o singură realitate:

Reputat producător de cultură și cadre calificate, pînă acum Iașul se ambiționează, cu efect, să ajungă și un bogat izvor de bunuri materiale.

Sînt azi, în acest oraș, mai mult de 30 de întreprinderi industriale, dintre care peste 24 sînt de interes republican. O treime din populația sa activă muncește în industrie. După Combinatul de fibre sintetice, o recentă apariție industrială ieseană de anvergură este țesătoria de mătase «Victoria», intrată, deocamdată parțial, în probe tehnologice. Ea reprezintă cea mai mare întreprindere de acest gen a țării, capabilă să producă 30% din țesăturile de mătase autohtone.

Iar după această țesătorie, ultima apariție industrială a avut loc, — parcă pentru a asigura o simetrie observațiilor mele — din nou ca la început, la capătul Păcurarilui, la Valea Lupului, unde Fabrica de antibiotice, pornită înverșunat pe mărirea gamei de sortimente și a producției globale, și-a mai construit două pavilioane, dotate cu utilaje de înaltă tehnicitate, menite să producă variate feluri de biostimulatori, destinați sectorului zooagricol, precum și, prin îmbinarea proceselor biologice cu cele chimice, prin semisinteză de alte antibiotice. Cele două noi pavilioane vor determina aproape o dublare a capacității de producție a fabricii.

De reținut: în această fabrică munca nu se reduce la o repetare monotonă a procesului de producție, ea este completată și înnobilată cu o activitate eficientă de cercetare.

Ieșenii păstrează un loc special în inima lor colectivă Fabricii de antibiotice. Faptul e lesne explicabil: atunci, o dată cu prima săpătură pentru temelia ei, Iașul a pășit pe drumul care duce spre un nou titlu — acela de mare industriaș.

INTELECTUALI AUTENTICI ȘI ALT FEL

Tot binele să aibă și partea lui rea — se pare că e obligatoriu!

De maximă bună-credință, semnalez apariția unui fenomen pe care, eu unul, îl socotesc alarmant: intelectualul de medie sau mare competență pe specialitate, pe fragment, și, în rest, de-a dreptul incult.

Cunosc eu, și-i poate admira oricine, intelectuali care-și trec timpul liber în plimbări fără orizont de nici un fel, între aceleași porțiuni și colțuri de stradă. Dimineața își văd disciplinat de treabă și nu te poți lega oficial de ei. Și totuși, ce-i de făcut? Doar nu încape îndoială: dumnealor aruncă umbre, lezează tradiția intelectualului de Iași.

Chiar m-au făcut să-mi pun o întrebare: e suficient să obții o diplomă de absolvire a unui institut de învățămînt superior pentru a fi declarat intelectual, în plenitudinea cuvîntului?

A refuzat să plece undeva la țară sau într-un oraș mai mic, unde era nevoie de cunoștințele lui de specialitate, pretextînd că nu vrea să se îndobitocească. Dar, dacă a rămas, de ce habar n-are de concertele filarmonicii, de premierele operei și teatrului?

Cum s-ar zice, slujba, masa, somnul postmeridian, un film, un meci, televizorul, plimbări calme și pălăvrăgeli cu băieții, întrerupte doar de opriri și piruete după studente, un coniac la barul Continental sau la T.B.C. («Tutun-bar-cafea»), lunga și mult comentata așteptare a mașinii la care este înscris de peste un an, și cam atît.

Cam meschină și plicticoasă după-amiază, neo-coconașule!

De ce nu înțelegi dumneata nimic, de exemplu, din concetățeanul dumitale Cristofor Simionescu? Om de știință la nivel academic, om politic activ, pedagog și, verificat în timp, priceput om de administrație. Cînd le face pe toate? Și încă atît de bine?

Sau, de ce nu le-ai dat celor de la Uzina metalurgică un telefon — așa, aiurea, fără semnătură, din entuziasm sau nebunie — să le spui: «Bravo, fraților!»?

Mă îndoiesc că știi despre ce e vorba, și de aceea, în două cuvinte, relatez:

Metalurgiștii Iașului, pentru a mări randamentul unor capacități de producție, aveau neapărată și arzătoare nevoie de unele

AL DOILEA INTELECTUAL AL ȚĂRII

utilaje tehnologice și subansambluri, din păcate absente din uzina lor. Repetatele cereri de construire a acestora nu prea aveau sorți de rezolvare favorabilă. Pe de o parte, pentru că uzinele naționale constructoare de mașini erau supraîncărcate cu alte comenzi; iar pe de altă parte, pentru că importul lor ar fi fost deosebit de costisitor. Și atunci s-au hotărît să-și facă treaba singuri, folosind mașinile-unelte existente în uzină pentru întreținere și reparații curente.

Firește, înainte de a fi fost executate, aceste utilaje trebuiau proiectate atît mecanic cît și tehnologic.

Din acest punct a pornit frumoasa aventură creatoare a metalurgiștilor uzinei ieșene.

Practic și pe scurt, ei și-au proiectat și executat singuri utilajele de care aveau nevoie. Iar azi, le și folosesc. Așa se face că, producîndu-și singură zestre, uzina și-a îngăduit să accepte comenzi mai numeroase.

Pentru aceste realizări, dacă nu pot fi evidențiați toți cei care au pus umărul, apoi numaidecît trebuie amintiți inginerii-șefi Brânișteanu și Nădejde, inginerii Hen, Mascan și Cazacu, tehnicianul proiectant Petru Pistol, maiștrii D. Boroiu, Ilie Gheorghe și M. Ababei.

Bag de seamă că, după criteriul certificatului de absolvire, ultimii din micro-lista de mai sus n-ar putea fi cotați intelectuali. Dar, după entuziasm, dăruire și munca lor dovedit creatoare, nu cumva sînt mai intelectuali decît dumneata, stimate diplomat în științe din tinerețe și actual blazat al după-amiezelor? Nu de altceva, dar orice s-ar spune, ei și-au pus mintea la contribuție.

Și aș mai face o comparație. De rîndul ăsta între dumneata, ca inventator al spleenului socialist, și băieții de la «Cronica». «Cronica» este o revistă care, acum trei ani, era în stadiu de vis comun al tinerei generații ieșene cu idei în cap și mîncărime în pană.

Întîmplător, știu cît s-au zbătut băieții ăștia ca să-și materializeze visul.

Dumneata n-o citești, o compari, în termeni disprețuitori pentru ea, cu «Lettres françaises», pe care tot n-o citești dar de care ai auzit, și cumperi «Sportul».

Dă-mi voie să te întreb, dumneata care, asemeni majorității celor de la «Cronica», n-ai ieșit de prea mult timp de pe băncile facultății și, tot asemeni lor, n-ai pic de experiență în munca de redacție, ai reușit, în aproape trei ani, să faci ce-au făcut ei?

Mă străduiesc să-ți alung de tot liniștea, de acea te mai informez că tot oameni de vîrsta dumitale se zbat acum să înființeze o editură la Iași.

Din partea mea, să se împlinească după inima lor! Cred în ei, și cred în Iași. Este vorba de o realitate obiectivă: Iașul știe să-și păstreze și să-și dezvolte valorile. Știe să-și păstreze și dezvolte personalitatea. Inclusiv cea autentic intelectuală. Cu alte cuvinte, degeaba — în cunoștință de cauză sau inconștient — încerci dumneata să-i pui bețe în roatele prestigiului său. Iașul, printre orașe, n-a fost, nu este și nici nu va fi un oarecare.

DESPRE IZVOARELE UMORULUI INTELECTUAL

Fără să bage cineva de seamă, Iașul a montat, cu discernămînt politic și filozofic, dar transpusă edilic în clădiri și sedii, problema fundamentală a filozofiei. Adică, cine are primatul — existența, natura sau conștiința, gîndirea?

Concret, a înșirat, aproape consecutiv, de-a dreapta străzii Ștefan cel Mare, cum te îndrepți spre Palatul Culturii, un complex, magnific de altfel, de patru sfinte biserici: Mitropolia nouă, cea veche, Biserica catolică, cu ceasul ei solar de care puțini știu, și Trei Ierarhii, cu faima ei națională și internațională, făcaș luminat de reclame, dar, pe timpul nopții, prin grija gospodarilor orașului, și de un mare număr de baterii de reflectoare. Iar pe partea stîngă a aceleiași străzi și în fața celor de mai sus, Iașul își are ridicat Palatul Consiliului Popular Județean, sediul vechi și noul sediu în construcție al Comitetului județean al partidului, precum și — probabil ca să fie marcată, pe stînga, poziția materialistă și pentru cei care nu se încurcă cu teze filozofice — sediul sucursalei Băncii Naționale, cu tezaurul ei subteran, izvor cert și bogat de bancnotă și monedă pentru investițiile materiale din tot orașul și județul.

Fără îndoială, Iașul 1969 este un intelectual rasat, rafinat, dar care își trage vina, limpezimea gîndirii, duhul și exprimarea metaforică — fără să-l dezmint — de la Moș Ion Roată, cel cu boierul și bolovanul.

Deocamdată, ieșeni frenetici; în curînd, și intelectuali. Sperăm, tot frenetici!

Chimie și dragoste... antibiotice.

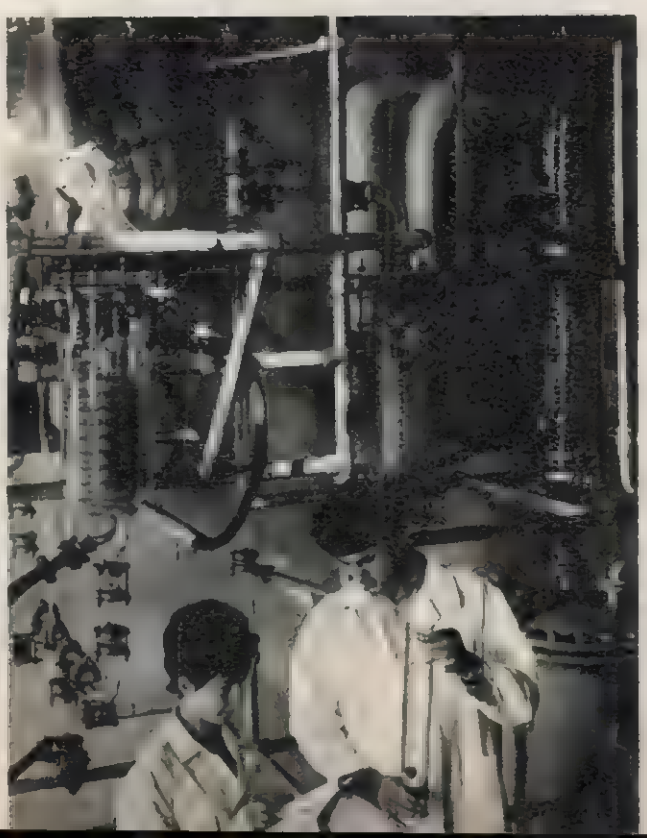

stop cadru

de **Romulus RUSAN**

CRITICA GLUMEAȚĂ

De la o vreme, critica a fost preluată de umoriști. Criticăm cam în felul următor: «În ziua de..., cetățeanul X a ieșit din casă, îndreptîndu-se spre chioșcul de răcoritoare de unde voia să cumpere o sticlă de Borsec. Pe strada Ulcioarelor l-a lovit un automobil, accidentîndu-l mortal. Din bătrîneți știm una și bună: «ulciorul nu merge de două ori la apă (minerală!)».

Ce am aflat, cu ce ne-am ales? Cu frumosul joc de cuvinte din final. Dacă strada criminală s-ar fi numit a «Săbiilor», criticul spiritual ne-ar fi amintit că «Două săbii nu încap într-o teacă». Dacă bietul X nu ar fi intenționat să cumpere apă minerală, ci ar fi fost cam pletos, ar fi fost trimis poștum să se tundă și s-ar fi conchis: «Capul ce se pleacă, sabia nu-l taie». Și așa mai departe. O cascadă de proverbe și aforisme se grăbesc să glumească pe socoteala noastră, vrînd să ne ferească în viitor de rele.

Nenorocirea este că nu feresc pe nimeni de rele. Dacă pentru bietul X este mult prea tardiv orice învățămînt, pentru restul lumii învățătura este contrară. Căci, spuneți-mi, cine nu este tentat să-și dea viața de dragul unui rol? Și ce poate fi mai tentant decît să te știi personajul unui proverb? Iubind hazul nu mai puțin decît criticii noștri, cetățeanul Y va crede că poanta îi este adresată ca o încercare a umorului propriu. Și s-ar fi exclus ca zelul lui interpretativ să meargă, în scurtă vreme, atît de departe, încît să aflăm — binețelesc tot din ziare — știri de genul acesta: «Cetățeanul Z a furat un bou sub deviza Cine fură azi un ou, mîine va fura un bou, scurtînd cu o zi termenul prescris» sau: «Asociația Festina lente din cadrul Palatului Telefoanelor și-a luat angajamentul în ședința plenară să nu rezolve nici în cursul acestui an cererile de abonamente datînd din 1965 sau mai vechi».

O PĂȚANIE EDITORIALĂ

Totuși, la drept vorbind, uneori umorul aparține nu criticilor, ci direct vieții. Bunăoară, o întîmplare.

De cînd nu vîsasem eu ziua de 16 decembrie 1968! Vizitînd cîteva țări cu ajutorul excelentului ghid «Michelin», m-am întrebat de nenumărate ori ce ne poate împiedica să prezentăm și noi România într-o cărțulie exactă și succintă, din care cititorul grăbit să poată învăța, cu viteza lui caracteristică, mai mult decît din manuale enciclopedii format Biblie, ațîțate mereu pe perna din spate a mașinii.

Și iată-mă în ziua de 16 decembrie (precizez data, deoarece asemenea evenimente editoriale se consumă fulgerător) frunzărind într-o librărie elegantă «La Roumanie en 1, 3, 7, 10 jours» (Editions Méridiane, 1968). Formatul — exact al «Michelin»-ului: ghid elaborat, de lățimea buzunarului, ideal pentru străinul hotărît să-și învețe țara cu cartea în mînă.

Deschid la întîmplare, ca orice ins avid de confruntări. La pagina 171, unde se vorbește despre comorile de la Alba Iulia, este remarcat printre manuscrise (drept cel mai vechi, se înțelege!) «le Codex aureus (fin de XVIII-e siècle)».

Greșeală evidentă de tipar, îmi spun. Orice turist, oricît de neinformat, își va da singur seama că e vorba de secolul opt! Numai că întorc două pagini înapoi și aflu că în comuna Lancrăm s-a ridicat o statuie a lui Lucian Blaga! (E vorba, probabil, de micul relief de pe piatra funerară a poetului!) Mă întorc la 176 și găsesc harta Clujului descrută cu nordul în jos. Mă întorc la 172 și aflu că Horia și Cloșca au fost trași pe roată nu pe dealul Furcilor, ci pe dealul Turcilor! Iarăși greșeală de tipar, îmi spun! Dar de data asta bonomia mea dă greș: alături de toponimicul românesc stă, negru pe alb, traducerea franceză «La Colline des Turcs».

Excedat, aș arunca cartea pe masă și fug îngrozit. În urma mea vin alaiuri de străini și mă întreabă care e data exactă a lui Codex aureus. Noaptea, visez un embouteillage de mașini internaționale, blocînd Lancrămul în căutarea statuii Poetului. Iar în zori îmi imaginez că sînt cosmonaut și că alături de Frank Borman, venit să viziteze România, încerc să stabilesc poziția exactă a Feleacului.

ORAȘUL ÎN LUMEA DE AZI

(Urmare din pag. 7)

Holuri imense... Este oare o risipă de spațiu?

tare în viața contemporană. Ample parcaje subterane se fac în toată lumea sub piețele publice, sub străzile importante, sub scuaruri și spații verzi, ocupînd în adîncime de la 2 la 6 niveluri. De asemenea, mari parcaje supraterane cu multe niveluri se folosesc curent acolo unde spațiul o permite, fiind o soluție mai economică. Marile metropole, în paralel cu construirea masivă de parcaje și garaje, caută să dezvolte și să îmbunătățească transportul în comun de mare viteză și capacitate (subteran sau aerian), să-l facă cît mai confortabil, mai plăcut și mai rapid, pentru a determina populația să-l prefere automobilului. Soluția este bună și eficientă pentru rezolvarea circulației — în oraș rămînînd automobilul pentru deplasări rapide la distanțe mari, pe autostrăzi.

— Există un tip de oraș ideal? Care e părerea dv.?

— Nu există un tip de oraș ideal. Nu a existat nici în trecut și nu cred că va exista în viitor. Chiar dacă în mod teoretic s-ar realiza un asemenea oraș, va fi lipsit de viață, va fi inuman. În nici un caz nu va putea satisface aspirațiile atît de diferite și mereu crescînde ale oamenilor.

— Tot mai mult se vorbește de personalitatea care trebuie să o aibă un oraș. Deocamdată se pare că acest epitet flatant este atribuit doar aceluia care are o istorie, adică un trecut, o vechime. Pot orașele moderne, ridicate într-un ritm accelerat, să aibă personalitate? În ce ar consta aceasta?

— Evident, orașele care s-au dezvoltat istoricește de-a lungul timpului au amprenta proprie pe care o lasă evoluția istorică prin clădirile și monumentele respective, specifice fiecărei epoci.

Orașele noi, ridicate într-un ritm accelerat, au și ele personalitatea lor. Sînt oglinda orînduirii social-politice respective, a specificului țării și a personalității autorilor care au conceput realizarea urbanistică și arhitecturală. Totuși nu pot avea diversitatea de expresie a orașelor vechi care s-au dezvoltat de-a lungul secolelor.

— Care credeți că sînt cele mai frumoase orașe din România?

— Sînt multe orașe frumoase în România și este greu să precizez care sînt cele mai frumoase fără a nedreptăți pe celelalte. Frumusețea orașelor românești se datorește așezării lor naturale, monumentelor vechi cu farmecul și poezia lor specifică, noilor cartiere și clădirilor monumentale cînd au reușit să se integreze armonios cu clădirile și ansamblurile vechi și valoroase din trecut.

— Care sînt factorii care concurează la crearea unui oraș cu personalitate?

— Printre factorii determinanți, care influențează personalitatea unui oraș modern, se pot semnala:

a) integrarea armonioasă în compoziția urbanistică a elementelor naturale, relief, păduri, apă etc.

b) respectarea și integrarea armonioasă în compoziție a monumentelor de arhitectură, vestigii prețioase de istorie, cultură și artă, și care pune cu sensibilitate în valoare creează culoare specifică și contrast clădirilor noi;

c) lupta consecventă și perseverentă împotriva monotoniei, care apare în construcțiile de masă datorită tipizării și refolosirii mecanice a proiectelor, prefabricării și folosirii elementelor prefabricate în mod pasiv, așa cum vin din linia tehnologică, fără aportul creator, inventiv, al arhitectului;

d) compoziția urbanistică a ansamblurilor de locuit, diversificate spațial, cu suite, ritmuri și accente volumetrice care să creeze prin varietate o armonie și o unitate în același timp policentrică;

e) integrarea în compoziția urbanistică a elementelor de artă monumentală, statui, fîntîni etc., care aduc un aport important la crearea personalității și specificului piețelor publice, a centrelor orășenești și în unele cazuri fericite a întregului oraș. Roma, de pildă, poartă de veacuri renumele de oraș al fîntînilor;

f) măiestria peisagistică în crearea și dezvoltarea parcurilor publice, a scuarurilor și a tuturor spațiilor verzi, precum și calitatea întreținerii lor, creează orașelor, pe lîngă microclimat, specific și personalitate. La Paris, Bois de Boulogne, la Roma, Pincio, Villa Borghese, Gianicolo și Villa Celimontana, la New York, Central Park, la Londra, Hyde Park etc. contribuie toate la specificul orașelor respective. În București, vizitatorii străini apreciază în mod deosebit parcurile și lacurile din nordul orașului, șoselele ample și bogat plantate, Kiseleff și Aviatorilor, Parcul Libertății, Cișmigiul, parcul creat în jurul Circului de stat și piața plantată a Sălii Palatului R.S.R. și în general bogăția, varietatea și frumusețea florilor care primăvara, vara și toamna contribuie cu paleta lor, la personalitatea Capitalei noastre;

g) valoarea arhitecturală a edificiilor publice și social-culturale cu caracter de unicat (ministere, teatre, săli de concert și expoziții, muzee, universități etc.) are și ea o contribuție importantă în contextul urbanistic la crearea personalității și specificului orașelor.

— Arhitectura românească are o personalitate a sa?

— Arhitectura românească are o personalitate evidentă, specifică țării și poporului nostru, care s-a afirmat de-a lungul veacurilor atît în arhitectura populară cît și în arhitectura cultă a bisericilor și palatelor domnești. Acest tezaur valoros de artă dă originalitate multor orașe și regiuni din țara noastră. Păstrate cu grijă și puse în valoare, ele împrumută strălucirea și farmecul lor unor edificii și ansambluri relativ mai recente sau chiar contemporane. Palatul Marii Adunări Naționale este influențat favorabil de prezența ansamblului arhitectural al Patriarhiei, în care se disting biserica și clopotnița, - monumente de arhitectură veche românească. Accesul de-a lungul pantei înverzite a dealului, dimensiunile umane ale piațetei, scara justă a monumentelor dau caracterul și personalitatea specifică acestui ansamblu arhitectural, realizat în epoci diferite dar închegat totuși într-o unitate armonioasă.

Biserica Kretzulescu — cu armonia ei desăvîrșită de forme spațiale și detalii de arhitectură, materiale și culoare, pusă în valoare prin ampiele peluze denivelate — revarsă cu generozitate strălucirea și farmecul ei asupra întregului ansamblu contemporan al Pieței Sălii Palatului.

Problema care ne preocupă este cea a personalității și specificului arhitecturii contemporane românești. Nu i se poate nega personalitatea.

Așa după cum pot fi identificate datorită personalității lor arhitecturile contemporane din Italia, Franța, țările nordice, Statele Unite, U.R.S.S., Japonia etc. — și arhitectura contemporană românească se poate identifica pe plan mondial datorită personalității ei. Dar personalitatea unei arhitecturi contemporane nu înseamnă și specific în arhitectură. Specificul în arhitectură dă atribute în plus personalității. Noțiunea de arhitectură specifică contemporană se leagă de tradiția de artă și cultură a unui popor, de trăsăturile sale definitorii care îl deosebesc de alte popoare, de gusturile și înclinațiile lui, de factura lui psihică, de modul în care își duce și-și făurește viața, de atitudinea lui în fața existenței și a naturii și de alți numeroși factori: geografici, economici, social-politici, de etică și morală etc.

Toate aceste trăsături se reflectă în limbajul viu al izvoarelor arhitectonice, în unele rezolvări specifice funcționale și în unele rezolvări specifice constructive.

Trebuie să recunoaștem că, pe plan mondial, arhitectura contemporană japoneză s-a afirmat ca arhitectură cu cel mai pregnant caracter specific. De asemenea, o serie de exemple din arhitectura țărilor nordice nu sînt lipsite de un anumit specific.

Pentru arhitectura românească contemporană, problema specificului este o problemă crucială, de afirmare a personalității și demnității noastre naționale, a culturii și artei noastre contemporane, legate de cele mai valoroase tradiții ale poporului nostru exprimate într-un limbaj formal actual, original și propriu, care prin proporții, dispoziții și euritmii să comunice emoțional mesajul și conținutul intenționat și de sensibilitate propriu țării și poporului nostru.

Mugurii unei astfel de concepții în creația de arhitectură contemporană românească au început să se afirme.

Convingerea mea este că acești muguri pot și trebuie să se dezvolte și vor cuprinde masa arhitecților, inițiind tendințele de mimetism, de copiere servilă, lipsite de demnitate creatoare, a unor tendințe venite din afară, care nu au nimic comun cu clima noastră, cu dezvoltarea noastră economică și tehnică, cu factura noastră psihică. Multe dintre aceste formule, preluate mecanic, necritic, și-au pierdut valabilitatea chiar în țările care le-au generat, din cauza lipsei lor de conținut uman și de intenționalitate, prezentînd un limbaj formal de tip ambalaj strălucitor, fără legătură funcțională sau intenționată cu ceea ce se întîmplă în interior, putînd adăposti orice sau nimic.

— Cum credeți că vor arăta orașele românești la sfîrșitul secolului?

— După premisele ce rezultă în mod obiectiv din dezvoltarea arhitecturii și urbanismului în țara noastră, și bazat pe grija și sprijinul pe care conducerea de partid și de stat le dăruiesc cu generozitate în acest domeniu, eu cred că orașele românești la sfîrșitul acestui secol vor fi orașe bine alcătuite, dotate din punct de vedere al confortului urban la nivelul tehnicii respective, orașe cu personalitate și specific, în care se vor desfășura armonios viața colectivității și a individului.

Factorii care vor influența și determina această dezvoltare viitoare sînt factorii economici, social-politici, ecologici, tehnico-științifici, culturali, artistici etc.

Interviu de C. BOZBICI

ÎNTRE ZIDURILE NOI ALE GIULEȘTIULUI

de Sanda FAUR
fotografii de S. STEINER

Fluturii de lemn ai lui Apostu decorează inspirat holul.

Panoramic al sălii.

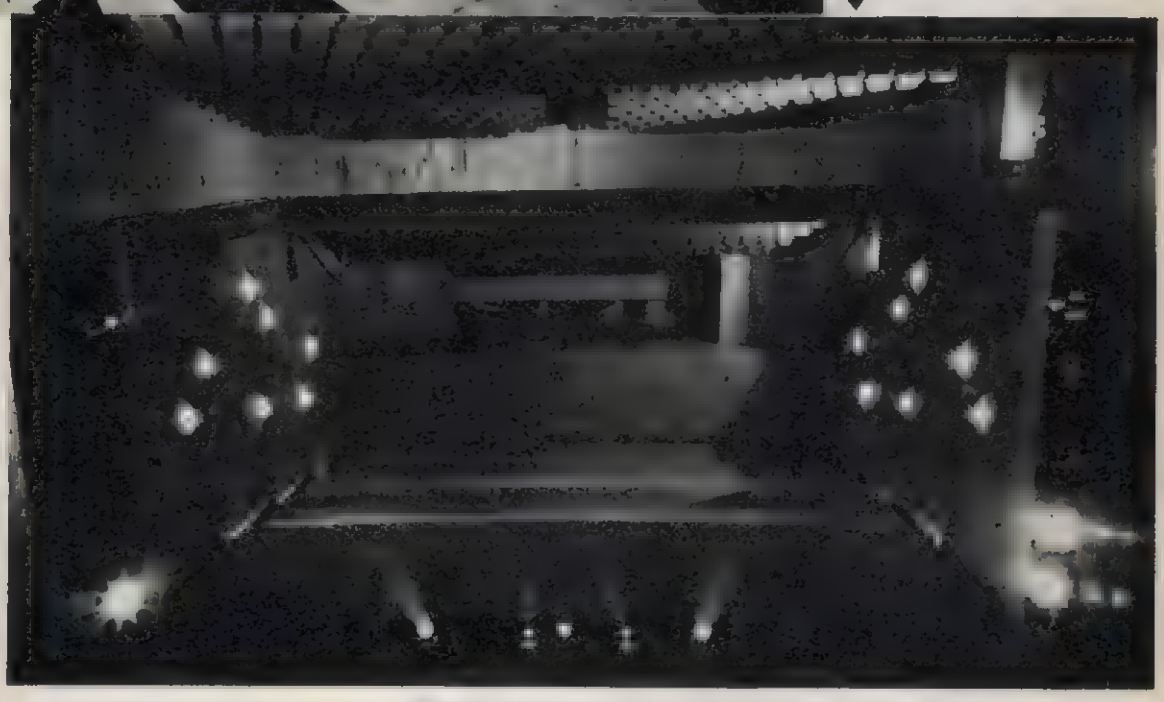

Meșterul Manole în viziunea lui Silviu Stănculescu.

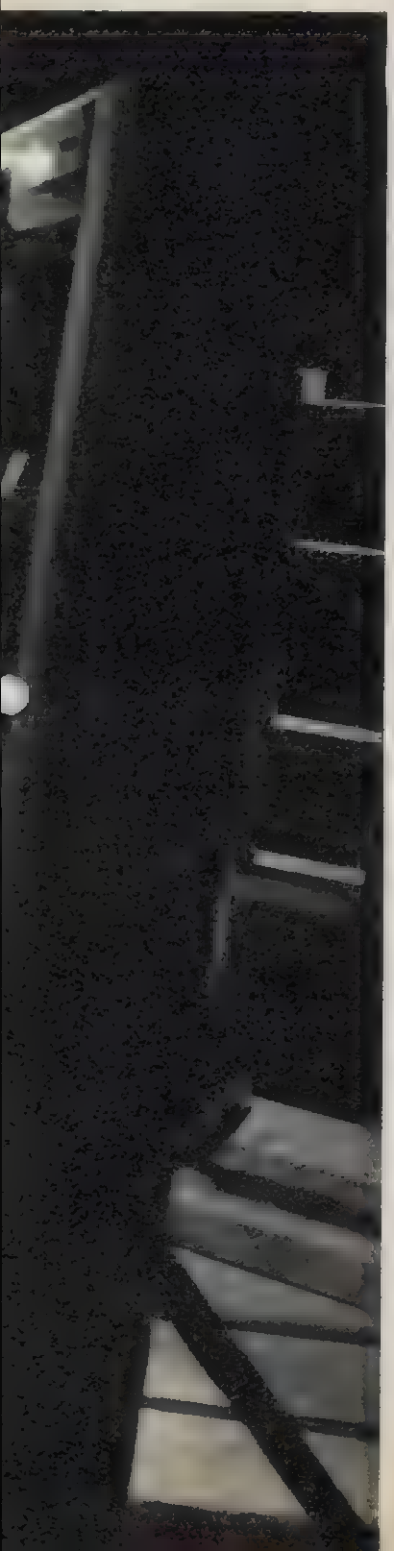

...Pentru că toate lucrurile de pe lumea asta au un sfîrșit, iar uneori chiar un sfîrșit fericit, iată că pînă la urmă s-a isprăvit și mult căznita, mult prelungita renovare a Teatrului Giulești. Trupa și-a încheiat, cu un uriaș suspin de ușurare, cei trei ani de «penitență» și nomadism, ani în care a pîndit cu sufletul la gură relaxul de luni seara al vreunei săli din centru, cînd a colindat orașul cu comedioare subțirele la subsuoară și cu sacul de pocăință tras pe cap, gata să întîmpine vitejește toate reproșurile estetizanților și toate obligațiile de «plan». Și pentru că pe lumea asta se mai întîmplă, precum glăsuiește vechea înțelepciune, ca cei de pe urmă să devină cei dintîi, Teatrul Giulești are acum la dispoziție cea mai modernă sală, cea mai bine dotată funcțional scenă de proză din București, pe care o poate invidia în liniște orice trupă din centru. Prezentările tehnice ale teatrului au mai fost făcute pînă acum, și ne mulțumim a reaminti în treacăt că pe scena sa de 400 mp(scena de la «Bulandra», pe care Ciulei își ridică savantele construcții arhitecturale ale decorurilor shakespeariene, are în totul totului doar 100 mp) se pot monta concomitent două-trei decoruri, se poate mișca o turnantă cu diametrul de 12 metri și un impresionant pod mobil, se pot aprinde 130 de reflectoare... În sală intri prin holul transformat în aleasă sală de expoziție, în care se învîrtejesc acum nebuni fluturii din lemn ai lui Apostu și stau, cufundați în nesfîrșită meditație, tații și fiii săi abia dezghiocați din trunchiuri masive; iar pereții holului au primit și ei nobilele însemne de artă ale unor bătrîne icoane pictate pe sticlă, pe care colecționarul D. Cuciuc le-a încredințat teatrului pentru a crea de la început acea atmosferă de pioasă reculegere artistică necesară intrării în universul poetic blagian. Iar sala, cu roșul-cărămiziu al pereților săi, cu verdele stins al scaunelor, cu maroniul discret al lambriurilor din paltin, cu moliciunea mochetelor care înghit orice zgomot și cu lăcomia fonoabsorbantă a zidurilor, sala aceasta cufundată într-o lumină difuză (pe care n-ai putea niciodată bănui că o produc vreo... 600 de becuri ascunse în scafele și calotele tavanului) are atmosfera unui templu, în care totul invită la smerenie artistică, la o așteptare plină de fervoare stăpînită a ritualului de pe scenă.

În această sală, demnă de trupa care a dat, nu foarte de mult, memorabilele spectacole cu «Aristocrații», «Domnișoara Nastasia», «Baia», «Ascensiunea lui Arturo Ui», «Pălăria florentină», gongul a sunat solemn, vestind cea dintîi premieră în casă nouă: «Meșterul Manole» de Lucian Blaga. Gest repertorial anunțînd un program de elevate ambiții, gest omagial la adresa dramaturgiei blagiene, atîta vreme nedreptățită; dar oare — să ne fie iertată asociația prea la îndemînă ca să-i putem rezista — să nu vedem aici și un gest simbolic pentru însuși destinul teatrului, în ale cărui ziduri — mereu înălțate, mereu răzuite, mereu refăcute — și-au cam îngropat actorii trei ani de tinerețe, trei ani de roluri nejucate, de spectacole dispărute înainte de a se naște?

MEȘTERUL MANOLE LA ORA TRAGICELOR ÎMPLINIRI...

Dinu Cernescu face parte dintre acei regizori despre care poți spune fără să păcătuiești că nu-și scot totdeauna pălăria din cap cînd se apropie de vreun text. Că nu socotesc sfîntă litera piesei și că-și permit să-i adauge, pe margini, comentarii care — zic unii — *o* cam sufocă. Cred că spectacolul său cu «Meșterul Manole» ni-l arată pe Cernescu cel adevărat, cel care s-a lepădat de satana teribilismelor juvenile, care citește respectuos și atent o piesă, dar care înțelege să o repovestească pe scenă așa cum a gîndit-o el, cum a văzut-o el. Mai ales cum a *văzut*-o el. Pentru că spectacolele lui au o plasticitate cinetică, o expresivitate vizuală totdeauna efervescentă, pe care le-am văzut folosite cu înțeleaptă și înaripat gîndită artă mai ales în acest ultim spectacol al său. E drept, «Meșterul Manole» l-a fascinat prin vibrația poetică a textului, prin incantația specific blagiană a cuvintelor — care sună pe scenă cutremurător, ca dangătul bisericii în sfîrșit înălțate. Pe meșterul acesta care-și îngroapă nevasta iubită, deci însuși sufletul său, în zid pentru a putea lega izolaltă cărămizile blestemate ale construcției, el l-a iubit și s-a apropiat de el cu creștetul descoperit, așa cum merită simbolul celui ce se dăruie pînă la jertfă creației, ideii. Eroul bătrînei legende românești, trecut prin pînza înaltei gîndiri a lui Blaga, a căpătat la el proporțiile unui mit tragic, ale unui spirit înrudit cu Giordano Bruno sau Oppenheimer, care nu socot nimic mai presus de creație; și întreg spectacolul său respiră în ritmul acestui suflu de un monumental tragic. Cernescu a văzut acțiunea chiar și atunci cînd piesa nu era prea darnică cu faptele,el a căutat mișcarea în adîncul oamenilor, în sufletele meșterului și a celor nouă calfe ale sale, și a găsit-o și în *cadrul* ei: ritualul construcției — esență a piesei — este enunțat de la prima întîlnire vizuală cu spectacolul. Prin decorul Sandei Mușatescu — o aiciîtuire de schele, bîrne și trepte din lemn crud, negeluit, care urcă amețitor spre cer și se încîlcesc în alunecările lor spre pămînt — meșterii zidari aleargă, se agață, se aruncă buimac și deznădăjduiți pe frînghii, învălmășindu-se neputincioși în fața blestemului ce nu lasă zidurile bisericii

(Continuare în pag. 14)

O scenă din «Meșterul Manole».

să se țină în picioare. Toată această tumultuoasă mișcare scenică — care îi obligă nu o dată pe actori la adevărate performanțe gimnaste — toată această învolburare pictată de regizor cu o pastă groasă de lumini și umbre tremurînde sugerează însuși chinul creației neîmplinite; și nu cred că se putea găsi o mai frumoasă întruchipare plastică a finalului decît acel șir halucinant de călugări și boieri strecurîndu-se ca niște umbre printre pîlpîirile dramatice ale zecilor de luminări, într-un nesfîrșit spațiu negru, cel al neființei în care a intrat Meșterul Manole. Foarte buni actori ai teatrului au acceptat să fie o față oarecare de om, o părere, o vorbă, unul dintre acei nouă zidari anonimi care îl urmează orbește sau îl înfruntă clinește pe meșter, și au fost cu adevărat excelenți în modestia și discreția apariților lor. Au acceptat, pentru a lăsa pe scenă să ardă ca un rug doar pe acest sfînt al Creației, care e Manole. Pentru a ne lăsa pe noi singuri, față în față cu «neliniștea și cutremurul» din el, cu voluptatea nemărginită dar și durerea fără seamăn a creației care cere moarte pentru a prinde viață. Silviu Stănculescu ar fi trebuit să fie acest meșter Manole. Nu a fost. Manole al său a avut tot ce vreți: și siluetă ascetică, și voce caldă, și chipul grav, de icoană, ba — în ultimul act — a avut și ceva din disperarea încercată la marile pierderi ale ființelor iubite.

Dar meșterul lui Silviu Stănculescu nu a ars în febra ideilor, nu a fost «bolnav de biserică» și posedat de nevoia construcției, nu l-am simțit torturat de otrava îndoielilor și nu a avut tragismul creatorului pus să aleagă între viață și artă. Aflat la acel hotar între mistic și tragic, între cotidian și măreț — unde spunea Cernescu că ar fi vrut să-l plaseze pe eroul lui Blaga — Silviu Stănculescu a pornit-o mai cuminte, mai stins, pe potecuța cotidianului. În schimb, Mariana Mihuț (Mira, nevasta meșterului) a avut o scenă uimitoare, care ne-a făcut din nou să ne minunăm și să ne gîndim că acest mare har care se cheamă talent actoricesc zace Dumnezeu știe pe unde, și într-o privire limpede, și în felul cum saltă o sprinceană sau e șoptită o vorbă, și în gestul calm sau în cel sperios, dar parcă peste mai tot unde se întîlnesc fericit drumurile simțirii cu cele ale gîndului fierbinte.

de **Pop SIMION**

miturile

Nu trec prin Maramureș fără să-l caut pe Vida Geza; mă simt acasă în lumea lui de lemn. Ne salutăm ca doi țărani.

— Dete Dumnezeu bine!

— Dete!

Mîncăm dovleac copt în spuză și stăm asupra unor cafele făcute în ibric de aramă și băute din căuce de lut vîrstat.

— La ce îți stau gîndurile, meștere? — întreb.

— Apoi, iaca, miturile... — zice Vida, și continuă a vorbi cu mîinile cu care sculptează aerul atelierului; dar și le adună repede, palmă în palmă, le frămîntă a nemuncă, le duce la spate, le împreună, le joacă din degete, dîndu-le astfel de lucru, să iasă din amorțeala cu care nu stau obișnuite; sînt brațe scurte, bine încheiate în mușchi, brațe de om de pădure, cu palme lățărețe și multă forță în degetele hrănite de vine mari, umflate de sînge, ca niște lipitori.

Stau între butucii atelierului, o adevărată pădure pogorîtă în casă, pe strada Ferăstrăului, sub Dealul Florilor, în dunga Băii Mari. Trunchiuri masive, așezate vertical, bine plantate sub revărsarea unei lumini de oțel, lumină de ianuar prăbușită prin pereții de sticlă. Miturile stau în arborii aceștia: Vida le-a văzut încă înainte de a izbi cu securea. Le eliberează din trunchiuri lovind cu ciocanul de lemn în dalta pe care o conduce cu mîna, energic și dulce în același timp, cu brațul stîng. Ochii lui albaștri, cu irizări de verde, acum micîți de încordare, lucrează cu două-trei făse înaintea mîinilor, despoaie formele, tăind în carnea lemnului cu o foame și o repeziciune de nelnchipuit, spre a sonda esențele, spre a le pipăi vizual, a le proba cu lumina; fruntea masivă a lucrătorului, puternic gravată pe orizontală, stăruie în efort, merge în paralelă cu mîinile, în timp ce gura dă măsura acelui efort, stă întredeschisă, înlesnește jocul aerului în pulmoni și buzele parcă spun «ooooh» prelung, sunt mereu stricat de jocul odgoanelor gîtului care smucesc fără istov sfîrcurile gurii în jos, către jugulare.

— Cum ți-am zis, de o bună bucată de vreme lucru asupra miturilor — își continuă Vida spusa dintîi, părăsind securea, după care umblă prin lumina tare a atelierului, prin pădurea pogorîtă acolo, părînd că vrea să pipăie lumina cu mîinile ridicate; palmele lui, ca două maiuri, ating rînd pe rînd trunchiurile așezate pe verticală și încheiate în lumina de oțel.

Omul nopții e o figură masculină cu trăsături nelămurite însă puternic mucalit și cu mult hilar în semiîmnolența-i care îl încheacă; rostul lui e să stea țepăn, lung, plutitor — poziția pătrunderii acestui duh popular în casele țăranilor maramureșeni. El, omul nopții, pătrunde, zice-se, în case înainte de a se aprinde lampa; pătrunde lin, ca o boare, se întinde sub meștergrindă, de unde ascultă vorbele oamenilor, le ia șoaptele, uneori mintea, liniștea. Țărăncile îi cer adesea omului nopții să le aducă bărbații duși de prea multă vreme pe Gutin sau Rotunda, la tăiat de pădure. Omul nopții e mucălău, nu știe multe, îl aduce pe bărbatul cerut în cele mai felurite poziții, uneori ciocît, lăsat pe vine, făcîndu-și bietul nevoile; așa îl cară în spinare, îl pune ghem la picioarele muierii lui. Alt spirit e **Mărțoaia** (sau Marțolea), duhul care știe a le pedepsi pe femeile care își iau îndrăzneala să toarcă marți seara; vine și le încîlcește firele, fusele încep să pîrîie prin casă umblînd de-a îndărătelea, iar suveicile bat stînga-dreapta prin războiu, ca zăludele. Vida a dat duhului pedepsitor forma unei femei care se răsucește șerpește pe fus, așteptîndu-și sorocul, timpul prielnic, dintre marți și miercuri. **Omul-dintre-focuri** stă cu ochii pe cei ce își iau riscul să lucreze la fîn în ziua cu capricii, în crugul verii, în iulie, de Ziua Foca; le aprinde căile, șirele, le aprinde din nimic. Duhul are, în viziunea sculptorului, chipul unui om mic, cu obraz hîd și ochi rău, stînd într-o poziție de ghemuire, cu un picior adunat sub el, sprijinit în furcoiul-trident, gata de rele. **Fata pădurii** îmi relevă vraja celui ce dă în urmă rea, după cum spun țăranii; e o statuă feciorelnică, de țărancă pietroasă, ale cărei forme exultă și transmit foarte exact zbîrlonda echilibrului trupesc. Nudul de fată e țîșnit cumva din pămînturi; mîna ridicată în poziția de strigare nu face decît să concentreze strigătul perpetuu al întregului trup. Fata pădurii, spune folclorul omi, strigă numele feciorilor; cel ce răspunde chemării e un ins pierdut, pentru că fata îi sare în circă și respectivul e silit să o poarte în șapte hotare și nu scapă ușor de călăritul fetei în pielea goală. Opusul ei este, pe alt plan, **Varvara**, stăpîna munților și a minelor, pe care sub imperiul unui cult străbun o zeifică oamenii de aici; e o femeie bărbată, cu expresie voluntară, pe al cărei trup mișună, într-o fabuloasă ocrotire, toate vietățile mărunte, șopîrle, broaște, cărăbuși, greieri, adică tot ce a inventat la scară mică natura. Vine la rînd **Vîlva minelor**, personaj mitologic născut din stările de fascinație și mirare pe care le încearcă omul în fața minunilor pe care le realizează minerul cu ciocanul și dalta; scobește uneori galerii de necrezut, merge pe cîte o vînă metaliferă și lasă în urmă-i un strîmt tunel despre care n-ai zice că-i făcut de om și pentru om. «Bag samă nu omul a scobit aici — zic bătrînii — o scobit vîlva minelor». Vida îa un butuc tasat, turtit, greu, cu multe vîrtejuri fibroase, și întrupează acest spirit al hărniciei și fecundității ca jumătate om și jumătate insectă; s-a oprit la formele călugăriței, lăcusta cu picioare mult expresive, întoarse, bine armate și care se înfig de minune în sol. **Priculiciul minei** trăiește de sute de ani în închipuirea celor din subteran. Poate avea forma unei unelte (ciocan, sfredel), poate fi spirit bun sau rău. Le arată minerilor vîna de aur, apărîndu-le în somn sub forma unui ciocan care umblă, îi cheamă, îi îndeamnă să sape. Dar poate să și surpe straturi; de aceea minerii îi lăsau de mîncare priculiciului din mină, îi lăsau pîine, brînză și ceapă, îi puneau merinde prin colțuri de galerie. Priculiciul lui Vida are cap de piuă, e zvelt și pare a se despinde ușor din materia care îl încheacă. **Cușma dracului** e o sugestie din bătrîni a jocului cu măști; sculptura e numai picioare, plus sperietoarea cu coame de berbec și lînurile care acoperă obrăzarul. Un cap enorm, ivit din pămînt, îl închipuie pe **Omul pădurii**, prezență de reverie și vis a tăietorilor de pădure; e încărcat de ani, bătrîn ca pămîntul, bărbos, șplecat și cu orbite goale în tigva scorburoasă. Poate face bine sau rău; poate arăta cărarea sau poate răstorna copacul peste omul cu securea. Îl completează, în altă viziune, **Graiul pădurii**, compoziție dedicată pădurii care trăiește, grăiește. Copacii se înțeleg, comentează curgerea timpului, istoriile, faptele oamenilor, judecă jur împrejurul. Cinci arbori îngemănați într-un spectacol silvic dau chip ideii de Pădure, existența fundamentală a omului de aici, pentru că moroșanul obișnuiește să zică: «Unde-i pădurea, e și pita».

Mituri, credințe, tradiții, închipuiri, vise, pulbere folclorică. Îl las pe Vida să le caute, să le cînte și să le descînte cu dalta, să le scoată din trunchiuri, să le elibereze din cercuri de copac, să le desghioace din pădurea coborîtă în casă, sub lumina grea de ianuar, acolo în strada Ferăstrăului, sub Dealul Florilor, în dunga Băii Mari.

Ne salutăm ca țăranii.

— Dete Dumnezeu bine!

— Dete!

PERSPECTIVE SPAȚIALE - 1969

de dr. ing. Florin ZĂGĂNESCU

OPERAȚIA «OAMENI PE LUNĂ», STAȚII ȘTIINȚIFICE SATELIT, LĂRGIREA «CLUBULUI COSMIC», NOI EXPLORĂRI ALE PLANETELOR VENUS ȘI MARTE...

Primul an din al doilea deceniu al «erei cosmice» s-a încheiat nu numai în mod spectaculos dar și într-un ritm atît de alert încît devine, ca să spunem așa, angajant pentru anul 1969. În adevăr, dacă ne referim numai la cele mai importante lansări, trebuie menționată inaugurarea la 15 septembrie de către stația sovietică automată «Zond-5» a traseului Pămînt-Lună-Pămînt, cu recuperarea vehiculului revenit din cosmos cu cea de-a doua viteză cosmică; misiunea a fost repetată de «Zond-6», dar reintrarea în atmosferă, de această dată, a fost nu numai balistică ci și aerodinamică. Luna octombrie a numărat nu mai puțin de patru «cosmici»: G.T. Beregovoi realizează pe orbită tandemul cosmic «Soiuz-2» și «Soiuz-3», iar W. Schirra, D. Eisele și W. Cunningham redau încrederea în ansamblul cosmic «Apollo».

Fără îndoială că cel mai spectaculos eveniment cosmonautic al anului — probabil al doilea în istoria cosmonauticii după zborul în cosmos al lui Iuri Gagarin — rămîne misiunea spațială a echipajului american F. Borman, J. Lovell și W. Anders, care, la bordul navei «Apollo-8», au înconjurat Luna de zece ori, fiind primii oameni care s-au apropiat de un corp ceresc...

În aceste condiții este firesc să încercăm a prezenta unele din planurile cosmice ale anului 1969, cu corectivele pe care efortul spațial general le prevede deja.

CINE VA PRELUA «ȘTAFETA LUNARĂ»?

Programul «Apollo» de explorare a Lunii prevede nu mai puțin de 12 lansări succesive. Următoarea este prevăzută pentru februarie 1969, cînd la bordul cabinei spațiale «Apollo-9» va urca echipajul format din J. McDivitt, comandant, D. Scott și R. Schweikart. Și de această dată va fi probabil folosită tot racheta-gigant «Saturn-V». Principala misiune a acestui echipaj va fi de a încerca comportarea în condițiile cosmosului a așa-numitului *modul lunar*, operație de care vor fi răspunzători Schweikart și McDivitt.

Pentru a înțelege de ce se acordă o atît de mare importanță experimentării modulului lunar, ar fi necesară o scurtă prezentare a acestui vehicul spațial care pînă acum nu a fost încă încercat pe orbită (chiar în zborul «Apollo-8» el a călătorit doar sub formă de machetă, dar la scară normală). Modulul lunar — vehiculul expediției pe Lună — cîntărește 14,5 tone și este lung de 8,5 m; el este plasat imediat deasupra celui de-al treilea etaj reactiv al rachetei purtătoare. În compunerea modulului intră vehiculul de coborîre pe Lună propriu-zis (avînd un motor-rachetă cu forță de tracțiune variabilă între 480 și 4 760 kgf) și vehiculul de decolare de pe solul selenar, dotat cu cabină pentru doi cosmonauți și un motor-rachetă.

Echipajul condus de McDivitt va trebui să încerce funcționarea tuturor ansamblurilor din compunerea modulului lunar, comportarea acestuia în spațiu, cuplarea și decuplarea cu capsula «Apollo», posibilitatea comunicării directe între aceste două aparate spațiale, precum și alte manevre pe care le va avea de îndeplinit modulul în apropierea Lunii.

Părerea exprimată recent de generalul

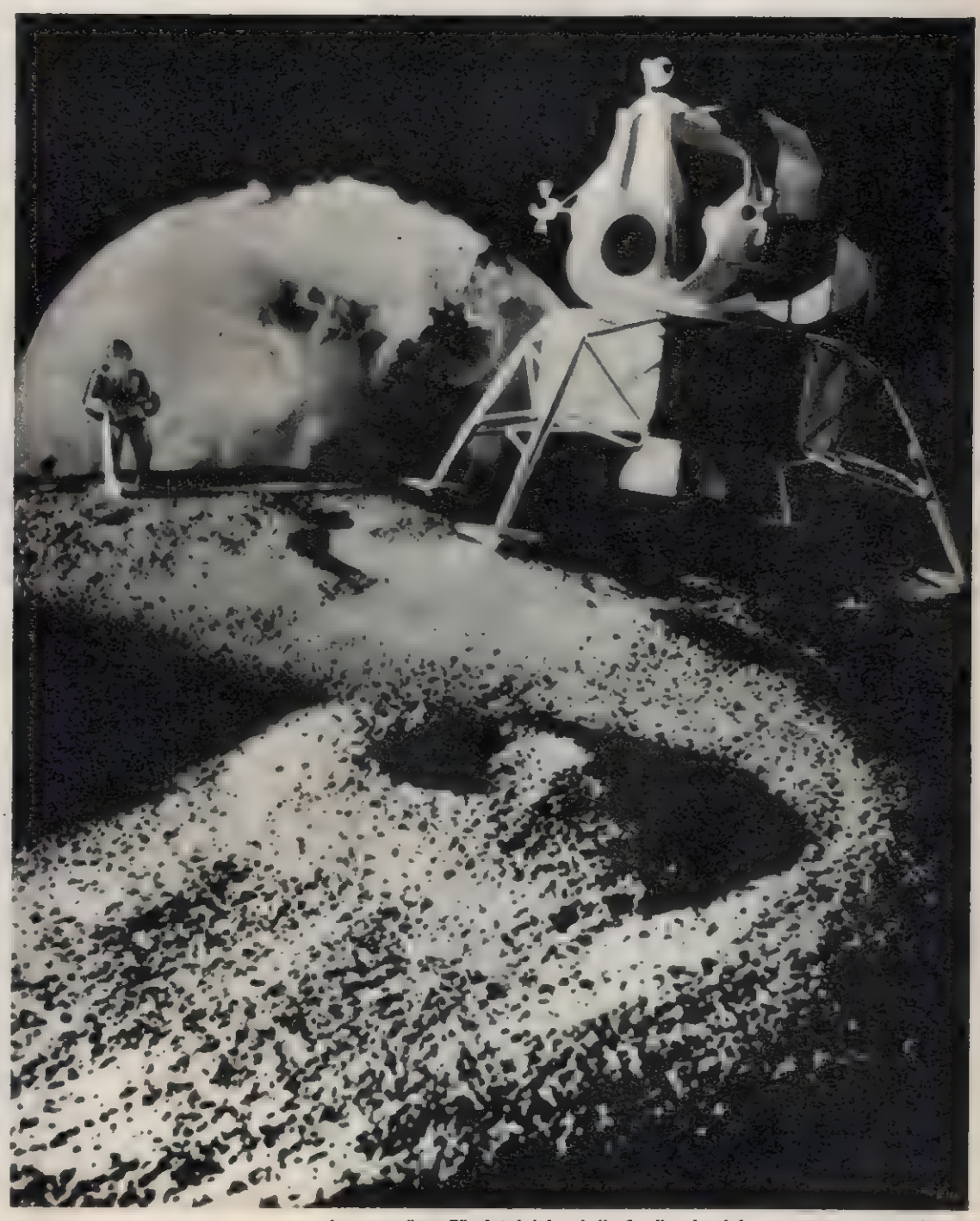

Așa va apărea Pămîntul (planul din fund) primului cosmonaut care va păși pe Lună.

(Continuare în pag. 22)

MINERUL CU VOCE DE AUR

Toți *dezlănțuiții care au urlat în genunchi* ani în șir par astăzi niște mieluși pe lîngă «Tigrul din Țara Galilor». Niște mieluși care recunosc — se pare fără ipocrizie — că el, «*A-Tom-ic* Jones», este, de mai bine de un an, prințul neîncoronat al muzicii ușoare. Elvis Presley — al cărui glas mai face și acum destule parale — a alergat în Cadillacul său 400 de mile numai să apuce recitalul lui Tom Jones la Las Vegas. Legendele spun că fostul rege al rock-ului l-ar fi bătut spaniolește pe umăr, zicîndu-i: «Bărbate, ești cel mai mare»...

În 1950 — solist în corul de copii al bisericii din Pontypridd; în 1958, cîntăreț prin cluburile muncitorești din Țara Galilor, Tom Jones — cel care în 1964 își mai făcea încă de lucru de unul singur cu o chitară cumpărată în rate — reprezintă astăzi centrul de foc al cîntecului. De jur împrejur, pe o rază foarte întinsă, îl ascultă cu gura căscată și tineri și bătrîni, și mătușile și nepoții (fenomenul Tom Jones nu a scăpat psihiatrilor și sociologilor). Cîntărețul îi are pe toți la degetul mic. El știe foarte bine, mult mai bine decît credem noi, că e de ajuns să spună «Why, why, why Delilah» și delirul începe să se propage valuri-valuri. De aceea își îngăduie chiar să se joace cu publicul și să-i trimită din cînd în cînd chiar și cîte o săgeată înmuiată în ironie. După ce-i amețește zdravăn pe cei din sală, îi întreabă: «*ei, vă simțiți bine?*»; *îi mai zgîlțîie puțin și după un minut iar se face că vrea să afle:* «ei acum vă mai simțiți bine?» Personal, îmi place joaca acestui băiat zdravăn, sănătos la trup și la minte, conștient de faptul că nu este un zeu pogorît pe scenă, ci un muritor ca noi toți. Numai că într-o bună zi a descoperit că glasul său vine direct din pămînt, că poate urca cu el pînă la cer și că pentru un cîntec merită să-ți dai și sufletul. Atunci s-au născut *I'm Coming Home to You, Green, Green Grass of Home* și atîtea altele, toate acele melodii cînd nostalgice (cîntărețul este foarte îndrăgostit de locurile natale), cînd pline de o vigoare bărbătească care ne aruncă direct în Niagara. Nu cred în micile povești pe care lumea a și început să le țeasă în jurul lui și de care el însuși se amuză cu o isteață dezinvoltură. Nu cred, bunăoară, că «este mult mai ușor să obții o întrevedere cu președintele Statelor Unite decît cu Tom Jones». Eu una abia aștept să-i iau un interviu. Pînă atunci însă, colaboratorul nostru din Viena, Friedrich Gödör a răpit «tigrului» cîteva minute de dragul cititorilor revistei «[illegible]».

Magda MIHĂILESCU

Tom Jones semnează autograful solicitat de colaboratorul nostru Friedrich Gödör.

au fost vîndute în ultimul an?

— Cred că vreo 40 de milioane, îmi răspunde «Tigrul» într-o engleză care trădează de la primul cuvînt că este originar din Țara Galilor.

— *Ce vă face cea mai mare plăcere, domnule Jones?*

— Să trăiesc, să fiu tînăr, să cînt și să iubesc, îmi răspunde el scurt și sincer. Știți, eu sînt un răsfățat al norocului, nu numai ca cîntăreț, ci în general. M-am bucurat foarte mult că voi veni la Viena și doream să văd orașul în adevărata sa splendoare. Cînd am plecat din Frankfurt se lăsase o ceață deasă. Și acum priviți (și făcu un gest larg spre fereastră) — o vreme minunată. Chiar din avion am putut să văd orașul foarte bine.

După aceste cîteva întrebări, oarecum de rutină, încerc să aflu altceva, și anume de ce în majoritatea bucăților sale cîntă dragostea?

— O.K. Pentru mine iubirea este cel mai important lucru din viață și cred că femeile intuiesc asta. Cînd am hotărît să devin interpret de muzică ușoară am vrut să cînt mai bine decît toți ceilalți cîntăreți pe care îi auzisem pînă atunci. Nu știu dacă am reușit, dar știu că atunci cînd cînt, cînt din tot sufletul și această vibrație lăuntrică se transmite publicului. Cred că aș muri să nu mai pot cînta.

— *De ce vă temeți cel mai mult?*

— De bătrînețe. Nu vreau și nu pot să-mi închipui că într-o bună zi voi avea păr alb și riduri, că nu voi mai fi suplu și că voi avea burtă. Acest gînd mă înfioară. Acum mă simt excelent. Am avut de curînd anghină și din această cauză a trebuit să renunț la un concert în R.F.G., dar suport aceste «ghinioane» cu zîmbetul pe buze. Singurul lucru care mă supără este că sînt puțin cam scund. Dar poate mai cresc, nu se știe niciodată.

•

În acest moment asupra lui Tom Jones năvălește un grup de fete. Mai reușesc în ultima clipă să obțin un autograf, după care dispare în mulțime. Răbdător și fericit se lasă împins de admiratoarele sale spre mașină.

Seara, pe scenă, întîlnesc însă un alt Tom Jones. Un bărbat care deține sută la sută toate secretele rampei. Nu mai este doar tînărul amabil de la aeroport. Un bărbat care «cîntă» cu întreaga masă a corpului său, care fascinează masele, care după concert este lac de sudoare, care a făcut încă o dată totul pentru a cuceri publicul.

acordă autografele lor.

Astăzi, colecția «Navigatori cosmici» conține autografele tuturor cosmonauților lumii în mai multe variante, pe diverse tipuri de plicuri prima zi a emisiunii, pe obliterări speciale și ilustrate maxime, numărul acestor piese depășind cifra de 450 de exemplare.

Astfel realizat, exponatul, deși relativ nou, se bucură de aprecieri valoroase — obținînd printre altele două medalii de argint în 1966 la expozițiile «NAȚIONALA 66 — București» și «BALKANFILA II — Istanbul»; o diplomă în rang de medalie de aur și un premiu special oferit personal de cosmonautul Alexei Leonov, erou al Uniunii Sovietice, primul pieton al spațiului cosmic — distincții acordate cu prilejul participării colecției mele la expoziția «50 ani Octombrie» Moscova — 1967 (foto1).

Mă voi referi în cele ce urmează, pe scurt, la cîteva piese mai deosebite din colecție.

AUTOGRAFELE ASTRONAUȚILOR DIN CABINA NAVEI COSMICE PE TIMPUL EVOLUȚIEI ÎN SPAȚIU

În anul 1965, înaintea zborului cosmic al navei spațiale americane «GEMINI-5», am adresat o scrisoare cosmonauților din S.U.A., Gordon Cooper și Charles Conrad în care, pe lîngă urările unei călătorii pline de succes, solicitam ca cele două F.D.C. cosmos ce le expediam să fie luate la bordul lui GT-5 urmînd a se scrie pe ele o mențiune autografă redactată aproximativ astfel: «Primul autograf acordat unui filatelist din cabina navei cosmice, pe timpul evoluției în spațiu».

Zborul a fost efectuat, plicurile mi-au fost înapoiate, dar... pe ele nu se aflau decît autografele cosmonauților, însoțite de o scrisoare semnată de Gordon Cooper în care mi se explica faptul că problema greutății în nava cosmică fiind deosebit de dificilă, rugămintea mea nu a putut fi realizată. «Vă înapoiem plicurile cu simplele noastre autografe și dorim mult succes colecției dv.», își încheia scrisoarea Gordon Cooper (foto 2).

SCHIMB FILATELIC CU JOHN H. GLENN Jr., PRIMUL COSMONAUT AL S.U.A.

Într-o altă scrisoare, expediată cosmonautului John Glenn, am trimis un F.D.C. emis în România (plic ce purta o marcă cu portretul cosmonautului) pe care i-am scris o dedicație omagială cu rugămintea de a-mi oferi în schimb un F.D.C. emis în S.U.A. cu autograful său personal. Rezultatul a depășit așteptările. Am primit un plic special cu imaginea lui John Glenn obliterat la Cape Canaveral în ziua zborului, pe care astronautul american mi-a adresat pe lîngă semnătură și o dedicație amicală, autografă (foto3).

dorită a fost î poștei raionulu că valabilitatea contestat, într... posedă oficiu poștal, fiind deservit de oficiul poștal raional (foto 5).

AUTOGRAFELE PRIMULUI ECHIPAJ COSMIC AL NAVEI SPAȚIALE «APOLLO» (GRISSOM — WHITE — CHAFFE)

Din luna martie a anului 1966 cunoșteam din comunicatele publicate în presă că spre sfîrșitul anului sau la începutul lui 1967 urma să fie lansată în spațiu prima navă cosmică americană de tipul «APOLLO» cu oameni la bord, pentru care NASA alcătuise echipajul compus din Virgil Grissom, Edward White, veterani ai cosmosului, și Roger Chaffe. La 30.03.1966 am scris cosmonauților, rugîndu-i să-mi acorde autografele lor pe cîteva F.D.C.-uri românești. NASA mi-a expediat la 25.08.1966 plicurile prima zi semnate de către cei trei cosmonauți care la 27 ianuarie 1967 și-au pierdut viața în catastrofa produsă la Cape Kennedy prin incendierea cabinei spațiale «APOLLO» unde cei trei cosmonauți efectuau un antrenament în vederea zborului ce trebuia să se desfășoare la 21 februarie 1967 (foto 6).

Zborul amînat în mai multe rînduri a fost realizat cu «APOLLO-7» (în perioada 11—22 octombrie 1968), modul spațial modificat și substanțial îmbunătățit, avînd la bord cosmonauții din S.U.A. Walter Schirra, Walter Cunningham și Donn Eisele (foto 7).

Colecția mai cuprinde o mare varietate de scrisori circulate «par avion», cu autografele cosmonauților sovietici și americani, grafice, fotografii, documente editate de NASA, documentație obținută prin schimb de la diverși filateliști din U.R.S.S., S.U.A. și alte țări, schimb ce a produs un volum de corespondență apreciabil; peste cincizeci de scrisori adresate cosmonauților U.R.S.S. și ai S.U.A. (fiecare scrisoare conținînd de la 4—5 F.D.C.-uri, obliterări speciale sau ilustrate maxime pînă la 15—20 piese); peste șaptezeci expediții de la cosmonauții U.R.S.S. și S.U.A. prin care mi s-au înapoiat piesele expediate de mine purtînd pe ele autografele astronauților; corespondență filatelică cu peste 100 de țări diferite de pe toate continentele lumii.

În prezent, exponatul «Navigatori cosmici» se află în faza de triere, completare și îmbunătățire în vederea participării la expoziția mondială «SOFIA-69».

În încheiere, doresc să precizez că sînt și în posesia primelor autografe ale echipajului cabinei spațiale americane «APOLLO-7», Walter Schirra, Walter Cunningham și Donn Eisele (foto 7) și ale cosmonautului U.R.S.S., general-maior Gheorghi Timofeevici Beregovoi — de două ori erou al Uniunii Sovietice, pilotul navei cosmice «SOIUZ-3» (foto 8).

Tiberiu VLAD

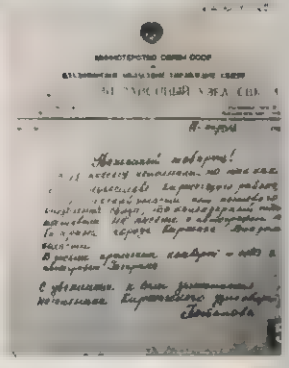

curier comercial

PE BAZĂ DE ABONAMENT

La extindere rețeaua de restaurante care servesc meniuri-pensiune pe bază de abonamente. La Oradea, de pildă, recent, acest sistem s-a extins la o a treia unitate, restaurantul «Familial» din cartierul Zona de Vest, unde din primele zile au contractat abonamente peste 100 de elevi și adulți. Celelalte două restaurante sînt «Oradea» (pentru elevi) și «Transilvania» (pentru adulți).

MAGAZINE-ȘCOALĂ

În colaborare cu Grupul școlar comercial, cinci unități comerciale de desfacere (un magazin alimentar cu autoservire, o unitate de țesături, confecții, încălțăminte și mercerie, un magazin metalo-chimic, un restaurant și o cofetărie) au fost organizate pe principiul magazinelor școală, primind la practică elevii din anii I și II. În afara practicii propriu-zise, în aceste unități se vor organiza în mod periodic consfătuiri de lucru cu elevii, în prezența profesorilor îndrumători și a părinților, în cadrul cărora se vor analiza metodele folosite și progresele înregistrate de elevi în însușirea dificilei profesiuni de lucrător în comerț.

«MERCUR» ANUNȚĂ

Noi produse importate prin I.C.S.E.-«Mercur», pe baza schimbului de mărfuri, au intrat în rețeaua comercială de desfacere:

— carne de porc și jucării mecanice din R.D. Germană;

— căciuli de blană, mesade, mănuși de piele, papuci de casă și ciorapi de bumbac din R.P. Bulgaria;

— încălțăminte de iarnă din R.P. Ungară;

— vindiakuri și ciorapi-pantaloni pentru copii din R.S.F. Iugoslavia;

— magnetofoane din R.S. Cehoslovacă.

DIN NOU INVESTIȚIILE

Am mai semnalat și în alte împrejurări modul defectuos în care se realizează planul de investiții în construcții, reparații și modernizări de unități comerciale în Capitală. Iată încă un exemplu: la 1 decembrie trebuiau să fie terminate lucrările de reparații ale localului «Lacto-bar» din bd. Gh. Gheorghiu-Dej. Pentru aceste lucrări s-au alocat peste 500 000 lei. Pînă la data la care reparațiile trebuiau să fie încheiate, nu se realizase însă decît a șaptea parte din lucrări. Motive există, desigur — poate unele din ele chiar obiective; dar prea sînt multe șantierele comerciale bucureștene în care realizarea volumului de construcții și reparații planificat se află cam în aceeași situație: lucrările la complexele din Giulești, din Militari, Prunaru și altele sînt la rîndul lor mult întîrziate.

Pagube aduse comerțului — pagube aduse cumpărătorilor. Direcția generală comercială a municipiului București ar trebui să pună piciorul în prag!

reflector științific

«RADIO-DINTE»

La dispensarul dentar al întreprinderii Eastman din Rochester, statul New York, cercetătorii au montat aparate minuscule de radioemisiune în interiorul unor dinți artificiali. În timp ce pacienții voluntari poartă aceste proteze cînd mănîncă, beau sau vorbesc, cercetătorii pot să recepționeze semnalele transmise de dinți și să culeagă date asupra presiunii și mecanismului acțiunii de mușcare și măcinare în situații diferite.

Alți cercetători studiază posibilitatea ca în viitor dantura să fie protejată contra leziunilor prin emailare cu ajutorul unui fascicul de lumină laser. Fasciculul de lumină laser, extrem de subțire și de concentrat, va pulveriza un strat exterior foarte subțire al smaltului, iar apoi va suda o pulbere specială creînd o suprafață de culoare naturală și foarte rezistentă la carii.

Să sperăm...

Institutul ungar de cercetări în domeniul automobilelor și Fabrica de aparate de măsură din Budapesta au pus la punct un dispozitiv practic și eficient pentru detectarea unei violări a «legilor circulației» de un fel deosebit: poluarea aerului. Țeava de eșapament a automobilelor sau a motoarelor care circulă în marile orașe este o sursă potențială de gaze nocive pentru populație. Cum să se stabilească însă în mod operativ dacă un anumit vehicul a încălcat dispozițiile în vigoare la acest capitol? Nu este tot atît de simplu cum ar fi să observi că un automobil depășește pe stînga sau nu respectă stopul.

Dispozitivul portativ din fotografie măsoară într-o clipă gradul de nocivitate a gazelor de eșapament. Iar milițienii capătă o nouă posibilitate de a aplica amenzi... spre binele cetățenilor.

O singură soră medicală poate supraveghea în permanență, de la distanță, ritmul bătăilor inimii, tensiunea și temperatura mai multor pacienți, grație acestui sistem electronic elaborat de compania «General Electric».

UN CONTINENT CĂLĂTOR

Un os fosil de amfibie de acum 200 milioane de ani a fost găsit în Antarctica. El era înconjurat de plante de apă dulce, firește tot fosile.

Animalul căruia îi aparținea acest os se înrudea cu amfibiile ce trăiau în aceeași epocă în Africa, Australia și Madagascar. Întrucît este vorba de un animal *de apă dulce și de climă caldă*, se crede că descoperirea este importantă pentru dovedirea existenței continentului denumit Gondwanaland (cuprinzînd probabil, afară de cele trei mari regiuni menționate, America de Sud și India). Acest continent se presupune a se fi fragmentat tocmai în acea epocă, actuala Antarctică «migrînd» ulterior către Polul Sud.

LA CEA MAI ÎNALTĂ PRESIUNE

Un mecanism original pentru dezintegrarea microbilor a fost prezentat de un cercetător sovietic. Bacteriile trec printr-un canal special, în care presiunea este de 1 200-1 500 de ori mai mare decît cea de la ieșirea din acest canal. La punctul de trecere de la o presiune la alta se produce un «salt» care provoacă dezintegrarea. Aceasta face posibilă izolarea substanței toxice a microbului, indispensabilă producerii vaccinurilor. Primele probe, încununate de succes, au fost făcute în laboratoarele Institutului «Mecinikov» din Moscova.

ȚIGARETA DV. ȘI RAZELE GAMMA

Pentru purificarea tutunului de gudron și de alte substanțe dăunătoare sănătății sînt întrebuințate în prezent și razele gamma. Într-un raport al Comisiei americane pentru energia atomică se afirmă că s-a reușit să se elimine din tutunul astfel «tratat» un sfert din gudron, circa o jumătate din toluen și circa jumătate din radicalii liberi prezenți în tutun în stare normală și care, combinați cu alți diferiți compuși chimici, formează substanțe dăunătoare sănătății.

După cum ați observat, rămîn însă destule substanțe care continuă să rămînă nocive. Așa că...

UN METEOROLOG... CU NERVI DE OȚEL

Oficiul meteorologic central din Anglia folosește de aproape doi ani un calculator KDF9 pentru a stabili, de două ori pe zi, principalii factori care contribuie la prognoza timpului în emisfera de nord între nivelul mării și altitudini în jur de 12 000 metri. Mașina «produce» rapid hărți meteorologice, lăsînd astfel specialiștilor mai mult timp liber pentru *interpretarea* datelor

CULTURI AUTOMATIZATE DE ALGE LA CLUJ

Numeroasele virtuți ale algelor — productivitate mare, bogăție în substanțe alimentare (proteine, vitamine) etc. — au dus la studierea lor intensivă într-o serie de laboratoare de biologie. S-a demonstrat astfel că pe o «suprafață lichidă» (bazine de circa 800 000 de hectare, deci două cincimi din suprafața Olteniei) cultivată cu alge s-ar putea obține o recoltă suficientă pentru hrănirea anuală a întregii omeniri!

La Centrul de cercetări biologice din Cluj, acad. Ștefan Pețorfi și colaboratorii săi au conceput o instalație (care s-a realizat deja) pentru cultivarea artificială a algelor. Instalația asigură creșterea algelor în 12 serii simultan de-a lungul unui an.

În prezent se studiază posibilitatea automatizării în întregime a culturilor de laborator prin intermediul unor dispozitive cu circuit închis de mare capacitate.

Aș muri

— Ți-ai dorit mașină la scară... iat-o!

UMOR

de Eugen TARU

AȘA SAU AȘA, TOT UNA E

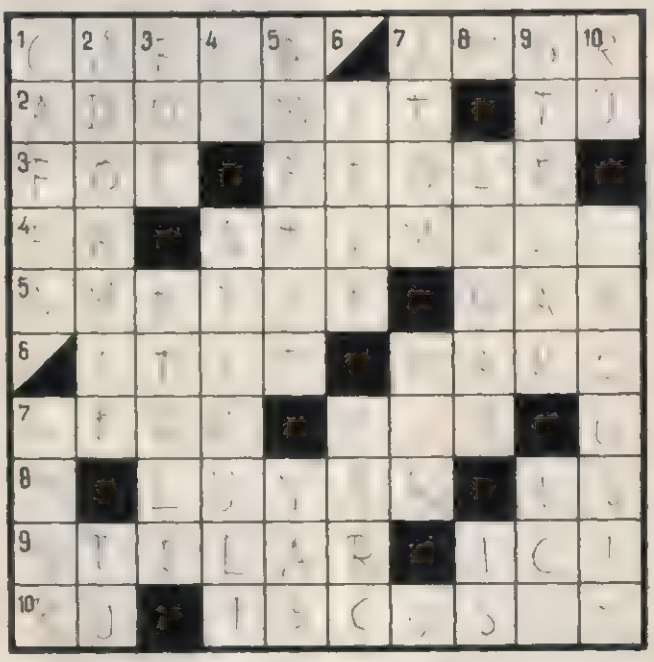

CU MINTEA: 1) Te face deștept — Îți ia mințile. 2) E bleg rău — Cu capul tulburat! 3) E aprig și ager — Îmbrăcăminte de serviciu (pl.). 4) Scoate din creier! — Brinci cerebral (pl.). 5) Nu-i în toate mințile — Inspiră. 6) Răsărit — Loc de cultură și odihnă. 7) Mic și-al dracului — E limpede. 8) Cînd îi trăsnește cîte una... e bombă — Cap isteț! 9) Iute ca o-țelul — Felicitat din inimă. 10) Careu! — E deștept.

ȘI CU INIMA: 1) Îți dă bătăi de inimă — Te amețește. 2) Că-zut în visare — Tou! 3) Se aprin-de ușor — Încolăcite în jurul gi-tului. 4) Și cu miere, și cu fiere! — Îți dau ghes. 5) Și-a pierdut capul — Îți spune pe nume de la început. 6) Titi, vino înapoi! — Scenă de amor. 7) Plin de ener-gie — E ca un crin, ca o floare de lămîiță. 8) Nimeni și nimic nu-i rezistă... — Le-am văzut în vis... 9) Poate topi și o inimă de piatră — Aici. 10) Se rușinează, dar numai la început! — Pe toate le știe!

N. RAICIU

Cuvinte rare: ORIZONTAL VERTICAL

de Teodor MAZILU

FAIMA

Sînt oameni care-şi cuceresc fel de fel de faime, unul că e foarte inteligent, altul că e deosebit de integru. E imposibil însă să descoperi aceste calităţi misterioase în ceva cît de cît corect, cît de cît viu omenesc.

Peste toate aceste splendide calităţi pluteşte de cele mai multe ori un mister mai greu de pătruns decît cel al unei crime perfecte. Pînă la urmă crima perfectă se descoperă, dar de ce a fost socotit X foarte inteligent nu ştie nimeni, e o taină pe care o vom duce în mormînt.

Aud adeseori:

— L-ai cunoscut pe W? E un om de-o inteligenţă rară...

— Adică?

— E un om foarte inteligent. Îi scapără mintea...

— De ce e socotit inteligent?

— Nu ştiu exact. Aşa ne-am obişnuit...

— Pînă la urmă totul se dovedeşte chestie de obişnuinţă, te-ai obişnuit cu inteligenţa lui W, aşa cum te-ai obişnuit cu ceasul din Piaţa Universităţii.

Aud iarăşi:

— Îl cunoşti pe S? Neapărat trebuie să-l cunoşti. E un om foarte fin... De-o mare şi superbă delicateţe...

În ce constă delicateţea lui S — iarăşi tăcere — iarăşi mister.

Aud cîte ceva despre X.

— Ce om dintr-o bucată... Ce om de caracter!

«Omul de caracter» a devenit de mult un oarecare, dar leafa şi faima îi merg înainte. Nimeni nu se mai oboseşte să rectifice imaginea o dată făcută; chiar dacă admiratorul său află că idolul a comis o mică dar substanţială măgărie... Mă priveşte uimit şi îndrăzneţ. Îi e lene pur şi simplu să se apuce acum să modifice icoana prietenului... Aşa că-mi răspunde prompt:

— Pentru mine a rămas acelaşi om de caracter.

Şi aşa, o dată cu leafa merge şi faima.

● Cunoscuta cîntăreaţă de muzică uşoară Hildemar Knef întreprinde un lung turneu prin R.F.G., cu prilejul căruia va vizita 32 de oraşe. Apreciată pentru vocea ei caldă, Knef este iubită de public mai ales pentru pasiunea şi naturaleţea interpretării sale.

● «Lacul lebedelor» de P.I. Ceaikovski cunoaşte un necontenit succes pe scenele teatrelor de balet. Pentru actuala stagiune, coregraful Juri Grigorovici pregăteşte la Teatrul Mare din Moscova o montare cu totul nouă. În fotografie, Maia Plisetkaia şi Nikolai Fadeiecev într-o scenă din «Lacul lebedelor».

● Prezenţa în capitala Franţei, cu ocazia Festivalului internaţional de dans, a trupei americane de balet «Dance Theatre», condusă de Alwin Nikolais, a constituit o adevărată revelaţie. Puţin sau de loc cunoscut, Alwin Nikolais s-a impus după numai o săptămînă de spectacole la Paris ca un coregraf de frunte. «Dance Theatre» aduce un balet nou, cu decoruri şi costume foarte simple, dansat pe muzică concretă şi electronică. Lucrările înscrise în repertoriul său se numesc «Totem», «Caleidoscop», «Imago»..

● Sub conducerea dirijorului Serge Baudo, orchestra simfonică din Paris întreprinde un turneu de şase săptămîni pe coastele S.U.A. din America. La Quebec, Washington, New York, Boston, Philadelphia şi Mexic, ansamblul parizian va interpreta muzică de Berlioz, Ravel, Debussy, Frank şi Messiaen.

de Lucian RAICU

FĂNUŞ NEAGU

ÎNGERUL A STRIGAT

Fănuş Neagu se impusese pînă acum ca nuvelist şi povestitor; în acelaşi timp se pregătea pentru roman, în al cărui cuprins mai larg şi structură mai complicată era vădit că avea o lume de încorporat, o lume a sa, a oamenilor din Deltă şi Cîmpia Dunării, o lume cum nu se poate mai reală privită de aproape, dar teribilă şi fantastică îndată ce o priveşti cu un ochi străin, detaşat. El ne dă astăzi romanul acestei lumi apăsătoare, frenetice, sub forma unei naraţiuni dificile, culori obscure prin aglomerarea de sensuri dorite sau nu, oricum iradiante, de o densitate ieşită din comun. Cartea trăieşte într-un climat istoric plin de dramatism (un deceniu înaintea războiului, un deceniu după), pe care-l reconstituie, fie şi indirect, cu un rar simţ al adevărului, implicînd şi atitudinea polemică faţă de o întreagă literatură falsă, idilică, «utopică», la modul cel mai artificial cu putinţă. Însă trăind în istorie, avînd rădăcini bogate adînc înfipte în solul refractar al acesteia, cartea depăşeşte considerabil evenimentul ca atare, determinările locale stricte, spre a se constitui într-o ficţiune vie, de sine stătătoare, ciudată, fabuloasă. Este evidentă înverşunarea cu care puternicul prozator ţine să rămînă la nivelul faptelor, al relatării crude, cenzurînd orice pornire lirică, demonstrativă; în ciuda acestei înverşunări sau în fertila tensiune cu ea, stratul mai adînc al naraţiunii e — în chip esenţial — liric, în sensul unei anume exaltări a forţelor primordiale din om şi din natură, numai ele în stare să-şi dicteze legile, să-şi impună norma cu o violenţă constrîngătoare, ca a destinului însuşi sau a unui blestem retezînd orice posibilitate de replică, de împotrivire. Deşi oamenii lui Fănuş Neagu încearcă să dea această replică şi se definesc în funcţie de capacitatea lor elementară de a ieşi de sub tutela destinului, impresia cea mai generală este aceea de avalanşă oarbă, de implacabilă rostogolire către un termen fix, dinainte cunoscut. Marea lor zbatere e chiar aventura la care asistăm, o aventură patetică, atingînd uneori intensităţi halucinante. Culoarea romanului e întunecată aproape pe tot parcursul, la suprafaţa naraţiunii; interiorul se luminează straniu în răstimpuri de un reflex care este al aventurii însăşi împinse la maxima ei putere de manifestare, angajînd fiinţa întreagă a eroilor. Intensitatea trăirilor este adeseori atît de mare încît produce oarecum de la sine o «purificare», o *eliberare*, nu fără legătură cu simţul nostru moral, mai bine zis cu anume resurse de a acţiona asupra acestuia prin neaşteptate «compensaţii». Dezlănţuirea teluricului, a forţelor biologice, viaţa intensă a «eroului» (în înţelesul limitat, dar şi într-unul mai larg al cuvîntului) ocupă mai tot cadrul romanului, efectul fiind nu numai puternic dar, cum spuneam, pînă la urmă purificator. Cartea lui Fănuş Neagu este o tentativă de acces la centrul «erotic» al lumii, un nucleu primordial, originar al actelor omeneşti, al experienţei umane însăşi. Frumuseţea în sine a capitolelor în care se manifestă cu extraordinară diversitate acest centru adînc, tulburător, al vieţii ar fi de ajuns pentru a susţine interesul lecturii. «Îngerul a strigat» reprezintă însă mai mult decît atît, o punere în scenă a destinului însuşi, o carte a suferinţei, a ispăşirii, a salvării prin suferinţă, prin intensitatea dăruirii.

Primul roman al lui Fănuş Neagu se înscrie într-o admirabilă serie de apariţii, care consolidează în anul care a trecut situaţia prozei contemporane («Intrusul» de Marin Preda, «Animale bolnave» de N. Breban, «Ce mult te-am iubit» de Z. Stancu, «Coborînd» de Paul Georgescu ş.a.), oferind privirii interesate un tablou reconfortant, încurajator.

PERSPECTIVE SPAȚIALE - 1969

(Urmare din pag. 15)

american S. Philips, din conducerea Administrației americane pentru cercetarea spațiului și aeronautică, NASA, că «Apollo-10» ar putea deveni misiunea «Oameni pe Lună», este tot mai mult acreditată după ultimul succes înregistrat de «Apollo-8». Cinstea ca, în perioada mai-iunie, să păşească primii pe Lună ar putea reveni numai la doi din cei trei membri ai echipajului navei «Apollo 10», care va fi format — probabil — din colonelul de aviație Thomas Stafford și comandorii din aviația marină E. Cernan și J. Young.

Următoarele zboruri «Apollo-11» și «Apollo-12», prevăzute respectiv pentru toamna și iarna anului următor, sînt destinate tot coborîrii pe Lună; ele vor fi înzestrate cu o aparatură complexă și se vor lua probe de roci.

Din cele arătate mai sus ar fi greșit și prematur să se tragă concluzia că ar fi deja tranșată «cursa pentru Lună». În «asaltul Lunii» sînt angajați și specialiștii și cosmonauții sovietici; ei au reușit deja revenirea automată din apropierea Selenei cu cea de-a doua viteză cosmică, au pus la punct sistemele automate și manuale de cuplare și decuplare pe orbită a navelor cosmice din a «treia generație» (Soiuz) și, conform declarațiilor dr. J. Webb, fost director la NASA, ei posedă rachete cu forța de tracțiune de 5 000 tone, deci mai puternice decît «Saturn-V»!

LABORATOR ORBITAL CU PILĂ NUCLEARĂ

Încă de la realizarea primului cuplaj orbital automat al sateliților artificiali «Cosmos-186» și «188» specialiștii sovietici au subliniat importanța evenimentului pentru înfăptuirea unor stații științifice satelit, ulterior dotate cu echipaj format din specialiști și cosmonauți cu experiență. Revista de astronautică apreciază că încă de pe acum tehnica cosmică sovietică ar fi capabilă să inițieze un program de asamblare în perioada 1969-1970 a unei mari stații orbitale de cercetări, dotată cu laboratoare, o seră experimentală, spații de locuit, un observator, instalații de radio, radar și TV cosmic, sisteme de termoreglare, protecție și climatizare, precum și o pilă nucleară.

Din cercetarea unor desene privind acest proiect rezultă dispunerea planșeelor în compartimente precum și organizarea pe «inelul» stației a antenelor, ceea ce face să se presupună că pe asemenea stații nu va fi creată, cel puțin inițial, o gravitate artificială. De altfel și nava cosmică «Soiuz-3», pilotată de generalul maior de aviație G. Beregovoi, Erou al Uniunii Sovietice, avea elementele unui prototip de laborator orbital. În adevăr, această navă cosmică a fost organizată pe schema cu două compartimente: cabina de comandă și încăperea destinată cercetărilor științifice și odihnei. Totodată G. Beregovoi a folosit, alternativ, comanda automată și manuală a navei, efectuînd schimbări de orbită, în vederea operațiilor de întîlnire cu un alt aparat cosmic (nepilotat). Se apreciază că tocmai asemenea manevre ar fi necesare la asamblarea viitoarelor mari stații-satelit!

Rezultatele obținute recent de specialiștii care au petrecut un an într-o încăpere izolată vin să sublinieze atenția care se acordă cercetării de pe acum a comportamentului membrilor echipajelor care vor petrece perioade relativ lungi la bordul unor asemenea stații-laborator orbitale, urmînd a fi schimbate periodic.

O problemă dificilă, încă insuficient studiată, este desfășurarea eficientă a activității echipelor de cosmonauți-montori spațiali care ar urma să asambleze elementele viitoarelor stații spațiale. Ca urmare a experienței acumulate de cosmonauții americani care au efectuat ieșiri din capsulele «Gemini» — operații pentru care s-au depus eforturi cu adevărat supraomenești — NASA a pro-

«Fereastră» spre cosmos: aspect de la centrul spațial sovietic de unde își iau zborul astronavele de tip «Soiuz».

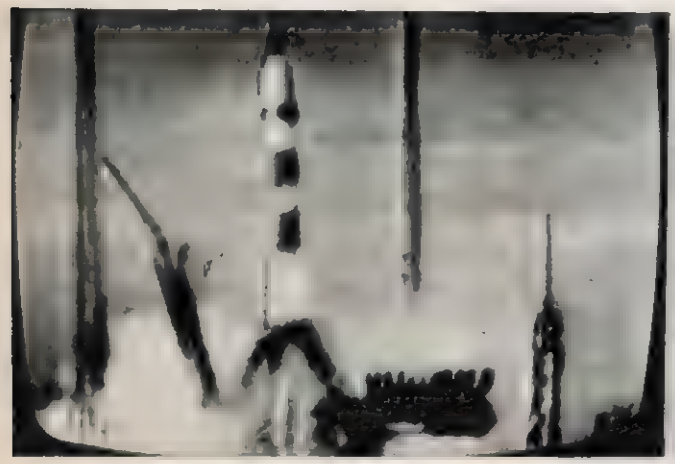

OPERAȚIA «OAMENI PE LUNĂ»

... în «versiune americană», se va desfășura după toate probabilitățile astfel:

După cîteva rotații efectuate de ansamblul cosmic «Apollo-10» în jurul Lunii (ilustrația nr. 1), va fi comandată cuplarea modulului lunar cu capsula echipajului, doi dintre membrii acestuia pătrunzînd în interiorul modulului (2); după desprindere de restul ansamblului (3), cei doi cosmonauți vor coborî pe solul lunar, într-una din regiunile deja fixate după indicațiile primite de la echipajul condus de F. Borman (4).

În decembrie, NASA a făcut public programul experiențelor pe care expediția selenară le va efectua (5): cei doi «oameni în alb» vor păsa pe neprietenosul sol lunar sistemul de înregistrare și transmitere continuă a datelor spre Terra, un seismograf pasiv, un detector de radiații solare și o antenă reflectoare de semnale laser transmise de la stațiile terestre. Ansamblul aparaturii menționate va cîntări (pe pămînt) 77 kg și va ocupa 0,4 mc din volumul vehiculului de coborîre pe Selene.

După ce au petrecut primele «trei ore pe alt corp cosmic decît Pămîntul», cei doi «oameni în alb» vor pune în funcțiune motorul vehiculului de decolare (6), vor intra pe o orbită apropiată de cea pe care îl va «aștepta» al treilea membru al echipajului (7), va avea loc ansamblul de manevre de cuplare (pentru trecerea «lunauților» în capsula «Apollo») și apoi de abandonare a vehiculului lunar pe orbită (8). În fine, cabina «Apollo» se va îndrepta spre planeta natală (9), în mod similar expediției «Apollo-8», și va ameriza (10).

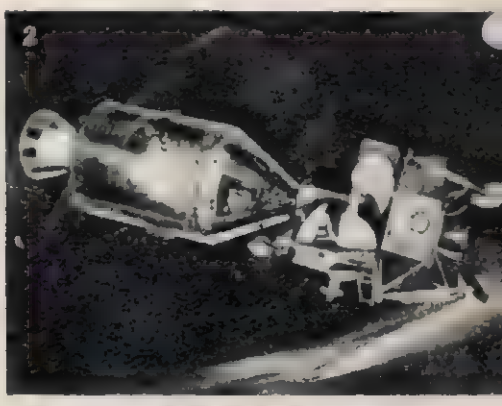

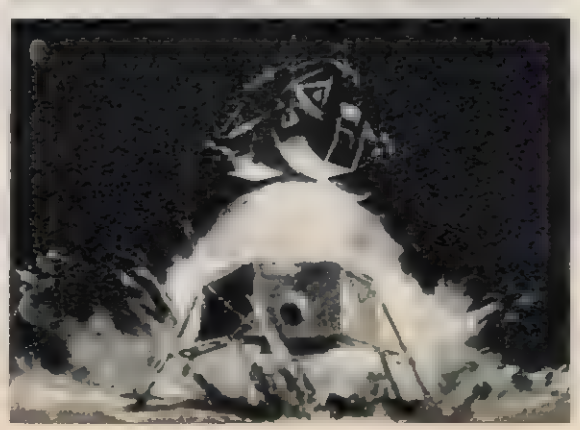

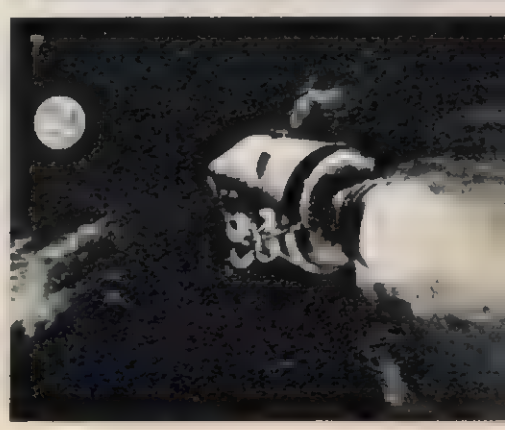

ine va lua, primul, startul spre Lună? Specialiștii ovietici dispun de rachete cu forța de tracțiune de 000 tone, deci mai puternice decît «Saturn-V»...

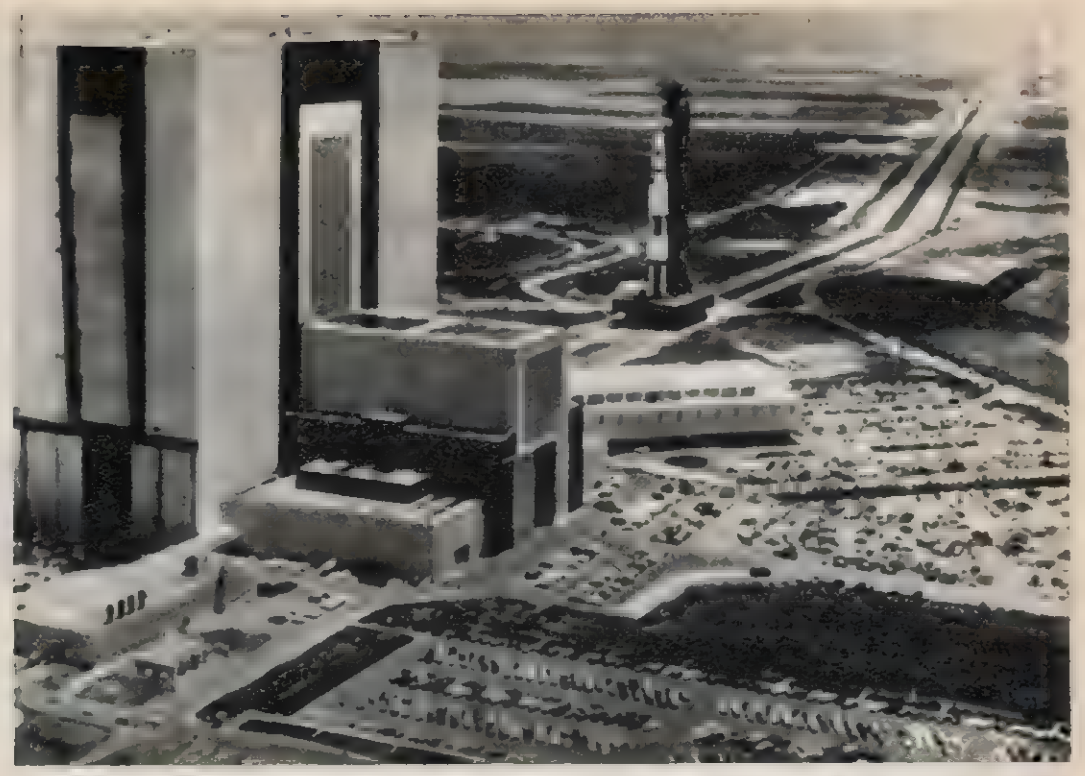

O rachetă de tip «Saturn» în drum spre rampa de lansare, aflată la 5 km depărtare. Viteza maximă: 1,5 km pe oră... Un început în adevăr modest pentru viitoarea evoluție a acestui gigant al cosmosului.

pus ca lansarea unei stații cosmice laborator să se efectueze într-un singur start! În acest scop, imensul rezervor de hidrogen lichid al celei de-a doua trepte S-4-B din racheta «Saturn-V», avînd circa 300 mc, ar putea servi drept încăpere de locuit pentru echipajul stației. Pentru acces se vor amenaja mai multe elemente de cuplaj și ecluza necesară. Stația ar putea funcționa 28 de zile, după care echipajul ar opri funcționarea tuturor instalațiilor și s-ar întoarce pe Terra cu ajutorul unei cabine «Apollo» dotate cu motorul sectorului de serviciu.

Laboratorul propriu-zis va fi format din două încăperi: una pentru activitate și alta pentru odihnă. Se are în vedere studierea sistematică a sistemelor de propulsie individuale, a comportării organismului în stare de imponderabilitate prelungită etc. La Centrul de cercetări spațiale «Marshall» a fost proiectat și un telescop cu diametrul de 2 m, lung de 3,8 m și cîntărind 900 kgf, a cărui mișcare de mare precizie va fi asigurată cu energie obținută de la baterii solare.

Întrucît există opinii conform cărora un asemenea efort financiar nu ar fi justificat numai prin eventuale cercetări astronomice, s-au propus cercetări de medicină spațială meteorologie, geofizică și astrofizică, prospectare spațială etc.

SONDE EUROPENE, SATELIȚI FRANCEZI, RACHETE JAPONEZE...

Pînă la organizarea marelui laborator-satelit, în anul următor va continua desigur lansarea de numeroși și tot mai diversificați sateliți artificiali. Spre exemplu, în 1969 vor fi exploatate rezultatele primei sonde spațiale europene, denumite «Heos» și lansate sub egida organizației spațiale vest-europene

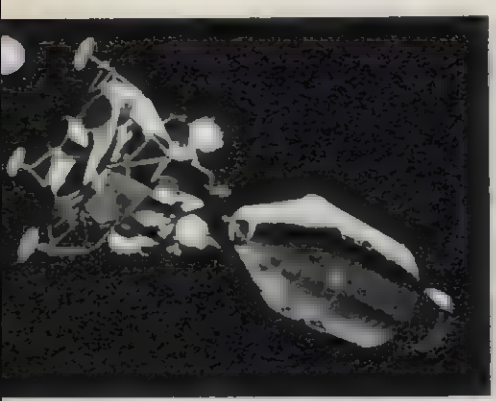

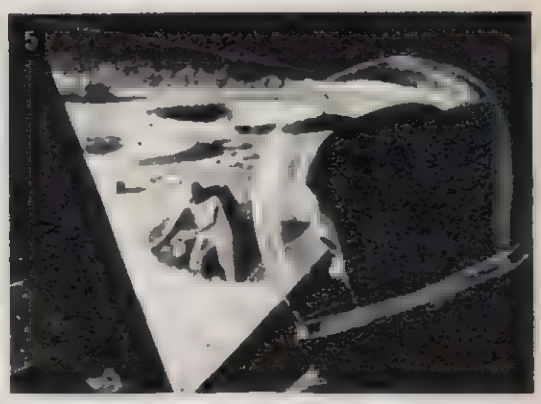

ESRO. Satelitul va avea perigeul la 400 km, în schimb apogeul va atinge 250 000 km (!), urmîndu-se a se studia magnetosfera, adică acea zonă a spațiului unde vîntul solar interacționează cu cîmpul magnetic solar.

Către sfîrșitul anului 1969, de la noua bază franceză de lansare a rachetelor din Guiana va fi lansat satelitul D-2, de două ori mai greu decît D-1; în acest scop va fi pusă la punct noua rachetă de construcție franceză «Diamant-B». Aceasta va putea plasa pe o orbită de 450/1 600 km un satelit pînă la 120 kg; specialiștii francezi intenționează să monteze pe primul etaj reactiv un nou motor rachetă, mai puternic, denumit Valois.

Anul 1969 va consemna pătrunderea hotărîtă a Japoniei în «clubul cosmic»: în acest scop este prevăzut un buget spațial de 39,5 milioane de dolari, în cadrul căruia sînt prevăzute două lansări de sateliți cu rachete indigene «MU-4», precum și programul continuu de pregătiri pentru lansarea în 1971-1972 a unui satelit de cercetări ionosferice, iar în 1972-1973 a unui telesatelit.

PLANETELE VECINE NU VOR FI NEGLIJATE!

Anul 1969 este din nou un an în care există «ferestre», respectiv perioade favorabile pentru trimiterea de sonde spațiale spre planetele apropiate. Atît specialiștii sovietici, care au reușit coborîrea lină a stației «Venus-3» în octombrie 1967 pe solul planetei furtunilor, cît și cei americani, aureolați de fotografiile luate în 1964 de «Mariner-4» de la circa 10 000 km de Marte, nu pot pierde această ocazie. De altfel, specialiștii sovietici au și lansat la 5 ianuarie stația automată interplanetară «Venus-5» care, în luna mai a.c., va efectua o coborîre lină pe Venus pentru cercetarea atmosferei planetei. «Tîrul» rachetodinamicienilor sovietici, început cu «Venus-1» la 12 februarie 1961, este atît de precis încît acum problema nu mai constă în a atinge planeta și nici chiar de a coborî lin pe aceasta, ci de a transporta acolo o aparatură științifică cît mai complexă și eficientă.

NASA a anunțat lansarea a doi «Mariner» mai complecși decît cei utilizați pînă acum (450 kg greutate), care vor trece la aproximativ 3 300 km de «planeta roșie». Se intenționează obținerea unui nou și mai complet set de fotografii ale suprafeței marțiene, cu o rezoluție superioară, precum și imagini de ansamblu ale întregii planete; sînt incluse măsurători de radiații, analize spectrometrice, înregistrarea temperaturii suprafeței etc., toate în vederea studierii posibilităților existenței vieții pe această planetă.

De fapt, anul 1969 este doar începutul unui program vast de «asalt» al lui Marte: în anul 1971 urmează a se lansa un satelit artificial al planetei, iar în 1973 un altul care să poată să-și coboare în deplină securitate aparatură automată de televiziune pe solul marțian.

*

Cercetarea spațială fundamentală pentru anul 1969, pe scurt prezentată mai sus, nu poate fi ruptă de continuitatea programelor cosmice ale statelor și organizațiilor spațiale antrenate în această activitate. Ca urmare și a rezultatelor ce se vor obține în acest an se vor dezvolta, spre exemplu, proiectul Laboratorului internațional lunar, programul Aplicații-Apollo, realizarea unui satelit al planetei Venus în 1972, «interceptarea» cometei Encke de către o stație automată în 1974 etc. Pînă atunci... nu încape îndoială că anul 1969 — cînd se împlinesc zece ani de la lansarea în U.R.S.S. a primei «planete» artificiale (2 ianuarie 1959) — va aduce noi succese cosmonautice, va adînci cunoașterea de către om a universului înconjurător.

▲ «Pană» cosmică... Doi astronauți ies dintr-o capsulă de tip «Apollo», de care rămîn legați printr-un «tub ombilical», pentru a efectua reparații la o rachetă purtătoare. O viziune a viitorului apropiat.

▲ O stație automată interplanetară sov tică de acest tip, dar mai complexă, a f recent lansată spre Venus. La mijlo lunii mai stația va efectua o coborîre l pentru cercetarea atmosferei planetei

Acest desen, publicat recent de revista «Der Spiegel», pune în evidență cu deosebită pregnanță un fapt care doar cu cîțiva ani în urmă ar fi părut absurd: magistralele cosmosului devin... arhiaglomerate.

PENTACON

V-o spunem noi: este imaginea pe care o obțineți cu aparatele fotografice reflex PENTACON. Dacă, într-adevăr, acordați însemnătate preciziei imaginii, trebuie să fiți foarte exigenți în alegerea aparatului. PRAKTICA nova I întrunește la superlativ precizia și perfecția tehnică. Aparatul este simplu de manipulat. O gamă largă de accesorii vă permit să luați cele mai diverse imagini.

Veritabilul aparat reflex cu un singur obiectiv 24 × 36.
Obturator cu perdea de la 1 s la 1 500 s si B.
PL — Încărcare automată a filmului
Lentilă «Fresnel», asigurînd o imagine luminoasă, neranversată, fără paralaxă.
Obiective interșanjabile.
Accesorii universale.
PRAKTICA nova I B, dotat cu exponometru cu celulă fotoelectrică.

PRAKTICA nova I

asigură precizia imaginii

kombinat veb pentacon dresden

Republica Democrată Germană

de Felicia ANTIP

REVELION, REVELION...

«Evident, programul nostru a fost în așa fel alcătuit încît să nu monopolizeze întru totul atenția invitaților dv.». Evident. Această frază de bun-simț, cuprinsă în prezentarea programului de revelion inserată în revista Radio TV, ne amintea, indirect, că dacă nimic nu solicită mai intens energia nervoasă a colegilor de la televiziune decît pregătirea filmului urmînd a se derula în noaptea Anului nou, niciodată eforturile lor nu se irosesc pentru un public atît de distrat, atît de solicitat de alte ocupații. Lumea dansează, petrece, mănîncă, bea și, din cînd în cînd, privește poate și televizorul. Artistul care evoluează pe micul ecran de revelion are parte de o atenție cel mult egală cu cea acordată seară de seară cîntăreților care se produc în restaurante în zgomotul furculițelor, al paharelor și al conversațiilor insuflețite de la mese. Există două premii de consolare: reluările — care încep din prima zi a anului și continuă, pentru fragmentele meritorii din program, pînă în ajunul revelionului următor — și plăcerea furnizată, se presupune, telespectatorilor virstnici, singuratici, nepetrecăreți.

A răspuns oare emisiunea din noaptea Anului nou preferințelor acestora? Da, dacă le *considerăm cuminți*, așezate și cu orientare mai curînd muzicală decît vizuală. Ore în șir, cîntăreți români și străini foarte buni, buni și aproape buni și-au făcut unul după altul «numărul» în primul plan, fără fantezii regizorale, spectaculoase, fără jocuri derutante ale «camerelor de luat vederea» pentru a folosi un calambur lansat într-un cîntec de revelion. Muzică populară, muzică ușoară, romanțe, cîntece de pahar, arii celebre, iar muzică ușoară, iar muzică populară, iar... Fiecare și-a putut reîntîlni interpretul preferat și, pe lîngă el, alte cîteva zeci. O bandă sonoră continuă și, paralel cu desfășurarea ei, un șir de portrete de cîntăreți.

Genericul laitmotiv avea un aer mai curînd 1929 decît 1969, bos-urile și penajele fiind ornamente vestimentare pe care astăzi nu le mai prea poartă decît Zizi Jeanmaire pentru care constituie, dacă se poate spune așa, un fel de panaș propriu. După castelul Bran, după Palatul Republicii, a venit rîndul Peleșului să găzduiască o parte a programului de revelion. Cum castelele disponibile sînt pe cale să se epuizeze, imaginația scenografilor televiziunii va fi pusă la grea încercare; în următorii ani vor fi obligați să conceapă un cadru original pentru spectacolul de revelion.

Nu toate lipsurile sînt criticabile. Unele merită chiar să fie aplaudate; de pildă, lipsa «umorului» vulgar, de prost-gust. Revelionul 1969 ne-a scutit de poante boante, de glume răsuflate, de comicării de bîlci. Un singur scheci a fost oarecum *vulnerabil din acest punct de vedere*: cupletul celor trei colindătoare. Că am fi preferat totuși ceva mai mult antren, că am fi dorit o atmosferă mai destinsă, cu mai puțin stațif? De unde nu-i...

Păcat că cele mai izbutite momente de televiziune sută la sută n-au fost semnate. Cui să adresăm felicitările meritate pentru hora în planuri întretăiate, pentru secvența în care Florian Pitiș dansa cu surorile Kessler și mai ales pentru deosebita performanță tehnică a dialogului dintre Pulu Călinescu și actrițele-star? Am putea s-o facem pe ghicite, dar de cînd Lazarov nu mai este singurul campion al filmărilor combinate și al montajelor sucroși, a apărut și riscul de a greși în această privință.

P.S. Pînă vor consacra o cronică tratării și maltratării limbilor străine la televiziune, o singură mare rugăminte: să nu se mai scrie în programe «Mens sana... corpore sano». E o juxtapunere de cuvinte lipsită de orice noimă. Dacă și-au însușit observația justă că la concursul respectiv unora li se cere să vină cu «mintea sănătoasă», în timp ce «corpul sănătos» rămîne apanajul altora, și dacă persistă în dorința de a exprima titlul — savant — pe latinește, autorii ar trebui să scrie «Mens sana... corpus sanum». Nu mai sună ca la Juvenal, dar e unica formă corectă.

de Ov.S. CROHMĂLNICEANU

FEMEIA COSMICĂ

Sînt și eu unul dintre nenumărații adoratori ai Emmei Peel. Fiecare sîmbătă seară aștept cu inima bătînd să o revăd, să urmăresc pe «micul ecran» cum superbele-i picioare mai trimit printr-o zvîrlitură elegantă încă un ticălos la pămînt sau cum o lovitură fulgerătoare de karate îl scoate definitiv din luptă. Duminică, luni, marți, miercuri, joi și vineri, cînd scap de sub această fascinație, îmi rămîne timp să mă gîndesc și la natura ei, să încerc a mi-o explica. Bag astfel de seamă că fără «treningul» din mușama, fără cizmele scurte și fără «judo», idolul meu și-ar pierde aproape complet farmecul. Diana Rigg e o femeie frumoasă, dar femei frumoase nu sînt puține pe lume. Emma Peel nu-i numai atît. Ea întruchipează o formă nouă de magnetism feminin, foarte caracteristică epocii noastre. E ceva «supertehnic» care ne atrage aici. Doamna Peel are o alură de femeie obișnuită să se miște printre mașini complicate și ultraperfecționate. Costumele ei suple sugerează un stil al hainei de protecție; trupul pare a voi să se apere printr-o absolută impermeabilitate de o atmosferă străină. Ați observat că rochia de piele, șortul, salopeta, combinezonul pe care îl îmbracă piloții, pătrund tot mai mult în moda feminină? Fascinația vine din senzația că asemenea apariții zvelte ascund o putere supraomenească. Tipul Peel e al femeii «atomice», adevărată pilă de energii miraculoase. Întrînd în «explozie», nimic nu-i mai rezistă. Agresorilor le zboară armele din mîini și oricît de mătăhăloși ar fi, o mișcare electrizantă, antigravitațională îi dă peste cap, proiectîndu-i în zbor, la mari distanțe. În Emma Peel admirăm vrăjiți frumusețea insolitului, femeia descinsă de pe o altă planetă. La Geneva, cu Marin Preda și Horia Lovinescu, în fața vitrinelor unei case de modă, am făcut toți trei simultan aceeași asociație mintală și ne-am trezit spunînd: «Uite niște venusiene!» Acum îmi dau seama că moda Peel e de fapt cosmonautică.

După ce nava «Apollo-8» s-a rotit în jurul Lunii, omenirea a căpătat o nouă vanitate. La apropiata întîlnire cu ființele extraterestre ține să se prezinte sub o înfățișare adecvată. Femeile pămîntenilor presimt din instinct «moda cosmică» și nu vor să arate pe Alpha Ceti ca niște provinciale.

Corespondența, la această răscruce între doi ani, se arată a fi numeroasă și variată. Bineînțeles însă că nu lipsesc nici temele și întrebările vechi, cărora de atîtea ori am avut a le da redus, datorită, probabil — așa cum am prevăzut — interredus, datorită — probabil, așa cum am prevăzut — intervenției masive a «Almanahului Flacăra», cererile de adrese se mențin la un nivel ridicat. Tinerii noștri corespondenți nu se mulțumesc doar să-i admire vizual pe idolii lor din filme și de pe estrade, ci vor neapărat să și corespondeze cu ei. Scrisorile pe care le primim pe această temă îmbracă cele mai diferite forme, de la rugămințile înduioșate pînă la intervențiile dibace (după formula: 9/10 laude copioase la adresa «Flacării» și a redactorilor ei și 1/10 — ca din întîmplare — cerere de adrese), de la scrisori tip petiții către percepție pînă la amenințarea cu represaliile singerose. Cititorii nu țin seama că și bietele noastre inimi au o limită de rezistență și că emulii doctorului Barnard nu și-au început încă activitatea pe malul Dîmboviței. Ascultați cum ne relatează tovarășa Anca Năstăsescu din Craiova sfatul primit de la prietenii d-sale: «Bombardează cu scrisori fierbinți redacția Flacăra și poate îți vei vedea visul împlinit, deși cred că e în zadar...» Ne oprim aici, cîci ochii ni se umplu de lacrimi.

De aceea, încă o dată, precizăm: vom comunica prin poștă, celor care ne-au solicitat, adresele artiștilor români (și numai ale lor, fiindcă de altele nu dispunem). În cazuri excepționale, cititorii permanenți ai revistei ne pot trimite nouă plicuri francate conținînd scrisori numai către artiști bucureșteni, plicuri pe care le vom expedia noi.

Și fiindcă veni vorba de adrese, credem că «premiul ingenuității» poate fi acordat cititoarei Doina Neidin din Săcele-Turcheș, jud. Brașov, care ne cere adresa... «Scînteii tineretului». E posibil ca o elevă în clasa a XI-a să nu fi văzut niciodată acest ziar și nici să nu-i fi venit în minte că pentru modica sumă de 30 de bani și-l poate procura la orice chioșc? Dacă ambele ipoteze sînt valabile, o sfătuim pe tînăra noastră corespondentă să scrie la aceeași adresă la care a scris și «Flacării» (punînd, desigur, în loc de «Flacăra», «Scînteia tineretului»). Rezultatul pozitiv e garantat.

O scrisoare care ne-a făcut deosebită plăcere este cea primită de la cititoarea Tatiana Ciobanu, casieră la stația C.F.R.-Codlea. Referindu-se la articolul «Criza francului francez» din cadrul rubricii «Economicos» a colaboratorului nostru Ilie Zaharia, dumneasa scrie printre altele: «...Am citit un articol (al unei rubrici pe care de obicei o ocolesc) interesant și binevenit, în sensul că am reușit să înțeleg unele lucruri care înainte constituiau pentru mine o enigmă. De cîte ori auzi la radiojurnal discutîndu-se astfel de probleme economice ai o stringere de inimă la gîndul că sînt încă o serie de subiecte care te depășesc. Acum mi-e clar. Îmi pare rău că am descoperit «cronica economică» atît de tîrziu, deși sînt o cititoare destul de «sprigă» a revistei dumneavoastră». Rîndurile dv., stimată tovarășă Ciobanu, confirmă o veche convingere a noastră și anume că nu există teme sau subiecte inaccesibile publicului cititor. Dificultatea sau inaccesibilitatea provin, de cele mai multe ori, dintr-o tratare defectuoasă, stîngace, insuficient de competentă. N-am făcut deci rău că am introdus această cronică economică, și că am încredințat-o unui colaborator talentat și competent...

Mulțumim cititorului nostru Tiberiu Vlad din Constanța pentru că, ținînd seama de un îndemn lansat prin această rubrică acum cîteva săptămîni, ne-a trimis un material foarte interesant.

Cititorul Ștefan Andronache din Tecuci, într-o destul de lungă scrisoare, exprimă unele critici la adresa fotoreporterului «Scrisoare din Florența», publicat nu demult în «Flacăra». Criticile nu ne-au convins pe de-a-ntregul; în esență, tov. Andronache arată cum ar fi conceput d-sa un reportaj despre Florența, dar aceasta nu înseamnă că un asemenea reportaj nu putea fi și alt fel conceput. Îndemnul dumisale de a căuta «reporteri ideali» va fi urmat de noi cu tot entuziasmul. Rămîne însă de văzut și cu cîtă eficacitate..., Îl rugăm pe tov. Andronache să ne trimită materialele despre turnuri și despre cărți poștale ilustrate. Poate le vom putea utiliza.

Cititorul Iulian Bobolocu din București, «pasionat amator al artei fotografice», ne întreabă cam ce condiții ar trebui să îndeplinească pentru a-și vedea publicate fotografiile făcute de dumneasa. Nu îi putem indica o tematică anumită, preferăm însă fotografiile pe teme actuale reprezentînd crîmpeie de viață, portrete expresive, peisaje semnificative, într-un cuvînt, fotografii cu idei. Ele trebuie de asemenea să fie cît mai reușite din punct de vedere tehnic și, mai ales, ținînd seama că urmează să fie tipărite, să aibă contrastele bine marcate. Cît despre dimensiuni, preferăm fotografiile mari, în nici un caz mai mici de 9/12 cm. Dar pentru că tot sînteți bucureștean, ce ar fi, tovarășe Bobolocu, să treceți într-o dimineață pe la redacție, la secția foto? V-am putea da toate lămuririle de care aveți nevoie.

H. DONA

punct și de la capăt

● Guvernul suedez a propus la O.N.U. punerea în discuție a unei recomandări către toate țările lumii de a introduce un orar de muncă special pentru bărbații care dovedesc că-și împart treburile casnice cu soțiile lor, adică pentru cei care își ajută tovarășa de viață la cumpărături, la curățenie, la bucătărie și la creșterea copiilor.

● O zi de rămînere pe Lună a unui astronaut de la NASA — a declarat specialistul american R.W. Johnson — va costa în anul 1970 aproximativ 65 milioane de dolari, iar zece ani mai tîrziu aceeași operație nu va costa decît 5 milioane.

● În timp ce pescuia în apele Canalului Mînecii, echipajul navei franceze de pescuit «La Belle Poule» a simțit o rezistență puternică a plasei scufundate, care era cît pe-aci să răstoarne vasul. Nu mică i-a fost surpriza echipajului cînd a văzut că prinsese în plasă... un submarin englez care patrula în apele Canalului. Bravii pescari n-au eliberat submarinul decît după ce comandantul lui s-a obligat să plătească despăgubiri pentru avariile produse uneltelor de pescuit.

● *Un caz rar de corectitudine profesională* a fost înregistrat recent la Milano: un pensionar, pe nume Giorgio Giannetti, și-a uitat într-un taxi o valiză în care avea bijuterii și cecuri la purtător în valoare de peste un milion de lire. *Trecînd* pe acasă înainte de a merge la poliție să reclame pierderea, a constatat că șoferul îi adusese valiza cu tot conținutul și o încredințase fiicei sale, cerîndu-i acesteia numai costul strict al cursei făcute pentru aducerea obiectului găsit.

● Enervat de luminile roșii cu care un avion «Dessault-312» își semnaliza manevrele de decolare și aterizare pe aeroportul din Toussus-le-Noble din Franța, un taur care păștea pe cîmpul din apropiere a spart gardul înconjurător al pistei și s-a năpustit cu toată furia asupra aparatului. După ce i-a produs avarii destul de serioase, taurul și-a reluat liniștit păscutul.

● Ultima inovație americană pentru uzul îndrăgostiților: un «pix» cu pastă parfumată. Scrisă cu această pastă, hîrtia folosită la corespondență își păstrează parfumul vreme îndelungată.

● O femeie din localitatea Quierschied (R.F. a Germaniei), Marliese Klein, în vîrstă de 27 de ani, și-a ras complet părul de pe cap, umblînd astfel pe străzi, spre a protesta împotriva căsătoriei Jacquelinei Kennedy cu miliardarul Onassis. Ea a declarat că nu-și va lăsa părul să crească decît atunci cînd Jacqueline va divorța de armatorul grec și-și va relua viața de mai înainte.

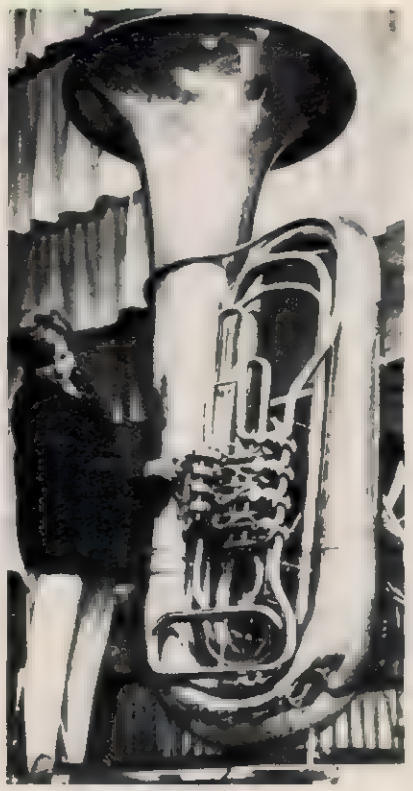

PENTRU SERENADE, NU-I RECOMANDABIL

Se povestește că un dirijor, cam iute din fire, tracasat în așa măsură de faptul că bas-tuba — în ciuda avertismentelor sale — continua să scoată sunete mult prea puternice, s-a întors spre public, a apucat un copil din rîndul întîi de scaune și l-a vîrît pe gura bas-tubei drept... surdină.

Imaginați-vă ce ar fi trebuit să facă dirijorul nostru dacă în orchestra sa se afla o bas-tubă de tipul celei expuse în orașul Kraslice din Cehoslovacia, faimos centru al producției de instrumente muzicale.

«ELECTROBIOSCOPUL» DE PE BULEVARD

«Subsemnata Caterina Schönberger, proprietară a cinematografului electrobioscop ce-l am actualmente instalat pe bulevardul din Ploiești... și care a avut mare succes în mai toate orașele mari din Europa... vin respectuos să binevoiți a-mi acorda cuvenita autorizație de a-l așeza aici în Capitală, pe locul viran de pe strada Brezoianu, colț cu bulevardul Elisabeta... instalația este din fier, tablă și stîlpi de lemn și acoperită cu pînză impermeabilă de-i zice mușama...» Așa începe petiția pe care o găsim la Arhivele Statului (mapa 29, fascicola 45387/1904) purtînd dată de înregistrare 1 noiembrie 1904. Ce era acest *electrobioscop* — nume pe care i-l vedem scris pe fațada «impunătoarei» instalații (18 × 12 metri)? În 1904, Capitala nu avea nici un cinematograf permanent, deși acest gen nou de spectacol își avea începuturile, la noi, încă din 1896. Se înființau însă, periodic, barăci improvizate, în care erau rulate filme de scurt-metraj — aceleași mai totdeauna: trenuri și vapoare în mers, defilări de trupe, dansuri, jocuri de copii, circulația pe străzi. Și pentru că lumea se obișnuise cu ele, mai rămînea un singur mijloc pentru stîrnirea curiozității spectatorilor — firma barăcii. După cum se vede, întreprinzătoarea Caterina găsise un nume destul de atractiv, încît este de crezut că a făcut afaceri bune cît timp a lucrat în București.

Ion MUNTEANU

PRACTIC, EDUCATIV ȘI IEFTIN

Tramvaiele au dispărut de mult din Tokyo, ca mijloace de transport în comun depășite fiind de nevoile marelui oraș. Unuia dintre membrii consiliului municipal i-a venit însă ideea, cu totul originală, să afecteze... educației copiilor cîteva dintre vagoanele căzute în desuetudine. Au fost amenajate aici mici biblioteci în care școlarii și preșcolarii sînt atrași în primul rînd de cadru. Ce, e puțin lucru să te joci «de-a tramvaiul» într-un tramvai adevărat? O mulțime de copii, pînă ieri copii ai străzii, expuși accidentelor și intemperiilor, vin zilnic la originala bibliotecă unde citesc, fac schimb de cărți, se instruiesc... Iar această adevărată operă de prevedere socială și educație costă o nimica toată.

GASTRONOMICĂ

CU ALTERNATIVĂ

Orice abuz duce la exces. Adevărul acestui dicton neoclasic a putut fi verificat de oricare cugetător la înfruntarea celei de-a treia strîchini cu sarmale durdulii, în turnirul culinar organizat pe parcursul celor cinci zile de revelion.

Așadar, impune-se ca măcar la început de an nou nobilele bipede raționale, care, în acest festin tradițional, au pustiit cămările și au sacrificat pe altarul plitelor și aragazelor generații de rîmători și alte nevinovate coființe necuvîntătoare, să se oprească măcar o zi.

Cu acest prilej, invitați doi-trei prieteni pe chipul cărora ați observat o ușoară îngîndurare și care, din surse sigure, știți că au început să consume în mod bizar tonifianta băutură etichetată de cei ce învață limba franceză la televizor cu numele de «théay des soucoutées».

După ce au sosit, îi poftiți în jurul unei mese goale și, cu glas șoptit, explicați-le de ce trebuie ca fiecare om să fie moderat mai ales cu mîncarea; că bolile de stomac, ficat, inimă etc. etc. se datoresc nu consumului de lucruri rele, ci mai ales abuzului de lucruri bune; că vînatul, animalele domestice, peștii, păsările mai trebuie cruțate măcar pentru a nu dispărea ca specii din cauza oamenilor hulpavi ș.a.m.d., și că pot mînca și altceva decît oriștănii la frigare, fripturi la grătar sau sarmale fără a risca să moară de inanițe.

După acest scurt «speech», puneți pe masă o mămăliguță și serviți-le la fiecare cîte două linguri din următoarea compoziție — pregătită în prealabil — și rezultată din 1/2 kg ciuperci albe curățate, spălate și tăiate mărunt, aruncate într-o cratiță în care s-a muiat la foc încet — în 50 g unt — o ceapă tocată. (Amestec în care, după ce fierbe 30 minute, se adaugă 250 g smîntînă.) Totul sărat și piperat după gust.

Explicați-le că ceea ce mănîncă se numește tocănița de ciuperci cu smîntînă. La sfîrșit fiecare va fi obligat să bea cîte 1/2 de pahar de apă minerală de Malnaș.

P.P. NAȘU

P.S. Dacă după 30 minute de la acest dejun copios observați că musafirii dau semne de neliniște inexplicabilă că și viața dv. este în primejdie. Singurul lucru ce-l mai puteți face este să-i aruncați într-un taxi și să-i debarcați la un restaurant.

TOKYO Tensiune în industria minieră niponă; noul program de raționalizări întocmit de patronat prevede licențieri masive. Pînă în prezent, un număr de 230 000 de mineri au fost concediați sau obligați să lucreze în alte ramuri industriale.

WASHINGTON Deși pentru luna ianuarie 1969 fusese prevăzută chemarea sub arme a unui număr de 27 000 de tineri americani, Pentagonul anunță că cifra a fost depășită și că în februarie vor fi chemate 6 000 de persoane în plus.

DJAKARTA Un contract pe 10 ani a fost încheiat între societatea petrolieră indoneziană «Petromina» și marele concern italian ENI. Scopul? Exploatarea în comun a zăcămintelor de petrol din Borneo.

BEIRUT Ploile torențiale din ultimele săptămîni au pricinuit mari pagube în provincia Bakaa. 15 000 hectare de pămînt arabil au fost inundate.

LONDRA Guvernul britanic consideră că proiectul realizării în comun de către Anglia, Franța și R.F. a Germaniei a aerobuzului pentru transporturi aeriene se dovedește a fi cu totul nerentabil. Drept care își menține decizia de a-și retrage contribuția cu care se angajase inițial: 60 000 000 de lire sterline.

ATAE Aici a intrat în funcțiune cel mai mare centru meteorologic din R.P. Mongolă. Dotată cu aparataj modern, instituția va stabili legături directe cu marile centre hidrometeorologice din lume.

MOSCOVA Potrivit unei înțelegeri stabilite recent, grupe de specialiști sovietici și japonezi vor efectua studii pentru o eventuală participare a Japoniei la exploatarea bogățiilor naturale ale Siberiei și Extremului Orient.

HAMBURG Noua firmă «Ruhrkohle AG», care concentrează mai multe întreprinderi carbonifere (reprezentînd două treimi din producția Ruhrului), a hotărît să folosească numai «minele cele mai rentabile». Zeci de alte mine, cu capacitate globală de circa 20 milioane tone pe an, urmează să fie închise treptat.

BUDAPESTA 70 de milioane de forinți urmează să fie investiți pentru construirea unei noi fabrici de poduri. Prin folosirea prefabricatelor, noua fabrică va putea produce un pod rutier în numai șapte zile în loc de cîteva luni cît erau necesare pînă acum.

SAN YSIDRO Una dintre cele mai mari bande de traficanți de droguri se află sub anchetă în Los Angeles. Marfa de contrabandă, descoperită în urma unui denunț la San Ysidro, este evaluată la peste un milion de dolari.

BONN Printr-o decizie a guvernului vest-german sînt majorate cu 50 000 000 mărci anual cheltuielile federale pentru construirea unor adăposturi pentru populația civilă, în cazuri de urgență.

NEW YORK La 16 ianuarie va fi inaugurată linia modernă de cale ferată Washington-New York. Inițial, trenurile vor circula pe acest traseu cu 177 km/oră. Ulterior se va ajunge la o viteză orară de 265 km.

RANGOON Aproape 200 de unități industriale și comerciale au fost trecute în patrimoniul statului în urma unui act de naționalizare emis de guvernul birman.

SFATURILE CELOR CE PLEACĂ

Walt Rostow, consilierul special al președintelui Johnson pentru problemele securității, a fost fără rezerve considerat de cunoscătorii culiselor administrației democrate drept principalul responsabil al politicii escaladării în Vietnam, și ca atare obstacolul major în calea negocierilor. Acum, la cîteva săptămîni înainte de predarea funcției, Rostow caută să dea sfaturi pentru viitor. Vom ajunge să vedem pacea în Vietnam, spune el, dar nu trebuie fixată nici o dată precisă. De ce? Pentru că nu s-ar putea face progrese spectaculoase.

Întrebat însă dacă nu cumva atitudinea obstrucționistă a regimului de la Saigon amînă scadența păcii, Rostow a declarat că «guvernul de la Saigon nu poate fi acuzat de manevre dilatorii». Nu de aceeași părere este ministrul apărării, Clifford, care, după cum relatează «Sunday Telegraph», în afara declarațiilor publice a spus deschis în particular saigonezilor că «pot să se arunce în mare dacă nu le plac cumva negocierile». Nu de aceeași părere este senatorul McGovern — căruia i se atribuie în viitor un rol influent — și care, nemulțumit de comportarea lui Ky la tratativele de la Paris, l-a caracterizat drept «o paiață dictatorială». De asemenea, consilierul viitorului președinte, profesorul Kissinger, se înscrie în rîndurile celor cu păreri nu prea bune despre «aliații sud-vietnamezi», ceea ce i-a atras din partea lui Ky epitetul de «palavragiu».

Evident, nu lipsesc și nu vor lipsi sprijinitori ai lui Rostow, care consideră că acum a sosit momentul ca cei priponiți la Saigon să joace un mai mare rol diplomatic, respectiv să-și atragă asupra lor furiile pentru tactica tergiversării, urmărind ca la adăpostul acestei tactici să fie continuată vechea politică. Rămîne de văzut dacă nu va deveni totuși mai repede vizibil că Ky și ai săi nu pot decît să-i compromită și mai mult pe cei ce îi sprijină. În acest caz sfaturile lui Rostow riscă să fie covîrșite de cele ale lui Clifford. Mai ales că nu a precizat ce înseamnă concret în limba vietnameză «să se arunce în mare».

Nicolae LUPU

CABINETUL RUMOR — PRIMII PAȘI

În anii '63-'64 s-a vorbit despre un «miracol» italian. După o oarecare stagnare, situația economică din ultimii doi ani a urmat iarăși o linie ascendentă. Se părea că se pot da aprecieri pozitive în acest sens și unii observatori o făceau cu multă asiduitate, atribuind «succesul» politicii economice duse de coaliția de centru-stînga. Dar în primăvara lui '68 în urma alegerilor, socialiștii, al doilea partid important din coaliție, au înregistrat un evident regres. Cauza: nerealizarea unora dintre reformele economice și sociale preconizate în programul lor electoral anterior, dintre care la unele renunțaseră intrînd în coaliție și altele rămaseseră neînfăptuite în timpul guvernării de centru-stînga. Socialiștii s-au retras din coaliția guvernamentală și Italia a intrat atunci în criză politică. După lungi pertractări și întrevederi între liderii politici, după un guvern de tranziție, compromisul a reintervenit și coaliția de centru-stînga s-a refăcut. Mari mișcări sociale au avut loc însă între timp. Greve, demonstrații, revendicări de majorare a salariilor și pentru îmbunătățirea condițiilor de viață. În acest context programul noului guvern era așteptat cu cel mai mare interes. Dar acesta cuprinde, după cum apreciază majoritatea observatorilor politici, un număr mic de noutăți, iar mijloacele concrete de atingere a obiectivelor propuse nu sînt precizate.

Se prevede în primul rînd să se răspundă revendicărilor celor mai urgente, care au apărut în cadrul largii mișcări sociale. O lege va defini noile drepturi ale muncitorilor. Sistemul pensiilor — originea grevei naționale din 14 noiembrie 1968 — va fi revizuit. Dar nici o precizare n-a fost făcută asupra posibilităților de eliminare a diferențierilor existente de la o regiune la alta între salariile muncitorilor de aceeași categorie. Pe de altă parte, noile fonduri de investiții prevăzute sînt departe de a asigura crearea unor noi necesități de forțe de muncă în măsură să reducă numărul șomerilor — aproape un milion — și să dea de lucru celor 4-5 milioane de lucrători fără angajamente stabile. Politica de stimulare a investițiilor este pusă sub semnul incertitudinii și de «fuga» tot mai accentuată a capitalurilor italiene în străinătate. Sistemul «regionalizării» preconizat acum 20 de ani de Constituție va debuta începînd din noiembrie 1969 prin organizarea alegerilor regionale. *Dar nu se poate ști dacă acest simplu fapt va putea să reducă disparitățile dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni din Italia și mai ales între nord și sud.*

În orice caz, se pare că actuala stare de lucruri nu are darul de a predispune la entuziasm pe membrii noului cabinet Rumor.

Ilie ȘERBĂNESCU

JAPONIA — OPȚIUNI COSMICE

Recent, conducătorul Institutului japonez pentru problemele cosmosului și aeronauticii, dr. Noboru Tajaki, a făcut o comunicare surprinzătoare: la începutul anului 1969 (probabil în martie) urmează să fie lansat în Japonia un satelit artificial dotat cu aparataj special pentru culegerea unor date științifice. În cercurile științifice de specialitate vestea a fost obiectul unor vii comentarii, cu atît mai mult cu cît, pînă la comunicarea doctorului Tajaki, se știa că Japonia, în ciuda locului de prim plan pe care îl deține în rîndurile marilor puteri industriale, are o serioasă și recunoscută rămînere în urmă în domeniul cercetărilor cosmice. Se mai știa că, în orice caz, sumele destul de restrînse (7 miliarde yeni) alocate de guvernul din Tokyo pentru cercetări cosmice erau cu totul insuficiente pentru lansarea Japoniei dincolo de «pragul cosmic». Multă vreme, absența unor performanțe nipone în această direcție a fost atribuită așazișei «alergii atomice» a japonezilor, ceea ce nu este însă adevărat decît în măsura în care se referă la prezența bazelor atomice americane pe teritoriul Japoniei.

Fapt este că de mai mulți ani oamenii de știință japonezi desfășoară o intensă activitate teoretică și de laborator pentru a ține pasul cu realizările pe plan internațional în domeniul studierii spațiului extraterestru. În octombrie 1966 a fost lansată prima rachetă mai mare cu patru trepte, denumită «Miu» (21 m lungime, 40 tone greutate), și capabilă să atingă o o altitudine de aproape 400 de kilometri. Era un început promițător, și din punct de vedere științific existau toate condițiile pentru o evoluție rapidă în construirea și lansarea experimentală a rachetelor purtătoare. Dacă totuși s-a bătut pasul pe loc, aceasta se explică printr-o serie de operațiuni de culise care au intervenit ca rezultat al unor ciocniri de interese și rivalități deschise ivite între principalele organisme de stat cărora li s-a încredințat construcția rachetelor japoneze: Institutul pentru problemele cosmosului și aeronauticii și Direcția pentru dezvoltarea științei și tehnicii. Pe de altă parte, o seamă de paralelisme apărute în efectuarea diferitelor lucrări practice și de laborator au dus la irosirea fondurilor, și așa anemice, destinate cercetărilor. Pregătirile de lansare au fost frînate și de faptul că sindicatul pescarilor din insula Kiușu a refuzat să admită folosirea Capului Kagoshima ca rachetodrom, întrucît aceasta ar îngusta zona respectivă de pescuit. În cele din urmă, o mare parte dintre instalațiile din Kiușu au trebuit să fie transferate pe insula Tanegashima, situată mai la sud, și unde s-a construit un nou rachetodrom.

Dincolo de aceste dificultăți, principala piedică ce stă în calea intrării Japoniei în rîndul statelor care desfășoară o intensă activitate independentă în deslușirea tainelor cosmosului constă în lipsa de fonduri. Specialiștii sînt de părere că încă de pe acum sînt necesare alocații de aproape 40 de miliarde yeni din bugetul țării (172 miliarde) pentru «trecerea pragului cosmic».

Dacă vor fi afectate fondurile scontate, nu este exclus ca primul satelit artificial al Pămîntului lansat în Japonia să fie urmat de alte performanțe cosmice nipone. Cu atît mai mult cu cît — așa cum anunță ultimele telegrame — noile rachete japoneze folosesc acum combustibil lichid în locul celui solid, iar pe rampa de lansare se află rachete perfecționate (80 de tone) din seria «Miu», purtînd inițialele «Q», «M», «N».

Dic. BABOIAN

DISPUTĂ PENTRU UN TRON ILUZORIU

Ora 8 dimineața este puțin potrivită pentru o vizită neanunțată la o reședință princiară, dar șeful poliției din Saragoza nu și-a complicat existența cu griji care țin de delicatele probleme ale protocolului. Cu un respect de circumstanță, fără să ocolească însă tonurile energice, polițaiul a făcut cunoscut prințului Charles Hughes

COMENTARIU

mareșali și colonei

de Silviu BRUCAN

Brazilia, cea mai mare țară latino-americană, se află din nou în centrul atenției, în urma măsurilor «dure» luate de președintele Costa e Silva. De fapt, din 1964, cînd a fost răsturnat de la putere președintele Goulart, Brazilia a fost guvernată fără întrerupere de un regim militar. Lovitura de stat din 1964 a fost denumită «revoluție» și a dus la instaurarea ca președinte a mareșalului Castelo Branco. În 1967 a avut loc o nouă «revoluție» prin venirea la putere a mareșalului Costa e Silva, iar ceea ce se întîmplă în prezent este proclamat ca a treia «revoluție», ilustrare a modului în care un cuvînt poate fi folosit în politică exact pe dos.

De astă dată, bucluc a fost declanșat în Parlament de o cuvîntare a deputatului Marcio Alvez, în care acesta a criticat represiunea brutală a poliției și a rostit o aprigă filipică împotriva regimului militar, chemînd pe deputați să boicoteze parada militară de Ziua independenței și ceea ce probabil a umplut cupa — cerînd femeilor braziliene să refuze orice contact cu militarii. Simțind că în joc este mai mult decît onoarea lor, militarii au cerut arestarea lui Alvez și trimiterea lui în judecată. Nu era numai o pică personală, deoarece deputatul Alvez — un ziarist popular — exprimase nemulțumirile acumulate în opinia publică împotriva inflației endemice, a înrăutățirii situației salariaților, a stagnării vieții sociale și a climatului de asfixiere intelectuală. În mod surprinzător, Congresul brazilian, atît de maleabil și docil pînă atunci, a refuzat să-l arunce pe Alvez lupilor îmbrăcați în uniformă, printr-un vot de 216 contra 141.

Ca atare, președintele Costa e Silva, care la 15 martie 1967, o dată cu venirea la putere, promisese «democratizarea țării», a promulgat un așa-zis «act instituțional» prin care suspendă Parlamentul «sine die» și-și asumă puteri depline. În aceeași noapte a început o nouă «vînătoare de vrăjitori» — primii arestați fiind foștii și viitorii aspiranți la președinție: Kubitschek, Quadros, Lacerda și cîteva sute de deputați, ziariști și militanți progresiști care scăpaseră în timpul primelor două «revoluții». A doua zi a fost instituită o cenzură severă a presei, întîrziere care a permis marelui ziar «O Estado» să apară cu un editorial pe tema: «Nu se poate conduce o țară cu 90 de milioane de oameni ca o divizie». Se pare însă că tocmai aceasta este esența celei de-a treia «revoluții».

Chiar și ziare americane, de regulă lipsite de prejudecăți față de frecventele lovituri militare din America Latină, se arată neliniștite de consecințele previzibile ale unor asemenea convulsiuni sociale: «Președintele Braziliei, Arthur da Costa e Silva — scrie Newsweek — pare să opereze potrivit principiului că dacă o treabă merită să fie făcută, ea merită să fie făcută prost», parafrazare bine întoarsă din condeiul unei zicale americane populare. New York Times este de părere că «explozia furiei militare împotriva criticilor civili ai guvernului militar al președintelui Costa e Silva constituie o victorie pentru ofițerii «liniei tari» care vor un regim mai forte». Ziarul atribuie această victorie unor colonei care preconizează un regim autoritar timp de 20 de ani, menit a ridica nivelul economic al țării printr-un «progres disciplinat» și prin alte metode militare încercate care au dat rezultate în regimentele lor. Acești colonei consideră ca «subversivi» pe toți politicienii, intelectualii, preoții romano-catolici, ziariștii și studenții care protestează împotriva indiferenței guvernului față de problemele sociale, împotriva incompetenței administrative și a brutalităților polițienești. Asemenea proteste și critici pot veni numai de la niște civili «subversivi» care trebuie băgați cu toții la carceră.

Dictatura militară, după cum se știe, nu rezolvă gravele probleme economice și nici nu înlătură racilele sociale care în Brazilia se manifestă prin existența a milioane de muritori de foame, ci doar interzice să se vorbească despre ele. Iar această interdicție este din ce în ce mai greu de impus în a doua jumătate a secolului XX, chiar dacă în acest scop este folosită forța armată.

de Bourbon-Parma că trebuie să părăsească de îndată pămîntul Spaniei. Prințul a schițat un protest, însă orice discuție părea inutilă: ordinul de expulzare, semnat de guvernatorul Saragozei, era categoric. Prințul urma să plătească astfel greșeala de a se fi angajat în «activități politice». Mai tîrziu s-a aflat că decizia fusese luată chiar de către Caudillo, cu două ore înainte de reuniunea ministerială de la Pardo. Era un gest care mărturisea o opțiune definitivă...

Spania este, formal, o monarhie fără... rege. Pentru tronul deocamdată iluzoriu (pentru că Franco n-are încă intenția de a se retrage) disputa este aprigă. Fantomatica miză înfierbîntă spiritele și dezlănțuie neașteptate pasiuni. Favoritul regimului este prințul Juan Carlos, fiul lui Don Juan, conte de Barcelona, despre care mulți afirmă că în curînd va fi desemnat drept succesor al lui Franco. Juan Carlos a devenit o prezență frecventă în tribunele oficiale, cea ce dezvăluie, cert, preferința pe care o manifestă Caudillo. Dar mai există și... Charles Hughes de Bourbon-Parma. Și el revendică același tron, considerîndu-se moștenitor al coroanei spaniole. Însă, observă «Le Monde», prințul s-a născut la Paris și actualul regim de la Madrid refuză să-l recunoască drept spaniol. Or, succesorul lui Franco, potrivit legii constituționale, trebuie să fie un spaniol. Totuși, Charles Hughes a primit permisiunea să se instaleze în Spania. Echivocul a fost savant cultivat. Permisiunea n-a reprezentat o simplă concesie făcută «beretelor roșii» — carliștii, susținătorii prințului — care au fost alături de Franco din prima zi a războiului civil (o forță decisivă pe care a putut conta Franco» — afirma un cotidian parizian). La Madrid existau și alte calcule: prezența în Spania a lui Charles Hughes urma să-l îmblînzească pe Don Juan de Bourbon (socotit «prea liberal»), pentru a abdica în favoarea fiului său Juan Carlos.

Jocul ar fi putut, probabil, continua încă multă vreme, pentru că problema tronului nu este presantă, dacă Charles Hughes n-ar fi avut nefericita inspirație de a înmulți contactele în lumea politică. Iar în afara partizanilor săi, a încercat să-și creeze prietenii printre liderii sindicali din Asturia și în amfiteatrele universitare efervescente ale Barcelonei. Limitele admise la Madrid fuseseră depășite.

«Beretele roșii» au reacționat printr-o furtunoasă manifestație. Prietenii de ieri ai regimului strigau: «Nu — dictaturii». Misiunea de a le răspunde a revenit, ca de obicei, poliției...

E. OBREA

Iarna, care a cuprins întreaga Europă, pare mai puțin aprigă la Paris. În Place du Carousel zăpada s-a așternut într-un strat subțire, sublimînd parcă frumusețea acestei statui a sculptorului Maillol.

Foto: France Presse

O nouă expediție de explorare a adîncurilor submarine urmează să înceapă zilele acestea în preajma insulei San Clemente, la circa 100 kilometri de coasta Californiei. Experiența, a cărei durată va fi de 60 de zile, va fi efectuată cu ajutorul «casei submarine» Sealab III, care urmează să coboare la 188 metri în adîncul oceanului.

Foto: Keystone

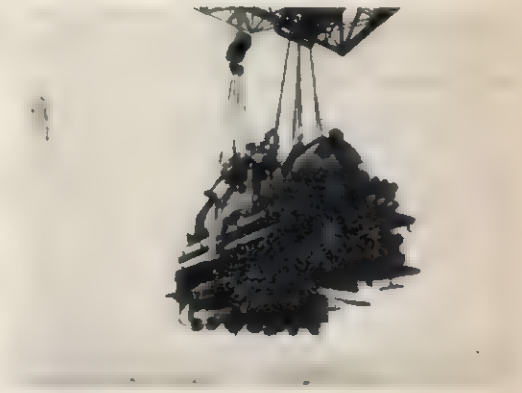

CONAKRY

PE DRUMUL DEZVOLTĂRII INDUSTRIALE

Corespondență specială de la Nestor ROURA

Dacă principalul obiectiv al planului de dezvoltare economică a Guineei în perioada anilor 1960-1963 a fost agricultura, domeniu în care s-au obținut importante realizări, planul septenal 1964-1970 pune accentul pe industrie și exploatarea minieră.

Investițiile recent făcute de guvernul de la Conakry (la care se adaugă fondurile împrumutate de la Banca Mondială — în total 100 000 000 dolari) în scopul intensificării lucrărilor de construcții ale complexului minier și industrial de la Boké concretizează realizarea unor importante obiective.

Rezervele de fier de la Kaloum (2 miliarde tone de minereu brut) au început să fie exploatate. Din cantitățile obținute, o parte sînt exportate în R.F. a Germaniei, R.P. Polonă, Marea Britanie. Masivele Simandon și Mont Nimba oferă de asemenea unul dintre cele mai importante zăcăminte de fier din lume, evaluat la 25 miliarde tone.

O altă bogăție a Guineei, căreia în cadrul actualului plan de dezvoltare economică i se acordă o atenție deosebită, este bauxita. Cele mai importante zăcăminte sînt exploatate la Fria. Mari zăcăminte (5 miliarde tone) se mai găsesc în insulele Loos, nu departe de capitală, altele au fost recent descoperite. Guineea este al 7-lea producător de bauxită din întreaga lume. Datorită însă industriei prelucrătoare încă slab dezvoltate și a lipsei de energie hidroelectrică cele 525 000 tone extrase în 1966 (cantitate minoră față de posibilități) au fost exploatate în străinătate. Se preconizează ca în cel mult cinci ani modernul complex minier și industrial de la Boké să funcționeze din plin. Compania de bauxită a Guineei, naționalizată în proporție de 49%, a și încheiat contracte pentru următorii ani.

În ciuda unor importante cheltuieli de amortizare, se contează pentru anul acesta pe beneficii de 50 000 000 dolari. Avantajele politicii de industrializare a țării sînt însă deopotrivă și de ordin social, deoarece se va ajunge astfel la îmbunătățirea nivelului tehnologic al muncitorilor acestei țări.

ARHIVA - FOTO

TELEFONIA INTERDIPLOMATICĂ

6 ianuarie 1927 este ziua inaugurării convorbirilor internaționale prin telefonia fără fir. Începutul îl face Anglia împreună cu S.U.A., care au investit 100 000 000 de dolari în stațiile de emisie-recepție instalate de o parte și de alta a Oceanului Atlantic. Prima convorbire: Londra-New York. În fotografia 1: grupul de diplomați și experți, la Londra, în timpul convorbirii inaugurale. Noul serviciu fiind pus cu precădere la dispoziția ministerelor de externe, telefonia intercontinentală, folosită atunci pentru prima dată în lume, a fost numită un timp interdiplomatică. Franța a introdus sistemul un an mai tîrziu, între Paris și Alger, iar în ianuarie 1929, între Paris și Buenos Aires (distanța — 11 000 de km). În România telefonia intercontinentală fără fir a fost introdusă în anul 1931. În fotografia 2: miniștrii din acele vremuri, ai comunicațiilor și ai afacerilor externe, în localul telefoanelor din strada Bursei, la 9 noiembrie 1931, în timpul primei convorbiri București-Washington.

SENATORUL.. VINDECAT ȘI APARTHEIDUL

Păstrarea imuabilă a apartheidului impune în Republica Sud-Africană cele mai neașteptate măsuri. Cei chemați să vegheze ca nici în vis să nu se producă vreun «amestec» între rase sînt bîntuiți de o teamă instinctivă că oricînd ar putea fi acuzați de ușurință, ceea ce presupune *încheierea carierei lor oficiale*. De aceea ei recurg pe scară largă la «vînătoarea de vrăjitoare». La fel de categoric se comportă cenzorii cu orice idee care ar putea lăsa impresia, fie ea oricît de îndepărtată, că barierele dintre rase nu sînt chiar atît de categorice cum susțin legile sud-africane. Ultima interdicție impusă la Pretoria a lovit filmul american «Finian's Rainbow», realizat după o comedie muzicală de răsunător succes în multe țări. Ce elemente «inadmisibile» — așa a sunat *sentința prin care a fost împiedicată rularea* filmului — existau în acest «musical»? Subiectul înfățișează un senator american cu mentalitate rasistă care, datorită unei întîmplări din care fantasticul nu lipsește, se transformă în negru. După ce cunoaște neajunsurile noii lui situații în S.U.A., își recapătă culoarea pielii, ceea ce îl repune în drepturi. «Renașterea» îl determină însă să se lepede de prejudecățile rasiale...

Ura cenzorilor sud-africani s-a concentrat asupra aspectelor «cu substrat politic» dăunător *apartheidului*. Bineînțeles că nu peripețiile dureroase ale senatorului «înnegrit» i-au supărat mai mult, ci în primul rînd prezentarea, chiar ireală, a «mutației» de la o rasă la alta și apoi primejdioasa renunțare la rasism.

Z. FLOREA

BILANȚUL UNEI «ASOCIERI»

Negocierile pentru reînnoirea Convenției de la Yaoundé (convenție prin care 18 state afro-malgașe au obținut în 1964 statutul de «asociate» la Piața comună) au fost deschise oficial la Bruxelles încă înainte de a se păși în 1969, cu toate că aceasta expiră abia la 31 mai, iar sesiunea ministerială a reprezentanților «celor șase» și ai «celor 18» a fost prevăzută pentru sfîrșitul lui martie. Este, evident, vorba de un răstimp necesar găsirii unei rezolvări a divergențelor ivite între țările afro-malgașe asociate (EAMA) și țările Pieței comune. Aceste divergențe au la bază o serie de nemulțumiri ale «celor 18» în ce privește relațiile cu țările din Piața comună. Reuniunea de la Bruxelles a fost precedată — și pare-se determinată — de un turneu în țările vest-europene, membre ale Pieței comune, al lui Hamani Diori, președinte al Nigerului, de astă dată în calitate de președinte al Organizației comune africane și malgașe (OCAM) și de conducător al unei delegații a celor 18 țări africane asociate Pieței comune. În convorbirile purtate, Diori a cerut adoptarea unor prevederi în acordul reînnoit, care să facă această asociere «mai efectivă și mai favorabilă statelor africane». Manifestîndu-și îngrijorarea față de nivelul scăzut al schimburilor comerciale cu asociatele lor din Piața comună, țările afro-malgașe cer acestora să-și mărească importurile din țările africane și în special să renunțe la barierele vamale puse în fața unor produse africane, ca de pildă cele agricole, analoge și concurente ale produselor vest-europene. De asemeni, țările Pieței comune sînt chemate să-și îndeplinească angajamentele asumate prin Convenția de la Yaoundé cu privire la stimularea dezvoltării țărilor afro-malgașe asociate, acordîndu-le acestora un ajutor financiar și tehnic mai eficient.

În aceste condiții se pare că cele cinci luni care au mai rămas pînă la reînnoirea Convenției de la Yaoundé s-ar putea dovedi un termen prea scurt.

I. CIOARĂ

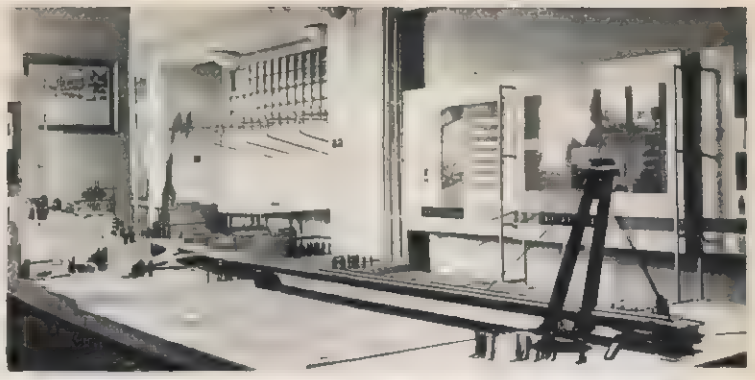

La Bratislava, capitala Slovaciei, se va construi un nou pod peste Dunăre, lung de 432 metri și lat de 21. Proiectul aparține profesorului doctor Arpad Tesár de la Uzinele de stat Klement Gottwald din Bratislava. Fotografia vă înfățișează macheta noului pod.

Foto: C.T.K.

COMPUTER

- **Cifre privind balanța comercială japoneză pe anul 1968. La capitolul export, totalul se ridică la 1 197 349 000 dolari (numai în S.U.A. s-au exportat mărfuri în valoare de aproape 400 000 000 dolari). Importurile au crescut și ele la 1 135 868 000 dolari.**
- **Bugetul Parisului pe exercițiul 1969 indică sporuri masive (42,6%) la impozitele locale și taxele de salubritate. Motivul — un deficit de 350 000 000 franci, care trebuie acoperit.**
- **Explozie demografică în Thailanda: creșterea anuală a populației —. 1 000 000. Conform ultimului recensămînt, țara numără aproape 35 000 000 de locuitori.**
- **Din cei 4 000 000 de spanioli care trăiesc în străinătate, 1 500 000 sînt stabiliți în diferite țări din Europa, iar restul de două milioane și jumătate în America Latină. Între timp migrația continuă: numai în 1967 peste 100 000 spanioli și-au părăsit țara.**
- **Bilanț preliminar pe 1968 al criminalității și stării infracționale în S.U.A. F.B.I. comunică: criminalitatea a crescut cu 19% față de anul 1967, jafurile cu 32%, actele de huliganism cu 37%.**
- **Un plan pe cinci ani pentru dezvoltarea industriei siderurgice în Argentina prevede o creștere cu 30% a actualei producții de oțel. Pînă în 1974 această țară va ajunge să producă 4 000 000 tone de oțel pe an.**
- **La termocentrala Nazarovskaia din Siberia se experimentează un turbogenerator-gigant, cu o capacitate de 500 000KW.**
- **Cel mai recent sondaj cu privire la popularitatea actualului cabinet britanic indică o scădere masivă a susținătorilor guvernului Wilson. Numai 19% dintre cei chestionați s-au pronunțat în favoarea politicii laburiste.**
- **Un credit de circa 400 000 000 dolari va fi acordat Indiei de către S.U.A. O parte din această sumă va fi folosită pentru cumpărarea unei cantități de 2 300 000 tone de grîu din S.U.A.**
- **Pînă în 1975 avioanele «Starfighter», aflate în dotarea țărilor vest-europene din N.A.T.O., vor fi înlocuite cu un nou avion de luptă cu geometrie variabilă. Este vorba de un lot de 1 000 aparate, care vor necesita cheltuieli de producție evaluate la 2 500 000 000 dolari.**

CRONICA DE TREI SECUNDE

Telespectatorii americani au sărit ca arși cînd un meci de base-ball a fost întrerupt pentru a se transmite, în direct, Luna văzută din Apollo-8. S-a terminat și cu mitul Lunii: mitul e, de altfel, canuțiu, pustiu, dezolant, n-ai ce vedea, n-ai ce visa, decît retroactiv, visurile fastuoase pe care noi le-am visat privind de pe pămînt. Așa trăiesc multe iluzii: retroactiv. Doar clinii, cu intuiția lor superioară, au știut ceva urlînd la astru, alegîndu-l drept interlocutor pentru disperarea lor și dînd astfel simbolului o dimensiune mult mai aproape de adevăr. Luna e bună de dat la clini. Dar ce vor face oamenii — aceasta e problema, ca ori de cîte ori are loc o demitizare brutală. Ne trebuie altceva, alt mit, care? Habar n-am. Dacă Alain Delon, steaua fetelor neprihănite, a intrat într-o combinație lușă, fetele îndurerate suferă cît suferă și găsesc puterea să-l înlocuiască pe suspect cu un alt artist pur, tînăr și frumos. Putem însă umili lumea extraterestră, jucîndu-ne cu ea de-a destinul stelelor de cinema, pe Pămînt? Și dacă Iupiter e și el pustiu și dezolant? Cucerirea Lunii nu rezolvă ci complică setea noastră de idoli — problemă psihosocială la fel de dificilă ca aceea a perfecționării rachetelor. Oricît am face pe deștepții, instinctul totemic, obscur și tenace nu-și găsește moartea, el caută mereu, pe cer, peste cer, sub cer, în ape, pe tavan, pe pereți și în pivnițe — irealități solide pentru a le invoca în momentele în ananghie ale omului. Ne trebuie deci ceva sigur, un mit incasabil, durabil, ieftin și plăcut, ca pantofii duroflex, de pildă.

POVEȘTILE DE LA GURA SOBEI

Ca la o imensă gură a sobei, radioul și presa ne-au adus la sfîrșit de an poveștile de sfîrșit de an, toarse pe vremuri de bunica și pisica. Un școlar din Belgia agață de un balon o rugă pentru Père Noël — «aș vrea o chitară, n-am tată, mama e săracă, merci...», balonul se înalță la cer și trece în Franța unde-l găsesc niște pădurari care-l duc la un han și hangița face o cafeță prin sat și copilul primește de Anul nou chitara. Dickens. După ce a omorît în 15 ani vreo 45 000 de crocodili, unul dintre cei mai celebri vînători ai lumii — Bobby Wilmott — e mușcat de un șarpe mamba, se tîrîie 10 km pînă la cortul său și își face o injecție; e prea tîrziu. Marele vînător Wilmott moare. Răzbunarea șarpelui mamba. D-ra Bauciel, plimbîndu-se ca de obicei în jurul casei, își fracturează un picior și nu-și mai poate serba tortul cu cele 104 luminări. Erich Erdstein, agent special al poliției din Parana (Brazilia), vine la Londra și declară ziarului «The People» că la 14 septembrie 1968 el l-a ucis pe celebrul doctor Mengele, călăul de la Auschwitz. «L-am capturat lîngă orășelul Foz do Ignaca, l-am aruncat într-o barcă, dar un comandant nazist m-a atacat, încercînd să recupereze prizonierul. Decît să-l văd scăpat din nou, l-am împușcat»... E poate povestea cea mai frumoasă dintre cele îngrămădite la gura sobei în 1968. Dar tocmai de aceea nimeni nu o poate crede. E destinul poveștilor prea drepte, prea necesare, prea omenești.

Radu COSAȘU

carte

● Notăm cu satisfacție apariția volumului **Amintiri. Evocări, semnat de istoricul și criticul de artă G. Oprescu**, care ni se relevă ca un foarte interesant memorialist și un sugestiv portretist al personalităților înfățișate și evocate (Editura pentru literatură).

● **Cartea Pagini de proză** de Ion Barbu constituie o apariție interesantă nu numai pentru istoria literară, dar și, în același timp, și o contribuție esențială la cunoașterea acestui mare personalități poetice. Ediția este îngrijită de Dinu Pillat, care semnează și un comprehensiv studiu introductiv (Editura pentru literatură).

● O incursiune cu aparatul fotografic în adâncurile minunatăe capriciilor ne oferă **Hedy Löffler în albumul Copii, copii**. Lumea de candori infantile e surprinsă de fotoreporteră în imagini saturate de umor, duioșie, frăgezime și, mai ales, de multă multă dragoste. Text: Mircea Sîntimbreanu (Editura Meridiane).

● Al. Balaci publică *în Editura* pentru literatură universală volumul IV din clarete și documentatele sale Studii italiene.

● În cartea recent apărută, **Logica frumosului, Liviu Rusu, întemeiat pe o bogată informație, își demonstrează, încă odată în Impotriva curentelor care se opun rațiunii de frumos ca bază a esteticii, aceeași preocupare**: că prin tendința de a restrânge opera frumosului, cît mai ales tendința de a elimina acest concept din domeniul esteticii este nelntemeiată (Editura pentru literatură universală).

● **În traducerea lui Demostene Botez** au apărut, într-un singur volum B.P.T., romanele **Noaptea Ilimpăr și Bal la castelul d'Orgel** de scriitorul francez Raymond Radiguet (1903-1923).

● În Editura științifică a apărut o introducere în filosofia culturii de Al. Tănase.

● J.J. Rousseau o prezent în librăriile noastre cu **Visările unui hoinar singuratic**, în românește de Mihail Șora. Prefață de Vera Călin (Editura pentru literatură universală).

● **Momente din istoria automobilului** conține cartea lui Ion Ghenea Stănescu: **Trăsnrică fără cai**. Rețnem pledoaria autorului pentru studiul automobilului încă de pe băncile liceului, deoarece, spune el, acest vehicul trebuie cunoscut și stăpînit ca orice mijloc de producție, ca orice mașină-unealtă (Editura tineretului).

cinema

● **Pantofiul Cenușăresei**. Jean Georgescu unul dintre stîlpii cinematografiei românești este din nou prezent pe ecrane cu o comedie tinără ce ne invită, plină de grație, să nu facem economie de zîmbete și de duioșie. Cei care nu s-au dat cîndva «O noapte furtunoasă» și «Directorul nostru (și nu numai atît) știu cum să ne adreseze această invitație. Scenariul Jean Georgescu și Alexandru Culescu, imprimare: Costache Ciubotaru, muzica: H. Mălineanu, *decoruri: Filip Dumitru* și Nicolae Teodoru. În distribuție: debutanta Ioana Pavelescu, Dorin Varga, Stela Popescu, Geo Barton, Ileana Iordache.

Pamela Tiffin

● **Drumul spre Saturn (seria I). Sfîrșitul Saturnului (seria II)**. Trei ore petrecute în plin spațiu, cu ajutorul unui film de ample dimensiuni realizat de Vilen Azarov (U.R.S.S.). În distribuție: Mihail Voitov, Evghenii Kuznețov, Arkadi Tolbuzin, Gheorghi Ijenov, Vladimir Pokovski, Valentina Talizina, Ludmila Maksakova.

● **Un delict aproape perfect**. Marco Camerini, reprezentant al generației virsnice de cineaști italieni, se ia la întrecere cu meșteri mai noi ai filmului polițist. În rolurile principale Philippe Leroy («Șapte oameni de aur»), Pamela Tiffin («Vară și fum»), Graziella Granata, Fernando Sancho, Massimo Serato.

● **Mari actori pe ecranele noastre**. Lee Marvin, Burt Lancaster (Profesionaliștii), Monica Vitti (Aventura), Joanna Moreau, Marcello Mastroianni (Neapole), Anouk Aimée, Jean-Louis Trintignant (Un bărbat și o femeie), Peter O'Toole, Richard Burton (Becket), Gary Cooper (Vera Cruz), Charlton Heston (Planeta maimuțelor).

● **Claude Lelouch nu uneltă că în acest an are de gînd să întreprindă o călătorie în jurul lumii**. Cu aparatul după el, bineînțeles. Vrea să se întoarcă acasă cu două filme. Încă o poveste de dragoste și Sîngeri în jurul lumii. În primul vor apărea Annie Girardot și Marcello Mastroianni. În cel de-al doilea — Simone Signoret și Jean-Claude Brialy.

● **Primul lung metraj artistic al cineastului de origine poloneză Walerian Borowczyk** (renumit autor de filme de animație) **Gote, insula dragostei**, a primit Marele premiu al Comitetului internațional al cinematografiei de artă.

● **Peter O'Toole a fost solicitat să interpreteze rolul principal într-un film biografic** dedicat scriitorului englez Somerset Maugham.

● **Claudia Cardinale, Ursula Andress și Edwige Feuillère sînt distribuitoarele rolurilor principale ale comediei polițiste Mission Casse Bob** a cărei regie o semnează Terence Young. Partenerul lor — Sean Connery (»Colinda»).

disc

● **Trebuie să subliniem apariția discului Margareta Pîslaru**, de format mediu, 25 cm/33 ture, ca pe o încoronare meritată a excelentei interprete de muzică ușoară românească. Margareta Pîslaru apare însă nu numai ca interpretă, ci și ca autoare a unor texte scrise cu simțire aleasă. Din programul discului nu menționăm nimic. Nu-i nevoie! Doar indicele: EDD 1217.

● **Ștefan Bănică**, sportivul nostru nr. 1, autentic el O. Ionescu al epocii noastre, imprimă la «Electrecord» cîteva succese ale compozitorilor Temistocle Popa și N. Mălinescu. «Gioconda se mărită», «Zîcă lumea», «Mai dă-mi un telefon» și «Astă-seară mă fac praf». Umorul, melifluitatea și (chiar) personalitatea interpretului fac tot farmecul acestui disc. Pe nume 45-EDC-10041.

● «Balta, balton lui Lipopok, «Bonnie and Clyde» de Murray, «Let's go de Henry și «Delicados» de Waldyr Azevedo. Patru succese mondiale, patru șlagăre internaționale în interpretarea unei formații orchestrale cu marcă același calificativ: orchestra Electrecord. *Dirijor Al. Ianez (45 EDC 10040).*

● **Un interpret de clasă: Tony Bolton**. Orchestra Electrecord, dirijată, de astă dată, de Richard Oschanitzky (un gen de cerebral al muzicii ușoare contemporane) îl ajută pe solistul englez în interpretarea unor arii de răsunet «Dolcilatte», «Marlenna», «Green Green Grass of Home» și altele de aceeași valoare (EDD 1218).

muzică

● **Dirijorul italian Pietro Argento** și rîndul acestă violonistă **Cornelia Brezeanu** —pe afișul concertului săptămînal al Orchestrei simfonice a RTV Programul, structurat din lucrări ale marelui repertoriu universal, se anunță deosebit de atractiv: «Fîntînile Romei» de Ottorino Respighi, Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră de Serghei Prokofiev și Simfonia a V-a (căreia i se mai spune și a IX-a) «Din lumea nouă» de Antonin Dvorak (16 ianuarie).

● **Turneele în Capitală ale Teatrului muzical brașovean au intrat în tradiție**. După cum tot de tradiție ține și repertoriul — operete «Silvia» de Kálman — și protagoniștii: soprana Teodora Lucaciu, solistă a Operei române.

● **Să fie una dintre concluziile discuțiilor** ce au urmat primei ediții a festivalului «Cîrb de aur»? În orice caz, recitalul Margaretei Pîslaru (soldat cu mult succes) este urmat *acum de cel al artistei Doina Badea pe scena* sălii «Savoy». Spectacolul aprecierilor cîntărețe este agrementat de cîteva monologe comice (Aldo Nicolai, Tudor Mușatescu, Romulus Vulpescu, Petre Gîrbulescu) prezentate de actorul pitoreștean Nicolae Dumică.

● **Orchestra «Barbu Lăutaru» își continuă ciclul de concerte de muzică populară din Sala studioului**. În primă apariție a unuia, prestigioasa formație bucureșteană va fi condusă de Florian Economu și va avea ca solișți pe Irina Loghin, Benone Sinulescu, Vlad Dionisie, Emil Gavriș, Damian Luca ș.a. Remarcăm din nou, cu regret, că de pe afișul acestui gen artistic de mare popularitate continuă, obstinat, să lipsească nume noi de tinere talente (12 ianuarie).

Doina Badea

plastică

● **Dimitrie Vărbănescu (1908-1963)** — pictură și grafică. După ceo de la Grenoble din 1965, actuala expoziție de la Ateneu este cea mai cuprinzătoare selecție din opera lui D. Vărbănescu, desenator și pictor foarte puțin cunoscut publicului nostru. Născut la Giurgiu, el părăsește în Franța în 1928, unde de-a lungul a cîtorva decenii va desfășura o activitate prodigioasă ca pictor, desenator și eseist. Evoluția sa este marcată de cîteva *constante: fidelitatea pentru figurativ*, prioritatea grafismului asupra culorii, cercetări laborioase pentru dislocarea formelor, îndelungi căutări pentru elaborarea unei ameteloglile etc. Actuala expoziție cuprinde 106 picturi și lucrări de grafică, precum și două tapiserii de Suzanne Vartanesco, realizate după cartoanele pictorului.

● **Ion Muscalescu** — pictură. Flori, naturi moarte, priveliști calme, fără drame. Predilecția pictorului se îndreaptă spre colțuri de natură scăldate într-o lumină difuză, aranjamente tulburate de mici revolte cromatice (alinceper de toamnă), peisaje construite cu rigoare. Cîteva portrete, cu personaje placide, arată că preocuparea artistului se îndreaptă mai degrabă spre rezolvări coloristice, dar «Fata în verde» demonstrează potența în descoperirea psihologică a personajului (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

● **Fără a avea strălucirea altor monumente, bisericile din Feleac și Vad sînt prețioase mărturii ale vechi arhitecturi românești din Transilvania. Construite, după tradiție, cu ajutorul lui Ștefan cel Mare, ele au fost păstrătoarele unor tezaure inestimabile**. Mitul îndreptar a lui Marius Porumb «Bisericile din Feleac și Vad», bine documentat, e un prețios ghid pentru pasionații de artă veche (Editura Meridiane).

teatru

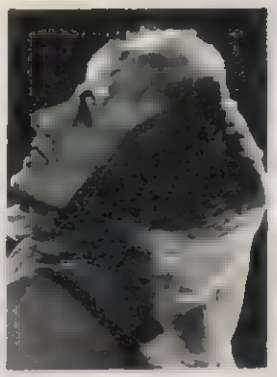

Marga Barbu

● **Prima comedie-western de cameră — Vițelul în cravașă de Sassafras — la Teatrul C.I. Nottara**. Regizorul George Rafael ne face cunoștință pentru prima dată cu cunoscutul autor francez Obaldia. În roluri: Marga Barbu, Melania Cîrje, Sandu Sticlaru, Dorin Varga și alții.

● **Începutul anului 1969 anunță mai multe premiere originale pe scenele teatrelor din Capitală**. Ioana de Marin Sorescu, Iertarea de Ion Băieșu, Teodoreț și obiecție de Teodor Mazilu, trei piese într-un act de Paul Everac, *La cîrciuma de potroace de Sergiu Fărcășan*, Un loc rămas liber de Ionel Hristea. Fiindcă tot vorbim de dramaturgie originală, minut vom tard.

● **Teatrul de stat din Bîrlad și-a obișnuit publicul cu premiere pe jurî**. De astă dată pe afiș se află «Bătrînele» de Maxim Gorki.

● **Prea puține teatre își fac loc în repertoriul lor și pentru copii**. O excepție, teatrul din Reșița care a ales **Aventurile lui Robinson de Paul Mockmoon în regia Ioanei Ottescu și scenografia lui Al. Olinic**. Mai recent, și teatrul din Galați a prezentat în premieră **Vicona trapezului fugar** de A. Charpentier.

televiziune

DUMINICĂ 12 IANUARIE **Program I. Sport**. Retrospectivă (II) a meciului «Mexic 1968» (16.05) ● **Magazin duminical** ne propune printre altele: rendez-vous cu Nic Dreben, medalion Lorca; muzică ușoară cu Rolf Albrich (17.00) ● **Despre filmul «Viață particulară» cu ar fi de spus? Poate doar să amintim că e una dintre operele de seamă ale lui Louis Malle și că interpretează Brigitte Bardot și Marcello Mastroianni** (20.25) ● **Cîntă Jean-Claude Pascal** — cunoștință de acul trecut de la Festivalul de la Brașov (22.10) ● **Program II. Un alt film care ne reține în fața micului ecran chiar dacă l-am văzut și pe marele ecran «Drama cocoșiriei», film maghiar premiat la Cannes 1964, pentru cel mai bun rol masculin — Antal Pager** (20.05).

LUNI 13 IANUARIE. Filmul sovietic «Bela», inspirat din nuvela cu același titlu de Mihail Lermontov (20.25).

MARȚI 14 IANUARIE. Dacă nu vreți ca seara să vă pară prea lungă, puteți lua o țigară vizionînd concertul de muzică ușoară la care vor cînta: Anda Călugăreanu, Luminița Dobrescu, Mihaela Mihai, Aura Urziceanu, Jean Păunescu, Aurelian Andreescu, Sergiu Cioiu, Sincrus. Mai sînt și alții (20.30).

MIERCURI 15 IANUARIE. **Telecinemateca**. Nu v-am sfătui să pierdeți filmul «Gilda» cu Rita Hayworth (20.30) ● 20 de minute de operă «Oberon» de Weber, cu Ludovic Spiess, Cornel Stavru, Dorothea Palade (22.40).

JOI 16 IANUARIE. **Program I. Prim plan-ul lui Manasse Radnev** — omisiuni, în general, bine lucrate. Azi: Victor Efimiu (21.45) ● **Program II. Și rarași film «Cine a vrut s-o ucidă pe Jessie?», o realizare a cinematografiei cehoslovace, cu Olga Schoborova** (21.30).

VINERI 17 IANUARIE. **Studioul muzical** continuă ciclul — foarte atractiv — intitulat «Povestea instrumentelor muzicale cu familia instrumentelor cu coarde (20.30).

SÎMBĂTĂ 18 IANUARIE. **Program I. O rubrică nouă — Un invitat pe săptămînă — și un invitat simpatic: Stela Popescu** (21.00) ● **Nu să ne aflăm în treabă și să vă facem o recomandare vizionați serialul Sfîntul** (21.20) ● **Program II. Recitalul de simfonii sonată este rezervat violoncelistului Ion Voicu și bolerneo Valentina Massini** (20.35).

Ion Voicu

pronosport

Pronosportul antrenorului TITUS OZON la Concursul Pronosport nr. 2 din 12 ianuarie 1969

I	Atalanta-Verona	X
II	Cagliari-Napoli	1
III	Inter-Juventus	X
IV	Lanerossi-Sampdoria	1
V.	Pisa-Fiorentina	1
VI	Roma-Palermo	1
VII	Torino-Bologna	1
VIII	Varese-Milan	2
IX	Catania-Brescia	X
X	Foggia-Livorno	1
XI	Genoa-Monza	1
XII	Mantova-Bari	X
XIII	Ternana-Como	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de program.

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

FLACĂRA-ALBUM

Actriţa maghiară VERA VENCZEL este interpreta primei superproducţii a studioului Muniafilm, „Stelele din Egeri" şi transpunere cinematografică a cunoscutului roman al lui Varkonyi Zoltan.

4
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 712
18 IANUARIE 1969

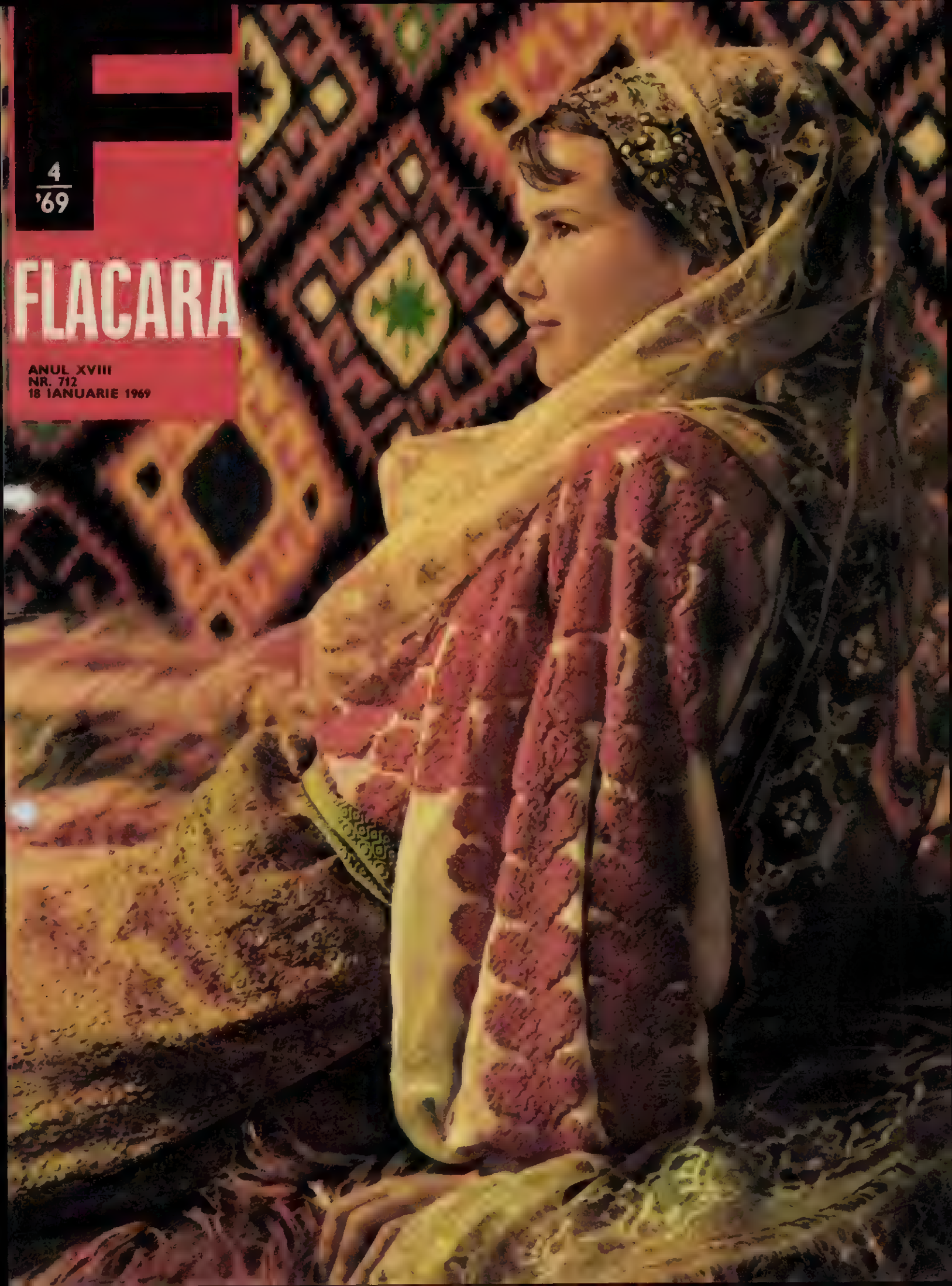

actualitatea

răspuns însuflețit la chemarea edililor gălățeni

În numele milioanelor de cetățeni pe care-i reprezintă, deputații consiliilor populare, urmînd exemplul însuflețitor al celor ce muncesc în fabrici, pe ogoare, în laboratoare, și-au spus și ei cuvîntul în acest început de an — anul hotărîtor al cincinalului — pornind întrecerea pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan, pentru mai buna gospodărire și înfrumusețare a orașelor și satelor. Primii au fost gălățenii, renumiți gospodari ai treburilor obștești, care și-au însoțit entuziasta lor chemare la întrecere de cîteva cifre, care prin laconismul lor, vorbesc despre gînduri și împliniri cu valoroase implicații în viața oamenilor de pe aceste meleaguri: 3,6 milioane lei reprezintă volumul producției și prestărilor de servicii peste plan ce urmează a fi realizat, 2,8 milioane lei reprezintă suma economiilor suplimentare la prețul de cost, peste 5 milioane lei reprezintă sporirea acumulărilor bănești etc. Alte angajamente privesc realizarea a 50 de produse noi în industria locală, scurtarea cu 30-50 zile durata de construcție a 300 de apartamente, înființarea a 100 secții de prestări de servicii în mediul rural și multe altele. Edilii orașelor și satelor gălățene și-au propus să înfăptuiască voluntar lucrări gospodărești în valoare de 100 milioane lei.

Pilda gălățenilor n-a rămas fără ecou. Din toate colțurile țării au sosit mesaje aducătoare de noi vești ce exprimă dorința generală a gospodarilor treburilor obștești de a face din anul 1969 un an al marilor succese în cinstea alegerilor de deputați de la 2 martie, a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei și a celui de al X-lea Congres al partidului. Harnicii maramureșeni și-au propus să înfăptuiască în plus un volum de producție și de prestații de servicii de 3,8 milioane lei, să asigure 75 de produse noi în industria locală, să construiască încă 25 săli de clasă, 4 dispensare medicale și alte lucrări însumînd o valoare de 53 milioane lei. Bătrîna și noua urbe a Iașului s-a angajat să realizeze în plus o producție egală cu 3,7 milioane lei, asigurînd totodată și peste un milion lei beneficii peste plan; ieșenii sînt hotărîți să dea în folosință 600 de locuințe cu 30 de zile mai devreme.

Este greu să facem acum o socoteală gospodărească. În toate cele 39 de județe ale țării s-au luat angajamente ce întrec cu mult cifrele de ordinul sutelor de milioane. Iar toate acestea vin să se alăture însuflețitelor angajamente ale muncitorilor din întreaga țară, completînd un plan de viitor care începe să prindă viață sub auspicii din cele mai bune.

Anul 1969, primul an în care toate județele țării — organizate în urma împărțirii administrativ-teritoriale a țării — și-au stabilit planuri și bugete proprii în funcție de necesitățile și de posibilitățile reale, deschide o poartă nouă spre înflorirea orașelor și satelor, menită să dăruiască locuitorilor lor o viață mereu mai bună. Deputații și cetățenii — edili cu și fără mandat de la orașe și sate — au acum un vast cîmp de activitate în care inițiativa și priceperea gospodărească își vor da mîna pentru a împlini dorințele spre mai bine ale fiecăruia

Stan VLAD

săptămîna „mihail eminescu"

Casa de cultură «Mihail Eminescu» din București a organizat o săptămînă dedicată marelui poet român, cu ocazia împlinirii a 119 ani de la nașterea sa. «Săptămîna Eminescu» a cuprins trei manifestări: o seară de romanțe pe versuri eminesciene, o conferință ilustrată și un recital de poezie. Au conferențiat profesorii universitari Șerban Cioculescu și Alexandru Piru, criticii literari Vladimir Streinu și Elena Piru, prof. Petre Ghiață și scriitorul George Șoimu-Plăvălescu. Au recitat poezii de Mihail Eminescu, actorii Margareta Pogonat, Ileana Iordache, Coca Enescu, Adela Mărculescu, Irina Gărdescu, Dinu Ianculescu, Ion Ilie Ion, Ludovic Antal. Au recitat versuri închinate Luceafărului poeziei românești poeții Ion Potopiu, Aurel Chirescu etc. Romanțele au fost interpretate de Cornelia Gavrilescu, artistă emerită, Marioara Tănase, Lizeta Chirculescu etc., acompaniamentul fiind realizat de compozitorii Richard Stein și Alex. Corsescu.

performanțe la u.u.p.

Tîrgoviște beneficiază și de o «curte domnească» a industriei: Uzina de utilaj petrolier. Ctitorită în urmă cu un veac (1865 «Fonderia de tunuri» — 1936 «Arsenalul armatei»), tînăra ce

tate a oțelului prelucrat își profilează producția, din 1949, în direcția utilajului petrolier, a utilajului pentru ridicat și transportat și, nu de mult, a utilajului de irigat prin aspersiune. La ora actuală, U.U.P.-Tîrgoviște este singura din țară care execută instalații de forat puțuri de apă instalații de foraj structural, instalații de intervenție, racorduri speciale, armături industriale din oțel, automacarale de 5 tone montate pe camioane Bucegi, remorci de 12 și 20 tone.

Ne adresăm tov. ing. GHEORGHE TĂNĂSOIU, director general al Uzinei de utilaj petrolier din Tîrgoviște

— Cum ați pregătit «startul» anului 1969?

— Pregătirile pentru acest an au fost definitivate cu mult înaintea sosirii sale calendaristice. El a și fost defalcat pe trimestre și luni și, mai mult, la 10 decembrie 1968, fiecare secție a primit planul de producție pe luna ianuarie 1969, pentru a fi cunoscut din timp și a se lua cele mai corespunzătoare măsuri. Rezultatul? Producția a început energic din primele zile. Notați un procent 98. El dovedește că numai 2% din sarcinile de plan pe 1969 nu au fost nominalizate, această mică cantitate numerică urmînd să ne asigure operativitatea față de orice imprevizibil.

— *Apropo de imprevizibil. Ce nu știați anul trecut în ianuarie?*

— Că vom îndeplini planul anual la 25 decembrie, cu peste 12 000 000 lei la producția globală și 4 000 000 lei la producția-marfă sau că la prețul de cost vom realiza o economie de 12 000 000 lei și beneficii peste plan de 15 000 000 lei.

— *Produsele uzinei dv. sînt exportate în 18 țări din Europa, Asia, Africa și America de Sud...*

— Anul trecut am ieșit la export cu noi produse: instalații de forat puțuri de apă, automacarale de 5 tone, agregate de aspersiune și am participat la multe tîrguri și expoziții internaționale (Izmir, Damasc, Plovdiv, Barcelona, Zagreb).

— *Prin ce se evidențiază uzina dv. în 1969 față de anul trecut?*

— În afară de faptul că se vor asimila în fabricație noi tipuri de armături industriale din oțel, armături energetice și armături de reglaj, trebuie subliniată creșterea volumului de investiții pentru dezvoltarea în continuare a capacității de producție a întreprinderii (o nouă hală de forje, o secție modernă de tratamente termice).

Avînd în vedere ultimele *indicații și hotăriri de partid* — chemarea lansată de Conferința P.C.R. a municipiului București — se va trece la reproiectarea și modernizarea unor produse din seria remorcilor de 20 tone (pentru reducerea greutății acestora), a remorcilor monoax de 4 tone (pentru creșterea sarcinilor utile de tranzit de la 4 la 5 tone) De asemenea, peste sarcinile prevăzute în planul tehnic, vom asimila zece noi tipuri de armături industriale din oțel și două tipuri de racorduri speciale. În plus, pe linia autodotării, vom trece la executarea unor dispozitive de prelucrări mecanice care vor înlocui unele mașini greu de procurat.

Toate acestea ne vor conduce în final nu numai la realizarea cantitativă și calitativă a planului anual, ci și la o certă creștere a beneficiilor.

I. VIDRA

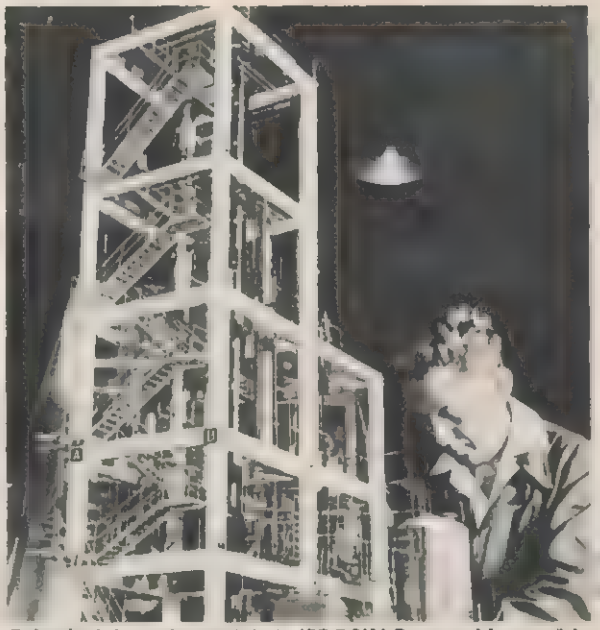

Colectivul de proiectanți de la IPROSIN-București lucrează în prezent la elaborarea machetelor pentru instalația «Melana 3» de la U.F.S.-Săvinești care va intra în funcțiune la sfîrșitul anului 1969.
În fotografie: macheta secției de distilare, a cărei instalație va funcționa în aer liber.

Fotografie de R. CRISTESCU

formulă nouă la biblioteca centrală

De cîteva săptămîni Biblioteca centrală de stat din București experimentează o formulă nouă de lucru — autoservirea. Au fost amenajate trei săli în care publicațiile periodice, clasate pe categorii mari — ziare, reviste de știință și tehnică, reviste de literatură, artă, istorie, geografie, științe sociale — sînt puse la dispoziția cititorilor, nemijlocit, direct din rafturi, fiecare putîndu-și alege, nelimitat, orice dorește și oricîte exemplare. Numai aceste trei săli conțin circa 100 000 de exemplare de ziare și reviste, dintre care mai mult de trei sferturi în limbi străine, 962 de titluri românești și 4 549 de titluri străine, în 32 de limbi, în colecții pe ultimii doi ani.

Directorul bibliotecii, tovarășa Angela Popescu-Brediceni, ne-a dat unele deslușiri suplimentare *în legătură cu noua formă de funcționare* a celor trei săli: «Am vrut să mărim gradul de accesibilitate la aceste colecții și operativitatea servirii lor. Prin introducerea accesului liber la raft — cum este denumită această metodă de comunicare a publicațiilor — cercetătorii, specialiștii și cititorii de orice categorie pot consulta, nemijlocit, nu numai publicațiile care-i interesează, ci se și informează direct și prompt asupra altor publicații existente în fondul bibliotecii. Această consultare este mult mai sugestivă decît aceea pe care o poate procura clasicul sistem al catalogului. O altă facilitate o constituie sistematizarea prezentării în rafturi a publicațiilor fie în ordinea geografică, pe țări — pentru ziare — fie pe materii, pentru reviste.

Rezultatele primelor săptămîni experimentale sînt elocvent ilustrate în condicile sălilor: în vechea formă (cu servirea, la cerere, *din depozit*) sălile ziarelor și revistelor, cifrele medii zilnice erau: 72 de cititori, 350 de titluri consultate; în forma nouă, de autoservire, aceleași cifre au crescut la: 185 de cititori și 857 de titluri consultate. Este cert deci că inovația dă rezultate pozitive.

Ion MUNTEANU

ENTUZIASTE ÎNTRUNIRI PENTRU PROPUNEREA DE CANDIDAȚI AI FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

Însuflețire, încredere, dragoste și recunoștință. Acestea sînt cuvintele care pot însoți descrierea momentului deschiderii campaniei electorale pentru alegerea deputaților în forul suprem al țării — Marea Adunare Națională — precum și în organele locale ale puterii de stat — consiliile populare.

Evenimentul propunerilor de candidați ai Frontului Unității Socialiste pentru alegerile de la 2 martie 1969 a polarizat atenția opiniei publice din țara noastră în tot cursul acestei săptămîni. Adunările care au avut loc în fabrici și instituții, în orașe și la sate s-au desfășurat într-o atmosferă de puternic entuziasm.

Ca o expresie a încrederii neabătute a întregului popor față de conducătorul său încercat în opera de construcție socialistă, Partidul Comunist Român, printre primii candidați ai Frontului Unității Socialiste, propuși în însuflețitele adunări ale oamenilor muncii din diferite circumscripții electorale, se află membrii Prezidiului Permanent, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și alți conducători ai partidului și statului nostru. În același timp au fost propuși drept candidați numeroși muncitori, țărani, intelectuali, oameni ai muncii din rîndurile naționalităților conlocuitoare, oameni care se bucură de binemeritat prestigiu pentru aportul lor la construcția socialistă, participanți activi la măreața operă de edificare a României socialiste.

Dintre candidații propuși de cetățeni, citām cîteva nume care fac faimă locurilor unde trăiesc și muncesc: Spiridon Toma, maistru în secția construcții metalice a renumitei uzine de utilaj petrolier «1 Mai» din Ploiești; Gheorghe Goina, Erou al Muncii Socialiste, cunoscutul președinte al Cooperativei agricole de producție din Sintana; Gheorghe Vlad, inginer-șef la Trustul de foraj-Argeș; Galpal Suzana, vicepreședintă a Consiliului Național al femeilor; Gheorghe Stoica, maistru la Uzina mecanică-Muscel; Ion Mărcuș, președintele Consiliului sindical județean Brașov, Ioan Maldet, vicepreședinte al Consiliului popular județean Caraș-Severin, președintele Consiliului județean al oamenilor muncii de naționalitate germană; acad. Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România; Constantin Stanciu, reglor mașini-unelte la uzinele «Timpuri noi»; Ionescu Vasile, maistru chimist la Fabrica de acetilenă a Combinatului chimic-Craiova; Constantin Radu, președintele Cooperativei agricole de producție din comuna Amărăștii de Sus; Mitrea Băluță, tehnician-miner; profesoara Ana Melencu; acad. Cristofor Simionescu, rectorul Institutului politehnic «Gh. Asachi» din Iași; Florica Toma, tehniciană textilistă la fabrica «Țesătura» din Iași, și mulți alții.

Cei mai buni dintre cei buni sînt candidații Frontului Unității Socialiste — candidații întregului popor. Adunările de propunere a candidaților au fost un minunat prilej pentru participanți de a releva că perioada ultimilor patru ani a fost o perioadă de rodnice realizări, de progres în toate sectoarele construcției socialiste. Cu justificată mîndrie s-a subliniat că toate marile înfăptuiri care au făcut ca România să ofere imaginea unei țări în plin proces de dezvoltare materială și spirituală sînt rodul conducerii de către partid a poporului nostru pe calea construcției socialiste, al unității moral-politice a poporului în jurul Partidului Comunist Român. Sutele de mii de participanți la aceste adunări au dat glas voinței ferme a întregului popor de a-și consacra capacitatea de muncă și creație realizării măreților obiective stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R., de a sprijini cu toate forțele înfăptuirea politicii interne și externe a partidului, pusă în slujba înfloririi României socialiste, apărării intereselor vitale ale poporului român, triumfului cauzei socialismului și păcii în lume.

La începutul acestei săptămîni, aproximativ 5 000 de cetățeni din circumscripția electorală nr. 1 «23 August» — București s-au întrunit într-o atmosferă de puternic entuziasm pentru a propune drept candidat al Frontului Unității Socialiste în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al C.C. al P.C.R.

Pentru circumscripția electorală nr. 7 «Vitan» din București a fost propus candidat, pentru apropiatele alegeri de deputați în Marea Adunare Națională, reglorul Stanciu Constantin de la uzinele «Timpuri noi» din Capitală. Propunerea a fost primită cu vii aplauze.

actualitatea

perspective i.s.p.e. — bucureşti

— Vă rugăm să aveţi amabilitatea de a informa pe cititorii noştri despre preocupările actuale ale Institutului de studii şi proiectări energetice.

Răspunde conf. univ. *dr. ing.* **NIŢU VASILE**, directorul institutului.

— Extinderea în suprafaţă şi înălţime a oraşelor şi progresul satelor cer din ce în ce mai multă energie. Pentru satisfacerea acestei expansiuni se prevede o creştere accelerată a surselor de energie şi a tuturor mijloacelor tehnice legate de acestea. În cursul actualului plan cincinal se vor instala noi şi puternice centrale electrice.

În evoluţia acestor centrale au apărut în ultimul timp schimbări foarte mari: de la centrale cu puteri de cîteva sute de mii de KW se trece acum la construirea de centrale ce depăşesc un milion de KW. În unele termocentrale se produc în mod combinat energie electrică şi căldură, procedeu prin care se obţin o mare economie de combustibil, confort în locuinţe şi evitarea poluării atmosferei. Acestea ne-au impus să fim în permanenţă în concordanţă cu nevoile progresului şi, implicit cu readoptarea continuă a concepţiilor şi metodelor de proiectare.

Institutul nostru elaborează proiecte pentru toate centralele electrice ce se construiesc în ţară, liniile şi staţiile electrice, precum şi studiile de fundamentare a planului de electrificare. Ca urmare a experienţei cîştigate în ultimii ani am elaborat sau avem în curs de elaborare, şi numeroase proiecte pentru străinătate.

— Congresul al IX-lea al partidului a trasat ca sarcină îndreptarea atenţiei dv. şi spre o sursă de energie de tip nou: energia nucleară. Cum este pregătită intrarea energeticii româneşti în era nucleară?

— Deşi este vorba de un domeniu nou, cu variate implicaţii şi aspecte, putem arăta totuşi că rezultatele studiilor şi cercetărilor noastre ne-au permis deja elaborarea unei concepţii fundamentale cu privire la profilul şi condiţiile de amplasare ale centralelor nucleare. La Conferinţa mondială a energiei de la Tokyo, la care am participat, am făcut cunoscute unele dintre rezultatele studiilor noastre cu privire la încadrarea în sistem a centralelor nucleare, aportul lor la reducerea pierderilor de transport ca urmare a posibilităţii amplasării cît mai apropiate de centrele de consum.

Corpul nostru de cercetători şi proiectanţi dispune actualmente de mijloace dintre cele mai moderne: laboratoare, studii pe modele, proiectarea pe machete şi calculatoare electronice, fapt ce contribuie la operativitatea finalizării cercetărilor noastre. În condiţiile de lucru asigurate (în care se înscrie şi apropiata mutare într-un local nou, mai corespunzător cercetării), şi cu orientările precise date de conducerea de partid şi de stat asupra dezvoltării viitoare, energetica românească se va strădui să fie la înălţimea sarcinilor ei.

V. IGNĂTESCU

STOP-CADRU

KAKI ŞI CENUŞIU

Cîteva zile, oraşul a răsunat de tîrnăcoape. Armata a ieşit pe străzi, cu tinerii săi recruţi bucuroşi de vederea bulevardelor, să descuameze gheaţa în care s-a metamorfozat crisalida serafică a zăpezii de Anul nou. Ziua, în agitaţia muncii, şi noaptea, cu capul toropit pe pernă, citadinul a ascultat cu încredere rafalele acestui război.

Război tonic între kaki şi cenuşiu.

O undă tandră către nepoţii şi fraţii noştri, pe care, civili, ne-am obişnuit să-i credem copii.

CĂCIULI ŞI DILEME

Întrebat de ce poartă păr lung, un prieten mi se destăinuie:

— De frig. Nu am căciulă. Colind zilnic cele 4—5 magazine unde aş putea găsi. Degeaba. Numărul meu nu există. De la cincizecişişase în jos se găsesc oricîte. Dar eu am cincizecişinouă. N-aş putea zice că am un cap prea mare, dar cînd rostesc numărul fatidic (şi-l rostesc, îţi spuneam, foarte des), zeci de priviri se întorc intrigate spre mine. «Cine a îndrăznit să aibă un cap atît de mare? Noi putem trăi cu un cap cincizecişicinci, iar el nu?!» Şi toată lumea îmi surîde uşurată cînd negustorul îmi dă răspunsul negativ.

..Încerc să-i explic prietenului meu cauza: planificarea căciulilor se face în funcţie de MEDIA circumferinţei craniene. Nu poţi pretinde fabricii să ţină cont de două-trei capete peste medie. Dar el susţine că tocmai cincizecişinouă e media, nu cincizecişicinci. Raritatea cererilor la cincizecişinouă se explică prin descurajarea solicitanţilor, care fie că au apelat la blănării particulare, fie că au renunţat la căciuli.

Propunem celor răspunzători un sondaj în materie.

AUDIENŢE LA VÎNZĂTORI

La Romarta, în Calea Victoriei, o coadă eşalonată pe dimensiunile unei tejghele goale. Vînzătorul stă de vorbă cu un prieten, alături, de mai bine de zece minute. Ţiţieli. Apeluri. Oftaturi. Imputări («are 1 800 pe lună, am văzut eu statul»). Vînzătorul suetează netulburat.

Butoi de pulbere.

O VOCE (destinde atmosfera): Curînd o să le cerem audienţe şi lor!

Românul supravieţuieşte prin haz.

EFICIENŢA CRITICII

În urmă cu un an scriam (într-o revistă cu tiraj onorabil) despre vînzătoarele din librării. Mă întrebam dacă nu cumva, multe din ele confundă comerţul de carte cu acela de legume.

Azi, exact în prăvălia incriminată (unde nu s-a schimbat între timp nimic) aud următoarea replică ieşind din gura unei curajoase librărese, în urma unui cumpărător abia plecat:

— Păi, dumnealui ne confundă cu vînzătoarele de la aprozar! Păi unde crede că se află? Păi ce vindem noi — legume sau CĂRŢI?

(Şi ultimul cuvînt exprima o aristocratică jignire şi un uriaş regret.)

Dovadă supremă a relativităţii Şi a eficienţei criticii, aşa cum se face — şi cum se primeşte — la noi.

Romulus RUSAN

filă de basm

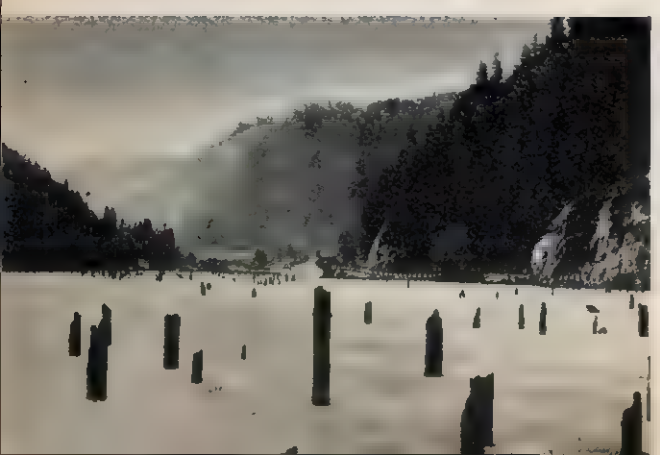

...simţind în spate răsuflarea pirjolitoare a balaurului, voinicul aruncă peste umeri pieptenul dăruit de vrăjitoare şi — ce să vezi? — în urma lui crescu pe loc pădure de cioturi negre tăind calea urmăritorului...

Vraja basmului copilăriei se topeşte... Înaintea noastră stă frumuseţea încremenită a Lacului Roşu, sticlind, beat de lumină, în întîia dimineaţă de ger.

Fotografie de Chira EZECHIL

pe adresa „flacării"

Articolele, foiletoanele şi interviurile cu «adresă precisă», publicate în numerele precedente ale revistei noastre, ne-au adus la redacţie numeroase ecouri, în chipul unor scrisori de răspuns ori a solicitării de informaţii suplimentare pe cele mai felurite teme. Din teancul scrisorilor sosite pe adresa «Flacării» redăm, mai jos, cîteva fragmente.

NE SCRIE RECTORUL A.S.E.

Referitor la foiletonul intitulat *«Student numai pentru o masă»* («Flacăra» din 21 decembrie 1968), **prof. dr. M.A. Lupu** ne scrie că faptele au fost sesizate just: «...În perioada vizitei reporterului dv. am constatat şi noi prin controalele efectuate că mîncarea şi curăţenia la această cantină (Cihovschi — n.n.) care a fost fruntaşă, lasă de dorit.

Faţă de aceste constatări s-au luat următoarele măsuri: s-a instituit un riguros control la intrarea în cantină prin instalarea unui portar; cantina va asigura zilnic două meniuri cu feluri de mîncare diferite, în raport cu cerinţele studenţilor şi prevederilor legale. Meniurile vor fi aprobate obligatoriu şi de către comitetul de cantină. Respectarea cu stricteţe a regulilor de igienă de către personalul cantinei, atît în ce priveşte ţinuta lor, cît şi în modul de servire al studenţilor. Servirea mesei se va face numai la ghişeu pentru toată lumea, iar personalul care serveşte la ghişeu va fi întotdeauna acelaşi, pentru a putea fi tras la răspundere. Administratorul va supraveghea îndeaproape decuparea bonurilor şi modul de porţionare a mîncării.

S-a interzis servirea mesei la această cantină a tuturor salariaţilor, rămînînd să servească masa un număr restrîns de cadre didactice, ceilalţi vor putea primi, prin aprobare specială, dreptul să servească masa la alte cantine ale Academiei.

Cei doi administratori au fost sancţionaţi cu mustrare scrisă cu avertisment. Directorul administrativ, care a permis unor lucrători să ia masa gratuit la această cantină, va suporta contravaloarea mesei servite acestor persoane. S-a hotărît ca preşedintele comitetului de cantină să colecteze zilnic sesizările de la cutia de sugestii, el fiind singurul posesor al cheii de la această cutie. Conducerea Academiei şi Asociaţia studenţilor vor controla îndeaproape modul cum respectă aceste hotăriri precum şi toate celelalte prevederi legale.

Vă mulţumim pentru ajutorul dat prin sesizările dumneavoastră.

PENTRU ESTETICA VITRINELOR

Publicarea (în nr. 50 al revistei noastre) a foiletonului intitulat *«De vorbă cu vitrinele chiar despre ele personal»* de Sidonia Drăguşanu, ne-a adus la redacţie o scrisoare din partea direcţiei de resort a Ministerului Comerţului Interior. După ce remarcă justeţea observaţiilor cuprinse în foileton, semnatarii scrisorii ne comunică, printre altele:

«...Ţinem să precizăm că ridicarea continuă a nivelului de prezentare a mărfurilor în vitrine constituie o preocupare permanentă a organelor comerciale de resort. Astfel, printre măsurile luate în scopul îmbunătăţirii aspectului vitrinelor, un loc important îl ocupă grija pentru ridicarea calificării vitrinierilor-decoratori (prin schimburi de experienţă, organizarea şcolarizării, editarea de materiale instructive etc.). Recent a luat fiinţă în Capitală «Cercul decoratorilor de vitrine», în scopul ridicării pregătirii profesionale a vitrinierilor prin răspîndirea metodelor noi şi eficiente de expunere a mărfurilor.

Semnează: Gh. Teodorascu, director al organizării comerţului şi A. Uricaru, şeful serviciului «reclamă comercială».

DIALOG ÎNCHIS

Două apeluri, unul cu identitate precisă, Anton Rusu, str. Republicii nr. 102 Galaţi, şi al doilea, global: un grup de cetăţeni din cartierul muncitoresc Roman, adresate redacţiei noastre, conţin întrebări cu privire la două interviuri publicate în numerele precedente.

1) Tovarăşului Anton Rusu i se pare «de-a dreptul... pescărească cifra de 1 100 000 kg puiet de crap şi caras, cu care vor fi populate în anii viitori unele ape stătătoare de şes şi riuri din ţara noastră. Pentru a-i spulbera cititorului nostru evidentele îndoieli în privinţa exactităţii cifrei mai sus citate, ne-am adresat, din nou tovarăşului *TIŢĂ FLOREA, preşedintele Asociaţiei generale a vînătorilor şi pescarilor sportivi din România*, care a precizat:

— În fiecare dintre ultimii ani am «însămînţat» cîte 200 000 kg puiet de crap şi caras. Deci nu este cîtuşi de puţin o exagerare, dacă afirmăm că pînă în 1974 cantitatea respectivă de puiet va atinge 1 100 000 kg.

În concluzie — adăugăm noi — probabil că tovarăşul Rusu din Galaţi nu este... încă pescar.

NU SÎNT DE VINĂ NICI BUCUREŞTIUL, NICI CONSTANŢA...

Grupul de cetăţeni din Roman se referă (cu reproşuri indirecte) la conţinutul interviului nostru cu tov. *MARIUS POPESCU, director coordonator al întreprinderii «Conservexport»*. «Deşi la sfîrşitul lunii noiembrie aţi anunţat că sînt pe cale să intre în portul Constanţa 7 000 tone portocale, 1 000 tone măsline etc., pînă la 17 decembrie 1968 Romanul (municipiul!) nu a primit nici o portocală şi foarte puţine măsline» — ni se plîng, pe bună dreptate, prietenii noştri din Roman.

Am dat curs rugăminţii lor de a face investigaţiile de rigoare şi a le comunica răspunsul. Am sunat la «Conservexport» de unde ni s-a spus că repartizarea

Prezentarea artistică Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

Pe lada cu zestre.

Fotografie de Sandu MENDREA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

mărfurilor de import ține de Ministerul Comerțului Interior. Deci, tovarășul *Gh. LIMONA, șeful serviciului import din Direcția generală pentru comerțul cu produse alimentare* «ne-a servit», în fine, toate amănuntele: pe data de 24 decembrie 1968 au plecat spre Roman 14.6 tone de portocale, iar în 4 ianuarie 1969 — alte 10 tone. Cît privește măslinele, 10 tone se și află probabil, de vînzare în magazinele din Roman. Este adevărat că atît portocalele cît și măslinele au ajuns în orașul moldovean cu oarecare întîrziere față de alte localități, dar trebuie adăugat că în capitala județului (Piatra Neamț) delicatesele amintite s-au aflat de vînzare încă de la începutul lunii decembrie. Deci nu este de vină nici Bucureștiul și nici Constanța...

FOILETON

anti-epistolară

Nu vă enervați — ne recomandă global medicul — deși probabil în clipa aceea chiar — rostind numai aceste cuvinte contagioase, el este gata enervat; la fel sună și îndemnul înțelepților, deși comit și ei, dacă nu toate — cel puțin o parte din erorile neînțelepților.

Există însă și un procedeu profilactic: să ocolim, să evităm chiar ocaziile care ne aduc acea surescitare nervoasă dăunătoare totodată comportamentului nostru — cum ne atrag atenția moraliștii cei mai asimilabili și sociabili. În ce mă privește, am ales acest procedeu profilactic punînd capăt o dată pentru totdeauna unui obicei: acela de a răspunde la corespondența primită sau pur și simplu de a scrie scrisori. De ce să le scriu — numai din grafomanie sau din narcisism? — ca să mă recitesc și recitesc? de vreme ce de expediat nu le pot expedia, fiindcă timp de 7 zile din luna ianuarie la nici unul din debitele de pe bulevardul Magheru și de pe Calea Victoriei (circulația anevoioasă nu mi-a îngăduit să-mi extind expedițla și prin alte cartiere) nu a fost cu putință să găsesc timbrele poștale fără de care epistolele mele nu puteau pleca din poșeta mea în cutia poștală. Nu, hotărît, am terminat cu genul epistolar — cel puțin în viața mea particulară și sînt convinsă, înlăturînd un motiv de enervare — le-am suprimat și pe toate celelalte care decurg din primul! Fiindcă dacă găseam timbre mi-aș fi pus sigur — nu calmă! — mica întrebare, de ce or fi ele atît de mari? Disciplinată le-aș fi lipit în dreapta plicului, la locul cuvenit, dar observînd că dimensiunea timbrelor acoperă și numele destinatarului și adresa lui — aș fi rupt, penibil de enervată, plicul, dar nu destul de descurajată ca să renunț la expedierea celorlalte epistole — fiecare cu «cazul» ei: o recomandată în țară, alta peste granițe, o ilustrată, o scrisoare deschisă, o felicitare... Și o carte, în plicul ei — menită să ajungă în alt oraș, în mîinile unei prietene. Dar cine ar putea să-mi răspundă la ambarasantele întrebări: cît se francheză una, cît alta...? Tovarășele de la oficiile poștale, chiar cînd sînt foarte bine intenționate și se consultă între ele și fac calcule cu creionul — care sigur le aduc migrene — dau răspunsuri evazive, aproximative și variabile de la zi la zi. De ce să le enervez și pe ele și să mă enervez și eu? Nu e mai cuminte să mă las de epistole? Și eu pot trăi fără să le scriu și cei cărora le sînt destinate pot trăi fără să le citească. Iar dacă totuși mă încăpățînez să port corespondență (o fi și asta un snobism) n-am decît să las lenea și comoditatea la o parte și să o transport personal la adresă!

Nu, nu, nu e bine nici așa: se poate enerva factorul poștal dacă află cumva că eu mă ocup de treburile lui, și se poate întreba chiar — pe bună dreptate! — atunci lui ce-i mai rămîne de făcut?! Poate, poate — sugerez eu cu timiditate — s-ar putea ocupa de corespondența restantă... N-ar fi multe cazuri — dar uite, eu cunosc unul și bun — și foarte concret: felicitarea expediată recomandat — înainte de întîi ianuarie, de către *Ecaterina Iordache* din strada Biserica Amzei 17 (prin oficiul P.T.T.R. — din piața Amzei) și adresată *Matildei Demetrescu* — Aleea Bicaz 6 — cartierul Balta Albă, București — nu a reușit încă — în aproape zece zile, să ajungă la destinație. Expeditoarea recomandatei deține recipisa, în regulă. Adică nu prea în regulă: indescifrabile cifrele, datele, semnături — mă rog cum se obișnuiește!

...Așa că oricum m-aș suci și răsuci, tot mai bine e, dacă vreau să-mi cruț nervii — și cine zice nervi, zice sănătate și cine zice sănătate, zice viață — tot mai bine e, repet, să mă las de epistole. — Asta a fost una — declarat, anti'

Sidonia DRĂGUȘANU

GLOSSA

Agitație, animație și pregătiri intense în vederea campionatelor europene de box care se vor desfășura, acuși, în primăvară la București.

Îmi place sportul acesta pentru că-i singura dintre întruntările umane unde loviturile neloiale și cunoscute sub numele de «sub centură» sînt sancționate prin descalificarea vinovatului.

*

Zborurile cosmice din ultima vreme m-au impresionat atît de mult încît i-aș ruga pe cosmonauți ca, utilizînd experiența dobîndită, cu prilejul operațiunilor de fotografiere a feței întunecate a Lunii să pășească la o față superioară, explorînd fața întunecată a Pămîntului.

*

Plimbîndu-mă, în zilele dinaintea Anului nou, pe stradă, cu un musafir străin și însoțindu-l în magazinul «UNIC», oaspetele mi-a atras atenția, uluit, asupra faptului că raionul de (tocmai) jucării etc. era închis pentru inventar. «E într-adevăr unic», a murmurat el.

Al. MIRODAN

SPORT

a cui e vina?

Nu demult, în această iarnă chiar, mi-am îndreptat precipitat pașii spre unica sală de sport bucureșteană, dăruită cartierului Floreasca. Intenționam să fiu martorul meciului de tenis de masă al reprezentativelor țării noastre și Cehoslovaciei. Era, recunosc, o grabă inutilă, deoarece ora începerii jocurilor bătuse mai de mult, astfel încît n-aveam să mai asist la momentul sărbătoresc care precede astfel de manifestări și nu o mai puteam vedea pe campioana europeană Vostova dăruind zîmbetul său, încă destins, fotografilor și publicului, nici pe fosta deținătoare a aceluiași titlu continental, compatrioata noastră Maria Alexandru, privind încrezătoare spre vechile ei cunoștințe din tribune în prezența cărora avea să încerce s-o clatine pe succesoarea ei de peste ani. N-aveam să asist nici la momentul, totdeauna impresionant, al intonării imnurilor, nici la schimbul tradițional de fanioane și flori... Dar nu riscam, datorită «legitimației» (așa se cheamă de la un timp permisele de intrare la manifestațiile sportive ale gazetarilor), să rămîn pe dinafara sălii, a cărei capacitate maximă — 3 000 de locuri — a fost adeseori invocată cu profunde nuanțe de regret de mii de spectatori condamnați la absență sau la... televiziune, atunci cînd ajungeau aci prea tîrziu pentru a mai găsi chiar și un bilet în plus.

Mă îndulșam în gîndul că azi voi sta liniștit pe unul din locurile rezervate presei, preocupat doar de spectacolul respectiv și nu ca altădată trăgînd după mine cablul microfonului, aplecat pe brînci pentru a nu-i împiedica pe spectatori să vadă toate amănuntele meciurilor la cele 6 mese, ori venind cîte o vedetă pentru cîteva cuvinte adresate publicului aflat la domiciliu.

Dar vai, cît de tristă avea să fie realitatea acestui meci în care Maria Alexandru a învins-o pe Vostova reaprinzînd în sufletele bolnave de sport speranța unei reveniri pe primul plan al valorilor continentale! În afara oamenilor de ordine, a cîtorva antrenori și a unor rude, în total 25—30 de persoane, nici un spectator!

M-am întrebat atunci, cum este posibil să moară un astfel de sport? Pentru că aceasta pare să fie realitatea: ping-pongul a decăzut în ordinea preferințelor spectatorilor noștri.

Mă întrebam ce gîndesc acei oameni din mediul sportiv și care trăiesc de pe urma fenomenului acesta atît de specific epocii (activiști, antrenori, propagandiști) atunci cînd asistă la vidul care se produce în jurul acelei discipline de a cărei soartă răspund? Mă mai întrebam ce se poate petrece în făptura unui sportiv care este pus în situația de a evolua în fața unor tribune goale? Cum rămîne cu «avantajul terenului», cu influența publicului asupra performanței?

Mă întrebam atunci și mă întreb încă și astăzi, pentru că la sfîrșitul acestei săptămîni aflîndu-mă în aceeași sală din cartierul Floreasca, unde mă dusesem cu convingerea că voi fi un spectator solitar la un program sportiv fără un fundament de tradiție (cum are tenisul de masă la noi în țară), mă refer la judo, aveam să înregistrez, cu plăcută surprindere, prezența unui public interesat mai mult decît competent și în nici un caz blazat.

Am marcat două momente trăite recent în aceeași sală, la două spectacole sportive diferite față de care publicul bucureștean s-a manifestat și el diferit. Se vede că, lipsit de consacrarea internațională a jocului cu mingea de celuloid, judo-ul reușește să umple aproape în întregime o sală care altădată (nu prea de mult pentru a ne jena să ne amintim) vibra acut la un schimb furtunos, declanșat de paletele cu buret dar care acum rămîne goală și rece chiar cînd îi găzduiește pe maeștrii Europei la acest sport.

Constat realitatea și mă întreb cu o curiozitate (pe care o puteți bănui prefăcută): oare cine este de vină? Mă întreb singur și vă întreb și pe d-voastră pentru că federația de specialitate pare surdă la astfel de întrebări.

Em. VALERIU

Iarna la Predeal.

Fotografie de Anghel PASAT

buzău -

un transplant de cord pentru 66 000 de oameni

Text de Nelu IONESCU
Fotografii de S. STEINER

– fișă monografică –

Să te compari critic cu semenii tăi este un semn de lăudabilă autoexigență, dar și de curaj. *Un indiciu de nemulțumire, dar și de vigoare.*

Buzăul — și-n fraza aceasta cuvîntul e sinonim cu «buzoienii» — a trăit momentele, *ceasurile, zilele, în sfîrșit, timpul său* de adevăr. Timpul cînd, comparîndu-se cu alte orașe, altădată de prestigiu similar cu al lui, a găsit serioase motive să nu fie mulțumit de sine.

A constatat, firește cu amărăciune, că, față de ritmul general de dezvoltare al orașelor țării, el a rămas cam pe la urmă.

Situația era cu atît mai gravă, cu cît cauzele acestei bateri a pasului pe loc erau structurale: din naștere și consolidate în timp.

Buzăul a apărut cu rost predestinat comercial. Exista un loc unde se întretăiau drumurile dintre Moldova și Țara Românească, un loc unde se întretăiau două drumuri de mare însemnătate: cel al Brăilei și cel al Brașovului. Pe locul cu pricina, se făcea simțită nevoia unei așezări: poate și pentru popas, dar fără îndoială și, mai ales, pentru *schimburi de mărfuri.* Și fiindcă locul era pe malul riului Buzău, i s-a dat și noii așezări omenești, același nume. Tot pe atunci, secolul 19 se apropia de sfîrșit.

Că Buzăul *a apărut sub semnul zeului* negustorilor, Mercur, o dovedește și natura actului în care este pomenit pentru întîia oară numele său: un privilegiu comercial *acordat, prin 1431, de Dan al doilea,* unor tîrguri și vămi, printre care și «Buzăenilor».

În acele vremi, Buzăul pare să fi avut o viață intensă *doar toamna și primăvara,* cînd transhumanța mișca turmele de la munte spre șesul Dunării și înapoi, și cînd *puteau avea loc tîrgurile de oi și vite.* Iar în restul anului — observația aparține profesorului Gh. Ceaușel, autor al lucrării de lungă respirație «Contribuție la monografia *orașului Buzău» — trăia în așteptarea* timpului prielnic pentru negoț. Am redat remarca, pentru că mi se pare semnificativă pentru formarea caracterului viitorului oraș *și, implicit, pentru explicarea impasului* care avea să-l trăiască, el, după un deceniu de la terminarea ultimului război mondial.

Acesta a fost începutul, născterea dacă vreți.

Mult mai tîrziu, între 1894 și 1896, un excelent dar și năbădăios observator al tipului omenesc, ca să poată trăi, la în *concesie restaurantul din gara Buzău.*

Așa au devenit negustorii Buzăului — de la cei mari, amestecați și în treburile politice, pînă la băieții de prăvălie, ambițioși să parvină, *prin zel la tejghea și atacuri,* mai mult sau mai puțin sentimentale, la inima fiicei patronului, de la angrosiști la negustorașii ambulanți de lăcăte și andrele, de foarfece și brice de bărbierit, de calendare și cărți de cîntece sau cărți haiducești, de la cîrciumari la cafegii ori iaurgii, de la speculanții de vinuri sau cereale la bragagii și covrigari — așa au devenit, printr-o măiastră lovitură de teatru caragialească, personaje dramatice, așa au intrat în nemurire, ei, poate cei mai muritori dintre muritori.

Pe scurt, am vrut să spun că negoțul a făcut școală în Buzău, creîndu-i acestei așezări un specific unilateral.

Faptul o fi avut avantaje cîndva, dar acum, în a doua jumătate a secolului 20, lucrurile nu mai pot merge ca în secolul 14, și nici *măcar 19 sau chiar 20 treimea întîia.* Iar în condiții de organizare socialistă a producției și schimbului, un asemenea specific a devenit grav cusur.

Și-apoi, chiar specificul acesta *nu mai* poate avea amploarea și eficiența economică de altădată. Tîrgurile nu mai pot avea vigoarea și rostul vechi. Țăranul, cumpărătorul *majoritar din astfel de tîrguri,* beneficiază azi de o rețea comercială de stat și cooperatistă, care-i aduce tot ce-i trebuie și poftește în comuna, în satul sau cătunul său. Iar în ceea ce privește desfacerea produselor sale zooagricole, iar nu mai are griji — cooperativa în care-i înscris are încheiate contracte liniștitoare.

Și-atunci, ce-i rămîne de făcut unui oraș de intermediari?

Drăgaica trebuie păstrată ca obicei strămoșesc simpatic și, mă rog, poftim, ca tîrg cu o rentabilitate sau alta, dar nu poate justifica, ea singură, preocupările unui oraș.

Să moară orașul? Să se împrăștie comunitatea? Nu-i o exagerare. Se făcuse simțit un exod al buzoienilor către Ploiești, Galați, Brăila sau alte localități.

Să-și schimbi profesia? E greu pentru un om, darmite pentru un oraș întreg! Și totuși era unica soluție. Buzoianul nu avea decît o singură cale: să devină producător, dar nu aiurea, la el acasă.

Pentru obiectivitate, menționez că din studiul monografic pe care l-am citat, precum și din alt studiu de aceeași natură, și anume «Dicționarul geografic al județului Buzău» întocmit în 1891, cu multă seriozitate, de profesorul Bazil Iorgulescu, rezultă că totuși în orașul Buzău, în decursul istoriei lui, au existat și întreprinderi productive. Pentru a delimita însă ponderea exactă a lor în economia generală a orașului, e destul să spun că, la naționalizarea din 1948, cele mai mari unități de acest fel care au fost trecute în patrimoniul statului erau 9 mori, 3 brutării și vreo 2 ateliere.

Startul spre o nouă viață a fost întrucîtva modest: prin extinderea și modernizarea unui atelier mecanic a luat ființă Uzina mecanică pentru aparate de cale ferată. A urmat, în 1954, Uzina de prelucrare a maselor plastice.

Apoi, în 1964, o apariție industrială total inedită: Uzina de sîrmă și produse de sîrmă.

Un buzoian get-beget, abia trecut de al 30-lea an al vieții sale, să-i zicem personale, azi șef al Comisiei economice municipale a partidului, își amintea cum a lucrat — și el — timp de trei ani, adeseori în noroi pînă la genunchi, pentru ridicarea acestei uzine.

Aici e partea frumoasă, chiar poetică, a revirimentului buzoian.

După ce s-a hotărît înființarea unei zone industriale în sudul orașului, localnicii au tresărit, s-au smuls din derută și descurajare, și-au suflecat mînecile și au pornit, zor-nevoie, să recîștige timpul pierdut.

Alt fiu al Buzăului și tot de 31 de ani, inginerul Sandu Eugen — șeful secției electrozi a Uzinei de sîrmă — mă conduce printre utilajele ultramoderne cu care este dotată această secție, de altfel ca și întreaga uzină, și cu o mîndrie abia disimulată — mîndrie pe care mă fac că n-o observ ca să se simtă omul ca la el acasă — îmi dă explicații. Secția de electrozi a intrat în funcțiune abia în martie 1968, dificultățile de început au fost înlăturate, s-a pășit la o producție normală, ba chiar care a înlocuit 90% din importul de electrozi al țării. S-au realizat caracteristicile mecanice ale electrozilor din import, și tocmai pentru calitatea bună a celor autohtoni uzina a primit din partea beneficiarilor numeroase scrisori de felicitare. În 1969 se va trece de la producția de patru sortimente de electrozi la o producție de 11 sortimente și uzina se va angaja și în export. Cu alte cuvinte, buzoienii vor să știe despre ei și străinătatea. Sînt din altă parte a țării, dar mă bucur frățește pentru ei. Și încă un fapt, din care se poate trage concluzii: tot colectivul secției și al întregii fabrici e format din localnici calificați, unii prin cursuri de scurtă durată, alții prin specializare în străinătate.

Șef la secția de trăgătorie oțel moale a aceleiași uzine, găsesc un alt buzoian de 31 de ani. Este al treilea și încep să întrevăd o regulă în ceea ce privește profilul profesional al noii generații de localnici. Deci nu

◀ *Vă oferim în prim plan o creangă din vestitul codru al Vlăsiei, redus azi la nu mai puțin vestitul Cring buzoian.*

Să sapi, pe degeaba, șanțuri de doi metri adîncime și totuși să-ți facă plăcere — de necrezut! Și totuși, adevărat. Ca să-și canalizeze orașul, buzoienii au prestat, voluntar și cu entuziasm, o muncă evaluată la peste 10 milioane lei.

Imaginea «halei» teribilului negustor al anului 1915 o datorăm pasiunii profesionale a conservatorilor de la Arhivele statului. Dar, tot dumnealor, și tot pasionat, ne-au îndemnat să alăturăm vechii fotografii imaginea uneia din «prăvălioarele modestului negustor contemporan». Sfat căruia, după cum se vede, în alb-negru, ne-am conformat.

Să plec din Buzău?! Să nu plec?! Unii au plecat, și acum se întorc. Cică industrializarea...

negustori, ci producători și încă de calitate. Secția aceasta a și început să-și exporte unele produse (sîrmă moale neagră) și chiar cu succes. Mă bucur, zău mă bucur!

Un alt prilej de afirmare, de mîndrie și de reabilitare în propriii lor ochi l-a constituit, pentru locuitorii Buzăului, darea în folosință, pe teritoriul urbei lor, a celei mai mari fabrici de zahăr din țară (cu o capacitate de tăiere a sfeclei de zahăr de 3 000 tone în 24 de ore, o producție de 33 vagoane zahăr pe zi, chiar în condițiile vitrege ale anului trecut, cînd sfecla n-a fost tocmai dulce)

Fac o simplă mențiune și vă rog să apreciați singuri subtextul faptei: fabrica a început să producă cu întreaga sa capacitate la numai un an de funcționare, cu toate că momentul acesta era prevăzut tocmai pentru 1970.

Tovarășul Teodor Bunea, secretar al Comitetului municipal Buzău al P.C.R., conducător și responsabil direct al mișcării de industrializare și dezvoltare economică a orașului, este mulțumit de ceea ce s-a realizat pînă acum, dar este preocupat mai mult de viitor. Viitorul înseamnă noi realizări, noi satisfacții, însă și noi griji dintre cele mai concrete. Cînd viitorul acesta, de altfel nu tocmai îndepărtat, va fi transformat în prezent, la Buzău, alături de obiectivele deja existente în zona industrială vor mai exista o fabrică de produse lactate, o alta de prefabricate din beton armat, o balastieră pentru agregate sortate, pentru industria de construcții și altele. Pentru 1969 este prevăzută construirea și darea în folosință și a unor construcții civile și culturale: un palat al culturii, cu o sală de spectacole cu 700 de locuri, noi spații comerciale și un număr de apartamente de locuit, dublu față de cel prevăzut inițial.

Cînd ți se face o asemenea enumerare de obiective vădit costisitoare, nu-i posibil să nu te întrebi de unde atîta bănet? Sare în ochi că posibilitățile bugetului local sînt depășite. Întreb și capăt răspuns.

O dată cu noua împărțire administrativ-teritorială a țării, Buzăului, conferindu-i-se grad de municipiu și capitală de județ, i s-a făcut și o dreptate față de vechile lui titluri. Alexandru Aldea, ca și alți voievozi, atunci cînd — în secolul 15 — își datau actele din Buzău, denotă că-i socoteau capitală de provincie a voievozilor țării. Iar în 1504, cînd se înființează aici Episcopia, e un semn de osebită prețuire și prestigiu pentru oraș.

Firește, recunoașterea și reconfirmarea titlurilor a prins bine, dar și mai bine subvenția din fondurile centralizate, masiv majorată pentru ampleie lucrări de investiții din oraș.

Și-acum, să revenim la ideea de la care am pornit: profilul ocupației de căpetenie a populației buzoiene.

Cifrele statistice sînt reci, dar nu înseamnă că nu pot entuziasma, nu pot înfierbînta. 1 300 de oameni la uzina de sîrmă, peste 1 100 la fabrica de zahăr, aleă mie șerlos depășită la fabrica de mase plastice, peste 1 500 muncitori angajați în diferitele unități ale cooperației meșteșugărești și alte mii din celelalte întreprinderi — sînt cifre care pur și simplu dinamitează numărul de 466 meseriași (tăbăcari, cojocari sau postăvari) indicat în dicționarul monografic al profesorului Iorgulescu.

Îmbucurătoare este și apariția unui curent

buzău -
un transplant de cord pentru 66 000 de oameni

E adevărat, noile blocuri oferă apă caldă — doar simbăta. În schimb, cea rece — continuu și fără să pompezi, ori să învîrți de roata fîntînii.

O grijă pentru arhitecții locali: acordul noilor clădiri cu cele remarcabile ale vechiului oraș, acordul între două gusturi, între două stiluri.

de reîntoarcere la vatră a celor din Buzău, plecați să muncească în alte locuri. Specialiști calificați în diferite domenii — arhitecți, ingineri și alții — printr-un retur sentimental au venit să pună umărul la reînălțarea prestigiului urbei natale, la restructurarea modului de viață de aici.

Căci industrializarea Buzăului nu înseamnă doar apariția senzațional de rapidă — pe un teren al bălăriilor și al dărîmăturilor fostului depozit Saturn — a unor mari obiective industriale. Industrializarea are corolarele sale.

Alte pretenții de viață domestică și alte pretenții de hrană culturală.

Climatul social muncitoresc se face din ce în ce mai simțit în Buzău. Interesul înlocuiește apatia. Oamenii au dobîndit opinii și combativitate. Sînt din ce în ce mai pretențioși față de organele locale de conducere și — culmea — reprezentanții acestora par a fi foarte mulțumiți de lucrul ăsta. Hotărît, oricare dintre negustorii politicieni din galeria de portrete ale maestrului Caragiale n-ar putea pricepe nimic din ce se petrece acum aici.

Spuneam de pretenții la o alt fel de viață domestică. Iată cum li s-a răspuns: un nou centru și noi cartiere de locuințe; din 1957 și pînă la sfîrșitul anului trecut s-au dat în folosință peste 2 500 de apartamente, în blocuri pînă la 10 etaje, confortabile, cu racord la centrala termică, cu apă curentă și accesorii proprii. Este o deosebire, dacă ne gîndim că piață de curînd canalizarea orașului era nici mai mult nici mai puțin decît inexistentă, iar aprovizionarea individuală cu apă se făcea, în mare măsură, cu pompe manuale sau chiar din fîntîni. Mai adaug că numai în 1969 patrimoniul locativ al Buzăului va crește cu încă 1 042 de apartamente.

Și mai spuneam de noi pretenții de viață culturală.

Există în Buzău un mănunchi de oameni, mă refer precis la cei de la recent înființata gazetă locală «Viața Buzăului», care — după ce că doar într-un singur an de ființă au făcut, prin calitate, din cele patru pagin' ale lor zilnice un produs rentabil — din proprie inițiativă și depășindu-și niște obligații cuminți de serviciu, au pornit o campanie de emulație culturală demnă de aplaudat. Organizarea și asigurarea unei stagiuni teatrale permanente, prin încheierea din timp a unor contracte cu atari instituții de prin alte orașe, desigur pînă la înființarea unui teatru local, organizarea unei largi dezbateri pe tema climatului spiritual al orașului, inițiativa unei expoziții de pictură, sculptură și grafică a artiștilor locali, în privința domiciliului, dar depășind granițele municipiului în privința talentului — sînt doar cîteva din inițiativele acestor pretențioși ai spiritului, poate visători însă ambițioși și chiar bătăuși pentru idealul lor.

Deci, alte pretenții de viață domestică și alte pretenții de hrană culturală.

Socialismul a transplantat orașului de pe malul Buzăului o altă inimă, o inimă industrială.

Doamne, și ce bine e așa!

Am mandat special, din partea buzoienilor, să vă asigur:

Cu o inimă nouă ai alte păreri despre tine scapi de deprimări, și, în general, ai o cu totul altă poftă de viață.

În Buzău, 1969 înseamnă un spor al producției industriale de peste 500 milioane lei. (Aspect de la Uzina de sîrmă și produse de sîrmă.)

SOARELE ALB

de Liviu TIMBUS

Lotrul în ultima lui vară idilică. La scurtă vreme după realizarea acestei fotografii, legendara și singuratica Țară a Loviștei a devenit de nerecunoscut. Încleștarea dintre om și natură s-a produs aici cu o deosebită violență. Pentru a domestici sălbăticia rîului și pentru a turna într-o singură albie toate rîuleţele din aval și amonte de corpul barajului, constructorii au pornit să ferăstruiască în inima munților un drum subteran de 150 kilometri.

Valorificarea superioară a resurselor naturale, a marilor și însemnatelor bogății ale solului și subsolului românesc, constituie un factor propulsor de însemnătate hotărîtoare pentru dezvoltarea întregii economii naționale. Descătușarea energiilor conservate în petrol, cărbune și gaz metan, captarea și domesticirea forței hidraulice, desferecarea moleculei de aluminiu, prelucrarea chimică a clorurii de sodiu, diversificarea industriei forestiere, reprezintă într-o proporție covîrșitoare opera constructivă a ultimului pătrar de veac.

Publicăm în numărul de față primul material din ciclul «Comorile țării în anii socialismului», o emoționantă retrospectivă a măreţelor realizări născute și desăvîrșite în anii puterii populare, prin hărnicia, inteligența și abnegația poporului nostru condus de partid.

La numai un an după inventarea becului electric și exact în toamna anului 1883, cînd, la New York, a fost dată în exploatare prima centrală electrică din lume, bucureștenii au privit fascinați apariția în peisajul Capitalei a celor dintîi lămpi incandescente.

Prima uzină electrică — după cum ne informează un document al vremii — a fost instalată «în curtea caselor Maiestății Sale din strada Vămei». De aici, tehnicienii casei «The Anglo-Austrian Brusch Electrical Company» au tras un fir aerian pînă în grădina Cișmigiului «spre folosul și plăcerea societății patinatorilor».

Un început promițător — memorabil în istoria energeticii românești — chiar dacă de la acea dată modestul generator instalat în Calea Victoriei avea un singur scop: iluminarea cîtorva «puncte onorifice» ale Capitalei. Din nefericire, ulterioarele proiecte pentru extinderea luminii electrice (concepute prin construirea unor noi microcentrale) au fost abandonate rînd pe rînd... «După acest început strălucit — scria 32 de ani mai tîrziu regretatul profesor Dimitrie Leonida — ne putem da seama de progresul la care s-ar fi putut ajunge, dacă în calea acestei dezvoltări nu ar fi fost con-

(Continuare în pag. 10)

cesiunea iluminatului prin gaz aerian» «Romanticii» lampagii au continuat să trezească felinarele Capitalei mulți ani înainte, și asta chiar după înființarea uzinei de la Abatorul comunal și a centralei hidraulice de la Grozăvești.

Mai bine de patru decenii s-au muncit energeticienii români să lămurească forurile diriguitoare despre importanța amenajărilor hidroenergetice! Muzeul tehnic din Capitală păstrează în această privință o impresionantă arhivă, mărturii grăitoare și documente importante, 40 de ani de luptă neîntreruptă, de activitate pasională, de încercări, strădanii și visuri spulberate. Interesant de remarcat că oamenii de știință români nu s-au mărginit doar la încercarea de a angaja statul burghez într-o acțiune metodică, ci au efectuat pe cont propriu numeroase măsurători hidrologice, au întocmit studii amănunțite și au prezentat proiecte finalizate din toate punctele de vedere. Demne de reținut sînt și precizările de ordin teoretic:

«Izvoarele de energie aparținînd țării, exploatarea lor — scria într-o publicație a vremii un profesor universitar din Timișoara — să se facă de către o organizație autonomă a statului, nu de particulari, grupuri bancare sau societăți comerciale care nu urmăresc decît interesele lor bănești». Iar într-un număr al revistei «Energia» (1921) este expusă cu multă claritate cunoscuta teză potrivit căreia dezvoltarea electrificării trebuie să meargă cu un pas înaintea celorlalte ramuri: «Pentru existența și dezvoltarea industriei este nevoie ca energia electrică să fie foarte ieftină, condițiune care poate fi îndeplinită numai și numai dacă am avea posibilitatea să construim în țară uzine hidraulice care să lucreze în condițiuni tot așa de avantajoase ca marile uzine din străinătate... Orice întîrziere în utilizarea căderilor de apă înseamnă o pierdere de nereparat». Și tot în acea vreme, inginerii grupați în jurul societății «Energia» au emis părerea că electrificarea României trebuie să se înfăptuiască prin industrializarea căderilor de apă, uzinele termice servind numai ca rezervă.

AICI UNDE SE NASC ȘI COPILĂRESC RÎURILE

Lipsa căderilor naturale de apă i-a determinat pe specialiștii români să caute izvoarele de energie naturală în cursul inferior al rîurilor montane. Spre sfîrșitul celui de-al doilea deceniu al veacului nostru ei ajung la concluzia că energia utilizabilă a apelor de munte ar însuma o putere totală de aproximativ 1 200 000 cai-putere. Este apreciată și valoarea potențialului hidroenergetic de la Porțile de Fier, dar executarea unei construcții de asemenea amploare este privită cu scepticism.

Din aceeași perioadă datează și primul proiect al unei centrale electrice pe rîul Bicaz. El aparține aceluiași inginer Dimitrie Leonida și, din multe puncte de vedere se identifică cu cel ridicat la scara realității patru decenii mai tîrziu.

Iată, așadar, că hidrocentrala de la Stejaru a format obiectul celor mai vechi studii și proiecte și tot în această parte de țară au fost durate, în anii noștri, cele dintîi temelii de oțel și beton ale luminii. Despre «școala Bicazului» se vorbește pînă astăzi și nu întîmplător: inginerii de prestigiu, constructorii cu vechime — aproape toți veteranii marilor obiective hidroenergetice — și-au făcut ucenicia aici sub poala Ceahlăului.

Prima hidrocentrală de mare capacitate a cunoscut, cu alte cuvinte, munca și durerea, bucuriile și privațiunile oricărui început de drum, iar experiența dobîndită în cei 10 ani de activitate s-a întrupat în toate cetățile de lumină realizate prin programul de electrificare a României socialiste.

Drumul spre glorie nu e presărat cu roze, spune un cunoscut proverb. Într-un domeniu în care țara noastră a putut dovedi tradiție doar prin opere științifice de anticipație, prin proiecte, lucrări și visuri zămislite în mintea unor entuziaști și inimoși cercetători — munca a pornit practic de la zero. Ridicarea la scara realității a unor proiecte grandioase a reclamat, evident, un efort neobișnuit, dar care, după succesele și avaniile Bicazului, s-a dovedit de bun augur. Centrala electrică «V.I. Lenin» a devenit — așa cum s-a stabilit prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri din noiembrie 1950 — o puternică bază energetică «nece-

O meserie care cere nu numai pricepere ci, dimpotrivă, brațe puternice și nervi de oțel. De pe asemenea terase suspendate la înălțimi amețitoare, constructorii au trimis în corpul barajelor milioanele de metri cubi de beton.

Barajul centralei electrice de la Bicaz, prima construcție hidroenergetică din anii socialismului (fotografia de sus). Jos, planul aceleiași construcții, imaginat de către profesorul Leonida cu aproape 50 de ani în urmă.

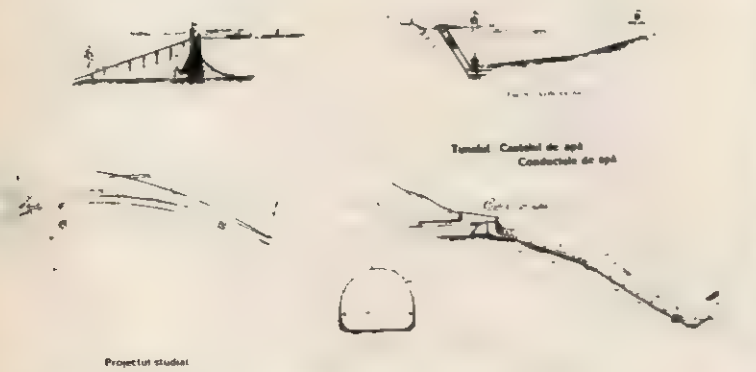

sară industrializării și valorificării bogățiilor solului și subsolului Moldovei».

De la intrarea în funcțiune a hidrocentralei de la Bicaz au trecut mai bine de nouă ani. Planul decenal, mărețul program de electrificare a țării, adoptat în cadrul istoricului Congres al IX-lea — au făcut posibile apariția unei adevărate constelații energetice pe cuprinsul României. Luminile Bicazului s-au răzlețit pretutindeni. Armata de constructori constituită în nordul Moldovei s-a îndreptat spre toate cele patru zări, întemeind șantiere în căldarea de piatră a Argeșului, în codrii neumblați ai Lotrului, în jungla montană de la Sadu, la Porțile de Fier. Oamenii aceștia care și-au purtat toată tinerețea prin defileele de granit ale munților, și-au cunoscut viitoarele neveste pe șantier, și-au serbat cununia în barăci afumate și s-au pomenit părinți a cîte doi și trei copii, poposind pe cîte două, trei șantiere, — bărbații aceștia vrednici care și-au croit destine într-o veșnică încleștare cu natura — au rămas în istoria României socialiste cei mai străluciți reprezentanți ai construcțiilor energetice, pionierii, dascălii și veteranii unei meserii născute sub ochii noștri. Sute de ingineri, maiștri și tehnicieni, îmbătriniți pe șantiere, oameni care și-ar putea publica memoriile decupînd din ziare doar interviurile acordate reporterilor noștri în ultimii 19 ani.

«Școala Bicazului» rămîne o vorbă înțeleaptă, dacă admitem că aici s-a dat startul în marele program pentru electrificarea României. Adevărul e însă că următoarele construcții au reclamat din nou rezolvarea unor probleme inedite, că, practic vorbind, munca de proiectare și execuție a fost pornită de fiecare dată aproape de la început.

La Argeș, condițiile geomorfologice deosebit de grele au obligat zidirea centralei la o adîncime de 320 de metri. Pentru această vastă încăpere ce ne întoarce gîndul la marile palate subpămîntene din epopeile hinduse — minerii au scos din plămînii muntelui o enormă cantitate de piatră dură ca oțelul. Pe Lotru, alte probleme. Aici barajul va fi alcătuit dintr-un imens miez de argilă, iar pentru a strînge într-un singur fuior întregul evantai al celor peste 80 de afluenți ai rîului, minerii vor fi nevoiți să strecoare prin măruntaiele înălțimilor un tunel lung de 150 de kilometri. Un adevărat labirint subteran, în fața căruia legendara construcție a regelui Minos ne apare ca o modestă machetă.

La Porțile de Fier, cei 11 000 de constructori români și-au îndreptat atacul împotriva celui mai mare fluviu din centrul Europei. Pentru zidirea barajului ei au fost nevoiți să întoarcă prin apele Dunării un dig lung și să descopere matca de piatră a fluviului pe o suprafață de cîteva zeci de hectare.

Școala Bicazului și... mai pe urmă universitățile de la Argeș, Lotru și Porțile de Fier. Da, nu sînt o simplă metaforă.

UN VIITOR LUMINOS, LA PROPRIU ȘI LA FIGURAT

Despre toate acestea, evident, s-a scris și s-a rescris. Construcția marilor hidrocentrale românești a fost consemnată zilnic pe calea undelor, prin slova tipărită a gazetelor, prin mii de metri de peliculă desfășurată în aparatele de luat vederi. Cu toate acestea, privită de la distanța anilor scurși, istoria hidroenergeticii românești capătă noi dimensiuni, măreție și semnificații proaspete ca acei munți care își descoperă grandoarea cu cît îi privim de la o mai mare depărtare.

Dezvoltarea economiei naționale este legată în mod indisolubil de dezvoltarea potențialului energetic. Într-o singură zi centralele electrice din țară revarsă în circuitul economic peste 76 000 KWH, energie capabilă să pună în mișcare toate fabricile și uzinele României socialiste și care la rîndul lor produc tot într-o singură zi peste 13 000 tone oțel, aproape 9 500 tone laminate, peste 55 000 tone cărbune, mii de tone produse sodice, de îngrășăminte, 70 de tractoare, aproape 1 700 000 mp de țesături, 200 000 perechi de încălțăminte și întreaga gamă a produselor de larg consum. În același timp, «lampa lui Ilici» s-a aprins în sute de mii de gospodării țărănești: numărul satelor electrificate s-a ridicat pînă la sfîrșitul anului trecut la 9 200 (dublu față de 1962) și tot în 1968 mediul rural numără 1,367 milioane abonați radio, peste 176 000 abonați ai televiziunii și peste 1 300 000 locuințe electrificate.

O nouă eră a fost inaugurată și în domeniul transporturilor feroviare prin intrarea în funcțiune a liniei electrificate București-Brașov.

Producția de energie electrică a înregistrat în tot acest răstimp o ascensiune cu adevărat spectaculoasă: 25 KWH pe cap de locuitor în anul 1910 (pe vremea cînd inginerul Leonida își începea activitatea), 40 KWH la sfîrșitul lui 1934, 850 KWH în 1963 și 1 280 în 1967. Din 1960 și pînă în 1967 producția totală de energie termo și hidroelectrică a sporit de la 7 650 milioane KWH la 24 769 milioane KWH. «O caracteristică importantă a planului de 10 ani — se arată în documentele Congresului al IX-lea — este intensificarea acțiunii de valorificare a potențialului hidroenergetic amenajabil». Acest potențial însumează aproximativ 24 miliarde KWH producție anuală, din care aproximativ jumătate revine cursurilor inferioare de apă, iar restul se va produce în marea centrală electrică de la Porțile de Fier.

O mare parte a sarcinilor înscrise în planul de perspectivă vor fi realizate încă în 1969. Dintre cele mai importante obiective ale acestui an amintim: construirea centralelor electrice de la Mărișelu și Tarnița, amîndouă pe rîul Someș și care vor avea o putere instalată de 265 MW. Tot în 1969 va fi terminată salba de centrale hidroelectrice din aval de barajul Vidraru prin intrarea în funcțiune a centralei de la Valea Iașului.

Pe Lotru, unde se construiește cel mai mare obiectiv hidroenergetic de pe riurile interioare ale patriei (puterea instalată va însuma în final 500 MW) vor continua lucrările pentru înălțarea barajului, iar pe șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier va avea loc închiderea albiei principale prin înălțarea barajului deversor. Aici, 1969 reprezintă anul premergător dării în funcțiune a primului grup de 170 MW.

Evident, marea dezvoltare economică a României socialiste n-ar fi fost posibilă fără aportul energiei electrice produse în paralel în termocentralele de la Luduș, Comănești, Singeorgiu, Doicești și București. Construcțiile hidroenergetice reclamă timp îndelungat și eforturi deosebite, dar energia furnizată prin forța căderilor de apă este cea mai ieftină din lume. Acesta e și motivul pentru care acțiunile constructive prefigurate pînă la sfîrșitul lui 1975 prevăd amenajarea potențialului hidroenergetic al țării într-o proporție de 40%. În marea constelație a României se vor alinia pe rînd centralele electrice de pe Lotru, Sebeș, Someș, Siret și Olt, iar în mijlocul lor vor străluci cele două stele de mărimea întîi: hidrocentralele de la Porțile de Fier și Islaz.

O retrospectivă emoționantă, o perspectivă grandioasă — o viguroasă școală a curajului și măiestriei — o meserie grea, născută și desăvîrșită într-un răstimp de numai 2 decenii.

PAGINI DE ÎNALT EROISM

După experiența dobîndită la Stejaru, hidroenergeticienii români și-au mutat sediul pe Argeș. Noua centrală hidroelectrică a reclamat rezolvarea unor probleme deosebit de dificile: centrala, galeriile subpămîntene și șoseaua au fost executate în terenuri cu condiții geomorfice extrem de dificile. Constructorii au sfărîmat roca dură, luptînd în adîncuri cu adevărate rîuri subterane, iar în interior au dăltuit în stîncă un drum de 5 kilometri.

Construcția acestui important obiectiv rămîne una dintre cele mai dramatice și impresionante pagini din istoria hidrocentralelor românești. Ne putem face o idee despre munca eroică a constructorilor privind cele două fotografii alăturate. Cea de jos ne înfățișează șoseaua spre coronamentul barajului, așa cum arată ea astăzi: cioplită în coasta de granit a muntelui, trasă prin tuneluri și arcuită peste poduri și viaducte. În dreapta, aspect din timpul construcției. Pendulînd deasupra genunilor, bravii constructori au dislocat cu ajutorul perforatoarelor mii de metri cubi de stîncă.

Prin zăgăzuirea apelor între masivele Vidraru și Cetățuia, energeticienii noștri au adunat în căldarea munților un volum de aproape 500 milioane metri cubi de apă, iar prin intrarea în funcțiune a celor patru turbine, hidrocentrala «16 Februarie» a vărsat în sistemul energetic național 220 000 KW.

ATACUL DECISIV

Pe Dunăre, la Porțile de Fier a început de cîteva luni asaltul frontal împotriva Dunării. După crearea uriașului batardou, constructorii pregătesc zăgăzuirea apelor prin construirea unui mare dig format din bolovani de stîncă, blocuri și stabilopozi din beton.

În 1968, pe acest șantier a fost terminată calea ferată dintre Topleț și Tr. Severin. Această operă monumentală a fost comparată cu o cunoscută șosea din Italia (cea care leagă Florența și Bologna), celebră prin mulțimea podurilor și tunelurilor. Marea construcție de pe malul Dunării, lungă de 150 km, se stre coară prin 7 tuneluri și 22 de viaducte și poduri

O VIAȚĂ DE OM

O fotografie din 1908 a regretatului prof. ing. Dimitrie Leonida. Opera științifică a ilustrului savant român (născut la Fălticeni în 1883) numără nu mai puțin de 58 de lucrări și studii consacrate dezvoltării energeticii românești, sute de articole răspîndite prin publicațiile vremii, conferințe și broșuri de popularizare — iar prin activitatea sa teoretică și practică ing. Leonida se înscrie printre cei mai de seamă precursori ai construcțiilor hidroenergetice din țara noastră.

Pentru a dovedi «influența covîrșitoare pe care o are energia ca ajutor direct în propășirea economică și socială a țării» — inginerul Leonida elaborează proiectul centralei hidroelectrice de la Stejaru și propune înființarea de hidrocentrale pe alte rîuri ale patriei. Dintre celelalte lucrări ale savantului nostru reținem în mod deosebit contribuția adusă construcției centralelor electrice de la Groză vești și Filaret, «Proiectul pentru electrificarea României», lucrarea «Legislația apelor și a energiei» precum și proiectul pentru construirea unui «canal Argeș-București-Dunăre».

Inginerul Leonida a dovedit o mare putere de muncă pînă la adînci bătrînețe. Din 1957 și pînă la sfîrșitul vieții a activat în calitate de consilier la Comitetul de Stat al Apelor. Pentru activitatea sa prestigioasă savantul român a fost distins cu Ordinul Muncii cl. I și Steaua Republicii Socialiste România cl. I

de Ilie **ZAHARIA**

LEUL-VALUTĂ

Comerțul nostru exterior — exportul și importul — se estimează în *lei-valută*. Luate separat, fiecare din aceste două cuvinte au înțelesuri curente, clare, știute de toată lumea: împreunate ele dau o noțiune nouă, esoterică, cunoscută aproape numai de oficianții schimburilor comerciale cu străinătatea și de unii — unii! — specialiști în finanțe. Dacă se folosește în mod public și curent un termen — și nu este vorba de o formulă convențională, ca «planul Barbarosa», care să ascundă un mare secret — trebuie să-i cunoaștem limpede sensul.

Ce este leul-valută? Dacă am fi spus *leu-aur* nimeni n-ar mai fi întrebat nimic, dar așa... Leul valută este o *monedă de calcul*, care nu are circulație, deci existență materială, în care se socotește valoarea mărfurilor exportate și importate. În loc să calculăm, în relațiile cu diferite state, prețurile mărfurilor în dolari, lire, franci etc., utilizăm acest leu-valută, definit prin conținutul de aur pe care îl cuprinde potrivit legii

Un leu, ca unitate monetară, este echivalent cu 148,1 mg aur fin. Un dolar S.U.A. este echivalent cu 888,6 mg aur fin. Un leu-aur *sau un leu-valută* este deci egal cu a șasea parte dintr-un dolar. În lista oficială de schimb pe care o publică regulat în presă Banca Națională putem chiar citi: un dolar = 6 lei (și subînțelegem 6 *lei-valută*, pentru că ambele monede sînt comparate în raport cu echivalența lor în aur).

Operațiile noastre de comerț exterior se efectuează practic în ruble, dolari, mărci etc. Care este rostul acestei transformări în lei-valută a monedelor în care are loc vînzarea sau cumpărarea mărfurilor sau serviciilor? Desigur, data fiind varietatea semnelor bănești în care au loc aceste operații de comerț, este necesară aducerea lor la același numitor, transformarea lor într-o monedă unică: leul-valută. În modul acesta pot fi totalizate operațiile, pot fi făcute anumite comparații, judecată eficiența schimburilor comerciale.

Întreprinderea de comerț exterior care vinde în străinătate produsele românești plătește producătorilor prețul lor intern, în lei curenți, reali. Ea vinde aceste produse în străinătate de asemenea în moneda curentă de pe piața străină. Dacă în țară plătește 1 000 de lei pentru marfă și o vinde cu 100 de dolari, a realizat pentru fiecare dolar 10 lei. Spunem deci că a obținut un *curs de revenire* de 10 lei/dolar. Un dolar fiind 6 lei-valută, cursul de revenire este de 1,66 dolari la 1 leu-valută. Cu cît obținem mai multă valută străină la 1 000 lei marfă, cu cît cursul de revenire *la export* este mai *mic* cu atît este el mai bun. Și viceversa

De asemenea, mărfurile importate se vînd în țară la prețurile curente în lei. Un televizor de un anumit tip se vinde cu 4 000 de lei și se plătește să zicem 200 de dolari. Cursul de revenire ar fi deci de 20 lei = un dolar. Dacă am reuși să-l cumpărăm mai ieftin, cu 150 sau cu 100 de dolari, atunci cursul de revenire ar crește la 26,60 lei/dolar, respectiv 40 lei pentru un dolar. Prin urmare, cu cît cursul de revenire la *import* este mai *mare*, cu atît este el mai favorabil pentru economie.

Acest instrument de calcul care este cursul de revenire are o mare însemnătate pentru măsurarea eficienței exportului și importului. Cu ajutorul lui putem constata care sînt produsele cele mai favorabile pentru a fi vîndute pe piața străină precum și limitele peste care un export sau un import devin neconvenabile.

«Casa veche» (sec. XVI), unde a avut loc convorbirea consemnată în pagina de față.

la charroux, cu robert charroux

IERI: CAMPION DE ATLETISM, CUFUNDĂTOR SUBMARIN, CĂUTĂTOR DE COMORI, COLABORATOR LA RADIODIFUZIUNEA FRANCEZĂ ȘI REPORTER FRENETIC; AZI: SCRIITOR CONSACRAT, AUTOR AL UNOR CĂRȚI DE MARE POPULARITATE («ISTORIA NECUNOSCUTĂ A OAMENILOR DE 100 000 DE ANI», «CARTEA TAINELOR DEZVĂLUITE», «CARTEA STĂPÎNILOR LUMII», APĂRUTE ÎN EDIȚII DE CÎTE 80 000—100 000 EXEMPLARE ȘI TRADUSE ÎN MAI MULTE LIMBI), ROBERT CHARROUX A AJUNS SĂ FIE SOCOTIT PRINTRE MAEȘTRII LITERATURII DE PREZENTARE A NEOBIȘNUITULUI ȘI NECUNOSCUTULUI DIN VASTA FRESCĂ A ISTORIEI CIVILIZAȚIEI.

Robert Charroux în timpul săpăturilor făcute la Djerba (Tunisia).

Chiar dacă în teorie este ușor să stai de vorbă cu autorul «Istoriei necunoscute a oamenilor», în practică lucrurile se complică deoarece — neastîmpărat ca și scrisul său — Charroux călătorește foarte mult. Numai în anul 1968 vestigiile civilizațiilor Americii precolumbiene și ale Africii romane au stat, timp de cîteva luni, sub obiectivul itinerant și iscoditor al aparatului său de filmat. Noi l-am găsit tocmai în secolul al XVI-lea. Vrem doar să precizăm astfel locul interviului, luat între zidurile masive de piatră ale «casei vechi» — o locuință autentică de epocă, vestigiu al evului mediu. Ne aflăm lîngă ruinele abației de la Charroux, în umbra turnului ridicat de Carol cel Mare, ctitor al tîrgusorului cu case străvechi, căruia i-a dăruit numele său (Carol roșcovanul-Charles le Roux, prescurtat Charroux).

«REALITATEA FANTASTICĂ»

Cea dintîi întrebare a dezlănțuit o întreagă artilerie de idei menită să dezvăluie ceea ce s-ar putea chema o profesiune de credință.

— Sensul actual al scrisului meu? Ooo! (Charroux este omul exclamărilor neașteptate, al gesturilor largi.) În primul rînd trebuie să ținem seama de genul de literatură pe care îl practic. Este vorba de o literatură destinată maselor largi de cititori, o literatură a actualului. Uite, de pildă, o cutie de sardele sau o sticlă înfundată de vin vechi. Oricine știe că înăuntru sînt lucruri bune, dar fără cheie sau tirbușon ele rămîn neconsumate. Poziția omului de pe stradă, ca să-l numim așa, față de știință ori adevărul istoric este în mare măsură similară. Îi lipsesc cel mai adesea cheița, tirbușonul... Eu mi-am propus să i le furnizez la modul pe care îl găsesc cel mai adecvat. De altfel, consider că această literatură oarecum de informare și popularizare și totdeauna de prezentare a insolitului, a fantasticului din real, este una care merită să înflorească în secolul nostru. Omul de azi și cel de mîine, pe care știința a și început să-l formeze în mijlocul nostru, trebuie să fie interesat numai de ceea ce are o rezonanță socială și științifică, și nu de microscopice aventuri personale, care în comparație cu aventura cosmică și în funcție de ea au dobîndit podoaba ridicolului. Un asemenea fel de a vedea lucrurile ne deschide calea spre ceea ce în ultimii ani tot mai mulți numesc «realitatea fantastică». Căutînd-o — și nu fac decît acest lucru — am găsit-o în mod egal în trecut și în viitor, care nu sînt de altfel pentru mine decît niște imagini poate mai speciale ale veșnicului și nestatornicului azi. Așa se face că în lucrările mele știința-mîine, cu istoria-ieri se întîlnesc mereu și că în măsura în care încerc să prevăd posibilul din știință, caut să dezgrop adevărul din istorie. Așa am ajuns să lupt pentru cele mai îndrăznețe ipoteze științifice, și tot așa am ajuns un acerb dușman al «conjurațiilor de contraadevăr» din istorie.

NIELS BOHR AVEA DREPTATE

Ridicîndu-se de la masa lui de lucru, Robert Charroux s-a oprit o clipă în fața bibliotecii. Pe un raft, un imens nucleu de silex lucrat — vestigiu al activității oamenilor preistorici de la Grand-Présigny — străjuia cîteva cărți. L-a mîngîiat, netezindu-l ușor cu mîna, pentru ca apoi să continue:

— Dezvoltarea științei actuale dă o strălucitoare demonstrație a faptului că adevărul exact nu poate fi niciînd cunoscut total, ceea ce putem însă cunoaște din el este suficient pentru a vedea că acesta este mai mult miraculos decît rezonabil și mai mult fantastic decît rațional. Niels Bohr afirmase odată că numai ceea ce este suficient de lipsit de sens are șansele cele mai mari de a fi adevărat. Cred că avea perfectă dreptate.

Trebuie să mărturisesc că uneori a trebuit, pentru a face lucrurile mai ușor de înțeles, să opun neadevărului mare, un altul mai mic. L-am folosit, la scara ipotezei, zicîndu-mi că principalul chiar cînd nu poți înlocui un lucru greșit cu altul riguros exact — este să demasti un neadevar, conjurația de contraadevăr.

— V-aș cere să precizați ce înțelegeți prin «conjurația de contraadevăr»...

— Așa este. Ai dreptate — se opri Charroux în fața mea. E un termen pe care l-am încetățenit eu și sînt mîndru de el. Ca să fiu mai clar, am să dau cîteva exemple. De pildă Biblia. Cum se face că în această scriere, care relatează între altele despre Egipt (vezi: Iosif, plăgile, trecerea Mării Roșii etc.), nu se suflă o vorbă despre piramide, nu se pomenește nimic de splendorile unei strălucite civilizații și științe în a căror imediată apropiere au trăit primii redactori ai operei. Oare iezuiții distrugînd arhivele (codexurile, spre exemplu) străvechilor civilizații americane precolumbiene nu au făcut în fond același lucru? Cînd editurile publică o carte, de altfel bună, intitulată însă «Istoria a început la Sumer» nu cad oare în același păcat? Aceasta ca să nu mai vorbim de atitudini, ca de pildă contestarea autenticității și originalității tabletelor scrise, descoperite la Glozel, în Franța, pe care majoritatea «specialiștilor» nu le iau în considerare numai pentru că s-ar încălca astfel unele principii învechite în modul de a judeca preistoria practicate încă de unii savanți depășiți de realitate. Oare marchizul de Santuola, descoperitorul frescelor de la Altamira, nu a făcut în secolul trecut închisoare, pentru a fi «indus lumea în eroare» susținînd că «sălbaticii» din preistorie au pictat bizoni și scene de vînătoare? Adevărul lui, ca și acela al tabletelor de la Glozel, au părut pentru o clipă contemporanilor lipsite de sens, tocmai pentru că trăim într-o lume în care plauzibilul întrece uneori posibilul cu care se și confundă. Da, da Niels Bohr avea dreptate.

SĂ SMULG OMUL PROPRIULUI SĂU NARCISISM...

— Mi se reproșează că fac literatura «ușoară» — a continuat Charroux. O literatură însă care place celor peste o sută de mii de cititori ai fiecărei ediții franceze și zecilor și sutelor de mii de oameni care mă citesc tradus în germană, engleză, italiană ori spaniolă. Nu, nu sînt un superficial, numai că este întotdeauna mai ușor să tratezi științific arid și logic rațional, ex cathedra un subiect legat de știință, de tehnică sau de un subtil fenomen de cultură, decît să decizi marele public să gîndească și să-și pună probleme din citirea cărții pe care o scrii pentru el. Există locuri în lume în care drept probă evidentă că publicul citește puțin stau imensele tiraje ale romanelor polițiste și de inimă, ale literaturii de confidențe intimiste, față de slabul tiraj al literaturii de informare și actualizare a științei. Este deci vorba de a smulge publicul banalității lecturilor facile și plăcerilor mediocre pe care acestea i le furnizează și de a-i dovedi că este mai captivant să se lase cucerit de lumea unor viitoare mari probleme, de ordin superior și cu importanță pentru societate. Iată pentru ce devine necesar ca subiectele «superioare» să pară mai pitorești decît banalitățile cu suspense ale romanului foileton. As spune chiar că scopul meu este să smulg omul propriului său narcisism pentru a-l face un cetățean al actualității universale, să-i dau noțiunea apartenenței sale nu la micul univers limitat la un cotidian uneori mediocru, ci la marele cosmos, pe care iată că începem să-l cucerim. Pentru aceasta mă străduiesc să scriu pentru cei mulți și mai ales să scriu «ușor».

Voi fi întrebat poate cine anume preferă cărțile mele. Judecînd după cei care îmi scriu sau mă caută, cred că sînt oameni de toate vîrstele. Entuziaștii însă se recrutează dintre cei tineri. Există cluburi studențești care îmi poartă numele. Unul dintre ele se găsește la Montreal, în Canada.

EI BINE, L-AȘ OFERI UN PAHAR

Un gest larg punctă sfîrșitul declarațiilor scriitorului. Am riscat atunci o ultimă întrebare aparent absurdă, mai ales pentru că era adresată celui care afirmase ritos: «Nu cred în farfuriile zburătoare»

— Ce ați face dacă într-o zi, aici, pe acest scaun din fața mesei dv. de lucru, v-ați trezi cu un extraterestru instalat pe negîndite parcă pentru a vă încerca reacțiile psihologice?

— Nimic mai simplu. L-aș invita jos, în sufragerie, ca să-i ofer un păhărel — porto, coniac, whisky... în sfîrșit ce-o vrea, și asta într-un dublu scop. Și ca să verific dacă extratereștrii sînt oameni de viață, dar și ca să-mi sărbătoresc neașteptatul succes. Sînt doar și președintele clubului internațional al căutătorilor de... comori de la Paris.

Convorbire consemnată de D. TODERICIU

PENTACON

V-o spunem noi: este imaginea pe care o obțineți cu aparatele fotografice reflex PENTACON. Dacă, într-adevăr, acordați însemnătate preciziei imaginii, trebuie să fiți foarte exigenți în alegerea aparatului. PRAKTICA nova I întrunește la superlativ precizia și perfecția tehnică. Aparatul este simplu de manipulat. O gamă largă de accesorii vă permit să luați cele mai diverse imagini.

Veritabilul aparat reflex cu un singur obiectiv 24 × 36.
Obturator cu perdea de la 1 s la 1 500 s si B
PL — încărcare automată a filmului
Lentilă «Fresnel», asigurînd o imagine luminoasă, neranversată, fără paralaxă.
Obiective interșanjabile.
Accesorii universale.
PRAKTICA nova I B, dotat cu exponometru cu celulă fotoelectrică.

PRAKTICA nova I

asigură precizia imaginii

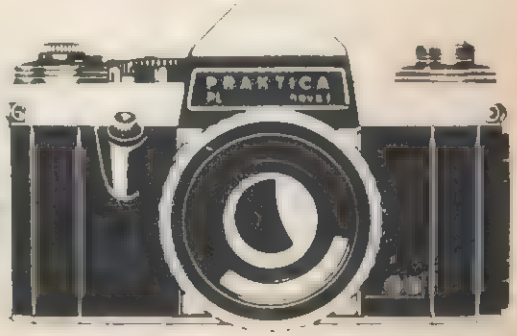

PUBLICOM

kombinat veb pentacon dresden

Republica Democrată Germană

film PE PLATOURILE LUMII

UN LOC LINIȘTIT LA ȚARĂ

Elio Petri, regizorul italian ataşat puternic şi în chip inteligent de tradiţiile neorealismului, a terminat nu demult lucrul pe care-l începuse în toamna lui '68: filmul **«Un loc liniştit la ţară»**. Fost gazetar, Petri s-a ferit să spună ziariştilor totul. Ştie el bine ce poate să iasă uneori de aici. Prima declaraţie a fost o propoziţiune simplă şi şocantă: «va fi o **ghost story**» (o poveste cu stafii, cu fantome). Pe urmă a mai adăugat cîteva cuvinte; aşa am aflat că de fapt este vorba de o istorie cît se poate de realistă sau, cel puţin, cu un punct de plecare bine înfipt în pămînt: un pictor «pop», obosit şi sătul deopotrivă de multele afaceri care s-au instalat în preajma artei moderne ca şi de ritmul unei vieţi trăite cu sufletul la gură, îşi ia lumea în cap şi se instalează — împreună cu iubita — undeva la ţară, într-un ţinut liniştit. Se pare însă că această fugă rousseau-istă în mijlocul naturii nu-şi va arăta din capul locului binefacerile, căci în locul unei inspiraţii «mai genuină şi mai autentică», eroul nostru se vede invadat de fantasme. O dată ajunşi la acest cuvînt, mărturisirile «la obiect» ale regizorului au încetat. Nici o vorbă despre ce se va mai întîmpla. Atunci, potrivit unui sănătos şi eficient obicei publicistic, a început să plouă cu întrebări provocatoare, de pe urma cărora se ştie, nu se poate să nu te alegi cu ceva.

— «Şi chiar va fi o «ghost story»?

— «Da, dar n-aş vrea să credeţi că filmul va fi poliţist. Tot ce se întîmplă este bine impregnat de ironie, de umor».

— «De ce aţi plasat acţiunea la Milano? Pentru că aşa cere o anumită modă?»

— «Nicidecum. Pur şi simplu pentru că în Lombardia comerţul cu arta este mai în floare decît în oricare altă regiune italiană».

— «De ce eroul dv. este un pictor şi nu un scriitor, să zicem?»

— «Profesiunea are o importanţă relativă. Aş fi putut tot atît de bine să aleg un scriitor, un ziarist sau orice alt intelectual constrîns să se mişte într-o societate şi o ambianţă care condiţionează teribil individul. Mi s-a părut totuşi că un pictor, şi cu deosebire unul «pop», va reuşi să exprime mai bine ceea ce doresc eu să transmit, deoarece — după părerea mea — arta «pop» reprezintă ultima şi cea mai violentă mişcare artistică, este încercarea disperată de întoarcere, într-un fel sau altul, la realitate, de stabilire a unui contact cu lucrurile, cu obiectele. Protagonistul este un om bine situat, în aparenţă solid integrat în «societatea bunăstării», dar tocmai această integrare îi aduce primele mîhniri, insatisfacţii. De aici — tentativa de revoltă şi, în sfîrşit, fuga».

— «La prima vedere filmul pare să aibă un caracter polemic critic...»

— «Nu vreau să polemizez cu nimeni, ci doar să povestesc o istorie curată şi simplă. Spectatorii vor fi aceia care vor găsi semnificaţiile. Vă repet, ceea ce mă interesează pe mine este să reprezint frămîntările unui artist italian contemporan care îşi dă seama că în societatea noastră lumea are din ce în ce mai puţină nevoie de artă. Ceea ce îşi doreşte ea este altceva, cum ar fi de pildă bunurile de consum».

Şi aşa, din provocare în provocare, lumea a aflat aproape totul despre filmul lui Elio Petri. Mai adăugăm noi genericul: interpreţi principali — Franco Nero (are 28 de ani, este cunoscut ca unul dintre cei mai ambiţioşi actori italieni; a jucat pînă acum în 20 de filme, dintre care amintim **Biblia** lui John Huston, şi **Camelot** de Joshua Logan), şi Vanessa Redgrave; imaginea — Luigi Kuveiller; muzica — Ennio Morricone; producător — Alberto Grimaldi.

Regizorul Elio Petri şi Franco Nero pregătesc o scenă.

CREIERUL

Gérard Oury, autorul «Prostănaculuiı şi al lui «Oscar», — filme care au atins recordul în materie de încasări — pregăteşte alte două ore de rîs, pentru că, ceea ce-şi doreşte în primul rînd domnul Oury este «să distreze publicul»: «Mi se pare că a-i face pe oameni să uite pentru cîtva timp grijile şi multele probleme ale timpului nostru, a-i face să rîdă cinstit, fără să apelezi la vulgaritate, toată treaba aceasta are importanţa unui mesaj social», spune el.

Cu binecunoscuta-i minuţie şi conştiinciozitate, autorul «Prostănaculuiı a pregătit scenariul acestei noi comedii timp de aproape doi ani, lucrînd cu echipa sa statornică de asistenţi şi directori de producţie (filmele lui Oury sînt totdeauna foarte scumpe, zice-se din cauza gag-urilor care necesită sacrificii materiale: maşini, construcţii etc.).

Cineastul francez ne invită de data aceasta să ne amuzăm pe seama unor spărgători de trei parale, diletanţi care şi-au pus în gînd să dea lovituri mult mai puternice decît îi ţin puterile şi mintea. Pe deasupra, aventura lor nesăbuită (sustragerea unor documente politice de valoare internaţională) este pusă, prin forţa lucrurilor, faţă-n faţă cu o acţiune de zile mari, organizată după toate regulile artei: răpirea celui care a fost «creierul» faimosului atac al trenului poştal de pe linia Glasgow-Londra. Ziua şi ora celor două lovituri coincid şi, de aici, un şir de peripeţii comice de-a lungul cărora se vor confrunta «splendoarea şi mizeria» în materie de hold-up, ştiinţa şi diletantismul, rafinamentul şi micul meşteşug provincial.

Lucrurile se vor aranja mai cu ajutorul

de Felicia ANTIP

adieu, mme péelle

Nimic nu-i etern, nici măcar «Răzbunătorii». Ne-am despărțit la început de an de acest serial de aventuri în care violența inerentă genului era compensată de aerul nonbeligerant, detașat, amuzat, al protagoniștilor, intriga, atunci cînd părea puerilă, era chiar tratată ca atare, iar neverosimilul devenea o convenție lesne acceptată de spectator, ca un pretext pentru desfășurarea calităților celor doi interpreți. John Steed este un englez tipic pînă la caricaturizare, sîngele rece și umorul specific sînt la fel de definitorii pentru fizionomia lui ca și pălăria tare, umbrela, automobilul demodat. Transformarea acestor trei atribute ale gentlemanului tradițional în arme redutabile — melonul mult mai tare decît se obișnuiește, umbrela utilizabilă ați văzut dv. cum și automobilul antediluvian care gonește ca o mașină de curse — reprezenta o sursă inepuizabilă de comic. Despre Emma Peel rămîn prea puține de spus după spirituala caracterizare pe care i-a făcut-o Ecaterina Oproiu în «Contemporanul». Cei doi eroi apelează la simpatia noastră pe alte căi decît cele îndeobște bătute de cavalerii pumnului și ai revolverului. Deși nu sînt supraoameni, așa cum erau «Campionii», acceptă fără excesivă mirare cele mai aberante și fantasmagorice condiții de joc, se războiesc cu pisoi în care zace un suflet de tigru, cu cibernauți fioroși, cu făcători de vise macabre, cu sosii de oameni, cu tot felul de criminali maniaci, pentru a-și îndeplini, cu zîmbetul pe buze, misiunea de «răzbunători». «The Avengers» înseamnă de fapt justițiarii, un fel de îngeri ai răzbunării, chemați să pedepsească răul făcut altor oameni, victimei care moare mai totdeauna încă din genericul filmului.

Pentru a ne face probabil despărțirea mai ușoară, televiziunea a lăsat pentru sfîrșit cele trei-patru episoade dublate în franceză. Procedeul dublării — frecvent folosit în multe țări unde e aproape cu neputință să vizionezi, fie la televiziune, fie la cinematograf, un film în versiunea originală — reduce în general valoarea artistică a producției prezentate. În cazul unui serial de tipul «Răzbunătorilor» pare a anihila însăși rațiunea de existență a filmului respectiv. Ce fel de englez mai este acest monsieur care vorbește o franceză gravă, tărăgănată, fără nici o legătură cu rictusul luciu, cu stilul său de a acționa sau măcar cu propriul său «chapeau melon»? Mrs. Peel și Mme Péelle (se pronunță în așa fel încît să rimeze cu réelle) sînt două persoane între care a mai rămas doar o vagă asemănare fizică. Francezii au dintotdeauna acest dispreț față de alte limbi care le permite să pronunțe într-un mod sui-generis orice denumire străină, să facă de nerecunoscut un text latinesc, să poceească persiflator numele unui personaj care le este antipatic (lui Lessing, de pildă, i se spunea de către unii parizieni Le Singe). Pe noi ne-a ferit Dumnezeu și de practica transcrierii fonetice a numelor străine, și de obiceiul de a le românița fonetica și de sistemul dublării filmelor. Decît «The Avengers» transformați în «Chapeau melon, bottes de cuir», mai bine «Sfîntul» pe limba lui. (Și acum mă mai cutremur cînd îmi amintesc de versiunea spaniolă a lui «El Fugitivo».)

Vorbind despre limbi străine, am impresia că prăpastia dintre modul în care sînt tratate în orele destinate învățării lor și atitudinea față de ele în celelalte ceasuri ale televiziunii este din ce în ce mai adîncă. A studia o limbă străină sub îndrumarea unor profesori care o pronunță atît de perfect e un privilegiu rar. Chiar cei ce consideră că știu foarte bine franceza, sau engleza, sau germana, sau spaniola, sau rusa și că vocabularul de începător care se mai predă în aceste zile nu le-ar fi de folos, pot profita enorm ascultînd cum se pronunță cu adevărat cuvintele bine știute de ei. La crainici și reporteri, mutilarea numelor străine a devenit însă aproape o regulă. Nu mai vorbesc despre numele englezești pe care sau le stropșesc, strîmbîndu-și gura ca Puiu Călinescu în strașnicul dialog cu Emma Peel din noaptea Anului nou, sau le pronunță cu totul și cu totul greșit. Dar nici măcar Gilbert Bécaud să nu știm să spunem, să-i furăm fără nici un motiv accentul de pe e și să ne facem de rîs? Altă problemă: titrarea filmelor. Cele venite de pe marile ecrane aduc cu ele traducerile stîngace, greșite, cu care ne-a deprins trustul celor cîtorva traducătoare semnate pe generic. O surpriză foarte plăcută a fost, în această direcție, neobișnuit de frumoasa traducere a dialogurilor filmului «Doamna cu cățelul». Dar și filmele titrate în studiourile televiziunii sînt slab traduse. Iată, ca exemplu, o singură greșeală flagrantă din filmul «Balanța legii». «I submitted the case for the defendant» înseamnă «Am prezentat pledoaria pentru acuzat» (sau, cum spunem noi, pledoaria apărării), iar nu «Am prezentat cazul pentru acuzat».

Actrița și cîntăreața americană DORIS DAY, interpretă a nenumărate filme muzicale din care, odată și odată, poate vom vedea și noi unul.

Doi escroci cu ținută de gentlemeni: David Niven și Elli Wallach.

poliției, mai al hazardului, în așa fel încît pînă la urmă și inteligenții și agramații să se prindă în aceeași horă, spre bucuria spectatorului. Care bucurie se anunță destul de substanțială, mai ales dacă ținem seamă că «atacanții» sînt interpretați de Belmondo, Bourvil, David Niven și Elli Wallach. Se înțelege că primii doi reprezintă plebea gangsterească iar ultimii doi — aristocrația. Ce duel poate să iasă din alăturarea Belmondo-Niven!

Magda MIHĂILESCU

Foto: P.E.A.-Roma Gaumont International-Paris

de G. DIMISIANU

Iulian Neacșu: INSUL

După ce a debutat, în anii trecuți, printr-un volum de schițe și povestiri în cadrul colecției **Luceafărul,** Iulian Neacșu reapare în librării cu o nouă culegere de proză care o continuă pe prima în spirit și formulă epică.

Iulian Neacșu face parte dintre acei reprezentanți ai noii promoții literare angajați în chipul cel mai radical într-o acțiune de revoluționare a mijloacelor narative clasice, pe care le consideră apăsate în prea mare măsură de convenție și artificiu. Faptul cel mai izbitor în proza acestor tineri (alături de Iulian Neacșu mai pot fi amintiți Sorin Titel cu romanul **Dejunul pe iarbă,** Dumitru Dinulescu și alții) este caracterul dificil și necordial al textului care îi refuză cititorului plăcerea tradițională de a se lăsa furat de curgerea povestirii, de a fi captivul unui flux narativ. Prozele acestea nu coagulează în jurul unui nucleu epic, sînt dispersate în momente care nu se urmează logic unul pe celălalt; nu sînt populate de personaje în accepția cunoscută, ci mai mult de proiecția unor stări de spirit. Spațiul narativ e umplut de imagini în perindare discontinuă, un univers pulverizat din a cărui contemplare cititorul singur trebuie să refacă un sens unificator.

Fiindcă există un sens în acest haos deliberat întreținut și după oarecare răstimp de familiarizare ajungem să-l receptăm. În fond, această proză procedează cu elemente inovatoare dintre care unele au început deja să se clasicizeze (de pildă schimbarea neanunțată a persoanei povestitorului uneori chiar în interiorul aceleiași fraze), toată dificultatea fiind de a ne menține în acel stadiu de concentrare a atenției care să nu scape vreun amănunt ce își are importanța lui în țesătura generală. Întrebarea este dacă acest efort sporit impus cititorului e compensat de profunzimea și subtilitatea viziunii scriitorului, de valoarea semnificațiilor omenești pe care ni le relevă.

Iulian Neacșu e un prozator de vocație, lucru neîndoielnic, un umorist fin nu o dată, și un stilist admirabil mai totdeauna. Mai ales prozele cuprinse în prima secțiune a volumului (texte) condensează o materie epică plină de sugestii, întărindu-ne încrederea în deosebita forță de invenție a scriitorului. Prea mult efort tehnic totuși, prea multă regie direcționată în sens negativ (adică spre sfărîmarea organicității viziunilor narative). Astfel că senzația generală e aceea de produs ireproșabil în linia virtuozității stilistice, dar minor în esență.

Secțiunea finală a cărții (Apocrife) părăsește neașteptat terenul insurecției antitradiționale reîntorcîndu-ne la formula genului epistolar. Cuminte, autorul transcrie o suită de scrisori (în limbajul degradat care ilustrează proveniența umilă a personajelor) și astfel rezumă traiectoria unor existențe obscure covîrșite de fatalitatea știutelor drame casnice dintotdeauna. Din cenușiul acestei umanități autorul scoate un trist și grotesc umor.

Alăturarea acestui episod în finalul volumului este întrucîtva contrariantă căci e în spirit total opus primelor două. Poate însă că autorul a intenționat anume să sugereze multiplicitatea posibilităților sale, disponibilitatea unui talent care încă nu și-a trasat granițele definitive în cadrul cărora va acționa.

Oricum, volumul **Insul** reconfirmă înzestrarea acestui tînăr prozator, verva și mobilitatea mijloacelor sale, lăsîndu-ne însă în continuare nelămuriți în privința temelor fundamentale de care e solicitat. Edificați în mare măsură despre cum vrea să scrie, rămîne încă să aflăm ce anume dorește să comunice

de Teodor MAZILU

ÎNTÎLNIREA DINTRE PROSTIA GROASĂ ȘI PROSTIA SUBȚIRE ȘI FESTIVITĂȚILE CARE AU AVUT LOC

El era un prost cu inima deschisă, puțin cam din topor, dar nu făcea din idioțenia lui o taină, ce-i în gușă și-n căpușă. Detesta orice formă de subtilitate, detesta aluzia și paradoxul, el nu se sfia să mărturisească inepțiile, prin cuvinte simple, accesibile tuturora. Mintea — care era de fapt un fel de panou — era pavoazată cu fel de fel de lozinci și citate pe care le scotea la suprafață ori de cîte ori avea nevoie, de sărbători și în situații critice. Avea cîteva fraze în sacoșă, ca de pildă «trebuie să vedem fenomenele mai adînc» sau «nimic nu e întîmplător», pe care le lipea, ca pe un timbru fiscal sau ca pe un bacșiș pentru lăutari, pe timpla tuturor problemelor. Departe de individul cu prostia groasă, într-un ungher de provincie, trăia individul cu prostia subțire. El avea un nivel de trai incomparabil mai scăzut decît amicul său cam din topor, nu primise casă, ședea la un prieten, logodnica îl părăsise cu un acrobat de circ și se încălzea cu lemne. Pe cît de directă și frustă era prostia confratelui din metropolă, pe atît de ambiguă, subtilă, anevoioasă și încărcată era cea a individului care locuia într-un tărgușor uitat de Dumnezeu. La început se urau. Polemicele dintre cei doi deveniseră celebre. Provincialul îl decretase «rigid», iar rigidul îl decretase decadent. Provincialului îi era greu să-i ierte tezele simplificatoare și faptul că se bucura de încălzire centrală. Celălalt îi reproșa ideile confuz exprimate și faptul că, deși greșit orientat ideologic, fusese trimis într-o călătorie de studii la Paris.

Deci se urau, dar această ură îi ajuta pe amîndoi să trăiască, ceilalți confrați uitaseră de mult de existența și de divergențele lor. Era o posibilitate de a supraviețui, de a se manifesta, de aceea își întrețineau ura, o întețeau, o hrăneau. Aproape că-și cerșeau unul altuia disprețul. Cînd unul dintre ei întîrzia cu injurătura, celălalt tremura îngrijorat ca un îndrăgostit care nu primește vești de la logodnică. Subaprecierea reciprocă le făcea viața mai frumoasă.

De fapt, se iubeau. De fapt, susțineau aceleași idei. O secretă duioșie îi unea. Au vrut să se cunoască. În mintea lor încărcată de spaimă se ivise ideea unei fuzionări, unei comasări. Cu puteri unite vor putea face față mai ușor aprigei concurențe.

Idiotul cu prostia groasă l-a așteptat pe peronul gării, aproape plîngînd de emoție.

Idiotul subțire și-a expus convingerile încă de pe scările vagonului.

— Dacă vom uni finețea analizei mele, simțul meu pentru paradox cu sănătatea ta morală și înaltul tău curaj vom face [illegible]

Și s-au îmbrățișat.

S-au îmbrățișat și au fuzionat.

– S-au săruțat și s-au comasat.

De atunci nu mai există prostie subțire, alambicată și prostie groasă, greoaie, ci una și bună.

Ci toți am ieșit cîștigați din această fuziune.

de MAJTÉNYI Erik

CELE DOUĂ FEȚE ALE TENACITĂȚII

Cu ce fel de vorbe să te agrăiesc, tu,frumoasă însușire omenească căreia îi spunem tenacitate?! Să-ți cînt un imn? Să-ți scriu o odă? Să-ți fac fierbinte jurămînt de credință? Să-ți spun de cîte ori mi te-ai înfățișat, în ceasurile mele cele grele, spre a-mi da imbold și izvor de energie?

Am impresia că prea puțini dintre tinerii de azi mai citesc cartea lui De Kruif intitulată «Vînătorii de microbi». Nici nu mai știu cînd a apărut ultima ediție. Deși, la drept vorbind, încăpățînata, stăruitoarea, neostenita luptă pentru viață, purtată cu atîta abnegație de Koch și de Pasteur, nu în cărțile de medicină își are locul. Ci în cele mai bogate file ale istoriei universale. Și acolo e și locul miraculosului salvarsan «606», rod al neostoitei munci depuse de chimistul german P. Ehrlich și bacteriologul japonez S. Hata. Rar, foarte rar așternem noi pe hîrtie această cifră de 606! Deși ea ne amintește că cei doi savanți abia la a șase suta șasea experiență au reușit să descopere preparatul arsenical în stare să vină de hac unor maladii atît de înfricoșătoare ca sifilisul și boala somnului. Socotesc că prea rar ne aducem aminte de această cifră magică, de acest «606». Și că nu vorbim niciînd de 128, de 354, de 519. Nu știm ce amarnică deziluzie va fi stîrnit eșecul celei de-a 519-a experiențe. Știm doar că acel eșec n-a fost urmat de descurajare.

Dar de ce să mă mărginesc a arunca priviri în trecut? Trăiesc într-un mare oraș socialist. De un stert de veac cutreier țara aflată în plină construcție. Sînt contemporan al minunatelor, al tenacelor eforturi pe care le depun atîția ingineri și atîția poeți. Atîția medici-profesori și atîția muncitori-inovatori. Atîția dascăli rurali și atîția aruncători de suliță. Sînt contemporan cu izbînzile lor temeinicite cu încăpățînată tenacitate, izbînzi care au supraviețuit atîtor eșecuri. Și sînt, fără rezerve, adept și suporter al acelor izbînzi.

Fie-mi însă îngăduit să spun că tenacitatea are — precum legendarul Janus — două fețe. Pînă acuma am vorbit despre una dintre ele. Ia să o privim nițel și pe cealaltă; să examinăm oleacă și tenacitatea căreia în limbaj comun i se spune «demnă de o cauză mai bună»! Să încep cu o pildă pe cît de uluitoare pe atît de reală. Am cunoscut o cuconiță care era departe de senectute, care era sănătoasă tun și care abia își începuse văduvia. Totuși nu s-a lăsat pînă nu și-a asigurat o pensioară. Cum și ce a făcut? Habar n-am!... Din toată povestea nu am înțeles decît că tenacitatea ei nu fusese cu nimic mai prejos decît aceea a lui Ehrlich. Astfel, ea reușise să facă din nimic ceva. Să transforme lipsa oricărui drept în ceva palpabil...

Iată-mă în fața mașinii de scris, dornic de-a lucra. Cineva mă deranjează cu un telefon, să mă roage ceva... Să pun o vorbă, cică, într-o chestiune cu care eu n-am nici în clin, nici în mînecă. Cu care nici el nu are, doar că ar vrea să o aranjeze... Iată-mă-n dilemă! Să fiu de neclintit și să-i spun fără ocolișuri că nu mă bag și să-l rog să nu mai stăruiască, căci nu-s dispus să-mi pun obrazul pentru o cauză nedreaptă? Sau să-l rog, din simplă lașitate, să mă păsuiască nițel. Pentru ca, mai apoi, la a doua sau a treia stăruință a acelui cineva să mă dau bătut?!... În această a doua ipoteză tenacele petiționar va avea, firește, cîștig de cauză...

Ei! Asta este... Astfel trebuie să categorisim în două grupe strict hotărnicite tenacitatea omenească: tenacitate creatoare și tenacitate parazitară. Repet: am toată recunoașterea pentru încăpățînata tenacitate, pentru frumoasa tenacitate care țîșnește să înfrumusețeze viața oamenilor. Viața unui popor. Sau numai viața unei colectivități restrînse. Le spun însă tuturor: feriți-vă ca de foc de nefasta tenacitate a paraziților!

de **Pop SIMION**

ARGATUL SOARELUI

Mi-am făcut un obicei din a mă refugia în fiecare iarnă, chiar pentru cîteva ore măcar, la marginea mării; mă bine-dispune soarele orb, marea de plumb, legănată în hulă, plajele descărnate, livide, ghemuite sub viscolul pontic, zările încenușate, pe care o sepie colosală le împroașcă cu cerneală indigo. E o altă mare asta, o cu totul altă mare decît aceea pe care o știți și o lăudați. Hotelierii nu-s aici, ei și-au făcut sumă, sînt la căldurică; lipsește și sterila politețe a chelnerilor care îmbracă trei fracuri pe zi; sînt scutite locurile de invazia de fete cochete, care dețin bosa limbilor și servesc pe zeul turismului; umbrelele multicolore sînt strînse acum, ca niște petunii care au fost brusc amente lovite de ger; marile hoteluri internaționale par cutii de chibrite aruncate în dulce neorînduială și pe care le bacuie vîntul de gheață. Îmi plac încremenirea, grîurile și pescărușii care se bat mortal pentru peștii cei mici. Îmi plac plajele cu ocru, semănate cu osemințe de crab; doar vulpile din cîmpie le mai vizitează, căutînd vietăți intrate în putrefacție.

Dar poate că m-aș plictisi de marea iernatică dacă nu l-aș întîlni pe grădinarul de la marginea mării. Poartă scurtă de miel, căciulă înaltă și buzunarele pline cu semințe de dovleac; dar eu îl văd pe de-a întregul vîratic, desculț, în pantaloni de doc și cămașă, purtînd în brațe fructele pămîntului. E mărunțel, îndesat, bătut cu maiul, făcut din nițică argilă și mult soare, elastic și iute ca argintul viu, nu prea vorbăreț, dar isteț foc. Ion Pîlu Duduveche e simbriașul soarelui. (Numele de Pîlu vine de la Copîlu, cum i s-a spus lui pînă tîrziu, fiind copil părăsit de părinți, lepădat pe treptele unei biserici din Severin și crescut apoi — cine mai știe cum? — în cărunul anonim, dunărean, Duduveche.)

— Ce mai faci Duduveche? — întreb.

— Iaca, ceac-pac! Lucrăm în contul soarelui, zice omul, aruncîndu-și un deget la căciulă; îmi dă semințe de dovleac și mă ia de mînă să văd terenurile unde lucrează. Întinde parazăpezi, îmbracă în șomoioage de paie gurile de irigație, așterne «paturile calde» în care vor da colț trufandalele verii, face pe geamgiul, construind copertinele de sticlă ale serelor. Iar eu îl văd așa cum ar trebui să-l văd mereu, cînd își uită zilele, își pierde calendarul și somnul, nu pune pleoapă pe pleoapă; se scoală la trei, o dată cu pitpalacul, îi spune soarelui «mă» și «tu», salutîndu-l din mers, cu degetul la pălărie (să nu rostiți splendida minciună că, în vacanță fiind, știți și voi zilnic să salutați răsăritul de soare pe mare!). Are asupra sa elementara unealtă, săpăliga, cu care dă jgheab, sloboade apă în culturi, distribuind-o cu ritual în măruntele canale care țes în cruciș și curmeziș raiul legumelor. Dimineața se umple de o muzică a apelor despletite, care șerpuiesc guralive pe sol, iar țăranul cu săpăliga aleargă înnebunit de la un canal la altul și modifică mereu acest concert pluvios. La ora cînd litoralul se ridică din așternuturi, minunile țăranului Ion Pîlu Duduveche sînt încărcate în cotiuga trasă de măgăruș și distribuite prin stațiuni; aduce ardei grași, bulbi de ceapă, roșii, verze gulerate, de culoarea fontei, struguri țițoși, piersici, turchestani barosani pe care îi ia de ombilic și ți-i aruncă în brațe zicînd: «Na, de sete.» Seara tîrziu, cînd e plaja pustie și nisipul mai păstrează căldura de peste zi, țăranul vine pe sub luna ta marea cu lucrări de platină. Intră în apă cu izmenele sumese, cu măgărușul și cotiuga, și se scaldă în lege, voluptos, lotocind bogat; o rupe mereu înspre larg, să simtă cum love ște marea în sternul său puternic, ca un scut. Sînt scoase șudorile zilei de pe măgăruș și om. Lucrătorul grădinar se va duce în somn, preț de patru-cinci ore, după care se va trezi o dată cu pitpalacul și-i va spune soarelui «mă» și «tu», salutîndu-l cu degetul la pălărie.

— Vino să-ți dau struguri stafidiți, înșirați pe ață, lubeniță murate și vin subțire, ca sîngele de iepure, mă îmbie Ion Pîlu Duduveche să intru în căsuța lui de piatră din Costinești.

Grădinarul de la marginea mării nu-i însul unui anume loc; pe cît e din Costinești, pe atît e din comuna 2 Mai, Tuzla, Vama Veche, Mangalia... Vreau să zic că e tipul țăranului de aici, care construiește vara verde, vara noastră, a celor care ne scăldăm. Acum, cînd e viscol și bate vînt de ianuarii, să avem un gînd bun pentru argatul soarelui. În iulie, nu vom avea timp și nu vom avea ochi pentru el; atunci vom fi superficiali și solari, ne vom tolăni ca salamandrele în nisipurile galben-roșcate. Acum sîntem meditativi, stăm sub soarele orb, lîngă marea de plumb și ne e gîndul la Tristii, asemeni poetului exilat la Tomis.

● Opera municipală din Marsilia comemorează centenarul morții lui Rossini printr-o nouă montare a operei *Bărbierul din Sevilla*. Prin originalitatea concepției regizorale, a decorurilor și costumelor, montarea marseilleză rupe tradiția interpretării clasice a celei mai cîntate opere a lui Rossini. Noul *Bărbier* este atît de diferit — ca spectacol — de precedentele versiuni scenice încît criticii vorbesc despre *Bărbierul din... Marsilia*.

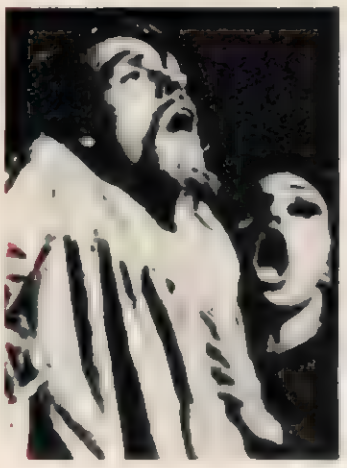

● După remarcabilele succese obținute pe scenele din S.U.A. și din multe țări europene, comedia muzicală *Omul din La Mancha* semnată de Dale Wasserman, Joe Darion și Mitch Leyth a fost prezentată și la Paris, în Théâtre des Champs Elysées. În rolul titular apare cunoscutul cîntăreț belgian Jacques Brel.

● Tînărul ansamblu budapestan, *Teatrul Radnoti* a prezentat trilogia lui Dante *Divina Comedia*. Nu este o dramatizare în sensul obișnuit al cuvîntului ci interpretarea unei capodopere literare în manieră unui oratoriu. Costumația este cea de rigoare la marile concerte: frac pentru interpreții eroilor lui Dante și Vergiliu, rochie de seară pentru Beatrice, iar decorul foarte stilizat, creatorii spectacolului punînd accentul pe două elemente: textul literar și vocea umană.

Să nu ne pierdem umorul — iată o rugăminte pe care nu vom osteni s-o adresăm mereu și mereu, cititorilor noștri, convinși că în acest fel putem deveni mai umani, mai înclinați spre înțelegere și comuniune spirituală. Vă rugăm să ne credeți, iubite tovarășe Gheorghe Ion de pe Calea Alexandriei din București, că opacitatea la glumă ne otrăvește viața și o otrăvește și pe a celor din jurul nostru. Colaboratorul nostru, scriitorul Alexandru Mirodan, și-a permis o glumă, într-una din glossele d-sale săptămînale, o glumă, ce-i drept, referitoare la una dintre cele mai explozive teme (am mai avut ocazia să vorbim despre aceasta): fotbalul. În loc să luați exemplu de la dumnealui, care a știut să-și depășească mînîile (Mirodan e doar cunoscut ca un vechi și îndîrjit microbist), dumneavoastră, tovarășe Gheorghe Ion, v-ați înfuriat și cereți, nici mai mult, nici mai puțin, aspra pedepsire a scriitorului Mirodan cu cele mai teribile sancțiuni, prevăzute și neprevăzute în Codul Penal. Nu-i așa că acum, după ce-ați petrecut așa cum se cuvine sărbătorile, după ce v-ați bucurat, după ce ați lăsat să treacă atîtea zile, zîmbiți și dumneavoastră cu îngăduință față de iritarea intempestivă care v-a cuprins?

Dar să vorbim și despre alte lucruri, tot nu prea vesele, dar incomparabil mai serioase. Iată, avem în față, scrisoarea cititorului Constantin Ștefănescu, în vîrstă de 19 ani, lăcătuș la U.C.M.M.A. Bocșa Română, care ne roagă să-l ajutăm să-și găsească fratele, Alexandru, născut în 1953, despre care nu mai știe nimic în urma divorțului părinților săi, survenit în 1956. Alexandru a locuit sau mai locuiește la Sinaia. Poate n-ar fi rău ca tovarășul Ștefănescu să ne trimită și cîteva date suplimentare (numele și profesiunea tatălui său, numele mamei etc.). În orice caz, facem apel la cititorii noștri, care ar avea unele informații privitoare la cel căutat, să ne scrie nouă sau pe adresa: Constantin Ștefănescu, Bocșa Română, jud. Caraș-Severin, bloc 186, str. 1 Mai, sc.I, et.II, ap.39.

Într-o altă scrisoare, cititorul K. Vasile din Seini, județul Maramureș, ne povestește despre multele sale necazuri. Nu are casă, nu se poate căsători cu femeia pe care o iubește, e silit să facă zilnic o navetă de 30 km dus și 30 km întors, nu găsește suficientă înțelegere din partea părinților. Înțelegem, stimate tovarășe, că și-e rare greu și știm că noi, de la depărtarea la care ne aflăm, putem face prea puțin pentru dumneata. Dar ai numai 22 ani, ești sănătos, ai întîlnit un om care te iubește și pe care-l iubești, ai o meserie frumoasă (proiectant topograf) pe care o îndrăgești, vrei să-ți continui și studiile, poezi, într-un cuvînt, tot ce e realmente esențial pentru ca să privești viitorul cu optimism. Nu se poate ca greutățile de care te lovești să nu fie înfrînte pînă la urmă. Vor veni, desigur, altele dar... de aceea sîntem oameni. Te rugăm să ne mai scrii despre toate ale dumitale, dar să nu mai spui niciodată că ți-ai pierdut «încrederea în sine» și îți urăm multă fericire.

Ne-a emoționat și scrisoarea cititorului Vasile Bogaciu din București care ne vorbește despre familia dumisale, compusă din doi părinți și opt fii, despre munca simplă și eroică a unei mame, care și-a închinat toate clipele vieții ei creșterii unor băieți care se dovedesc toți de ispravă. Aveți dreptate, tovarășe Bogaciu, statul nostru acordă distincții și mamelor care au crescut opt copii; ar trebui să vă adresați la secția de prevederi sociale de pe lîngă Consiliul Popular al sectorului în care locuiți. Pînă atunci, te rog să primești, dumneata, părinții și frații dumitale felicitările și urările noastre de bine.

O cititoare din Botoșani ne trimite fragmente dintr-un jurnal intim al unei «prietene» (procedeul a fost folosit și de alți scriitori mai iluștri, în special din veacul trecut) și ne anunță că jurnalul va fi continuat și împărțit în trei etape: a) pînă la căsătorie, b) pînă la nașterea primului copil și c) pînă «la stingerea personajului principal». O asemenea planificare de perspectivă nu poate decît să ne impresioneze (cu amendamentul că dorim ca ultimul eveniment să aibă loc cît mai tîrziu posibil). Ce să spunem despre fragmentele pe care le-am citit? Ele dovedesc că «personajul principal» este o adolescentă normală, care trăiește sănătos toate minunatele sentimente, toate marile visuri și toate micile drame ale vîrstei respective. Cît despre dorința de a-l transforma într-un roman, să mai așteptăm. Dumneavoastră știți (sînteți elevă a unuia dintre cele mai prestigioase licee din țară și scrisul denotă o frumoasă ținută intelectuală) că substanța romanescă se organizează după alte legi decît cele ale vieții cotidiene, că uneori viața este mai dramatică decît arta, fără ca totuși acest dramatism să asigure, automat, realizarea unei creații artistice, că multe opere de artă pornesc de la un conținut faptic aparent sărac, că totul depinde de capacitatea creatorului de a da semnificații adînci și neașteptate faptelor pe care le ordonează după o logică proprie, care este logica literaturii. Să mai așteptăm, deci.

H. DONA

doi, trei pași prin istanbul

de **Mihai STOIAN** — fotografiile autorului

Ora 7 dimineață (aceeași oră și la București). Lumina e însă alta: cenușiu-albăstruie, punctată de luminile portului, încă aprinse. Și-apoi nu mai apucăm să ne privim ceasornicele, prinși în angrenajul necruțător al unei veritabile mori de măcinat nervi: circulația. Un confrate relata — și nu-mi venea să cred — că aici fluxul mașinilor plus abilitatea șoferilor depășesc orice închipuire. Așa e! Este adevărat că, prevăzători, șoferii scriu pe mașină: «Păzește-mă, Alah!» E adevărat că nimic comparabil (pare-se cu excepția Hong Kong-ului) nu există pe glob. Așadar, acord acum credit dialogului citit anterior plonjării mele în frenezia cailor-putere:

CĂLĂTORUL: Aveți șoferi extraordinari!

ȘOFERUL: Da, domnule. Restul au pierit

Pentru cei aproximativ 1 800 000 locuitori ai Istanbulului, la care se adaugă valurile de turiști — nelipsiți fie iarnă, fie vară — rețeaua transporturilor comunale (troleibuze și autobuze) este categoric insuficientă (mai ales dacă avem în vedere și îngustimea străzilor, conservarea «specificului local» arhitectonic). Ingeniozitatea omului deprins să găsească soluțiile *practice* în orice împrejurare și-a spus cuvîntul și de astă dată: mii de taxiuri încăpătoare («Ford», «Chrysler», «Dodge» etc.) străbat orașul la pas («la pas», fiindcă altminteri e imposibil de circulat), avînd direcții fixe: spre podul Galata, spre bazar, spre «Sfînta Sofia»... Oamenii urcă și coboară din taxiuri, necontenit. Geamul din dreptul șoferului e deschis în permanență, pietonul dornic să meargă cu automobilul strigă direcția pe care-o dorește — dacă se potrivește — și taxiul stopează. Afacerea e încheiată! Costul — minim. Șoferul îmi explică:

— Cu sistemul ăsta, în loc să stau în stație, așteptînd un client care să-și permită să cheltuiască, el singur, costul unei curse întregi, circul prin oraș și culeg amatorii. Într-o singură cursă dintr-un punct într-altul, în loc să transport cinci oameni, transport zece, cincisprezece. Și venitul crește corespunzător.

Sistemul este realmente ingenios, dar are și dezavantaje: lipsa de rigoare a regulilor de circulație. Deși străzile principale au citeodată trei-patru și chiar cinci benzi, nimeni nu respectă banda pe care s-a înscris inițial, nici măcar nu semnalizează schimbarea benzii, totul ar dura prea mult și clientul, cine știe, ar putea fi pierdut. Permanentele opriri bruște, la solicitarea celor de pe trotuare ori a celor din mașini, stînjenesc — evident — fluiditatea circulației. Claxonatul — interzis (dar cum se mai claxonează!).

Discutînd cu un ziarist turc acest aspect «pitoresc» al orașului, l-am întrebat:

— De ce anume crezi că ține debandada asta? Să țină oare de: a) fuga după cîștig? b) suprasolicitare? c) temperament?

— Poate că nu ține de nici una din cele înșirate. Trebuie să știi că marea majoritate a șoferilor din Istanbul sînt, la origine, țărani. Pentru ei, oameni cu studii puține, insuficiente, volanul reprezintă nu numai un mijloc de existență, ci și un prilej de afirmare a propriei capacități. Arta cu care conduc, dublată de riscul pe care și-l asumă în permanență circulînd anarhic, trădează de fapt marea voluptate a omului simplu, ajuns să conducă o mașină ultramodernă ultraluxoasă. Virtuozitatea lor, «manualitatea», are legătură — probabil — și cu antecedentele lor ereditare, cu lumea de oameni ai muncii din care provin

Opriți la un «stop uman» (un polițist cățărat pe un piedestal rotund, acoperit de-o umbrelă), îl privesc pe omul legii în exercițiul funcțiunii: este și el uluitor, pe măsura șoferilor, replică ideală, căci n-are o clipă de astîmpăr, intervine cînd trece un autocar de turism, dîndu-i imediat drum liber, sare de la locul lui și împinge o mașină rămasă *în pană chiar în intersecție*... Polițistul e slab, numai piele și os, și nervi (de altfel, n-am văzut agent de circulație gras, sînt toți «munciți»). Un gest elegant și totodată energic și pornim din nou, în vălmășagul de automobile, aceste veritabile celule roșii care asigură, circulînd compact pe arterele orașului, respirația diurnă și nocturnă a Istanbulului.

A.B.C.-UL SIMȚULUI PRACTIC

Fără doar și poate, negoțul constituie blazonul orașului. Aici se vinde și se cumpără orice, iar asta înseamnă că găsești de toate. Am întîlnit copii de șase-șapte ani vînzînd ziare și ilustrate, cumpărînd țigări în același timp sau făcînd, pur și simplu troc, pentru ca apoi să vîndă țigări și așa mai departe, o întreagă «reacție în lanț» al deosebitului spirit comercial de care pare să fie animat fiecare locuitor al Istanbulului. Spre prînz, cînd a început să plouă mărunt, o ploaie perfect legată de decor, dulce, pulverizată, aproape lascivă, zeci de vînzători de umbrele au împînzit străzile (oameni sărmani, fără «capital», dar care s-au orientat rapid, au luat spre vînzare umbrelele de la negustori, urmînd să încheie socotelile pe seară). Promptitudinea reacțiilor negustorești este, pentru mine, la fel de năucitoare ca și tumultul circulației. Alt exemplu: podul Galata — care face legătura între orașul

Bosfor: 20 de minute din Europa în Asia.

O ploaie filtrată, lascivă, cade peste oraș.

vechi, Stanbul, și orașul nou, Galata sau Pera, de pe malul opus — are două nivele; *pietonul nu poate trece de pe o parte pe alta a podului*, decît la nivelul inferior, unde nu circulă mașini; aici, jos, foarte aproape de apă, se înșiră micile restaurante în care se vînd preparate de pește proaspăt. Încăperile, cuprinzînd maximum opt, zece mese, dar deverul e mare. Aranjamentul e cochet, ușor modern: plastic, neon. Frapant este iarăși *simțul practic*: rezemați în balustradă, zeci de «tăietori de frunză la cîini» (ca să ne exprimăm eufemistic) țin o sfoară pescărească răsucită pe degetul arătător, fumează și, visători, așteaptă clipa preatericită în care un pește va mușca din momeala undiței. Atunci, făcînd un singur pas (o jumătate de metru separă pescarul improvizat de proprietarul micului restaurant), vînzătorul îl întîlnește pe ipoteticul cumpărător, tîrgul e încheiat la iuțeală și pînda continuă: restauratorul îl pîndește pe consumator, pescarul — peștele; restauratorul are continuu pește proaspăt, palpitînd în vitrină, celălalt — bani de buzunar și «mijloace de transport pentru vise», adică gologani pentru tutun, atavică îndeletnicire prin părțile locului.

Dar inima comerțului bate cel mai puternic în bazar. Imaginați-vă o colină cu zeci, dacă nu cu sute de străzi întortocheate, în pantă, înguste și totuși feeric luminate. Fiecare stradă sau grup de străzi fac un singur fel de comerț: încălțăminte, îmbrăcăminte, bijuterii, mobilă, covoare... Parcurgi bazarul — vechi de peste 500 de ani — și te trezești încolțit de splendida fiară care poartă numele de negustor. Ești tras de mînecă, ți se oferă o cafeluță turcească într-o ceșcuță acoperită cu căpăcel de aramă, pusă în pragul prăvăliei, ți se vorbește în toate limbile pămîntului (ah, unde ești tu, Turnul Babel), pînă și negustorii minori (înțelegîndu-se prin asta... de vîrstă minoră) au un vocabular de cel puțin 50-100 de cuvinte din trei-patru limbi de circulație. Ți se vorbește și românește, ți se fac și *complimente, numai să treci bariera aceea* fermecată, dincolo de care comerciantul devine suveran. Și începe tocmeala. Nu există prețuri fixe. Ai senzația că pășești pe un teren de luptă, că încrucișezi spada cu un scrimeur de mare clasă, într-o crîncenă înfruntare pentru supremație, un duel care-mi amintește de voluptatea șoferilor deveniți pentru mine punct de reper. Am făcut cumpărături și dintr-un magazin de pe strada principală — Istiklâl Caddesi — cu prețuri fixe, și-am descoperit un vînzător blazat, lipsit de satisfacția de a face negoț după criteriile sale intime. Era evident mai civilizat, dar mistificarea punctului său de vedere îți sărea în ochi, căci vînzătorul-negustor devenise un funcționar, avea același aer cu funcționara de la poștă care mi-a *timbrat o ilustrată. Oricum, recunoscînd* utilitatea prețului fix, fie și într-o economie capitalistă, nu mă pot împiedica să compar situația omului acela cu starea unui animal din junglă, capturat și obligat să stea în cușcă: fără îndoială, sacrificarea animalului e utilă, copiii învață «pe viu» zoologie, însă dacă ne punem în pielea captivului... Sînt absolut convins că, printr-un paradox perfect explicabil, negustorii din bazar — infinit mai puțin avuți decît cei din centru — nu-i invidiază de loc pe colegii lor aflați, în ierarhia negustorimii locale, pe o treaptă net superioară.

— E ca și cum ai fi obligat să trăiești fără aer, mi-a declarat un negustor de suveniruri.

I-am însemnat cuvintele în blocnotes și-am uitat să iau *restul. Într-adevăr, vinde* suveniruri durabile. N-am să-l uit.

PRO-CONTRA HIPPY

Străzile Istanbulului sînt pline de hippy, dar hippy de «import»: americani, englezi, italieni... «Sînt pline» e un fel de a spune, însă aici calitatea se transformă în cantitate. *L-am fotografiat pe unul și, cu o simplitate* nemaipomenită în care nu încape nici umilință, nici rugăminte, îmi cere (fest) o liră. Îl refuz și mă cercetează contrariat, ca și cum fenomenul aș fi fost eu, nu el. Mă rog, cum n-am prejudecăți și cîte ceva despre hippy mai știam și eu (doar din lecturi), încerc un schimb de replici:

— Originar din?

— California.

— Încotro?

— India. Merg pentru un an, să mă inițiez în religiile orientale. (Cu toate că nu-mi place să resping nimic *apriori*, de teamă că pierd astfel ocazii de-a cunoaște, nu mă pot împiedica să-i ironizez în gînd: «Cu restul treburilor de pe pămînt ești gata, le-ai terminat!»)

— Părinți ai?

— Am.

— Te-au lăsat? (Pun întrebarea, pentru că interlocutorul meu n-are decît 17-18 ani; nu vi-l mai descriu, fiindcă în presă au apărut destule fotografii ale hippy-ilor.)

Zîmbește și abia acum remarc aerul ușor stupid, de-o tardivă candoare, și-mi dau seama că același lucru l-am înregistrat privind și fețelor celorlalți hippy întîlniți: pe un trup mare, suplu și atletic, un cap mic (dacă nu prin volum, măcar prin expresie), un tip de copii crescuți prea repede fizicește, dar imaturi spiritual. Să considerăm mișcarea lor drept un fel de armada alcătuită din noi Peter Pan (Peter Pan — erou al scriitorului englez Sir James Barrie — 1860-1937, care n-a mai vrut să crească *om mare, dorind să rămînă copil*)?

Studentul turc cu care stau de vorbă în autobuzul 42 e mai categoric împotriva lor, mărturisindu-mi că nu înțelege să ducă o viață fără muncă. Firește, mai puțin informat, tînărul student (absolvent al unui an de medicină) judecă unilateral. De ce n-am admite, pînă la proba contrarie, că-n condițiile țărilor respective și mai cu seamă ale Statelor Unite, unde s-a născut și există autentică mișcare a hippy-ilor, tineretul preferă să rămînă în faza senină a infantilității, decît să se azvîrle în lupta cu viața dură stăpînită de Zeul Dolar? De altfel, cu aceeași doză de naivitate surprinzătoare, ei înșiși susțin că-i preocupă dezvoltarea și desăvîrșirea spirituală, și asta împotriva dezvoltării și desăvîrșirii materiale. Aberația constă probabil într-asta, în negarea rolului pe care acțiunea materială a omului, primordială, o joacă în evoluția omenirii, a civilizației. Pentru popoarele aflate în plin avînt, cu toate pînzele sus, indiferent de orînduirea socială a fiecărei țări în parte, inactivitatea, exacerbarea rolului pe care-l are spiritul «pur» în detrimentul acțiunii materiale sînt de neadmis. Aici îi dau dreptate proaspătului meu prieten turc, studentul care — cu o resemnare semnificativă — îmi mărturisește că trebuie să lase totuși baltă medicina, ca să treacă la Politehnică din «motive familiale» (nu-mi spune «materiale», dar ghicesc ușor asta). Îi urmăresc degetele subțiri, expresive, neliniștite, ținînd cîteva cursuri, dintre care unul în limba engleză (pe care-o vorbește curent, ca de altfel extrem de mulți studenți), și mă întreb unde, în ce ungher cu reziduuri ale istoriei, trebuie azvîrlită imaginea eronată a orientalului molatic, prea visător și prea greu de urnit din loc. Plimbîndu-te prin împrejurimile Universității din Istanbul — cu o vechime de peste o jumătate de mileniu — și ciocnindu-te de studenții cu felurite preocupări, te impresionează plăcut, de la bun început, deosebita seriozitate a acestora (înțelegînd prin seriozitate nu lipsă de vitalitate, de veselie, cum am văzut prin alte locuri de pe glob, revers al unor refulări spirituale). E plăcut să consemnezi faptul că studenții turci își acordă ei înșiși inițial, consideрația ce li se cuvine, adică își iau totalmente în serios rolul viitor și poziția prezentă. Să fie trăsătura aceasta pozitivă legată de simțul practic înnăscut și de adaosurile de același ordin, dobîndite pe parcursul creșterii? Aici, unde fiecare minut, fiecare secundă se traduce în ceva precis, oare nimeni nu-și îngăduie să risipească nici măcar monedă măruntă moneda-forte: timpul? Realitatea avea să mă contrazică rapid, căci intrînd într-o cafenea, am regăsit trecutul în prezent: jucători de cărți, fumători de narghilea, mișcări infinit mai lente, încetinite voit sau instinctiv, ținînd piept astfel tumultului de afară. Mai remarc și o altă reminiscență: îl întreb pe studentul medicinist de ce sînt, la ora aceasta (14, la prînz), atît de puține femei pe stradă și el îmi explică:

— La noi, femeile ies în oraș numai cînd au treabă (deduc că relativ puține sînt în cîmpul muncii), la piață, la facultate, la un spectacol. Dar fără o țintă precisă ele nu prea ies în oraș. Altfel, dacă ne luăm după statistici, numărul femeilor turce îl depășește pe cel al bărbaților... Cum vă plac însă cele pe care le-ați văzut?

— Sînt cam scunde, îmi îngădui să fiu sincer. Măcar din unghiul din care le privesc eu. Aitminteri frumoase, trăsături nete, n-au nevoie de fard, pigmenții țin loc și de *fond de teint* și de rimel, economie mare și de bani, și de artificialitate.

Interlocutorul e satisfăcut, zice: «O.K.». Și roșește. Dar candoarea lui nu seamănă cu cea a *hippy-ilor, e mai puțin serafică, mai* pămîntească. O prefer.

DA, PĂMÎNTUL E ROTUND

După-amiază, imediat la stînga podului Galata, urc pe debarcader, plătesc o liră pentru dus, una pentru întors, și mă îmbarc pe un vas încăpător (am uitat să-mi notez numele lui, dar hai să-i spunem «Metro», fiindcă sute de oameni ajung cu el de pe coasta europeană a Istanbulului pe coasta asiatică). E cel mai rapid vapor din lume. În doar douăzeci de minute trec de pe un continent pe altul. Întîmplarea face (Dumnezeul reporterului) ca apa Bosforului să fie puțin mai agitată decît de obicei (de ce-ar fi marea mai prejos decît uscatul). *Pînă să apuci bine să te dezmeticești*, te pomenești cu o ceșcuță de cafea fierbinte în mînă, ori cu un păhărel de ceai. Un tînăr cu o valijoară apare în salon, se oprește în mijlocul călătorilor (majoritatea citesc pa-

(Continuare în pag 22)

doi,trei pași prin istanbul

Un cal... putere.

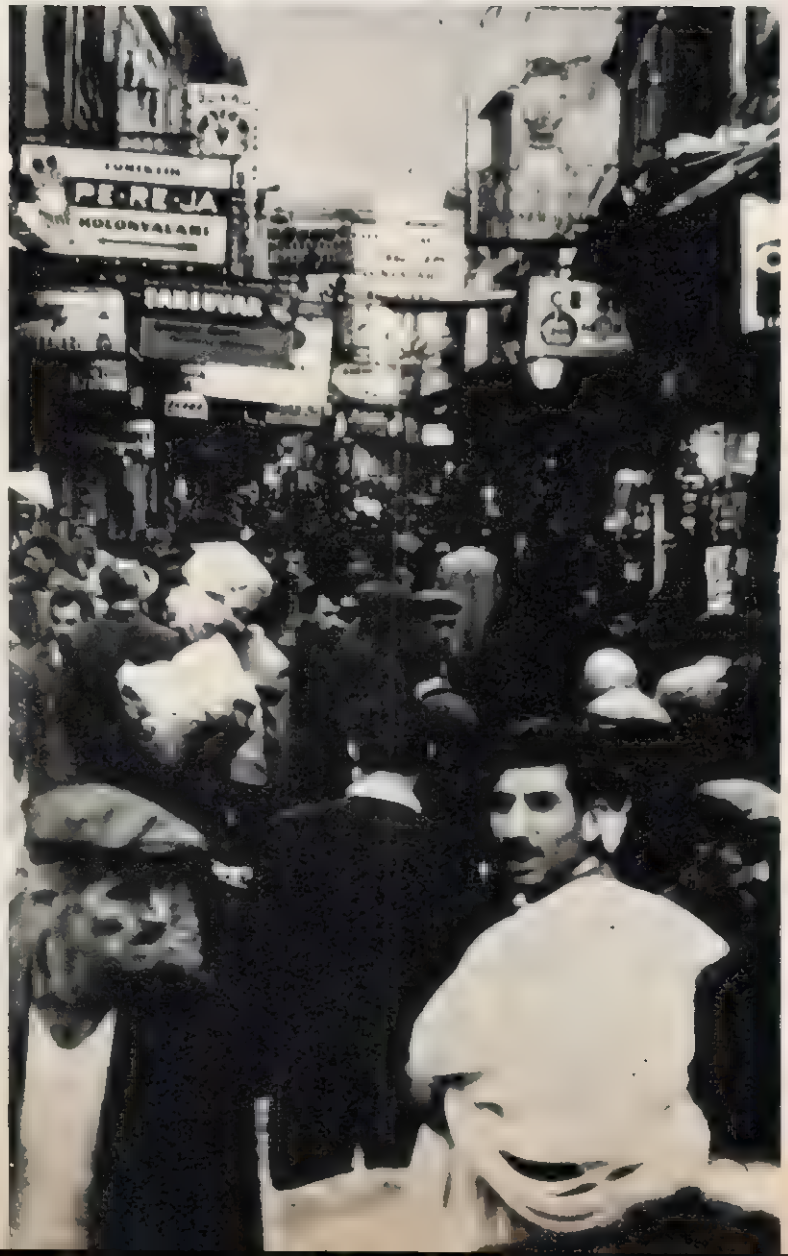

Aici, în bazar, totul se vinde și se cumpără.

gina de sport, unde văd un nume cunoscut tipărit cu litere de o șchioapă: NUNWEILLER) și, lăsînd bagajul în plasă, dă la iveală o cutiuță, din cutiuță scoate un stilou și demonstrația începe (nu înțeleg boabă din ce spune, dar gesturile sale sînt atît de expresive, cuvintele atît de nuanțat emise, încît pricep): «Doamnelor și domnilor, nu pierdeți ocazia. Peste aproximativ cincisprezece minute veți părăsi acest vas. Ori numai aici, pe vas, aveți prilejul să cumpărați un stilou remarcabil, cu piston, pentru suma minimă de 10 lire, ba nu, 8 lire pentru dumneavoastră. Atențiune! Mai sînt doar 14 minute, un minut a trecut de cînd vă vorbesc. Grăbiți-vă: cantitatea e limitată, produsul garantat, orice reclamație ulterioară se primește tot aici, la bord. Părăsind Europa pentru Asia, asigurați-vă cumpărînd *stiloul* acesta. Au *mai* rămas doar 13 minute...» Și așa mai departe. Spre nedumerirea mea, oamenii îl cred pe de-a întregul: vinde, într-un salon cu vreo 80 de pasageri, circa 10 stilouri. Încă o dovadă că aici, în Bosfor, omului îi place să cumpere și să vîndă, așa cum altora le place să cînte, altora — să mănînce semințe, altora — să bea. Comerțul rămîne accentul principal al *Istanbulului*.

În sfîrșit, pun piciorul în Asia. Pămîntul e la fel, semn că Pămîntul e rotund, iar oamenii, străbătîndu-l, întregesc tocmai acest adevăr, binețiut, pentru care un pămîntean a putut fi totuși blamat de semenii săi. Iată de ce fiecare pas al nostru întru cunoaștere e un argument hotărîtor în favoarea «rotunjimii» sferei pe care trăim cu toții depinde realmente de noi și numai de noi, de propriii noștri pași.

SATU MARE: TRANSPORTUL LA DOMICILIU

O.C.L. Produse industriale din Satu Mare a introdus în cîteva unități metoda transportării la domiciliul cumpărătorilor a obiectelor de uz casnic cu folosință îndelungată. Cei ce cumpără frigidere, televizoare, aparate de radio, aragazuri, mașini de cusut sau de spălat etc., de la unitățile «Oțelul» (Piața Libertății), «Radio și televizoare» (bd. Eliberării) sau «Metalocasnica» (str. Samuil Micu-Clain) au asigurate transporturile. Metoda va fi extinsă și la alte unități.

«BAZARUL CURTEA VECHE» ȘI ALTELE

Ne-am plictisit de mult de firmele unor magazine care se intitulează «Textile», «Mezeluri-brînzeturi», «Încălțăminte» sau «Corpuri de iluminat». Și am amintit doar de plictiseala pe care o cauzează această monotonie — nu și de încurcăturile generate de existența uneia și aceleiași denumiri pentru mai multe unități.

Se pare că și unele foruri în drept au ajuns să se convingă de neajunsurile prilejuite de asemenea — hai să fim indulgenți și să le spunem neinspirate — firme! Dovada ordinul nr. 389/1968 al ministrului comerțului interior, prin care trei unități ale I.C.S. «Bucureștii» primesc nume mai sugestive. Astfel, magazinul cu articole de textile-galanterie din str. 30 Decembrie nr. 58 se numește «Bazarul Curtea Veche», cel cu profil asemănător din str. Smîrdan nr. 5 — «Bazarul Smîrdan», iar cel cu articole sportive din str. Lipscani nr. 21 — «Olimpic».

Urăm: multe înainte! Și, dacă se poate, chiar și mai inspirate!

TIMIȘOARA: PRIMUL «DRUGSTORE» DIN ȚARĂ

La Timișoara vor fi redate circuitului comercial o serie de vaduri vechi. Astfel, în str. Roduri nr. 1 vor lua ființă mai multe unități alimentare; pe bd. 23 August se vor amenaja unități de consignație; în str. Mărășești nr. 1 se vor reda comerțului vechile spații, amenajîndu-se un «drugstore» — prima unitate de acest fel din țară — magazin cu orar permanent (ziua și noaptea) în care se vînd cele mai diferite produse alimentare, cosmetice, de drogherie, de librărie și papetărie, articole de menaj, articole de sport, foto, muzică etc... De asemeni, în ultimele săptămîni a fost redat în folosință, modernizat, restaurantul de veche tradiție «Intim» din str. Romulus 34.

«CASA ARCAȘULUI»

După «Colibele haiducilor» din Piatra Neamț — unitate de alimentație publică cu specific local, a cărei inaugurare, la sfîrșitul verii, am consemnat-o — iată că în județul Neamț se construiește un nou han turistic: «Casa arcașului». Amplasat la poalele Cetății Neamțului, noul han, dispunînd de camere de dormit, restaurant și parking pentru automobile, se află în imediata apropiere a unor obiective turistice deosebit de interesante: vestigiile cetății apărate cîndva de plăieșii lui Ștefan, casele memoriale Ion Creangă și Mihail Sadoveanu, mănăstirile Neamțu, Văratec, Agapia și Secu. Nu prea departe se mai află și alte obiective turistice importante, ca Bicazul și lacul de acumulare, Ceahlăul Cheile Bicazului etc.

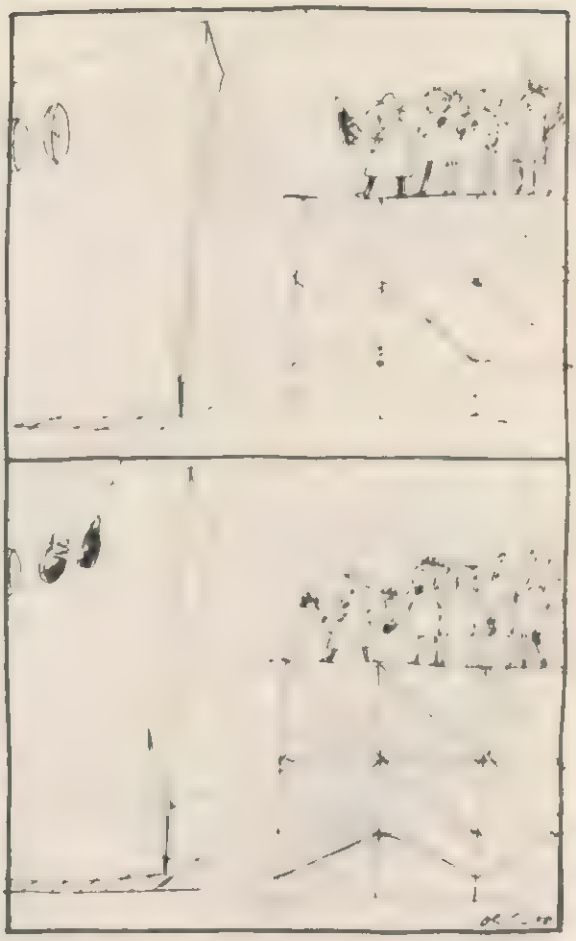

de **V. OLAC**

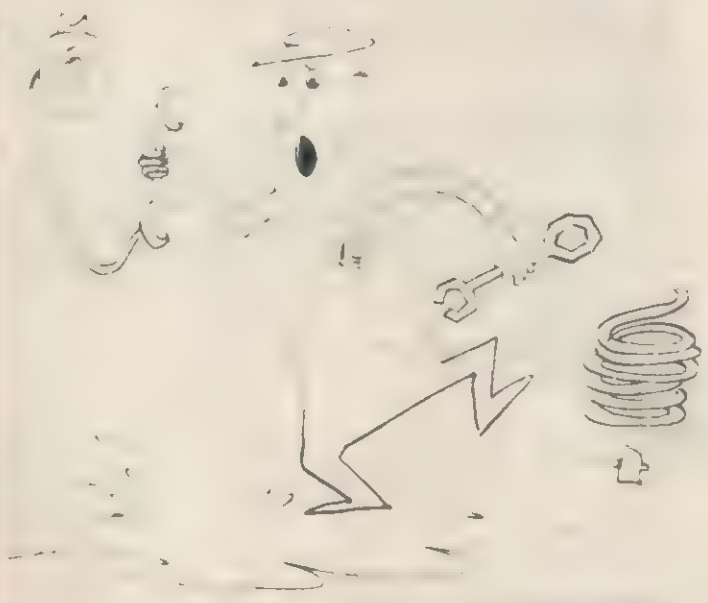

— Bine, tovarășe, am înțeles, s-a spart țeava, e inundație... Acum, vă rog, închideți telefonul.

de **Neli COBAR**

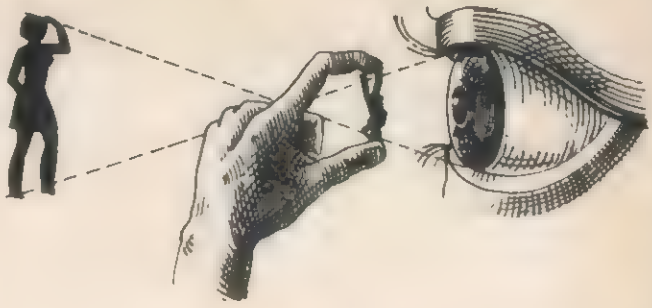

DIN PRIVIRI

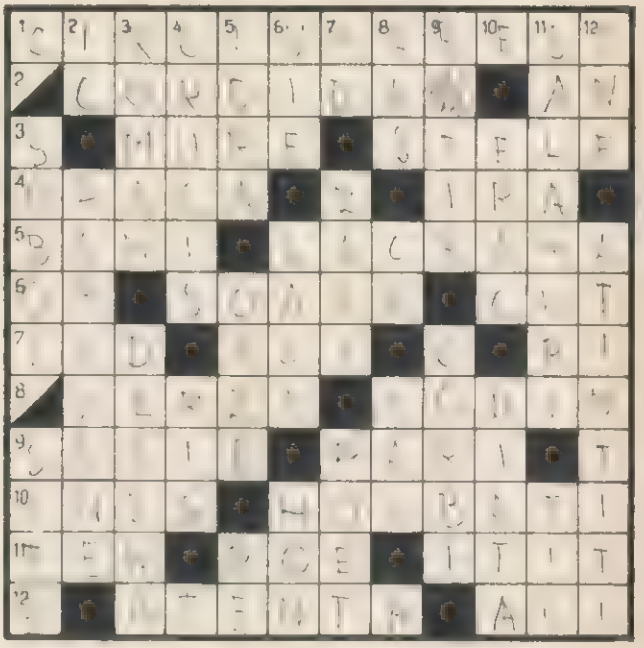

ORIZONTAL: 1) Plante cu flori mari și frumoase, divers colorate, numite și «ochii cucului». 2) Membrană a ochiului, așezată între sclerotică și retină — Un geam prin care degeaba privești. 3) Metaforă pentru ochii negri ... — ... Și alta nu mai puțin poetică. 4) Prin care vederea nu pătrunde (fem.) — Cureluță de mașină. 5) E ochiul dracului (pl.) — O perlă incoloră desprinsă din scoica pleoapelor... 6) Aproape orb! — La ei nu te poți uita — De unul singur (pop.). 7) Vîrf în Elveția — Bine văzuți în sport și... la cărți — În priviri. 8) Culoarea ochilor ce nu trebuie crezuți — Personaj creat de Panait Istrati. 9) Cu un ochi la făină și cu unul la slănină (fem.) — Ciomege. 10) Nume feminin spaniol — Ochi căscați. 11) Pielea obrazului — Scriitor clasic american, autor al povestirii intitulate «Ochelarii» — S-a făcut vizibil. 12) E numai ochi și urechi (fem.) — Aici.

VERTICAL: 1) Unul fără ochi — Alcătuite din mici ochiuri. 2) Pană de despicat — Pereți ad-hoc meniți să ascundă ceva privirilor. 3) Compozitor român de muzică ușoară, autor al melodiei «Ochi iubiți» — A contura. 4) Șasiu — Capabil uneori să stoarcă lacrimi. 5) Riu în U.R.S.S. — Obiectul unor iluzii optice în deșert (pl.) — Peste. 6) Șoricar — N-au curajul să dea ochii ... — Localitate în Norvegia. 7) Mod extrem! — A da ochi — Cîntă-n versuri privirile iubitei. 8) Oraș în Norvegia — întrebare — Purtătorul unor ochelari proverbiali. 9) Te face să-nchizi un ochi — Zicala spune că nu-și scot ochii unul altuia. 10) Artiști binevăzuți — Testament (arh.). 11) Specialități gastronomice — Clipitul din ochi, de exemplu. 12) Iată (argou) — Fixați cu privirea.

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte rare: LAD, IORA, HON, AAS, DIATA.

Dezlegarea jocului «AȘA SAU AȘA, TOT UNA E», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CAFEA — AMOR. 2) ADORMIT — TU. 3) FOC — ETOLE. 4) ER — STIMULI. 5) AMETIT — NAS. 6) ITIT — PARC. 7) ATOM — PUR — U. 8) M — LUNAR — IS. 9) OTELAR — ICI. 10) RU — ISCUSIT.

față în față

DOUĂ CONVORBIRI CU NECUNOSCUȚII DIN FOTOGRAFII

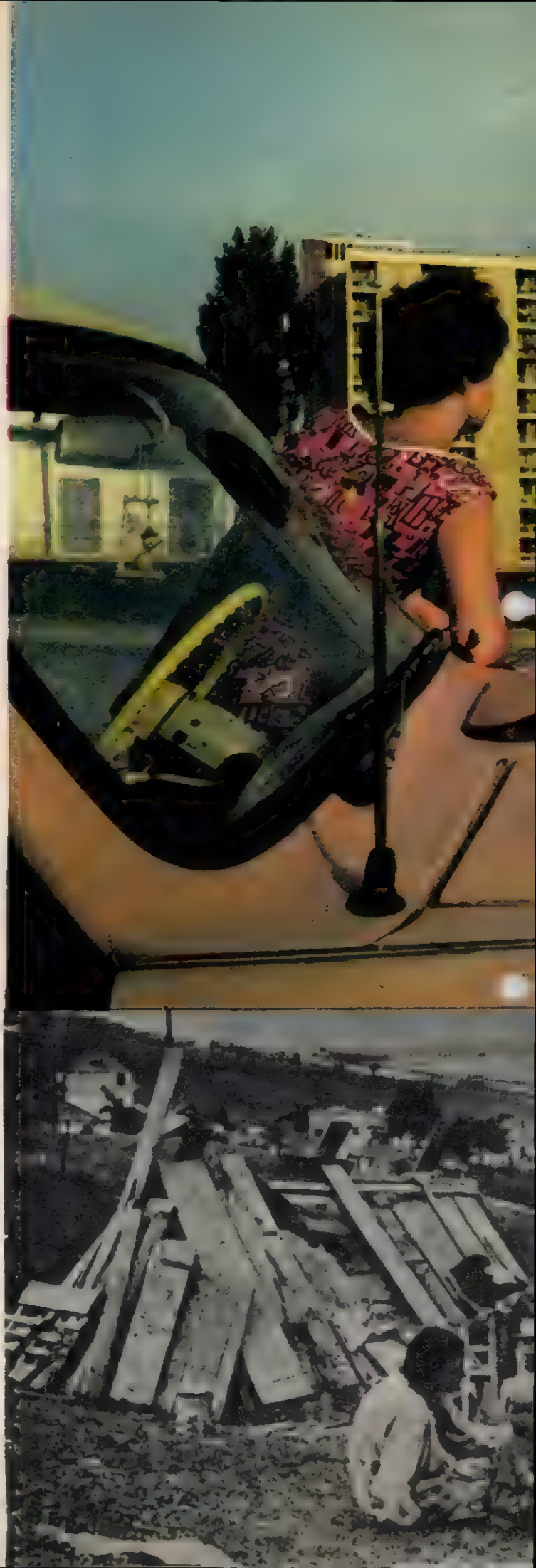

Bahluiul — rîu care străbate Iașul — a fost și este o apă plăpîndă și de aceea, sfioasă. Dar, ca orice timid, a avut și el, momentul lui de contraextremism, de răzvrătire; a ținut probabil să-și afirme o personalitate, să-i zicem, apoasă. Așa se face că, în 1932, printr-o inundație memorabilă, chiar și neluatul în seamă Bahlui, a trăit clipa lui de amploare și impotanță. Din păcate, o importanță rea și tristă. Bahluiul s-a afirmat în dauna unor oameni deja păgubiți de către o structură socială axată pe egoism și rapacitate.

Oricum, neîndoielnic este un lucru: a fost necesar un eveniment de asemenea proporții, pentru ca obiectivul unui aparat fotografic să se îndrepte asupra mahalalei de pe valea Bahluiului.

Ce răspunsuri ai putea primi dacă ai încerca un interviu cu niște oameni uzi și lehemetuiți de viață? Femeia aceea, înconjurată de trei copii mai mult goi, care stă așezată imediat pe pămînt și îl alăptează pe al patrulea, oare ce ar spune? Ce gînduri s-or fi învălmășit atunci — fără răspuns — în mintea ei?

Fac o tentativă de traducere a imaginilor în vorbe:

— Cînd vin apele mari, îți salvezi, pe dealuri, ce ai mai de preț — copiii, leagănul mezinului, o cuvertură, o masă, o cană, o oală și cît se poate mai multe scînduri. Vor prinde bine la următorul acoperiș. Pentru cel mic, am laptele din sîn; cu ceilalți, încă nu știu cum am să mă descurc. Casa nu era cine știe ce — lut și bulgări de cal, frămîntate cu mîinile mele și uscate la soare — dar era, aveam un adăpost. Apa o să moaie, degrabă-degrabă, chirpiciul și-o să facă din pereți, iar noroi. La ce bun, domnule, să trăiești pe un asemenea pămînt? E blestemat!

Răspunsul s-a transformat în întrebare.

Pămînt, apă, oameni și mizerie. Mă gîndesc că, poate, atunci, apele puține ale Bahluiului se vor fi umflat din pricina lacrimilor de deznădejde ale oamenilor, lacrimi care s-au adunat, s-au adunat, pînă au rupt zăgazurile.

*

O mișcare a privirii pe o distanță doar de cîțiva centimetri, și iată-ne făcînd un salt în timp de 37 de ani.

— Hai, pămîntule, din nou la fotograf!

— Hai!

— Cum doriți, alb-negru sau color? (Fiindcă, între timp, a apărut și pelicula cu cromatică politonă.)

— Color, firește. Pentru cît mai mult realism.

— Zîmbiți vă rog!

— De ce nu?

Vă asigur, pofta de viață revine cînd stai rezemat de aripa mașinii personale și îți privești apartamentul în care copiii tăi se odihnesc fără griji.

Femeia în roșu, îmi atrage atenția:

— Vreau să prindeți și peluza!

Dorință și comandă precise: inclusiv peluza! Îi este simpatică. Și doar e vorba de aceeași vale a Bahluiului, de același pămînt socotit blestemat, la altă dată, de către alt locuitor al lui.

Nu-i nimic de făcut, trebuie să acceptăm: schimbători sînt oamenii, schimbătoare este fața pămîntului!

Pe malurile Bahluiului, taluzat cu piatră și mușchi special, au apărut, în aval și amonte, pe fișii de ordinul kilometrilor, locuințe, clădiri comerciale și uzine. Parcuri, cămine pentru copii și săli de spectacole. Un teritoriu curățat de o periferie urbană imundă,

nivelat, reorganizat și replantat cu o civilizație materială modernă.

Indiferentă la scurgerea timpului, în valea Bahluiului, structura intimă a solului a rămas aceeași: abundentă în pînze de apă subterane. De aceea, acolo, construcțiile, mai ales cele grele, cu niveluri numeroase, au nevoie de temelii zdravene. Dificultatea însă a fost învinsă. Primul, dintr-un șir de șase blocuri turn, a constituit și-o experiență; dar coeficientul de tasare real nu l-a depășit pe cel prevăzut în proiect, turnul a rămas în picioare, și s-a trecut, fără grijă, la construirea celorlalte cinci.

În valea Bahluiului, structura solului a rămas aceeași. Și totuși, condițiile de trai sînt altele. Asta înseamnă că nu pămîntul, că nu locul este blestemat. Cauzele schimbărilor în felul de viață al oamenilor trebuie căutate — corespunzător — în transformările din altă structură.

Căci, apa aceea multă din 1932, n-a făcut să rodească doar fructele descurajării, ci și pe cele ale unei cumplite mînii.

Două fotografii, doi termeni de comparație, două dovezi care îndeamnă, la un «să-ți amintești!» patetic, la o apreciere reverențioasă a prezentului și la o amplificare conștientă a sentimentului de responsabilitate pentru o a treia fotografie peste timp, de responsabilitate pentru viitorul acestui pămînt binecuvîntat al nostru.

Comparativ cu ce a fost, avem un prezent excelent. Comparativ cu noile noastre pretenții, este încă loc de mai bine. Ceea ce înseamnă un țel și, totodată, o sarcină.

N. IONESCU

viața secretă a lui Walter Mitty

după James THURBER

«Vom trece!» Vocea comandantului suna ca scrîșnetul gheții sparte. Purta uniforma de gală, cu șapca albă plină de fireturi trasă adînc pe ochii cenușii și reci. «După părerea mea n-o să reușim, domnule comandant». «Nu ți-am cerut părerea locotenente Berg» — răspunse rece comandantul. «Vom trece!» Pulsul cilindrilor crescu: puf-puf-puf-PUF-PUF. Comandantul privea intens gheața ce se forma pe parbrizul postului de comandă. Răsuci o serie de cadrane complicate. «Conectați auxiliarul nr. 8» — comandă el răstit.

«Conectați auxiliarul nr. 8» — repetă locotenentul Berg.

«Forță maximă în turela nr. 3!» — strigă comandantul. «Forță maximă în turela nr. 3!» Oamenii din echipaj se priviră zîmbind. «Bătrînul ne scoate iar din încurcătură. Nu se teme nici de dracul». — «Mai încet! Conduci prea repede! — se răsti doamna Mitty. De ce conduci atît de repede?»

«Poftim?» — întrebă distrat Walter Mitty. Neplăcut impresionat își privi nevasta așezată lîngă el. Părea o necunoscută, ca o femeie complet străină, apostrofîndu-l din mulțime. «Mergeai cu 90 pe oră — repetă ea. Știi că nu-mi place să mergi cu mai mult de 70! Adineaori atinseseși 90». Walter Mitty continuă să conducă tăcut mașina spre Waterbury, urletul hidroavionului trecînd prin cea mai grozavă furtună întîlnită în toată aviația marină în ultimii 20 de ani, pierzîndu-se undeva în străfundurile conștiinței sale. «Iar ești surescitat. Iar ai o zi proastă. Trebuie să te consulte neapărat dr. Renshaw».

Walter Mitty opri mașina în fața salonului de coafură. «Nu uita să-ți cumperi galoși cît mă coafez». «N-am nevoie de galoși» — răspunse Mitty. «Ba da! Cred că ne-am lămurit» — răspunse ea și, coborînd din mașină, adăugă: «Nu mai ești tînăr — remarcă la care Mitty ambală nervos motorul... De ce nu-ți pui mănușile? Le-ai pierdut?» Walter Mitty le scoase supus din buzunar, îmbrăcîndu-le, dar la primul stop le scoase. «Dă-i bătaie» — se răsti la ei sergentul care dirija circulația. Își trase din nou mănușile și plecă grăbit. O vreme conduse la întîmplare, apoi se-ndreptă spre locul de parcare trecînd prin fața spitalului.

...«Este Wellington McMillan, bancherul milionar» — spuse o soră de caritate drăguță. «Daa? — răspunse Walter Mitty scoțîndu-și încet mănușile. Cine a preluat cazul?»

«Dr. Renshaw și dr. Benbow, dar au sosit și doi specialiști, dr. Remington din New York și dr. Pritchard-Mitford care a venit cu avionul de la Londra». Ușa care dădea într-un coridor lung și înghețat se deschise și apăru dr. Renshaw. Părea extenuat și îngrijorat. «Alo, Mitty. Sîntem la ananghie în cazul lui McMillan, milionarul. Obsteroza traiectului ductal. Terțiar. Aș vrea să-l vezi». «Cu plăcere» — răspunse Mitty.

În sala de operație se făcură prezentările în șoaptă: «dr. Remington, dr. Mitty, dr. Pritchard-Mitford, dr. Mitty». «V-am citit cartea despre streptotricoză — spuse dr. Pritchard-Mitford, dînd mîna. O performanță strălucită, domnule». «Mulțumesc». «Nu știam că ești în America, Mitty — mormăi Remington — altfel n-am mai fi fost nevoiți să venim pentru cazul ăsta de terțiar». «Sînteți foarte amabili» — murmură Mitty. În acel moment, o mașină imensă și complicată conectată la masa de operație, avînd o mulțime de tuburi și sîrme, începu să dea rateuri. Un tînăr intern strigă alarmat: «Instalația extracorporală este defectă! Pe coasta de est nu-i nimeni în stare să repare instalația aceasta». «Calmează-te, tinere!» — răspunse rece, în șoaptă, Mitty, care se repezi la mașina care mergea din ce în ce mai prost. Manevră cu îndeminare o serie de cadrane strălucitoare. «Dați-mi un stilou» — se răsti el. Cineva-i dădu stiloul. Mitty trase în afară un piston defect înlocuindu-l cu stiloul. «Aveți zece minute ca să terminați operația». O soră grăbită șopti ceva doctorului Renshaw, care se-ngălbeni și, întorcîndu-se spre Mitty, anunță nervos: «A apărut coreopsosa, ce-ar fi să preiei cazul, Mitty?» Mitty se uită întrebător la cei doi specialiști. «Cum vreți». Își puse halatul, masca și mănușile de cauciuc, iar asistentele începură să-i întindă instrumentele strălucitoare...

(Walter Mitty visează cu ochii deschiși în holul hotelului, așteptîndu-și nevasta.)

Cineva-l zgîlți de umăr. «Te caut prin tot hotelul. Ce te-ai ascuns tocmai aici?» — se răsti doamna Mitty la el. Nu știai că te caut?» «Am să zbor singur» — răspunse Mitty vag. «Poftim? — întrebă doamna Mitty. Ai cumpărat sărăcia aia? Cum îi spune? Mîncarea pentru cățelușl? Da-n cutia asta ce-i?» «Galoși» — răspunse Mitty. «Nu puteai să-i pui în portbagaj?» «Tocmai mă gîndeam... ți-a trecut vreodată prin cap că mă mai gîndesc și eu cîteodată?» Doamna Mitty îl măsură din cap pînă-n picioare. «Trebuie să-ți iau temperatura cînd ajungem acasă».

Ieșiră prin ușa turnantă. La doi pași era locul de parcare. La drugstore-ul din colț, doamna Mitty își aduse aminte că a uitat ceva. «Așteaptă, vin imediat». Walter Mitty își aprinse o țigară. Începuse să ningă, fulgii de zăpadă amestecîndu-se și cu picăturile de ploaie. Se rezemă de zid fumîndu-și țigara... Luă poziția de drepți.

«La dracu cu eșarfa» — spuse cu dispreț Walter Mitty. Trase un ultim fum din țigară, aruncînd-o departe. Apoi, cu zîmbetul fluturîndu-i pe buze, înfruntă plutonul de execuție, drept, nemișcat, mîndru și disprețuitor, el, Walter Mitty, neînvinsul, neînțelesul, pînă la sfîrșit.

Traducere de George Amilcar TĂSLĂOANU

tîlharii

de Jan HUCZA

Soția și fiul erau plecați la soacră-mea, ceea ce m-a făcut să vin acasă spre miezul nopții. Ca totdeauna după un pahar cu vin eram mai vesel ca de obicei și cînd am deschis ușa locuinței pot spune că scoteam chiar triluri.

În sufragerie ardeau luminile. În mintea mea a încolțit gîndul că uitasem lumina aprinsă și, îndreptîndu-mă spre camera luminată, îmi blestemam firea de uituc. Nu era însă vorba de așa ceva.

Doi indivizi, pe care nu-i mai văzusem niciodată, scotoceau prin sertarele deschise, umplînd de zor un geamantan ce se afla pe podea. În același timp schimbau în grabă priviri pline de înțeles. Parcă s-ar fi pregătit să plece în concediu sau în altă parte, pentru mai mult timp.

Cînd, în fine, m-au observat — buimăcit de surpriză — cel cu barba roșcovană mă luă din scurt:

— Ce vreți?

— Asta-i bună! — replicai eu. Doar este locuința mea! Probabil că este vorba de o eroare, nu-i așa?!...

— De loc, nu... dar dumneavoastră urma să vă întoarceți mai tîrziu...

- Da, prietenii erau cam obosiți și de aceea mi-au dat drumul mai devreme acasă. Acum pot să întreb ce se petrece aici?

— Nu vedeți? Sîntem tîlhari!

— O, exclamai, și mă făcui alb ca varul.

Imediat însă am devenit mai lucid ca oricînd. Aruncînd o privire asupra lucrurilor pe care tîlharii intenționau să le ia cu ei, oftai smerit:

— Nu se poate face oare nimic, domnilor? N-o să mă distrugeți doar, împreună cu toată familia?

— Trăiți din salariu? — mă întrebă tînărul cu ochelari, în timp ce împăturea cu grijă paltonul de iarnă al soției mele.

— Desigur.

— Asigurările vă vor plăti o despăgubire apreciabilă, nu e-așa? — mă întrebă proprietarul bărbii roșcovane, ce-ar fi putut să fie doar lipită.

— Nu sînt nici asigurat!

— Nu sînteți asigurat? Aceasta este o ușurință condamnabilă. Ce mai putem face acum?

Mi se păru că barba roșcovană cedase oarecum. Continuai:

— Aceasta depinde de dv., domnilor!

— Ce spui, Vladek, să-l lăsăm în pace? Numai de data asta...

Vladek, tînărul cu ochelari, scoase din buzunar un teanc de formulare, spunînd:

— Asigurați-vă cît mai repede! O să vă jefuim mai tîrziu... Apoi, se adresă bărbosului:

— Haide, Jeronime, să plecăm! Într-adevăr, plecară. De atunci au trecut două luni și eu îmi frîng mereu creierii și nu pot să mă lămuresc dacă erau salariați ingenioși ai societății de asigurare sau niște tîlhari generoși!...

Traducere de A. ENACHE

Ilustrație de V. OLAC

POLIGLOT

Doritor de a atrage atenția și — implicit — paralele turiștilor străini, proprietarul unui bar din localitatea spaniolă Benicarlo a atîrnat la intrare o firmă pe care scrie: «Aici se vorbește franțuzește prin semne». Este, fără îndoială, cel mai original dintre dialectele limbii lui Molière...

PE POST DE BEATNIC

Senzație la Grădina zoologică din San Diego (California): Bill, urangutanul, s-a situat ferm pe poziții avangardiste. Ca atare, a adoptat — cum se și cuvine — coafura beatnic. Se pare că abia acum și acolo, la zoo, moda aceasta și-a aflat, în fine, cadrul cel mai potrivit...

AUTOSERVIRE...

În istoria medicinei sînt cunoscute doar cîteva cazuri de intervenții chirurgicale în care operatorul și pacientul au fost una și aceeași persoană. Firește, nu este vorba de automutilări sau de acele soluții în extremis, aplicate cu eroismul disperării de diferiți exploratori polari care și-au amputat o mînă sau un picior degerat pentru a evita moartea prin gangrenă. Și nici de acte empirice, cum este cel al potcovarului olandez Jan de Doot care în 1651 și-a extras singur un calcul biliar enorm (folosind un briceag ascuțit iar drept anestezic... oțet!), ci de operații după toate regulile artei, practicate de chirurgi îndrăzneți, asupra propriului corp, în scopuri științifice.

Cu cîtva timp în urmă, prestigioasa publicație canadiană *M D of Canada — Medical newsmagazine*, trecînd în revistă aceste acte de eroism conștient, consemnează importanța și totodată ordinea lor cronologică. Printre alții, revista menționează pe doctorul român Gheorghe Sîrbulescu, intern la Spitalul Asigurărilor Sociale, care în 1932, luna decembrie, și-a practicat singur apendicectomia.

La acea dată metoda anesteziei locale, apărută de puțină vreme, nu era încă în vederile medicilor noștri.

Convins de eficacitatea și avantajele anesteziei locale, tînărul intern al prof. dr. Traian Nasta de la Spitalul Asigurărilor Sociale, dr. Gh. Sîrbulescu s-a decis să demonstreze practic eficiența acestei metode, operîndu-se singur de apendicită. La 23 decembrie 1932, înconjurat de circa 20 colegi care-l priveau cu scepticism, tînărul chirurg s-a urcat pe masa de operație, înclinată într-o poziție convenabilă, și-a infiltrat novocaina în regiunea apendiculară și după instalarea anesteziei a trecut la actul operator: deschiderea abdomenului — exteriorizarea apendicelui — legarea, extirparea acestuia — refacerea straturilor anatomice.

Urmările acestei îndrăznețe demonstrații de autochirurgie a medicului român Gh. Sîrbulescu nu s-au lăsat așteptate, în clinica prof. dr. Traian Nasta trecîndu-se la aplicarea curentă a anesteziei locale în operații.

Ion Valeriu POPA

gastronomică

fără invidie

Sînt unii care-și invidiază strămoșii. Nu e cazul, zău! Strămoșii trebuie respectați, admirați și chiar criticați, dar de invidiat nici pe departe. Închipuiți-vă că ați trăi pe vremea romanilor și ați fi un cetățean onorabil al Cetății Eterne. Credeți că v-ar conveni? Nici tu televizor, nici cinema, nici teatru, nici excursii ONT, nici măcar mult hulitul autobuz 42, fără a mai vorbi de cafea-express, de cabernet de Simbureşti, și atîtea altele. Cît despre mîncare, să nu mai vorbim! Să luăm doar un exemplu. Metellus, mare pontif, scria în indicele 4 al **Analelor** sale că atunci cînd prea cinstitul Lentulus a devenit flamen al lui Mars, și-a invitat neamurile și amicii la un prînz, unde s-a servit următorul meniu:

Aperitive: arici și stridii crude — la discreție; specialități de moluște (peloride, spondili și glicomaride), găină grasă cu sparanghel, urzici de mare, cocoșari, rinichi de capră și mistreț, scoici (murex și purpură);

Mîncăruri: cap de mistreț, platouri cu pește, platouri cu uger, rațe, lișițe fierte, iepure, turtă de făină și pline de Picenum (Și cînd te gîndești că pe vremea aceea, nu aveau nici bicarbonat și nici carbocif, sărmanii!)

Dacă — după o țuică bună — v-ar servi cineva azi, ca aperitiv, un echinoderm cu țepii zbîrliți și miros de ocean — i-ați da cu ariciul în cap! Sau ce ați face dacă după niște flenduri de urzici de mare (care v-ar băşica limba), gazda v-ar plimba pe sub nas un spondil bleg (a nu se confunda cu spondeu), adică o moluscă proaspăt spînzurată pentru festinul la care luați parte? Cît despre combinația de rinichi de capră și de mistreț, să nu mai vorbim! Deci, nu-i invidiați pe strămoși! Chiar dacă nu deveniți flamen al lui Mars, ca om ce cinstiți bunurile obiceiuri tradiționale ale ospitalității, puteți întocmi, în caz de festin familiar, un meniu net superior.

De pildă — fără a intra în prea multe amănunte — serviți la început ca aperitiv: costiță afumată rece (pe care o fierbeți bine cu cîteva boabe de piper și o foaie de dafin după care țineți-o afară 24 de ore să înghețe), apoi cîmați trandafiri fierbinți (pe care-i fierbeți în zeamă de varză diluată puțin cu apă), și pateu de ficat (frecat cu puțin unt), aranjat pe un mic platou cu felioțe de castraveți, murați în oțet. La acest aperitiv e indicat să se bea măcar un păhărel de spumă de drojdie (care se găsește la orice alimentară, avînd pe etichetă mențiunea că a fost premiată cu Medalia de argint la Lubljana în 1957)

Ca mîncăruri, e mai indicat să vă mărginiți la un singur fel: miel la cuptor (oricine știe a-l pregăti), cu salată verde, tăiată mărunt și stropită cu puțin ulei și lămîie

Dacă încheiați meniul cu brînză de nasal și mere reneta, puteți nu numai să vă stingeți setea cu un vin alb demisec, ci puteți încheia masa cu dictonul latin actualizat: «Pa Cezar, comesenii te compătimitant!»

P.P NAȘU

telex

NEW YORK **Greva muncitorilor de la transporturile de combustibil a lăsat fără încălzire aproape 20 000 de apartamente. Rezultatul: 2 400 cazuri de gripă.**

BONN **Ministrul federal al alimentației, Höcherl, a respins categoric propunerea Pieței comune de a se reduce cu 4% prețurile produselor agricole în Republica Federală a Germaniei.**

BERLIN **Concernul francez Schneider-Creusot urmează să construiască, în virtutea unui contract, în R.D. Germană o uzină de produse sintetice, care va fi una din cele mai noi din Europa. Investițiile corespunzătoare se ridică la 200 de milioane de mărci.**

PARIS **Anul acesta turiștii francezi care doresc să călătorească peste hotarele țării trebuie să plătească o taxă de 1 200, deci cu 500 franci mai mult decît în anul trecut.**

STOCKHOLM **În primul său interviu acordat presei, prințul moștenitor al Suediei, Carl Gustav, în vîrstă de 22 ani, a făcut o declarație care a stîrnit senzație: «Cea mai mare dorință a mea ar fi fost să devin țăran».**

CAPE KENNEDY **După zborul navei «Apollo-8», febra cosmică este în plină creștere. Pînă în prezent peste 100 de cetățeni americani au cerut să fie trecuți pe lista de pasageri pentru... Lună, întocmită de compania aviatică PanAm.**

LENINGRAD **A fost definitivat proiectul construirii unui oraș circular, special adaptat condițiilor atmosferice din zonele polare. Orașul va avea inițial o populație de numai 3 500 locuitori și va fi dotat cu mijloace perfecționate de asigurare împotriva intemperiilor.**

AMSTERDAM **Un nou muzeu Van Gogh va fi deschis sub patronajul Fundației care poartă numele marelui pictor. Vor fi expuse peste 100 de lucrări între care unele recent descoperite.**

SEUL **Alți trei cetățeni sud-coreeni au fost judecați și condamnați la moarte sub acuzație de spionaj și de legătură cu organizațiile patriotice care operează în ilegalitate împotriva guvernanților din Seul.**

DAR ES SALAAM **Pier Paolo Pasolini împreună cu un grup de cineaști italieni se află de cîteva săptămîni în Tanzania unde se turnează un film în culori cu subiect mitologic. Concomitent, Pasolini realizează în Tanzania un mare reportaj filmat pentru televiziune despre Africa nouă.**

BUDAPESTA **Colaborare economică ungaro-japoneză. Tratative cu firma «Mittisubishi» pentru o eventuală fabrică în colaborare a unor instalații de laminare a oțelurilor superioare; negocieri cu «Niss Iwai» pentru fabricarea în Ungaria a unor tractoare pe baza licențelor nipone.**

BANGKOK **Numai în ultimii ani s-au înregistrat în Thailanda 2 000 de nașteri de copii nelegitimi. Autoritățile consideră că tații lor legitimi se află printre militari americani care au staționat în Thailanda și s-au reîntors apoi în S.U.A.**

SALZBURG **Mîine se deschide Săptămîna Mozart 1969. Concertul inaugural va avea loc la Catedrala din Salzburg. În prima seară, programul cuprinde un spectacol de gală cu opera «Nunta lui Figaro».**

COPENHAGA

SEMNELE PRIETENIEI

Corespondență specială de la Eugen MARINESCU

Invitat recent de către Unge Akademikeres Kor din Copenhaga să susțină mai multe spectacole, corul Conservatorului «Gh. Dima» din Cluj a fost înconjurat și primit pretutindeni — la Copenhaga, la Haslev, la Rodovre sau la Helsingor, la Louisiana sau Frederiksborg etc. — cu interes și căldură. Numeroase ziare daneze au dedicat cronici elogioase spectacolelor susținute în capitală sau în alte orașe. «Un cor virtuos», «Un cor studențesc care încîntă», «Virtuoșii din România» — sînt numai cîteva titluri sub care au fost inserate cronicile.

«Muzica, pictura, literatura nu au granițe; ele sînt dovezi ale realității, cu care oamenii, sfidînd meridianele și paralelele, se apropie, se cunosc, își ascultă sufletele. Și voi, studenți ai României, ne-ați demonstrat o dată în plus acest lucru». Cu aceste cuvinte ne-au întîmpinat cadrele didactice și elevii ultimului an de la școala superioară din Rodovre.

Cum era și firesc, cele mai multe întîlniri le-am avut cu studenții. La universitatea sau la clubul «H. C. Andersen», la căminele lor studențești sau în timpul vizitelor făcute la ei acasă, la serile dansante ne-au bucurat semnele de prietenie care îi animă pe danezi față de tineretul, față de poporul nostru. Mai mulți studenți și cadre didactice din R.F. a Germaniei, aflați aici la specializare, ne-au mărturisit la rîndul lor că au fost încîntați de calitatea programului susținut de corala din Cluj în aula universității daneze. Grupul românesc a răspuns cu plăcere și invitației ce i-au adresat-o studenții olandezi, aflați în excursie în Danemarca, de a petrece o seară împreună cu ei.

Au fost întîlniri prietenești, în timpul cărora am încercat din nou satisfacția că sîntem fii ai unei țări care se bucură de stimă și simpatie totodată

SKOPLJE

PĂCALĂ A ÎNVĂȚAT SĂ GLUMEASCĂ ÎN SÎRBEȘTE

Corespondență specială de la Valentin SILVESTRU

De la Niș, frumosul oraș sîrbesc înfășat acum în omăt, la frigurosul Kumanovo, de aici prin defileuri înalte scufundate în cețuri lăptoase la Bitola cea cu mulți aromâni, coborînd apoi la Ohrida unde aerul blînd și pur al imensului lac albastru ține arborii veșnic verzi, și mai departe, la Prilep, iar de acolo în capitala Macedoniei, renăscutul Skoplje, teatrul bucureștean «Ion Creangă» a purtat timp de o săptămînă «Năzdrăvăniile lui Păcală» într-un turneu devenit iute notoriu în întreaga republică.

N-a fost o călătorie ușoară în acest anotimp aspru și poate că unele puncte ale itinerarului iugoslav erau evitabile, dar insuflețirea deosebită cu care s-a dovedit a fi așteptată reprezentația românească, manifestările foarte călduroase de care au avut parte artiștii noștri, atenția remarcabilă și extrem de operativă ce le-a fost acordată de presă, radio și televiziune au justificat pînă la urmă pretutindeni efortul întreprins. A produs o puternică impresie faptul că actorii au rostit cea mai mare parte a replicilor în limba sîrbă. Cu atît mai mult cu cît în viziunea regizorală originală și plină de vervă a lui Barbu Dumitrescu numeroase situații obligau personajele la un dialog direct cu sala. Pe lîngă Păcală, interpretat cu mare și autentică voioșie populară de Ion Arcudeanu, a mai apărut ad-hoc și un Tîndală (Manea Enache), mucalit comentator în dialectele locale al acțiunii care a sporit comunicativitatea spectacolului.

Personalități prezente în sălile de pe itinerar și-au declarat satisfacția pentru realizarea colectivului bucureștean. Directorul Teatrului Național sîrb din Niș, Ivan Vucikovici, a apreciat îndeosebi spiritul colectiv și dinamismul montării. Președintelui Skupștinei din Kumanovo, Mito Pejovski, i-a plăcut mai cu seamă jocul firesc, spontan, al actorilor. Regizorului Liubisa Georgievski din Skoplje i s-au părut de mari valori plastice, în sensul stilizării moderne a artei populare, decorurile și costumele Elenei Simirad-Munteanu. Directorul general al radioteleviziunii,

NOROCOȘII

TRECUT. *Am citit într-o revistă interviul unui eminent savant. Niciodată inteligența omenească nu a străpuns atît de departe tenebrele dinaintea noastră. Era ceva amețitor în această discuție, pentru că mintea noastră era torturată ca să priceapă ceva care o luminează: ce a fost înainte de început? Înainte de început, spunea savantul, a fost anti-începutul, pentru că înainte de univers a fost anti-universul, adică o lume ciudată, întoarsă pe dos, care nu era totuși altceva decît imaginea reflectată de oglinda a lumii noastre. În acea gheenă cosmică de anti-început s-a declanșat un proces în urma căruia a început să apară mai multă substanță decît anti-substanță și anti-universul s-a contractat încetul cu încetul, devenind acel ceva căruia noi i-am spus «Univers». A fost un mare noroc pe capul nostru că s-a întîmplat acest decalaj între substanță și anti-substanță, ne încredințează omul de știință. Dacă particulele și anti-particulele ar fi luat naștere într-un ritm egal, lumea noastră nu ar fi putut exista, pentru că este suficient ca 0,3 grame de substanță să se ciocnească cu 0,3 grame de anti-substanță pentru ca să se producă o explozie de bombă atomică Gîndiți-vă cîte milioane și trilioane de tone de substanță și anti-substanță ar fi putut să facă poc, și recunoașteți că Dumnezeu ne-a pus mîna-n cap chiar din vremea cînd el stăpînea lumea ca anti-Dumnezeu. Recunoașteți că în privința trecutului stăm bine*

VIITOR. *Ani de zile castele oamenilor de știință au fost torturate de o problemă vitală: cu ce-o să ne hrănim nepoții, strănepoții și strănepoții strănepoților? Iată că sîntem norocoși de două ori. Savanții au descoperit că Oceanul Mondial e capabil să hrănească de 4-5 ori mai mulți oameni ca uscatul, că algele conțin de două ori mai multe albumine decît carnea de porc și că, servite proaspete, ele încorporează în masa lor toate vitaminele pămîntului. Statisticienii ne asigură și ei că de pe un hectar de mare se poate obține o cantitate de pește de două ori mai mare decît cantitatea de carne ce se produce pe un hectar de pășune. E cazul deci să dormiți liniștiți. Urmașii dv. din anul 2500 nu vor muri de scorbut și nici de inanițe Să recunoaștem deci că și în privința viitorului stăm destul de bine*

PREZENT. *Într-o revistă cu hîrtie mătăsoasă și cu fotografii în culori de curcubeu citesc articolul unui reporter care povestește un instantaneu din Biafra: «În satele suprapopulate ale brusei, înecate de miasmele dulcege ale cadavrelor putrezite la soare, copiii se bat pentru un cioț de lemn pe care îl sug ca să-și înșele foamea. Ultimul cîine a fost devorat de mult și un jurnalist povestește despre un copil care sugea capul unui șoarece mort, care...». Mă opresc aici, pentru că dactilografa n-a mai vrut să-mi copieze citatul.*

Ecaterina OPROIU

COMENTARIU

ciudata piață comună

de Silviu BRUCAN

Observatorul care în aceste prime zile ale lui 1969 frunzărește presa vest-europeană este oarecum șocat întîlnind titluri ca «Duelul monetar franco—vest-german». «Noi conflicte intercomunitare» sau «Planul Mansholt provoacă serioase opoziții din partea celor șase». Doar este știut că la 1 iulie 1968 au fost abolite complet barierele vamale dintre cele șase țări ale Pieței comune, cu excepția doar a celor privind unele produse agricole, și că evenimentul a fost celebrat ca lumina care se vede la capătul tunelului întunecat al rivalităților economice dintre parteneri. Oare așa trebuie să arate relațiile dintre țări care și-au propus să realizeze «integrarea» economică?

Desigur, experiența istorică a perioadei postbelice îndeamnă la ceea ce înțelepciunea populară românească sfătuiește prin formula: omule, nu te pripi! Pesemne că această Piață comună prezintă niscaiva avantaje, din moment ce în pofida atîtor conflicte și certuri cei șase membri se străduiesc din răsputeri să o mențină, iar alte state ca Anglia, Danemarca, Norvegia, care nu pot fi suspectate de aventurism, doresc să intre și ele în ea. Doar nu putem presupune că toate aceste guverne țin cu tot dinadinsul să-și creeze dificultăți și bucluculi de care și așa nu duc lipsă. Iată, de pildă, faptul că în cei nouă ani care au trecut de la înființare, schimburile intercomunitare au crescut de trei ori și jumătate nu este un fenomen minor într-o lume în care fiecare țară se zbate să-și păstreze poziția pe piața mondială, darmite să o mai și îmbunătățească.

Cu aceasta se încheie însă «părțile pozitive» și începe calvarul neajunsurilor. Faptele arată că procesul de integrare economică, departe de a elimina contradicțiile dintre țări, le imprimă forme noi și, în măsura în care le ghemuiește într-un cadru mai închis, și manifestarea lor devine mai explozivă. Recenta criză monetară este tipică în această privință. «Le Nouvel Observateur» relatează că într-o notă oficială franceză adresată la 9 noiembrie cancelarului Kiesinger se cerea acestuia să ia măsuri energice pentru a frîna fuga capitalurilor franceze în R.F.G., în caz contrar Franța urmînd «a-și reconsidera politica europeană», ceea ce echivala cu un serios avertisment pentru Bonn. De altfel, nici la Bonn tonul nu a fost mai amabil atunci cînd s-a subliniat că singura soluție este devalorizarea francului, respinsă la Paris. Duelul monetar dintre cei doi pretendenți la hegemonia Pieței comune va continua în 1969 cu avînt crescut.

În al doilea rînd, abolirea taxelor vamale pune la ordinea zilei problema asculții a sectoarelor economice cu o poziție competitivă slabă, amenințate să fie ruinate sau înghițite de către competitorii mai puternici din alte țări membre — fenomen dureros cu consecințe sociale dramatice semnalat deja în industria minieră. În prezent accentul cade asupra agriculturii și faimosul «Plan Mansholt» pune problema în mod brutal: desființarea micii producții agricole «familiare» în favoarea marilor exploatări capitaliste rentabile și o dată cu aceasta eliminarea pînă în 1970 a cinci milioane de producători, iar pînă în 1980 a încă cinci milioane. Sub raport strict tehnocratic, planul lui Mansholt este logic și aproape inevitabil în condițiile societății capitaliste. Procesul de ruinare a micii proprietăți nu este o noutate. Faptul însă că Mansholt îl oficializează pretinde guvernelor să-l recunoască și să-l conducă într-un ritm mai accelerat, a făcut pe filistinul burghez să scoată strigăte de oroare.

Așa ceva nu s-a mai pomenit în civilizația occidentală!

Protestul plin de pudoare al guvernanților camuflează de fapt teama față de reacția milioanelor de țărani din Franța, R.F.G., Italia care-și văd sfîrșitul cu ochii. Opoziția cea mai categorică față de plan au adoptat-o țăranii vest-germani, al căror reprezentant a anunțat «rezistența cea mai sălbatică» față de aplicarea lui. În Franța, unde reacția violentă a țărănimii este mai temută decît oriunde, guvernul a și ținut să critice planul Mansholt. De altfel, aplicarea acestui plan presupune cheltuieli enorme pe care guvernul nici nu și le poate permite în contextul politicii actuale de austeritate.

Într-un cuvînt, bucluculile se țin lanț fără ca de astă dată să mai prezideze asupra ședințelor intercomunitare de la Bruxelles boomul economic și stabilitatea politico-socială care asigurau în trecut acel spațiu de manevră menit a permite guvernelor să cedeze într-o direcție primind satisfacție în alta.

scriitorul Matija Matecki, a apreciat cu precădere umorul reprezentației, mijloacele artistice variate, modalitatea de antrenare a publicului în acțiune. Cotidianul belgrădean «Politika» (numărul din 10 ianuarie) a caracterizat «Năzdrăvăniile» ca «o grotescă spiritual stilizată în concepția unui ansamblu omogen, bine pus la punct, cînd cu prospețime», care a binemeritat «îndelungatele, furtunoasele aplauze». Ziarele «Nova Makedonia», «Vecer» și altele au făcut de asemenea comentarii foarte pozitive. Unele opinii referitoare la lacune și discontinuități ale textului și la necesitatea explicitării cîtorva momente scenice mai obscure mi s-au părut îndreptățite.

Ion Lucian, directorul teatrului, precum și alți componenți ai echipei de turneu au fost intervievați de posturile de radio și ziare. Conferința de presă și apoi fragmente din spectacol au fost televizate, recepțiile s-au ținut lanț — totul s-a desfășurat într-o ambianță de amiciție sinceră și interes real pentru schimbul de valori artistice. În aprilie trupa Teatrului Dramatic din Skoplje, în frunte cu energicul ei director și animator, Hristo Ștefanovski, va fi oaspetele țării noastre.

PREMIERĂ COSMICĂ '69

La închiderea ediției ne-au parvenit telegrame privind o nouă premieră cosmică sovietică. La 14 ianuarie, nava «Soiuz-4», avînd la bord pe cosmonautul Vladimir Șatalov, a început un zbor circumterestru. La 15 ianuarie a fost lansată, de asemenea pe o orbită circumterestră, nava «Soiuz-5», cu un echipaj alcătuit din trei oameni: Boris Volînov locotenent-colonel, comandantul navei, inginerul cercetător, locotenent-colonelul Evgheni Hrunov și Alexei Eliseev, inginer de bord. Zborul celor două nave reprezintă cea de-a 11-a și respectiv cea de-a 12-a călătorie cosmică efectuată de cosmonauții sovietici, începînd din aprilie 1961, cînd Iuri Gagarin, primul pămîntean care a fost lansat în spațiu, a deschis era zborurilor cosmice. În fotografia din stînga: una dintre antenele cu ajutorul cărora se ține legătura cu stațiile și navele spațiale sovietice.

LANȚUL FUZIUNILOR

Revistele economice din Occident ar putea să-și deschidă o rubrică permanentă, intitulată «Căsătorii», datorită abundenței anunțurilor de regrupare a diverselor firme industriale, comerciale sau bancare.

Una dintre cele mai mari fuzionări de firme din istoria S.U.A. e pe cale de a avea loc, după acordul de principiu intervenit recent între două mari societăți petroliere: «Atlantic Richfield Company» și «Sinclair Oil Corporation». Deci deocamdată «logodna». După «căsătorie», cei doi parteneri, însumînd o «zestre» de 3,7 miliarde de dolari, își vor înscrie numele la numărul 5 pe lista «marilor familii» din industria petrolieră americană.

Iată alte cîteva exemple de asemenea «fișe matrimoniale» sui-generis: Acordul «Fiat-Citroën». «Fiat» — primul producător de automobile din Italia și Europa: 25 uzine, 150 000 muncitori, un milion și jumătate de mașini anual. Partenerul francez, «Citroën», este mai «palid» și caută în «căsătorie» panaceul marilor dificultăți financiare care l-au zguduit. Consecința: pe ruta concurenței, «Renault» și «Peugeot» își strîng mîinile în semn de alianță în fața primejdiei. «Ca să putem ridica orice mănușă, fie ea americană sau... europeană!» — declară Pierre Dreyfus, președintele primei dintre cele două firme franceze de automobile.

O adevărată epidemie a fuziunilor s-a răspîndit și în R.F.G., mai ales în bazinul carbonifer al Ruhrului. În Anglia relevăm contopirea firmelor «General Electric» și «English Electric», protagonistele industriei electrotehnice britanice. La Londra, într-unul din apartamentele directoriale, s-a toastat în cinstea «unirii» dintre concernul «Unilever» de produse alimentare (a doua societate ca mărime din Europa occidentală, controlînd 600 de firme în 66 de țări) și compania «Allied Breweries» (dispunînd de peste 10 000 de restaurante și magazine alimentare).

Pe fondul dramatic al luptei de concurență, multe fuziuni devin însă «căsătorii între leu și iepure» sau «căsătorii forțate». În aceste condiții, în locul paharelor de șampanie s-ar potrivi un panegiric. Revista «l'Express», consemnînd accelerarea procesului de concentrare a producției în Franța, arată că în 1968 au avut loc aproape 2000 de fuzionări, mai ales în industria construcțiilor de mașini, siderurgie, industria electrotehnică etc.

Și Statele Unite par a fi cuprinse de febra concentrărilor. Statisticile neoficiale indică pentru 1968 circa 4 200 de fuziuni ale firmelor americane (cu 41 la sută mai mult decît în 1967). O anchetă recentă în rîndul oamenilor de afaceri din Wall Street a pronosticat continuarea «boom»-ului concentrărilor în 1969, considerîndu-se că politica economică de austeritate a actualei administrații, care va fi prelungită, mai mult ca probabil, de cea viitoare, reprezintă un nou impuls pentru fuziuni.

«Moda fuziunilor», lansată de întreprinderile capitaliste, se plătește scump pe plan social, cu prețul concedierii a zeci de mii de muncitori. Ea «dezbracă» și «etalează» toate contradicțiile capitalismului contemporan, nu numai dintre monopoluri și păturile muncitoare, dar și dintre monopoluri înșeși, dintre burghezia monopolistă și restul burgheziei, mici și mijlocii.

Vasile POPOVICI

ARHIVA - FOTO

PRIMA AVIATOARE ROMÂNĂ

Dintre cele mai puțin de zece *femei aviatoare*, cîte existau în anul 1913 în întreaga lume, se număra și o româncă — Elena Stoenescu-Caragiani. Școala de pilotaj a făcut-o în București, îndrumată fiind de căpitanul aviator Fotescu (ambii, în fotografie). *Neputîndu-se califica în țară, unde* aviația era socotită un domeniu rezervat exclusiv bărbaților, Elena Stoenescu își continuă antrenamentele la Paris, unde obține — la 22 ianuarie 1914 — brevetul de pilot cu numărul 1591, eliberat de Federația Aeronautică Internațională.

În anii următori, curajoasa aviatoare întreprinde numeroase zboruri pe continentul american — mai ales în Mexic — unde îndeplinește funcția de corespondent de război pentru presa franceză. Reîntoarsă în țară, *unde i se refuză autorizația de pilot de război*, devine soră de caritate la spitalul de campanie instalat în casa părinților săi din Tecuci. A murit în aprilie 1929, la București.

I.M.

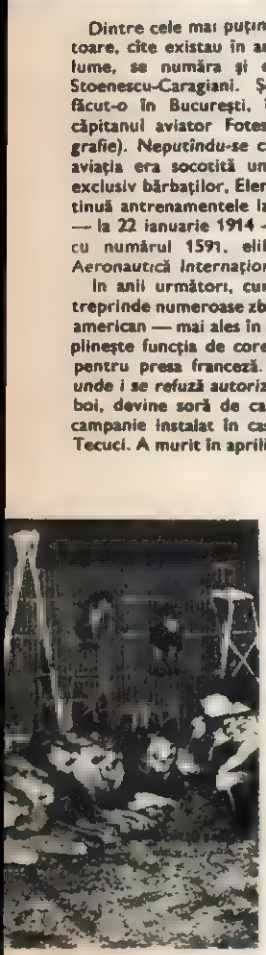

LEUL ASASIN

Alfred Schneider s-a făcut cunoscut în perioada dintre cele două războaie mondiale atît în calitate de campion mondial de ciclism, cît și de îndrăzneț novator în domeniul atît de plin de riscuri al circului. El este de pildă cel care, pe motocicletă, a executat primul în lume numărul care avea să devină cunoscut sub denumirea de «cercul morții».

Dotat cu mult sînge rece și pasionat de tot ce era legat de arta oamenilor arenei, Alfred Schneider avea să se dedice mai tîrziu îmblînzirii animalelor sălbatice. El reușește să obțină în acest domeniu o adevărată performanță, îmblînzind o sută de lei. Unul dintre aceștia însă i-a pus capăt vieții.

Tragedia s-a petrecut într-un circ din Berlin, în timp ce îmblînzitorul aranja arena pentru piramida care avea să încheie numărul. O mică neatenție, și un leu s-a năpustit asupra lui, sfîșiindu-l. Era în februarie 1942.

Elefterie BEOCA

DINCOLO ȘI DINCOACE DE GRATII

Ceea ce se petrece în ultimele luni, dar mai ales în ultimele săptămîni, în Spania demonstrează că «stabilitatea internă» din această țară continuă să rămînă un deziderat mereu neîmplinit al cercurilor oficiale. Veștile ce ne parvin zilnic prin intermediul agențiilor de presă aduc mărturia unei recrudescențe a rezistenței active în orașe și sate, în întreprinderi, universități și chiar în rîndurile clerului.

Faptul că faimoasa «Brigada socială» — poliția politică — se răfuiește necruțător cu opoziția legală și ilegală, iar «tribunalele de ordine publică» judecă și condamnă în serie muncitori și funcționari bănuiți că fac parte din «sindicatele ilegale» (comisiile muncitorești) nu scade cu nimic intensitatea acțiunilor de împotrivire, tot mai frecvente și mai bine organizate. **Polițiștii lui Franco au mult de lucru** — scrie revista vest-germană «Der Spiegel» — **pentru că astăzi comisiile muncitorești** (care organizează acțiuni deschise și susținute — N.R.) **există aproape în fiecare fabrică, în fiecare atelier mai mare, în fiecare întreprindere. ...Comisiile muncitorești ilegale sînt adversarii cei mai puternici ai regimului, pe scena politică internă a statului Franco.**

Acțiunea curajoasă a deținuților politici din temnița Carabanchel, urmată de greva foamei pe care au declarat-o cei 43 de patrioți întemnițați la Soria, a avut un puternic răsunet în Spania și peste hotare. Demonstrația de solidaritate cu deținuții politici organizată de femeile spaniole, care *s-au barricadat timp* de patru zile într-o biserică din Madrid, a simbolizat unitatea de luptă dintre forțele de rezistență aflate dincolo și dincoace de gratiile închisorilor.

Deși opoziția militantă este formată *din pături și categorii diferite*, deși formele de luptă sînt mereu altele, obiectivul urmărit cu tenacitate și curaj este unul și același.

15 000 mineri din Oviedo declară grevă sub pretextul că nu sînt asigurate condiții de protecție a muncii. La Valencia «comisiile muncitorești» organizează o *acțiune deschisă în rîndul muncitorilor* portuari. 36 de comuniști sînt arestați, dar un număr mult mai mare de muncitori se alătură rezistenței. La uzinele textile «Andaluces S.A.-Hytasa» din Sevilla poliția intervine pentru împrăștierea unui *miting fulger*. În Catalonia au loc o serie de acțiuni la care participă preoți tineri. Astfel la un seminar teologic, unii dintre aceștia răspîndesc foi volante conținînd revendicări privind libertatea sindicală, mărirea salariilor și dreptul la grevă pentru *muncitori*. 400 de clerici au ocupat împreună cu enoriașii o biserică din San Sebastian, ca protest împotriva instituirii stării de asediu în provincia respectivă.

Pe măsură ce crește rezistența antifranchistă, formele de protest simbolice *sînt înlocuite* cu acțiuni de promovare susținută a unor elemente cinstite în conducerea organelor sindicale legale. Astfel, de unde pînă nu de mult pe listele de candidați în alegerile sindicale muncitorii introduceau în semn de boicot numele Sophiei Loren, în ultima vreme pe aceste liste încep să apară numele unor candidați care fac parte din comisiile muncitorești ilegale.

Între timp, în închisorile spaniole, deținuții politici în frunte cu comuniști acționează insistent, cerînd autorităților spaniole să recunoască și să aplice regimul penitenciar în virtutea statutului de deținuților politici, ceea ce înseamnă: suprimarea tribunalelor excepționale, aplicarea principiului libertății condiționate, promulgarea unei amnistii.

Sub acest raport, succesul și implicațiile politice interne și externe ale recentelor acțiuni de la Carabanchel și Soria, pot constitui preludiul unor manifestări antifranchiste de mari proporții în anul care a început.

Dim. BABOIAN

FRONDĂ MILITARĂ LA GEORGETOWN

Ocuparea fermei «Pirara», considerată a fi cartierul general al rebelilor, și arestarea proprietarului ei, James Hart, par să semnifice încheierea scurtului capitol al rebeliunii din Guyana. Colonelul Ronald Pope, consilier militar britanic al primului ministru guyanez și comandant al trupelor *guvernamentale*, a declarat că «rebeliunea a fost complet înăbușită». Ea izbucnise la doar trei săptămîni de la adunările legislative care au adus partidului guvernului «național popular» — condus de primul ministru Forbes Burnham — majoritatea locurilor din parlament.

Știri contradictorii, transmise de diferitele agenții de presă occidentale, anunțau în primele zile o situație destul de confuză. Pe parcurs însă la Georgetown se făcea cunoscut faptul că forțele guvernamentale controlează aproape complet, apoi în întregime situația, clarificîndu-se treptat și mobilurile și autorii rebeliunii. Astfel, premierul Forbes Burnham a declarat că deține informații potrivit cărora actualele tulburări au fost declanșate de unele familii ale marilor latifundiari din regiunea de frontieră a Guyanei cu Brazilia, în intenția de a provoca secesiunea unui teritoriu cu o suprafață de circa 50 000 km pătrați.

Printre conducătorii rebeliunii, familiile Hurt și Melville erau menționate. James Hurt, proprietarul marii ferme «Pirara», este cetățean nord-american și, se spune, dispune de un adevărat «regat al creșterii vitelor» în Guyana.

Rebeliunea militară din regiunea Rupununi — aici s-a manifestat ea cu mai multă vigoare — a provocat o stare de încordare între Guyana și Venezuela. Respingînd acuzațiile autorităților guyaneze guvernul venezuelan (și cel brazilian, de altfel) a menționat că nu a acordat nici un fel de ajutor liderilor rebeliunii. Se pare că Rupununi constituie obiectul unei dezlănțuite de vechi revendicări a Venezuelei: exprimată încă înainte de cel de-al doilea război mondial, ea a fost prezentată și Organizației Națiunilor Unite de către guvernul de la Caracas, care-și justifică poziția — explică «Le Monde» — sprijinindu-se pe documentele britanice referitoare la tratatul de arbitraj din 1899, dintre Marea Britanie și Statele Unite (în calitate, atunci de reprezentante ale Venezuelei). Aceste documente, se afirmă, dovedesc că tribunalului de arbitraj i-au fost furnizate hărți «false», astfel încît trasarea frontierelor s-ar fi făcut «în dauna intereselor Venezuelei». Printre altele, regiunea revendicată este cunoscută ca avînd bogate zăcăminte aurifere. Așa încît, dacă rebeliunea a fost înfrîntă, relațiile dintre cele două țări vecine, Guyana și Venezuela, rămîn destul de periclitate.

Anca VOICAN

CRONICA DE TREI SI CINCI

ȚAPII ISPĂȘITORI (1)

Dureros au murit pe altarul științei țapii-cobai din experiența Boucabloc, unică în lume, efectuată de comandantul Cousteau, celebrul căutător de adevăruri *strigătoare* la cer *în* tăcerea grozavă a vieții submarine. Comandantul a luat trei exemplare bărboase în 4 picioare și le-a cufundat, în baloane speciale, la adîncimi acvatice tot mai mari, punîndu-le să respire un amestec de oxigen și heliu ca să vadă limitele biologice ale acestui cocteil (care urmează a fi inhalat și de scafandri în 2 picioare). Cercetătorii erau tare curioși să ajungă în punctul la care animalele, tot coborînd și coborînd, «vor suferi tulburări ireversibile și necontrolate». Atunci, se gîndeau domniile lor, îi tragem la suprafață, «îi dezumflăm», cum se zice, și îi studiem psihic și chimic. Țapii n-au înțeles experiența și au crăpat în adîncul oceanului. Cu mintea lor rudimentară, ei s-au gîndit — cred eu ca profan — că dacă e nevoie de cobai, atunci să fie chemați cobaii respectivi. Ei au refuzat cu prețul vieții să facă pentru oameni ceea ce era planificat să facă alt gen de mamifere. Ei au refuzat cu prețul vieții o experiență unică și eu cred că bine au făcut.

LUPII ISPĂȘITORI (2)

Totuși, moartea lor — departe de caprele care i-au iubit, de lume și soare, în adîncul adîncurilor, fără să poată emite vreun protest — e prea tragică pentru a nu-i înțelege semnificația. Aceasta este: să se termine o dată cu țapii ispășitori! Dacă fără ispășire, simboluri și experiențe unice nu se poate trăi, atunci să mai trească și alte animale de serviciu la simbol! Noi, zic țapii, ne-am făcut datoria, am murit măreț, mai măreț nici că se poate, să mai ispășească și tigrul, și pantera, și leul. Sau hiena. Sau lupul care, tot în trei litere, ar suna la fel de convingător: lup-ispășitor. Poate că țapii au dreptate: ce-ar fi dacă am recruta ispășitori și din marile mărimi ale junglei, dintre cei învățați doar să pună laba și să sfîșie, lăsînd pe umerii celor fără apărare toate vinile, toate păcatele, toate experiențele unice, toate semnificațiile? Poate că țapii au dreptate. Regi ai naturii, obsedați de remușcări și ispășiri, de ce nu ne-am permite, noi, oamenii, o asemenea modificare de simbol? Ce ne-ar costa?

Radu COSAȘU

COMPUTER

• Depășind cu 25% cîștigurile obținute în 1967, uzinele de automobile vest-germane Volkswagen anunță acum o cifră de afaceri fabuloasă realizată în 1968: peste 12 miliarde mărci.

• Potrivit unui bilanț economic pe 1968 întocmit de revista americană «Fortune», Japonia a întrecut Republica Federală a Germaniei în producția de automobile și de oțel, fiind pe punctul de a se situa imediat după S.U.A. în ce privește produsul social brut.

• Cu două zile înainte de a părăsi Casa Albă, Johnson va putea face și un bilanț insolit; în cei patru ani cît a ocupat scaunul prezidențial a fost fotografiat de 250 000 de ori. Fotograful său personal Omokato a lucrat în tot acest timp cu o echipă de 21 asistenți.

• Traficul aerian deasupra Atlanticului de Nord în cifre. În 1947 au traversat oceanul, în ambele sensuri, 624 000 de pasageri. În 1957, cifra s-a ridicat la 2 000 000. Anul trecut au traversat oceanul peste 6 000 000 de persoane.

• După cum comunică Serviciul național de statistică din Bogota, Columbia numără în prezent 20 000 000 locuitori.

MEMENTO

carte

● Filologul Saxul Pușcariu (1877-1947) a se relevă ca un interesant memorialist în cartea sa postumă **Călare pe două veacuri**. Ediția volumului a fost îngrijită de Magdalena Vulpe, nepoata autorului (Editura pentru literatură)

● A apărut vol. IV din **Opere de F.M. Dostoievski** (E.L.U.)

● Într-o ediție revăzută și completată a apărut **La vînătoare în Congo** de Mihai Tican Rumano (Editura științifică)

● Într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre vom reface în rubrica «Literatura despre cărți» cartea lui Radu Cosașu: **Mainușile personale.**

● Editura științifică a scos de sub tipar o carte captivantă **Napoleon, pro și contra** de Pieter Geyl «Scopul meu, în cartea de față — spune autorul — este să expun și să compar diferitele imagini sub care apare Napoleon în lucrările istoricilor francezi de seamă». Traducerea din limba engleză Georgeta și Mircea Pădureleanu. Prefață de Dumitru Almaș

● Nu putem decît să salutăm cu bineveniție intervențiile din revistele «Contemporanul» și «România literară» menite a risipi confuziile iscate de inițiați noștri poeți prin texte «O modalitate artistică» publicate de «Amfiteatru» Sfat, fără îndoială, cum nu se poate mai oportune aceste intervenții, dar o recomandabil ce ele să și găsească acest și în practica de toate zilele a publicării de proză și poezie în revistele noastre literare. Adică, sugerăm din această modestă coloană a revistei noastre mai mult spirit selectiv în publicarea unor proze și a unora așa-zise poezii. Acesta, neîndoios, și din respect pentru cititor, dar și pentru bunul mers al literaturii noastre, deoarece nu trebuie să se uite nici o clipă că avînga — așa cum spune Al. Philippide în cuvîntul său din «Contemporanul» (nr. 2) — în înțelesul cel mai larg, care cuprinde natura și omul, este rezervorul principal al visului»

● Revista «Viața românească» (nr. 12) ne oferă o deosebit de substanțială surpriză: publicarea unor **Pagini din «Jurnalul» lui Gellu Naum**, jurnal care — ne informează Teodor Virgolici «începe la 11 septembrie 1958 și sfîrșește la 11 ianuarie 1965, manuscrisul lui numărînd nouă volume»

cinema

● **Acuzatul.** Cineaștii cehi **Jan Kadar** și **Elmar Klos** («Moartea se numește Engelchen» «Magazinul de pe strada mare») sînt prezenți pe ecranele noastre cu o dezbatere de mare intensitate a ideilor, pe o temă la care cei doi artiști ne-au mai obișnuit: responsabilitatea umană. Filmul a fost distins în anul 1964 cu «Globul de cristal» la Festivalul internațional de la Karlovy Vary. În distribuție: Vlado Müller, Jiri Mentzel, Jaroslav Blazek, Miroslav Machacek

● **Expresul colonelului Van Ryan.** Dorința și încleștarea pe care războiul le aduce după sine, răvășirea destinelor omenești — iată ceea ce o mobilizat atenția regizorului american Mark Robson («Întoarcerea în paradis») în rolul principal crooner-ul nr. 1 al Statelor Unite despre care știm de ani de zile că este și un mare actor de film, Frank Sinatra. Partenerii: Trevor Howard («Duelul lungi» «Operațiunea Crossbow»), Rafaella Carra, Sergio Fantoni, Brad Dexter, John Leyton

Rafaella Carra

● **Giselle.** Cunoscutul balet melancolic al lui Adolf Adam, adaptat pentru ecran de către realizatorul cubanez Enrique Pinedo Barnet. Interpretează Baletul Național din Cuba pe care am avut prilejul să-l cunoaștem la noi acasă. Protagoniști — Alicia Alonso

● **Foldmarșalul.** Prima probă (pentru noi este prima; în ordinea timpului, este penultimul film al lui Ritzi Pavone) a «coruperii micii pantere cinătoare, care este Rita Pavone, de către cinematografie. În sinea noastră îi dorim o altă soartă decît cea a compatriotului ei Gianni Morandi. Mai ales că Rita are incontestabil mai mult talent. Regia — Steno (sic!) În alte roluri: Francis Blanche, Mario Carotti, Aroldo Tieri

● În Polonia se bucură de un deosebit succes ultima creație a lui Wajda **Totul de vînzare**, film ce are ca punct de pornire viața și moartea năprasnică a marelui actor Zbigniew Cybulski. Regizorul menționează că nu este vorba de un film biografic, ci „de o meditație despre condiția umană". În rolurile principale: Andrzej Łapicki, Daniel Olbrychski, Beata Tyszkiewicz, Elżbieta Czyżewska

● Actorul japonez Toshiro Mifune a trecut de curînd în spectele operetului, ca regizor al primului film realizat sub conducerea sa totală. Subiectul: o poveste cu samurai, personaje pe care l-a interpretat de nenumărate ori în cariera sa

● Un tînăr regizor de teatru francez, Michel Worms, s-a hotărît să ecranizeze romanul lui Michel Butor, **La modification** (tradus la noi, nu știm de ce, **Renunțarea**, ceea ce e cu totul altceva, nu?) Pentru rolul principal a fost solicitat actorul François Périer

● Pentru anul 1970 Franco Zeffirelli (autorul ultimei ecranizări după **Romeo și Julieta**, a anunțat că intenționează să realizeze o nouă versiune cinematografică a lui **Hamlet**. De pe acum invitația de a-l interpreta pe sprintul Danemarcean i-a fost adresată lui Richard Burton (care cu cîțiva ani în urmă a jucat pe scenă un Hamlet de zile mari). Se zice că aceasta l-a lăsat convins.

muzică

Irina Loghin

● **«Academicus»** — orchestra simfonică a Conservatorului «Ciprian Porumbescu» apare din nou în fața melomanilor bucureșteni concertînd în exigenta sala Ateneului. Sub bagheta experimentatului **Al. Șumschi** ni se oferă un program exclusiv Beethoven: Concertul pentru vioară și orchestră (Re major) — solist **Cristian Baden**, aria «Ah, perfido, spergiuro» — solistă, soprana **Maria Slătineanu** și Simfonia a V-a, a «Destinului» (18 ianuarie)

● Ce o replică, parcă, dată acestui program zbuciumat, orchestra de studio a RTV dirijată de **Carol Litvin** ne oferă un program de împăcare cu sinele semnat de Georg Friedrich Haendel: Concerto grosso în Fa major, Concert în Sol minor pentru orgă și orchestră, solist Mateo Kozma; fragmente din opera «Alcina» Balaltheus», soliști, Emilia Petrescu, Vasile Moldoveanu, Traian Popescu (23 ianuarie)

● **Folclor.** Consemnăm pentru numeroșii iubitori ai genului, concertul orchestrei «Barbu Lăutaru» dirijată de Ionel Budișteanu. Prilej de a asculta din nou pe Angela Moldoveanu, pe Irina Loghin, Angela Anghel, Emil Gavriș, Vlad Dionisie, Benone Sinulescu (19 ianuarie, sala Ateneu)

● Un «Rigoletto» pe scena Operei Române care ne atrage atenție: în rolul Gildei apare o tînără dar valoroasă soprană din Turcia Alis Manukian, în rolul lui Rigoletto — Vasile Martinoiu iar în cel al ducelui — George Corbeni. Conducerea muzicală, Paul Popescu (19 ianuarie)

plastică

● **Aurelia Aricescu Vasiliu — pictură.** Pictorița este incontestabil o bună artizană a peisajului pe care-l percepe cu sensibilitate și îl transpune cromatic cu sinceritate și poezie. Cîteva priveliști miniaturale («Litoral», «Plaje», «Bărcile», «La Fundenin») se detașează prin Florile au o arhitectură laborioasă, fără excesuri cerebrări coloristice, compoziții sobre în tonuri silențioase (Galeriile de artă, Calea Victoriei 132)

● **La galeriile de artă** din str. Mihai Vodă 7 **Lucilia Armașu-Negri** expune 32 lucrări. Flori, peisaje, portrete

● Expoziția Iraților **Iliegu** este un eveniment mai puțin obișnuit. Este vorba de cinci frați, între zece și douăzeci și unu de ani, care expun împreună pictură pe sticlă, ceramică, obiecte de artă decorativă și care prin spontaneitatea și fantezia formelor atrag în mod special atenția (foaierul Teatrului de Comedie)

● Cu prilejul expoziției «Luchian — peisagul și compoziția în aer liber» Muzeul de artă a editat un catalog îngrijit de Ștefan Ditescu, care pe lîngă o bogată iconografie are un aparat documentar bine pus la punct. Îndreptar prețios pentru cei care vor să studieze opera pictorului

disc

● Cine știe prin ce întîmplare — sau poate că nu-i întîmplare — trei dintre cîntecele interpretate de **Tita Bărbulescu**, solistă mult apreciată, au referiri directe la un anume «nănicuță», drou de bază în folclorul oltenesc. Poate că ascultînd «Măi nănicuță, Constantine», «Neica trece dealu' mare», «Măi nănicuță de pe Olt» (plus «La fîntîna din deal» veți înțelege, mai bine, ciudata întîlnire a celor trei cîntecuri) (EPC 10013)

● Cele patru ardeleence din grupul vocal folcloric din Sibiu (de altfel, fie spus, prea binecunoscute și ca soliste de muzică populară) **Lucreția Ciobanu, Ana Arcaș, Maria Cotîrlea, Silvia Radu**, și-un fecior, tot ardelean, **Ion Radu**, ne cîntă, printre altele «Lungu-i drumul Clujului», «Sărace dorițele», «Tot trecînd la mîndra dealule», cîte de dragi și știuți, cu o reală și autentică savoare (EPC-10021)

● Lăsa lui **Alexandru Pintea** înduioșează în «Doina», îmbată în simfonia de pe valea Bistriței, înfiorată în «Doina de la Roșia Montană», uimește prin ceea ce poate să spună pe strunele ei. Vrăjește vioara și mîna care o îndeamnă la joc și la plîns (EPC-10023)

● E de ajuns să asculți «Tinerel cînd eram», în interpretarea lui **Traian Stratan**, ca să realizezi fiorul autentic al unui arte majore. O voce despre care se va mai vorbi (EPC 10017)

● Alți **Veress Árpád** cît și formația instrumentală a lui **Rozsa Bela** trezesc admirația. Cele șase piese înregistrate pe discul EPC 10030 alcătuiesc un buchet de flori rare ale folclorului maghiar

teatru

● **150 de ani** a împlinit Teatrul din Craiova — cel mai vechi teatru din țară. Pe această scenă au jucat **Matei Millo, Zaharia Bîrsan**, actorul animator Petculescu, au cîntat Ciprian Porumbescu, Enescu. Clădirea teatrului a fost declarată monument istoric

● Sfîrșitul anului 1968 a consemnat și o serie de premii acordate unor oameni de teatru pentru contribuția adusă la promovarea creației originale în anul care a trecut. Printre premiați regizorii Moni Ghelerter, Dan Nasta, Dinu Cernescu, Dan Alecsandrescu, C. Dinischiotu, Ștefan Lenkesch, actrițele Olga Tudorache, Silvia Ghelan, actorul Ferenczy Csongor. Sperăm că asemenea tuturor premiilor și acestea vor fi un stimulent și pentru alții

● **Dramaturgul Paul Everac** poate eventual concura și el în anul 1968 la unul din aceste premii în calitate de regizor. Într-adevăr el își pune în scenă trei piese într-un act la teatrul «Lucia Sturdza Bulandra»

● **Mergeți la teatru la 9 1/2?** Aceasta e întrebarea pe care o pune publicului bucureștean Teatrul «Țăndărică» invitîndu-l la un nou gen de spectacole la care gongul de începere sună la 9 1/2. În sala mică dar cochetă din Calea Victoriei evoluează dansatorii Miriam Răducanu și Gh. Căciuleanu, actorul Virgil Ogășanu, solista Aura Urziceanu, compozitorul Edmond Deda cu o mică formație ritmică. O încercare de spectacol realizat într-o manieră artistică elevată, cu bune rezultate scenice

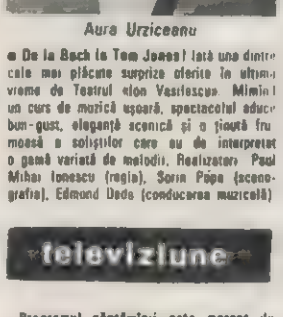

Aura Urziceanu

● **De la Bach la Tom Jones!** Iată una dintre cele mai plăcute surprize oferite în ultimul vreme de Teatrul «Ion Vasilescu». Mimi și un curs de muzică ușoară, spectacolul aduce bun-gust, eleganță scenică și o ținută frumoasă a soliștilor care au de interpretat o gamă variată de melodii. Realizatori: Paul Mihai Ionescu (regia), Sorin Pîpa (scenografia), Edmond Deda (conducerea muzicală)

televiziune

Programul săptămînii este marcat de cîteva emisiuni închinate lui 24 ianuarie. Rubrica de film este din nou bogată și diversă producții originale, universale, arhivă. Spre deosebire de săptămîna trecută cînd teatrul a fost absent, în actualul program înregistrăm trei emisiuni. Amatorii de muzică, în general, și de muzică ușoară, în special, sînt invitați cîteva emisiuni specifice. Numai iubitorii de sport (care nu sînt în mod obligatoriu meciuriști) nu cam fost uitați. Și acum, recomandările «Flacăra»

DUMINICĂ 19 IANUARIE. Program I Cu ce ne îmbie **Magazin duminical?** Cu o vizită la actorul Horia Oprescu, inițiem cu pianistul Dan Grigore, cu balerinii Ileana Iliescu, Marinel Ștefănescu și tînărul Nicolae Zărnu, cu ritmica muzicii lui Paul Ghenjer (17 00) ● **Studioul de teatru TV** ne invită pe bătrînul Goldoni pentru a «Fiecărie fleacurile femeilor ne este prezentată într-o distribuție onestă, în frunte cu Dora Chertes și Ileana Zărnescu (19 40) ● Filmul cehoslovac «Comoara negustorului bizantin» (21 30) ● **Program II. Seară de operetă:** «Văduva veselă» în interpretarea artiștilor operei clujene (20 05)

LUNI 20 IANUARIE. Luna — marea vedetă a acestor vremuri — în obiectivul emisiunii de știință «Întrebări...» (20 25) ● Filmul «Lenin în Polonia» (20 45) ● O discuție despre «Frontul Unității Socialiste» este tema rubricii **Cronica ideilor** (22.15)

MARȚI 21 IANUARIE. Civilizația Khmer — un capitol din tema «Istoria civilizațiilor» la Teleuniversitate (20 05) **Seară de teatru:** «Moartea» de Valeriu Anania (20 30)

MIERCURI 22 IANUARIE. Ecouri prin timp se intitulează emisiunea dedicată Unirii Principatelor (20 40) ● **Steaua fără nume** — emisiune-concurs de muzică ușoară nouă — cel puțin pînă în prezent — colintesa de a fi serioasă și exigentă (20 50) ● **Teleciné-matece** Clark Gable și Claudette Colbert în «S-a întîmplat într-o noapte» (21 20)

JOI 23 IANUARIE Program I. «Prescripția» de Ștefan Berciu la **Studioul mic** (21 40) ● O emisiune lirică în care vom asculta versuri de Dimitrie Stelaru, Al. Andrițoiu, Ion Gheorghe, Szekely Janos, Doina Sălăjan, Ion Pop, Miron Scorobete și Andrei Ciurunga (22 25) ● **Program II.** La emisiunea **O sumă de cuvinte** va fi vorba despre Garabet Ibrăileanu prilej de a viziona cîteva fragmente din scenarizarea romanului său «Adela» (20 30) ● Filmul maghiar «Cele trei nopți ale unei iubiri» (20 55)

VINERI 24 IANUARIE «Hai să dăm mînă cu mînă» — un montaj muzical-literar închinat aniversării a 110 ani de la Unirea Principatelor (20 15) ● Filmul românesc «Răscoala» (21 00)

SÎMBĂTĂ 25 IANUARIE. Program I. Un **invitat pe săptămînă** — în persoana lui Constantin Drăghici (21 00) ● **Program II** Barnteanul Ion Budoiu, pianistul Ferdinand Weiss, balerinii Magdalena Popa și Dan Moise întrunită de emisiunea **Recitalul de simbătă seară** (20 45)

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 3 din 19 ianuarie 1969.

I.	Atalanta—Roma	1
II.	Fiorentina—Juventus	x
III.	Inter—Verona	1
IV	Lanerossi—Pisa	1
V	Napoli—Milan	x
VI	Palermo—Bologna	1
VII	Sampdoria—Cagliari	x
VIII.	Torino—Varese	1
IX	Reggiana—Genoa	X
X	Mantova—Padova	x
XI	Monza—Foggia	x
XII	Brescia—Ternana	1
XIII	Como—Perugia	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PREȚUL REVISTEI 3 LEI

41 505

PLACĂRĂ-ALBUM

5
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 713
5 IANUARIE 1969

ÎNTREAGA ȚARĂ PENTRU ALEGER

UNUL DIN CEI 465

Interlocutorul nostru este profesorul universitar GHEORGHE BÎLTEANU, prorector al Institutului agronomic din București, candidat al Frontului Unității Socialiste în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională, în circumscripția electorală nr. 32 din Capitală. Cum e firesc, discuția are ca temă principală alegerile de la 2 martie 1969.

— Ați participat la adunarea de propunere a candidaturii dv. și cunoașteți pregătirile ce se fac în vederea alegerilor. Prin prisma celor cunoscute de dv., cum apreciați activitatea politică ce se desfășoară în aceste zile în țara noastră?

— Alegerile, eveniment de seamă în viața politică a țării, sînt întîmpinate într-o atmosferă de puternic elan patriotic, sub semnul muncii însuflețite a întregului popor pentru realizarea angajamentelor luate în cinstea celei de-a 25-a aniversări a eliberării patriei și a celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, pentru îndeplinirea sarcinilor planului de stat pe 1969. Am înțeles bine toate acestea și la adunarea în cadrul căreia am fost propus, ascultîndu-i pe oameni vorbind, auzind părerile și angajamentele lor concrete. Există o dorință generală de a face din acest an un an al marilor succese. Și acest lucru îl constatăm pretutindeni.

— Cum au fost întîmpinate în adunări propunerile de candidați ai Frontului Unității Socialiste?

— Am să vă răspund pe scurt: cu multă însuflețire, cu bucurie. Oamenii văd în Frontul Unității Socialiste — această organizație larg reprezentativă a tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate — o întruchipare ideală a unității întregului nostru popor. Frontul Unității Socialiste asigură participarea mai activă a întregului popor în toate domeniile activității sociale, la conducerea treburilor țării, la dezvoltarea societății noastre, marcînd totodată o etapă importantă în întărirea unității moral-politice a poporului nostru, un nou pas pe calea dezvoltării democrației socialiste din țara noastră. În aceste condiții, candidații Frontului Unității Socialiste sînt realmente candidații întregului nostru popor.

— Care este platforma cu care candidații Frontului Unității Socialiste se prezintă în fața alegătorilor?

— Candidații Frontului Unității Socialiste au ca platformă politică în alegeri programul elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român în vederea desăvîrșirii construcției socialiste. În centrul acestui program stă dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a societății, întărirea orînduirii socialiste, ridicarea nivelului de trai al populației, dezvoltarea României ca stat suveran și independent. Aș putea cita aici sumedenie de cifre și date grăitoare care să ilustreze afirmația de mai sus, dar acestea sînt cunoscute de cititori, iar spațiul nu ne permite. Pot să spun că înfăptuirea neabătută a politicii interne și externe elaborate de Partidul Comunist Român, menită să asigure progresul economic și social-cultural al patriei, constituie un angajament solemn pe care eu, ca și toți candidații de deputați ai Frontului Unității Socialiste, mi l-am luat în fața alegătorilor.

— Am dori acum și cîteva relatări asupra activității dv. personale. Ce ne puteți spune în această privință?

— Mă puneți în situația să vorbesc despre mine, și îmi vine mai greu.

— Încercați totuși, cititorii fiind interesați, desigur, să vă cunoască mai bine.

— Activitatea mea în învățămîntul superior se desfășoară pe linia pregătirii unui tineret care să-și cunoască bine profesiunea aleasă, cu toate frumusețile și greutățile ei, și care să-și iubească nețărmurit patria, să depună eforturi permanente pentru înflorirea ei. Viața mea universitară este contopită cu viața tineretului universitar și fac eforturi pentru ca studenții să aibă cele mai bune condiții de viață, dar le pretind în același timp o susținută activitate pentru instruire, le cer și urmăresc ca ei să răspundă prin rezultate deosebite grijii pe care partidul o poartă studențimii noastre.

— Dar în ce privește activitatea științifică?

— Preocupările mele științifice sînt concretizate în peste 60 de lucrări originale. Aș ține să menționez pentru ultimii ani cercetările întreprinse pe solurile din Lunca Dunării. În special pe cele de aluviune fluvio-lacustră, care de sute sau poate chiar de mii de ani au fost acoperite de ape. Am dat primele soluții pentru valorificarea acestor soluri, soluții însușite de întreprinderile care au suprafețe întinse pe asemenea terenuri. În prezent se află în lucru la Editura didactică și pedagogică «Fitotehnia», o lucrare de sinteză pentru studenți și specialiștii din producție.

Stan VLAD

500 000 DE ORĂȘENI ÎN LOCUINȚE NOI. În primii trei ani ai cincinalului s-au dat în folosință peste 155 000 apartamente, ceea ce a dat posibilitatea la peste 500 000 de persoane să se mute în locuințe noi. În 1969 se prevede finalizarea din fondurile centralizate ale statului a unor construcții de locuințe în valoare de 2 500 000 000 lei. Este de subliniat faptul că datorită măsurilor inițiate de partid vor fi construite, în loc de 62 000 apartamente cît se preconizase în planul cincinal, aproape 90 000 apartamente. Cu totul remarcabil este și ritmul construcțiilor la sate: numai în anii 1962-1967 s-au construit aproape 427 000 de locuințe.

În imagine, un aspect al noului cartier Drumul Taberei din Capitală.

LUCRĂM PENTRU BUNĂSTAREA POPORULUI

În actualul cincinal fabrica de piele și încălțăminte «Clujana» a cunoscut o dezvoltare impetuoasă. Datorită unor importante fonduri de investiții, care depășesc 300 000 000 lei, activitatea întreprinderii s-a amplificat în mod substanțial. Astfel, în 1968, cînd au intrat în funcțiune capacitățile de 3 300 000 perechi de încălțăminte/an și 17 tone/zi piei brute prelucrate, s-a obținut o producție suplimentară — față de 1967 — de 140 000 000 lei, ceea ce echivalează cu sporul de producție realizat într-o perioadă de nouă ani, adică între 1949 și 1957. Acest ritm viguros, adică surplusul obținut în 1968, este echivalent cu 1 800 000 perechi încălțăminte, 700 000 mp piei pentru fețe de încălțăminte și 900 to[illegible] talpă artificială.

În 1969 fabrica noastră urmează să realiza[illegible]. În plus, față de anul trecut, 1 600 000 perechi de încălțăminte, astfel că în luna decembrie — poate mai devreme — ne vom apropia de parametrii proiectați, care se vor realiza, integral, în 1970, cu un an mai devreme față de termenul din graficele de proiectare.

La sporul de producție pe care întreprinderile Ministerului Industriei Ușoare îl vor realiza în actualul cincinal — peste prevederile

CANDIDAȚI AI FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

În aceste ultime două săptămîni țara a trăit efervescența caracteristică deschiderii campaniei electorale. La sfîrșitul acestei prime etape a desfășurării avem în față listele candidaților propuși pentru alegerile de la 2 martie și putem răspunde acum întrebării firești: cine sînt reprezentanții poporului?

Candidații Frontului Unității Socialiste sînt reprezentanți de frunte ai clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, oameni care s-au evidențiat prin dedoinicia și conștinciozitatea lor civică, în activitatea profesională și pe tărîm obștesc, devotați trup și suflet intereselor fundamentale ale poporului, înaltelor idealuri de dreptate și echitate, de progres și de bunăstare, de continuă înflorire a patriei socialiste, cetățeni educați și crescuți de înaltele idealuri promovate de Partidul Comunist Român.

Pretutindeni, adunările de propunere a candidaților au prilejuit elocvente manifestări de încredere nețărmurită a cetățenilor patriei noastre față de politica Partidului Comunist Român, de dezvoltare neîntreruptă a bazei economice a socialismului, de perfecționare a relațiilor de producție socialiste, de îmbunătățire a nivelului de trai, de aprofundare și lărgire a democratismului caracteristic orînduirii noastre. Pe aceste coordonate definitorii ale politicii partidului și statului, coordonate stabilite cu clarviziune de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a Partidului, țara noastră a urcat în ultimii patru ani trepte importante în impetuoasa ei ascensiune spre culmile propășirii și civilizației. Fiecare adunare pentru propunerea de candidaturi a reprezentat o sugestivă materializare a acelei unități de granit a întregului popor în jurul partidului, pe care o întruchipează Frontul Unității Socialiste.

Sute și mii de întruniri au fost consacrate propunerilor de candidaturi pentru alegerile în organele locale ale puterii de stat. Reliefînd calitățile moral-politice ale candidaților — gospodari sîrguincioși ai treburilor obștești, militanți înflăcărați pentru ridicarea și înfrumusețarea județelor și localităților — numeroși oameni ai muncii au subliniat însemnătatea deosebită a acestor învestituri în condițiile rolului crescînd al consiliilor populare în ansamblul vieții politice, sociale și economice a societății noastre.

Sentimentul tonic al oamenilor muncii că participă la una dintre cele mai puternice afirmări ale drepturilor lor fundamentale, garantate prin Constituția țării, drepturi ce reprezintă o strălucită întruchipare a conceptului de putere a poporului, de democrație reală și profundă, a însuflețit pretutindeni adunările. Exprimîndu-și sprijinul neclintit față de însuflețitele țeluri înscrise pe steagul partidului, participanții la întruniri și-au afirmat hotărîrea lor de a marca perioada campaniei electorale prin noi și prețioase succese în opera măreață de construcție socialistă a patriei noastre. În fotografiile alăturate prezentăm cîteva imagini de la întrunirile de propuneri ale candidaților Frontului Unității Socialiste.

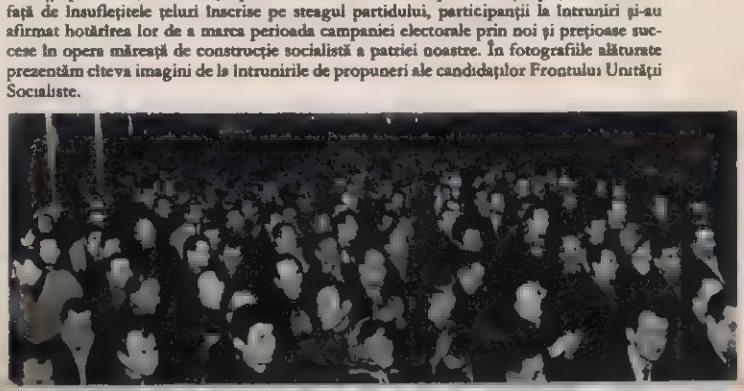

SE PREGĂTEȘTE
LE DE LA 2 MARTIE

planului inițial — fabrica noastră va contribui cu 350 000 000 lei. Această realizare este posibilă datorită îmbunătățirii organizării producției și punerii în funcțiune, înainte de termen, a noilor capacități din planul de investiții.

Cu tot caracterul mobilizator al cifrelor de plan pe 1969, colectivul nostru a depistat noi posibilități care se concretizează, printre altele, în angajamente pe care «Clujana» le închină apropiatelor alegeri de la 2 martie, celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei și celui de-al X-lea Congres al partidului. Depășirea producției globale cu 6 milioane lei, livrări suplimentare de încălțăminte către piața internă în valoare de 2 milioane lei — sînt doar o parte dintre angajamentele noastre.

Înfăptuind neabătut Directivele Congresului al IX-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, colectivul fabricii noastre se aliniază eforturilor comun pentru creșterea, în continuare, a bunăstării poporului român.

Gh. CIOVÎRNACHE, director economic al Fabricii de piele și încălțăminte din Cluj

DINAMICA UNUI ORAȘ TRANSILVAN

Patru ani în viața unui oraș care poartă între zidurile sale șapte sute de ani de existență cum e perla Tîrnavelor — Sighișoara — evident, este doar o fîntînă din timp. Dar orașele cunosc în lunga lor existență de-a lungul veacurilor epoci de decadență și epoci de strălucire. Odinioară faima acestui burg medieval i-o țeseau meșterii renumiți nu numai în Transilvania, dar și în alte țări europene. Amintirea hărniciei lor se mai păstrează — cu grijă — și azi în acele turnuri de piatră, monumente ale vechii arhitecturi medievale. Dacă timpurile trecute au dăruit Sighișoarei frumusețea cetății, policromia caselor, dînd peisajului valori atît de mult căutate de turiști, anii socialismului au înzestrat micul oraș transilvănean cu dinamismul economiei moderne. În contextul grăitoarei dezvoltări a județului Mureș, Sighișoara reprezintă un avanpost de care statistica ține tot mai mult seama. Luînd ca exemplu doar anul 1968, producția globală a municipiului a fost cu 18,2% mai mare ca acea a anului precedent (1967), ceea ce, valoric, reprezintă 556 milioane lei. Este o cifră cît se poate de grăitoare pentru un orășel care are numai o populație de 27 000 de locuitori.

În aceste zile, cînd au loc depunerile de candidaturi ale deputaților, au fost puse în discuția alegătorilor realizările și planurile de viitor ale întreprinderilor, ale municipiului și ale comunelor aferente. Sînt realizări de seamă, concrete, rezultate atît din eforturile pe care le-a făcut statul socialist pentru ridicarea economică a acestei părți a țării, prin ritmul susținut al industrializării, dar în același timp ele se datoresc și hărniciei oamenilor muncii români, germani, maghiari. Ce au însemnat numai acești ani ai actualului cincinal pentru Sighișoara, se poate vedea pe platforma industrială a orașului: o clădire ultramodernă (5 000 mp) pentru uzina «Nicovala», noi capacități de producție în cadrul dezvoltării la Complexul industrial de faianță și sticlă (investiții de circa 41 milioane) etc. O dezvoltare impetuoasă se poate constata și din dinamica creșterii numărului de salariați: la fabrica de confecții «Tîrnava» în 1965 lucrau 1 081 de salariați, în 1969 — 1 700; la «Nicovala» lucrau în 1965 430 salariați, în 1969 — 770 etc. Perioada care s-a scurs de la trecutele alegeri a însemnat pentru micul municipiu transilvan un important pas înainte în afirmarea economică.

CINE EȘTI DUMNEATA WELLMANN HANS?

E o întrebare retorică pe care și-o poate pune doar un străin de oraș. Profesorul Wellmann, propus candidat pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 5 — Sighișoara, e un familiar al orașului și al satelor din împrejurimi. Ca deputat în circumscripția 62 (Cetate), a rezolvat doleanțe ale cetățenilor prin înființarea unor noi unități comerciale (alimentare, aprozar), militînd activ în sesiunile consiliului popular pentru înfăptuirea lor. El s-a aflat în fruntea acțiunii de înfrumusețare a cetății, în cadrul căreia cetățenii au plantat arbuști ornamentali și flori. Pasiunile dendrologice ale profesorului Wellmann au prins viață la fiecare școală pe unde a funcționat. Membru în Consiliul național al oamenilor muncii de naționalitate germană și președintele Consiliului județean al acestei organizații, profesorul Hans Wellmann ne-a declarat: «Totdeauna m-am străduit să educ tineretul în spiritul zilelor noastre, în spiritul trainicei frății între naționalitățile care locuiesc împreună de veacuri pe aceste meleaguri. Va trebui să asigurăm participarea tot mai largă și organizată în toate compartimentele: politic, economic, cultural, a oamenilor muncii de naționalitate germană, mobilizarea lor la realizarea programului complex de construire a socialismului. Pentru viitorul mai apropiat, împreună cu concetățenii mei de naționalitate germană, intenționăm să intensificăm mișcarea artiștilor amatori. Corul care activează în cadrul casei de cultură a obținut succese frumoase și rezultate apreciabile la diferite concursuri, iar ca urmare a acestora a fost înregistrat pe un disc «Electrecord». Dar potențialul artistic e mai vast, talentele numeroase, și crearea unui ansamblu folcloric de limbă germană la Sighișoara ne preocupă tot mai mult»

GOSPODARUL DIN ALBEȘTI

Albești: o comună mică (circa 4 000 locuitori) dar cu ambiții mari. Justificate însă. Un singur exemplu: cooperativa agricolă, în grelele condiții ale lui 1968, a obținut rezultate însemnate: peste 3 000 kg de grîu la hectar, 3 700 kg porumb la hectar, peste 40 400 kg sfeclă la hectar etc. Faptele fiecărui an atestă că la Albești sînt gospodari harnici. Vechiul deputat al circumscripției electorale comunale nr. 25 a fost propus candidat și în acest alegeri. E vorba de ȘTEFAN TACACS, directorul I.P.T.I.-Albești

— Cu ajutorul cetățenilor am rezolvat multe din problemele sociale ale comunei — ne-a declarat tovarășul Tacacs. Crescînd numărul copiilor, s-a construit o nouă școală cu 6 clase, s-a extins căminul cultural mărindu-i-se capacitatea de la 200 la 450 locuri, s-a terminat electrificarea comunei în 1967, s-a construit o nouă grădiniță. În ultimul timp atenția noastră s-a îndreptat spre înfrumusețarea comunei, ca ea să arate ca o așezare urbană. De aceea, cu ajutorul cetățenilor, am procedat la alinierea străzilor, a trotuarelor și a gardurilor. Grija pentru estetica satului a fost și rămîne o preocupare permanentă. De aceea în viitorul apropiat vom vopsi toate clădirile instituțiilor în culori pastel, spațiile verzi (amenajate ca mici parcuri) vor fi luminate cu neon, vom face plantări masive de trandafiri, în așa fel ca oricine ar veni la noi în comună să nu aibă impresia că se află într-o așezare rurală ci mai degrabă într-una urbană.

I. CORIBAN

PROFUNDUL DEMOCRATISM AL ORÎNDUIRII SOCIALISTE

Socialismul, printre altele, înseamnă și realizarea unei ample democrații. Sau, cu alte cuvinte, în socialism oamenii se bucură de largi și totodată reale drepturi și libertăți.

Concret, la noi noua organizare socială creează și asigură condiții mereu mai bune pentru o participare activă a tuturor cetățenilor la conducerea treburilor de stat și obștești, la viața politică a statului în general, la elaborarea, dezbaterea și ratificarea legilor, în special.

Pentru un jurist, reversul oricărui drept constituie o obligație. Dreptului care mi-a fost acordat — prin Constituție — de a-mi spune cuvîntul în privința alegerii celor chemați să hotărască și să dirijeze destinele concrete, pe încă patru ani, ale statului, ale patriei noastre — îi corespunde o obligație: aceea de a-i susține în munca lor, eu, alegător, pe cei pe care îi voi alege.

Anul 1968 a fost un an de mare și profundă producție legislativă. Dinamica economică, dinamica relațiilor sociale implică o dinamică a relațiilor juridice, o dinamică a normelor de drept. Menționez apariția noului cod penal și a noului cod de procedură penală, a legilor prin care s-au reorganizat procuratura și instanțele judecătorești.

M-am limitat să amintesc doar aceste legi pentru că ele, privind organizarea intimă a însuși procesului și mecanismului de realizare a justiției, privesc sectorul meu de activitate profesională, privesc sectorul în care — printr-o străduință continuă, conștiincioasă și calificată — îmi pot susține și cu fapte candidatul pe care îl voi alege.

Îmi voi împlini în felul acesta o obligație directă de cetățean-alegător față de cetățeanul ales, dar și un ideal de jurist: acela de a contribui la instaurarea unei legalități cît mai complete, a unei legalități cît mai corespunzătoare intereselor și aspirațiilor de libertate și dreptate ale poporului căruia îi aparțin.

Eugenia PĂUN
consilier la Ministerul Justiției

...a uzina de utilaj chimic «Grivița roșie» din Capitală a avut loc o adunare plină de însuflețire, în care a fost propus candidat în circumscripția electorală nr. 26 pentru deputați în Marea Adunare Națională tov. Dumitru Popa, membru supleant al Comitetului Executiv, prim-secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R.

Muncitoarea Eleonora Cojocaru de la Fabrica de confecții și tricotaje-București a fost propusă candidat în circumscripția electorală M.A.N. nr. 20 «13 Decembrie».

Inginera Alexandra Ștefănescu de la CAP-«Valea Dunării», propusă candidat pentru circumscripția electorală M.A.N. nr. 10-Bechet, și inginerul Petre Banita, directorul Stațiunii experimentale pentru valorificarea nisipurilor din Bechet, propus candidat în alegerile pentru consiliile populare, în mijlocul unui grup de cetățeni care le-a susținut candidatura.

Președintele Academiei Republicii Socialiste România, Miron Nicolescu (stînga), candidat în circumscripția electorală M.A.N.-«Victoria».

actualitatea

hora unirii

Acum 110 ani, cînd moldovenii și muntenii și-au dat mîna peste Milcov realizînd Unirea Principatelor, unul dintre marile evenimente ale istoriei noastre moderne, un ziar francez scria: «Trebuie să recunoaștem că această dublă alegere constituie un mare pas înainte către unirea completă. Este mai ales un protest răsunător împotriva dezunirii; este o dovadă solemnă a perseverenței românilor în dorința lor națională. Iată în sfîrșit că ei acționează singuri, iată că nu mai întreabă pe Europa: ce trebuie să facem?»

Unirea Principatelor, ecou și urmare firească a luptei generației de la '48, a pus bazele statului modern român și a vestit totodată unirea Transilvaniei cu celelalte două provincii românești prin actul de la 1 decembrie 1918.

La recentele serbări de la Alba Iulia au fost reamintite cuvintele înflăcărate ale patrioților care și-au manifestat dorința de unire în cadrul unui singur stat: România. În noul muzeu inaugurat pe tăpșanul Cetății, evenimentelor din 1859, o verigă în lanțul luptei seculare pentru unitate a poporului român, li s-au rezervat importanța deosebită ce o au. 1859 a fost alăturat lui 1918 și amîndouă anului cînd Mihai Viteazul a înfăptuit prima unire.

Niciodată această luptă nu s-a bucurat de cinstire deplină ca astăzi, pentru că niciodată poporul român nu s-a putut bucura ca astăzi în libertate de dreptul de a-și crea după propriile lui aspirații drumul său în istorie, aspirații pentru care a luptat și a sîngerat.

24 ianuarie 1969 îl găsește angajat în înfăptuirea entuziastă a vastului plan constructiv stabilit cu mînă sigură de Congresul al IX-lea și de Conferința națională a partidului. «Hora Unirii» capătă astăzi sensuri noi. Milioanele de cetățeni își dau mîna pentru a face ca patria să devină tot mai înfloritoare. Răspunsurile la chemările adresate înaintea celui de-al X-lea Congres al partidului și a 25-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascismului arată că întregul popor, că toți cetățenii români, alături de cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, într-un singur gînd și într-o singură voință, își concentrează forțele pentru a face o Românie din ce în ce mai mîndră și mai bogată.

Const. SÎRBU

Statuia lui Al. I. Cuza din Iași.

Fotografie de M. POPESCU

dacă aș fi...

Sub pretextul unui «Dacă aș fi în juriu...», revista «România literară» a lansat o copioasă listă de păreri-sugestii-propuneri privind decernarea premiilor literare pe 1968. Ne îngăduim să folosim ideea extinzînd-o la domenii de activitate mai puțin literare. Așadar, *dacă aș fi...*

...Filofteia Georgescu, directoarea căminului de bătrîni din Constanța, aș anunța tuturor numele bătrînei și nefericitei mame de 70 de ani care a încercat să se sinucidă pentru că iubiții și neprețuiții ei copii — zece la număr! — nu au grijă de ea. Și aș anunța și numele acestor perle de copii — un director administrativ al unui spital bucureștean, un contabil la o fabrică de marmură, un picher în Mangalia, un electrician în Gorj, o învățătoare (da, învățătoare!) în Bihor, o soră medicală... Să-i știe lumea și să-i arate cu degetul!

...savant electronist (sau cetățean civilizat și neindiferent), i-aș aduce la ordine (fie pe căi mecanice, inventînd un aparat care să-i civilizeze, fie pe căi atitudinale) pe toți aceia (de loc puțini la număr) care, în mijloace de transport în comun încep să-și caute banii mărunți abia atunci cînd ajung în fața taxatorului, gîtuind circulația în interior, obligînd platformele la o înghesuială à la «sardele Robert», atentînd la liniștea și buna dispoziție a omului civilizat.

Bazil DUNĂREANU

în obiectiv: industria alimentară

Răspunde ing. PETRE BERZESCU, adjunct al ministrului industriei alimentare

— Care sînt preocupările ministerului la acest început de an?

— Recunoscînd că, față de cerințele consumatorilor, avem încă multe de făcut pe linia diversificării producției, ne propunem să fim mai activi în special în privința îmbogățirii sortimentelor la preparatele culinare dietetice. Vom introduce în fabricație produse noi cum sînt: băuturi lactate cu diferite ingrediente, sosuri condimentate, rulade de carne etc.

— La Plenara din decembrie a C.C. al P.C.R. s-a arătat că în industria alimentară, cu toate rezultatele obținute, există încă lipsuri serioase datorită faptului că multă vreme nu s-a acordat atenția cuvenită dezvoltării acestei ramuri. Vă rugăm, cîteva considerațiuni în acest sens.

— Într-adevăr, critica este perfect justificată. În industria conservelor, cu toată creșterea înregistrată în anul 1968 (de peste 20% la producția globală), se manifestă o rămînere în urmă în ce privește îmbogățirea și diversificarea sortimentelor de produse destinate copiilor și celor cu regim dietetic. Fructele și legumele sînt insuficiente; la fel produsele concentrate (supe, creme). Numărul conservelor mixte și al produselor semipreparate este încă destul de mic.

Neintrarea în funcțiune cu întreaga capacitate a unor noi obiective, cum a fost cazul cu Fabrica de conserve-Caracal, a contribuit de asemenea la menținerea unor deficiențe, pentru a căror eliminare sînt în curs de elaborare programe speciale ce urmează să dea curînd rezultate.

— Ce alte obiective noi urmează să intre în funcțiune în 1969?

— Anul acesta întreprinderile Ministerului Industriei Alimentare beneficiază de un volum de investiții cu 11% mai mare decît în anul 1968, urmînd să fie puse în funcțiune un număr de 53 capacități noi de producție, printre care: o fabrică de zahăr, o fabrică de conserve, două fabrici de preparate de carne, șase fabrici de produse lactate, două fabrici de brînzeturi, o fabrică de bere, centre de vinificare etc.

— Cum se transcriu aceste noi obiective în cifre de producție?

— Noile capacități de producție vor fi în măsură să furnizeze anual 36 000 tone conserve sterilizate, 6 000 tone preparate de carne, 10 000 tone lapte praf, 3 000 tone brînzeturi și zilnic 3 800 hl lapte de consum și produse lactate proaspete.

— Vă rugăm să ne vorbiți despre ceea ce, în termeni tehnici, se numește «materie primă».

— Aprovizionarea ritmică cu materii prime constituie o condiție de bază pentru realizarea planului de producție și de lucrări în industria alimentară. De aceea ne concentrăm atenția asupra perfecționării relațiilor cu furnizorii de materii prime agricole, îngrijindu-ne totodată de protejarea șeptelului apt pentru reproducție. Necesarul de materii prime pentru producția de carne va fi asigurat prin creșterea greutății medii de tăiere și sporirea potențialului de carne în general. Sînt în curs de aplicare măsuri care să asigure realizarea indicațiilor date de conducerea partidului de a se construi și unele fabrici de capacitate mică, în construcții ieftine, ușoare, destinate asigurării consumului populației în toate orașele țării.

Fără îndoială, în cadrul acestui interviu nu putem epuiza toate aspectele activității ce se depune în prezent în toate compartimentele pentru înlăturarea rămînerii în urmă criticate la Plenara C.C. al P.C.R. și pentru ridicarea producției la un nivel superior.

Începutul îl constituie activitățile impulsionate de Frontul Unității Socialiste în cadrul actualei campanii electorale.

F 07

Prof. CL. DELAMARE DEBOUTTEVILLE, directorul laboratorului subteran de la Moulis (Franța)

— Cum sînt prețuite în Franța cercetările științifice ale lui Emil Racoviță și ale elevilor săi?

— Opera acestui mare savant, continuată de discipoli și colaboratori ai săi, francezi și români, liniile sale de gîndire, domină atît biospeologia franceză, cît și pe cea a altor țări.

— Specialiștii laboratorului pe care îl conduceți sînt adepții lui Racoviță?

— Înainte de a răspunde afirmativ, țin să subliniez că lucrările lui Racoviță au deschis o linie modernă de cercetare. Această linie este directoare și în studiile pe care le întreprinde laboratorul de la Moulis. Savanții de azi, care ieri au fost elevii acestui mare om de știință sau care au avut ocazia să se adape din cunoștințele lui, precum și tinerii cercetători care azi privesc problemele din același punct de vedere ca al lui Racoviță, îi sînt infinit datori științific. Stimînd geniul lui, ei stimează totodată și patria al cărui fiu a fost.

L.W. NEEDHAM, președintele Asociației britanice a exportatorilor de utilaj minier (ABMEX)

— Ce noutăți ați prezentat în cadrul expoziției deschise la București de către asociația pe care o conduceți?

— O gamă largă de echipament de minerit de înaltă calitate și tehnologie, precum și documentații de utilaje produse de uzinele care constituie ABMEX-ul. Prin această expoziție noi am sperat să fim utili eventualilor noștri clienți din România, oferindu-le atît mostre, cît și informații asupra realizărilor recente ale Marii Britanii în domeniul mineritului.

— Sperați să încheiați tranzacții comerciale în România?

— Desigur, cu atît mai mult cu cît membrii ABMEX-ului înțeleg că exporturile reușite implică nu numai furnizarea de echipament de înaltă ținută, da și satisfacerea tuturor factorilo comerciali care pot afecta negoțul dintre țările noastre. Iată de ce noi sîntem numai pentru tranzacții mulțumitoare ambilor parteneri.

acasă la 4 dh-315

«Instalațiile noastre au fost montate în inima Saharei, la Qued-Smar (1 200 km de Alger). Totul decurge în cele mai bune condițiuni»... «Ne aflăm în Patagonia, lîngă Țara de Foc! Utilajele românești sînt deosebit de apreciate de specialiștii argentinieni» ...Instalațiile montate la Bahia, în Brazilia, funcționează excelent»... «Sîntem prezenți cu 4 DH-315 la Groznîi și Cernigor, în U.R.S.S.».

Iată cîteva fragmente dintr-o serie de convorbiri telefonice ce au avut loc, la început de an, între redacția gazetei de uzină «Metalurgistul» și specialiștii români care conduc, pe diverse meridiane ale globului, operațiunile de montaj ale instalațiilor

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

MARILE ZĂPEZI,

Fotografie de A. MIHAILOPOL

(Vezi fotoreportajul din pag. 10-11)

FLACĂRA. Redacție: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

de foraj fabricate de uzinele «1 Mai» din Ploiești. Sînt vești ce dovedesc că România se afirmă tot mai mult ca țară exportatoare de utilaj petrolier.

. . . . . .

Și acum la Ploiești — acolo unde se nasc vestitele «4 DH-315» care sfredelesc scoarța pămîntului pînă la 7 000 m, acolo unde se produc utilajele petroliere binecunoscute în țară și în lume

— *Ce este nou în '69? Care sînt proiectele colectivului?*

— În acest an — ne informează tov. GH. BOBARU, directorul tehnic al uzinelor «1 Mai» — exportul de utilaj petrolier fabricat de noi va crește cu circa 20% față de 1968. Paralel, se va îmbunătăți calitatea produselor pentru a fi mai competitive pe piața mondială. Un exemplu: încă pînă la sfîrșitul acestui trimestru vom produce — și pentru aceasta s-au investit 100 000 000 lei — primele sape de foraj cu un grad de durabilitate sporit. În cursul acestui an — a adăugat directorul tehnic — planul producției-marfă va crește cu 11%, prețul de cost va cunoaște o reducere de 4,8%, iar productivitatea muncii va trebui să crească cu 10%.

Ne adresăm secretarului Comitetului de partid, GRIGORE DOBRE.

— *Ce aveți de adăugat?*

— Campania în vederea alegerilor din 2 martie constituie și pentru colectivul uzinei un nou prilej de a-și manifesta cu entuziasm dorința de a contribui la dezvoltarea economică a țării. Unul dintre tovarășii noștri de muncă — maistrul principal Toma Spiridon — a fost de altfel propus să candideze pe lista Frontului Unității Socialiste, la alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională.

Iată ceea ce ne împărtășește tov. TOMA SPIRIDON:

— Îmi exprim și pe această cale deosebita bucurie pe care o am de a figura pe lista candidaților în alegerile pentru Marea Adunare Națională. În sectorul în care activez (construcții metalice de foraj) vom organiza mai bine munca în scopul utilizării eficiente a spațiului de lucru și a valorificării mai cu spor a materialelor. Printr-o croire mai economică a tablei pentru instalațiile de foraj, secția noastră poate reduce consumul de metal cu aproape 20 000 tone anual.

F. URSEANU

F 03

MARTIȘ MIHAI, inginer-șef al atelierelor «9 Mai»

— *Sînt mulțumiți constructorii de serviciile pe care întreprinderea dv. le-a adus activității lor?*

— Întreprinderea noastră este într-adevăr un fel de «mecanic-șef» al șantierelor, prin specificul producției sale de utilaje și piese de schimb pentru construcții. Sfîrșitul lui '68 ne-a găsit producînd în contul primelor zile ale anului 1969. Indicele cel mai înalt l-am atins la utilajele livrate. La utilajele rutiere, colectivul nostru a obținut un indice-record de 123,5%. Nu văd deci motive de nemulțumire...

— *Cum s-ar spune, ați început anul nou «cu dreptul». Care sînt preocupările de actualitate ale întreprinderii dv.?*

— Pentru extinderea producției, în '69 vom mecaniza fluxul tehnologic de la hala de preparare pînă la hala de formare a turnătoriei de oțel. De asemeni, sîntem în faza de construcție a unui agregat de turnare continuă — primul de acest gen din țara noastră. Prin aplicarea acestui procedeu se va elimina toată manopera de formare a corpurilor de măcinare cilindrice în ramele de formare și se va realiza o productivitate sporită.

GH. DĂNCIULESCU, inginer-șef al fabricii de încălțăminte «Progresul», București

— *Evident, iarna nu promite să se sfîrșească prea curînd. Ce ne mai oferă deci fabrica dv.?*

— După cum am promis, încă de anul trecut cititorilor dv. în interviul publicat, zilele acestea predăm I.R.C.T.I., baza București, pentru femei, o cantitate de 2 000 perechi cizme cu bot și toc pătrat, din piele «napa», asemănătoare celei din care se fac mănușile.

— *Și mai departe?*

— Contractele noastre cu... iarna au fost onorate. Și încă de pe acum pregătim stocurile de pantofi și sandale pentru primăvară și vară.

GLOSSA

Anunț în «Informația»: «Studioul-București vinde din stoc cantitatea de 500 m cablu M.C.G. 4 × 95 mmp — producție Pirelli — Italia»... Dac-ar fi după mine, eu aș vinde din stoc și cîteva producții proprii.

Statisticienii au observat că între Federația internațională de fotbal, cu 135 țări membre, și ONU există, pe planul acesta al cuprinderii mondiale, o mare asemănare. Dar și o mare deosebire, mi-aș îngădui eu să intervin: hotărîrile F.I.F.A. sînt respectate cu strictețe.

Alberto Moravia, romancier eminent și candidat la Premiul Nobel pentru literatură, a fost obligat, neavînd studiile de rigoare, să se prezinte acum cîtăva vreme la un examen profesional pentru dobîndirea calității și legitimației de membru al societății ziariștilor italieni. Mă gîndesc cu un fior special ce s-ar întîmpla dacă, aplicînd fără discernămînt experiențele străine, Uniunea ziariștilor de la noi ar iniția într-o (bună) zi un examen asemănător. La oral s-ar descurca, fără-ndoială, mai toată lumea. Dar la scris?

Al. MIRODAN

SPORT

dramele fotbalului

De ce să nu mărturisesc că acum 7 zile, cînd înfruntam ritmul hebdomadar al cronicii destinate coloanelor ospitaliere ale «Flăcării», eram cuprins ca de niște valuri de un zbucium legitim, încercînd să-mi aleg tema. Această «maree» încerca să mă atragă în refluxul său dincolo de Canalul Mînecii și să-mi strecoare sub creion crampoanele celor 22 de perechi de ghete care aveau să deseneze atîtea nevăzute trasee pe așternutul covorului verde al stadionului englez, înscrîind, în finalul frămîntărilor lor, scorul revanșei dramului de la București.

Îmi mărturisisem (cu oarecare jenă) părerea (de loc justificabilă) că scorul va fi din nou egal (vai, cît de compătimitor am fost privit!) deoarece ceea ce la acea oră era considerat drept o minune mi se părea de fapt o reconfirmare a unei realități la care asistasem la București, nu prea demult. Nu vreau să mă explic tocmai acum, cînd evenimentul mi-a dat o atît de categorică confirmare, dar cîteva gînduri intime totuși doresc să împărtășesc cititorilor rubricii noastre. O fac cu atît mai lesne cu cît distanțarea în timp, față de meciul Anglia-România, a lăsat *vreme suficientă celor care au dorit să-și facă autocritica pentru îndoielile mărturisite cîndva ori să-și reîmprospăteze speranțele amorțite sub povara unor rezultate negative care au legat vechiul sezon de cel actual*. O mai fac și pentru că același doctor universal, reprezentat de Timp, a început să prescrie doze din ce în ce mai consistente de prudență și prevedere, deoarece, îndepărtîndu-se de istorica dată a dramului de la Londra, sezonul ne apropie de confruntări mai puțin prestigioase poate pentru palmaresul onorific al reprezentativei, dar cu mult mai importante sub cel al recunoașterii, în fapt, a valorii și locului meritat în panoplia soccerului european și mondial: meciurile de la Atena și Lausanne.

Și totuși nimic nu va putea șterge din scripte egalul de pe Wembley! Rămîne de văzut dacă viitoarele rezultate îl vor confirma sau dacă fotbalul nostru își va consuma încă una din inepuizabilele sale drame.

Relația succes — dramă este, dacă vreți, legitimă în fotbal și ea nu se justifică doar prin ceea ce pare catastrofal ci și prin ceea ce pare sublim. Cînd Anglia a cedat la scor, pe teren propriu, Ungariei, s-a produs o dramă dar s-a provocat și un acces de luciditate care a condus la redresarea rapidă a soccerului britanic pînă la reinstalarea acestuia în piscul ierarhiei mondiale. Cînd echipa Ungariei a cedat formației antrenate de Sepp Herberger, fotbalul maghiar s-a zguduit dramatic pentru a renaște tocmai din ceea ce-i făcuse să tremure.

Există însă și altfel de drame în fotbal, care nu se soldează cu happy-end, ci cu statu-quoante. Astfel de «drame» au caracterizat fotbalul nostru în ultimul deceniu. După insuccese și insatisfacții (doctorii amare dar netămăduitoare), pica și stropul dulce (uneori pînă la leșin) al unui rezultat mai bun, bun, ori excepțional (cum trebuie considerat cel de la 15 I '69 de la Londra). «Drama» nu se mai consuma brutal și definitiv, ci se perpetua în măcinări mărunte, rozînd pînă la substanță trunchiul și așa vlăguit de suferințe al jocului cu balonul rotund, căruia i se oferea, înainte de recidivă, doar o scurtă convalescență. De aceea tratamentul a fost mereu corectat, niciodată schimbat, devenind ceea ce se cheamă un tratament de susținere și nu unul de vindecare.

Și totuși pe Wembley s-a consemnat 1-1 în meciul Anglia-România!

A fost o dramă că echipa nu l-a avut pe Pircălab, Ghergheli, Dobrin ori Coman? Tot ce se poate, dacă ne referim la cei patru în cauză, ori la alți «consacrați». Poate a fost o dramă cu... premeditare, pentru că «marile absențe» justifică mai lesnicios crîncenele drame care le succed (afară doar de cazul în care victimele nu se comportă potrivit previziunilor — posibile, dar nu inevitabile). Cine știe dacă nu despre așa ceva a fost vorba săptămîna trecută pe Wembley, cu cei 11 tricolori: Gornea, Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu, Anca, Nunweiller VI, Dembrovschi, Domide, Dumitrache și Lucescu, ale căror nume se cer neapărat reamintite nu numai după 10 zile de la evenimentul citat, ci ori de cîte ori va fi vorba despre marele succes din acest început de an.

Fie ca «drama sublimă» de pe Wembley să nu ducă la prescrierea vechiului tratament care-l condamnă la pat pe cel ce vrea să se ridice pe propriile sale picioare. Pentru aceasta se impune ca falsele calcule să iasă din... calcul (Liège-România 5-0; Anglia-România 1-1, deci Liège-Anglia 6-1?! sau — și mai rău — Anglia-Spania 2-1, deci România-Spania 3-2?!) și să ne mulțumim cu un adevăr simplu și robust: la 15! '69 pe Wembley, la Londra, 11 fotbaliști români au fost egali celor mai buni 11 jucători englezi, de-a lungul a 90 de minute din acea zi.

Este cu atît mai admirabil acest adevăr cu cît nu i se vor croi haine pe «măsură» care să-l sufoce, sau mantii largi sub care să dispară...

Em. VALERIU

PE NOILE DRUMURI ALE SĂRII

de Liviu TIMBUȘ

CLORUL, PĂRINTELE LEGITIM AL CHIMIEI MODERNE • RENAȘTEREA UNEI MĂRI DISPĂRUTE • POPAS PE VECHILE ȘI NOILE DRUMURI ALE SĂRII • DESPRE JOCUL FANTASTIC AL MOLECULEI CLOROSODICE.

Munți de sare, cît cuprinzi cu ochii! După oxigen, siliciu și aluminiu, banala clorură de sodiu se înscrie printre cei mai importanți compuși ai scoarței terestre. Apele miocenului au lăsat în măruntaiele pămîntului veritabile mări cristalizate, iar convulsiunile geologice ale tortonianului au înconjurat planeta cu adevărate brîuri de munți sărați.

Ce a mai rămas (și a rămas foarte multă!) s-a retras, dizolvată, în uriașele căldări ale hidrosferei, stăpîne pînă astăzi pe două treimi din suprafața planetei. Aici, în masa lichidă a oceanelor, mărilor și lacurilor saline, există atît de multă sare încît — spun chimiștii — decantarea acestei saramuri naturale ar fi egală cu 50 milioane de miliarde de tone de săruri, sau nici mai mult nici mai puțin decît 276 000 kilograme pe metru pătrat de teren uscat. Ceea ce nu înseamnă de loc că sarea gemă a prisosit în toate timpurile, că a fost ieftină și la îndemîna oricui. Ea a rămas mereu scumpă și rară în anumite regiuni din Africa, Tibet și Mongolia, încît marfa-etalon o constituiau pînă foarte de curînd barele de sare de diverse dimensiuni. Romanii o scoteau cu multă trudă, fierbînd în tăvi de fier apă de mare; japonezii o obțin pînă astăzi prin evaporarea apei aduse din ocean, iar în anumite ținuturi din Africa băștinașii sînt nevoiți să și-o procure prin arderea turbei stropite cu apă sărată.

Despre prețul și însemnătatea sării în țara noastră vorbesc preabinecunoscutele «Drumuri ale sării», străcurate chiar pînă în incinta marilor orașe contemporane, grație tradițiilor toponimice; și tot despre nelipsita «sare în bucate» amintesc atîtea zicale și proverbe populare. A primi pe cineva cu pîine și sare înseamnă a-i acorda toată ospitalitatea, deoarece vreme îndelungată atît pîinea cît și sarea au fost în ochii omului nevoiaș produsele cele mai scumpe. Și tot din vremuri străvechi ne-a sosit și credința potrivit căreia o solniță vărsată pe masă aduce după sine gîlceavă între cei prezenți. Ei bine, mult s-au certat strămoșii noștri pînă cînd accidentul s-a convertit în superstiție; dar bine și zdravăn s-au ocărît din moment ce zicala a stăruit cu încăpățînare secole întregi, ajungînd să întunece prînzul meseniilor noștri naivi și creduli, astăzi cînd sarea de bucătărie costă doar cîțiva bani kilogramul.

Interesant de remarcat că marile depozite salinifere au fost descoperite în patria noastră încă în perioada antichității, și nu multă vreme mai tîrziu, așa cum s-a întîmplat de pildă în Germania, Franța și Italia și S.U.A., țări bogate în clorură de sodiu. Despre brîul salin al Carpaților românești pomenesc numeroase documente vechi și străvechi, iar despre puritatea și marea bogăție a ocnelor submontane, aceste cîteva rînduri ale domnitorului Dimitrie Cantemir: «În ținutul Bacăului, lîngă Trotuș — notează cărturarul moldovean în a sa «Descriptio Moldaviae» — se găsesc saline foarte bogate, numite ocne... Dacă sapi în pămînt pînă la unul sau doi coți adîncime, găsești sarea cea mai curată și limpede ca porfirul și cristalul... Ocnele acestea sînt nesecate».

...Sau «practic inepuizabile», ca să folosim o expresie modernă, întrebuințată în mod curent în toate lucrările de specialitate privind prelucrarea superioară a clorurii de sodiu. Miezul sărat al regiunii subcarpatice este atît de întins încît se poate afirma pe bună dreptate că pămîntul de aici, cu dealuri și cîmpii, nu este în fapt decît învelișul superficial al unor imenși bulgări de sare. Salinele de pe Trotuș, de la Cacica, Slănic, Ocnele Mari, Turda, Uioara, Dej, Praid etc., o dovedesc cu prisosință. Aici — ca pretutindeni de altfel — sarea a devenit însă ieftină abia o dată cu mecanizarea exploatărilor. Dislocarea blocurilor de sare prin mijloace perfecționate este legată și ea în mod direct de apariția industriei clorosodice, eveniment crucial în istoria chimiei moderne, dar care la rîndu-i s-a născut și a devenit posibilă abia după ce Academia franceză a făcut publică marea descoperire a doctorului Leblanc.

NOUA STRĂLUCIRE A CLORURII DE SODIU

Nicolas Leblanc (1742-1806), medicul ducelui d'Orléans, este primul chimist care a obținut carbonat de sodiu pornind de la clorură de sodiu și piatră de calcar. Marea sa descoperire (dobîndită după ani de trudă) poate fi concentrată în această lapidară ecuație chimică $Na_2S + CaCO_3 = Na_2CO_3 + CaS$. Din sulfură de sodiu (obținută în prealabil din sare descompusă în acid sulfuric) și din calcar rezultă, prin ardere, carbonat de sodiu și sulfură de calciu. Acesta este în esență brevetul lui Leblanc (înlocuit abia în 1900 prin procedeul amoniacal) și care vreme de un secol a făcut posibilă nașterea și expansiunea industriei clorosodice, deschizătoare de drumuri pentru întreaga chimie modernă.

Explozia petrochimiei contemporane, întreaga industrie de materiale plastice și agregate frigorifice, producția de geamuri, țesături, coloranți, medicamente și insecticide este legată indisolubil de cei cîțiva compuși obținuți prin calcinarea, carbonatarea și descompunerea electrolitică a clorurii de sodiu: soda calcinată, soda caustică și clorul lichid. Acesta a fost, evident, și motivul pentru care în marea operă de industrializare socialistă a României uzinele și combinatele de produse clorosodice s-au numărat printre primele unități ale industriei chimice.

În acest domeniu, e adevărat, țara noastră se bucură de oarecare tradiție. Fabricarea carbonatului de calciu după metoda Leblanc a fost inaugurată în 1896 prin înființarea, lîngă Uioara, a unei mici fabrici de sodă calcinată. Producția întreprinderii de la Uioara (azi Ocna Mureșului) a înregistrat invariabil, timp de patru decenii, aceeași cantitate de carbonat de calciu: sub 50 000 tone anual. Mai tîrziu au fost ridicate și fabricile de sodă caustică electrolitică de la Turda și Tîrnăveni. Un început mai mult decît modest, dacă ne propunem să comparăm producția și sortimentele realizate în perioada antebelică în aceste mici unități, cu tot ce am dobîndit în anii socialismului în domeniul industriei clorosodice. Experiența fabricilor transilvănene a fost totuși de bun augur. Inginerii și tehnicienii de la Turda, Tîrnăveni și Uioara au devenit ulterior primii dascăli ai miilor de oameni sosiți să lucreze la Govora, Rîmnicu Vîlcea și Borzești. Ei au redevenit deopotrivă specialiști în propriile lor întreprinderi reconstruite și reutilate de la A la Z.

MAREA SARMATICĂ ÎN RETORTELE CHIMIȘTILOR

Balanțele materiale întocmite de partidul nostru încă în primii ani de economie planificată au scos în evidență necesitatea dezvoltării unei puternice industrii de produse sodice și clorosodice. În industria de produse sodice sînt prevăzute pretutindeni ele-

Marele Combinat de la Borzești. Aici, din clorură de sodiu, apă, energie electrică, gaz metan și fracțiuni petrolifere chimiștii obțin 24 de produse în 54 de sortimente.

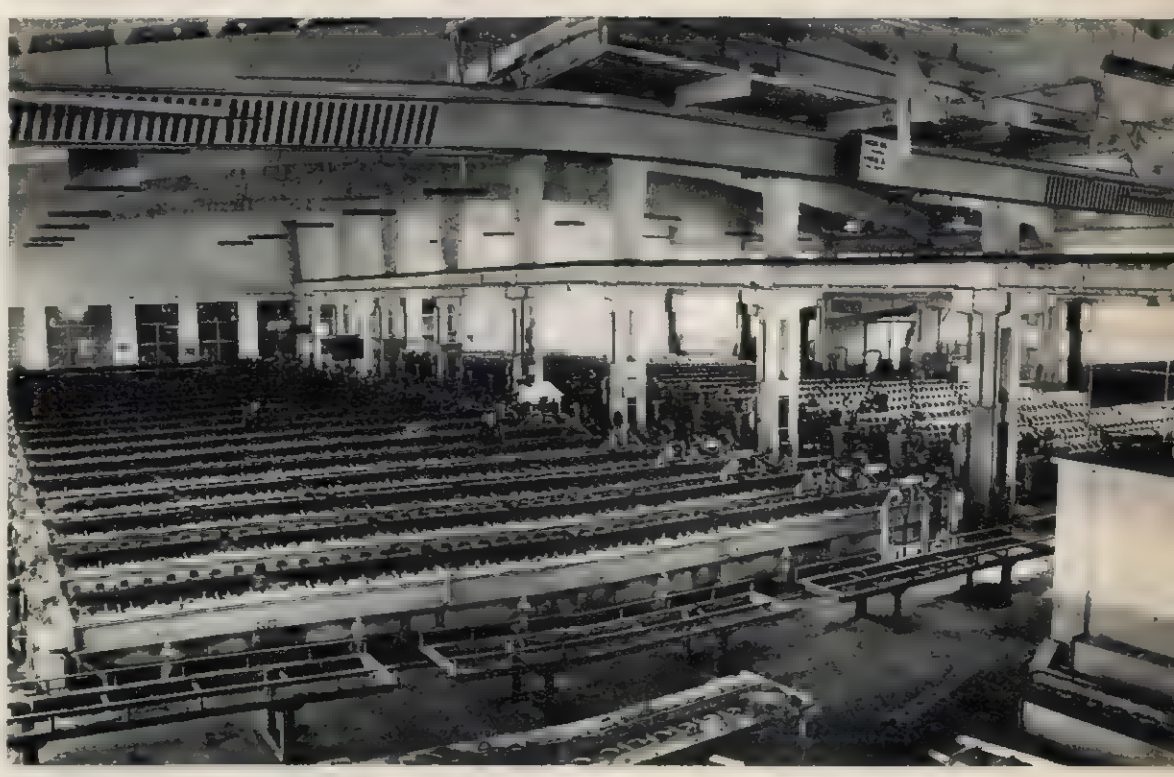

Secția pentru descompunerea electrolitică a clorurii de sodiu, la Uzina chimică din Turda. În afară de policlorură de vinil, sarea se diversifică aici în alte cîteva produse principale: sodă caustică, insecticide clorurate, solvenți organici, clor lichid, acid clorhidric.

PE NOILE DRUMURI ALE SĂRII

mente de tehnică nouă. Uzinele primesc sarea folosită ca materie primă în formă de soluție, obținută prin dizolvarea dirijată în subteran. Calcarul se exploatează în carieră deschisă cu ajutorul excavatoarelor electrice. Descărcarea varului în uzină și încărcarea în cuptoare, sortarea și calibrarea cocsului sînt complet mecanizate.

Electroliza saramurii a devenit o altă cale de valorificare complexă a bogatelor noastre zăcăminte de sare. Pentru satisfacerea necesarului de clor au fost complet reutilate secțiile de electroliză ale Uzinelor chimice Turda și Combinatului chimic Tîrnăveni, iar la Borzești a fost construită una dintre cele mai moderne fabrici de electroliză a saramurii din Europa, cu o capacitate de 83 000 tone de clor și 95 000 tone de sodă caustică electrolitică.

Șase uzine și combinate, înfipte ca niște uriașe ventuze în miezul sărat al adîncurilor, au început în ultimii 10 ani să dizolve bucată cu bucată masivele de sare lăsate de apele miocenului, reeditînd într-o ipostază modernă dispăruta Mare Sarmatică. Adevărate rîuri subpămîntene țîșnite sub presiunea sondelor de extracție retopesc munții de sare ai Olteniei, Moldovei și Transilvaniei, transportîndu-i sub formă de saramură în retortele uzinelor de la Borzești, Govora, Rîmnicu Vîlcea, Turda, Tîrnăveni și Ocna Mureșului. Într-un răstimp de numai 10 ani, chimizarea clorurii de sodiu a dat naștere cîtorva mii de produse și subproduse necesare celor mai diverse sectoare ale industriei prelucrătoare.

Construcția primei mari întreprinderi, cea de la Govora, a început în 1957. Astăzi, în uriașul stomac al uzinei își dau întîlnire sarea de la Ocnele Mari, calcarul Pietrenilor și apa Oltului. Supuse unor complicate reacții chimice, cele două materii prime se transformă, prin calcinare și carbonatare, în peste 180 000 tone de sodă anual.

Munții de sare și calcar de la Ocnița și Pietreni vor furniza hrana necesară și marelui Combinat chimic de la Rîmnicu Vîlcea, aflat în curs de construcție. Aici, atomii de clor și sodiu, îngemănați prin forța oarbă a naturii și depozitați sub formă de sare în viscerele pămîntului, vor fi desferecați prin puterea energiei electrice. Din clor, etilenă și propilenă (ultimele două materii prime vor sosi prin conducte de la Combinatul petrochimic al Piteștilor) va rezulta o gamă largă de produse clorosodice, mase plastice, insecticide, alcooli și coloranți.

Fabricile transilvănene, reutilate și ordonate pe fluxuri tehnologice moderne, produc în prezent nu numai sodă caustică și calcinată, ci deopotrivă policlorură de vinil, solvenți organici, clor lichid, acid clorhidric, bicarbonat de sodiu alimentar, industrial și farmaceutic, silicat de sodiu, oxid de magneziu etc.

Cea mai mare realizare a industriei de produse clorosodice rămîne pînă în prezent Combinatul chimic de la Borzești, marea întreprindere de pe malul Trotușului, ridicată pentru valorificarea «marilor ocne cu sare ca porfirul» (Dimitrie Cantemir). Din sare, apă și energie electrică chimiștii obțin clor, sodă, hidrogen. Acestora li se alătură fracțiunile petrolifere și energia calorică. Din acest fantastic joc al sării cu electricitate rezultă în final 24 de produse în 54 de sortimente. Din acestea (împreună cu celelalte sortimente furnizate de către întreprinderile din Oltenia și Transilvania) industria prelucrătoare obține cîteva mii de produse și subproduse, indispensabile în petrochimie, în industria siderurgică, în fabricile de medicamente și coloranți, în întreprinderile industriei ușoare și, practic vorbind, aproape în toate domeniile de activitate ale vieții moderne. Citeva dintre acestea ne sînt arhicunoscute (soda, bicarbonatul, cloroformul, chinina, D.D.T.-ul, iperita (!), policlorura de vinil), altele — și acestea sînt de ordinul sutelor — ni se prezintă prin denumiri ciudate, stranii, neobișnuite pentru urechile omului neavizat (detexan, criptodin, dietanol-amină, tiocol, clorex, etilen glicol, silicon amilic etc., etc.).-Dar fără ele

(Continuare în pag. 20)

De la ciocan, crivac și ferăstrău la sondele de sare

Depozitele saline de pe teritoriul României au fost exploatate prin puțuri verticale încă din vremea Daciei Felix. Înaintînd pe brînci în galerii umede, minerii și ocnașii secolelor apuse și-au lăsat aici viața și sănătatea, cioplind muntele de sare cu dalta și cioconul. Condițiile de muncă nu s-au schimbat prea mult nici spre începuturile veacului nostru. Fotografiile alăturate (1 și 2) ne prezintă salina de la Slănic, surprinsă de aparatul fotografic într-una din zilele anului 1930. După cum se observă, pentru dislocarea blocurilor de sare sînt folosite trei instrumente principale: cioconul, crivacul și ferăstrăul. Oamenii soseau la lucru cu hainele de acasă: căciulă de lînă în loc de cască de protecție, opinci și bocanci în locul cizmelor de cauciuc.

Toate acestea au rămas de domeniul trecutului. Luminările de seu au fost înlocuite prin lumina electrică, uneltele manuale prin haveză, vagonetele prin trenuri electrice ridicate la suprafață de ascensoare puternice (foto 3). Exploatarea zăcămintelor de sare cunoaște însă o metodă și mai modernă: sondele de foraj. Pompată sub presiune, apa dizolvă zăcămintele subterane. De aici, cale de kilometri, saleductele transportă saramura în bazinele întreprinderilor clorosodice.

PINACOTECA FLACĂRA

THEODOR AMAN (1831-1891): «HORĂ LA ANINOASA» (1890). Cu Aman se sfîrșește și începe totodată o nouă epocă în pictura românească a secolului XIX. Opera lui se plasează la răspîntia dintre academismul în plin declin în Europa acelei vremi (ale cărui viziuni plastice și mijloace de expresie le va practica, dacă nu în ansamblul operei sale, dar într-o bună parte din ea) și tendințele novatoare inspirate de viață și natură ale picturii lui Grigorescu.

Creația sa depășește cu mult pe cea a predecesorilor săi și, în spiritul epocii, el a practicat *portretul* (Zoe Brîncoveanu (1859), Iancu Văcărescu (1864), Autoportret (1875), Țigancă (1884) etc.), *pictura istorică*, cu o minuțioasă bază documentară, nu lipsită de parfumul epocilor evocate, ea inspirîndu-se din legende și literatura istorică dar atît de semnificativă pentru cea de-a doua parte a secolului trecut în cultivarea sentimentelor patriotice («Ultima noapte a lui Mihai Viteazul» (1852), «Mihai Viteazul privind capul lui Andrei Báthory», «Vlad Țepeș și solii turci» (1862-1863), «Izgonirea turcilor la Călugăreni» (1872), «Boierii surprinși la ospăț de trimișii lui Vlad Țepeș» (1886) etc.), dar și *pictura decorativă, peisajul, scena de gen* («Al doilea atelier al artistului» (1856), «Seară» (circa 1884), «Petrecere cu lăutari» (circa 1890) etc.), *natura moartă* etc., utilizînd diverse tehnici, de la pictura în ulei la acuarelă și gravură. Temele privind viața țărănească (cum este și această «Horă la Aninoasa» pe care o reproducem) fac parte din preocupările din ultima perioadă a activității artistului, după ce Grigorescu se impusese cu strălucire. Aman surprinde aspecte ale vieții de la țară — cu precădere cele în care respiră voioșia, dragostea de viață — în scene idilice, pline de incantații, în care adeseori se îmbină naturaletea atitudinilor cu autenticul vieții țărănești («Briulețul» — circa 1879) etc. «Opera unui astfel de om — remarcă acad. G. Oprescu — formează cel mai interesant capitol din istoria începuturilor picturii la noi, căci Aman a fost mai mult decît un mare artist, a fost un deschizător de drumuri noi».

THEODOR AMAN

«Horă la Aninoasa»

Este totul atît de frumos și armonic, încît ochiul nu îndrăznește să observe pe umărul omului o secure și imaginația nu se hotărăște să-și închipuie, într-o vatră, un foc.

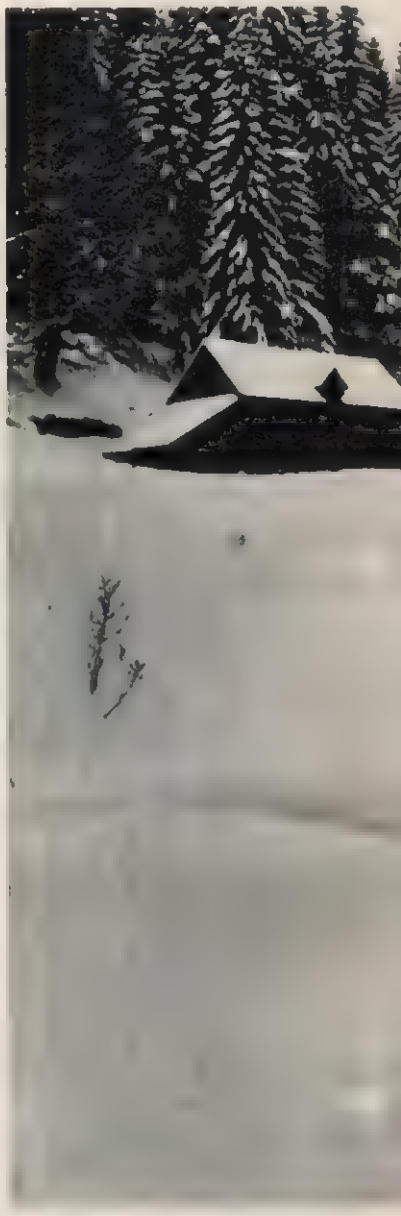

MARILE ZĂPEZI

Text de Ana BLANDIANA

Fotografii de Aurel MIHAILOPOL

Ni s-a dat, trebuie să recunoaștem, un fantastic și feeric început de an. 1969 a coborît pe drumuri imaculate, înfrumusețînd totul, strălucindu-și neprihănirea, înainte de a ne-o încredința. Cu timpul, desigur, zăpada se va topi, anul își va pierde din perfecțiunea neînceputului, și noi înșine vom dori tot mai mult împlinirea, apropierea primăverii, verii, rotirea, dar zăpada acestei ierni va rămîne în noi altruistă, purificatoare, depusă peste marile zăpezi pe care le strîngem mereu și le căutăm mereu...

În primăvară, aceste păsări vor fi disprețuite. Rîndunelele sînt mai grațioase, privighetorile mai artiste, cocorii mai misterioși. Pînă la nerecunoștința de atunci, să privim vrăbiile, să privim acest fragil simbol al curajului.

Complot împotriva zăpezii. Cînd crivățul va simți apropierea primăverii și își va lua omătul să-l ducă spre nord, uriașele cătușe desfășurate pe cîmp vor lega zăpada de ogoarele noastre.

Casa nu este de turtă dulce, c adevărat, dar potcoava norocului ne este dăruită de însăși Albă-ca-Zăpada.

Există seri în care toate minunile sînt posibile. Trebuie doar să crezi că se poate merge pe apă pentru ca, recunoscătoare, apa să se facă oglindă și cărare sub lună. Iernii să ne închinăm!

Nici o mare nu e mai frumoasă decît pămîntul, atunci cînd pămîntul este în stare să semene cu o mare.

„VICTIMELE DATORIEI“

de Sanda FAUR

Chiar și pentru spectatorul credincios, care a urmărit tenace toate versiunile scenice bucureștene ale pieselor lui Eugen Ionescu, care a trecut cu bine și de mult prima criză — a stupefacției — în fața acestui univers teatral absurd și s-a familiarizat cu logica proprie a acestor formule aparent ilogice; chiar și pentru acest spectator avizat, «Victimele datoriei» — piesă scrisă în 1952, dar rămasă copil preferat, precum se vede și din faptul că Ionescu a pus-o singur în scenă, în toamna aceasta, la un teatru din Zürich — rămîne o piesă dificilă, cu un mesaj greu de descifrat la primul contact cu spectacolul, fie și spectacolul acesta de zile foarte mari pe care l-a realizat Crin Teodorescu pe scena Teatrului «Bulandra». De obicei, faptul de artă care deconcertează spectatorul trezește cel puțin antipatie, dar iată că «Victimele datoriei», oricît de criptică ar părea la început, nu iscă în nimeni nici un soi de complexe intelectuale ci stimulează intens apetitul gîndirii, pune întrebări, te obligă să le porți cu tine acasă, să le răspunzi. Într-un fel, e un vot de încredere dat spectatorului, pe care autorul (și regizorul!) îl fac coproducător al spectacolului, lăsîndu-i libertatea de a-și continua povestea și semnificațiile ei de unul singur, de acolo de unde ei au lăsat-o să plutească printre chinuitoare semne de întrebare...

Personajele lui Ionescu conversează adesea, cu voluptate, despre teatru, drept care Choubert — eroul «Victimelor datoriei» — stînd de vorbă cu nevasta lui în timp ce aceasta îi cîrpește ciorapii, spune la un moment dat, cu acel gust foarte ionescian al paradoxurilor: «*Toate piesele care au fost scrise, din antichitate pînă în zilele noastre, n-au fost niciodată decît piese polițiste (...chiar și clasicismul, care e un teatru polițist distins!). Orice piesă e o anchetă dusă la bun sfîrșit*» — conchide Choubert. Dacă vreți, vorbele acestea de duh ar putea figura drept moto al «Victimelor datoriei». Încercați să povestiți ce se întîmplă în acest năucitor amestec de comedie și tragedie, de vis și realitate, de neliniști și farsă grosană, și veți descoperi trama polițistă a acțiunii: într-o seară, un polițist manierat și sfios bate la ușa pașnicei familii Choubert, îi întreabă — scuzîndu-se de o mie de ori pentru deranjul care-l face — dacă nu l-au cunoscut cumva pe locatarul dinaintea lor, un anume Mallot cu *t* la coadă, iar la răspunsul negativ al lui Choubert, zîmbetul delicat se preface în rînjet, vorba sfioasă — în poruncă aspră, amabilitatea — în tortură. Începe ancheta; și mai toată piesa nu este decît reprezentarea plastică, de o concreteță derutantă uneori, a strădaniilor pe care le face Choubert de a-și *scotoci febril prin memorie*, de a-și răscoli cu înverșunare viața, de a coborî adînc, cît mai adînc, în el — biciuit din urmă de polițist — pentru a-l descoperi acolo pe Mallot sau poate — mai știi? — pe el însuși, biată ființă cu păcatele, trăirile și aspirațiile sale frînte, aruncate la coșul de hîrtii de către ordinea socială burgheză, atît de ostilă omului. Firește, la Ionescu piesele nu trăiesc prin fabula lor ci prin căptușeala de metafore, personajele sînt simboluri, situațiile — stări de spirit. „*Am proiectat pe scenă îndoielile, angoasele mele profunde* — mărturisea Ionescu — *le-am dialogat și le-am întruchipat; mi-am încarnat antagonismele; am scris cu cea mai mare sinceritate; mi-am smuls mărunțaiele; am intitulat asta «Victimele datoriei»*".

Crin Teodorescu a luat toată această chinuitoare spovedanie travestită într-o fabulă polițistă și i-a dat în primul rînd ce e al spovedaniei, tonul deschis, sincer: totul se petrece la cîțiva metri de noi, spectatorii, scena a avansat spre sală, lumina e albă, puternică, directă, lumina de zi, care nu ascunde și nu îndulcește nimic, cele cîteva elemente ale decorului sînt albe, noroaiele în care se zbate Choubert — noroaiele vieții, ale memoriei, ale subconștientului — sînt sugerate de o imensă coală de hîrtie albă, fundalul scenei este un mare panou alb. Polițistul e îmbrăcat ca de Cardin — cu trenci și «col roulé» alb, cu costum de culoarea mierii — și doar două siluete negre se mișcă în acest ocean de gheață, în care albul are funcția funerară a negrului: femeia necunoscută, care asistă absentă, impasibilă, fără o vorbă, în colțul scenei, la tot zbuciumul eroilor (nu semnifică ea oare, «à rebours», un fel de cor antic, o opinie publică mută și total indiferentă la viața omului și a cetății?), și Nicolas D'Eu, imagine violentă, dezlănțuită, a dezordinii, care înlocuiește după ce-l ucide pe polițist — o formă de teroare cu o alta.

Aici, în acest spațiu alb și abia punctat cu elemente de decor, Virgil Ogășanu trebuie să trăiască drama lui Choubert, drama omului terorizat și constrîns de o ordine socială inumană, polițiști, să se alieneze, să se renege, să se supună, să-și astupe găurile memoriei mestecînd și înghițind într-una, pînă îi singerează gingiile, plinea uscată și amară, plinea acră cu care e plătit conformismul. Ogășanu nu are la dispoziție decît coala uriașă de hîrtie albă, în care se aruncă, se zbate, se zvîrcolește pentru a sugera afundarea mereu mai adîncă în clisă; nu are la dispoziție decît o masă și două scaune pentru a sugera urcarea, aspirația spiritului omenesc spre înălțimi, spre aerul pur și luminile solare, dar nu are nevoie de mai mult. Pentru că se are pe el însuși și — alături de el — îndrumarea inspirată și de înalt profesionalism a lui Crin Teodorescu. Regizorul a cerut aici actorilor tot ce puteau ei da — și încă ceva în plus! — i-a obligat la o expresie corporală de un dinamism frenetic, la o mișcare scenică clocotitoare, i-a obligat să comunice simultan fiorul tragic și hohotul burlescului. Ogășanu — băiatul acesta care nu încetează să ne uimească la fiecare nouă apariție scenică și care e pe cale să ne convingă că visul și candoarea au pogorît pe pămînt și sub forma unui băiat lung-lung și subțire-subțire, cu o față numai unghiuri și soare — Ogășanu face pe scenă o demonstrație de acrobație psihologică și artistică, dacă se poate spune așa, la capătul căreia ne lasă cu respirația tăiată și cu cea mai mare stimă (ba și o umbră de compătimire!) pentru greaua meserie de actor. Ogășanu lucrează pe scenă cu tinerețea, cu fervoarea, cu dăruirea lui, cu talentul; Gina Patrichi mi s-a părut însă că oferă marele moment de artă maturi, strä lucitoare, al spectacolului, poate și pentru că rolul ei — nevasta lui Choubert — a avut atîtea fațete și atîtea neașteptate întorsături, atîta ambiguitate derutantă, încît talentul singur și crud nu ar fi fost niciodată de ajuns aici fără șlefuirea lui stăruitoare, fără mărea artă și marea știință a jocului scenic pe care Gina Patrichi a demonstrat din nou că le poartă cu sine undeva, poate chiar în buzunărașul de la fustă. Ea a fost pe rînd, la interval de cîteva minute sau zeci de minute și doar cu ajutorul unor mici detalii de costumație, mireasă tînără și iubitoare, mamă îndurerată, bătrînă decrepită, o spectatoare snoabă și mărginită, a fost nevasta credincioasă și nevasta trădătoare, obtuză, conformistă, și-a schimbat vocea, expresia, privirile, s-a mișcat ca o gimnastă, a trăit pe dinăuntru toate aceste metamorfoze cu ceea ce obișnuim încă să numim, cu un termen cam demodat, har divin.

Polițistul a avut parte și noroc de interpretarea lui Ștefan Bănică, nume care atrage magnetic spectatorii, care a surprins în cazul de față pe specialiștii rutinizați și care s-a scos, cu acest rol, din spațiul generos dar totuși îngrădit al comediei. Bănică a știut să fie mieros și bestial, a știut să fie teroarea și frica lașă, a știut să fie întruchiparea acelei administrații și a acelei fățărnicii de structură a lumii capitaliste, pe care Ionescu o detestă atît. Bănică a făcut toate acestea și nu a fost niciodată Bănică cel pe care-l știm de la televizor, ceea ce dovedește că există în el mai multe resurse decît au depistat regizorii pînă la ora actuală. I-a fost de ajuns lui Mircea Albulescu ultimul sfert de oră al spectacolului ca să creeze o imagine scenică ce nu se lasă desprinsă din mintea noastră, imaginea, parodiată cu tîlc și subtilitate, a lui Nicolas D'Eu, imagine obsedantă a dezordinii violente, a forței primitive dezlănțuite....

P.S. Ne-a fost de ajuns acest ceas și jumătate al spectacolului ca să începem a ne recăpăta încrederea în vigoarea artistică a Teatrului «Bulandra» (care a vrut, desigur, numai să ne sperie nițeluși cu acel «Sfîrșit al pămîntului», strecurat într-un repertoriu de valoare).

Trei din «Victimele datoriei» ale lui Eugen Ionescu, pe scena Teatrului «Bulandra»: Gina Patrichi, Virgil Ogășanu și Ștefan Bănică, surprinși de aparatul fotoreporterului la o repetiție.

F varietăți

CEL MAI MARE INSTRUMENT MUZICAL DIN LUME

Casa radiodifuziunii suedeze a fost, de curînd, înzestrată cu un studio de muzică electronică, despre care se poate spune că situează Suedia pe primul loc din lume în acest domeniu.

Pentru realizarea acestui studio electronic a fost nevoie de circa 200 km de cablu de legături, montîndu-se aproximativ 30 000 de transistoare, tot atît de multe diode și peste 1 000 de circuite integrate. Iar pupitrul de manevrare și comandă dispune de circa 3 000 de butoane. Studioul dispune de două mașini electronice cu bandă care pot produce pînă la un milion de pulsații pe secundă.

Radiodifuziunea suedeză a construit acest studio pentru a demonstra — printre altele — și că muzica electronică nu e un fenomen trecător, ci aceasta urmează să se dezvolte și să-și cîștige un loc tot mai mare în viața muzicală.

GASTRONOMICĂ

ELEVATĂ

Dacă sînteți un «gourmet» și nu un «gourmand» de duzină, înseamnă că trebuie să organizați neapărat un «five o'clock» (eventual un «eight o'clock») elevat. Pentru reușita acestei întîlniri cel mai important lucru este selecționarea invitaților, care trebuie să fie, la propriu și la figurat, unul și unul, maximum unul și doi. Ceea ce înseamnă ca împreună cu dumneavoastră să fie patru, iar ca trăsătură principală să fie docți 1/2. Fiecare în parte trebuie convins că întîlnirea este organizată numai pentru el și că are un caracter total oniric.

În acest scop pregătiți cu o zi înainte atmosfera. În primul rînd, închideți urgent și complet caloriferele, și în al doilea rînd, copiați zece cuvinte (litere sau cifre) de la începutul rîndurilor unui abecedar, al unui manual de astronomie, al unui manual de filozofie și dintr-o algebră. Amestecați toate acestea, indiferent în ce ordine, și transcrieți totul pe o hîrtie avînd în josul paginii semnătura dumneavoastră.

După ce oaspeții s-au făcut comozi, le dați să vă citească opera, care va stîrni dîrdîieli contradictorii și elogioase. Atunci serviți-le o țuică fiartă ca să-și mai revină, după care explicați-le că onirismul s-a refugiat și în arta... culinară. Ca atare, pentru a le astupa «găurile memoriei», le veți servi ca aperitiv fierbinte un exemplar din clasa teleostenelor, familia cyprinidelor, recent «onirizat» pentru ei. Trecînd la fapte, le puneți pe masă platoul cu originalul aperitiv. (Pentru informarea dv., trebuie să știți că e vorba de o vietate numită în limbaj popular crap. Acesta, dezvoltat pînă la 2 kilograme, îl curățați bine, îl tăiați în mici cubulețe de circa 2 cm, pe care le dați prin făină și le prăjiți în mult untdelemn, la foc iute.) Alături se așază două castronașe: unul cu cașcaval ras și altul cu mujdei, din care elevații dumneavoastră invitați își vor însoți, la alegere, oniricele îmbucături (adică jumările de crap).

Pentru stimularea participanților veți folosi ca îndemn persuaziv expresivul dicton ionescian: «Mestecați, înghițiți!, înghițiți, mestecați!» și așa mai departe.

P.P. NAȘU

P.S. Pentru ca atmosfera glacială să nu-i transforme pe oaspeți în țurțuri, puteți pînă la urmă da drumul la calorifer și servi, în loc de Ambrozie, un Cabernet de Dealul Mare, șambrat.

MIHAI MILCA, elev la un liceu din Craiova, drumeț și fotoamator, a întîlnit pe drumul Ciovîrnășanilor din județul Mehedinți această uimitoare «creație artistică a naturii», cum o denumește chiar tînărul nostru, și pe care el a fixat-o pe peliculă. Un trunchi de copac, lovit de trăsnet — după toate probabilitățile — a luat înfățișarea unui cocor care de pe soclul înnegrit de pîrjol pare că privește tragic spre cer.

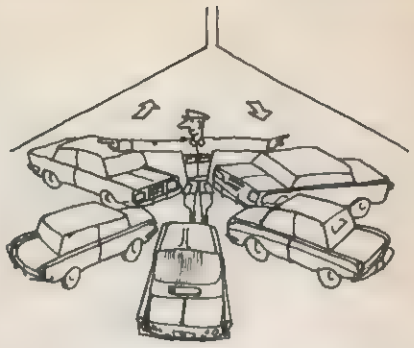

ATENȚIE LA STOP!

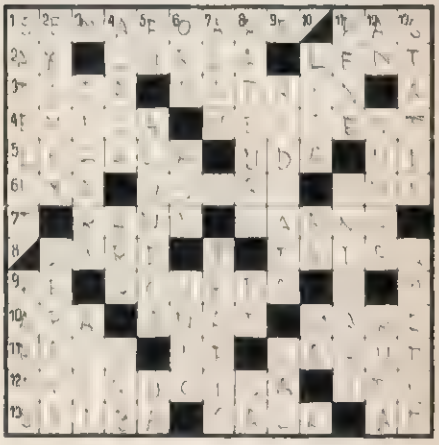

ORIZONTAL: 1. Semnalizatoare luminoase la intersecții — Mers al pietonului. 2. Desparte cele două sensuri de circulație — Un drum parcurs de la un cap la altul al traseului... — ...fără grabă. 3. Primul «profesor» de circulație — Se descurcă greu la traversarea străzii, ajutați-l! 4. Dată în circulație — Cu gîndu-n altă parte, nu la stop sau la marcaj. 5. Viteză admisă de normele de circulație — Șosea cu aderență scăzută — Unu și cu unul! 6. Fata din cabină! — Sînt de mic tonaj — Pronume pentru mine. 7. Urmările unui accident de circulație simțite... pe pielea victimei — Apariție care pune circulației problema zăpezii, poleiului, lapoviței, ceții, ploii. 8. Lăsate în urmă — Autoturism și autocamion cehoslovac. 9. E... deasupra — Fază de lumină pentru distanțe mici. 10. Circulă numai la vale — Anatomie (abr.) — Viteză care impune circulația pe banda de lîngă axa drumului. 11. Sat în județul Vaslui — Ilfov pe autovehicule — Trăsura puiului de om. 12. Infinitivul drumurilor care generează intersecția — A apărea. 13. «Roată» în mîna conducătorului auto — Arteră de circulație — Calul din Murfatlar!

VERTICAL: 1. Circulă în jurul unei planete — Orașul în care a apărut în 1860 primul automobil cu motor cu explozie (petrol lampant și aer) inventat de Etienne Lenoir. 2. Un hop inevitabil în fața viitorului conducător — A înlătura defecțiunile ivite la autovehicule în circulația rutieră. 3. «Pericol de foc» lîngă încărcătura inflamabilă și stația de alimentare cu benzină (pl.) — Indicator... de loc. 4. Loc de... întoarcere — Trecut prin foc și pară — Urbanistică (abr.). 5. Fuge în față!... ...și derapează — Ușoară la capete! 6. Unu care totuși a nimerit Brăila — Conducători de prima clasă — Sens de circulație... fără pereche. 7. Aproape asanat! — Un permanent «du-te—vino» de vehicule și pietoni. 8. False explozii la motoare — Teșite! — Așezată pe spinarea calului. 9. Mașină scoasă din evidența organelor la care este înmatriculată — Măsură pentru puterea motorului. 10. Conducător... electric — În plină stradă! — Lamă! 11. Necazuri datorate superficialei verificări la plecarea în cursă — Stradele care se înfundă. 12. Alergător fără oprire (fig.) — Identitatea unui vehicul — Itinerar. 13. Scurte popasuri pe traseul vehiculelor — Nu poate conduce decît cu riscul unui accident.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «DIN PRIVIRI», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CIRCIUMARESE. 2) COROIDA — VAN. 3) S — MURE — STELE. 4) OPACA — Z — IRA. 5) BANI — LACRAMA. 6) OR — SOARE — CUT. 7) LAD — ASI — C — RI. 8) VERZI — CODIN. 9) SASIE — PARI — T. 10) INES — HOLBATI. 11) TEN — POE — ITIT. 12) A — ATENTA — ACI.

ERATĂ: Punctul negru de la încrucișarea 2 oriz. cu 10 vert. trebuie pus, corect, la 2 oriz. cu 9 vert. Cerem cititorilor scuze pentru nedorita eroare!

CE ESTE ȘI CE ANTICIPEAZĂ PROGRAMUL „SOIUZ“

Anul cosmic 1969 a debutat cu cîteva noi surprize care anticipează o rapidă și spectaculoasă evoluție în cucerirea spațială începută acum 12 ani. Ianuarie a început cu senzaționalul zbor al celor două stații automate interplanetare spre «Venus», urmat, săptămîna trecută, de expediția a două cosmonave sovietice pilotate: «Soiuz-4» și «Soiuz-5», urmărite de sute de milioane de pămînteni.

Bilanțul acestui zbor consemnează o nouă serie de «premiere», fiecare avînd o importanță cu totul excepțională pentru viitoarele cuceriri cosmonautice.

● Pentru prima oară s-au aflat simultan în spațiu patru cosmonauți. Experiențele tehnico-științifice realizate de ei sînt extrem de valoroase pentru dezvoltarea tehnicii și navigației cosmice.

● Prin cuplarea lui «Soiuz-4» cu «Soiuz-5», dirijate automat și manual cu ajutorul unor aparataje radioelectronice de o rară perfecțiune, a fost creată și a funcționat prima stație cosmică experimentală, în compartimentele căreia — devenite laboratoare de cercetări — a fost îndeplinit un program complex de observații și experiențe științifice.

● Pentru prima oară doi cosmonauți — inginerii Hrunov și Eliseev — au părăsit nava, plimbîndu-se o oră în spațiu, după care a avut loc...

● ...trecerea în altă navă, la bordul căreia — primii «factori poștali cosmici» — au adus ziare și corespondență. Această experiență inedită prefigurează viitoarele transporturi de aprovizionare spațială, posibilitățile de efectuare a lucrărilor de reparații la exteriorul navelor, a lucrărilor de montaj, împrospătare a echipajelor stațiilor orbitale și nu mai puțin însemnatele operații de salvare a echipajelor în cazurile de avarii sau alte stări de necesitate.

● La ieșirea din navă, Hrunov și Eliseev au purtat noi costume speciale de scafandru, bazate pe principiul regenerării, care asigură condițiile unei activități normale a organismului uman în spațiul cosmic. Aceste costume se deosebesc considerabil de echipamentul purtat pînă acum de cosmonauții sovietici sau americani, în ocazii similare. În ranițele prinse de picioarele lui Hrunov și Eliseev se aflau aparate cu oxigen, surse de căldură, un ventilator și un sistem automat de reglare a temperaturii în interiorul costumului.

● Prima revenire pe Pămînt a cosmonauților în alte cabine decît acelea la bordul cărora fuseseră lansați.

Cu patru ani în urmă, Alexei Leonov, primul cosmonaut din lume care și-a părăsit nava pentru a face o «plimbare» în spațiu, spunea: «Nu este departe timpul cînd pe orbitele de sateliți ai Pămîntului vor apărea laboratoare cosmice de cercetări științifice cu mai multe locuri, ale căror echipaje vor putea fi înlocuite periodic». Leonov nu făcea decît să formuleze astfel programul pentru a cărui îndeplinire erau necesare vehicule spațiale mai perfecționate decît nava «Voshod» cu care zburase el. Acest vehicul este «Soiuz». Generalul-maior Gheorghi Beregovoi, care l-a pilotat cu succes în octombrie trecut, l-a relevat superioritatea față de navele «Vostok» și «Voshod», arătînd că navele de tip «Soiuz» dispun de posibilitatea efectuării unor zboruri complet automate, ca și a zborurilor fără ajutorul centrelor terestre de dirijare.

Perfecționarea continuă a acestor nave, demonstrată de uimitoarea precizie cu care s-au executat complicatele manevre finalizate prin realizarea primei stații cosmice orbitale, asigură de pe acum reușita programului «Soiuz». Personalități de prim rang ca savantul Anatoli Blagonravov, președintele Comisiei pentru explorarea spațiului cosmic a Academiei de științe a U.R.S.S., A. Walsh, secretarul executiv al N.A.S.A., profesorul Bernard Lovell, directorul Observatorului «Jodrell Bank» din Anglia, profesorul Diter Oslender, conducătorul Stației pentru observarea sateliților artificiali din R.F. a Germaniei, și alte autorități mondiale în materie, apreciază rendez-vous-ul celor două «Soiuz»-uri drept o prefață la construirea marilor stații cosmice orbitale care vor permite efectuarea unor pași hotărîtori în cucerirea spațiului cosmic.

Specialiștii prevăd posibilitatea ca într-un viitor apropiat să fie plasate pe orbite circumterestre stații în greutate de ordinul sutelor de tone. Ele vor fi realizate prin asamblarea directă în cosmos a unor subansambluri plasate pe orbite apropiate, la înălțimi de 200-250 km de la sol. În astfel de stații-laborator vor lucra astronomi, biologi, ingineri de diferite specialități, efectuînd un complex de cercetări și experiențe în condiții confortabile de muncă și odihnă. Stațiile orbitale — care, după cum apreciază conducătorii de la N.A.S.A., nu vor putea fi realizate de americani decît peste 2-3 ani — vor avea o uriașă însemnătate pentru efectuarea unor observații continue asupra Pămîntului în scopuri geofizice, meteorologice, oceanografice, ca și pentru telecomunicații.

Totodată, alte tipuri de stații orbitale vor putea fi folosite ca rampe de lansare a unor rachete cosmice în direcția Lunii, a planetelor Venus, Marte etc. Ele vor servi și ca «șantiere de reparații» pentru cosmonavele avariate.

Toate acestea presupun necesitatea înlocuirii periodice a personalului stațiilor, aprovizionarea acestora cu hrană, combustibil etc. — operațiuni pe care experiențele celor patru cosmonauți de pe «Soiuz-4» și «Soiuz-5» le-au prefigurat în mare parte. Premisele unei intense și variate activități spațiale există de pe acum. Lunile și anii care urmează le vor concretiza în dezvoltări din ce în ce mai senzaționale.

S. MAXIMILIAN

Cei patru cosmonauți, protagoniști ai recentei premiere spațiale sovietice: Alexei Eliseev, Evgheni Hrunov, Vladimir Șatalov și Boris Volînov (sus).

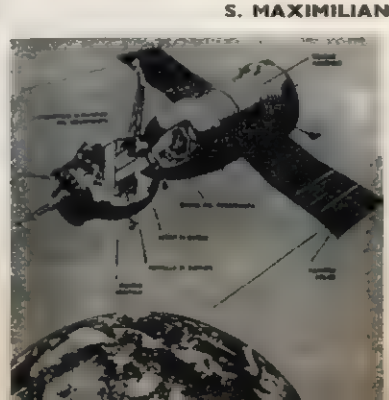

După lansarea lui «Soiuz-4», ziarul italian «Unita» publica acest desen pe care sînt indicate părțile principale ale rachetei care avea să facă joncțiunea cu «Soiuz-5» (dreapta).

LUNA ȘI PLANETELE SÎNT MAI APROAPE

de acad. Aleksandr MIHAILOV, membru al Academiei internaționale de astronautică

A luat sfîrșit un nou și uimitor experiment cosmic a cărui importanță pentru dezvoltarea cosmonauticii ar fi greu de subapreciat. Neîndoielnic, în viitoarele sale zboruri pe Lună și pe planetele apropiate omul nu va putea lua cu sine, de la început, toate materialele de care are nevoie — combustibil, produse alimentare, aparataj științific. De aceea realizarea stațiilor orbitale reprezintă una dintre principalele probleme ale cosmonauticii viitorului. Ele nu vor putea însă rămîne staționare, ci vor trebui să se rotească în jurul Pămîntului sau al Lunii, supunîndu-se legii atracției universale. Pentru a putea fi folosite, stațiile vor trebui găsite în spațiu de navele cosmice care vor trebui să se conecteze la ele.

Ideea a fost enunțată de mult. Dar de la idee la realizare — volumul muncii științifice și tehnice a fost enorm, calculele și experiențele nenumărate, îndrăzneala uriașă.

Ideea aceasta este în prezent înfăptuită și experimentul dus la bun sfîrșit. Azi este clar faptul că realizarea stațiilor orbitale este de deplin posibilă și că de acum înainte cosmonauții lansați în spațiu nu se vor mai simți izolați. Ei își vor putea completa nu numai diversele rezerve, dar, atunci cînd va fi nevoie, li se va putea da ajutor, echipajele vor putea fi completate sau chiar înlocuite, fără ca zborul navei cosmice să fie întrerupt.

A fost înfăptuită o etapă de mare însemnătate, care apropie cu mult momentul cînd omul va ajunge pe Lună și pe planetele apropiate.

A.P.N.

însemnări vechi și noi

— într-o comună din Bărăgan —

Text de Sergiu ANDON
Fotografii de Eugen IAROVICI

«Consiliul artistic» ajută pe directorul căminului cultural, Grigore Ion, la alegerea unei noi piese pentru echipa de teatru. ▲

◀ Sîntem la un liceu orășenesc? Nu! În laboratorul de fizică al școlii din Săveni.

În partea de miazănoapte a Cîmpiei Bărăganului, unde-i mai domoală lalomița, mai dornică de a-și lepăda oboseala în puterea Dunării, părăsind șoseaua națională, te întîmpină o placă pe care este înscris numele comunei SĂVENI.

Am pătruns pe ulițele ei largi, oarecum descumpănit de perfecta lor simetrie, de aspectul îngrijit și nenumăratele case vădit noi care le încadrau. Aveam să aflu, la Consiliul Popular, că numai în ultimii ani localnicii și-au construit aproape 400 de case din cărămidă, după gustul și nevoile lor. Tot aici, răsfoind manuscrisul unei monografii întocmite prin 1935 de un cinstit și inimos dascăl, D.D. Cucută, am aflat că în anul 1900 comuna avea doar 165 de case — fiecare cuprinzînd o singură încăpere sau cel mult o încăpere și tindă — ce erau durate din nuiele lipite cu pămînt. Mai erau, în acele vremuri, și cîteva zeci de familii care vițuiau în 25 de bordeie. Cum s-a încropit această așezare atît de oropsită, am aflat-o mai tîrziu, tot din însemnările monografice ale dascălului Cucută. Mînați de sărăcie și exploatare, la începutul veacului XVIII, mai multe familii de țărani din valea Dunării, dinspre Rîmnicu Sărat și Cislău, de pe meleagurile Buzăului, au prins calea bejeniei, în căruțe acoperite cu poloage și, sperînd să smulgă țarinii aride o bucată de mămăligă, s-au stabilit pe aceste locuri. La început nu s-au bucurat nici măcar de bordeie. Din primăvară, de la semănat, *pînă tîrziu în toamnă*, la culesul porumbului, rămîneau în cîmp cu întreaga familie. Pînă au desțelenit pămîntul și, cu trudă neînchipuită, au

8 MARTIE

—într-o comună din Bărăgan —

strîns primele banițe de boabe, au intrat datori la moșierul Aurel Pană, care, în cîțiva ani, i-a lăsat săraci lipiți.

Așa cum apa rupe malul, moșierul a înghițit orice proprietate din jur. Țăranul nu mai putea trece la parcela lui, deoarece ar fi călcat pe moșia boierului. Acesta avea grijă în schimb, la orice arătură, să încalce răzoarele. Și, încetul cu încetul, ajungeau neputincioșii lui vecini să-i vîndă palma lor de pămînt pe mai nimic.

S-a rotunjit moșia boierului la 5 000 ha. Dar lăcomia nu avea margini. Pană a început să se bage și în vatra satelor, de nu mai avea nici găina unde ciuguli. «Cumpăra», demola, ara. Doar numele de «Ciineasca», dat parcă după sufletul jecmănitorului, mai amintește de un sat dispărut astfel în acele vremuri vitrege.

Iată de ce ajunsese Ion Leonte, argat fără o palmă de loc, să se bucure că nevasta lui avea ca zestre... un pogon și un sfert de pămînt (din care au hrănit apoi 7 copii). Iată de ce statisticile anului 1929 arătau că, în comună, 6 familii din 7 erau de țărani săraci, circa 600 de gospodării avînd la un loc 107 cai, 140 de vite și aproximativ o oaie în fiecare curte.

DE PE IALOMIȚA PE TAMISA

Iată-ne dar la începutul anului 1969, cînd unul dintre fiii aceluiași Ion Leonte despre care am vorbit mai sus a ajuns în zilele noastre căpitan. Iar un băiat al poștașului Ilie Pîrvu este ofițer de marină — cu studii în străinătate — și a navigat cu nava-școală «Mircea» pînă la Londra. Trei dintre cei șase băieți ai lui Costea Musgoci — care a mînat 26 de ani boii moșierului — sînt tractoriști, un al patrulea — șofer, iar un alt fiu al acestui argat — care timp de 26 de ani a dormit în paie, printre vitele boierului — gospodărește, ca vicepreședinte al consiliului de conducere, averea de 23 de milioane a C.A.P. din comună. Dumitru Mocanu, orfan, care a trudit din greu să poată supraviețui, se bucură de zece copii, toți tractoriști, elevi sau... preșcolari.

Sînt încă tineri foștii copii care-și petreceau altădată viața mergînd «în excursie cu vaca». Și, fără a uita propria lor copilărie, găsesc astăzi foarte firesc ca fiii lor să învețe într-o școală nouă, cu o bază sportivă în aer liber, cu sală de gimnastică, să cînte într-o orchestră și să meargă, vară de vară, în excursii adevărate.

Ce scurt și ce lung în același timp este drumul de la școala cu o singură sală de clasă, construită din gard lipit, încălzită cu lemne și coceni, deservită de un învățător suplinitor plătit de țărani cu 1,50 lei pe cap de om, la școala de astăzi, cu 15 săli de clasă, laborator, sală de muzică, cu încăperi pentru cercurile de artă plastică și fotoamatori, de lectură și televizor! 29 de cadre didactice instruiesc 862 de elevi. Drumul către învățămîntul modern, bazat pe metode audiovizuale, trece prin momentul anilor 1949-1954, cînd au fost alfabetizați cei 600 neștiutori de carte ai comunei. Minivioriștii care — cîștigînd locul I la concursul județean — se pregătesc pentru faza pe țară a Concursului cultural-artistic al pionierilor, minisportivii echipei de handbal — care au cîștigat anul trecut cupa județeană «23 August» — sînt copiii celor care, la vîrsta lor, abia știau să zîmbească.

POVESTEA UNUI «CĂPOS»

— Eu nu m-am scris de la început în cooperativa agricolă. Eram căpos — spune Dumitru Mocanu. Și cu toate că am înțeles că e mai bine, tot nu mă înduram să mă despart de palma mea de pămînt. Abia scăpasem de sărăcie, după reforma agrară făcută de comuniști. Eram mulțumit că vîndusem tot porumbul ca să-mi cumpăr căruță cu cal. Dacă aveam cal și căruță, credeam că nu-mi mai trebuie nimic. Venea pe la mine unul — Manea Bogdan — și mă

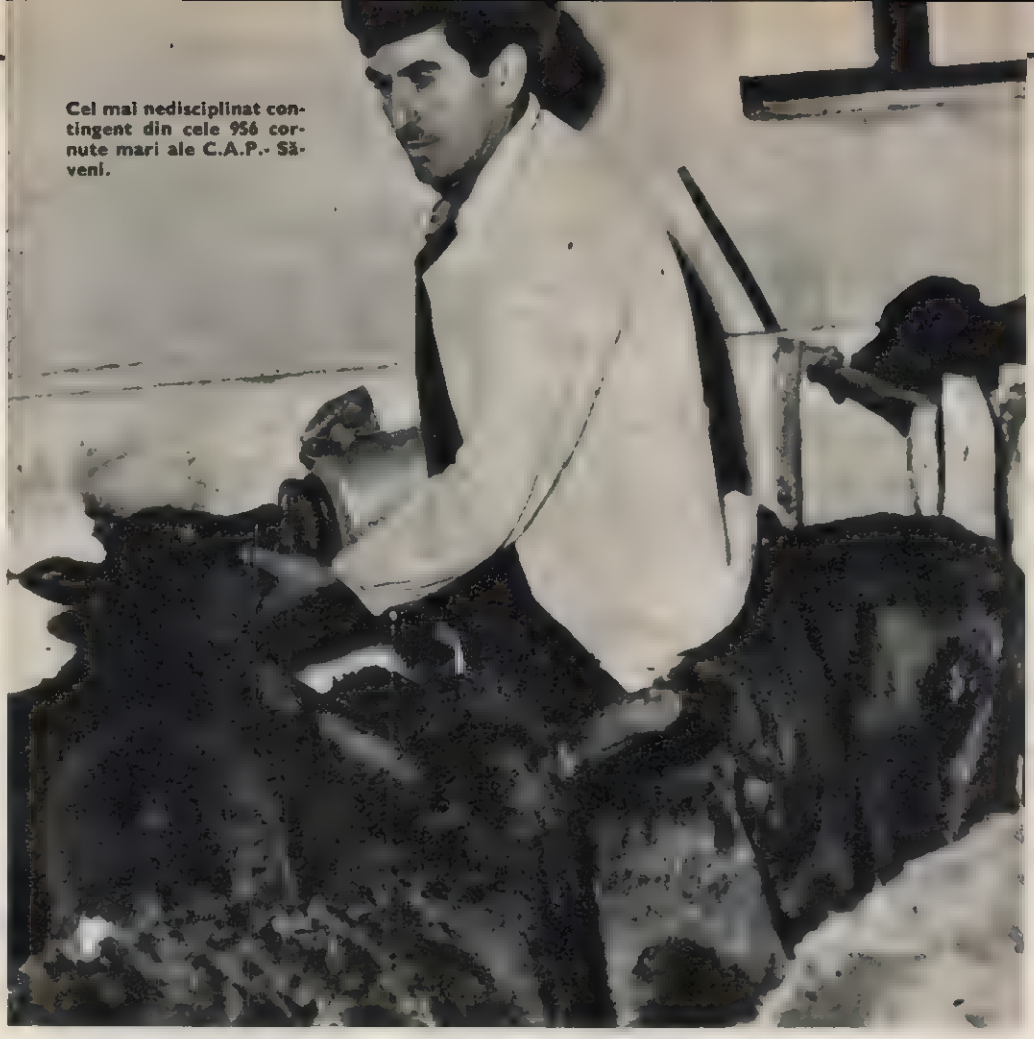

Cel mai nedisciplinat contingent din cele 956 cornute mari ale C.A.P.- Săveni.

Portul și dansurile ialomițene nu trebuie uitate. Au această grijă și cele trei soliste ale echipei de dansuri ale căminului cultural.

BREVIAR

«Mass-media» locuitorilor din Săveni-Ialomița: 313 televizoare, 302 aparate de radio, 1 600 difuzoare, 1 033 abonamente la ziare, 1 153 abonamente la reviste. Noul se mai manifestă prin existența a două biblioteci, una a școlii, alta a căminului cultural — secunda cu un fond de 10 095 volume

Am greși dacă am vorbi despre această comună din Bărăgan fără a aminti numărul de cadre cu pregătire medie și superioară stabilite în localitate; sau despre nepotolita activitate a medicului Sergiu Marcoci, tipul omului care sfințește locul. Loc sfințit înseamnă, în cazul de față și printre altele, un dispensar uman cu 21 de încăperi. Aceasta într-o așezare în care odinioară, din lipsa asistenței sanitare, se năștea într-un an 90 de suflete și mureau 59.

Comerțul a «regresat» — însă într-un anumit sens: Mercur era reprezentat între 1930 și 1940 de 8 circiumi și o dugheană. În prezent există numai două bufete. Țăranii își cheltuiesc azi banii în magazinele alimentare, de textile-încălțăminte, articole electrice etc. Cei din Săveni sînt însă nemulțumiți că nu au cofetărie, iar cîteva coafeze localnice, recent școlarizate, așteaptă spațiu pentru a-și desfășura talentele. Gospodarii comunei s-au decis ca în anul 1969 să construiască un modern complex comercial și de servire, care să aibă neapărat și salon de coafură.

La «statul major» al cooperativei agricole de producție. Ilie Crăciun, «Erou al Muncii Socialiste», e satisfăcut de propunerile vicepreședintelui consiliului de conducere, Ion Musgoci, privind amplasarea culturilor în anul 1969.

Comuna Săveni se «concentrează» pentru a crește și pe verticală.

îndemna să intru în C.A.P. Eu îl tot amînam, dar el nu se supăra și nici nu se dădea bătut. De la o vreme am tras seama că nu mai se poate, că-i spre binele meu și al copiilor, și m-am înscris în gospodărie.

— Iar acum?...

— ...Iar acum, uite: nici nu mai trebuie să bag lemne pe foc. Lucrează neamțul, merge dieselul (așa numește Dumitru Mocanu aragazul).

Nu știu cînd a pierit îndărătnicia lui Dumitru Mocanu, dar am aflat că la construcția școlii noi a efectuat, nechemat de nimeni, șase zile de muncă patriotică.

Istoria C.A.P.-Săveni se împletește cu victoria membrilor săi asupra marelui dușman dintotdeauna — seceta. Pe aici apa a fost mai la preț decît prin alte locuri. Că nici apă de băut nu exista în mai bine din jumătate de comună. În afară de opt fîntîni din partea de sud a satului, apa era atît de amară și de sărată încît nici vitele nu o beau, nici pentru spălat nu era bună. Oamenii de pe acele uliți o cărau cu donițe și cu butoaie. Acum întreaga comună are apă potabilă, iar cînd se trăgeau conductele, Dumitru Mocanu, ce își zicea «căpos», săpa voluntar, seara, cîte o porțiune de șanț, așa, ca să nu stea degeaba...

Într-un an secetos ca 1968 cooperativa agricolă a obținut în lunca irigată a Ialomiței (pe fostele sărături fertilizate prin amendamente și culturi perene) 5 600 kg porumb și 42 000 kg sfeclă de zahăr la hectar. Acesta este un preludiu la irigarea marilor suprafețe de pe platou, prevăzută pentru următorii ani. Dunărea va înainta pe capilarele de oțel o distanță de «numai» 30 kilometri.

La constituire, în 1951, C.A.P. cuprindea 38 de familii a căror avere comună era de 780 ha pămînt și un fond de bază de 158 000 lei. Astăzi, cele 1 234 de familii ale comunei lucrează împreună «moșia» lor de 5 043 ha. Fondul de bază — 18 000 000 lei — înseamnă, printre altele, 13 autocamioane, 4 tractoare rutiere cu 8 remorci, 11 aspersoare, 11 motopompe ș.a., fără a omite să amintim ajutorul pe care-l dau cele 44 tractoare ale I.M.A.-Hagieni, care deservesc C.A.P.

O dată cu cooperativa agricolă a crescut — ca gospodar și om politic — președintele ei, Ilie Crăciun, acest om modest și harnic ce poartă titlul de «Erou al Muncii Socialiste».

ÎNTOARCEREA

«Buceagul» gonește spre Țăndărei pe drumul pietruit. Șoferul îmi amintește că înainte vreme, cînd se înnămolea această singură legătură cu restul lumii, patru boi trăgeau greu un car cu trei saci cu boabe. Traversăm Ialomița pe noul pod de beton, cel pentru care foștii primari au strîns și au mîncat de atîtea ori banii țăranilor. Mă gîndesc la Dumitru Mocanu, care auzind că e gata podul, neîncrezător, s-a dus în mod special să-l încerce el însuși cu piciorul. Așa sînt învățați oamenii de pe aici, să meargă pe drum sigur. Și merg!

dragă mioara crivăț din galați,

Cred că scrisoarea dumitale merită un răspuns amplu. Pentru că dorești cu adevărat să afli, să înțelegi. Pentru că ai 17 ani, un mod de a gîndi asemănător cu al multor altor colegi de generație și îți exprimi părerile deschis, fără ocoluri. Și mai ales pentru că acum, cînd, după toate aparențele, televiziunea a început pregătirile în vederea celui de-al doilea Festival internațional de muzică ușoară, problemele pe care le ridici merită să fie supuse discuției: «Nu înțeleg, scrii dumneata, de ce nu-i admirați pe cîntăreții buni din țara noastră, cum ar fi Doina Badea sau Dan Spătaru. Și totuși socotiți acertă înzestrarea excepțională a Aurei Urziceanu» care, drept să vă spun, nu prea are succes la marele public. Aș vrea să-mi spuneți de ce vedeți în ea viitorul. Sînt o admiratoare a lui Dan Spătaru și totdeauna m-au bucurat cuvintele bune scrise despre dînsul. După cum sînt sigură că știți, a fost ales și anul acesta cel mai popular cîntăreț român, sînt sigură că datorită vocii lui. Cum s-ar putea explica altfel acest succes?»

Festivalul «Cerbul de aur» de anul trecut a fost prima confruntare adevărată a cîntăreților români de muzică ușoară cu confrații lor din străinătate. Au fost, după cum vă amintiți, depășiți în mod categoric, deși invitații străini nu făceau îndeobște parte dintre stelele celebre ale cîntecului. S-a vorbit și s-a scris mult, după aceea, de utilitatea confruntării. S-au cîntărit meritele și scăderile interpreților, ale compozitorilor, ale orchestrelor și ale publicului. În ceea ce-i privește pe interpreți, concluzia generală a fost că esențială este personalitatea artistică distinctă, originală. Muzica ușoară modernă nu este bel-canto. Este un gen complex, dificil, pentru care vocea melodioasă este uneori un atu, dar nu o condiție de existență și în nici un caz condiția suficientă de existență. Un cîntăreț trebuie să fie puțin poet, sau puțin muzician, sau puțin actor, de dramă ori de comedie, sau puțin clovn, sau..., dar în orice caz artist. Aptitudinea de a intona o melodie, de a reda corect o partitură muzicală simplă face parte din alfabetul cîntărețului, nu e însă cheia succesului lui. Televiziunea noastră pare a fi înțeles acest lucru. Tinerilor participanți la concursul de selecție «Steaua fără nume» li se cere, în primul rînd, personalitate. Numai că personalitatea asta e lucrul dracului. Sau ai, sau nu ai scînteia care s-o lumineze. Dacă nu o ai — totul e degeaba. Dacă o ai, e nevoie să știi din ce direcție să sufli în ea pentru a o înteți, să-ți cultivi cu perseverență darurile cu care te-a înzestrat natura, să consideri că o zi în care n-ai progresat este o zi de viață pierdută. Personalitatea nu poate fi mimată. Ai văzut neinspiratul concert de muzică ușoară (organizat probabil pentru o preselecție) în Sala Palatului, marți 14 ianuarie? Cu deosebire de prost gust au fost încercările unor tinere de a cînta «expresiv», încercări vădind o totală obtuzitate artistică.

Ajungem acum și la public, la vinovăția lui, care constă, în primul rînd, în lipsă de exigență. Dacă vom continua să ne mulțumim cu foarte puțin, vom ajunge în situația acelor iubitori de fotbal care își cocoloșesc cu atîta duioșie echipa preferată încît reușesc uneori s-o împingă sub limita inferioară a competitivității. (Apropo de fotbal, să sperăm că organizatorii festivalului nu vor invita anul acesta, pentru a ne ridica moralul, interpreți de nivelul reprezentativei unei provincii indoneziene).

Doina Badea și Dan Spătaru au fost, după părerea mea, vedetizați și plafonați înainte de vreme. Într-o competiție internațională serioasă (nu orice concurs poate fi considerat astfel — totul depinde de nivelul general al participanților) șansele lor ar fi destul de reduse. Doina Badea are o voce puternică, profundă, cu care ar putea face față la operetă, eventual la operă, dar continuă să fie neexpresivă, monotonă, stîngace în mișcări. Să luăm de pildă melodia «Ploaia și noi» de Vasile Vasilache. Ascultă discul înregistrat de Flavia Buref și vei înțelege cum, cu o voce mai puțin generoasă dar cu mai multă pătrundere artistică, se obține o realizare superioară. Cînd o cîntăreață aproape debutantă, ca Aura Urziceanu, nu știe cum să se îmbrace sau să se miște, lucrul nu are prea mare însemnătate: se arată atît de dornică să învețe, să se perfecționeze, încît fără îndoială că își va depăși aceste stîngăcii. Doina Badea nu dă însă impresia că ar resimți nevoia de a se mai autodepăși în vreun domeniu.

Dan Spătaru are o înfățișare simpatică, o dezinvoltură modernă, dar vocea lui, destul de oarecare, nu este compensată de o pregătire muzicală care să-i permită să abordeze tonalități mai dificile, de un stil de interpretare original, de un repertoriu care să-i solicite o înzestrare muzicală sau poetică specială. Dacă aș fi participat la votul pentru cel mai bun cîntăreț de muzică ușoară l-aș fi ales pe Cornel Fugaru, artist complet și în plină efervescență creatoare. Sau, dacă nu, pe vreunul dintre tinerii octori care cîntă cîteodată la televiziune. Nu însă pe Dan Spătaru. Dumneata invoci argumentul că «are voce». Dar, din acest punct de vedere, Jean Păunescu îi este infinit superior. Și nu numai el.

Cu Aura Urziceanu lucrurile stau cu totul alt fel. Este unica noastră cîntăreață de jaz, gen deosebit de dificil pentru că presupune o voce neobișnuit de suplă, o mare muzicalitate și, încă mai important, aptitudinea de a crea. Cîntărețul de jaz este într-un continuu dialog cu orchestra, care îl solicită mereu să dea replici, să fie el însuși violoncel și saxofon, pian și flaut, să improvizeze. Într-o cronică la recitalul pe care Aura Urziceanu îl dă, în aceste zile, împreună cu Edmond Deda, Nina Cassian scria despre «vocea ei neverosimilă, de o rară agilitate și puritate de ton, dar, mai ales, de o mare vitalitate și capacitate de trăire a dramei melodice». Cu Aura Urziceanu aș merge, fără teamă, la orice întrecere internațională. Doar de concurența Ellei Fitzgerald mi-ar fi frică.

Felicia ANTIP

carnet

de **SZÉMLER Ferencz**

FLORICA

Nu-mi iese de fel din cap articolaşul acela de nici cincizeci de rînduri scurte pe care l-a fost publicat poetul Eugen Jebeleanu într-un număr din anul trecut al revistei Contemporanul, sub titlul «Dincolo de moarte»! Spunea poetul, în acea scriere, că pe dată ce se culcă aude podina scîrţîind. Şi-atunci ştie că fiinţa iubită vine spre el, ca odinioară, îl lasă să o sărute, doar că din părul ei auriu îi pică pe pernă cîteva fire de nisip...

Poetul nu spune despre cine e vorba, dar atmosfera ce se degajă din scrisul său are darul de a-mi aduce în faţa ochilor o fiinţă în genul Diotimei lui Hölderlin. Atmosfera ne aduce aminte de Etelka cea cîntată de Petőfi. Asociaţia de idei ne-o evocă, peste voinţa noastră, pe Leonora, iubita moartă a lui Poe. Iar noi toţi ştim cine e fiinţa dragă, cu păr bălai, pe care el nu o numeşte. Noi toţi ştim că e Florica. Florica Cordescu, soţia poetului. Minunata pictoriţă, graficiana modernă cu ochi plini de prospeţime, care de-abia de un an, doi ne-a părăsit atît de neaşteptat, încît dispariţia ei e adevărat subiect de tragedie.

Simţămîntul de ireparabil ne strînge inima.

Gîndurile îmi sînt răvăşite de icoane din trecut, cărora nu le pot pune stavilă. Şi fiecare dintre ele adaugă un nou val de amărăciune durerii celei vechi.

Îmi apare în faţa ochilor freamătul expoziţiei literare ce s-a ţinut, la timpul său, în sala mare a Casei centrale a armatei. Acolo le-am cunoscut: pe ea şi pe sora ei geamănă, care îi seamănă leit. Îmi apar apoi icoane de-ale unei vilegiaturi petrecute pe litoral, la Mangalia. Icoane dominate de huietul valurilor, de mîngîierile călduţe ale talazurilor. De ţipetele vulturilor-pescari. De figura neverosimil de suplă, de fragilă, a Floricăi. Figură ce însufleţea pustiul kilometric al nisipurilor plajei...

Şi-apoi prima lor locuinţă: subsolul uneia dintre casele de pe strada Aviator Tetrat. Şi cea de-a doua: cea din sala cu grinzi, de la etajul doi, din strada Arhitect Mincu. Şi-apoi a treia, din strada Grigore Mora 36 ..

Şi peste tot tablouri, mape, schiţe, acuarele, desene. Printre care şi un portret al meu, început dar în veci neterminat. Precum şi unul care atîrnă-n perete aici, la noi, de numeni ştiut. E firesc să fie aşa, căci a fost desenat în joacă, pe hîrtia ce servea drept faţă de masă, la un restaurant.

Şi-mi vin în minte taifasuri despre viaţă, despre copii, despre gospodărie, despre opera poetică a soţului ei. Şi rar de tot — şi şi-aruncî cu foarte multă modestie — despre propria-i artă. Şi vorbe despre ea cu cei ce o cunoşteau şi o îndrăgeau... Cu Bölöni György, prietenul parizian, de pe vremuri, al lui Brâncuşi, care o aprecia mult pe Florica. Cu Tolnai Gábor, academicianul, care îi iubea cu atîta devotament pe soţii Jebeleanu. Cu Király Istvan, estetician şi profesor universitar, de care îi lega o caldă prietenie ce dura de ani mulţi... Şi ultima noastră întîlnire, la Sinaia, cînd încă nici unul din noi nu bănuia nimic...

Simţămîntul ireparabilului ne strînge inima.

Mi-a picat deunăzi iarăşi în mînă, întîmplător, volumul de traduceri ale lui Jebeleanu, *inutulat «Poeţi maghiari»*. Se-împlinesc azi-mîine două decenii de la apariţia lui în Editura Uniunii scriitorilor. E o selecţie din opera poetică a lui Petőfi, a lui Ady, a lui József Attila, a lui Radnóti Miklós. Portretele acestor poeţi, ce se găsesc în fruntea fiecărui capitol, au fost desenate de Florica Cordescu.

Îmi plimb ochii pe cele patru portrete trasate-uşor de peniţa nevăzută muiată în tuş. Cu cîtă necăutată simţire au fost sesizate şi relevate trăsăturile caracteristice ale fiecăreia dintre figurile înfăţişate! Şi totuşi cît de pregnantă urmă a lăsat mîna care le-a dăltuit!

Spectatorul rămîne oarecum uluit cînd bagă de seamă că din dosul obrazului caracteristic al fiecăruia dintre acei poeţi apare, ca prin miracol, acela al Floricăi. Din fiecare portret, fie că acela îl înfăţişează pe Petőfi, fie că îl înfăţişează pe Ady, pe József Attila, pe Radnóti Miklós, din ţinuta capului, din privire, din linia frunţii, din cuta părului ne priveşte acelaşi obraz gingaş, diafan, blînd, zîmbitor, de neuitat.

Obrazul Floricăi.

Mi se strînge inima.

Nimic nu se mai poate repara.

spectacol pe glob

● Drama lui Jean Genet, «Les bonnes», a fost pusă recent în scenă de Maurizio Scaparro. După un scurt turneu piesa a fost reluată la Roma. În rolurile principale apar Miranda Martino (în fotografie) şi Anna Maria Gherardi.

● Populara emisiune-concurs a radioteleviziunii italiene, «Canzonissima», a reunit în sala Delle Vittorie din Roma vedetele muzicii uşoare italiene, ca şi un public entuziast, dornic să le vadă şi să le audă în direct. Cei ce au obţinut un bilet îşi aşteaptă în stradă idolul, pe care-l sufocă cu manifestaţiile de efuziune. Iată o asemenea scenă în care Mina încearcă să scape cu fuga de asaltul unor prea meloman mateloţi.

● Alături de piesa scriitorului Habib Boularis, *Murad al III-lea*, pe scena Teatrului municipal din Tunis este prezentată şi comedia *Întreţi pentru public*, o imitere amuzantă în culisele culiselor teatrale. Fotografia noastră reprezintă o scenă din spectacol.

● Înainte de a pleca într-un lung turneu pe continentul american, Teatrul de pantomimă din Wroclaw a dat o serie de spectacole în Cehoslovacia, evoluînd la Praga, Plzen, Brno etc.

literare

de **Valeriu CRISTEA**

Virginia WOOLF: „DOAMNA DALLOWAY“

O poezie inefabilă se ridică, într-un strat omogen, deasupra psihologismului tenace, iterativ, al autoarei. E însăşi respiraţia vieţii, foşnirea ei imperceptibilă, durata care palpită ca un ţesut viu. Prin ce procedeu se formează această tulburătoare atmosferă, pe care cititorul, sufocat de repetate plonjări, o inhalează avid, în doze masive, într-o proză de virile prospecţiuni dispuse pe verticala cea mai ameţitoare? Prin aceea, în primul rînd, că Virginia Woolf densifică într-un chip uluitor realitatea psihică a personajelor, care devin în opera sa nişte saci grei de impresii. Ele mimează o direcţie, o ţintă a mişcării, ca manechinele vii la o paradă a modei, deşi de fapt nu vin de nicăieri şi nu merg în nici o parte, mulţumindu-se să-şi întoarcă pe dos veşmintele lor felurite ca să ne arate mereu acelaşi revers de ţesătură inextricabilă. Din care autoarea ştie, ca puţini alţii, să tragă un fir, două, nenumărate.

Cititorul acestui roman vede rar lumina zilei. El se află aproape tot timpul înlăuntrul personajelor, bombardate fantastic de mii şi milioane de impresii, precum pereţii interiori ai unui accelerator foarte modern de care se izbesc incontinuu particulele de materie într-o valpurgie nucleară. Lectura devine aici o cursă pe un traseu aproape numai de tuneluri. Dacă apare o gură de lumină e semn că o gură de întuneric se află în apropiere. Tentativa Virginei Woolf este de a cuprinde omul în totalitatea lui, de la fulgurări de senzaţii la erupţia ideativă, intarisabilă, de la cuvinte la gesticulaţie. Într-o singură suflare sintactică scriitoarea informează despre toate etajele activităţii psihice, vizată în marea complexitate a paralelismelor, suprapunerilor, interferenţelor ei pline de neprevăzut. Şirul de idei e situat în contextul senzaţiilor de moment, actuale, şi pus sub acolada unui gest exterior precis. În aceeaşi secundă, de exemplu, un personaj simte căldura soarelui în spate, se gîndeşte intens la un anumit lucru şi «ştie» că traversează o stradă. Tehnica e a concomitenţei, tentativa şi drama Virginiei Woolf fiind de a reda o realitate de simultaneităţi, cum este psihicul, printr-o artă de succesiune, cum este literatura.

În romanul *Doamna Dalloway*, construit ca un decameron de monologuri interioare, prescurtat şi redus la o singură temă, scriitoarea coboară cu o foarte complicată aparatură în profunzimea sufletului omenesc. Un periscop se înalţă totuşi din cînd în cînd la suprafaţă, înregistrînd gesturi, peisaje. Dar cea mai mare şi mai importantă parte a activităţii scriitoarei se desfăşoară în adînc. O consecinţă a psihologismului Virginiei Woolf, care transformă fiecare personaj într-o enormă masă psihică, e de a restabili sfînta egalitate dintre oameni. Ca în faţa unei instanţe celeste, personajele cărţii se află pe aceeaşi treaptă. Căci dacă din punct de vedere social, moral sau intelectual eroii romanului se dispun într-o ierarhie inevitabilă, ei se echivalează în schimb într-un plan vital şi existenţial prin forţa şuvoiului psihic, aceeaşi la toţi. Vorbeam la începutul acestor rînduri despre poezia inefabilă a cărţii. Sursa ei se poate identifica acum mai uşor. Căci ce este ea dacă nu vibraţia fină, simfonia amplă, în surdină, a acestor stupi psihici — personajele Virginiei Woolf?

Tema centrală a acestei proze e timpul. Şi ne întrebăm acum dacă psihologismul exhaustiv al scriitoarei, care stoarce fibra psihică la maximum, ca pe un burete, nu provine tocmai din teama de timp, de caracterul lui ireversibil? Căci singurul mod de a «opri» timpul în loc e crisparea individului în introspecţie. Sub reflectorul acesteia intervalul psihic se divide într-un mărunţiş de clipe care ne face să ne credem mai bogaţi. Se obţine astfel mirajul necesar: creşterea duratei. Pentru personajele Virginiei Woolf timpul se dilată şi se contractă în modul cel mai capricios. Dar bătăile cloporului Big-Ben îi aduce pe toţi la ordine, obligîndu-i să-şi corecteze şi să-şi potrivească ceasornicele lor fantastic-subiective după acele inexorabile care măsoară pretutindeni în calea eroilor, parcă în deridere, Timpul Obiectiv: «Fărîmiţînd şi tăind felii, împărţind şi subîmpărţind, ceasurile de pe Harley Street ronţăiau din ziua de iunie, dădeau sfaturi de supunere, exaltau autoritatea şi lăudau în cor supremele avantaje ale simţului măsurii, pînă în clipa cînd movila timpului căzu atît de mult încît un ceas comercial, atîrnat deasupra unui magazin din Oxford Street, anunţă, vesel, fratern, ca şi cînd pentru domnul Rigby şi Lowndes ar fi fost o plăcere să dea gratis această informaţie, că era ora unu şi jumătate».

cronică satirică

de Teodor MAZILU

PATRONUL

Are un aer protector, de Mecena generos și durduliu, și, cînd ți-e lumea mai dragă, îți amintește că te-a făcut om.

El te-a făcut om. El ți-a dat stimă și apartament, nevastă și carieră, prestigiu moral și concediu la Sinaia, cu alte cuvinte, el te-a făcut om.

— Hă, dacă nu eram eu și acum zăceai într-un fund de provincie.

Bineînțeles, tu n-ai vrut să fii om. Dar el te-a silit, te-a împins și te-a zgîlțîit, cu el nu merge să te eschivezi. Te-a scos din nori, te-a curățat, ți-a pus o floare la butonieră și ți-a dat o slujbă onorabilă.

Bineînțeles, nu poți să devii om, în accepția domniei-sale, dacă nu-i plătești o anume taxă. Pe gratis, nu scoate pe nimeni din marasmul moral. Desigur, admite să-i achiți recunoștința în rate, dacă ești băiat bun îți asigură anumite facilități. Îți ridici fruntea spre soare, dar pentru această demnitate impozitul de recunoștință e absolut obligatoriu.

Asta e meseria lui. Să facă oameni. Să te înainteze pe schemă. Să modeleze caractere. Mereu își laudă activitatea. Pe mulți i-a făcut el «oameni». Nu precizează ce erau aceștia înainte de a-i atinge el cu bastonul magic. [illegible] — acum sînt oameni. El i-a scos de la naftalină, el i-a făcut oameni.

Cere tuturora însă recunoștință veșnică — toți acești oameni îi devin argați. Mereu le amintește taxele la care sînt obligați.

— Să nu uiți că te-am făcut om.

— Să-mi aduci vin de sărbători, că te-am făcut om.

— Să vii să-mi repari televizorul, eu te-am făcut om...

Fiind atît de generos, a scăpat definitiv de grija întreținerii apartamentului. Cînd i se deranjează instalația electrică, nu plătește din buzunarul lui, își amintește de un individ pe care l-a făcut om, și-l pune la muncă... Pentru nici o treabă nu se deranjează. Și de biletele de tren are grijă tot un individ pe care l-a scos din mocirlă.

Trebuie să-și curețe parchetul. Stă și se întreabă ne ar fi demn de această nobilă sarcină...

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

UMOR

stop-cadru

de Romulus RUSAN

DIN JURNALUL UNUI INVENTATOR

«Dacă aș spune că ghișeul este un simbol de birocrației, n-aș face decît să proclam o arhibanalitate. Dar dacă aș încerca să fac o clasificare a birocrației în funcție de specificul și dimensiunile ghișeelor din București, sînt sigur că aș fi foarte original».

Aceste două fraze m-au fulgerat — notați acest lucru, pentru că ideile se nasc de obicei în locuri mai nepotrivite! — exact la Academia Republicii Socialiste România. Bineînțeles, în fața ghișeului din marele, maiestuosul corp de clădiri pe care scrie: «Registratura». Ele, frazele, vor constitui sîmburele viitorului proiect de invenție pe care-l voi înainta în curînd forurilor de specialitate sub titlul: «Locul și rolul ghișeelor — mijloace de evidență și măsură în birocratologie». Contribuție care (sînt sigur!) va pune puțină ordine în atît de controversatul domeniu.

«Avem sau nu avem birocrație?» «Este birocrat adevăratul birocrat sau, dimpotrivă, cel ce susține că adevăratul birocrat ar fi un birocrat?» — întrebări de felul acesta vor fi, o dată pentru totdeauna, apuse pentru că proiectul meu va înlătura orice posibilitate de dubiu. El va detecta cu exactitate nu numai existența, dar și cantitatea de birocratism dintr-o incintă și va infirma definitiv calomniile după care acest fenomen ar fi pe cale de dispariție.

Dar, pentru ca să nu credeți că sînt un exaltat (sau că ideea mi-ar fi venit altundeva decît la Academie, sau că — Doamne ferește! — am împrumutat-o de undeva!), vă voi evoca, pe scurt, circumstanțele în care s-a produs

Era o splendidă dimineață de iarnă, iar eu avusesem în noaptea, nu mai puțin splendidă, care trecuse o strălucită și stranie revelație. Se făcea că academicianul X (nu dau nume, pentru că participarea sa la invenție este, cum veți vedea, cu totul auxiliară) mă numise șeful unei subcomisii pentru studierea legăturilor dintre știință și practică. Cu un gest blînd, părintesc, ilustrul savant puse mîna pe creștetul meu de novice și-mi spuse: «Caută-mă mîine la sediul din Calea Victoriei 125. E o curte spațioasă, împrejmuită cu grilaj. Treci prin poarta larg deschisă, pentru automobile, apuci la dreapta, intri pe ințiia ușă pe care o vei vedea. Un portar cu chipiu, care va sta de vorbă cu un consătean, se va face că nu te vede, apoi, după ce vei fi urcat minimum patru trepte spre biroul meu, te va interpela cu promptitudine: «Alo, tovarășe! Unde mergi?» Îi vei spune cu cît mai mare blîndețe: «M-a chemat tovarășul academician X. Poți să dai un telefon?» Și vei întinde mîna spre aparatul pe care consăteanul portarului se va sprijini distrat cu palma. «Nu, ăsta e un telefon oficial!», va zice portarul, protejînd punctul temporar de sprijin al consăteanului și înălțurînd, scîrbit, gestul tău temerar. «Du-te la registratură — va mai zice, schimbînd, bucuros de izbîndă, persoana gramaticală — și cere un bon pentru tovarășul X»... Te vei duce apoi la registratură, mai continuase în vis academicianul. E o clădire austeră, destul de mare în raport cu dimensiunile Academiei. Ceea ce vei vedea îți va fi de mare folos». Și, zicînd acestea, bunul meu sfătuitor se retrase ca într-o ceață.

Ceea ce spusese profeticul academician noaptea s-a întîmplat, în splendida dimineață de iarnă pe care v-o evoc, cu o precizie fenomenală. Iar acum, după scurta paranteză explicativă, să vă spun, cît voi putea de concis, ce am văzut, ce miracol a prezidat istorica mea descoperire.

Holul, de o nuditate sugestivă, debușa într-un **ghișeu**. Dar acest ghișeu întrecea toate așteptările și cunoștințele mele la un loc. Mai văzusem ghișee interesante. La Policlinica artelor (pînă atunci idealul meu în materie) ghișeul era atît de perfect adaptat scopului său încît trebuia să-ți cobori capul la nivelul stomacului pentru a putea vorbi cu distribuitoarea de bonuri. Aici, la Academie, ghișeul nu era decît la înălțimea coatelor, dar epata prin alte calități. De fapt, nici nu era un ghișeu obișnuit: era mai degrabă un coridor suspendat, de circa jumătate de metru lungime, prin care trebuie să-ți introduci vocea — și o dată cu aceasta gîtul, pieptul și, ca punct de sprijin, brațele îndoite în unghi ascuțit — pentru a putea conversa cu tovarășa registratoare. Dacă ați fost vreodată într-o mină și ați trecut pe brînci printr-o galerie auxiliară, vă veți imagina mai bine locul descris. Acesta se încheia cu un geam clasic — *banal*, aș zice prin scutul delicat al căruia conversația noastră se purtă în cel mai agreabil mod cu putință. Mă alesei cu cunoștințe dintre cele mai frumoase. Mi se spuse — de pildă — că, dacă bonurile pentru academicienii Y, Z și W se eliberează doar cu o zi înainte, iar pentru membrii corespondenți — indiferent de nume — în aceeași zi, bonul pentru academicianul X are nevoie de aprobarea secretariului acestuia, aprobare putînd să necesite între trei zile și o săptămînă. Că, prin urmare, va trebui să renunț la dorința mea de a mai revedea pe portarul cu chipiu — și, bineînțeles, pe X — în aceeași zi, acest lucru ieșind din rîndul uzanțelor academice.

Dar — ați ghicit — eu nici nu mai aveam nevoie de așa ceva. După cum cred că ați bănuit, ideea mea, enunțată la începutul acestor rînduri, țîșnise. În loc să ajung un biet șef de subcomisie pentru etc., etc., voi deveni cel mai senzațional inventator al anului. Numai de nu mi-ar lua-o cineva înainte. Cu concursul dv., sper ca secretul să fie păstrat.

strada

de Pop SIMION

P O A R T A

Mesteacăn e un sat-limită; geograficeșteș-a situat dintotdeauna la hotarul dintre două unități administrativ-teritoriale. A devenit ușor satul-minge, silit fiind să migreze de la stăpînirea din nord la cea din sud și viceversa. Vechile regiuni, prea întinse ca arie de cuprindere, greoaie, cu mare încărcătură birocrat-funcționărească, «uitau» de nevoile economice și social-culturale ale satului îndepărtat. Și apoi cum să investești într-un sat care azi e și mîine nu e?, se întrebau în sinea lor șefii locali. Ei știau prea bine că satul Mesteacăn e o dragoste fără speranță; fiind bogat în livezi și oameni fiind harnici, toate regiunile megieșe îl revendicau. Patriotismul local inventa tertipuri și lupte de cabinet, încît regiunea care avea sub aripă «teritoriul vremelnic ocupat» era lesne și urgent pusă în situația de «a-l vărsa», nu însă fără speranța secretă că îl va recîștiga, prin aceleași mijloace, curînd-curînd. Istoria satului se confunda cu desele «raionări» de care mesteceărenii se săturaseră cu de mere acre. Prea trăiau în flux și reflux și prea deveniseră pendulați între Ana și Caiafa. Ce să ceri și cui să ceri? «A, dumneaslor știați cedații. Vom fi puși în situația să-i vărsăm la prima ocazie», spuneau noii diriguitori, ori dacă nu spuneau așa gîndeau, ceea ce nu schimbă datele problemei. Loteria mergea, nesmintită, în virtutea unor forțe aproape oculte, în timp ce prefecerile dictate *legis* de societate se traduceau lent, jignitor de lent, iar adevărul și dreptatea soseau anevoie în satul-limită, în satul-minge. Mai ușor soseau delegații în acest loc «uitat de Dumnezeu», spre a întîrzia la țuica-gîrlă (poți adăpa și cai și autoturismele!) și la plăcintele crețe, cu brînză-usturoiașe. Venitul «pe teren» se bucura de foarte viu și zgomotos succes și pentru ca tovarășii delegați nu puteau fi deranjați de către cine vrei și nu vrei, pentru că satul, pur și simplu, nu avea telefon și nici nu s-a gîndit cineva să-i pună, tot în virtutea acelorași forțe aproape oculte (deși, precizăm!, satul e situat în șoseaua națională).

A durat asta pînă cînd mesteceărenii au declarat solemn: «Noi de azi încolo nu mai stăm ca muții, ne luăm soarta în propriile mîini!» Zis și făcut. Se decidea tocmai soarta județelor țării, iar țăranii din satul pățit nu împărtășeau punctul de vedere propus spre legiferare. Au făcut o delegație din trei țărani înfipți și o țărancă bărbată (un soi de Vitoria Lipan din «Baltagul») care s-au înființat la București, pe Dealul Mitropoliei, la Consiliul de Stat al Republicii; soseau pe cheltuiala obștei, cu diurnă și mesaj ferm: «Voim să ne alipim la județul Maramureș, vatra noastră străbună!», au afirmat trimișii, scoțînd din desagi scrisorile satului, teancuri-teancuri, legate cu sfoară. Ceea ce spuseseră ei pe gură scria satul negru pe alb, fum cu fum, suflet cu suflet. Consiliul de Stat a fost sensibil nu atît la partea sentimentală a doleanței cît la argumente: intrînd în perimetrul județului Maramureș, satul avea la doi pași școala, spitalul, iar distanțele spre organele de administrație erau substanțial micșorate comparativ cu varianta propusă în proiect. Voința lor a devenit, ce-i drept, greoi, dar a devenit, în sfîrșit, lege. Faptul a calmat spiritele, a stimulat energiile.

A trecut puțin, foarte puțin de la descrisul episod. Nu fac decît să consemnez cîteva realități economico-gospodărești ale noii situații. S-a instalat rețeaua telefonică, a luat ființă agenția poștală și telegrafică, s-a deschis grădinița de copii, un punct sanitar, cămînul cultural a fost reutilat, școala renovată din temelii, iar sătenii au cursă regulată de autobuz în oraș, la Șomcuta, și e pe cale să se înmulțească o brutărie sătească. Mesteacănul nu mai e satul-limită, e satul frunte, prima așezare pe care o străbate călătorul care intră în județul Maramureș. E «poarta județului», la propriu și la figurat, pentru că județul are într-adevăr o impresionantă poartă masivă din lemn de stejar, lucrată cu barda, în motive cu briu. Ei bine, poarta asta a fost mutată cu cîțiva kilometri mai la vale de către mesteceărenii. Mutată, cum? Cu sîrg și fierbere nemaipomenită, marcînd astfel statornicirea lor în matca pe care au voit-o. Momentul avea tărie de simbol și muncitorii de pe autocamioanele-macara trimiși cu tehnica să-i ajute n-au putut «evada» ușor din sat (s-a lăsat, zice-se, cu mîncare și udătură).

Satul cu povestea e înconjurat acum de zăpezi grele și ceți perpetue; am omis să vă spun că localitatea-i la altitudine, cățărată hîtar pe un buboi de deal, undeva aproape de cer. Dealul e spaima șoferilor. Nu te poți aventura iarna pe aici. Sîntem invitați pe acolo la primăvară, prin aprilie-mai, cînd țăranii satelor din preajmă, înșirate pe Someș, se uită în sus și exclamă sincer mirați:

— În Mesteacăn mai e zăpadă, fraților!

Albul miracol stăruie acolo sus și foarte puțini își dau seama că sînt prizonierii unei sublime erori: satul Mesteacăn e nins de floare, satul Mesteacăn e numai livezi, buboiul de deal dormitează în floare de măr și de cais. Promiteți-mi că în mai vă veți sui acolo sus, la Mesteacăn, să vedeți poarta maramureșeană, cu briu. E poarta prin care oamenii aceștia intră într-un alt ciclu de civilizație socialistă.

PE NOILE DRUMURI ALE SĂRII

Pe vechile drumuri ale sării

Pe celebrele «Via salaria», identificate de istorici pe cuprinsul României, s-au scurs şi în secolele următoare caravanele de care încărcate cu bulgări de sare. Cele mai însemnate căi porneau de la Ocnele Mari şi Slănic prin Giurgiu şi Oltenița, spre Adrianopol şi Constantinopol, sau de la Turda şi Ocna Sibiului spre Buda, Viena şi Lipsca. Că România a fost cunoscută din cele mai vechi timpuri pentru marea calitate a sării o dovedesc numeroase documente. În 1882 Serbia stabilește prețul sării românești la 16,1 franci suta de kilograme, în comparație cu cea austriacă evaluată la 15 franci suta de kilograme sau cu cea germană şi italiană al cărui preț nu trecea de 12,5 franci.

Nu e greu de înțeles ce câştiguri fabuloase realizau cămărașii ocnelor prin intermediul tranzacțiilor comerciale internaționale. Extragerea sării costa de altfel extrem de puțin: mâncare şi unelte pentru munca silnică a miilor de ocnaşi, şi în rest aproape nimic. Transportul blocurilor scoase la suprafață constituia o operație obligatorie, stabilită prin legile şi contractele încheiate între moşieri şi țăranii iobagi. Pentru aceştia din urmă, banala sare constituia o adevărată bogăție, iar procurarea ei se făcea cu bani grei. Într-o țară cu munți de sare, locuitorii trebuiau să-şi procure acest aliment organizând adevărate răzmeriță, aşa cum ne informează o scrisoare a vătafului plaiului Pârşcov către cinstitul isprăvnisat al Buzăului, din 1831. S-a întîmplat aşa «că a năvălit un norod de oameni... la malul sării şi-au încărcat unii cai, alții cu spinarea, în silnicie, lucru apilipsit după furia ce s-au arătat».

Fotografia noastră, realizată la începutul veacului, vă prezintă transportul sării pe unul din drumurile Slănicului.

(Urmare din pag 8)

chimia contemporană ar bate pasul pe loc, revenind la primele sinteze organice şi excluzînd cu totul din rîndurile ei prelucrarea superioară a reziduurilor petrolifere, producția materialelor sintetice şi industria farmaceutică. Fără clor n-am avea la ora asta în țară marile combinate ale petrochimiei, milioanele de obiecte din mase plastice, prospera industrie de agregate frigorifice (153 000 frigidere până în 1957), numeroasele întreprinderi de fire şi fibre sintetice, fabricile de cauciuc sintetic şi larga gamă a produselor medicamentoase. La toate acestea — un îndepărtat strămoş, banala sare gemă, părăsită cu milenii în urmă de mările şi oceanele cuaternarului. O materie primă de importanță covîrşitoare pentru dezvoltarea civilizației şi ridicarea generală a nivelului de trai. «Viitor de sare țara noastră are», obişnuia să spună regretatul profesor G.G. Longinescu, parafrazînd cunoscutul vers al lui Bolintineanu. Un deziderat scump, adus la scara realității abia în anii puterii populare. Industria de produse clorosodice a devenit o realitate. O tînără şi viguroasă ramură a chimiei românești, născută din gîndul şi fapta poporului nostru condus de înțeleptul său partid.

Uzina de produse clorosodice de la Ocna Mureşului, prima întreprindere de acest fel din România. Prin mărirea şi reutilarea acestei uzine, producția de carbonat de sodiu brut a crescut la 300 000 tone, ceea ce înseamnă de 8 ori capacitatea de producție a anului 1938. ▶

de Ilie ZAHARIA

DE MINIMIS NON CURAT PRAETOR

Există o părere, înrădăcinată la mulți conducători de întreprinderi, că ei trebuie să cunoască *tot* ce se întîmplă în întreprindere și să ia decizii privind cele mai mărunte chestiuni curente. Aceștia își fac un titlu de mîndrie și au o adîncă satisfacție că pot răspunde la orice întrebare li se pune în legătură cu indiferent care compartiment de muncă. Și trebuie să recunoaștem că sînt bine priviți, bine apreciați. Sînt așa-zișii conducători activi, operativi. Ei sînt tot timpul — zi și noapte — în întreprindere, pe șantier, în ateliere, la contabilitate, dau indicații, iau hotărîri prompte, modifică dispozițiile date, într-un cuvînt, se simte o conducere fermă.

Îmi amintesc de un pasaj dintr-o biografie a generalului De Gaulle: la sfîrșitul unor manevre, în ședința de analiză, comandantul manevrelor îl întrebă pe general despre unele amănunte în legătură cu aprovizionarea trupelor sale.

— Colonele cutare, răspunde, te rog, spune De Gaulle.

— Eu pe dumneata te-am întrebat, nu pe colonel, insistă șeful.

— Domnule general, replică De Gaulle, eu sînt comandantul corpului de armată, nu șeful aprovizionării ei.

Un vechi dicton latin glăsuiește: *De minimis non curat praetor.* Pretorul (un înalt funcționar) nu se ocupă de mărunțișuri. Dacă un director de întreprindere este copleșit din toate părțile și de toți cu multiple probleme — mărunte și importante — pe care trebuie sau nu să le rezolve personal, dacă își obișnuiește colaboratorii ca orice fleac să-i fie adus la cunoștință și oricare nimic să-i poarte apostila, atunci într-adevăr are nevoie de zi și de noapte pentru «activitatea» lui de «conducere». El se poate chiar lăuda: «la mine nu se întîmplă nimic fără știința mea» sau «viața mea este întreprinderea mea».

Și cînd este întrebat: «Cît timp mai ai de gînd să fericești populația (sau pe *beneficiari*, cum se zice în limbajul esoteric al economiștilor) cu produsul ăsta învechit?» sau «Cum te gîndești să orientezi activitatea întreprinderii în viitorii cinci ani, ținînd seama de tehnica nouă mondială, de piața mondială?» îți răspunde: «Crezi, tovarășe, că mai am timp să mă gîndesc? Nu vezi cîte am pe cap?»

Cred că fiecare dintre dumneavoastră cunoaște acea formă a *leneviei* care se manifestă ca *hărnicie*. Lenevia de *gîndire* sau — mai grav — incapacitatea de gîndire, de gîndire critică și creatoare, apare ca o *activitate* intensă și neîntreruptă. O altă formă a leneviei — sau a neputinței — este ocolirea problemelor grele, fundamentale, amînarea rezolvării lor: «Avem altele mai urgente, tovarășe».

Conducătorul întreprinderii, care prin definiție este un excelent organizator, va trebui să înceapă prin a-și organiza propria activitate. Și, desigur, a colaboratorilor săi. Un director bun n-are niciodată masa de lucru încărcată. În locul unui vraf de dosare prefer un bibelou. Directorul trebuie să controleze *personal* activitatea întreprinderii, dar în primul rînd să *organizeze* un sistem de control.

Directorul, așa cum îl văd eu, are totdeauna timp. Timp să gîndească, să se documenteze, să se sfătuiască, să prevadă perspectiva dezvoltării întreprinderii și să propună măsurile cuvenite în acest sens.

Un director *răspunde* de *tot* ce se întîmplă în întreprinderea lui, dar nu trebuie să se *ocupe* de *toate*. Gîndiți-vă, tovarăși directori, la această aparentă contradicție și la modul cel mai potrivit de a o rezolva.

La Combinatul chimic din Rm. Vîlcea a intrat în funcțiune fabrica de produse clorosodice, prima din cele patru mari unități ale combinatului vîlcean. Saramura sosită de la Ocnele Mari printr-un saleduct subpămîntean lung de 5 kilometri (aproximativ 1 000 metri cubi pe zi) va hrăni în scurtă vreme și celelalte secții: fabricile de p.v.c., de alcooli pe bază de oxosinteză și cea de insecticide.

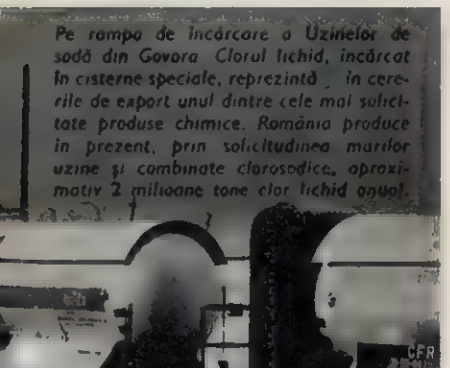

Pe rampa de încărcare a Uzinelor de sodă din Govora Clorul lichid, încărcat în cisterne speciale, reprezintă, în cererile de export unul dintre cele mai solicitate produse chimice. România produce în prezent, prin solicitudinea marilor uzine și combinate clorosodice, aproximativ 2 milioane tone clor lichid anual.

SUPERMAGAZINUL «ANCORA»

Acesta este numele — foarte potrivit pentru un oraș portuar — pe care l-a primit supermagazinul dat recent în folosință în cartierul Mazepa II din Galați. Instalat într-un local modern și spațios, noul magazin desface o gamă largă de produse alimentare proaspete și conservate.

ȘI TIMP, ȘI BANI

Formele de deservire în alimentația publică sînt din ce în ce mai variate. Iată încă una, introdusă de bucătăria de bloc (blocul-turn din fața Teatrului bucureștean de operetă): masa la domiciliu. Zilnic se pot obține, pe bază de abonament, două variante de meniu, la alegere, fiecare dintre ele cuprinzînd două feluri de mîncare și o prăjitură. Abonații beneficiază, datorită calității acestor meniuri, nu numai de economisirea timpului ce l-ar necesita prepararea acestor mîncăruri, dar și de importante economii bănești, costul unui abonament fiind de 49 lei pe săptămînă (7 lei pe zi) pentru o persoană.

CÎND PRODUSUL E DE CALITATE

La recentele contractări, Fabrica de confecții-Tg. Mureș a prezentat 120 de modele de canadiene și hanorace pentru toate vîrstele. Calitatea lor superioară a întrunit aprecieri unanime, astfel că întreaga cantitate de 300 000 canadiene și hanorace a fost contractată.

AUTOMATE

Un automat care «vinde» cărți poștale, timbre și rechizite poștale a fost creat de un colectiv de ingineri și tehnicieni de la Institutul de cercetări în telecomunicații din București. După opinia specialiștilor, mașina este foarte ingenioasă și dă bune rezultate. La același institut s-a construit și un automat original pentru schimbat monede. Sperăm să le vedem cît mai curînd în plină activitate nu numai poștală, dar și comercială în sensul cel mai larg al cuvîntului.

BACĂU: NOUTĂȚI PENTRU 1969

În planurile direcției comerciale județene Bacău au fost incluse, pentru 1969, și termenele de dare în funcțiune a unor noi unități, dintre care unele încă în această lună. Amintim:

— complexul comercial din cartierul băcăuan «Muncitorul liber» (magazin alimentar, legume, fructe, bufet și farmacie);

— magazinul universal din Moinești. Avînd două nivele, magazinul cuprinde raioane de produse alimentare (autoservire), articole de menaj și uz casnic, pîine, carne și mezeluri, la primul nivel; confecții, tricotaje, galanterie ș.a., la al doilea;

— complexul comercial Lucăcești (Moinești), ce urmează a intra în funcțiune în trimestrul al III-lea;

— complexul comercial din așezarea minieră Asău, în curs de construcție;

— «Barul tinereților» din Bacău;

— «Hanul Gherăeștii», unitate de alimentație publică cu specific tradițional, amplasată într-un cadru pitoresc, la intrarea în oraș pe șoseaua P. Neamț-Bacău,

— restaurantul «Intim», amenajat prin transformarea fostului restaurant «Trotuș», din Orașul Gh. Gheorghiu-Dej. Din sala urîtă, de dimensiunile unei hale, ale vechiului restaurant, s-au făcut 3 săli mici și plăcute, cu un pronunțat caracter de intimitate și, separat, un bar de zi.

ÎN 1969, ÎN APARTAMENTELE NOASTRE

În magazinele de prezentare și desfacere ale O.C.L.-«Mobila» din București vom găsi în acest an o cantitate mai mare de mobilier și într-un sortiment mai variat decît în anii precedenți. Menționăm cîteva dintre piesele «de rezistență» cu care va fi mai bine aprovizionată piața Capitalei:

Camera combinată E 040, produsă de IPROFIL-Militari, într-un gabarit subdimensionat, care să se pretexte apartamentelor cu camere de dimensiuni reduse. Avînd două variante (cu pat sau divan-studio, cu șifonier triplu sau numai cu două uși), garnitura se vinde cu prețuri ca variază între 6 000, 7 000 și 9 000 lei.

Sufrageria sculptată «Ruxandra», produsă de I.P.L.M.-București, în valoare de circa 16 000 lei, foarte solicitată de cumpărători, va fi livrată în cantități capabile a satisface toate cererile.

Camera de dormit «Anca» (produsă de «Arta mobilei»), cu un preț de circa 5 000 lei.

Sufrageria «Gioconda», o variantă îmbunătățită a sufrageriei «Mona Lisa», va fi livrată în cantități sporite — circa 3 500 garnituri — în acest an. Prețul: circa 5 400 lei (produsă de I.P.L.M. București).

ATENȚIE

TREI DEBUTANȚI RECONS

La lucru Lucian Pintilie e un *posedat*. Cînd pune în scenă un spectacol sau cînd realizează un film, e absorbit integral. Nimic altceva nu mai contează; orice altă preocupare i se pare derizorie, inutilă. În schimb, dacă e solicitat să vorbească tocmai despre ceva ce îl interesează, despre filmul sau montarea teatrală la care lucrează, devine circumspect, refuză să se explice și (viclean) ia un aer absent, se preface că-l preocupă fel-urite alte chestiuni, evident, fără legătură cu problema, evident, născocite ad-hoc. Impenetrabil și rezistent la curiozitatea indiscretă a reporterului, Pintilie *tace și face*.

Cam din primăvara-vara anului 1968 el trăiește (la modul lui, intens și total, cu o luciditate pasionată), «Reconstituirea», filmul inspirat din nuvela omonimă a lui Horia Pătrașcu. Punctul de plecare e un fapt divers, banal la prima vedere dar cu implicații și consecințe dramatice grave ca rezonanță. Doi tineri muncitori, buni prieteni, Vuică și Ripu, s-au îmbătat la o petrecere după absolvirea liceului seral și au ajuns la scandal și bătaie. Faptele s-au consumat. Dar pentru a fi înregistrate într-un *film cu scop educativ* realizat de cineclubul local, se organizează reconstituirea întîmplării. Acesta e subiectul propriu-zis. La reconstituire iau parte un maior de miliție, secretarul de partid de la fabrica unde lucrează băieții, directorul liceului seral, responsabilul bufetului unde a-a iscat incidentul și, bineînțeles, cei doi «eroi». Acum însă sînt speriați și rușinați de propria lor inconștiență din clipele beției și, buimăciți, nu se simt în stare să refacă gesturile, vorbele și înfruntarea huliganică, deși li se cere stăruitor tocmai asta. E prețul absolvirii de pedeapsă. În aceste condiții, tensiunea reconstituirii crește pînă la paroxism și duce la un deznodămînt-șoc, pe cît de trist pe atît de nedorit de nimeni. Să nu anticipăm însă mai mult.

După aproximativ două luni de filmări la Sinaia, unde toată echipa își stabilise cartierul general de la jumătatea lui august pînă spre sfîrșitul lui octombrie, «Reconstituirea» trece succesiv prin montaj, sonorizare, post-sincron etc., și se apropie de «linia de sosire». Sub semnul exemplar al acestei depline identificări între creator și obiectul creației sale, întreaga echipă îl urmează pe regizor. O rețea invizibilă de circuite spirituale i-a adunat pe toți în jurul animatorului care le-a insuflat o conduită unitară, le-a transmis, contagios, fixațiile, superstițiile, exuberanțele, intoleranțele și sclipirile lui de inspirație. Nu însă și mutismul.

Cine n-a avut prilejul să asiste direct la filmări, păstrează așadar o singură șansă de a afla cum a devenit film nuvela lui Horia Pătrașcu: să recompună totul, indirect, din relatările colaboratorilor regizorului. Și dacă printre ei unii s-au contaminat de la Pintilie — Sergiu Huzum, bunăoară, a căpătat și el un fel de alergie la interviuri — se găsesc totuși alții accesibili. Pe cei trei debutanți «descoperiți» de Lucian Pintilie îi simți din prima clipă supraîncărcați de impresii și gata să povestească. George Mihăiță, mezinul distribuției (abia a împlinit 20 de ani) e student în anul II la I.A.T.C.

Franchețea lui candidă, privirile naiv-istețe și un soi de robustețe visătoare, deschisă în fața bucuriilor și tristeților vieții, îl înrudesc cu personajul său, Vuică.

— Sigur, nici eu, nici partenerul meu n-am trecut printr-o întîmplare ca asta. Dar știm destule cazuri, am văzut situații asemănătoare. De aia cred eu că l-am simțit de la început pe Vuică și am putut să mă port cum se poartă el. Apoi am fost și ajutat să fiu natural, să intru exact în starea personajului. Cînd domnul Pintilie îți dă o indicație, totul ți se luminează în cap. El nu spune «fă așa» sau «fă ca mine» și nu cere să folosești mijloacele meseriei de actor. Te aduce pe neștiute să afli singur cum e bine să te miști, cum trebuie să spui ce ai de spus. Am lucrat cu mare plăcere la film și cel mai mult mi-a plăcut faptul că toată lumea voia să prindă adevărul situațiilor și atitudinilor. Nimic să nu fie artificial. Să nu se vadă că interpretează actorii, lucrurile să fie trăite direct și adevărat. Am repetat și am filmat fără machiaj, fără lumina reflectoarelor, așa cum am fi făcut totul chiar dacă nu se înregistra pe peliculă. Dacă regizorul sau operatorul aveau impresia că ceva ne stingherește, schimbau imediat unghiul sau compunerea cadrului. Nu noi mergeam după aparat, ci el ne urmărea în mișcare pe noi. N-am vrut să accept o dublură pentru scenele de bătaie. Am înghițit pumnii și palmele pentru că Vuică le înghițea și nu făcea să fie pus altcineva să mimeze profesional bătaia. Era poate o ispită gîndul că joc un rol mare într-un film, adică într-un fel devin, să zic, vedetă, dar nu m-am gîndit. Am înțeles că totul o să fie bine numai dacă nu-mi pun haina de împrumut, dacă mă port efectiv de parcă mi se întîmplă chiar mie totul.

Dintr-un alt unghi, Vladimir Găitan, mai matur și mai «profesionist» (e student în anul III tot la I.A.T.C. și a jucat deja la Teatrul de cafenea de la Casa de cultură a studenților), întregește și confirmă spusele lui Mihăiță. E un sucevean înalt, cu părul blond și cu priviri albăstrui-cenușii, de o blîndețe contrazisă de carura sa aspră, dură chiar. Mai reflexiv, îl preocupă condiția sa ca debutant în raport cu alți interpreți, actori de prestigiu și cu solidă experiență, ca Emil Botta, George Constantin, Ernest Maftei, Ștefan Moisescu.

— Toți au fost foarte drăguți și atenți cu noi. Pintilie a știut să creeze o atmosferă, un spirit de echipă, o solidaritate, încît nu am simțit decalajul dintre actorii profesioniști și noi, începătorii. Asta ne-a topit tracul, temerile, ne-a încurajat enorm. Ne-a dus pe toți spre simburele trăirii și emoției autentice. De exemplu, am avut revelația formidabilă că Emil Botta nu e un izolat, un om depărtat, intangibil, cum crezusem și cum își închipuie mulți. Dimpotrivă, a fost formidabil de apropiat de fiecare dintre noi. Ne recita versuri, discuta cu noi literatură, teatru, nu ne lăsa să ne simțim inferiori, cobora el spre noi. Formidabilă modestie. M-am atașat enorm de omul ăsta, copleșitor și ca actor și ca literat și, mai cu seamă, ca om. Personajul meu? Ripu e un tip aparte, însă nu e în afara lumii tinere pe care o cunosc. O anumită violență răbufnește în el, și atunci nu-și dă seama de urmări, acționea-

Eroii reportajului nostru: George Mihăiță, Ileana Popovici și Vladimir Găitan.

Așa e mai bine? Oare acesta e gestul pe care-l vrea Pintilie?

MOTOR !

ITUIE „RECONSTITUIREA“

zã din impuls. Mi-am dat seama, şi Pintilie (în primul rînd, el) mi-a amintit mereu, că un tip ca Ripu nu se compune actoriceşte pe tipare şi reacţii fixate dinainte. E nevoie de spontaneitate. Prin urmare, nu ajungea să cred în gestul pe care-l aveam de făcut la un moment dat, trebuia să simt că în clipa respectivă nu puteam face decît asta. Trag nădejde că am putut să-l găsesc pe Ripu, deşi ştiu sigur că adesea aceeaşi scenă, trasă în cîteva «dubleu», mi-a ieşit diferit, de la o filmare la alta.

Am lăsat-o special la urmă pe Ileana Popovici (este fata care din întîmplare face cunoştinţă cu cei doi şi devine involuntar martoră a reconstituirii), pentru că volubilitatea ei, aliată cu coloratura amănuntelor pe care le relatează, conferă o savoare specială acestei încercări de a cunoaşte «Reconstituirea» prin prisma debutanţilor. Deşi a apărut la televiziune în emisiuni de muzică uşoară, Ileana Popovici este, s-ar zice, cea mai neprofesionistă dintre tinerii interpreţi ai filmului. Studentă în anul V la secţia teoretică a Conservatorului, mărturiseşte fără fasoane că n-are veleităţi de stea de cinema. Mai mult însă: ceea ce a cucerit-o total lucrînd cu Lucian Pintilie a fost tocmai faptul că i-a cerut să fie ea însăşi. Nu i-a dat să înveţe un rol, ca unei actriţe, ci a contat pur şi simplu pe supleţea şi receptivitatea ei spontană, pe uşurinţa cu care improviza replici, atitudini, gesturi.

— Pentru mine săptămînile petrecute la Sinaia, filmările propriu-zise dar şi repetiţiile, pauzele, orele libere au fost încîntătoare. Echipa, camaraderia, legăturile care ne-au unit valorează pe planul experienţei mele de viaţă extraordinar de mult. Pintilie a obţinut toate astea de parc-ar fi avut o putere magică. De altfel şi la lucru are darul să te aducă la ce vrea el, la ce are nevoie pentru scena pe care o filmează, fără să forţeze nimic, pur şi simplu ca printr-o vrajă, telepatic, sînt tentată să spun. Ţin minte, într-o scenă trebuia să-mi fac o salbă de monede pe care le puneam pe şine să le turtească roţile unui tren. Pintilie şi Huzum, cu aparatul, erau de partea cealaltă a căii ferate şi, cînd a trecut trenul, ei mă filmau pe sub vagoane fără ca eu să-i văd. Cînd scena s-a terminat, aflu, spre mirarea mea, că tot ce am făcut a fost exact aşa cum îmi striga de dincolo Pintilie, pe care însă nici nu-l vedeam, nici nu-l auzeam. Un fel de telegheidare deci. Altădată, pregătind şi reluînd o scenă care nu ieşea bine, mi-a cerut, prin intermediul regizoarei secunde, Edith Mandel, să-i răspund lui George Constantin cu un rîs nepăsător. Eu am căutat să respect indicaţia primită şi dintr-o dată îl aud pe Pintilie cum începe să ţipe la mine: «îmi strici filmu', ce ţi-a venit cu rîsul ăsta prostesc?» Speriată, am şi izbucnit în plîns. Şi hohoteam disperată, fără să mă pot opri. La urmă a venit la mine, m-a îmbrăţişat şi m-a asigurat că plînsul a fost perfect. Camera înregistrase exact ceea ce Pintilie a şi dorit să obţină. Şi trucul la care a recurs şi-a dovedit eficacitatea. Nu pot să vorbesc despre film înainte de a-l vedea gata, dar o certitudine am. Aceea că «Reconstituirea» are la temelie o pasionantă investigare a realităţilor actuale, o dorinţă fierbinte pe care regizorul a aprins-o în noi toţi, ca pătrunderea noastră în comportarea personajelor să fie adevărată, necontrafăcută, vie şi proaspătă ca însăşi viaţa.

Nu peste mult timp noul film al lui Pintilie va ajunge la copia-standard şi apoi pe ecrane. Dacă aşteptările nerăbdătoare ale cinefililor îşi vor găsi justificare cînd «Reconstituirea» va începe să ruleze, va fi, într-o măsură, şi o confirmare a entuziasmului cu care cei trei debutanţi mi-au vorbit despre regizor şi despre realizarea sa.

Mihail LUPU

ACUZATUL

Vlado Müller, actor cehoslovac binecunoscut pentru inteligenţa jocului său, este interpretul Acuzatului.

Dintre multele întrebări care neliniştesc somnul contemporanilor noştri, cu neastîmpăr cehi Jan Kadar şi Elmar Klos revin mereu la una: care sînt dimensiunile responsabilităţii umane? Sau, cu alte cuvinte: a cîta parte din soarta semenilor noştri, cunoscuţi sau necunoscuţi, o putem lua pe umeri noştri? Cît de mult se întretaie destinul nostru cu cel al oamenilor de lîngă noi şi ce trebuie întreprins pentru ca toate la un loc să se integreze marilor cerinţe ale societăţii? Din astfel de întrebări s-au născut *Moartea se numeşte Engelchen*, *Acuzatul*, *Magazinul de pe strada mare* (e bine să amintim că *Acuzatul* a fost creat în 1964). Film-meditaţie, *Magazinul...* făcea rechizitoriul slăbiciunii omeneşti, slăbiciune tot atît de vinovată — în unele condiţii — ca şi lăşitatea ori trădarea. Acolo întrebările erau lăsate să plutească îndelung în jurul nostru, pentru că soarta individului era grefată pe un anumit moment, crucial, al omenirii. Film-anchetă, *Acuzatul* sfredeleşte strat cu strat, împingîndu-ne în acea zonă de maximă luciditate şi puritate, unde acţionează conştiinţa responsabilităţii fiecărui act. Acest film, static prin definiţie, cu intriga desfăşurată într-o sală de tribunal, cu rare flash-back-uri dincolo de zidurile acesteia, se urmăreşte cu o intensă participare, cu pasiunea cu care mergem pe drumul ideilor dintr-o carte citită în fotoliul de acasă. Nu atît ceea ce i se întîmplă directorului de întreprindere Josef Kudrna — acuzat de a fi aplicat (cu bună-credinţă de altfel) un sistem premial neaprobat de nimeni, la umbra căruia au acţionat răuvoitorii — îl ţine pe oameni cu sufletul la gură. Vreau să spun că filmul nu «se vede» avocăţeşte şi nici cu mintea individului amator de pierdere de vreme la procese. *Acuzatul* demontează, cu pricepere şi îndrăzneală, un întreg angrenaj de năzuinţi umane, triste sau posibile; în aşteptarea sentinţei cazului Kudrna, timp în care răbufnesc micile laşităţi, răfuieli, meschinării şi egoisme (vezi discursurile celorlalţi inculpaţi, ale celor care au profitat de încrederea şi insuficienta atenţie a directorului, ale celor puşi pe căpătuială), întrebarea «a delapidat sau nu eroul?» îşi pierde contururile. O altă îşi face loc, mult mai demnă şi mai ascuţită: în ce măsură încrederea de-a valma în oameni se confundă cu nepricepere de a deosebi cinstea de necinste, cît de culpabile sînt clipele omeneşti în care pierdem din vedere direcţionarea socială a fiecărui act? Este meritul lui Kadar şi al lui Klos de a ne rupe de terenul legislaţiei — unde, ca spectatori, totdeauna ne simţim destul de bine — pentru a ne muta pe un altul, poate mai puţin confortabil dar fără a cărui vizitare nu se poate trăi decît urît: al autocrutării.

Magda MIHĂILESCU

Metamorfoză contemporană

Între cele două imagini alăturate există în timp o distanță de 8 ani. Prima e o aducere aminte. Pentru că mai și uităm; pentru că peste imaginile mai vechi se suprapun în fiecare zi altele proaspete, și amintirile se estompează.

Acum 8 ani, în vara anului 1961, pe platoul de deasupra Galațiului mai rătăceau singuratice turme de oi. Și iată, au apărut primele semne ale viitoarelor transformări. Au sosit primele contingente de constructori și primele excavatoare. Iată așadar locul unde acum opt ani proiectanții imaginau viitorii coloși, iată foaia albă pe care primii constructori sosiți atunci aveau să scrie aici, cu oțel și beton, cea mai impresionantă pagină a siderurgiei românești contemporane.

Cea de-a doua imagine, în color, e o explozie, un strigăt de bucurie. Am putea-o intitula «Este! Există!», sau, dacă vreți mai exact, i-am putea spune, «Produce! Marele combinat de la Galați, produce!»

Din locurile acestea ne-au venit în ultima vreme cele mai spectaculoase vești din istoria siderurgiei românești. Am trăit anul trecut, împreună cu constructorii, cu furnaliștii și oțelarii marelui combinat, zilele și orele de entuziasm din preajma intrării în funcțiune a primului furnal și a primelor convertizoare de oțel cu capacitate de 125 tone. Să rememorăm împreună:

4 aprilie 1968. Încep probele de încălzire a primului furnal de 1 700 mc.

20 aprilie 1968. Cel mai mare furnal al industriei siderurgice românești, produce.

Apoi a venit acea noapte memorabilă de 7 iunie, cînd a fost produsă prima șarjă de oțel.

...Cocsul incandescent este introdus în convertizor. Începe insuflarea cu oxigen. Într-o sincronizare perfectă au loc operațiile de pregătire a primei șarje. De la furnal sosește trenul cu fontă lichidă. Momente de maximă intensitate. În sfîrșit... Oamenii își șterg sudoarea într-un gest relaxat. Galațiul produce!

În fluviul de metal al țării se va revărsa de acum, tot mai bogat, șuvoiul de oțel al Galațiului.

Dar acesta nu e punctul final. Imensa platformă siderurgică rămîne încă un tablou în lucru. Un nou furnal de 1 700 mc și un nou convertizor de oțel își apropie cu fiecare zi premiera. 1969 va fi un an de răscruce în creșterea de metal a țării.

Galațiul însă nu vine numai cu imensa lui cantitate de metal, ci și cu o tehnologie nouă. În 1960, de pildă, atunci cînd se puneau aici bazele siderurgiei dunărene, doar 4% din producția de oțel a lumii se producea în convertizoare, prin insuflarea cu oxigen. În 1968 se ajunsese la 25% și se scontează pe aproape 40% în 1970 Marele combinat se află, așadar, în avangarda tehnicii mondiale.

Traian PROSAN

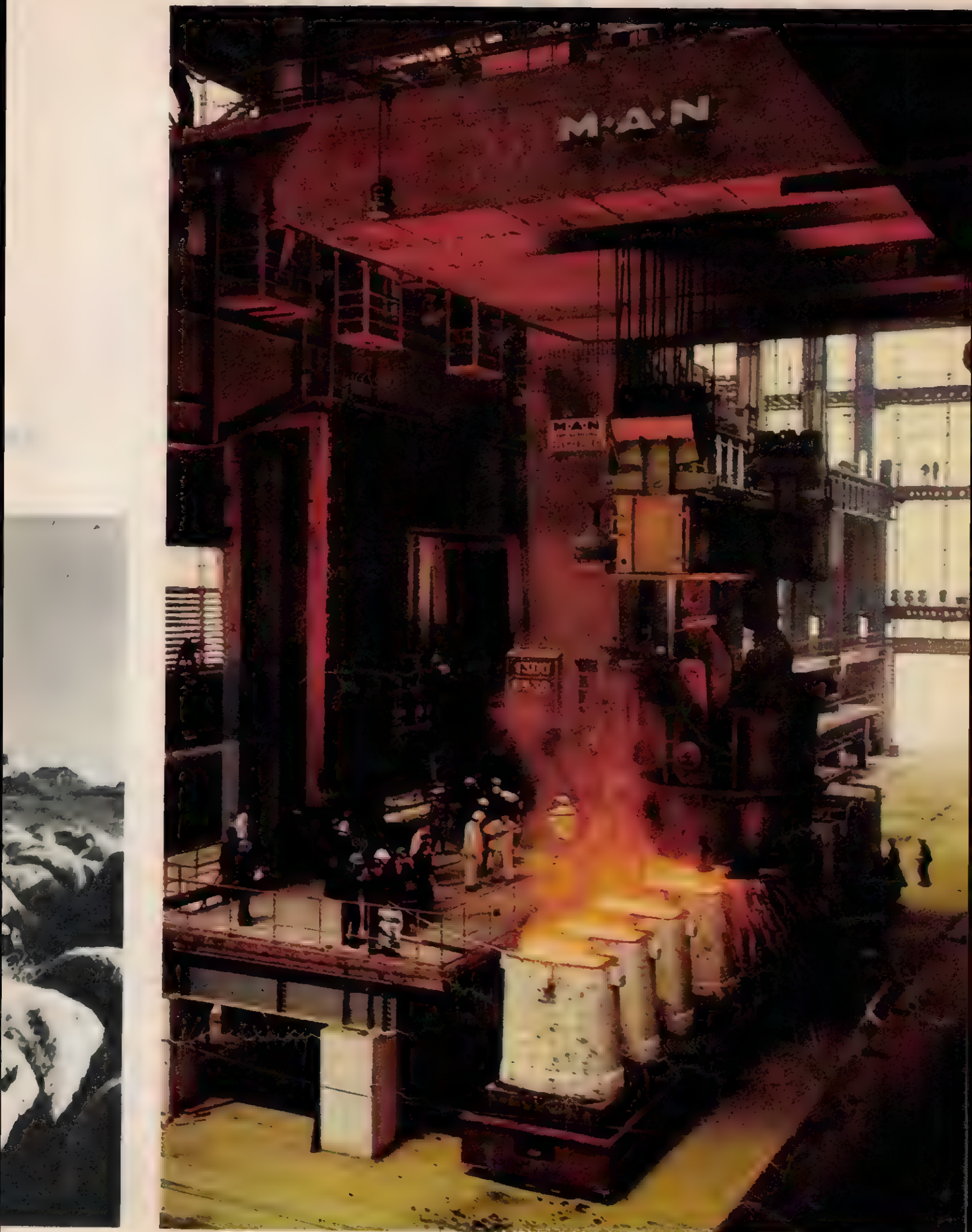
M·A·N
M·A·N

crepusculul

Fragment din romanul PRINCEPELE de Eugen BARBU

Înaintea ciumei celei mari Principele simţise că ceva se schimbase în jurul lui. Nu-şi dădea bine seama despre ce era vorba, dar parcă zgomotele curţii mai amuţiseră, parcă din vorba oamenilor lipsea acel respect în formele lui paroxistice, muşcările erau mai încete, glasurile mai stinse. Totul conspira în jur, Evanghelina îl evita, nu o văzuse de mult, nu-şi pierduse din semeţia ei de altădată dar la serbări se prefăcea bolnavă, ca şi Haricleia care tot îi vorbea despre sănătatea şubredă a odorului său Hrisanti, ce nu mai termina să mănînce colivele pe la praznicele boiereşti.

Cele două fete, mai mult pe la Viana stăteau, după rochii şi după luxuri, trimise de maică-sa cu carlta, ori pe Dunăre, ce nu se ştia ce gînduri avea cu ele. Crescuseră, cea mai mare avea 19 ani, era neagră, ochioasă, voluntară, îi semăna Evanghelinei, pe ce punea mîna nu mai lăsa, se svonea că se amestecă şi în treburile mai ascunse ale politichiei, dar Principele nu o sumţise, pentru că ar fi judecat-o cu siguranţă. Nectaria iubea bijuteriile; cînd intra în odăile femeilor, şi asta se întîmpla destul de rar, o găsea în faţa oglinzilor de Veneţia, încercînd blănuri ori coliere aduse de zarafi cu preţuri nelnchipuite. Era linguşitoare, lăsa totul şi-l îmbrăţişa, îi mîngîia obrazul ros de griji şi-i mai cerea bani pentru ale ei. Cealaltă, cea mică, Pulheria, era mai tăcută, cu o privire dîrză, mereu încărcată de gînduri ce-l certau. Lui îi semăna, nu ar fi iertat pe nimeni, dar nice nu cerea nimic. Poate că Principele o iubea mai mult ca pe cealaltă, dar nu-i venea s-o arate, şi între ei mereu se aşeza o răceală ce-i îndepărta unul de altul. «Ar fi putut să înveţe de la maică-sa că trebuie să te apropii de oameni, nu să fugi de ei, şi pentru asta se cerea bunăvoinţă...». Oare ştiau ele, pentru că erau mari de-acum, ce se întîmpla în jur, auziseră cuvintele spurcate ce nu-l mai ocoleau nici măcar pe el? Un principe nu trebuia să ţină seama de fleacuri, dar oricum erau fiicele lui; de celălalt, de Hrisanti, prostălăul, nu avea nici un fel de stîngherire. Nu era al lui, era al Haricleiei din prima căsătorie, făcut cu un pretendent ce murise în Galata, ispăşind datorii şi necredinţa către Poartă în aşteptarea unei domnii ce nu mai venise niciodată. Cînd se certau, băiatul, dacă se mai putea numi astfel, pentru că avea 25 de ani şi se purta ca un copil, slăbănog, veşnic flămînd, refuzat de toţi, privit ca un bufon, arătînd precum o stîrpitură, cu oase moi şi mici, într-un cuvînt un om neterminat, *şapte luni*, cum îi spuneau slugile în şoaptă, Hrisanti îi striga în gura mare:

— Uzurpatorule! Tu l-ai omorît pe tata şi vrei să-ţi dau ascultare?

Atunci, de undeva, ca prin ziduri, se ivea Haricleia cu un bici şi-l plesnea peste faţă silindu-l să cadă în genunchi:

— Să taci, să taci, auzi! Cazi-i la picioare şi sărută-i mîna, că el ne ţine pe toţi! E Domnul şi Stăpînul tău, m-auzi?

Cu obrazul plin de urmele biciuştii, cu o ură grea în priviri, Hrisanti făcea ce i se cerea cu un zel de nestăpînit. De maică-sa îi era o frică de moarte. Principele îi auzea uneori, noaptea, plîngînd în iatacuri împreună, femeia făgăduindu-i prin răbdarea şi norocul timpului să-l vadă vreodată în acel tron pe care el şedea acum, cu fală. «Nemernicul, dacă numără pînă la cinci, adoarme, şi mai vrea să domnească!», dădea Principele din umere şi-şi vedea de-ale lui, fără să-i mai pese de şoaptele şi intrigile ce se ţeseau dincolo de zidurile asupra cărora stăpînea.

Ce se petrecea acum însă nu mai semăna cu obicinuitele lor îndeletniciri. Întîi îşi dădu seama că odăile domneşti păreau mai goale, ceva lipsea sau fusese înlocuit. Privise mai bine şi nu mai văzuse talgerele grele de argint în care toamna se descompuneau la căldura bolnavă a palatului perele Isember aduse de la Hurezi, taman în octombrie. Pe mesele joase erau aruncate tacîmurile de rangul al doilea, din cositor, pline de paoni şi rodii, date în dar de un călugăr la o zi onomastică, dar valorînd mai puţin. Perdelele grele, cu ciucuri de aur şi tivituri scumpe, din atlaze de Damasc, pieriseră şi fuseseră înlocuite cu altele tot galbine, dintr-un material mai ieftin, iute învechite de soarele repede al Bucurescilor. Nice covoarele nu mai erau aceleaşi. Unul cîte unul, scumpele korassanuri erau puse undeva în păstru şi în locul lor stăteau aruncate pe jos carpete ce puteau fi găsite în lipscănie. Grelele ţesături de Agem şi Uşak fuseseră cărate undeva, în locul tebrizelor şi buharalelor podelele erau acoperite cu cîrpe, nu altceva, iar macaturile de Alep, înlocuite cu pînze uşoare, ţărăneşti. Să nu fi avut un ochi dedat la preţăluiri n-ai fi băgat de seamă. Numai cearşafurile moi şi albe nu se schimbaseră. Prin colţuri lăzile grele învelite în piele de Cordova se răriseră şi palatul părea sărăcit, nu mai avea strălucirea lui de altădată. Dacă te uitai bine, la serbările obicinuite nice nu mai venea *adta lume*. Slugile nu i se mai uitau în ochi, masa o lua singur ori cu messerul, şi de-aceea nu băgase de seamă aceste înstriinări. Evanghelina ce stît se certase cu Haricleea stăteau de dimineaţă pînă seara numai împreună. Ce-aveau a-şi spune, nimeni nu putea agrăi.

Cînd îi veni veste de la baş beşliul Suleiman că mucarerul pe anul ce urma trebuia mărit întrucît noul padişah voia să ridice fortaliţi pe malul Dunării şi că se pregătea de mari fapte, înţelese că de aici înainte trebile domniei nu aveau să mai meargă aşa cum trebuia. Ştia maică-sa ceva, aflase Haricleia că zilele lui sînt numărate? Dar atunci de ce nu veneau *la el* să-i spună pentru că şedeau sub acelaşi acoperiş şi orice surgun le privea şi pe ele şi sărăcia lui nu era şi sărăcia lor? Ori erau nebune, ori ce? Îl chemase pe dumnealui Ianachi Moruzi, şi-l întrebase ce crede despre toate cîte se arătau?

— Măria ta, ţara e stoarsă, lumea abia mai rabdă. Nu mai avem de unde scoate. I-am smintit pre mulţi, am strîns şi ce mai aveam pe fundul haznalei, dar uite că s-au dus banii...

— Şi zarafii ce zic?

— Pot să vorbesc?

— Vorbeşte....

— Ei cred că măria ta a scăpătat şi nu mai vor să dea ce le cerem.

— Am să-i închid! Unde se cred?

— Nu ar fi bine. S-ar auzi, şi mai rău ar fi.

Un sentiment de singurătate începu a-l cuprinde pe Principe Nu-l află nici pe messer; acela, de la prăbuşirea planurilor sale, nu mai stătea la curte. Se spunea că fusese văzut iar cu tălăniţe la kera Duduca, ori cu lăutari în mahalaua scaunelor. Principele strigase furios la aga Matei Bălăceanu:

— Să mi-l scoţi de pe drumuri şi să mi-l închizi în temniţă! Că-l plătesc...

— Nu a primit cei 4 000 de taleri pe anul acesta, o spune în gura mare, cui vrea şi cui nu vrea să-l asculte. *Risipeşte* şi ce a mai strîns şi zice că pleacă la Italia, că a găsit alt Principe ce ştia s-i răsplăti pe cei ce-l servesc...

— Ticălosul! După ce m-au făcut de rîs şi mi-au prăpădit vistieria? De-aici n-o să se ducă viu, aşa să afle...

— Cum vrea măria ta, dar să nu se întîmple cum s-a mai întîmplat...

— Şi tu mă certi? răcnise. Au v-aţi pierdut minţile? Au nu mă mai ştiţi de frică? De cînd vorbiţi astfel cu mine? Ieşi şi să nu te văz pînă nu mi-l aduceţi legat...

Messerul său, Ottaviano, petrecea probabil acum cu nenorocitele lui de *cortesane putane*, pline de viţii, culese prin şanţurile acestei capitale nerusinate de către tineri decăzuţi. Ah, acest derbedeu ce colindase Europa şi vorbea cu veneraţie despre femeile cîntate de poeţi, dar se încurca cu ţigănci puturoase şi cînta cu lăutarii de gît! Uşor îi venea lui să flecărească despre Tullia d'Argona, de Imperia căreia i se acordau favoruri divine, de Beatrice de Ferrara şi de Vittoria Colona sau Faustina Mancina cînd se încurca cu cîte o Tîncă puturoasă şi murdară şi strica ighemonicomul curţii...

Monstri infelice, golan pierdut în praful Balcanilor, scursura grecilor şi-a florentinilor săriciţi, şarlatan şi ignobil, căzătură inspirată, curva domnilor, oala în care ei îşi vărsau snaga. O să-l boşorogesc!, hotări cumplit, tîrfa şi nevasta bărbaţilor sculăreţi.

Seara intrase în iatacul Evanghelinei. Încăperea era parcă mai goală, fuseseră strînse lucruri, arăta ca o biserică nezugrăvită.

— Tu pleci undeva? *o* întrebase cu vocea lui fără căldură ce nice odată în afara copilăriei sale nu se auzise altfel.

— Mă pregătesc pentru încercările lumii.

— Ce fel de încercări, Doamnă, de eu nu le cunosc cît sînt încă în tronul ţării şi pre tine şi ai mei îi ocrotesc?

Femeia se ridicase, dreaptă, osoasă, în rochia sa neagră ce nu o mai schimbase de la moartea soţului.

— Smereşte-te, fiule! Cazi la icoane şi roagă-te, o să ispăşeşti...

— Nu mă certa! zisese încet Principele cu o dulceaţă uitată în glas. Doar tu m-ai învăţat să cred în avere şi-n arme!

— Dar nu în fandasii nebuneşti...

Tăcură, pe coridoarele de lemn, pîndea cineva. Simţiră amîndoi Era Haricleia care nu mai avea somn, nu mai avea linişte.

— Am crezut în el, spuse Principele pe neaşteptate. Doar tu mi l-ai adus

Îngenunchie lîngă scaunul ei, pe care bătrîna femeie se aşezase cu trupu-i ce trosnise în liniştea încăperii.

— Am crezut că este o putere, şi el nu-i decît un şarlatan.

— Ştiu.

— Şi-atunci? Ţi-ai lăsat nevasta şi copiii. Dar ei sînt averea ta, cum averea ta este scaunul Ţării Româneşti pentru care eu te-am pregătit. Averile nu se lasă, ele se pierd, dară mai întîi le dobîndeşti. Tu ai aruncat cu piciorul totul. Dacă nu ţi-a mai ajuns muierea, şi eu asta o înţeleg, că ai crescut greu şi cu nefireşti obiceiuri, trebuia să te ascunzi. Domnii stau în puterea luminii, ei sînt ca soarele pentru naţiuni; ori tu te-ai întunecat, cu tîrfa ta bărbătească. Omoară-l! Numai sîngele mai poate şterge această ruşine ce ne-ai adus-o nouă, tuturor...

— Numai sfinţii şi genîile stau pe cal! Sînt om şi-l iubesc. Tu poci să înţelegi aşa ceva, mamă?

Evanghelina se gîndise puţin. *Un gînd amar* ca pelinul îi stătea sub limbă.

— Cînd l-ai citit pe Aristofan erai mic şi nu aveai puterea. El credea că trebuie să ne confundăm viaţa noastră cu a celui iubit, dar cît eşti principe, deasupra patului tău trebuie să fie scrise cu litere de foc cuvintele altuia: *trovarsi dove si vince*...

— Cum să stau lîngă învingător, eu ar trebui să fiu învingătorul dar cu ce să mai învingi? Padişahul mi-a trimis vorbă că a sporit mucarerul, nu mai am bani, ţara e sleită, haznaua visteriei, goală...

— Pentru că l-ai batgiucurit pe vel vistiernicul Dudescu...

— Care fura, Doamnă, şi uneltea...

— Pentru uneltiri trebuia să-l pedepseşti, dar nu pentru că fura. Toţi fură, ori nu ştii? Şi ce-ai făcut? Ai băgat un cal răpciugos în Divan şi ţi-ai rîs de boieri. Ei nu te iartă. Nu-ţi vor da nemic. Sînt bogaţi, dar plîng toată ziua şi se vaită. Ca să-i sileşti nu mai poţi. De-acum trimit altuia bani la Stambul, ca să-ţi ia locul, nu vezi că eşti pierdut?

— Tu o spui? întrebă moale Principele.

— Eu, pentru că o ştiu. Ei se pregătesc, ca fiecare, pentru viitor. Nu înţelegi? *Tu ai fost* şi nimic şi nimeni nu te mai poate întoarce la ceea ce ai fi putut să fii...

Se priviră ca doi străini, femeia ridicîndu-se iar dreaptă din scaunul ei, nemiloasă, rece, fără urma vreunui sentiment pe chip.

— Nu e adevărat!

— Ba este adevărat. Te-au părăsit cu toţii. Poporul nu te-au iubit niciodată, şi ăştia, restul, te-au slujit de frică. Acum nu mai ai nici un sprijin...

— Nu pe oamenii ţării ne-am sprijinit noi, Doamnă. Pe bani ne-am sprijinit. Noi slatem fanarioţi, cum vrei să ne iubească ei pre noi? Vorbeşti prostii. Ai îmbătrînit...

Evanghelina nu clipi. Un licăr slab de ură îi sclipi în ochii înghemţaţi.

— Uiţi că banii pe care te sprijineai nu mai sînt?

— Am să fac alţii...

— Poate mai crezi în poveştile messerului ce şi pe mine m-au mîntit. Cuptoarele lui nu scot decît fum...

— Mai sînt averile noastre, ale familiei...

Evanghelina se prăbuşi rizînd pe scaunul plin de perne roşii.

— De ce rîzi? o întrebă Principele simţind cum îi înghiaţă spinarea. Nu vrei să-mi spui că o să mă laşi într-o zi pe mina

gidelui pentru că baș beșliul Suleiman nu e Ahmet, pe el încă nu l-am corupt cu darurile mele, el nu glumește...

Femeia își făcu o cruce mare și scuipă în sîn ca o țărancă.

— Ferește, Doamne, casa noastră de nenorociri!

— Atunci?

— Mai rămîne fuga...

— Surghiunul? Eu să fug? Unde,Doamnă? Nu, nu fuga mai rămîne. Mai rămîn averile voastre, a ta și a Haricleei...

Evanghelina înțepeni.

— În lucrul acest să nu crezi nice odată, căci nu este drept să fiu trădătoare a averii mele și să rătăcesc căutîndu-mi plinea și să cerșesc la uși streine, cum alții au stătut la ale mele. De aceea socotesc că nu pot să îndepărtez nimic de la ale mele, de la stăpînirea mea, nici cea mai mică parte din ce s-ar putea împărți, înțelegi?

După trei zile, cît stătu tulburat în iatacul lui, nevoind să vadă pe nimeni și lăsînd trebile țării în paragenă, Principele se afla în odaia Haricleei. Îi sărutase mîna, cum nu o făcuse de mult. O privise. Tare mai îmbătrînise. Nu fusese frumoasă nice odată, dar ori cum, se culcaseră împreună, făcuseră copii, ținuse ori nu la greul vieții lui, el o răsplătise cu mărirea și cu darurile scaunului domnesc. Măcar pre ea s-o știe alături, pentru că altfel nu se mai putea răbda viața aceasta.

— Unde sînt copiii noștri, Haricleie? o întrebase blînd, cum nu-i era vorba

— La trebile lor.

— Nu mai stau pe acasă...

Privise cu ochii încărcați de bănuială lucrurile din jur. Și de aici lipseau covoarele scumpe și perdelurile cele alese, ce se puseseră la venirea lor în palat.

— Te pregătești și domnia-ta să te duci undeva? Vreai a face călătorii...

— Cine știe? răspunse Haricleia.

— Ce vorbe-s astea? Ori ați nebunit cu toatele? Nu mai aveți spect pentru mine, ori să v-aduc aminte?

— Nu este nevoie...

— Vorbește-mi mai bine despre sburdalnicul tău băiat. Pe unde se mai află?

Haricleia își netezise rochia ușoară de atlaz, tivită cu blană subțire. Pe urmă își luase lănțugul de aur de la gît și-l virise în gură cu o candoare veche, după un obicei uitat, ce de mult îl știa Principele și pentru care tare-i fusese dragă într-o vreme.

— Tu rîzi de el, Doamne. Nu l-ai iubit niciodată și numai el este nădejdea mea...

— Slabă nădejde, făcuse amar Principele, fără s-o privească. Și fetele?

— Sînt duse la Viana, după treburi...

— Ce treburi, dacă-mi este îngăduit?

— Au crescut, sînt mari, își fac instrucțiunea, nu pot să le las proaste, să moară în obscuritate pe la curțile deșerte, cum sînt acestea, unde eu am fost silită să stau...

— Ooo! Iartă-mă că mă mir ca bogasierii la tîrg. De aceea ai început să strîngi lucrurile de prin palat?

— Ai băgat de seamă? se miră Haricleia. Credeam că ochii tăi petrec numai pe chipul lui Ottaviano...

Cuvintele ei erau muscătoare, dar fuseseră rostite cu o indicibilă dulceață, ca să nu-l supere.

— Ce vrei să înțeleg eu din pregătirile tale?

— Că ești singur...

Principele stătu puțin înainte de a rosti ce avea de gînd să spună.

— Și cine crede că sînt singur? Tu? Copiii tăi?

— Unii sînt și-ai tăi!

— Cum vreai! Principii sînt singuri numai cînd hotărăsc ei!

— Cuvinte, măria ta.

Nu-i mai vorbea ca o soție, păreau despărțiți de o mare.

— Doresc să-ți spun că ne leagă ori sărăcia, ori restul...

— Poate, zise Haricleia gînditoare. O șuviță de păr îi scăpă pe fruntea asudată. Principele îi văzu iar mîna subțire, o mînă uscată, rece, fără sînge, o mînă de femeie bătrînă. Niciodată nu avusese senzația că e bătrîn și el, de asemenea, dar acum o simțea cu o dureroasă apăsare a sufletului.

— Pot să înțeleg că tu te-ai unit cu Evanghelina? Că îmi dorești moartea?

— Moartea? Doamne ferește! făcu Haricleia și repetă gestul celeilalte, închinîndu-se pios și cu spaimă.

— Atunci?

— Să nu speri de la mine, de la banii și de la averea mea

— Dar ea este de asemenea și-a mea!

— Asta să n-o mai crezi! Știu doar că la căsătorie nu am făcut transcrierile dotale, iar ce mi s-a cuvenit, am strîns și-am pus deoparte pentru Hrisanti. Nu începe un timp ferice pentru mine și pentru copii, dar voi ști să mă duc unde trebue, să dau unde trebue și el va dobîndi tronul. Nu azi, nu mîine, în cîțiva ani...

Ceea ce afla era îngrozitor, dar și mai dureros era să audă aceste cuvinte din gura Haricleii,

Mai mult nu se putea răbda. Părăsi fără un cuvînt odaia și străbătu coridoarele de lemn. În dreptul ușii chiliei messerului se opri și ascultă o clipă. Nu se auzea nici un zgomot. Deschise. Odaia mirosea a pustiu. Într-un colț erau strînși sacii lui și lucrurile. Nu rămăseseră decît oalele de tuci, pline de lacrimi de plumb pe margini. Cărțile fuseseră adunate, pe sferele sale armilare și pe compase, pe planșele marei lucrări hidraulice se așezase un praf gros. Luă o piatră transparentă și o privi în lumina puținã a ferestrei. Își aminti de ziua în care intrase pentru prima oară aici, de glasul lui ipocrit, strigînd prin pereții subțiri și întrebîndu-l:

— Tu ești?

Resturi de lucruri, magneții și toate nimicurile acelea în care nu mai credea, stăteau fără viață în încăperea și ea fără viață. «Și el se pregătește să plece, o să mă lase, se duce...»

Într-o dulce noapte a amîndurora, Ottaviano recitase, pe podelele aspre, acoperite cu blăni de mistreț, invocația în fața focului spagiric:

«Nu sînt nici curvă, nici virtuoasă, ci toate acestea laolaltă. Eu nu am murit prin foame, nici prin fier, nici prin otravă, ci din toate acestea laolaltă.

Eu nu mă odihnesc nici în cer, nici pe pămînt, nici în apă, ci peste tot! Lucius, Agatho, Priscus care nu sînt nici soțul meu nici iubitul meu, nici sclavul meu , fără supărare, fără bucurie, fără plînsete, m-au crescut, știind și neștiind pentru cine au ridicat această piatră care nu este nici paramidă, nici mormînt, ci amîndouă laolaltă! Aici stă un mormînt care nu acoperă un mort și e un mort care nu e închis într-un mormînt! Mortul și mormîntul nu fac decît unul »

Șarlatanul....

Văzu harfa lui de lemn, cu coarde groase, își aminti de sunetele ei ce ar fi trebuit să corespundă celor 26 de lumini ale lunii și pe Androgin plutind în văzduh cu o oglindă circulară în mîini, pe Saturn cu plete de fum, acei cerbi și maimuțe cu cozi terminate cu trandafiri roșii, își aminti vizita la casa baronului Meitani pe care nu-l zărise niciodată și de la care împrumutase sume mari prin misiți. Totul era un vis, un delir. Își aminti de bachanalia de la Mogoșoaia, de noaptea aceea verde, plină de fumuri de rășini și de exclamații, de rătăcirea pe lacul ce mirosea a nămol. Întîmplase și crezuse ca un nebun în poveștile vrăjitorului. Uitase duhoarea picioarelor comisului Velea, uitase răsuflarea de borhot pe care o scoteau grămăticii lui cînd își rosteau orațiile și laudele cele mai nerușinate în care nu credeau. Trăise oare acea dimineață înghețată cînd se plimbase cu o sanie trasă de cerbi?

Plecă lăsînd ușa deschisă. În seră strigau guturul papagalii sărind de pe trapezele lor de aur. Se simțea un miros înăbușitor de vechi, de praf nemăturat. Se moleșiseră slugile? Nu mai ascultau? O să-i învețe el minte! Ce,credeau că a murit? Că nu mai are nice o putere? În noaptea ceea făcu sfat subțire, cu dumnealui Manolachi Grădișteanu, cu Ianachi Moruzi și cu cei de trebuință, oameni mai apropiați. Trebuiau strînși zapciii ca să le spuie cineva că își jucau capul dacă pînă la Sfintele Paști nu ar fi strîns sumele de care avea el trebuință. Și cînd mai rostiseră unii vorbe răsuflate: înțelepciune, milă, îndurare, Principele se făcu surd! Nu cunoștea asemenea cuvinte!

Pe urmă îl chemă pe aga Matei Bălăceanu și-l întrebă:

— L-ai găsit?

— Nu.

— Să fi plecat fără să-și ia lucrurile?

— Da de unde! Se ascunde cine știe la ce curvă podărească, că astea-i plac!

— Dacă nu-l afli, o să-l caut singur...

Și se ținu de cuvînt, și încă cum.

F UMOR

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

DIALOG CU CITITORII

Am vrea, la începutul acestor rînduri, să **mulțumim numeroșilor noștri cititori care în ultimele zile ne-au trimis corespondențe și informații de tot felul despre desfășurarea campaniei electorale** în localitățile lor. Așa cum am făcut și pînă acum, vom căuta să facem loc în coloanele revistei citor mai multe dintre aceste relatări. Importantul eveniment din viața poporului nostru, prilej al unei nemaiîntîlnite activizări politice a maselor, trebuie să-și găsească, și-și găsește, în revistă o reflectare corespunzătoare și, ca de obicei în asemenea împrejurări, îi găsim pe cititorii noștri nu numai în poziție de judecători a ceea ce facem, ci și colaboratori activi, care ne ajută în îndeplinirea sarcinilor noastre. Încă o dată, le mulțumim.

Un mare număr de scrisori primite în ultimele săptămîni conțin aprecieri extrem de elogioase la adresa **Almanahului Flacăra pe 1969.** Modestia ne împiedică să reproducem aceste laude, mai ales că obiectul lor a devenit abstract: de multe zile întreg tirajul almanahului a fost epuizat. Dintre elogiile sus-amintite, îl relatăm doar pe acel conținut în scrisoarea cititoarei **Florica Dreghici** din Paroșeni, județul Hunedoara. Domnia-sa consideră «că acest almanah este cel mai bun dintre toate cîte au apărut, și de asemenea ieftin». Ultima afirmație ni se pare deosebit de prețioasă și o vom folosi în discuțiile cu privire la almanahul pe 1970, pe care le vom avea, fără îndoială, cu Direcția difuzării presei și cu Comitetul de Stat al Prețurilor.

Dar, pînă la almanahul pe 1970, **avem în față cîteva plîngeri din ianuarie 1969,** privind felul cum se face difuzarea revistei. În special, se pare că destui cititori *n*-au reușit să ajungă în posesia numărului 1 (cel cu 72 de pagini). Asemenea deficiențe au două feluri de cauze. Pe de o parte, realmente tirajul nostru (restrîns din lipsă de hîrtie corespunzătoare) nu poate face față cererințelor din multe localități. Sperăm că în acest an situația se va ameliora, măcar parțial. Pînă atunci, să ne aducem aminte de vechea zicală. «De unde nu-i, nici...» Alte deficiențe, nici ele puține, se datorează, într-adevăr, greșelilor și neglijențelor difuzării presei. Pentru aceasta, ne angajăm să-i certăm de-a lungul întregului an 1969 (la modul concret, desigur, pe baza sesizărilor dumneavoastră) pe colegii noștri de la difuzare.

După cum mai aminteam, numeroase scrisori conțin propuneri privind îmbunătățirea conținutului și formei revistei; propuneri care ne sînt deosebit de folositoare și pe care ne străduim să le traducem în viață. Cinstea și respectul pe care-l purtăm cititorilor ne obligă însă să ne spunem deschis părerea cu privire la unele propuneri, excelente în esență dar încă greu traductibile în concret. O asemenea propunere este, de pildă, cea făcută de-a lungul anilor de mulți cititori care solicitau să prezentăm în revistă reproduceri în culori după tablouri celebre. Cu o asemenea propunere revine la începutul acestui an și cititorul nostru **Victorian Stăncescu** din Cîmpulung-Argeș. Or, ce se întîmplă? Tehnica poligrafică de care dispunem noi este perfect corespunzătoare pentru fotografiile color de presă, eventual pentru fotografiile științifice sau de modă, dar într-o mult mai mică măsură pentru fotografiile de artă. De altfel, se poate observa ușor că nici una dintre marile reviste ilustrate de actualități din țările cele mai dezvoltate din punct de vedere tehnic nu publică decît foarte rar reproduceri de artă. Tehnica unor asemenea reproduceri, ajunsă de altfel la perfecțiune în zilele noastre și permițînd constituirea de către fiecare om de cultură a ceea ce Malraux a numit «muzeul imaginar», tehnica aceasta, spuneam, este extrem de pretențioasă, extrem de lentă și extrem de costisitoare. Oricine iubește arta, adică oricine știe că un tablou nu este imaginea grosolan-naturalistă a unei anecdote ci un întreg univers de idei și sentimente, înțelege că cele mai mici nuanțe ale unei culori, corespondențele subtile dintre aceste nuanțe au o importanță vitală, hotărîtoare, a căror ignorare anulează faptul de artă. Albastrul Voronețului are o existență inefabilă, ca și galbenul din unele tablouri ale lui Van Gogh, și ele nu pot fi înlocuite printr-un albastru sau galben oarecare. Dificultățile unei bune reproduceri, zecile sau sutele de probe pe care le necesită fiecare imprimare, calitatea hîrtiei și a cernelurilor fac de aceea ca asemenea reproduceri să apară numai în reviste specializate, cu apariție rară (trimestrială sau semestrială), sau, mai ales, în albume de artă. Din fericire, asemenea albume apar la noi în țară în număr tot mai mare și de o calitate tot mai bună. Din cele spuse mai sus să nu se înțeleagă că noi nu vom publica de loc reproduceri. Dimpotrivă. Ne vom strădui — începînd chiar cu acest număr — să facem cît mai multe în această privință. Dar sînt anumite limite, de onestitate intelectuală, de respect față de artă, pe care nu vrem, pe care nu putem să le trecem.

H. DONA

telex

ACCRA «Standard Oil of California» a obținut, în virtutea unui contract cu guvernul ghanez, dreptul de a efectua și exploata pe timp de 30 de ani zonele petrolifere ale Ghanei.

MOSCOVA Cea de-a doua etapă a construcțiilor de extindere a uzinelor de automobile Moskvici a început; noul complex industrial, situat în apropierea vechii fabrici, va produce anul viitor 200 000 de autoturisme.

MONTREAL Potrivit unui contract încheiat recent, Canada va livra timp de trei ani Franței plutoniu în valoare de 7,5 milioane franci. Combustibilul iradiat va fi tratat mai întîi în uzinele specializate din Belgia, după care plutoniul extras va fi trimis în Franța.

CAIRO Pe baza unui împrumut (11 000 000 lire egiptene), acordat de Banca internațională pentru reconstrucție și dezvoltare, Republica Arabă Unită va putea fertiliza 500 000 ha de pămînt. Proiectul, de proporții mai vaste, solicită investiții de peste 70 milioane lire.

BELEN Marele combinat pentru prelucrarea țițeiului care a început să funcționeze în urma comasării a trei uzine chimice din regiunea Leipzig va număra anul viitor 20 000 de muncitori și tehnicieni.

PHNOM-PENH Americanii efectuează zilnic 400-500 de zboruri deasupra teritoriului Laosului — se arată într-un comunicat dat publicității de conducerea partidului Neo-Lao-Haksat, care înfierează bombardarea feroce a populației pașnice din zonele eliberate ale țării.

BUDAPESTA Investiții de 1,5 miliarde forinți în domeniul dezvoltării radioului și televiziunii. De la 21 martie ar urma să înceapă primele transmisiuni experimentale de televiziune în culori.

MONTPELIER Uzinele franceze de ordinatoare tip I.B.M. își dezvoltă capacitățile de producție. În cei trei ani de existență au fost fabricate peste 1 000 de ordinatoare din a treia generație — seria 360. Peste cîteva luni suprafața instalată a uzinelor va crește de la 20 000 mp la 25 000 mp.

BONN Criză de muncitori emigranți în R.F.G. Pentru prima oară de la terminarea războiului oficiile de plasare a brațelor de muncă resimt o lipsă acută de muncitori emigranți. Întreprinzătorii vest-germani consideră fenomenul ciudat și alarmant totodată.

ROMA Admiratorii Ritei Pavone sînt foarte afectați de știrea că tînăra cîntăreață urmează să se stabilească «pentru un timp nelimitat» la München. Se pare că soțul și managerul ei, Teddy Reno, intenționează să descopere în R.F.G. talente noi.

SAIGON În prezent se desfășoară o vastă anchetă pentru cercetarea fraudelor săvîrșite de personalul civil și militar al unei serii de instituții americane din Vietnamul de Sud.

ACCIDENT SAU CRIZĂ?

Cu șase ani în urmă Alf Ramsey prelua comanda supremă a reprezentativei engleze, inaugurîndu-și palmaresul de manager cu șocul unei înfrîngeri răsunătoare la Paris: Franța-Anglia 5-1 în Cupa Europei. De atunci eforturile sale și ale jucătorilor selecționați de el au dus treptat la redresarea prestigiului fotbalului peninsular, culminînd cu marele trofeu al Cupei mondiale în 1966 și titlul de Sir. Atmosfera triumfului a favorizat crearea unei iluzii, și anume că fotbalul englez s-a instalat temeinic în vîrful ierarhiei mondiale și ca atare a devenit imbatabil. Și totuși șirul succeselor s-a subțiat, iar în ultimul timp și-au făcut loc pe rînd certitudinea și dezamăgirea. Cele două rezultate egale cu echipa României (0-0 la București și 1-1 pe Wembley) în decurs de numai 10 săptămîni au stîrnit o adevărată alarmă. Avalanșa de analize, sugestii, diverse formule apărute în presa engleză zile la rînd păreau să reflecte dimensiunile unui amplu dezastru; experții se întreabă nedumeriți dacă este vorba numai de un simplu accident sau de o criză reală și ce este de făcut pentru ca fotbalul englez să-și poată apăra cu succes aureola la viitoarea ediție a Cupei mondiale din Mexic în 1970?

Probabil că nu reprezentativa română sau cea bulgară (1-1 la Londra) au contribuit la această exagerată dramatizare a situației. Privind lucrurile mai îndeaproape, unii comentatori de sport constată că, în ciuda reputației cîștigate pe plan internațional, în prezent fotbalul englez stagnează. Stilul de joc și schemele tactice se repetă aproape invariabil la mai toate echipele, transmițîndu-se automat și în național. Baza acesteia o formează încă și astăzi vedetele glorioase din 1966, deși unele dintre ele nu mai dau randament înalt nici măcar în echipele lor de club. Hunt (Liverpool) de pildă a marcat numai trei goluri în 16 întîlniri. Uneori, de pe poziția infailibilului se neglijează în mod nepermis adversarul. Filmul meciului cu Bulgaria le-a «dezvăluit» englezilor că portarul Simeonov a apărat cu succes tot ce i s-a tras în dreapta porții și că Hurst a înscris golul englez prin singurul șut trimis în stînga.

În schimb, multe echipe europene au studiat sistematic de mai mult timp stilul englez — uniformitatea lui a înlesnit de altfel o lămurire completă — și au învățat cum să-l neutralizeze. O dată descoperit — și aplicat corect — antidotul, este firesc ca șansele campionilor mondiali să devină din ce în ce mai umbrite, cu toate eforturile și calitățile lor incontestabile. Se afirmă că fotbalul englez ar fi atins acum un fel de «barieră psihologică», pentru depășirea căreia se recomandă o transfuzie curajoasă de jucători tineri și, mai ales, de idei capabile să stimuleze modernizarea acestui sport în Anglia. Privirile se îndreaptă cu multă speranță spre enigmaticul Alf Ramsey, de la care se așteaptă să facă din întîlnirea cu Franța, la 8 martie, un moment de răspîntie.

Liviu RODESCU

Londra, 22 ianuarie 1969

MOSCOVA

LA ORIZONT, STAȚIILE ORBITALE

Corespondență specială de la SILVIU PODINĂ

Comentînd recentul zbor al navelor «Soiuz-4» și «Soiuz-5», numeroși oameni de știință se ocupă, în paginile presei sovietice, de uimitoarele perspective ce se deschid în fața omenirii o dată cu crearea stațiilor orbitale. După cum apreciază academicianul *A. Blagonravov*, un laborator orbital care să asigure condiții normale de muncă și de viață cercetătorilor trebuie să aibă proporții considerabile. Ca atare, el poate fi realizat doar *prin asamblarea pe orbită*, din părți componente transportate succesiv. O astfel de asamblare cere, desigur, ca toate părțile să fie lansate pe aceeași orbită, concentrate într-un loc, iar apoi montate. Nu este departe timpul, arată savantul sovietic, cînd în jurul Pămîntului se va roti o stație-laborator cu funcționare permanentă, spre care vor «zbura în deplasare» cercetători pentru a lucra acolo în condiții normale, avînd asigurat confortul necesar.

Ocupîndu-se de aceeași problemă, savantul *Ari Sternfeld*, cunoscut specialist în domeniul cosmonauticii, declară, într-un interviu acordat ziarului «Trud», că recentul zbor al celor două nave cosmice sovietice și experimentele efectuate cu acest prilej reprezintă un salt calitativ în cucerirea cosmosului: dacă poate fi creat un sputnik compus din două elemente, atunci el poate fi creat și din zece, din o sută sau chiar mai multe elemente. Astfel, *ne aflăm în pragul construirii în cosmos a* unor uriașe corpuri artificiale, a unor adevărate «orașe». Drept materiale de construcție vor fi utilizate toate părțile componente ale rachetelor. Astfel, de exemplu, *rezervoarele goale de combustibil* pot fi folosite imediat drept magazii. Sau aceste rezervoare pot fi utilate încă pe Pămînt în chip de cabine pentru cosmonauți, apoi umplute cu combustibilul ce va fi folosit pentru scurta perioadă a zborului. Pe orbită, după ventilarea lor, vor redeveni cabine de locuit.

Academicianul *V. Fesenkov* se ocupă de pasul important înainte pe care îl vor reprezenta stațiile orbitale pentru studierea spațiului cosmic. Atmosfera terestră, spune el, reținînd undele radiante, roentgen, infraroșii și altele provenite de la diferite corpuri cerești, reprezintă principala dificultate în calea cercetării spațiului cosmic. Radiațiile care nu străbat prin atmosferă pot servi drept mijloace de studiere a multor fenomene cosmice. Stația orbitală va permite cercetarea sistematică a caracteristicilor fizice ale spațiului circumterestru, observarea diferitelor planete, a Soarelui și stelelor. Particularitățile spațiului cosmic, vidul înalt și temperaturile scăzute vor crea condiții unice pentru efectuarea pe stații a diferitelor experiențe fizice și chimice.

KHARTUM

ÎMPOTRIVA COLONIALISMULUI ȘI A RASISMULUI

Între 18 și 20 ianuarie capitala Sudanului s-a transformat într-un centru mondial al solidarității cu lupta popoarelor din coloniile portugheze și împotriva regimurilor rasiste. Delegați din Africa, Europa și Asia s-au întrunit la Khartum pentru a-și exprima sprijinul lor față de lupta dusă de popoarele din Angola, Mozambic și Guineea Bissau (zis «portugheză»), precum și a celor aflate sub dominația rasiștilor. Din partea țării noastre a luat parte o delegație condusă de tovarășul Costică Alecu, președinte al IRRCS. Participanții la conferință au luat cunoștință de succesele obținute de popoarele din aceste țări africane în lupta lor dreaptă; ei au hotărît să sprijine în continuare mișcarea de eliberare națională și și-au exprimat profunda lor simpatie față de această mișcare.

Ca un anacronism al epocii noastre, Portugalia, țară puțin dezvoltată din punct de vedere economic, cu o suprafață de aproximativ 70 000 kmp, stăpînește încă în Africa teritorii echivalînd cu două treimi din suprafața Indiei. Este cunoscut faptul că în aceste țări, rămășițe ale imperiului colonial portughez, se găsesc bogății considerabile: Angola este unul dintre puținele state africane care dispune de petrol. Importante bogății naturale se află, de asemenea, în Mozambic și Guineea Bissau.

În ciuda tuturor rezoluțiilor O.N.U. care cer acordarea independenței acestor țări și sfidînd protestele opiniei publice mondiale, Portugalia se încăpățînează să considere cele trei state africane drept «teritorii de peste mări» ale statului portughez. Cum era și firesc, toate aceste fapte, la care se adaugă crunta exploatare colonială, au determinat populațiile din Angola, Mozambic și Guineea Bissau să se ridice la luptă armată pentru eliberare națională. Deși în Angola au desfășurat o armată de 80 000 de oameni, colonialiștii portughezi nu au reușit să-și asigure controlul, partizanii deținînd peste jumătate din suprafața țării. În Guineea Bissau, mișcarea «PAIGC», condusă de Amilcar Cabral, a eliberat patru cincimi din întreg teritoriul țării. În Mozambic, agențiile de presă au semnalat succese identice ale patrioților.

Conferința din capitala sudaneză a constituit un sprijin important pentru lupta popoarelor din aceste țări, a demonstrat încă o dată simpatia profundă de care se bucură în rîndul opiniei publice progresiste din întreaga lume mișcarea de eliberare națională din Angola, Guineea Bissau, Mozambic, Republica Sud-Africană, Africa de Sud-Vest și Rhodesia.

Gh. MARIN

LONDRA

CONFLICTE IMINENTE ÎN 1969

Corespondență specială de la GORDON SCHAFFER

Guvernul britanic are de făcut față unei serii întregi de conflicte cu sindicatele, conflicte care amenință nu numai poziția cabinetului Wilson ci și autoritatea întregii mișcări laburiste. Pentru a se contracara pericolul, se preconizează acțiuni menite să restrîngă dreptul la grevă pînă în asemenea măsură încît sindicatele să nu mai aibă virtualmente nici o putere. În ciuda creșterii costului vieții și a impozitelor, sporirea proporțională a salariilor a fost zădărnicită, guvernul punînd în

COMENTARIU

Negocierile de la Paris

de Silviu BRUCAN

După o perioadă îndelungată de tergiversare a negocierilor de la Paris în problema vietnameză, lucrurile par să se fi mișcat din punctul mort. Istoria diplomației cunoaște numeroase cazuri în care problemele de procedură au împiedicat sau chiar torpilat discuțiile de fond, dar analiza atentă a fiecăruia din aceste cazuri relevă pînă la urmă sau lipsa de dorință a părților (ambelor sau uneia din ele — ceea ce la negocieri este de ajuns) de a soluționa litigiul, sau folosirea dificultăților procedurale drept pretext pentru a amîna trecerea la discuția de fond, ceea ce în termeni sportivi se cheamă a trage de timp. În speță, se poate spune că am avut de-a face în lunile de iarnă cu o combinație destul de stravezie a ambelor metode: pe de o parte, regimul de la Saigon s-a apucat cu dinții de prilejul care i s-a oferit pentru a sabota mersul spre o soluție pașnică în Vietnam, de care are de altfel motive serioase să se teamă; pe de altă parte, nici delegația americană, în frunte cu ambasadorul Harriman, nu era prea grăbită să treacă la fond, deoarece se afla în preajma schimbării Administrației la Washington, care s-a reflectat și în numirea ambasadorului Henry Cabot Lodge ca șef al delegației la negocierile de la Paris.

O dată însă cu încheierea controversei alambicate privind forma mesei tratativelor (subiect «gras» pentru speculațiile comentatorilor și desenele caricaturiștilor), prima ședință din 18 ianuarie a permis să se reglementeze în unanimitate toate problemele de procedură în litigiu — ceea ce nu înseamnă că nu vor mai fi inventate altele — astfel încît se poate trece la fondul conflictului, ceea ce nu înseamnă că treaba a devenit mai ușoară. În fapt, acum în jurul mesei se află cele patru delegații; alături de delegația americană și nord-vietnameză, care au inițiat negocierile, iau parte delegația Frontului Național de Eliberare și cea a regimului de la Saigon. Aceasta constituie recunoașterea de facto a F.N.E., succes major al luptei poporului vietnamez și premisă esențială pentru desfășurarea negocierilor cu succes.

Abia acum însă încep marile dificultăți, pentru că privesc fondul conflictului — conflict în care o mare putere imperialistă a intervenit cu forța armelor în treburile interne ale unui popor mic dar viteaz, conflict care a demonstrat că în zilele noastre nici cea mai puternică armată imperialistă nu poate sugruma voința de libertate a unui popor. Intervenția americană a constituit ilustrarea contemporană extrem de elocventă a clasicei teze marxiste că nu poate fi liber un popor care asuprește alte popoare, deoarece războiul din Vietnam a împiedicat Statele Unite să abordeze eficient probleme ale societății americane care s-au dovedit pe cît de vitale pe atît de explozive. Finalul lipsit de glorie al fostei Administrații Johnson constituie în această privință o lecție binemeritată. Ziarul «Washington Post» o descrie ca «marea tragedie a comportării lui Lyndon Johnson în Vietnam» și-și exprimă speranța că noul președinte, Richard Nixon, va ști să tragă concluziile de rigoare. În discursul său inaugural, Nixon a promis că bogăția va fi transferată «de la războiul distrugător la necesitățile urgente ale poporului nostru».

La considerentele de ordin intern se adaugă hotărîrea des afirmată a noii administrații de a muta centrul politicii și strategiei americane din Pacific în Atlantic, punînd din nou pe prim plan Europa, așa cum a fost în întreaga perioadă postbelică, cu excepția ultimilor ani. O asemenea reorientare presupune neapărat găsirea unei soluții politice care să permită dezangajarea militară americană din Vietnam. În aceeași ordine de idei, observatorii politici atribuie o deosebită însemnătate acceptării de către noua administrație a propunerii Republicii Populare Chineze privind tratativele americano-chineze care încep la 20 februarie la Varșovia, cu scopul de a ajunge la un modus vivendi pe baza principiilor coexistenței pașnice.

În politică însă pasul cel mai dificil îl constituie cel de la declarații la fapte. Iar prilejul îl oferă negocierile de la Paris — primul test major cu care este confruntată pe arena internațională noua administrație americană.

aplicare legea potrivit căreia se interzice mărirea salariilor chiar și în cazurile cînd există un acord între sindicate și patroni — fapt care a determinat în cursul anului 1968 puternicele greve ale muncitorilor de la căile ferate, ale metalurgiștilor, muncitorilor din transporturi, construcții, agricultură.

Aceasta este deci consecința politicii pe care Harold Wilson și cabinetul său au adoptat-o de cînd au venit la putere, în 1964. Ei au considerat apărarea lirei sterline ca monedă internațională drept principalul lor obiectiv, iar condiția pentru obținerea sprijinului din partea Statelor Unite a fost înghețarea salariilor.

Declarațiile făcute de Barbara Castle, ministrul forței de muncă și productivității, că viitoarea conducere conservatoare va impune condiții și mai grele sună — observă unii lideri sindicali — ca o recunoaștere a iminentei înfrîngeri.

Guvernul, sub presiunea propriilor săi suporteri, a fost nevoit să promită că, spre sfîrșitul acestui an, va pune capăt politicii de înghețare a salariilor. Dar, în ciuda insistențelor majorității opoziției, nu se renunță la această politică. Mulți membri ai partidului laburist au votat împotriva înghețării salariilor; și mulți se vor pronunța împotriva noilor propuneri ale guvernului tinzînd spre înăbușirea mișcării greviste.

Este posibil ca în fața unei asemenea opoziții de masă guvernul să dea înapoi, însă bancherii și acoliții lor pot oricînd dezlănțui o nouă criză a lirei sterline. Se vor auzi poate din nou voci care să ceară o coaliție guvernamentală, ceea ce nu ar fi decît un mijloc de a determina ambele partide să desfășoare împreună atacul asupra standardului de viață.

Pentru anul 1969 se prevăd perspective sumbre. Faptul este cu atît mai grav cu cît rezultatele remarcabile obținute de muncitorii din industrie în îmbunătățirea tehnologiei, în sporirea producției și creșterea exporturilor sînt irosite prin cheltuieli militare uriașe, prin menținerea anacronicelor baze de dincolo de ocean și prin zadarnicele eforturi de a menține rolul de monedă internațională al lirei sterline. Cît despre reformele sociale preconizate, ele au fost pierdute din vedere în contextul scăderii standardului de viață.

PIAȚA COMUNĂ — FRĂMÎNTĂRI PERENE

Adepții «integraționiști» ai Pieței comune ar putea considera că bilanțul anului 1968 le-a adus unele motive de satisfacție: el a însemnat realizarea uniunii vamale totale între membrii comunitari, prim pas, în concepția acestora, spre extinderea «integrării» asupra altor domenii, inclusiv cel politic. «Succesul» însă nu a depășit acest cadru. Și chiar și aici, după desființarea barierelor vamale au apărut o serie de imediate obstrucții din partea diferiților membri, pentru protejarea economiilor proprii — numai că protecția și-a schimbat domeniul: din cel tarifar vamal în cel netarifar și financiar. Franța a fixat, cu caracter temporar, unele contingentări la importuri și măsuri pentru stimularea exporturilor. R.F.G. și-a ridicat imediat taxa asupra valorii adăugate (T.V.A.), care se aplică asupra mărfurilor importate și se deduce din valoarea celor exportate.

Cele mai mari necazuri le-a adus integraționiștilor problema «Europei verzi» — veșnică generatoare de contradicții.

Planul Mansholt, conceput din «turnul» comisiei C.E.E. de la Bruxelles și destinat să elimine din circuitul agricol cei 5 milioane de mici fermieri pînă în 1980, urmînd să coste anual 25 miliarde franci, a rămas doar «document de lucru» pentru guvernele «celor șase», care nu i-au privit favorabil datorită implicațiilor politice și sociale ce ar decurge din aplicarea lui.

Problema a fost transferată cu grijă în 1969. Tot pe seama lui 1969 a fost lăsată și ajungerea la un acord privind colaborarea comunitară în domeniul nuclear, ca de altfel și controversata problemă a «lărgirii» Pieței comune. Aranjamentele comerciale și în domeniul tehnologic realizate cu Marea Britanie nu înseamnă, după opinia franceză, o viitoare aderare a acesteia la C.E.E. Ținînd cont că ceilalți cinci se exprimă favorabil intrării Angliei și altor țări care au solicitat acest lucru, consultările privind lărgirea Pieței comune se anunță disputate și de lungă durată.

De asemenea, criza sistemului monetar occidental, care a antrenat în moduri diferite monedele principalelor țări ale C.E.E., i-a activizat pe aceia care cer o politică monetară comună a «celor șase». R. Barre, vicepreședinte al Comisiei C.E.E., vorbea chiar despre necesitatea realizării acesteia încă din 1969.

Într-un cuvînt, pe 1969 o agendă încărcată. Și de loc nouă... și, ca întotdeauna, controversată.

Ilie ȘERBĂNESCU

PROCESUL CLAY SHAW

În ultimul moment Jim Garrison a renunțat la hotărîrea sa de a cere amînarea procesului lui Clay Shaw, acuzat de a fi participat la un complot ce a dus la asasinarea președintelui Kennedy.

«Forțele americane care încearcă să împiedice elucidarea acestui caz sînt puternice — declara Mark Lane referindu-se la asasinatul de la Dallas — dar sper că Jim Garrison, procurorul din New Orleans, va reuși să le combată». Încrederea expri-

Pichete de demonstranți împotriva regimului rasist din Rhodesia, pe străzile capitalei britanice.

mată de autorul cărții «Judecată pripită» în capacitatea lui Garrison de a face lumină asupra misterului de la Dallas nu este foarte larg răspîndită în Statele Unite. Va reuși oare în cele din urmă Garrison să dovedească, măcar parțial, că Lee Harvey Oswald nu este singurul vinovat, ci doar participant la un vast complot organizat la New Orleans, din care au făcut parte agenți ai poliției din Dallas și membri ai organizației extremiste de dreapta «Minutemen»? Procesul de la New Orleans ar putea — se spunea — redeschide întreaga afacere, infirmînd atît de contestatele concluzii ale Comisiei Warren.

Jim Garrison a cerut direcției Arhivei naționale a S.U.A. să-i pună la dispoziție, ca probe materiale, radiografiile și fotografiile făcute cu prilejul autopsiei corpului defunctului președinte. Dar, ca atîția alții înaintea lui, nu le-a obținut, întrucît, după cum se știe, documentele au fost donate de familia Kennedy Arhivei naționale, cu indicația expresă ca absolut nimeni să nu aibă acces la ele înaintea datei de 29 octombrie 1971. Convins că radiografiile și fotografiile acestea îi vor furniza dovada faptului că asupra președintelui s-a tras din cel puțin două direcții și că rănile mortale de la cap au fost *provocate de gloanțe trase din față, nu* din direcția depozitului de cărți unde se afla Oswald, Garrison a insistat. Pentru a intra în posesia lor, a introdus în justiție o acțiune împotriva lui James Rodes, funcționar al Arhivei naționale, cerînd ca acesta să fie obligat să prezinte materialul fotografic și indicațiile de rigoare pe baza legii privind schimbul de martori între state. Un prim rezultat: ministrul justiției a dat publicității extrase din raportul cu privire la autopsie. Extrasele însă nu fac decît să confirme concluziile Comisiei Warren. Un alt indiciu că Garrison nu poate conta pe sprijinul autorităților federale: acțiunea intentată pentru a i se pune la dispoziție documentele din Arhiva națională a fost respinsă. În semn de protest, el a cerut aminarea procesului, revenind totuși apoi asupra acestei decizii.

Delia ȘTEFAN

AFACEREA GATTI

Premiera ultimei piese a lui Armand Gatti, «Pasiune în violet, galben și roșu», programată pentru 11 februarie la Teatrul Național popular din Paris, nu va avea loc. Interdicția a fost impusă de autoritățile franceze în urma unui demers al ambasadei Spaniei la Paris, care a considerat conținutul ei dăunător actualului regim madrilen. Nemulțumirea autorului, actorilor și conducerii teatrului a fost exprimată cu hotărîre. «Afacerea Gatti» a *devenit o preocupare a întregii vieți artistice* franceze. Rezoluția adoptată de Federația națională a spectacolelor — CGT, Sindicatul francez al actorilor, Sindicatul național al tehnicienilor și salariaților administrativi ai spectacolelor a respins măsura guvernamentală. Ministrul afacerilor culturale, André Malraux, a încercat să explice necesitatea suspendării premierei. «Nu din motive de ordin cultural, ci din motive de ordin diplomatic — a declarat ministrul — guvernul a fost determinat, la cererea Ministerului Afacerilor Externe, să suprime din programul Teatrului Național piesa respectivă. Ea poate să fie reprezentată oriunde în altă parte, sub unica rezervă a evitării delictului de ofensă la adresa șefului unui stat străin».

Precizarea ministrului confirmă că Gatti nu va fi de astă dată reprezentat, deoarece în luna februarie urmează să fie încheiate noi acorduri economice franco-spaniole și autoritățile nu vor ca apropiata vizită la Madrid a ministrului de externe, Michel Debré, să fie «umbrită». Argumentul acesta a fost primit cu ironie de mai multe ziare franceze care susțineau că în aceste condiții ar trebui repudiată și cartea lui André Malraux, «l'Espoir», despre participarea sa de partea republicanilor în războiul civil din Spania de acum trei decenii.

OBIECTIV: JUGULAREA TOXICOMANIEI

Traficul ilicit de stupefiante, producția necontrolată de droguri și în general abuzul de substanțe psihotropice constituie o sursă permanentă de îngrijorare într-o serie de țări în care toxicomania — sub toate formele ei — a căpătat proporțiile unui adevărat flagel social. Numai în primele trei săptămîni ale acestui an au fost descoperite în S.U.A., Franța, Italia, Turcia, Liban și în cîteva porturi din Extremul Orient 17 cazuri de contrabandă cu stupefiante. Organizația mondială a sănătății (O.M.S.), Organizația internațională de poliție criminală (Interpol) și Organul internațional de la Geneva pentru controlul de stupefiante primesc necontenit sesizări în legătură cu recrudescența «flagelului alb». Consiliul economic și social al ONU acordă acestei probleme *cu vaste implicații internaționale* o atenție specială, recomandînd organelor subordonate ei să-și intensifice acțiunile de luptă pentru jugularea toxicomaniei. Cea de-a 23-a sesiune a comisiei stupefiantelor, care își desfășoară în prezent lucrările la Geneva, va adopta pînă la 31 ianuarie un raport cuprinzător ce urmează să fie dezbătut în cadrul viitoarei sesiuni a Consiliului economic și social al ONU — în luna mai, la New York.

Reprezentanții celor 24 țări membre ale Comisiei stupefiantelor, asistați de observatori ai unor organizații specializate ale ONU, de reprezentanți ai Interpolului și ai Biroului permanent al Ligii arabe pentru controlul stupefiantelor, dezbat programul și ordinea de prioritate a măsurilor de control internațional. O serioasă bază de discuție o constituie raportul Diviziei de stupefiante care cuprinde între altele un proiect de plan pe cinci ani pentru desfășurarea bătăliei antidrog. Un element nou, de o gravitate excepțională, îl constituie apariția și răspîndirea drogurilor sintetice (L.S.D. și altele) care fac adevărate ravagii mai ales în rîndurile tineretului, fiind mai ieftine și lesne de procurat.

Comisia discută acum posibilitățile de ameliorare a materialului informativ pus la dispoziția ei de către guverne, pentru a stabili cu exactitate harta răspîndirii și intensității toxicomaniei. O rezoluție adoptată la ultima sesiune a Adunării Generale a ONU cerea secretarului general al acestei organizații să stabilească un plan pentru jugularea producției ilicite sau necontrolate a materiilor prime folosite pentru obținerea de stupefiante. Deși un mare număr de substanțe halucinogene și barbiturice se găsesc în diferite țări sub control medical, nu există totuși pînă în prezent nici un control internațional organizat și nici un acord corespunzător în această privință. Ceea ce nu explică totuși decît în parte creșterea traficului și abuzului de stupefiante. Pentru că mafia drogurilor, cu ramificațiile ei în principalele metropole ale «beției albe», continuă să opereze în umbră, sfidînd organele de control, măsurile restrictive, eforturile concentrice de jugulare a toxicomaniei. Sub acest aspect, comisia întrunită acum la Geneva are de dezbătut o ordine de zi pe cît de amplă pe atît de dificilă.

Dic BABOIAN

Graficul, reprodus din revista americană «U.S. News and World Report», ilustrează grăitor consecințele pe care le are pentru poporul american războiul purtat împotriva poporului vietnamez: mii și mii de familii îndoliate, zeci de mii de oameni schilodiți...

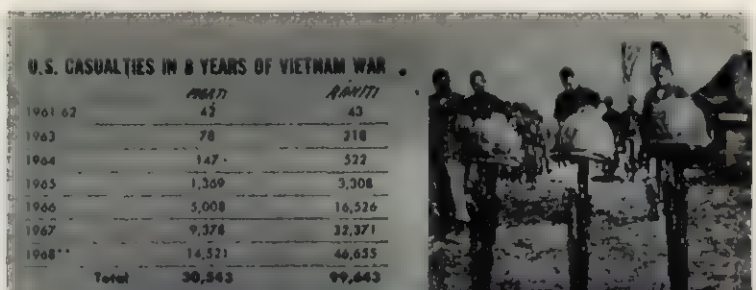

COMPUTER

• Producția de petrol a Irakului a crescut anul trecut cu peste 300 000 tone, depășind 67 000 000 tone. Beneficiari principali, trei companii: «Irak-Iran Petroleum», «Mossul Petroleum», «Basrah Petroleum».

• S.U.A. insistă ca guvernul de la Bonn să compenseze în întregime cheltuielile în valută pentru staționarea trupelor americane pe Rin. Suma solicitată: 3,6 miliarde mărci anual.

• O imensă mare subterană, al cărei volum este evaluat la 300 000 mc, a fost localizată de către specialiștii sovietici în Siberia occidentală.

• Ziarele londoneze sînt îngrijorate de «americanizarea» cinematografiei engleze: în 1968, mai mult de 80% din producțiile britanice au fost finanțate în dolari. Între timp, numărul spectatorilor scade simțitor.

• Profiturile realizate de societățile străine care exploatează zăcămintele petrolifere în Venezuela s-au ridicat la circa 3 000 000 dolari. O parte considerabilă din această sumă este realizată pe seama reducerii cu 30% a numărului muncitorilor și prin evaziuni fiscale.

• Expansiunea capitalului american în cifre recente: în 1968, filialele băncilor americane stabilite peste granițe și-au sporit fondurile cu 22 miliarde dolari. Numai «First National City Bank of America» are peste 163 filiale în străinătate.

• Într-un singur an populația capitalei suedeze a crescut cu aproape 60 000 de oameni. În prezent Stockholmul numără 1 286 000 locuitori.

• Primul complex cooperatist agricol-industrial constituit recent în Bulgaria este format din 8 gospodării cooperatiste și dispune de 40 000 ha de pămînt.

• Exporturile de materii prime angoleze către R.F.G. și Japonia sînt în creștere. Anul trecut, numai în 11 luni, au fost livrate acestor țări 2 313 000 tone de minereu de fier.

• Potrivit revistei «U.S. News and World Report», numărul militarilor americani aflați în afara granițelor S.U.A. se ridică la peste 1 500 000. Numai în Asia și în zona Pacificului se află aproape 900 000 de soldați și ofițeri americani.

CRONICA DE TREI SECUNDE

ÎNTREBĂRI LA 03

De ce miliardele de confeti aruncate la New York peste cei trei cosmonauți americani (de milioane de cetățeni postați la sute de mii de ferestre) erau confecționate din hîrtia cărților de telefon? Nu se pot confecționa confeti din alte cărți, din altă hîrtie? Nu există milioane de cărți în care merită să viri foarfeca pentru a le face ferfeniță în cinstea a 3 oameni care au văzut Luna de la 111 km? Nu există cărțile alea proaste despre care critica zice că «eroul nu e convingător», «intențiile nu-s duse pînă la capăt», «orientarea e greșită», «mesajul e abstract» sau cărțile pur și simplu plicticoase care să fie sacrificate la o asemenea sărbătoare? Dar dacă nici măcar o asemenea sărbătoare nu ne permite să ucidem cărțile proaste, care au și ele sfîntenia lor? Și totuși de ce cărțile de telefon? Ele sînt cele mai indicate tipărituri pentru a fi aruncate pe fereastră, bucățele-bucățele? Să se fi înmagazinat atîta ură față de telefoane? Sau dimpotrivă — și eu așa înclin să cred — ele sînt tot ce a dat mai frumos tiparul și a le arunca celor ce au avut curajul să se rupă de pămînt e un elogiu adus celei mai interesante lecturi în zilele acelea de adevăr cenușiu cînd constați — cum spune poetul francez — că «ai citit toate cărțile și la chair est triste»?

MOARTEA DIN BUZUNĂREALĂ

«Feriți-vă de hoții de buzunare, păzea!» — așa a strigat cineva în timpul unei procesiuni pe o stradă din Bogota și imediat s-a creat o panică demență din care au răsărit 5 morți și 40 de răniți. Am citit știrea de o sută de ori, nu se poate, nu-mi vine a crede. Totuși așa e: au murit 5 oameni și au fost răniți 40 în debandada iscată de un strigăt la urma urmei caraghios față de cutremurătoarele strigăte care știm că mai străbat planeta. Căci, păcatele mele, nu căzuse nici o bombă atomică, nu luase foc nimic, nu avea loc nici un atac, nu veneau avioane, nici măcar lăcuste. Hoții de buzunare — oricît ar fi de nesuferiți — nu sînt totuși huni, nici vandali, nici S.S., nici rachete solaar, ei nu sînt năvălitori fiindcă nu pot năvăli. Un hoț de buzunare nu poate acționa decît individual, atacînd un individ, un buzunar — și dacă ți se spune, ție, persoană cinstită, să te ferești de ei, îți păzești buzunarele, stai cu ochii în patru și mergi mai departe în procesiune. Nu fugi, nu urli, nu devii isteric, nu calci lumea în picioare, aștepți calm să-l prinzi cu mîna în sacou. Curioasă — ca să zic așa — a devenit lumea dacă hoții de buzunar produc efectul armelor convenționale și un strigăt defensiv duce la un măcel de proporțiile unui atac cu mortiere.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Cu volumul de nuvele, recent apărut, **Cubul de aer**, Al. I. Ştefănescu a în a şasea apariţie editorială de proză. Autorul romanului «Al cincilea anotimp» se relevă şi în această ultimă carte a sa ca un prozator stăpîn pe unealta sale, captînd atenţia cititorului prin faptul de viaţă şi sufletesc, susţinut de un antrenant ritm epic (Editura Cmeretului)

● Într-o ediţie revăzută a reapărut în seria «Romane de ieri şi de azi» **Casa**, de Vasile Rebreanu (Editura pentru literatură)

● Formulînd cîteva îndreptăţite rezerve, O. vid S. Crohmălniceanu apreciază (România literară nr. 2) cartea lui Adrian Marino, **Introducere în critica literară**, ca o lucrare care «străluceşte prin-o mare supleţe intelectuală... , o contribuţie de prim rang, o carte vie, **substanţială**, în care vom reveni desigur»

● O dezbatere lucidă, informată şi de acută actualitate asupra rolului în creaţia artei scenice a regizorului cuprinde cartea lui Horia Deleanu: **Regizorul şi teatrul** (Editura Meridiane)

● La Editura ştiinţifică (colecţia «Pagini din istoria patriei») a apărut, nu demult, o carte de multe contribuţii inedite **Cluburile socialiste la sate** de Gh. Matei, concepută, pe lîngă latura ei istorică şi informativă, şi ca un omagiu «la adresa unei generaţii de pionieri ai luptei pentru transformările revoluţionare din satul românesc»

● Tot la Editura ştiinţifică semnalăm apariţia cărţii **O planetă numită Pămînt**, de cunoscutul fizician şi astronom american, George Gamow

● Compozitorul, interpretul, dirijorul şi profesorul Edmond Dede a, de curînd, şi autorul cărţii **Parada muzicii uşoare**. Între coperţele volumului se găsesc consemnate momente importante (compozitori, interpreţi, animatori) din cei peste o sută de ani de existenţă a muzicii uşoare româneşti. Autorul apare «acompaniat într-o asimili-prefaţă de H. Mălineanu şi într-o post faţă de George Grigoriu (Editura muzicală a Uniunii compozitorilor)

● Automobilul — această mică zeiţă a timpului nostru — a stîrnit principal şi celor aproape 200 de pagini cît numără ultimul număr (11) al revistei **Secolul 20**. Zeiţa este a invocată, evocată şi comentată istoric, liric, epic, social, economic, estetic, filozofic de Rainer Maria Rilke, F.T. Marinetti, G. Apollinaire, Carol Sandburg, Bertolt Brecht, Marcel Proust, Aldous Huxley, Dino Buzzati, Iuri Naghibin, Roland Barthes, Georgeta Horodincă, Imre Toth.

cinema

● **Cîrlovi pe pereţi**. Pál Sándor, cineast maghiar aparţinînd generaţiei mai noi, ni se în făţişează cu o creaţie care-i atestă din plin virtuţile de bun investigator — cu aparatul de filmat în mînă — al neliniştilor, umorilor, în dorinţelor unui tineret aflat în pragul maturizării. Filmul a fost distins cu Premiul special şi Diploma juriului tehnicienilor la Festivalul de la Karlovy Vary 1968. În distribuţie: Vera Venczel («Cele trei nopţi ale unei iubiri»), Gabor Ferenczi, Balazs Tardy, Miklos Szurdi

● **Mică romanţă de vară**. Micul dar cinstit sentimentalism al cineastului ceh Jiri Hanibal — cel care a realizat «Bunicul, Kyliyan şi eu», aplicat de data asta lumii adolescenţilor. Interpreţi: Andrea Kunderikova, Jaroslav Bardok, Jiri Pleskot, Vera Kubankova, M. Hron

● **Rio Bravo**. Puţini sînt cei care mai ştiu astăzi să facă un western zdravăn, ca la el acasă, în spaţiul căruia să intrăm fără teamă, convinşi că vom găsi acolo puritatea mitologiei acestui gen şi frumuseţea spectacolului. Bătrînul Howard Hawks este unul dintre aceşti puţini. În rolurile principale cîntăreţul şi actorul Dean Martin, John Wayne, Angie Dickinson, Walter Brennon, Ricky Nelson, Claude Akins, Estelita Rodriguez.

● **Mari cineaşti pe ecranele noastre: Jerzy Kawalerowicz** («Maica Ioana a îngerilor»), **Stanley Kramer** («O lume nebună, nebună, nebună»), **Howard Hawks** («Rio Bravo»), **Michelangelo Antonioni** («Noaptea», «Aventura»), **Louis Malle** («Vive Maria»)

● Dacă nu le-aţi văzut la timpul lor, grăbiţi-vă acum să nu le pierdeţi. **Magazinul de pe strada mare** (Jan Kadar şi Elmar Klos), **Teodreţe** (Tatiana Lioseova)

● Jean Pierre Melville, autorul «Samuraiului», va ecraniza povestirea lui Joseph Kessel **Armata umbrelor**. Protagonist — Lino Ventura

● Cunoscutul actor iugoslav Zoran Radmilovic («Porumbelul de argilă») este interpretul unui film realizat în studiourile din Sarajevo de către Mirza Idrizovic şi intitulat **O rană pentru portretul iubitei mele**.

Dean Martin

disc

● În numai cîţiva ani, tînărul artist liric **Ludovic Spiess** s-a impus în ţară şi pe scene de prestigiu din multe ţări. În discul înregistrat la «Electrecord» putem aprecia calităţile deosebite ale glasului său. Ludovic Spiess ne oferă arii din «Flautul fermecat», «Oberon», «Walkiria», «Lohengrin», «Leila Miller», «Aida», «Otello», «Adriana Lecouvreur», «Turandot» şi «Tosca», cu o dăruire plină de cele mai nobile gînduri. Acompaniază orchestra Operei Române, dirijată de Jean Bobescu (ECE 0379)

● «Simfonia nr. 41 în Do major K.V. 551 (Jupiter)» şi «Simfonia nr. 25 în Sol minor K.V. 183» de W.A. Mozart, imprimate după o înregistrare realizată la casa de discuri «Polskie Nagrania», ne aduc din nou în faţa unui dirijor de reputaţie mondială **Stanislaw Wislocki**. În frunţea Orchestrei simfonice a Filarmonicii Naţionale din Varşovia, celebrul conducător de orchestră polonez ne întîlneşte a celeaşi calităţi apreciate călduros de melomanii noştri, în altfel ocazii, în concerte şi ascultîndu-i discurile (ECE-0354)

● Cu totdeauna, înclinarea cu **Sviatoslav Richter** este tulburătoare. «Concertul nr. 20 pentru pian şi orchestră în Re minor, K.V 466» de Mozart, «Toccata în Do major, op. 7» şi «Novelete în Fa major, op. 21, nr 1» de Schumann. Înregistrate pe discul ECE-0367, trezesc entuziasmul cel mai pur, normal în faţa acestui gigant al pianului

plastică

● **Dispariţia şi reapariţia imaginii: pictura americană de după 1945**. Organizată în cadrul programului de schimburi culturale dintre România şi S.U.A., expoziţia este o selecţie realizată de Institutul Smithsonian din Washington. Expun lucrări 19 artişti, dintre care pe mulţi pictura modernă i-a ridicat la avangardă ca: **Mark Tobey** (n. 1890) (Marele premiu al Bienalei de la Veneţia din 1958) — reprezentat în expoziţie cu 4 lucrări — este poate unul dintre eclectice picturi americane moderne, lucrările sale nu frînd fundamentate nici pe violenţa gestului şi a culorii, nici pe expresionism. De la portrete în studiul caligrafiei chineze şi a celei Zen, arta lui Tobey se schimbă, devenind tot mai mult meditaţie grafică. Formele şi semnele sale sînt o aluzie adesori la un regn precis. Total necunoscută pînă în 1945, opera lui Franz Kline (1910-1962) este una dintre cele mai semnificative ale picturii moderne, prin vehemenţa ce gestuală. Ta blourile sale de mari dimensiuni, mai ales după 1948, sînt referiri metaforice, viziuni sintetice ale unui tipretic peisaj urban. Arshile Gorky (1904-1948) a jucat un rol considerabil în făurirea expresionismului abstract al şcolii newyorkeze de pictură. Reprezentat în actuala expoziţie cu un superb covor («Ţăran în seară») dar cu o singură lucrare, vizitatorul nu poate să-şi facă o imagine completă asupra operei lui atît de mult influenţate de imaginea plastică picassiană, de Kandinsky şi de suprarealism. Cu **Jackson Pollock** (1912-1956) arta americană face cunoştinţă cu spectura acţiunii, artistul fiind un fervent promotor al expresionismului abstract. Ia fel ca şi **De Kooning** (n. 1904) care promovează abstracţionismul gestic. Noua generaţie a picturii americane este prezentă în expoziţie cu cîteva dintre stelele sale cele mai reprezentative: **Jaspers Johns** (n 1930) **Robert Rauschenberg** (n 1925) promotor vigures al «pop-art», **Roy Lichtanstein** (n 1923), **James Rosenquist** (n 1933) etc etc. (Dalles)

● **Petre Abrudan** — pictură şi grafică. Expoziţia retrospectivă a pictorului ardelean Abrudan (n. 1907) demonstrează un drum prodigios în artă de-a lungul a cîtorva decenii. Deschis unor interferenţe de stiluri personalizează pictorului se prefigurează de timpuriu prin vigoarea desenului şi vivacitatea culorii. Peisajele sale, dar mai cu seamă compoziţiile, vor primi accentul evident al elaborării, al grijii pentru construcţie şi punere în pagină. Exprimarea plastică va deveni mai simplă, limita separînd uneori forme plate de culoare şi împrumutînd tablourilor note decorative. Abrudan este un cîntăreţ al peisajului şi vieţii rurale tranzitivane şi valea folclorului are largi ecouri în opera sa mai recentă. O expoziţie pe care o recomandăm (Dalles)

muzică

● Nici săptămîna aceasta «Filarmonicus» nostră nu va concerta în Capitală. Regretăm, dar înţelegem! Abia întoarsă în patrie după un turneu plin de satisfacţii în R.F. a Germaniei (în oraşul unde s-a născut Ludwig van Beethoven) şi Olanda, prima noastră formaţie simfonică îşi îngăduie un binemeritat răgaz. Aşteptăm cu nerăbdare reapariţia ei pe estrada Ateneului.

● Sala mică a Palatului este gata să o primească recitalul de lieduri oferit de **Marta Kessler** La pian — **Nicolae Rădulescu**. În program Schumann, Brahms, Ravel, Brediceanu (25 ianuarie)

● «Creaţia lui Beethoven» este tema — extrem de generoasă, trebuie s-o recunoaştem — a concertului educativ de duminică, 26 ianuarie (ora 10 30), din sala Ateneu Conferenţiar este muzicologul Vasile Cristian, iar exemplificările vor fi susţinute de pianiştii **Sofia Cosma, Luminţa Gheneea, Toma Vesmaş**, violoniştii **Ştefan Gheorghiu** şi **Mariana Sîrbu**, violoncelistul **Iosef Calef**, soprana **Maria Slătineanu**. Acompaniază orchestra simfonică a Conservatorului, dirijor **Al. Şonschi**. Îşi mai dă concursul corul Liceului «Mihai Viteazul», dirijor de **Valeria Nica**.

Emanuel Elenescu

● Două remarci pentru concertul săptămînal al Orchestrei simfonice a RTV, solistul concertului — renumitul violonist ceh Iosef Suk (interpretează «Concertul pentru vioară şi orchestră în Sol major» de Mozart) şi prezentarea unor lucrări simfonice pe care ne prea avem prilejul s-o auzim: «Simfonia a III-a în Re minore de Camille Saint-Saëns. Vom mai asculta «Allegro pentru două orchestre de coarde» de Mircea Istrate. Dirijează **Emanuel Elenescu** (30 ianuarie)

● O seară de muzică, de adevărată muzică, a oferit duminică 19 ianuarie în Casa ziariştilor, vrednica formaţie corală studenţească **Madrigal** de sub conducerea lui **Marin Constantin**. Programul, de o înălţătoare frumuseţe şi puritate, cuprinzînd madrigale, motete, chansonuri, cîntece vechi româneşti, a fost urmat de două admirabile filme «Cîntecele Renaşterii» şi «Cîntece româneşti de altădată», în care Mirel Iliescu, în dublă calitate de scenarist şi regizor, aduce un valoros omagiu muncii artistice creatoare pe care Madrigal o desfăşoară de cinci ani

teatru

Adela Mărculescu

● Euripide — transcris de Sartre pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti. **Troienele** (excelent tălmăcită de Radu Popescu) Tragedia eliniă, în viziunea nouă contemporană, îşi poartă vibrant mesajul politic milenar. În un imn închinat umanităţii. Scenic, textul e rezolvat mult în lotura sa formală cu o retorică uneori exterioară. Lipsa de unitate a spectacolului nu ou putut-o suplini cîteva prezenţe actoriceşti Irina Răchiteanu, Silvia Popovici, Adela Mărculescu — de altfel cele mai bune din reprezentaţie. Slabă, participarea corului

● Din cînd în cînd, cîte un teatru îşi aminteşte de dramaturgia noastră contemporană. De pildă Teatrul din Tg. Mureş, care şi-a înscris în repertoriu o floare a teatrului românesc dintre cele două războaie mondiale **Meşcata din foresetră** de V.I. Popa (regia — Eugen Mercus)

● O premieră pe ţară şi un debut regizoral: **Travesti**, de Aurel Baranga sub direcţia de scenă a lui Geo Berechet la Teatrul Naţional din Iaşi

● Teatrul de Comedie din Bucureşti se află în turneu în Israel, cu spectacolele **Rinocerii** de Eugen Ionescu şi **Şeful secţiunii sufletelor** de Al. Mirodan. Protagonist — Radu Beligan

● Premiera **Comediei** cu olteni de Gh. Vlad a avut loc la . Reşiţa. Activitatea acestui dramaturg, destul de puţin jucat, e urmărită cu interes. Regia spectacolului — Geta Vlad

televiziune

O serie de emisiuni noi: **Manageriu contemporan** (28 I, ora 19,20, pr. I.), **Ţara se pregăteşte de alegeri** (27, 29 şi 31 I, ora 19,30), **Din carnetul scriitorului** (28 I, ora 19,30), **Din carnetul publicistului** (30 I, ora 19,30, pr. I). **Din carnetul reporterului** (1 II, ora 19,30, pr. I) ou în vedere evenimentul central al vieţii politice româneşti — apropiatele alegeri de deputaţi. Dintre celelalte emisiuni, «Flacăra» vă recomandă

DUMINICĂ 26 IANUARIE. Programul I. Deşi se spune că perseverarea este lucru drăcesc, noi continuăm să vă recomandăm **Magazin duminical**, convinşi fiind că în stocurile sale se mai găsesc încă mărfuri bune (17 00) ● **Varietăţi coreografice**, o emisiune întîmpinată mereu cu simpatie. Mai ales cînd pe afişul ei figurează nume ca **Magdalena Popa, Alexa Mazineseu, Neana Ilieseu, Valentina Massini, Cristina Hamel, Rodica Simion, Elena Dacian, Amatto Checulescu, Dan Moise, Sergiu Ştefanschi, Ion Tugearu, Ion Alexa, Eugen Mărcui, Marin Ştefănescu**... Cu adevărat, fiecare baletului românesc (20.00) ● **Nu pierdeţi** — chiar dacă l-aţi mai văzut — filmul «Martin soldat», o strălucită comedie franceză cu un strălucit actor, Robert Hirsch (21 00) ● **Programul II** Din păcate, suprapunîndu-se în timp, pe filmul mai sus pomenit, un alt film bun «Kozarea», producţie a studiourilor iugoslave, distinsă cu valoroasa premii internaţionale (20,05) ● **Un Medalion muzical** închinat compozitorului Sabin Drăgoi (22 15).

LUNI 27 IANUARIE. Vorbind despre frumuseţile ţării de pe plaiurile româneşti, emisiunea **Anotimpul alb** se adresează tuturor prietenilor turismului (19.45) ● Ecaterina Oproiu, Ion Popescu-Gopo şi Ion Bănescu în-un **Dialog despre cultură** cu tema «Divertismentul cinematografic» (21 45)

MARŢI 28 IANUARIE. Serialul pentru tineret **Cutreierind pămîntul** (de la care, mărturisim, ne aşteptam la mai mult) anunţă episodul VI (20.05) ● **Seară de teatru**. «Doamna zorilor» de Alejandro Casona, în interpretarea Teatrului «Mateiu Millo» din Timişoara (20 30)

MIERCURI 29 IANUARIE. Un medalion închinat regretatului actor polonez **Zbigniew Cybulski** în **Telecinemateică**, cu prezentarea unuia din ultimele sale filme, intitulat, parcă a tragică prevestire, «Cu toată viteza, înainte!» (21 00)

JOI 30 IANUARIE. Program I. Studioul mic continuă serialul poliţist al lui Ştefan Bercia: «Prescripţia» (21.45) ● **Program II.** Filmul sovietic «Nu uita gara Legovaia», delicată poveste de iubire (21 30)

VINERI 31 IANUARIE. Cui i s-a făcut lehamite de ger şi zăpadă n-are decît să plece cu **Teleglob** în călătorie prin insulele Azore (20 15) ● «Casa suferinţei pierdere», film de avanguard, producţie a studiourilor cehoslovace (21 15)

SÎMBĂTĂ 1 FEBRUARIE.Program I. Un sfert de oră cu Mia Barbu şi Traian Ungheanu — apreciaţi interpreţi de muzică populară (18.45) ● **Varietăţi** (de mulţi gustate) din lumea circului (22.10) ● **Program II. Recitalul de simbătă seara** este rezervat tinerilor violonista Gabriela Ijac şi mezzosoprana Mihae la Botez (20 45) ● «Sfîntul» şi «Forsyte Sagas» n-au nevoie de recomandări

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 4 din 26 ianuarie 1969

I	Bologna — Inter	1
II	Cagliari — Atalanta	1
III	Juventus — Sampdoria	1
IV	Milan — Palermo	1
V	Pisa — Napoli	1
VI	Roma — Torino	X
VII	Varese — Fiorentina	X
VIII	Verona — Lanerossi	1
IX	Catanzaro — Brescia	X
X	Genoa — Bari	X
XI	Lecco — Lazio	X
XII	Modena — Padova	X
XIII	Reggina — Foggia	X

NOTĂ: redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

PLACĂRI-ALBUM

TEODORA LUCACIU, reprezentanta de prestigiu a artei muzicale românești.

Fotografie de Elena GHERA

FLACARA

9
'69

ANUL XVIII
NR. 717
22 FEBRUARIE 1969

ÎNTREAGA ȚARĂ SE

PENTRU ALE

Marele colocviu popular

Tot ceea ce înfăptuim azi, tot ce ne propunem pentru viitor este destinat omului, fericirii lui. Ideea aceasta, subliniată în Manifestul Frontului Unității Socialiste și susținută în toate capitolele acestui strălucit program cu nenumărate dovezi convingătoare, străbate de la un capăt la altul adunările în cadrul cărora se întîlnesc candidații și alegătorii. Țara întreagă este părtașă azi la un vast dialog creator în cadrul căruia cunoaște o manifestare fără seamăn înțelepciunea colectivă a poporului nostru.

Sub semnul adeziunii depline a întregului popor la politica internă și externă a partidului și statului nostru, la orașe și sate se țin adunări în cadrul cărora conducătorii de partid și de stat se întîlnesc cu alegătorii din circumscripțiile electorale în care au fost propuși. Pretutindeni în țară, în cooperative agricole, în școli și instituții de cultură, conducătorii partidului și statului nostru au fost primiți cu entuziasm, cu bucurie și încredere, cetățenii — indiferent de profesie sau naționalitate — exprimîndu-și atașamentul lor profund față de politica partidului și statului, hotărîrea lor fermă de a înfăptui neabătut această politică. Vorbind cu mîndrie despre marile realizări obținute în anii socialismului, cetățenii au făcut totodată propuneri prodigioase pentru perfecționarea necontenită a vieții noastre în toate domeniile de activitate, pentru soluționarea unor importante probleme cu caracter urbanistic și edilitar, angajîndu-se să fie părtași activi la noi și noi înfăptuiri. Această largă și eficientă consultare a maselor — expresie elocventă a democrației noastre socialiste — se înscrie ca un eveniment de seamă în viața noastră politică.

Marele dialog cetățenesc, ce are loc pe întreg cuprinsul țării, include întîlniri ale tuturor celor peste 160 000 de candidați ai Frontului Unității Socialiste cu alegătorii. Veștile ce ne-au sosit la redacție pînă la ora cînd aceste rînduri au pornit spre tipografie vorbesc despre o participare masivă și efectivă a maselor de alegători la întîlnirile lor cu candidații.

La Arad, în noua hală a cunoscutei Uzine de vagoane, sute de muncitori, ingineri, tehnicieni și cetățeni de pe străzile învecinate au participat la întîlnirea cu lăcătușul Petru Brata, candidat în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 1 Arad-nord. Despre cîte s-au înfăptuit în orașul de pe Mureș, unde numai în anul 1968 s-au construit peste 500 de locuințe, școli și unități social-culturale au vorbit mulți din cei prezenți. Propuneri privind mai buna gospodărire a orașului s-au făcut multe, cei prezenți afirmîndu-și dorința de a participa activ la realizarea angajamentului luat de consiliul popular județean de a se executa lucrări gospodărești prin muncă patriotică în valoare de 52 milioane lei în anul 1969.

În sala cinematografului «Floreasca» din Capitală, Niculai Anghel, maistru la uzinele Vulcan, candidat în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 30 — Floreasca, a discutat pe larg cu alegătorii săi problemele care-i preocupă. I-am cerut lui Niculai Anghel să ne spună părerea sa despre adunarea la care luase parte:

«Au luat cuvîntul mulți cetățeni — ne-a spus interlocutorul nostru. Cu multă mîndrie au vorbit ei despre frumoasele construcții ridicate în ultimii ani, despre condițiile bune de locuit pe care le au, despre parcul amenajat aici și alte lucrări efectuate în cartier. Totodată însă, cetățenii au făcut numeroase propuneri privind îmbunătățirea transportului în comun, amenajarea unor baze sportive pentru tineretul școlar, organizarea unor acțiuni menite să ducă la îmbunătățirea educației în rîndul tineretului prin intermediul filmului, amenajarea unui club și a unei biblioteci. Mă bucură faptul că cetățenii s-au angajat să mă sprijine în munca obștească, să participe la realizarea tuturor sarcinilor care se impun pentru buna gospodărire și înfrumusețare a acestui frumos cartier bucureștean».

Din județul Gorj ne-a sosit vestea că la Casa de cultură din Novaci au fost prezenți cîteva sute de cetățeni la întîlnirea cu profesoara Ana Melencu, candidată în alegerile pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 5. După ce au vorbit despre realizările care au schimbat radical înfățișarea orașului Novaci, în trecut o așezare sărăcăcioasă din care oamenii plecau să-și afle rostul în alte părți, mulți vorbitori au subliniat că înfăptuirile se cer dezvoltate. În acest sens, ei au propus construirea unui complex comercial modern, studierea posibilității introducerii încălzirii centrale în întregul oraș, extinderea rețelei de alimentare cu apă, îmbunătățirea transportului de călători, înființarea unei stații de benzină, lărgirea spațiilor de cazare pentru turiști și altele.

În alt colț de țară, la Simeria, Otilia Teodorescu, brigadieră la cooperativa agricolă de producție din localitate, candidat al Frontului Unității Socialiste în alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională în circumscripția electorală nr. 9-Orăștie, s-a întîlnit cu alegătorii din Simeria. Vorbind cu mîndrie despre dezvoltarea economică și socială a orașului și ridicarea nivelului de trai al populației, alegătorii au arătat că au fost sistematizate și centralizate electrodinamic stațiile C.F.R. de călători și de triaj, că s-a mărit capacitatea de producție a întreprinderilor și s-a construit o fabrică nouă de pîine; au fost clădite numeroase blocuri de locuințe, unități comerciale și alte obiective social-culturale. Dornici să sporească realizările lor, cetățenii au propus înfăptuirea unor noi lucrări menite să ridice gradul de urbanizare a localității.

Și astfel, în toate municipiile și orașele, în toate comunele și satele, marele dialog viu, creator, continuă să se desfășoare cu intensitate. Toate acestea ne îndrituiesc să afirmăm că trăim momente fără precedent, de o amploare ce depășește orice campanie electorală anterioară. Milioanele de alegători, cei ce sînt chemați peste cîteva zile să exprime voința națională, sînt practic antrenați în cele mai diferite manifestări politice. Țara întreagă își pregătește straiele pe care le îmbracă la marile sărbători ale poporului. Iar alegerile de la 2 martie constituie una dintre marile sărbători ale lui 1969, anul împlinirii unui sfert de veac de cînd am pornit pe drumul progresului multilateral, spre culmile înalte ale civilizației.

Stan VLAD

Emulația orașelor mici

Momentul bilanțier pe care-l constituie întîlnirile dintre candidați și alegători este — dacă putem să ne exprimăm astfel — și un «prim examen» pe care-l susțin organele locale după reorganizarea teritorial-administrativă a țării, menită să asigure cadrul organizatoric necesar unei dezvoltări cît mai armonioase a diferitelor localități.

Era de la sine înțeles că reședințele noilor județe vor cunoaște o rapidă dezvoltare. Ce s-a întîmplat însă cu fostele centre raionale?

Să luăm ca exemplu Feteștiul, oraș relativ mic, lipsit de tradiție industrială, situat într-o regiune geografică favorabilă în principal agriculturii.

În anul 1968 a intrat parțial în funcțiune o fabrică de conserve cu o capacitate anuală de 20 000 tone. I se adaugă construcția unei fabrici de nutrețuri combinate și a unui uriaș complex de creșterea și îngrășarea porcinelor. În anul 1969, volumul producției industriale a întreprinderilor orașului va crește cu 235%. Numărul apartamentelor nou construite a ajuns la aproape 400, iar valoarea lucrărilor efectuate în 1968 pentru modernizarea și înfrumusețarea orașului a fost de 3,5 milioane lei.

Cu prilejul întîlnirilor electorale, alegătorii au aflat că valoarea investițiilor social-culturale prevăzute pentru Fetești este, în anul 1969, de 20 000 000 lei. Ele însumează construcții noi (școală, creșe, internat), extinderea electrificării străzilor, amenajarea de șase noi spații comerciale, sistematizarea arterelor de circulație, construcția unui stadion de aproximativ 10 000 locuri.

Pentru realizarea acestor proiecte, feteștenii au avut grijă să propună pe cei mai buni gospodari drept candidați în alegerile de la 2 martie.

Toma DOBRE

Noi construcții de locuințe la Oradea.

PREGĂTEȘTE

GERILE DE LA 2 MARTIE

Iarna, ca de altfel în orice anotimp, șantierul Sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier nu cunoaște odihnă. (Foto: Gh. Vințilă)

File noi la monografia Teliucului

Teliucul este una dintre acele comune — cum nu sînt, azi, puține în țara noastră — pentru care pretenția de mic orășel nu înseamnă de loc o exagerare. Existența celor trei cooperative agricole în raza comunei ar fi singurul element așa-zis rural din Teliuc. Pentru că dincolo de îndeletnicirile cultivării pămîntului, Teliucul trăiește în chip urban — industrial prin exploatarea minereurilor de fier; urbanizarea s-a dezvăluit distinct și progresiv prin cele 20 de blocuri construite din fondurile statului, prin policlinică și dispensar, cămine culturale, cinematograf, stadion, farmacie și magazine — într-un cuvînt clădiri si dotări a căror vîrstă numără doar cîțiva ani. Lacul de acumulare Cinciș a conferit Teliucului titlul de zona turistică despre care se va vorbi tot mai adesea și nu numai în împrejurimi.

Comuna de pe Valea Cernei are de pe acum o monografie a cărei consistență rezidă în retrospectiva ce nu privește decît puțin timp în urmă...

Aplauzele cu care a fost primit, mai zilele trecute, la Teliuc tovarășul Viorel Răceanu erau cu totul altceva decît un semn de politețe. Mai limpede: prezența candidatului în circumscripția electorală nr. 50 din așezarea minieră, pentru alegerile de deputați în Consiliul popular județean Hunedoara, era o reîntîlnire a celor 144 de alegători cu un prieten vechi și de încredere. Vechi — fiindcă tovarășul Viorel Răceanu nu numai că e de prin partea locului, dar din 1963 și pînă acum a fost, pe rînd, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular orășenesc și — în prezent — prim-vicepreședinte al Consiliului municipal Hunedoara. De încredere — fiindcă în cei șase ani tovarășul Răceanu s-a întîlnit cu cetățenii din Teliuc în numeroase împrejurări și totdeauna atunci cînd sprijinul său era nu doar reclamat, ci se transforma în fapt împlinit. Niciodată actualul candidat nu a spus, nu a promis ceva gratuit. «S-a bătut» pentru Hunedoara, și pentru Teliuc, și pentru Călan, și pentru... cum spun oamenii despre dînsul. La recenta întîlnire, discuțiile, planurile de viitor au fost deci reluate. Alegătorii și-au spus din nou păsurile: Complexul cooperației meșteșugărești — cu frizerie, croitorie, cizmărie, atelier de reparat aparate de radio și televizoare etc. — deși se află în construcție are termenul cam întîrziat — observa Ion Danda. Formațiile reprezentative de teatru sau de altă natură ocolesc Teliucul pentru că scena din sala clubului a devenit improprie desfășurării unor spectacole de amploare — remarca dr. Tiberiu Trifu. Stației de autobuz care face legătura cu Hunedoara i-ar trebui un acoperiș și o împrejmuire pentru anotimpurile cu intemperii — propunea Anton Zlătior. Și ar mai fi întreținerea drumurilor folosite de exploatarea minieră și mai multă ordine la depozitul de lemne și extinderea spațiilor comerciale.

Tovarășul Viorel Răceanu a consultat niște hîrtii, s-a gîndit și, în cîteva minute, a dat răspunsuri clare, fără echivoc, la fel ca totdeauna. În planul de investiții pe 1969 figurează punct cu punct toate cele despre care vorbiseră oamenii. Era deci lucru hotărît. Alegătorii din circumscripția nr. 50-Teliuc știau ei bine de ce l-au propus candidat pe tovarășul Viorel Răceanu. Cuvîntul său nu poate fi pus în cumpănă. Sînt ani de cînd părerea aceasta nu s-a dezmințit

V. COSTEA

Cifrele tovarășului Boghici Aurel

19 400 mp de trotuare și străzi asfaltate sau pavate, 8 străzi modernizate, 5 600 mc ziduri de sprijin refăcute, 4 poduri de asemeni refăcute, darea în circulație a drumului auto lung de 7,8 km spre Cota 1 400, 706 000 lei economisiți prin muncă patriotică, modernizarea în proporție de 70% a iluminatului public prin instalarea de tuburi fluorescente — sînt doar cîteva dintre cifrele care fac parte din bilanțul activității de deputat «de Sinaia», și doar în ceea ce privește ultimii patru ani. Dar Aurel Boghici, director al «Uzinelor de mecanică fină» din localitate, a fost ales și reales deputat în ultimii 16 ani fără întrerupere.

Continuitatea aceasta vizează se pare și viitorul, pentru că Aurel Boghici a fost propus candidat al circumscripției județene nr. 221 Sinaia și la apropiatele alegeri. Cu prilejul întîlnirii cu alegătorii, Aurel Boghici a propus, printre altele, organizarea unei vaste acțiuni de muncă patriotică care, în final, să însumeze 35 000 de ore efectuate pentru întreținerea a 24 000 mp de străzi, ore care să producă o economie de 110 000 lei, 61 000 ore efectuate pentru întreținerea și amenajarea unor spații verzi (prin plantarea a 15 000 arbori și arbuști, a 500 de trandafiri și a 10 000 de alte flori de seră), ore care să producă o economie de alte 250 000 lei, 2 500 ore efectuate pentru amenajarea și întreținerea unor baze sportive, ore care să producă o economie de încă 10 000 lei, precum și alte ore pentru alte obiective. Mă rezum doar să subliniez că totalul absolut al acestei acțiuni va însemna 100 000 ore de muncă patriotică, deci cîte 53 de ore din partea fiecărui locuitor alegător, ori transformînd orele de muncă în bani, o economie de 430 000 lei, sau de cîte 232 lei adusă de fiecare locuitor al circumscripției.

Cifre pentru trecut, cifre pentru viitor.

I. NICOLAU

Președintele

Goicea este o comună de buni gospodari. Țăranii de aci se mîndresc cu realizările cooperativei agricole de producție, care este multimilionară. Averea obștească a cooperativelor a trecut încă din anul 1966 de 11 milioane. Noul te întîmpină peste tot. Edificiile social-culturale (trei cămine culturale, patru școli generale, două teatre de vară, două parcuri de odihnă etc.), casele noi și arătoase ale sătenilor, împrejmuirile din ciment, șoselele bine îngrijite, toate vorbesc despre hărnicia goicenilor. La obținerea acestora a avut o contribuție însemnată și Dumitru Dinișor, de peste un deceniu președinte al cooperativei agricole de producție.

Dumitru Dinișor sintetizează priceperea de a selecta valorile și a le utiliza cînd și cum se cuvine, dragostea și încrederea în oameni, curajul de a prevedea, cinstea fără reproș.

Apreciindu-i calitățile, cooperatorii din Bîrca, Urzicuța, Bistreț, Afumați, Siliștea Crucii, Cioroiași, Giurgița și, bineînțeles, cei din Goicea l-au propus drept candidat al Frontului Unității Socialiste în circumscripția electorală nr. 11 Bîrca, pentru Marea Adunare Națională, la alegerile din 2 martie 1969.

Carol BORA

O nouă hală dată în folosință la începutul anului la uzina «Progresul»-Brăila.

actualitatea

Protechnica Sibiu '69

- marginalia în șapte paragrafe -

1. *Geneza ideii sau nevoia învață pe om.* Nu eu, venetic în problemă, ci specialiștii afirmă că, pentru un inginer, cunoștințele tehnice asimilate în facultate cad în *desuetudine* la fiecare 10 ani, pentru disciplinele de bază, și la cinci, sau chiar mai puțin, în domeniul tehnicilor moderne (energia nucleară, electronica, petrochimia). Deci, învățământul special devine, în vreo 60 de luni, cultură generală de specialitate și cam atît. Și iar un deci, tinerii de 28 de ani de viață și de 5 ani în meserie, dacă nu mai trec pe la biblioteci, riscă o îmbătrînire, o perimare profesională! În secolul ăsta, al naibii de grăbit, meseria e o cursă lungă, în care se aleargă obligatoriu neîntrerupt pentru că noutățile dau buzna într-o asemenea măsură, încît, dacă nu le iei în seamă, o medalie cîștigată, chiar de aur fiind, în anul imediat următor se poate devaloriza la prețul tinichelei.

2. *Funcția lui Columb.* În mijlocul țării, un județ — Sibiul — a descoperit, pentru noi toți, lumea propagandei tehnice de amploare și, totodată, locală, imediată, la îndemînă. O lume cu valențele, cu legile, cu rigorile, cu binefacerile și satisfacțiile ei. Mai presus de toate, o lume strict necesară pentru 1969.

3. *Îndoieli.*

— Și-o fi chiar așa de necesară propaganda asta? Românul doar e talentat!

— Talentul oricînd prinde bine și de-a Domnul să se nască pe-aici, prin părțile noastre, cît mai mult, numai că — aveți încredere în sibieni — talentul trebuie, mereu și din plin, informat. Altfel, produce noutăți vechi. Și pentru atîta lucru se poate folosi importul. În concluzie, «Protechnica» cu unanimitate de voturi!

4. *Totuși, concret, ce-i «Protechnica '69»? Pentru început,* o săptămînă de sesiuni de comunicări tehnico-științifice, simpozioane, dezbateri, colocvii, întîlniri ale cadrelor tehnico-inginerești cu personalități de seamă din domeniul științei și tehnicii, expoziții, proiecții de filme tehnico-documentare, demonstrații, o foaie volantă specială în mai multe numere ș.a. Totul pentru răspîndirea celor mai noi cunoștințe tehnice, pentru introducerea lor în producție. Un ajutor direct dat celor ce muncesc în industrie, pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan, pentru creșterea productivității muncii lor, pentru o mai bună utilizare a resurselor economice locale, pentru asimilarea de noi produse. Dar, 2-9 februarie a fost doar săptămîna întîi. Manifestările vor continua tot anul. Sibienii s-au înhămat la treabă, nu glumă.

5. *Organizator:* Consiliul județean al sindicatelor Sibiu, sub conducerea C.C. al U.G.S.R. și sub îndrumarea permanentă a Comitetului județean al P.C.R. O muncă începută din vara anului trecut și la care au contribuit sute de muncitori, maiștri, tehnicieni, economiști, ingineri, activiști sindicali. A trecut timpul cînd unele foruri sindicale se mulțumeau doar cu rolul de *distribuitor de bilete pentru odihnă* sau tratament — să ne bucurăm!

6. *Participanți de vază:* membri ai Academiei, cadre didactice din institutele de învățămînt tehnic superior ale țării, din institutele de cercetare, inventatori, inovatori, raționalizatori și, în general, oameni cu idei și alergie la baterea pasului pe loc.

7. *Trăgînd linia și făcînd totalul.* Interes, participare senzațională (peste 29 000 de vizitatori doar la expoziția realizărilor industriei județene — una din cele trei expoziții organizate), înalt nivel științific al comunicărilor și dezbaterilor, sumă impresionantă de informații, idei noi, apărute «pe loc», organizare de zile mari, în fine, val de mîndrie locală. Neîndoielnic, o inițiativă necesară, o realizare deosebită, un succes. Dar, atenție, succesul e perfid! Stimați organizatori ai acestei binevenite surprize, fiți încîntați, însă cu măsură! Privind spre ediția a doua a *Protechnicii*, nu strică și puțină teamă. Să nu cumva să se strecoare sub nivelul celei dintîi. Ar fi un mare păcat. Debutul senzațional, ștacheta mult înălțată cu propria mînă, vă obligă! Oricum, pînă una alta, Sibiul a aruncat o mănușă. Și-a făcut-o cu atîta vigoare încît a pus pe gînduri «protechnice» celelalte 38 județe ale țării. Un «bravo» pro Sibiu!

Nelu IONESCU

Tîrgu-Mureș – „oraș al matematicii"

În-una din piețele orașului Tîrgu-Mureș se află un grup statuar reprezentînd doi matematicieni vestiți: Bolyai Farkas (1775-1856) și Bolyai János (1802-1860). O mare parte din activitatea lor, cei doi Bolyai au desfășurat-o la Tîrgu-Mureș, aducînd micului tîrg provincial de atunci o mare faimă.

În zilele noastre, Tîrgu-Mureș are o altfel de contingență cu matematica. Într-un loc pitoresc, la 600 metri depărtare de șoseaua principală, la poalele de sud-est ale platoului Cornești, excavatoarele și macaralele și-au început opera: aici se va ridica prima fabrică de mașini electromecanice de calcul din țară.

De ce a fost ales tocmai acest loc pitoresc, de lîngă păduri? Fiindcă aerul prăfuit, poluat, oxigenul din atmosfera umedă sau diversele substanțe chimice corosive ar putea dăuna preselor de mare precizie ale mașinilor de calcul.

Doi din specialiștii I.I.S. «Electro-Mureș», Konrád Károly și Máthé Ioan, montînd calculatorul «Mureș-11-A».

(Foto: Carol SZÁSZ)

Și de ce a fost ales Tîrgu-Mureș? Nu atît pentru faima sa din trecut, ci mai mult datorită faptului că la una dintre întreprinderile industriale din acest oraș, la I.I.S. «Electro-Mureș», *se produc* de mult mașini electromecanice de calcul.

Calculatorul, din metal de culoare alb-argintie, cu înveliș și butoane din material plastic, are un aspect modern și e ușor portabil. Noul tip «Mureș-11-A» se compune din circa 1 500 de piese, «sufletul» întregului angrenaj fiind calculatorul mecanic.

Cu ajutorul acestui calculator se pot efectua, deocamdată, două operații: adunarea și scăderea, iar cu repetarea adunării, și înmulțirea, lucrîndu-se cu o viteză de aproximativ 10 ori mai mare în comparație cu un funcționar cu o dexteritate medie de calcul, greșelile fiind cu totul excluse.

Într-un viitor nu prea îndepărtat, vor apărea și calculatoarele «Mureș-13-A» și «Mureș-13-M», care vor putea efectua două, respectiv trei operații, cu numere compuse chiar din 13 cifre, față de cele 11 ale actualului calculator.

Noua fabrică din Tîrgu-Mureș va avea o hală mare, cu o suprafață de 11 000 metri pătrați. Ea urmează să fie dată în exploatare în prima jumătate a anului 1970, în faza finală, se vor produce aici, anual, 30 000 de calculatoare, utilaj indispensabil al serviciilor de contabilitate.

Ștefan IZSAK

Premiere sanitare

S-a vorbit și se vorbește despre preocupări în domeniul sanitar, s-au furnizat și se furnizează cifre și statistici, care de care mai concludente, privind politica noastră sanitară.

Ne-am gîndit să vă furnizăm de această dată, în spiritul celor de mai sus, cîteva premiere sanitare mai recente.

Mai întîi, în domeniul obstetricii.

Noi secții pentru nou-născuți și mame au început să funcționeze la Arad (dublînd capacitatea de cazare existentă) și la Urlați (totalizînd acum peste 80 de paturi).

Asistență materno-infantilă i se acordă în județul Arad o mare importanță. Iată cîteva dintre ultimele măsuri întreprinse în acest sens: la Lipova, maternitatea a fost mutată într-un local nou, medicii de circumscripții de la sate au făcut un stagiu de specializare la maternitate, ca și moașele de la casele de naștere, iar acolo unde n-au existat specialiști (Chișineu-Criș, Gurahonț și Sîntana) au fost detașați medici de specialitate din capitala județului.

La Constanța a fost inaugurat un nou, modern și elegant spital, cu 900 de locuri, a cărui caracteristică principală este aceea a condițiilor optime de acordare a asistenței medicale.

Foarte pe scurt (și cifric), iată situația sanitară a județului Constanța: 210 unități sanitare, 4 592 paturi; 92 circumscripții sanitare; 669 medici (unul la 747 locuitori), 2 125 cadre medii (unul la 250 locuitori) și 150 milioane lei alocați pentru ocrotirea sănătății.

Și acum, o informare din domeniul sanitar, dar cu alte semnificații decît cele de mai sus: analizîndu-și activitatea, asociația sportivă «Sănătatea», care cuprinde cadre medicale din 74 unități sanitare, a ajuns la concluzia că a antrenat anul trecut peste 4 000 de participanți și a evidențiat formațiile sportive de la Ministerul Sănătății (ce coincidență!!!), Oficiul central farmaceutic, Institutul de geriatrie (e de la sine înțeles!), Centrul de hematologie, spitalele «Bucur», «Al. Sahia» etc.

B. DUMITRU

Căscioarele – 6000 de ani

De cîțiva ani, satul Căscioarele, aflat în sudul județului Ilfov, se găsește în atenția arheologilor, sînt scoase la lumină urmele unei așezări neolitice, cu o vechime de aproape 6000 de ani. Cercetările efectuate de prof. dr. docent Vladimir Dumitrescu de la Institutul de arheologie al Academiei în colaborare cu muzeul din Oltenița constituie — ni se spune — o revelație. În perimetrul străvechii așezări neolitice au fost descoperite urmele unei construcții cu pereții pictați. Fresca, alcătuită din motive liniare, în galben și alb, pe fond roșu, constituie — se pare — prima pictură murală din epoca pietrei șlefuite descoperită pînă acum pe teritoriul țării noastre.

Construcția de care este vorba n-ar fi o locuință, cum s-ar putea bănui, ci o încăpere de cult. În mijlocul ei au fost găsite — și aceasta a constituit surpriza arheologilor — resturile unei coloane înalte de circa doi metri și pictate în întregime. În prezent, în laboratoarele Institutului de arheologie se procedează la reconstituirea coloanei, care urmează să fie expusă apoi la Muzeul național de antichități.

F. URSEANU

SPORT

Redivivus!

Chiar dacă popularitatea, precară la noi, a bobului, sport greu de definit alt fel decît la nivelul superlativelor, îi va face pe unii să considere noul compliment acordat de rubrica noastră sportivă excelenților Pănțuru-Focșeneanu ca pe unul în plus, noi tot îl vom face. De ce? Pentru că în bob cu greu se poate urca scara valorii, anii și experiența *însoțindu-se pe un drum* la fel de pieptiș, braț la braț. Aci, pe zidul de gheață al riscului, angajările sînt definitive în substanța lor. Trișajul nu face parte dintre elementele acceptate. Pănțuru și tînărul său compagnon, Focșeneanu, se dovedesc, de la un concurs la altul, mai eficaci, mai aproape de plafonul maxim de care i-au separat, și acum, subdiviziunile microscopice ale timpului. Au crescut totuși, fiindcă la Cervinia se înfruntaseră doar unii dintre europeni, iar la Lake Placid veniseră toți, inclusiv gazdele americane, cu cel mai impresionant palmares mondial. Campionul continentului nostru, austriacul Thaler, s-a clasat abia al 12-lea la Lake Placid!

Dacă s-ar întocmi un clasament combinat, între europene și mondiale, echipajul Pănțuru-Focșeneanu ar fi pe primul loc al celor mai buni coborîtori cu bolizi metalici ai iernii la această oră.

Mai presus de orice însă, rezultatul cel nou al cuplului sinăian Pănțuru-Focșeneanu readuce, după mult timp, în circuitul valorilor mondiale sportul românesc la probele respective. Sîntem siguri că drumul celor doi nu se va opri aci și sîntem îndreptățiți să credem astfel întrucît, concomitent cu înscrierea lor pe această orbită, aici, acasă, la Sinaia, bobul se redeșteaptă la viață, chemîndu-și cu vibrații irezistibile pe vechii săi slujitori, dar și mulți noi.

■

Începutul de an s-a făcut sub același semn al reevaluărilor, nu numai în bob dar și *în atletism.*

În vreme ce, pe plan mondial, asistăm la incapacitatea confirmărilor olimpice, pe plan național procesul ni se pare invers! Noua ediție a internaționalelor atletice a prilejuit deschiderea unui minunat duel între doi săritori, tineri și dotați, și — culmea surprizei! — aparținînd unor antrenori diferiți (recordmanul Șerban Ioan lucrează cu C. Dumitrescu, iar Dosa Csaba cu Zoltan Szabo, fostul săritor de prăjină, stabilit acum la Tg. Mureș, de unde au și început să apară nume noi și talente încăpățînate în atletism). Tinerii amintiți relau mai vechi tradiții ale atletismului nostru: rivalitățile sportive Tîlmaciu-Sucitu, Moina-Coracu, Zeno Dragomir-Clement Baciu, N. Gurău-V. Schulery ș.a.

Și încă ceva: tinerii noștri de-ţin acum, la început de sezon în sală, cîteva performanțe cotate drept cele mai bune pe plan mondial. Să nu se uite că în U.R.S.S., S.U.A. și R.F.G., uvertura «primăverii atletice» a fost de mult executată și totuși cifrele obținute nu le-au depășit pe cele ale unor atleți români! La lungime bărbați, spre exemplu, în aceeași zi în care la Toronto se cîștiga un concurs cu 7,34 m, în prezența lui Bob Beamon (7,33 m, apoi accidentat), reprezentantul clubului Steaua obținea un nou record național cu 7,59 m!

Ne bucurăm fără rezerve și în prezența noului record al lui Pîștalu la prăjină (primul român peste 5,00 m!), dar nu putem ignora coincidențele cu reluarea activității fotbalistice din ce în ce mai aproape de «ziua H». «Amicalele» răstoarnă de pe acum orice calcule, cît de cît serioase, iar dintre neconfirmări cea mai tristă ne apare cea a liderei clasamentului, U.T.A. — învinsă pe litoralul iugoslav de formația locală din Rjeka cu 3—0!

Dar dacă «contratimpul» de valoare înregistrat în atletism este de bun augur, în fotbal ceea ce ne îngrijorează este tocmai neacordajul la nivelul valorii internaționale...

Em. VALERIU

Pantuțu (dreapta) și Focșeneanu, eroii bobului românesc, clasați pe locul II la Campionatele mondiale de la Lake Placid.

F 03

CONSTANTIN POPA, directorul Direcției județene Argeș de transporturi auto.

— Ce măsuri s-au luat în urma repetatelor critici la adresa instituției dv.?

— Ca un prim pas au fost efectuate o serie de noi dotări, întrucît numai mărindu-se parcul de autovehicule se pot satisface cerințele crescînde în transporturile de mărfuri și călători.

Astfel, inventarul s-a îmbogățit după cum urmează: 17 autobuze, 50 autocamioane SR-113 Bucegi și 95 autobasculante de 4,5 tone.

— Înseamnă aceasta că treburile vor merge pe... roate?

— Sperăm și dorim.

EUGEN TĂU, inginer-șef al Combinatului de industrializare a lemnului-Reghin.

— Vorbiți-ne, vă rugăm, despre o realizare de... sezon.

— Cu plăcere. Am executat și expediat, pe adresa lotului național de schi, cincizeci de perechi de schiuri pe care le-am botezat «Alp-start».

— Caracteristici?

— Schiurile noastre se aseamănă cu schiurile care i-au adus celebrului Killy victoria olimpică de la Grenoble, dar sînt construite după o tehnologie specială, originală în multe privințe. Ele au în compoziție: fibră de sticlă, folii de masă plastică, metal și lemn lamelat. După probele de dinamică, rezistență și flexibilitate, schiurile noastre se comportă ideal.

— Ceea ce le dorim și concurenților.

Ing. D. GABOR, directorul regionalei C.F.R.-Brașov.

— Puteți să ne furnizați cîteva date privind eforturile de modernizare în sectorul de care vă ocupați?

— Un prim element caracteristic: nu mai avem în depou decît cîteva locomotive cu abur. În schimb, dispunem de 109 locomotive diesel și 26 locomotive electrice. Aceste mijloace moderne de remorcare ne-au permis să realizăm o substanțială scădere a prețului de cost la prestații și să asigurăm totodată creșterea vitezei de circulație. În plus, sînt în funcțiune 30 de stații centralizate electrodinamic, cu peste 250 macazuri automate. Să nu uităm că numai anul trecut am investit pentru modernizări 80 milioane lei.

— Rezultate obținute?

— Ne-am depășit sarcinile globale (tone/km) cu 4%, obținînd și economii suplimentare în valoare de 4,3 milioane. În timp ce cu cinci ani în urmă obțineam o încărcătură de 8 tone/osie de vagon marfă, astăzi am depășit baremul de 9 tone/osie.

— Ceea ce înseamnă, probabil, o mare economie de vagoane.

— Evident.

Ne aflăm la Fabrica de sticlă securizată din Mediaș.

F

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ

În așteptarea primăverii.

FLACĂRA, Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

reportaj de
George CIUDAN
fotografii de
S. STEINER

DESPRE NIȘTE MILIONARI

Copacul e de legendă, iar pămîntul de sub el face minuni. Cu o condiție — să fie transportat în grădina C.A.P.-ului.

Mi-a căzut în mînă o monografie despre o comună de cîmpie din județul Arad: Macea. Deși are multe neajunsuri, ea reușește să ofere o imagine destul de concludentă despre ceea ce a fost satul românesc pînă acum un sfert de veac. Citez: *«În Macea mizeria materială este soră cu mizeria spirituală. Cei mai mulți țărani au pămînt foarte puțin și duc aproape lipsă totală de unelte agricole. Macea e o comună de slugi. Majoritatea covîrșitoare a populației e neștiutoare de carte. Semnează cu degetul. Bolile sociale fac ravagii. Comuna n-are nici dispensar, nici medic».*

Am fost în Macea în urmă cu 24 de ani. Și mi-a rămas multă vreme în amintire chipul necăjit și descumpănit al țăranilor. Mărturisesc că nu fac nici o figură de stil cînd afirm că din moși-strămoși, pînă la eliberare, mulți măceni se născteau și mureau în grajd. Erau slugi. În Macea și în satele învecinate. Miroseau a grajd hainele zdrențuite ale oamenilor, miroseau a grajd șinghele și oasele oamenilor.

Recent, am fost oaspetele acestor săteni, Le-am vizitat comuna și casele. Turistul străin sau vizitatorul din țară, care n-au mai călcat pragul acestei comune pînă acum, pot fi tentați, în primul rînd, de aspectul urbanistic al acestei așezări rurale, de școala cu etaj, de magazinul universal, de trotuarele ce mărginesc ulițele, de cele aproape 600 de case renovate și construite în ultimii 20 de ani. Ei bine, pe mine, sincer să fiu, nu acestea m-au bucurat, în primul rînd. Ci oamenii. Am cunoscut la Macea, ceea ce am cunoscut în multe sate pe care le-am străbătut, niște țărani bolnavi de optimism, dacă mi-e îngăduit să *mă exprim astfel. Marii pictori români* au trecut în nemurire chipul țăranului român obijduit, răzvrătit, ajuns la sapă de lemn. Un chip al lui Ion, care s-a despărțit însă de trecut rîzînd și care pune inima și umărul său la desăvîrșirea construcției socialiste,își așteaptă încă marele maestru. Poate un asemenea maestru o pică într-o zi la Macea.

Măcenii s-au îmbolnăvit de optimism datorită unor motive bine întemeiate. Fie-mi îngăduit să-l citez în extenso pe baci Petru Ardeoan, brigadier la cooperativa agricolă: «Socialismul a adus bucurie în toate sectoarele vieții noastre. Vor zice unii că oi fi vreun lăudăros, dar spun că Macea e vestită azi nu numai în județul Arad, ci în toată țara. Și străinătatea ne știe, domnule, că produsele noastre agricole — roșiile — merg la germani și la suedezi, la sovietici și la elvețieni, la polonezi și la mulți alții. Așa a vrut istoria, domnule. Așa a vrut partidul. Ieri am fost argați, azi sîntem milionari. Fainâ politică, tovarășe, fainâ, sănătoasă și dreaptă».

Hai să te îmbrățișez, brigadierule, că ești meșter și la vorbit nu numai la obținerea de 5 000 kilograme porumb boabe la hectar și 40 000 kilograme sfeclă de zahăr. Poate îi fi dulce la vorbă din pricină că ești brav cultivator de sfeclă de zahăr.

Fără îndoială că schimbarea din temelii a vieții măcenilor și a comunei lor își are rădăcinile implintate puternic în cooperativa agricolă. În 1967 veniturile bănești ale acesteia s-au ridicat la 14 937 000 lei, pentru ca în 1968 să ajungă la 21 800 000 lei ; 3 000 000 lei s-au obținut numai pentru roșiile cultivate în seră. Anul 1968, știe toată lumea, a fost unul dintre anii agricoli cei mai grei. La Macea însă recoltele au fost la înălțime: 2 480 kg grîu la hectar și 4 500 kg porumb boabe. A se reține: acestea au fost producții medii. De bună seamă, la asemenea recolte și-a spus cuvîntul hărnicia. Dar nu numai ea. Că harnici au fost acești țărani și atunci cînd asudau pe cîmp din zori și pînă-n tîrziul nopții și nu izbuteau să taie de Crăciun nici un purcel de mărimea unui motan. Holdele lor înfrățite au dat acum asemenea recolte pentru că erau ale lor, pentru că hărniciei i-a fost adăugată o puternică dotare tehnică materială, pentru că la baza întregii activități a acestei unități agricole a stat o temeinică organizare, pentru că oamenii au crescut an de an averea obștească, factor primordial în sporirea bogăției generale și în bunăstarea fiecărui țăran.

Cine vrea să știe cum se fac milioanele, să meargă la Macea. Să vorbească cu inginerul Iosif Cora, cu brigadierii, cu președintele acestei cooperative agricole, Traian Andea.

Am sosit la Macea într-o zi nenorocită, cu dezgheț, cu noroaie, cu vîntoase. Și totuși, la un moment dat, aveam sentimentul că nu mă aflu la Macea, ci la Arad. Mergeam pe trotuar. Am aflat de ce au făcut oamenii trotuare. Ca să nu ducă noroiul în case. Pentru că au mobilă nouă. Cu 7 000 și cu 15 000 lei. Pentru că pardoseala celor 3-4-5 camere nu mai e din strămoșescul pămînt. Acestea i-au luat locul dușumeaua și parchetul.

Am intrat la magazinul universal. Nu se vînd nici luminări, nici unsoare pentru trăsuri, nici tămîie. La magazinul universal din Macea se vinde cam ceea ce se vinde la Arad, de la stofe fine și televizoare ultimul tip pînă la produse cosmetice, în game foarte variate. Cam de 10 000 000 lei se vînd mărfuri anual prin acest magazin.

Am întrebat pe un țăran dacă la Macea e radioficare. Mi s-a spus că n-a fost și nici nu va fi.

— S-o facă, domnule, cine are nivel mai scăzut. Noi avem nivel înalt. Noi *ni-s* bogați. După ce am electrificat comuna ne-am cumpărat aparate de radio. Acum și astea-s depășite. Alta e moda: televizorul.

În 1944 la Macea existau 4 cadre didactice și 800 de analfabeți. Școala nu era chiar o dărăpănătură, nu era proptită cu pari, dar numai a lăcaș de învățămînt nu arăta. Astăzi, 62 de cadre didactice predau într-o școală

ARGAȚI AJUNȘI

Brigada legumicolă sădește o parte din milioanele anului 1969.

Copiii satului își încep drumul greu și splendid către cultură. Noua clădire a școlii din Macea le asigură condiții strălucite de pornire.

Serile de iarnă dau răgaz fetelor să-şi ţească în culori zîmbetele de astăzi ale comunei.

modernă, cu etaj. 600 de copii, mulţi ai foştilor slugi, învaţă în această şcoală. Cei mai mici, care n-au ajuns la vîrsta şcolii, pentru a lăsa părinţii să lucreze în voie la munca cîmpului, merg la grădiniţa sezonieră.

Poate ar trebui, măcar în treacăt, să amintesc despre lucruri pe care măcenii le-au jinduit dintotdeauna şi nu le-au avut decît acum, în anii din urmă: un dispensar medical şi un cămin cultural. Poate ar trebui să amintesc faptul că măcenii nu se vor opri aci, că este încă loc şi de mai bine şi de mai frumos. Într-un viitor foarte apropiat la Macea va fi construită o baie populară şi un garaj. Pare-se că noul cămin cultural a devenit cu totul nesatisfăcător, atît în privinţa construcţiei, cît şi a capacităţii sale. Oamenii vor altul.

Nu e raiul pe pămînt aici, la Macea. Dar oamenii, după expresia lui Ion Ţucudean, trăiesc lume albă.

— Cîţi porci ai tăiat de Crăciunul ăsta, nană Floare Otlăcan?

— 4, tovarăşe. Că anul e lung şi munca e grea şi musai să mîncăm bine. Nu există în Macea ţăran cooperator să taie mai puţin de doi porci.

Nu eu zic astfel, ci nana Floare Otlăcan. Îţi sărut mîinile, nană Floare, pentru că mîinile dumitale şi ale tuturor ţărăncilor din Macea au făcut din case farmacii şi din holde grădini de belşug şi frumuseţe.

Unde mă aflu, deci? În judeţul meu, la Arad, în comuna Macea. Oare n-ar fi bine să vină aici pentru studiu şi cercetare nişte economişti şi nişte sociologi? Cred că da. Ar avea multe de aflat pentru alcătuirea unei noi monografii a satului românesc contemporan.

Decor industrial? Foarte firesc, C.A.P. Macea este doar o mare exportatoare de legume.

Cu asemenea cămări, nu e de mirare că Macea e ebintuităde optimism.

ASPIRATORUL ULTIMELOR CERINȚE:

„PRACTIC“

Aspiratorul de praf PRACTIC, construit după ultimele cerințe ale tehnicii, ușurează munca în gospodărie, înlătură praful și impuritățile de pe dușumele, pereți, mobilă, covoare, haine, tapițerie și din locuri greu accesibile (radiatoare). PRACTIC poate fi utilizat și pentru pulverizarea de lichide. PRACTIC are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră).

Prețul aspiratorului de praf PRACTIC este de lei 785. Se vinde și cu plata în 7 rate lunare, acontul fiind de numai 118 lei.

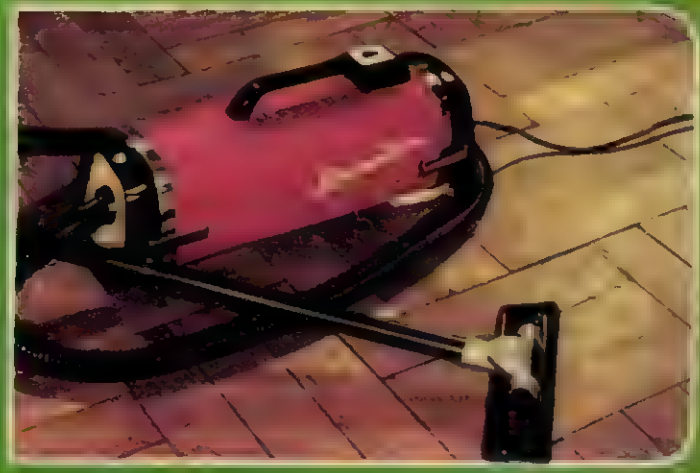

UZINA **ELECTROMOTOR**

TIMIȘOARA BD. REPUBLICII NR. 21

TELEFON 13856

DOCUMENTAR

REPORTAJ PARLAMENTAR LA TIMPUL TRECUT

de Eugen MANDRIC

A vorbi în aceste zile despre alegerile din România guvernată de burghezo-moşierime are o valoare mai degrabă umoristică decît documentară. Dintre numeroasele scandaluri prin care clasele exploatatoare şi oligarhia politică pe care au născut-o s-au făcut celebre în trecutul nostru nu foarte îndepărtat, scandalul permanent al alegerilor măsluite şi al bîlciului parlamentar este, la această distanţă în timp, rizibil.

Nu tot atît de nostime păreau lucrurile, între cele două războaie, electorilor cu capetele sparte, cetăţenilor cărora li se propunea să aleagă între tuse şi junghi, cînd nimeni totuşi nu se îndoia că din urne vor ieşi candidaţii guvernului.

Fundamental incapabile să practice onest chiar şi legile pe care ea însăşi şi le-a dat, burghezo-moşierimea română ne apare, în activităţile ei electorale şi parlamentare, dezolant de lipsită de idei şi personalitate. Cercetînd documente pentru a întocmi materialul de faţă, m-am întrebat de ce nu există nici un studiu, nici o lucrare despre istoria parlamentarismului burghezo-moşieresc din România? Cred că singurul răspuns just este că numitul parlamentarism n-a avut o istorie, ci numai istorii.

Am scris rîndurile care urmează nu pentru a ne răfui cu trecutul (în acest domeniu trecutul nu merită osteneală), nu pentru a stabili vreo comparaţie (orice intenţie ar fi, în această direcţie, pur şi simplu injurioasă), am scris rîndurile care urmează pentru a zîmbi amar şi pentru a răsufla uşurat că toate acestea nu mai sînt decît amintiri, păstrate în dosare prăfuite şi în vechi colecţii de ziare.

alegerile...

Pentru a începe cu începutul, trebuie arătat că statistica participărilor la vot caracterizează de minune calitatea vieţii electorale dintre cele două războaie şi reprezentativitatea «aleşilor naţiunii» pe care-i producea. La absolut toate alegerile, din 1919 şi pînă în 1939, n-au votat de la 25 pînă la peste 30 la sută din cei înscrişi pe listele de alegători. Astfel, în 1937, din 4 649 163 de înscrişi n-au votat 1 577 568 de alegători.

Pentru cum se întocmeau aceste liste, iată date — incomplete dar semnificative — din anul 1939

După Institutul de statistică, în Muntenia, Oltenia, Dobrogea şi Moldova se găseau 2 210 000 bărbaţi trecuţi de 20 de ani şi deci cu drept de vot. Dintre aceştia au fost înregistraţi pe listele electorale numai 1 300 000, iar dintre cei înscrişi au votat numai 597 094. Aşadar, la aceste ultime alegeri dinaintea celui de-al doilea război mondial au ajuns pînă la urne numai 27 la sută din cetăţenii cu drept de vot.

Şi încă statistica este generoasă, nedezvăluind dedesubturile ziselor liste. Dintr-un maldăr de mărturii culese din presa vremii, iată, ales absolut la întîmplare, un citat din ziarul «Viitorul», organul liberalilor, despre alegerile parţiale organizate de naţional-ţărănişti în ianuarie 1930: «S-au înscris pe listele electorale nume fictive. Dovadă: în municipiul Bucureşti, din strada Tunari, la o singură casă, care are numai cameră şi antré, s-au înscris 150 de alegători».

Firește, ne informează «Viitorul», că toți aceștia erau partizani ai guvernului.

Sfînta indignare a brătienilor dură, firește, pînă cînd, prin pomană regală, erau ei însărcinați să formeze guvernul. Pentru că citim, iarăși la întîmplare, oriunde și oricînd ziarele și documentele electorale prezentînd aceleași și aceleași matrapazlîcuri, citim în Monitorul Oficial din 1932 relatarea făcută de la tribuna Camerei de un deputat Răducanu, virtuos pentru că rămăsese în opoziție: «Fusesem prevenit la ora 10 dimineața că se pune la cale înlocuirea urnei. Ducîndu-mă să previn pe locotenentul Vintilă Niculescu, din regimentul 20 obuziere, despre acest fapt, l-am găsit într-o cameră, camera de gardă, unde împreună cu directorul Popescu ștampila buletinele cu Semnul liniei».

Şi, tot în Monitorul Oficial (de rîndul acesta în anul 1934), alt deputat despre alegerile din comuna Trestieni-Ilfov: «Gheretele de votare aveau în spate o gaură prin care apărea o baghetă, celebra baghetă libe-

Cred că ilustraţiile acestei pagini fac de prisos orice comentariu. Fotografiile găsite în dosarele depuse la Arhivele Statului datează din 1932. Cei patru ţărani sînt alegători din judeţul Vîlcea, trataţi electoral de către «propagandiştii» guvernului. În stînga, parlamentul, ales cu fierbinţele şi evidentul lor consimţămînt, strălucind de plastroane, decoraţii, în ziua deschiderii camerelor.

Din 1925 pînă în 1933, Blocul Muncitoresc-Țărănesc, apoi Liga Muncii, organizate și conduse de partidul comunist, au folosit campaniile electorale pentru a spune țării adevărul. «Ciocanele vă vor scăpa de dihania ciocoiască și de sărăcie»; într-adevăr, domnii prefecți și domnii miniștri aveau de ce să fie înfricoșați, drept care, «Comuniștii au fost invalidați». «Invalidare» căreia, o dată pentru totdeauna, i s-a pus capăt.

Tot la Arhivele Statului se găsește această fotografie a unui mardeiaș electoral, împărțind, în 1927, argumente electorale echipei sale de bătăuși, sub ochii complici ai păzitorului ordinii în uniformă.

rală, care indica în mod imperativ cetățenilor unde trebuie să se aplice ștampila, în cazul nostru pe linia verticală. Cel ce vota prost era însemnat pe spate, iar la ieșirea din sala de vot o ceată de bătăuși ai guvernului îl primea cu toate onorurile de circumstanță».

Tehnica cîștigării alegerilor nici nu-și propunea măcar să disimuleze abuzul nelimitat pe care-l practicau guvernanții, folosind forța publică. Iată unul dintre miile de rapoarte jandarmerești, interceptat de presa vremii și publicat la 3 iulie 1927.

COMPANIA TURDA

Telegrama 177 din 27 iunie.

Astăzi m-am întors în județ și am luat cunoștință de ordinul 156. Am luat măsuri în înțelegere cu prefectul județului ca, la 7 iulie, la secțiile de votare, garda să fie compusă din jandarmi.

Președintele tribunalului se opune, cred însă că va ceda. Judecătorii s-au repartizat după voință la secțiile de votare suspecte. Din punct de vedere liberal s-au repartizat judecători în care avem deplină încredere.

Notarii suspecți au fost înlocuiți. Nu se face propagandă subversivă. În județ am credința că măsurile luate vor duce la izbîndă.

CPT. MIHĂESCU

Jandarmeria și corupția, acestea erau principalele instituții electorale ale politicienilor crescuți la școala a ceea ce fusese numit «monstruoasa coaliție». De la furtul urnelor la coruperea judecătorilor, de la cumpărare de conștiințe la cumpărarea de mardeiași, toate acestea costau bani grei. «Elitele politice» n-aveau destul obraz cît să-i plătească din buzunarul lor. Citățm un fapt, dintre sute altele, semnalat în ziarul «Patria» din 10 decembrie 1933:

«580 milioane au fost deturnate de la fondul pentru valorificarea cerealelor și trecuți la dispoziția tezaurului pentru nevoi electorale. 400 milioane au fost luate de la C.A.M. cu aceeași destinație, care constituie un flagrant abuz pentru care partidul rămîne ipotecat cu tot ce are înaintea nației și a adevăraților ei reprezentanți. 5 000 de funcționari noi au fost numiți abia în 2 săptămîni, îngreunîndu-se bugetul țării ca pe vreme de război.

Trei contingente de jandarmi au fost concentrate pentru teroarea din alegeri și nu mai este nevoie să socotim risipa de bani care se face prin această măsură».

Între anii 1919 și 1939, aproape 30 de partide și grupări își disputau fotoliile din sfatul țării și scaunele mai modeste, dar de loc inventabile, din primăriile de toate mărimile. De la centru la dreapta și de la dreapta la extrema dreaptă, de la liberali la Sfatul negustorilor și de la țărăniști la Liga contra cametei, toți voiau să fericească nația.

Nu erau interziși, «invalidați», decît cei care prezentau un program care ținea seama de nevoile reale ale țării, de revendicările proletariatului și țărănimii. Erau interziși, înainte de orice, comuniștii.

Decretat în afara legii, Partidul comunist a îmbinat, în practica luptei, munca ilegală cu munca legală. Organizat în toamna anului 1925, Blocul Democrației Muncitorești-Țărănești și, mai tîrziu, pînă în 1933, Blocul Muncitoresc-Țărănesc, avea să demonstreze forța de masă a ideilor și militanților partidului, reușind la alegerile din 1931 să trimită, în ciuda opreliștilor care mergeau de la matrapazlîc la teroare, deputați în parlamentul țării. (Deputați imediat invalidați cu o unanimitate a tuturor partidelor burgheze, nemaiîntîlnită de la votul pentru represiunile din 1907.)

Iată, dintre documentele vremii, un singur exemplu care ilustrează condițiile în care trebuiau să lupte, pe plan electoral, comuniștii. Din raportul confidențial al prefectului județului Ciuc din ziua de 18 iunie 1931, pe care îl citățm mai jos, reiese că rezultatul alegerilor a fost în așa fel falsificat, încît numărul de voturi ce aparțineau B.M.Ț., anunțat oficial, era mai mic decît cel real de 3-4 ori. «Comuniștii — se spunea în raportul amintit — nu au avut 1 875 de voturi, cît s-a anunțat oficial, ci 6 500. Numai la

REPORTAJ PARLAMENTAR LA TIMPUL TRECUT

secția Ditrău, comuniștii, din 1 600 de votanți, au avut 1 232 de voturi, la secția Sîndominic, la începutul despoierii urnei, din primele 300 de voturi Uniunea națională avea un vot, partidul maghiar, 25, comuniștii, 274. Comuniștii au strîns acest mare număr de voturi fără a face propagandă electorală prin afișe, foi volante ori alt sistem care s-ar fi putut vedea ori simți de autorități. Din cele relatate se constată că propaganda se întinde înfricoșător în județ, mai ales în nordul județului, unde sărăcia era imensă».

«înfricoșător», raporta stăpînirii domnul prefect. Trebuie să fi fost un om cu darul prezicerii, dar de ce i-a fost frică tot n-a scăpat.

parlamentul...

Deși s-au rostit și adevăruri, în parlamentele dintre anii 1919 și 1939, deși au reușit să ajungă la tribunele camerelor și cîteva conștiințe, nu se poate sa nu tragi concluzia că forul legislativ suprem al țării, în toți acești 20 de ani la care am limitat discuția, n-a reprezentat țara și că frămîntările profunde, reale și progresiste ale vieții politice românești nu s-au reflectat în activitatea camerelor decît în măsura în care acestea votau legi împotriva acestor frămîntări.

Ajunge să parcurgi statistic componența parlamentelor, alese cum ziceam mai sus, ca să-ți dai seama în ce fel de instituție te găseai.

În anul 1928, după alegerile organizate și, firește, cîștigate de național-țărăniști, cele 387 locuri ale parlamentului erau ocupate astfel: 198 avocați (dintre care cvasiunanimitatea moșieri și membri prin diverse consilii de administrație), 16 medici, 53 moșieri declarați ca atare, 10 industriași și bancheri, 20 de profesori universitari, 73 de preoți, profesori și învățători (dintre care cea mai mare parte chiaburi), 17 ziariști și publiciști.

Ar mai trebui adăugat că «intelectualul» G. G. Mironescu își petrecea mult mai puțin timp la universitate decît la fabrica «Bragadiru», al cărei patron era, sau că agricultori ca Sever Bocu n-aveau decît cîteva sute de hectare moșioară.

Iată și o radiografie a Senatului ales în 1932: 69 de industriași și moșieri înscriși ca avocați; 43 moșieri declarați, 11 bancheri și fabricanți, 25 reprezentanți ai cultelor, 62 preoți, profesori, învățători, 12 generali de rezervă, 7 pensionari, 7 medici și farmaciști, 5 ziariști.

S-ar putea scrie volume întregi despre scandalurile parlamentare dintre cele două războaie. (Citez un singur titlu din «Facla» anului 1936: «Sinistrul caraghiosîlc de la cameră. Nichifor Robu exclus pentru 30 de zile, Marcel Adam, pentru 10 zile». Deputații în chestie organizaseră o bătaie zdravănă în plină ședință, cu care ocazie alesul neamului, dl. Nichifor Robu, scosese la iveală și pistolul.) Dar mai semnificativ decît bilciul la care se pretau distinșii reprezentanți este faptul că, de la Constituția din 1923 și pînă la dictatura carlistă, parlamentul a votat atîtea suspendări de constituție, stări excepționale, stări de asediu și altele asemenea, încît te întrebi cînd au mai avut vreme să voteze și altceva. Guvernarea ieșită din sînul unor astfel de parlamente și controlată de ele era pe măsura înaltului for.

Se guverna, nu asta vrem să discutăm aici, în numele și în interesul claselor exploatatoare. Dar nici măcar nu se guverna bine în numele acestor interese. Între anii 1919 și 1939, deci în 20 de ani, s-au schimbat, cu investitura camerelor, cu expuneri de programe, mă rog, cu tot dichisul, 29 de guverne. Ce coerență, și la urma urmei ce eficiență putea să aibă o astfel de guvernare (în anii 1932-1934 s-au schimbat cîte trei guverne) este lesne de înțeles. Miniștrii abia apucau să se căpătuiască, săracii, într-un carusel politic de o rară stupiditate.

...și voința națională

Acum, cînd ni le amintim, parcă ar fi întîmplări din preistorie, parcă nu le-am fi trăit noi înșine. La urma urmei nici nu le-am trăit. Le-am urît numai.

Toate acestea au fost. Poporul nostru a ales o dată pentru totdeauna socialismul. În luptă politică deschisă, masele largi populare au impus aruncarea la vechituri a oligarhiilor care se declarau reprezentative, cu morala lor cu tot. Singurul cîștig durabil cu care ne-am ales din tot ce-au fost, de la sfîrșitul secolului XIX și pînă la 6 Martie 1945, consultările electorale este «Scrisoarea pierdută» și «O noapte furtunoasă».

Parcurgem acum, după regulile, morala și în stilul nostru, o campanie electorală Cred că termenul care o definește plenar este ceea ce numim curent DIALOGUL, un dialog la scara întregii țări. Dezbatem opțiuni, idei, personalități. Cu cît dialogul este mai profund, mai adevărat și mai sincer, cu atît cîștigăm, fiecare din noi, în demnitate, statul întreg în inteligență și eficiență.

Dialogul! Aceasta e voința națională.

Toamna anului 1944, anii 1945 și 1946 s-au caracterizat prin ascuțite lupte politice. La chemarea Partidului comunist, masele largi de oameni ai muncii, muncitorii, țăranii, cei mai buni dintre intelectualii țării, oamenii insurecției populare victorioase împotriva dictaturii militaro-fasciste, au aruncat la vechituri rămășițele lumii politice burghezo - moșierești, au înfrînt reacțiunea, au impus la 6 Martie 1945 primul guvern democrat din istoria acestei țări și au făurit, în alegerile din noiembrie 1946, victoria coaliției forțelor democratice conduse de Partidul Comunist Român.

În fotografia noastră, una dintre miile de demonstrații, copleșitoare prin forță și convingere, din perioada de neuitat a luptelor pentru cucerirea puterii politice.

varietăți

UMOR de Eugen TARU

CÎȘTIGURILE ILICITE

Nu mai merge.

GRĂDINA BOTANICĂ

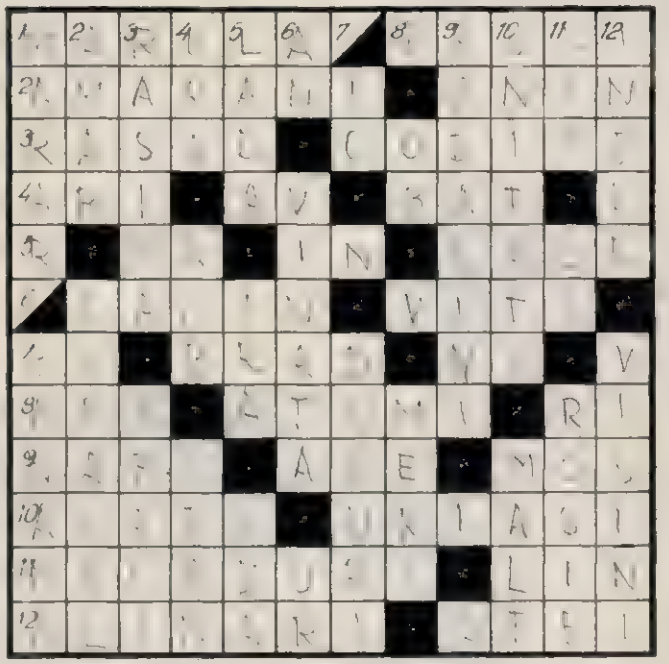

ORIZONTAL: 1) Altă denumire a plantei numite lăptucă — Pomi fructiferi. 2) Floare de toamnă care are gustul pelinului — Specie de arbore. 3) Plantă tînără — Între fruct și pom (pl.). 4) Suprafețe agrare — În savană! — Exemplar vegetal cu utilizare în vechea pedagogie. 5) Poftim — Plantă textilă cu largă utilizare rebusistă — Florile mireselor și ale... drumeției. 6) Arbust sălbatic cu flori albe și fructe roșii — O găsești la vie. 7) Bob, dar nu tot! — Conifer — Grăuncioare de neghină! 8) Vital necesară plantei — Mici dar puternici — Boabe de grîu! 9) Pentru mirosit flori (pl.) — Țepi — Bătrîn. 10) Salcîmi — Comparație pentru arborii de segvoia. 11) Supărări — Teasc pentru struguri. 12) Doboliri — Colț de stîncă.

VERTICAL: 1) Plantă-condiment — Un fruct din ținuturile calde. 2) Gust de migdale — Încet... ca un mic arbore. 3) Substanță din trunchiul coniferelor — Sprijinitorii viței de vie. 4) Aclamație — Culoarea unor mesteceni — Munteanu. 5) Cutie de lemn — Cureluță de mașină — Riu maramureșean. 6) Unitate de măsurare a timpului, ce se determină la arbori după fiecare cerculeț din tulpină — Legumă — Ușier! 7) Pecete! — Locuri de reparat vapoare. 8) Fluviu asiatic — Pomi fructiferi. 9) Element esențial al plantei (pl.). 10) Bază pentru măsurători — Produs obținut din orz sau alte boabe de cereale încolțite, uscate și măcinate, folosite la fabricarea berii. 11) Cui cu floare — Notă — Culoare des întîlnită în lumea florilor. 12) Verigi — Pomi fructiferi.

Marcel RANTZER

Dezlegarea jocului «ZBOARĂ SĂNIOARĂ», apărut în numărul trecut:

ORIZONTAL: 1) CAL — GRIGORIU. 2) OMAT — DELMAR. 3) SANIE — ROSS — C. 4) BN — LSR — B — ATI. 5) U — ALECSANDRI. 6) CALIN — ALI — ON. 7) STEIN — INTII. 8) RAU — NIS — SUC. 9) E — LA — STROPIT. 10) NA — MOTOARE — I. 11) INTELEPCIUNE.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

LICHEAUA SENTIMENTALĂ

Există desigur și lichele sentimentale. Există lichele care plîng foarte ușor, există chiar lichele care, sătule de întunericul lor, încearcă să se sinucidă. Nu reușesc niciodată să-și ducă pînă la capăt bunele intenții, dar, gestul contează.

O asemenea lichea te îmbrățișează de cum te vede. Că din această îmbrățișare vei pierde o sută, două sute de lei, este iarăși un fapt de netăgăduit. Dar la ei neapărat escrocheria trece prin îmbrățișări și efuziuni sufletești. El nu te jefuiește cu răceală. El nu te jefuiește cu răutate. El te jefuiește și te îmbrățișează cu duioșie. După ce te-a jefuit, nici măcar nu-ți poartă pică. Îți iartă cu mărinimie faptul că te-a lăsat fără nici un ban în buzunar. E foarte generos și nu vrea să poarte ură nimănui.

După ce te-a jefuit, își pune sufletul la dispoziție. Din banii pe care i-a luat de la tine e în stare chiar să-ți facă cinste. Te asigură de stima și de dragostea lui și-ți propune la al treilea pahar să-ți fie frate de cruce. Dacă cumva rămîne fără bani, iar te îmbrățișează, iar te evaporează de cîteva sute de lei.

Îi place chiar să-și ceară iertare. Așa cum sînt unii oameni care devin demni din cauză că n-au ce face și își mai omoară astfel timpul, tot așa și amicul nostru, cînd are o pauză pe care n-o poate umple cu anecdote tîmpite, o umple cu o spovedanie sinceră. Numai timpi morți să nu fie.

Totdeauna înainte de a-ți face o mărgărie are grijă să te întrebe cum o duci cu sănătatea, ce-ți mai fac soția și copilașii. Are și el ritualul lui. Desigur, el te jefuiește chiar dacă te-ai îmbolnăvit. Dar i se pare o datorie elementară să te întrebe cum o mai duci cu sănătatea și să-ți ureze un an bun.

Cînd nu te mai poate jefui în nici un fel începe să te urască, sau, mai exact, să te disprețuiască. Cum nu mai ai aptitudini de victimă, cum devii un om cu inimă de piatră. Atunci nici măcar nu te mai salută pe stradă. Atunci nu mai ești demn de stima lui. Are chiar impresia că l-ai trădat. Că datoria ta e să te lași tras pe sfoară și nerespectînd această datorie te-ai dovedit om de nimic.

Totuși ei nu disperă. Nu te părăsește în întregime. Îți mai dă din cînd în cînd un telefon. Îți trimite oricum o felicitare de Anul nou. El speră că în cele din urmă îți vei băga mințile în cap, vei deveni din nou victima naivă de altădată și-atunci te va putea iarăși îmbrățișa cu duioșie și jefui cu și mai mare duioșie.

stop-cadru

de Romulus RUSAN

AȚI FOST PE MOLDOVEANU?

«Măsurile pentru prevenirea accidentelor turistice», anunțate în presă, mi-au amintit întrebarea pe care cineva, romantic, voia s-o propună pentru includere în formularele recensămîntului de acum cîțiva ani: «Ați fost vreodată în munți?»

Ce-i drept, zeul cu pneuri nu devenise destul de accesibil concetățenilor noștri și piciorul conta, pentru marea lor majoritate, ca un mijloc de deplasare mulțumitor. Umbletul natural îngăduia sufletului raiduri mai dese spre cer.

Dar nici chiar atunci, cînd ființa noastră mai voiaja cu întîia sa viteză umană, n-ar fi fost prea mulți care să fi putut răspunde pozitiv la întrebarea cu pricina. Paradoxul este că, popor de munteni, ne cultivăm nostalgia piscurilor doar ca pe o iubire nelmpărtășită. Senzualitatea mării o concurează. Fardurile litorale o învinge. Sau ca să nu fim toți maliționi, contemplarea a întrecut în noi reflexivitatea. Sau, ca să fim drepți, marea e mai accesibilă, nu numai la figurat, dar chiar la propriu.

Cîte țări au munți precum Carpații? Însă, cum s-a arătat de atîtea ori, accesul la ei comportă riscuri ce, aleatoriu, par multora insurmontabile. La poalele Făgărașilor, de pildă, nu poți ști niciodată dacă, ajuns pe culme, vei dormi într-un pat modest, pe podeaua cabanei sau sub cerul liber. Munții Apuseni au rămas la fel de inexpugnabili ca totdeauna. Aici se avîntă doar temerarii, înarmați cu corturi și provizii. Cetatea Ponorului — inegalabilă splendoare! — rămîne un nume frumos pe o hartă. Să nu mai vorbim de pustiul extravagant al Pietrei Craiului, unde lipsa apei transformă excursiile în expediții.

Chiar așa fiind, indiferența noastră nu e scuzabilă. Situația are însă reversul său. *Un drum asfaltat, cum încep* să aibă Bucegii, ar cîtadiniza plăcerile și le-ar încărca de remușcări. Telefonul la pat ne-ar aminti prea multe de acasă, iar whisky-ul alăturat romului, la cabană, prea ar evoca aparențe ce nu ne aparțin. Nu sînt bătrîn — Doamne ferește! — dar prefer fiecare lucru la locul său.

Dar să nu uităm. În munți e *la locul său* lupta cu noi înșine, afundarea în virsta istorică a fiecăruia, retrospectiva unui efort milenar. Orice primejdie ne verifică, orice teamă depășită e un examen. Trăim conștient aventura, ceea ce înseamnă enorm cînd atîția o mimează irresponsabil și cînd și mai mulți o consumă într-o zbatere cotidiană, periculoasă tocmai prin comoditatea ei.

Cu sau fără aceste cuvinte, înființarea *Salvamontului* — și toate consecințele ei — înseamnă o privire lucidă spre lumea munților, o pavăză invizibilă deasupra crestetelor alpine. Acest fapt poate să determine o mutație în atitudinea noastră față de Carpați, dacă espectativa noastră se datora prudenței.

Sau vă rămîne, oare, un simplu gest umanitar, pe care-l vor gusta doar curajoșii?

economice

de Ilie ZAHARIA

SPIRITUL DE COMPETIȚIE

Studentul: Sînt compatibile, tovarășe profesor, concurența și socialismul?

Profesorul: După cum ai citit în manualul de economie politică, concurența este un fenomen specific producției de mărfuri bazate pe proprietatea *privată* asupra mijloacelor de producție, în timp ce economia socialistă se bazează pe proprietatea *socială* asupra acestor mijloace.

Stud.: Și în societatea socialistă există producție de mărfuri, iar întreprinderile producătoare sînt proprietare — mă rog, statul le-a concedat, să zicem, dreptul de proprietate — asupra utilajului, construcțiilor, materiilor prime, celor auxiliare și asupra mărfurilor produse.

Prof.: Dumneata pui un semn de egalitate între toate orînduirile în care există producție de mărfuri, piață. Concurența în capitalism, de pildă, înseamnă lupta pentru cîștigarea pieței, pentru sporirea profitului, ruinarea celor mai slabi. În orînduirea socialistă piața are alt conținut, calitativ diferit; aci nu poate avea loc ruinarea și înghițirea celui mai slab. Concurența deci, dacă nu vrei să o numești competiție, are și ea un alt conținut.

Stud.: Și întreprinderile socialiste luptă pentru beneficii cît mai mari. Mie mi se pare, de asemenea, că fiecare întreprindere trebuie să caute o satisfacere înaltă a cerințelor clienților, adică, așa cum spuneți dv., cîștigarea pieței. În ce privește ruinarea celor mai slabi, cred că această consecință a unei proaste gospodăriri sau a unei tehnici învechite poate fi evitată prin măsuri adecvate.

Prof.: Concurența, în sensul clasic al cuvîntului, este caracteristică unei producții anarhice, iar anarhia în economie este opusul economiei socialiste planificate.

Stud.: Nu contest că pînă în prezent concurența s-a manifestat în orînduiri cu un sistem de producție spontan, anarhic. Înseamnă oare aceasta că există incompatibilitate de principiu între concurență și planificarea economiei?

Prof.: N-aș putea afirma așa ceva. În principiu, planificarea, determinînd proporțiile în economie ținînd seama de cerințele pieței, trebuie să lase întreprinderilor, în cadrul general dat de plan, posibilitatea de a lua decizii privind fabricarea produselor în funcție de variațiile cererii, gusturilor sau de progresul științei și tehnicii.

Concurența presupune ca o condiție, ca o premisă chiar, ca *aceeași marfă să fie produsă de mai multe întreprinderi;* să nu existe deci monopol. Ea mai presupune ca producția — mai bine-zis *capacitatea de producție — să fie mai mare decît cererea,* pentru ca cel care cumpără să fie în situația de a putea *alege.* Ea mai presupune în al treilea rînd un sistem financiar și de prețuri care să facă posibilă și o luptă prin intermediul *prețurilor.*

Într-o economie planificată, *organizarea concurenței,* cu avantajele pe care le prezintă pentru stimularea perfecționării produselor, a tehnicii, presupune un stadiu al economiei în care sînt posibile investiții importante, atît în utilaje (capacități de producție) *suplimentare,* cît și în stocuri de materii prime.

Literatura economică s-a ocupat de această problemă. Citește, de pildă, articolul foarte interesant al lui *Ștefan Arsene: Raporturile dintre plan și piață,* din *Probleme economice.*

Stud.: Vă mulțumesc, tovarășe profesor. Să știți că și eu gîndesc că concurența poate fi un instrument de progres pentru societatea noastră. Doar progresul are loc prin luptă, prin contradicții.

Prof.: (aparte) Ah! tineretul...

ERATĂ

În articolul meu Automatismul economic *spuneam că mecanismul pieței are și el un rol determinat. Undeva, în procesul industrial al tipăririi articolului,* [1] *cuvîntul* determinat *a fost schimbat în* determinant. *Asta nu mai este o schimbare de sens, ci de concepție.*

DIALOG CU CITITORII

Urmărind paginile noastre, în aceste săptămîni care preced alegerile de la 2 martie, numeroși cititori s-au simțit stimulați și ne-au făcut propuneri privind prezentarea în revistă, cu ajutorul textelor și al fotografiilor, a înfăptuirilor orașe și județe. Tuturor le mulțumim pentru sugestii și îi asigurăm că vom ține seama de ele. Desigur, nu vom putea publica tot ce dorim noi și tot ce ne cer cititorii, pînă la alegeri. Dar, după cum se știe, înfățișarea chipului nou al patriei noastre nu este o campanie legată de o anumită dată, ci o preocupare permanentă pentru noi. Ne-am permite, în acest sens, să-i rugăm pe cititorii noștri care posedă documente (în special fotografice) interesante cu privire la trecutul și prezentul localităților lor să ni le trimită, fie chiar sub formă de împrumut. În acest fel ne ajută în realizarea unor prezentări monografice mai bogate, mai convingătoare și, într-o anumită măsură, grăbesc apariția acelor documentare care îi interesează mult.

Pe numeroși noștri cititori care ne scriu și ne răscriu cu privire la muzica ușoară, exprimîndu-și fel de fel de doleanțe, aprecieri, critici sau indignări, îi invităm la un armistițiu: *intenționăm* — răspunzînd astfel și multor cereri primite — să ne ocupăm, în perioada imediat următoare, de desfășurarea festivalului de la Brașov. Un timp oarecare deci, ne vom îndrepta atenția — și în ce privește muzica ușoară — asupra concurenților premiați (să sperăm că printre ei vor fi cît mai mulți români!) și asupra principalilor invitați.

Pe lîngă multe ecouri entuziaste cu privire la ultimele succese în domeniul cuceririi spațiului cosmic, iată și o scrisoare îngrijorată: cea pe care ne-o trimite Filip Lupoaie din satul Găinești, județul Suceava. Dumneasa se teme ca nu cumva un corp trimis de pe pămînt să schimbe traiectoria lunii și astfel, printr-un fel de reacție în lanț, și pămîntul să iasă din orbita sa și, apropiindu-se mult de soare, să determine pîrjirea noastră a tuturora, planetă și ființe care locuiesc pe ea (perspectivă, s-o recunoaștem, cu totul neplăcută, chiar dacă a fost emisă la 1 februarie în toiul viscolului și al gerului). Trebuie să-l liniștim pe tov. Lupoaie: ori fi ei oameni teribili, dar chiar așa, încît să miște corpurile cerești din loc, nu. Pentru asemenea operații ar fi nevoie de acționarea unor forțe supergigantice, teoretic și practic absolut inaccesibile oamenilor. Deci, nu vom arde. Ce e drept, discuțiile cu privire la utilitatea imediată a zborurilor cosmice (sau, mai bine spus, a imenselor cheltuieli necesitate de aceste zboruri) continuă în lumea întreagă. Mulți sînt aceia care se întreabă dacă aceste sume n-ar putea fi cheltuite mai cu folos pentru alinarea unor suferințe omenești (foamete, boli astăzi incurabile etc.). La aceste argumente, alții răspund că, pînă la urmă, realizările științifice și tehnice obținute în cursa pentru cosmos se vor întoarce în folosul oamenilor, așa cum unele tehnici de război au ajuns să folosească în construcții pașnice. Se pare că progresului îi este propriu acest mers întortocheat (ca să nu spunem sucit) și că trebuie să ne resemnăm sau, cel puțin, să nu fim prea nerăbdători.

Cititoarea Maria Bogdan din Botoșani ni se plînge că întîlnește uneori (deseori, chiar) în textele publicate termeni și cuvinte de neînțeles, sau cel puțin inaccesibile marii mase a cititorilor. Plîngerea nu este, după părerea noastră, lipsită de o anume justificare și ne impune o mai mare grijă pentru acuratețea și accesibilitatea materialelor pe care le încredințăm tiparului (aici ne oprim, întrebîndu-ne cu îngrijorare: dar oare și cuvintele acurateței și accesibilitate nu intră cumva în categoria incriminată? Să sperăm că nu). Dar — și nu vrem să reluăm aici o chestiune de mult lămurită — aceasta nu înseamnă că trebuie să alungăm orice fel de neologism. În plus, tovarășa Bogdan trebuie să țină seama de faptul că, așa cum mineritul sau industria forestieră au termeni care le sînt proprii, și filozofia, psihologia, critica literară sînt obligate să uzeze de anumite cuvinte, cu un înțeles precis și care nu pot fi înlocuite sau eliminate fără serioase prejudicii în ce privește înțelegerea ideilor exprimate. Și să mai ținem seama de un lucru: limita dintre cuvintele accesibile și cele inaccesibile este destul de vagă și ea se deplasează continuu, pe măsura creșterii nivelului de cultură. În lista pe care ne-o trimite tovarășa Bogdan se găsesc și termeni ca: agrement, calambur, perisabil, performanță, anvergură, alibi, decalaj, ilicit și altele, care, credem noi, au intrat în limbajul comun și nu prezintă nici o dificultate pentru imensa majoritate a cititorilor. Pentru rest, redacțiile trebuie să fie mai atente, dar și cititorii trebuie să se străduiască să-și îmbogățească vocabularul. Bunăvoința trebuie să acționeze din ambele direcții.**

H. DONA

Marele dialog

Acum vreo jumătate de secol, N.D. Cocea creiona cu verbul său acid portretul deputatului de atunci în cunoscutul pamflet «Ales al Națiunii». Cine era «Alesul Națiunii»? Să ne amintim...

«Descălecat pe Calea Victoriei, la Capșa sau în dealul Mitropoliei, din Dorohoi sau Turnu-Severin, el își plimbă important și senin convingerea că reprezintă ceva și pe cineva.

Ce anume și pe cine anume? Nu-i răscoliți gunoiul din fundul conștiinței. Ați găsi intrigi de femei, protecții de fuste, traficuri de voturi, vînzări de credințe, duhoare de circiumi și ați fi siliți să duceți batista la nas.

Ce spune? Nu fiți ironici! Alesul Națiunii nu spune nimic. El vorbește...

...Cimitir de discursuri, dar mai ales cimitir de speranțe, de făgăduieli, de durere, de năzuințe...».

Manifestele burgheze abundente și sforăitoare promiteau cu generozitate marea cu sarea, într-o amăgitoare competiție a verbiajului sonor și găunos. Ceea ce lipsea era acoperirea faptelor.

A fost îndeplinit cu succes programul prezentat poporului în alegerile trecute — spune Manifestul de astăzi într-o frază de aur. Iată acoperirea de fapte a tuturor aspirațiilor noastre. Trăim vremuri cînd omul se judecă nu după vorbe, ci după fapte — spunea zilele trecute un cetățean la o întîlnire cu candidații.

Potrivit unei noi și fecunde tradiții instaurate în viața publică a țării o dată cu zorii erei socialiste, Partidul Comunist Român și forțele sociale strîns unite în jurul său în atotcuprinzătorul organism politic care este Frontul Unității Socialiste se înfățișează — în dialogul lor sincer, deschis, cu masele — nu cu fraze sonore, nici cu făgăduieli de paradă, ci cu limbajul concis al faptelor, al împlinirilor.

Dialogul substanțial și fecund ce se desfășoară în aceste zile dinaintea lui 2 martie între masele largi de cetățeni și candidații în alegerile de deputați în forul suprem legislativ și organele locale ale puterii de stat poartă pecetea unei temeinice preocupări comune pentru destinele întregii noastre societăți, pentru perspectivele de dezvoltare a fiecărui județ și a fiecărei localități.

Prilej de vastă consultare a opiniei publice, de participare a maselor la dezbaterea unor probleme de larg interes cetățenesc întîlnirile se desfășoară în lumina puternic proiectată de Manifestul Frontului Unității Socialiste, oglindă atotcuprinzătoare a marilor realizări obținute sub conducerea partidului.

Manifestare a profundului democratism al orînduirii noastre socialiste, în întîlnirile dintre candidați și alegători se analizează cele mai variate aspecte ale vieții economice, social-culturale și urbanistic-edilitare a orașelor, cartierelor, comunelor și satelor noastre. Astfel, ele au un pronunțat caracter de lucru, de căutări, în vederea soluționării unor probleme de interes local, cu participarea activă a fiecărui cetățean. În acest spirit s-au desfășurat numeroasele întîlniri care au avut loc în zilele acestea. Și pretutindeni în țară participarea maselor la conducerea treburilor obștești reflectă schimbările profund calitative din viața oamenilor, aceste mutații purtînd în ele energiile descătușate ale întregii noastre națiuni

Întîlnire între candidați și alegători la Moara Vlăsiei, județul Ilfov. Candidatul e doctorul Stelian Ivașcu, directorul Sanatoriului TBC-Balotești. Cetățenii au putut afla cu această ocazie că între cele cinci comune din județ incluse în planul de sistematizare, pentru prima perioadă figurează și comuna lor, Moara Vlăsiei

Toți acei bărbați și femei adunați în sala de festivități a clubului I.C.M.-4 știau bine cine era omul acela cărunt care urcase pe scenă. Cuvintele lămuritoare erau aproape de prisos. Candidatul lor în circumscripția electorală M.A.N. nr. 13 «Constantin Brîncoveanu», nu era altul decît artistul poporului Costache Antoniu.

Cartierul pe care-l cuprinde circumscripția electorală nr. 13, remarcă un alegător, s-a ridicat în ultimii ani. Zeci de blocuri locuite de aproape 40 000 de locuitori, dotări cu care se mîndrește însuși orașul. A apărut aici o mare întreprindere metalurgică: Uzina de mașini grele-București. Vorbitorii au arătat totodată neajunsurile de care mai suferă încă această parte a orașului, explicabile pînă la un punct, tocmai prin amploarea înnoirilor de aici.

Sîntem convinși că artistul poporului Costache Antoniu, care este propus pentru a cincea oară în forul suprem al țării, ne va reprezenta cu cinste și ne va ajuta să lichidăm și ceea ce acum nu ne mulțumește încă. Noi vom fi alături de dînsul.

Acum 40 de ani, cînd maestrul Antoniu a realizat pentru prima oară rolul cetățeanului turmentat, spectatorii se întrebau împreună cu artistul: «Eu cu cine votez?» Farsa electorală a partidelor burgheze se juca pe atunci în realitate. Prezența artistului în fața alegătorilor săi devine acum aproape simbolică.

Se cercetează listele de alegători afișate în holul Bibliotecii municipale din Călărași.

Cartierul Vitan se înfățișează astăzi cu o carte de vizită impunătoare: blocurile de locuințe din Bd. Șuțea, marea Termocentrală București-Sud, platforma industrială care s-a dezvoltat în ultimii ani în Dudești: uzina «Policolor» Fabrica de sticlărie și Uzina de medicamente Aici candidează pentru circumscripția electorală M.A.N. nr. 7 «Vitan» regiorul Constantin Stanciu de la uzinele Timpuri noi.

Dor Mărunt, o comună din mijlocul Bărăganului, în județul Ialomița. Și aici, ca în toate satele și comunele țării, cetățenii au venit la întîlnire cu candidații lor. Într-o sală de clasă, profesoara Margareta Filip chibzuiește împreună cu oameni din sat treburile gospodărești. Sînt și aici destule de făcut și oamenii se arată entuziaști, dornici de muncă.

La Dorohoi, cetățenii din circumscripția electorală M.A.N. nr. 2 s-au întîlnit într-o entuziastă adunare electorală cu candidatul lor, general-locotenent Grigore Rădulcă. Și aici, ca pretutindeni în țară, adunarea s-a transformat repede într-un mare sfat gospodăresc: idei, convertite în propuneri, păreri critice, angajamente, schimburi de păreri, cuvinte calde la adresa candidatului O vizită la fabrica de confecții din localitate a prilejuit colectivului de muncitori și tehnicieni de acolo o nouă și rodnică întîlnire între candidat și alegători

(Foto: Ion NEGREA)

O atmosferă de pasionat sfat gospodăresc a domnit și în cadrul întîlnirii ce a avut loc între alegătorii din circumscripția electorală nr. 92 din cartierul Nițu Vasile și candidatul lor, tovarășul Ioan Patrichi, directorul Fabricii de ciorapi București. Dialogul care se legase era dens, bogat în idei, imprimînd întîlnirii un pronunțat caracter de lucru.

Beneficiari ai unor mari realizări urbanistice (blocuri de locuințe, școli, complexe comerciale, dotări edilitare), participanții la întîlnire și-au manifestat dorința de a păstra și înfrumuseța tot ce s-a creat acolo.

Realizările obținute pînă acum — s-a arătat în cadrul adunării — impun noi exigențe. Dorim să trăim tot mai bine. La tot ce trebuie înfăptuit în cartierul nostru noi ne vom aduce din plin contribuția.

Am convingerea — a spus candidatul în încheiere — că împreună cu dv., pasionați și harnici locuitori ai cartierului, așa cum v-ați arătat aici și așa cum vă cunosc și de pînă acum, voi putea realiza, în cazul în care îmi veți acorda mandatul, toate dorințele manifestate aici.

FILE DE ISTORIE

HAIDUCII

de Silvie GÂRLEANU
de la Institutul de studii sud-est-europene al Academiei

«CA UN FRA DIAVOLO... CA UN VÎRTEJ, CA O NĂLUCĂ...» — ASTFEL APARE ÎN MĂRTURIILE CONTEMPORANILOR HAIDUCUL TUNSU

De cînd societatea a fost împărțită în bogați și în săraci, în stăpînitori și oprimați, au existat tot felul de forme de protest social. Una dintre acestea este haiducia, care, istoricește, a evoluat în perioada dominației otomane, fiind deci și o manifestare a rezistenței popoarelor subjugate împotriva cotropirii străine.

Haiducia face parte integrantă din istoria poporului. Ne propunem ca într-o serie de articole să evocăm — fără romanțare! — cîteva figuri de haiduci, făcînd apel la documente ale vremii. **Recurgerea la izvoare de primă mînă, la texte originale, ne va permite să punem în lumină fapte poate mai puțin cunoscute, să risipim unele idei greșite. Căci, deși evenimentele sînt vechi de un secol și mai bine, cercetătorul de azi este confruntat și în acest domeniu — ca și în alte sectoare ale investigației istorice — cu surprize.**

Să începem cu Tunsu și Grozea, care au haiducit împreună în prima parte a secolului trecut...

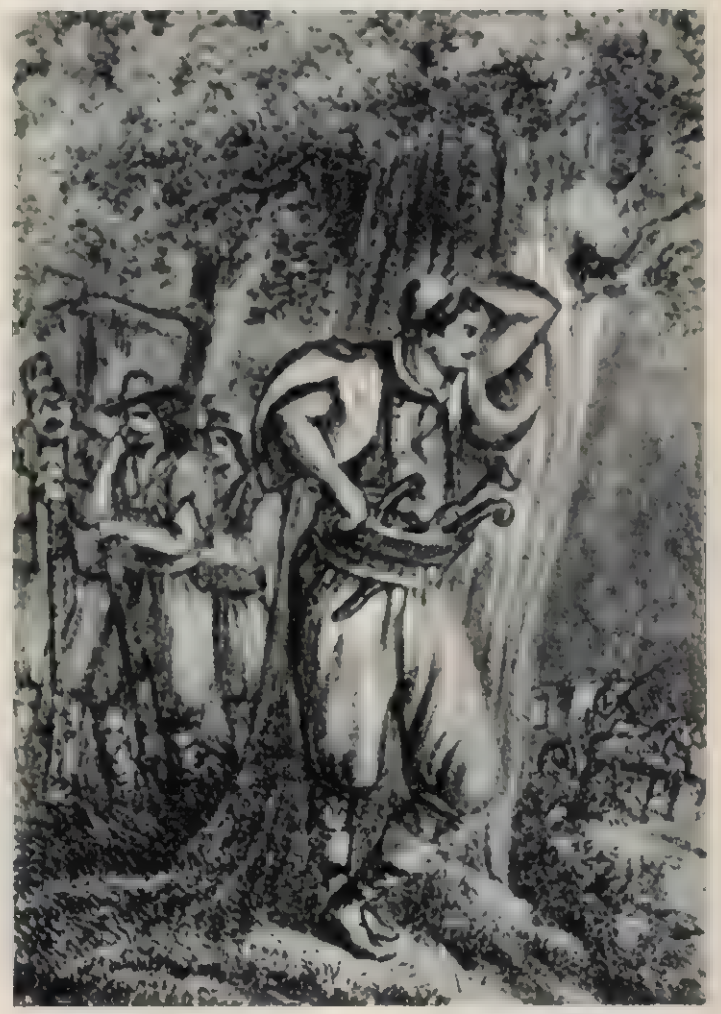

La pîndă...

Un bordei de țăran sărman din regiunea București, pe vremea lui Tunsu.

DOI «PĂUNAȘI» AI CODRULUI: TUNSU ȘI GROZEA

IONIȚĂ TUNSU, fiul unui diacon sărac din Optași (județul Olt), venise la București prin anul 1817. Cu ajutorul unei rude, el a fost rînduit pentru învățătură la școala «de sloveni» de pe lîngă biserica Sf. Gheorghe Vechi. Trăind în Capitală, tînărul Ioniță a cunoscut îndeaproape domnia spoliatorului Ioan Caragea, apoi pe aceea a ultimului domn fanariot: Alexandru Suțu, nu mai puțin hapsîn. A fost de asemenea martor la răscoala din 1821, a cunoscut cîrmuirea lui Tudor Vladimirescu, a trăit ororile ocupației turcești care a urmat răscoalei.

NICOLAE GROZEA era fiul unui țăran din categoria «coadă», adică sărac, din Bodești, plaiul Horezu (județul Vîlcea). Pentru a scăpa de prigoana pornită împotriva celor implicați în răscoala din 1821, printre care se găsea și el, și pentru a-și căuta un trai mai bun, Grozea a venit la București în anul 1822. În perioada ocupației turcești el s-a descurcat destul de bine, astfel încît după vreo trei ani a închiriat o cîrciumă în mahalaua Sf. Vasile (pe unde este situată astăzi casa memorială «George Enescu»).

Sub ocupația otomană, execuțiile prin spînzurare și decapitare a haiducilor prinși erau frecvente, și este de presupus că o impresie puternică trebuie să fi produs asupra lui Tunsu și Grozea executarea în 1825 a doi haiduci de pe vremea lui Tudor Vladimirescu, iar în anul următor, executarea căpitanilor de panduri Ghiță Cuțui și Simion Mehedințeanu, pentru încercarea de a continua răscoala din 1821.

Tunsu și Grozea făceau parte din acea categorie de oameni care nu se puteau nicidecum împăca cu rînduielile nedrepte. Ei și-au întors gîndurile spre haiducie, în care vedeau o soluție posibilă de îndreptare cît de cît a lucrurilor. Chiar lecturile religioase căpătau la ei o rezonanță particulară.

Ne putem închipui ce ecou au putut trezi în mintea paracliserului Ioniță, bunăoară, aceste cuvinte din Cartea profeților: «Voi înlătura ponosirea celor îngîmfați și voi dobori trufia celor puternici». Dintr-un alt text care i-a trecut prin mînă, Tunsu va fi înțeles că trufia celor puternici poate fi doborîtă «îmbrăcînd platoșa dreptății». Pentru el, platoșa putea fi haiducia.

Grozea, la rîndul său, se va fi sprijinit în meditațiile sale și pe însești cîntecele haiducești, cum e bunăoară acesta: «Măi stăpîne, măi stăpîne,/ nu-ți tot bate joc de mine,/ că-a veni ziua de mîine/ și m-oi răfui cu tine».

Găsind un al treilea adept al ideilor lor despre haiducie, pe Dumitru Lungu, originar de pe plaiurile mehedințene, Tunsu și Grozea alcătuiră o ceată haiducească și porniră la acțiune.

O «CĂLCARE» ÎNDRĂZNEAȚĂ ÎN PLIN CENTRUL BUCUREȘTIULUI

Începuturile cetei, lărgită în scurt timp prin alipirea altor haiduci, au fost modeste. Cîteva acțiuni întreprinse între anii 1826 și 1828, mai întîi în mediul orășenesc, apoi extinse asupra conacelor de la moșii, au

constituit mai mult un exercițiu, o ucenicie. Ceata comise și greșeli, care au avut drept urmare prinderea și întemnițarea membrilor ei. Dar nu pentru multă vreme: Tunsu a evadat din închisoare, și se auzi din nou de el cînd ceata pe care și-a reconstituit-o săvîrși o «călcare» într-un stil cu totul original. Anume, de Anul nou 1829, haiducii lui Tunsu și Grozea, deghizați în țărani care urează cu plugușorul, au prădat în plin centrul Bucureștilor pe logofătul Manolache.

A rămas memorabilă această călcare îndrăzneață, săvîrșită în pocnete de bici și în strigătele îndatinate: «Ho, ho, ho, copii și frați, boii nu mai îndemnați! Hăi, hăi, ia mai trageți măi flăcăi!»

Această faptă, precum și șirul de isprăvi haiducești extraordinare ce au urmat timp de doi ani și jumătate, au făcut vestit în întreaga țară, și chiar dincolo de hotarele ei, numele căpeteniei de ceată haiducească. Cum spun și versurile: «Veste-n țară mi-a ajuns/ de-un haiduc ce-l cheamă Tuns,/ care umblă prin păduri/ cu doisprezece haiduci-panduri!»

Tunsu își purta pașii prin Muntenia, Oltenia și Moldova. Adesea se ivea chiar în regiunea Bucureștilor. Cu o rapiditate uimitoare el apărea cu cetele sale — la un moment dat erau trei — în diferite localități mult îndepărtate una de alta: ca un «Fra Diavolo» — cum consemnează Ion Ghica. «Călca» conacele boierilor și arendașilor, intervenea în conflictele dintre țărani și stăpînii de moșii, făcea dreptate. «Se purta ca un vîrtej, ca o nălucă...», notează A. F. Weltmann, prietenul lui Pușkin.

Numeroasele poteri trimise în urmărirea haiducului s-au dovedit neputincioase. Într-un timp au fost instituite două poteri extraordinare, cu misiunea specială de a cutreiera țara în lung și-n lat pentru a depista ceata lui Tunsu, dar nici această măsură și nici toate iscodirile tainice n-au dat rezultate. O dată, haiducul a fost iarăși prins, dar după scurt timp a evadat printr-o deschizătură în zidul temniței, scobită de el cu o răbdare extraordinară, cu ajutorul unui cuțit obișnuit!

Pe seama lui Tunsu s-au țesut o serie de legende. Se spunea, printre altele, că el ar fi însuși... Napoleon, evadat de pe insula de exil și venit în Țara Românească. Atît de puternică era impresia faptelor săvîrșite de haiducul aproape invulnerabil, încît poporului ele îi păreau posibile numai din partea unui om neobișnuit ca Napoleon!

O «HÎRTIE VENINOASĂ» ȘI URMĂRILE EI

În fond cine erau vinovații, aceia împotriva cărora își descărcau furia Tunsu și Grozea împreună cu oamenii lor? Aceștia erau bogătașii, spoliatorii, arendașii, dregătorii nedrepți, prigonitorii celor obidiți. Iată, de exemplu, ce-l aduse în ceata lui Grozea pe un anume Culcea din Doage (Teleorman): el fusese condamnat la muncă silnică pe viață numai pentru motivul că procurorul care l-a anchetat o faptă oarecare, neînsemnată, dorind să se răzbune împotriva stăpînului moșiei Doage «pentru cîte aveau între dînșii», a redactat «o hîrtie veninoasă» pe seama lui Culcea pentru a-l băga la ocnă și a răpi astfel moșierului un clăcaș.

Stanciu Mehedințeanu zăcuse cinci ani la ocnă, osîndit pe nedrept, după cum au constatat ulterior înșeși autoritățile. A doua oară Stanciu a stat la închisoare patru luni, nevinovat și de această dată, fără a i se cerceta pricina cu atenția ce s-ar fi cuvenit, mai cu seamă în cazul lui, ca fost voluntar în războiul din 1828-1829 și comandant al unei mici unități de combatanți. Așadar, el avea pentru ce se răfui cînd a intrat în ceata lui Tunsu.

Marii vinovați erau beneficiarii noilor întocmiri stipulate în Regulamentul Organic și care s-au suprapus grelelor urmări ale războiului din 1828-1829. Noua legiuire, o expresie a «goanei după supramuncă», împovăra țărănimea cu noi și noi îndatoriri față de boieri și arendași. Grăbiți să beneficieze cît mai mult de pe urma «Codului clăcii», cum a fost denumit Regulamentul Organic, aceștia au întreprins o adevărată ofensivă în vederea supunerii clăcașilor la obligații sporite. În țară clocotea revolta și mulți arendași, atacați cu furie de țărani, au fugit de la conacele lor în Capitală.

Haiducii considerau că arendașii — ca opresori și exploatatori direcți ai sătenilor — se aflau în fruntea răutăților și ca atare ei trebuie să constituie ținta principală a răfuielii.

«CU JURĂMÎNT ȘI CU BLESTEM ȘI CU MARE ZORU»

În primăvara anului 1832 veni la Tunsu o gazdă a cetei, pe nume Matei din Cațichea (plasa Sabarului), să-l informeze că sătenii sînt agitați și foarte nemulțumiți din pricina «egzamplarurilor cu ponturi». Așa numeau ei circularele difuzate la sate, prin care se aduceau la cunoștință dispozițiile cuprinse în Regulamentul Organic. Terorizați de arendașul Mihalache Paciurea și punîndu-și speranța în ajutorul haiducilor, sătenii din Cațichea s-au încumetat să calce în picioare «egzamplarurile» strigînd: «Să se astîmpere cei mari ai Bucureștilor la aceasta!»

La scurt timp după ce avusese loc convorbirea cu Tunsu, «răfuiala» se produse: conacul arendașului fu călcat și i se luară șapte mii de lei, o sumă considerabilă pe vremea [redacted].

În mod similar au procedat haiducii în multe alte locuri. Un exemplu tipic de răzbunare haiducească în numele celor obidiți ni-l oferă cazul polcovnicului Vasile Cosma (haiducii îi ziceau Vasile Grecul), arendașul moșiei Ograzeni. În calitatea sa dublă de ofițer și arendaș, Cosma îi teroriza pe sătenii pentru faptul că în 1821 simpatizaseră cu răscoala lui Tudor Vladimirescu. Amintindu-le mereu de această «vină», arendașul impunea ograzenilor obligații cu mult peste cele legale. Ajunși la disperare, sătenii au făcut între ei un legămînt scris «cu jurămînt și cu blestem și cu mare zoru», ca să lupte uniți pînă ce vor scăpa de «pizmașul satului». Într-o zi, ca fulgerul veni dinspre București ceata cu Tunsu în frunte și prădă conacul acestui arendaș.

Un alt caz. Arendașul de la Podul Giștii obișnuia să tragă în clăcași cu pușca, apoi, după ce-i rănea, asmuțea cîinii asupra lor... Apariția haiducilor a fost și aci salutară. Cu entuziasm au primit locuitorii din Tîntava și Frăsinet pe Ioniță Buștea și pe Pîrvu Catana, din ceata lui Tunsu, care au surprins în satele lor pe perceptorii birului excesiv.

Acestea sînt numai unele dintre faptele ce i-au adus lui Tunsu faima de haiduc care «a declarat război boierilor, privilegiaților, aristocraților, dregătorilor, dar a manifestat respect pentru săraci și a dat protecție celor oropsiți» — după cum notează călătorul francez St. Bellanger.

CUM ȘI-A SĂDIT ÎN CONȘTIINȚĂ CĂPITANUL ȘTEFAN O «VEȘNICĂ MUSTRARE»

În noaptea de 12 august 1832, pe podul Grozăveștilor de pe Dîmbovița se ivi o droșcă boierească. Pe atunci, o distanță destul de mare despărțea Grozăveștii de Capitală. După o scurtă oprire la capul podului, droșca porni în direcția orașului; înainte mergea un căpitan călare și în urmă un om cu aspect de cărăuș, ținînd dîrlogii cailor mînați de vizitiu.

Nimic nu părea neobișnuit în această apariție a unei căruțe pe la orele două din noapte, nimic curios în îndemnul care suna răspicat în liniștea adîncă a nopții: «I, Bălan! I, Bălan!» Dar, la auzul acestor cuvinte, puternice focuri de arme fură trase asupra căruței, din față și din spate. Cinci oameni au sărit imediat din droșcă și, deschizînd la rîndul lor focul, și-au croit drum înapoi, afundîndu-se în tufișul de pe marginea Dîmboviței.

Acesta era Tunsu cu patru tovarăși!

În felul acesta a fost organizată prinderea haiducului, cu concursul căpitanului Ștefan de la agie, trădătorul lui Tunsu. El se cunoștea cu haiducul, ba chiar a și colaborat o vreme cu ceata. Tunsu l-a ajutat pe Ștefan în cîteva rînduri la nevoie și tocmai această mărinimie a fost speculată pentru a-l duce pe haiduc la pieire. Aflînd că Ștefan a căzut în datorii atît de mari încît și-a pus zălog copilul, Tunsu a vrut să-i ajute și, pentru a procura banii necesari, a plănuit prădarea unui arendaș fugit de la țară, domiciliat pe Podul Mogoșoaiei. Venirea cetei la Podul Grozăvești avea tocmai acest scop.

Dar tentația bogatei răsplăți făgăduite de stăpînire celui care-l va preda pe haiduc a făcut să se încuibe gîndul trădării în mintea lui Ștefan. De altfel, se știe că trădarea a constituit dintotdeauna primejdia cea mai mare pentru haiduci.

După ce Ștefan a divulgat ocîrmuirii planul lui Tunsu, spătăria a așezat pe pod 36 de arnăuți comandați de ofițeri, iar îndemnarea calului «I, Bălan! I, Bălan» constituia tocmai semnalul de atac.

(Continuare în pag. 26)

Un interior agreabil cu mobilă ILEFOR

MOBILĂ FINĂ, CONFORTABILĂ. TRAINICĂ

ILEFOR

Tg. Mureș, Piața Bolyai 13 A, Tel. 4081

Fotografi amatori,

Veți putea obține imagini plăcute și cu tonalități calde, utilizînd hîrtia fotografică cu emulsie de clorobromură de argint

ARFOTYP

produs al
COMBINATULUI CHIMIC TÎRNĂVENI

Avantajul hîrtiei ARFOTYP, comparativ cu hîrtia ARFOBROM, constă în posibilitatea utilizării ei atît pentru măriri cît și pentru copieri în contact. Datorită sensibilității mai reduse are o latitudine mai mare de expunere, deci o ușurință în prelucrare.

Instrucțiunile detaliate pentru prelucrarea hîrtiei fotografice ARFOTYP le găsiți în fiecare plic.

NOUL ORAȘ DEVA

de Liviu TIMBUS

Continuăm seriatul fișelor monografice, prezentîndu-vă de data aceasta două imagini ale municipiului Deva. În fotografia de sus, strada principală a orașului, surprinsă pe pelicula aparatului fotografic în vara anului 1934 (și rămasă aproape neschimbată pînă în 1960); în cea din dreapta, noul centru al Devei, rezultatul unor largi și fericite remodelări urbanistice. Schița de sistematizare a pus în valoare cadrul natural, lăsînd vederea liberă spre cunoscuta cetățuie din localitate. În comparație cu vechile clădiri, dintre care cele mai «semețe» aveau între 1 și 2 etaje, noul oraș și-a orînduit edificiile pe verticală, de-a lungul unor străzi largi, printr-o armonioasă interferență între spațiul liber și cel construit.

În 1948, Deva număra 4 240 de locuințe. De atunci și pînă în prezent s-au înălțat 4 828 apartamente. O nouă localitate clădită în incinta vechiului oraș.

Despre marea dezvoltare a localității vorbesc și cifrele privind creșterea populației stabile. 12 959 locuitori în 1949 și 34 186 în pragul lui 1969.

Străvechea așezare de pe cursul mijlociu al Mureșului (între cuvîntul «Deva» și noțiunea «dava» — sufix al toponimiei dacice — istoricii au stabilit o filiație certă) a cunoscut această vertiginoasă transformare îndată ce a intrat în fluxul energetic al României socialiste. Deva se află în bună vecinătate cu trei dintre cele mai importante centre industriale ale patriei: Hunedoara, Călan, Valea Jiului. Dar în același timp orașul a devenit stea de mărimea întîi pe cerul energeticii românești. La porțile lui constructorii înalță marea centrală termoelectrică, cu o putere instalată de 800 MW.

Acest mare izvor de energie electrică va avea, evident, o mare importanță în dezvoltarea ulterioară a orașului. În 1969 au fost alocate peste 70 de milioane lei numai pentru modernizarea orașului. Se vor construi peste 1 110 apartamente.

O istorie nouă, făurită conștient, prin gîndul și fapta poporului nostru condus de înțeleptul său partid.

HAIDUCII

(Urmare din pag. 23)

Stradă din București pe la începutul secolului trecut. Haiducul Tunsu venea «preumblîndu-se aci zile întregi», «îmbrăcat în dulamă lungă, albastră, de postav, și scurteică tot de postav, îmblănită». El însuși spunea: «Mă cunoșteau toți»... Afară de spionii stăpînirii care nu-l puteau descoperi.

Prin aceasta însă, după cum se va exprima el însuși peste puțin timp, căpitanul Ștefan «și-a sădit în conștiință o veșnică mustrare pentru răpunerea vieții lui Tunsu».

*

Descoperit de urmăritori în tufiș, grav rănit, haiducul a fost transportat la pușcărie, sub privirile locuitorilor Capitalei, care se și adunaseră pe străzi.

Un slujbaș al agiei i-a luat în grabă o declarație. Tunsu a arătat răspicat că a haiducit pînă în Moldova, dar a precizat că nu a săvîrșit omoruri; în ceea ce privește munția, procurată chiar de la ogeacurile domnești, era păstrată prin scorburile copacilor din pădurea Ciorogîrlei. Conform legii haiducești nescrise, Tunsu nu divulgă nici o gazdă sau sprijinitor al său, subliniind că nici n-a avut motive să se ascundă la gazde întrucît «mă cunoșteau toți».

După o noapte de agonie, haiducul și-a dat sfîrșitul.

Măsurile luate de stăpînire cu acest prilej denotă că prinderea lui Tunsu era considerată drept o victorie deosebită. Mai întîi, printr-o inscripție pusă pe un stîlp înalt la mormîntul lui, se vestea prinderea și răpunerea haiducului. În coloanele gazetei «Curierul românesc» s-a publicat un lung comunicat despre lichidarea cetei, iar potrivit declarației marelui boier Gheorghe Filipescu ex-au înălțat rugăciuni pentru izbînda repurtată de cîrmuire.

Stăpînitorii trăiau sentimentul bucuriei că au scăpat de spectrul haiduciei. Simplă iluzie. Ei uitau că Grozea, tovarășul lui Tunsu, era încă în viață. Vom vedea într-un articol viitor cum dîrzul Grozea va pune încă o dată la grea încercare liniștea celor puternici...

Textul legămîntului făcut de ogrăzeni, la 13 martie 1830, de a lupta împotriva arendașului care-i teroriza: «Dar noi să ne ținem, fraților, toți unul cu altul ca doar să ne scape Dumnezeu de zavistie și de pizmașul satului! Iar care nu s-o țînea de această legătură — toate ale pămîntului să putrezească, herul (fierul — n.r.) și oțelul, tisa și arama să putrezească, iar trupul acelui rumân care nu s-o țînea de această legătură să nu mai putrezească». Sătenii însă nu au putut face nimic arendașului. Ceața lui Tunsu este cea care l-a pedepsit, după dreptate.

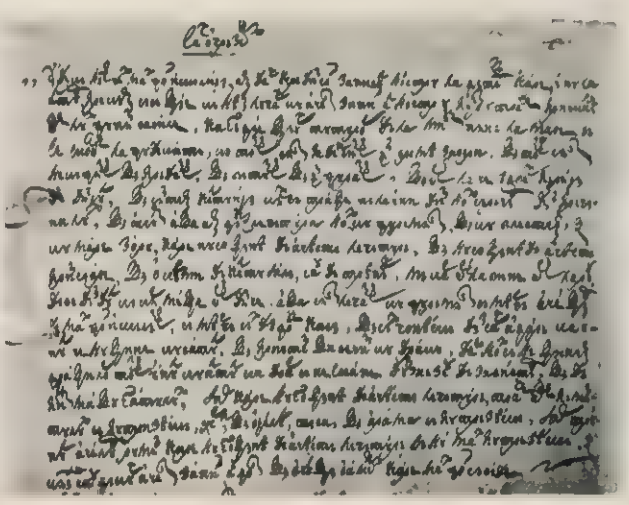

ah, muzica ușoară...

Am comis o dublă imprudență. În templul în care sînt adorați idolii muzicii ușoare intri numai dacă ești dispus să cînți osanale, iar argumentele logice se lasă la garderobă. O cronică sub forma unei scrisori adresate unei tinere cititoare nu putea să nu declanșeze automat o avalanșă de scrisori, începînd cu cuvintele «Am 17 (sau 19) ani» și încheindu-se, multe din ele, cu formula «Aștept răspuns prin revistă».

Nu regret totuși această imprudență. Liviu Moraru, student la medicină, din Tîrgu Mureș, referindu-se atît la corespondența mea publicată cu Mioara Crivăț, din Galați, cît și la răspunsul pe care îl dădeam, într-un număr anterior, Luminiței Dobrescu, își exprima o nedumerire: «Nu înțeleg pentru ce vi se cer atîtea explicații în legătură cu opiniile dv. din moment ce aveți perfectă dreptate». Problema merită o dezbatere mai amplă. Întîmplarea face ca, în calitate de «poștaș» al altei reviste, să fi citit în ultimii ani cîteva mii de scrisori dintre care multe, foarte multe, de la tineri. Mă consider deci abilitată să depun mărturie că tineretul nostru — sau cel puțin o bună parte a lui — manifestă o adevărată foame de informații despre cele mai importante probleme ale actualității. Tinerii doresc să înțeleagă profund ceea ce se petrece în jurul lor, să afle exact cum s-au desfășurat, pe vremea cînd ei nu existau încă sau erau prea mici pentru a-și aminti, fenomenele care au dus la configurația politică de astăzi a lumii. Această curiozitate, această dorință pozitivă de participare este un fenomen social cert. Scrisorile pe care le primesc la «Flacăra» în legătură cu opiniile mele despre muzica ușoară reflectă și ele un fenomen social, poate mai puțin tipic, mai puțin concludent, dar nu mai puțin real. Mă refer aici nu la tinerii care, ca cel citat mai sus, ca Gheorghe Someșan, student la Facultatea de mecanică agricolă din Timișoara, ca Silvia Răuți din Iași sau ca Dorin Danciu din Rîmnicu-Vîlcea exprimă puncte de vedere judicioase, echilibrate, bazate pe obișnuința de a judeca logic, nu pe pasiuni oarbe, absolutiste. Probabil că cei enumerați se înscriu, ca și mine, printre oamenii pentru care muzica ușoară ocupă, între divertismentele preferate, un loc nu de disprețuit, dar totodată destul de departe de capul listei.

Fenomenul social la care mă refer și care în alte țări capătă aspecte de-a dreptul monstruoase (am văzut într-un film despre Paul Anka scene deprimante: mase de admiratoare isterizate urlînd, zvîrcolindu-se, ca sub influența unui drog dezumanizant) este adorarea pătimașă, sălbatică, a unuia sau altuia dintre cîntăreții la modă.

Nu-i de mirare că retuzul argumentelor, al încercărilor de analiză este cu atît mai categoric cu cît autorii scrisorilor sînt mai certați cu gramatica limbii române și nici că, pe treapta cea mai de jos figurează anonimele — de pildă L.V.T., Brăila — sau cele «semnate» cu pseudonime absurde — de exemplu Constanța Laurent, București.

Dacă, totuși consider necesar să răspund celor ce mi-au scris — și includ printre ei pe Adriana Rusu din Timișoara, Daniels-Viorica Ungureanu din Suceava, Alexandra Negoițescu din București, Geta Zaharescu din Cîmpina — nu numai reflexul de «poștaș» deprins să acorde o atenție egală tuturor scrisorilor mă determină s-o fac. Cred în forța rațiunii, în dialog, în capacitatea argumentării logice de a dărîma cîndva, în ultimă instanță, zidurile oarbe ale intoleranței, ale absolutizărilor găunoase. Pentru a reveni la observațiile studentului Liviu Moraru, îl asigur că îmi face plăcere să primesc scrisori cum a fost cea a Luminiței Dobrescu și să le răspund. Am în schimb oroare de scrisorile prin care așa-ziși admiratori îmi amintesc pe un ton violent și cu o memorie cel puțin remarcabilă de cîte ori, și la ce date, exact, a apărut idolul lor la televiziune în ultimele 324 de zile, cîte melodii a interpretat de fiecare dată și ce defecte ascunse, detectabile doar de către specialiști și confrați au «rivalii» respectivului cîntăreț sau respectivei cîntărețe. Aceeași senzație îmi provoacă și scrisorile în care alți «admiratori» întreabă de ce ar trebui idolul lor să interpretese melodii mai dificile, să încerce să progreseze, o dată ce televiziunea îl «persecută» sau de unde să fi învățat ceea ce nu știe, dacă nimeni nu i-a explicat ce-ar trebui să facă.

Tare mă tem că scrisorile de acest fel reflectă — direct sau indirect — mentalitatea care a determinat rămînerea în urmă a muzicii noastre ușoare!

Să ne ocupăm totuși numai de problemele care merită atenție: Cîțiva dintre corespondenții amintiți mai sus, după ce mărturisesc că pe ei muzica de jaz îi plictisește, afirmă că Aura Urziceanu n-ar avea ce căuta într-o competiție de muzică ușoară. Le voi aminti că succesul repurtat anul trecut la Brașov de Kalinka s-a datorat în mare măsură excelentei interpretări a unui «negro spiritual» care de asemenea nu se încadrează în ceea ce ei numesc muzică ușoară. Cît despre Aura Urziceanu nu sînt însă foarte convinsă că este pătrunsă de responsabilitatea pe care o are de a-și cultiva neobișnuita înzestrare muzicală. Să sperăm că, spre deosebire de alții, va munci și se va afirma.

Dorin Danciu îmi reproșează că nu subliniez «cu tărie că Margareta Pîslaru este cea mai bună interpretă de muzică ușoară». El reamintește că Margareta este «o artistă de o exemplară hărnicie și perseverență, care a știut să-și fructifice cu succes nu numai calitățile vocale ci și cele interpretative, iar în ultimul timp ne-a convins de talentul ei de compozitoare și textieră». Cu totul de acord cu aceste calificative, pe care le-am repetat de multe ori la prezenta rubrică, mi se pare mai important că am atras atenția asupra lor nu acum, cînd le recunoaște toată lumea, ci pe vremea cînd, pentru remarcabila ei apariție într-un film criticat pe alte considerente sau pentru un insucces de care nu ea fusese în primul rînd vinovată, era ocolită. Acum cred că e momentul să-i încurajăm pe cei ce nu s-au lansat încă. De pildă pe Mihaela Mihai — sensibilă, muzicală, cu perspectiva de a-și forma o personalitate artistică originală.

Ah, muzica ușoară...

Felicia ANTIP

varietăți

TOBY ȘI AL SĂU GRUP VOCAL

La vîrsta de 3 ani și jumătate, Toby Simon Perkins semnează primul contract artistic din viața lui (fotografia 1). Remarcîndu-l pentru uluitoarele sale însușiri de solist vocal și instrumental, de interpret și dansator, conducătorii Casei de discuri Morgan Blue Town Records au asigurat micuțului artist lecții de perfecționare la vioară, chitară, flaut, baterie (fotografia 2). Mămica lui — ea însăși interpretă de muzică ușoară — îi călăuzește exercițiile vocale. În timpul liber (sic!) Toby învață mișcare scenică și dans. Casa de discuri i-a organizat lui Toby și un grup vocal acompaniator (de, se poartă!) pe măsura lui: surorile Kirsten și Laura Denker (3 și 5 ani) și Henriette Garden (4 ani). Iată (fotografia 3) pe tuspatru vedetele «lucrînd» în studioul casei de discuri

HALAL EDUCAȚIE!

Așa a văzut Judy — femela cimpanzeu de la Southam Farm Zoo — că se alăptează bebelușii. Cu biberonul. Dar unde o fi văzut ea că treaba asta se face cățărîndu-te, ca o zăpăcită, pe mese și dulapuri? Nu, Judy, nu prea e pedagogic ce faci tu! Ce-o să iasă, după asemenea exemple, din căprița asta drăguță pe care ai adoptat-o?

GHICI!

La Tokyo a fost de curînd organizat un concurs în cadrul căruia participanții, legați la ochi, au trebuit să ghicească mărcile a nu mai puțin de 50 de țigări. Cîștigătorul concursului va figura pe toate reclamele de țigări ale anului în curs.

telex

LENINGRAD — Universitatea din Leningrad a împlinit un secol și jumătate de existență. Aici și-au făcut studiile Gogol, Turgheniev, Mendeleev și Pavlov și tot aici, în 1891, Lenin și-a dat examenul de intrare la Facultatea de științe juridice.

LA PAZ — Bolivia a anunțat că nu poate contracta împrumuturi din S.U.A. — condițiile în care acestea sînt acordate fiind de așa natură încît Statelor Unite le revin cîte doi dolari pentru fiecare dolar creditat.

MADRID — Cenzura drastică recent reintrodusă a fost extinsă asupra tuturor ziarelor și posturilor străine de radio și televiziune. Autoritățile vamale au interzis pătrunderea în țară a publicațiilor străine.

WASHINGTON — Comisia pentru energie atomică a S.U.A. a arătat în raportul anual prezentat Congresului că între Pacific și Atlantic este posibilă construirea unui canal la nivelul mării, folosindu-se energia nucleară. Acesta ar urma să ia locul Canalului Panama.

CAIRO — Cu prilejul lucrărilor comune efectuate de «Egyptian General Petroleum Corporation» și de compania americană «Phillips Petroleum», în deșertul din vestul R.A.U. au fost descoperite importante zăcăminte de țiței.

CANBERRA — Australia — criticată în repetate rînduri pentru politica de discriminare rasială în Noua Guinee și Papua — s-a retras din Comitetul celor 24 (pentru decolonizare). Se apreciază că pasul a fost determinat de critici aspre ale reprezentanților Asiei și Africii.

SANTIAGO DE CHILE — Cercuri ale Ministerului de externe chilian au declarat că ar fi posibil ca în aprilie să aibă loc o reuniune la nivel ministerial a țărilor latino-americane, pentru stabilirea unei poziții comune față de noul guvern al S.U.A.

Străzile Madridului apăsate de «starea excepțională».

GĂURI ÎN BOLTA ALBASTRĂ

Cinci țărani din sudul Anatoliei au plecat în delegație la Ankara. Aveau și ei șase coșuri pline cu pietre luate de acasă pentru a sparge geamurile ambasadelor a două mari puteri cosmice, în cazul în care acestea ar fi refuzat să le plătească daunele cerute. Iată, pe scurt, plîngerea lor: navele cosmice «Apollo 8», «Soiuz 4» și «Soiuz 5» au găurit în șase puncte bolta cerească. Prin aceste spărturi au pătruns ploile torențiale care s-au abătut asupra satului lor în luna decembrie, provocînd mari stricăciuni. Cele două țări din care au plecat cosmonauții le datorează deci compensații. Originea ploilor distrugătoare este indiscutabilă: le-a explicat-o însuși hogea de la ei din sat. Ca atare, nu pot fi luate în considerare falsele argumente ale politicii din Ankara, care încearcă să-i convingă că cel puțin navele cosmice sovietice ar trebui scoase din cauză, întrucît au zburat după ploile incriminate. Bolta e spartă — asta e tot ce știu ei — și cei vinovați trebuie neapărat să plătească. Dacă nu...

Bieți țărani ignoranți și superstițioși! Nu se pricep decît să arunce cu pietre. Parcă n-am trăi într-o epocă civilizată, în care știința și tehnica au pus la îndemîna oamenilor mijloace moderne de a-și exprima protestul. Alt fel procedează oameni culți, care se pricep să se folosească de radio, televiziune, declarații pentru presă etc. Un singur exemplu: la Dover, în Anglia, «Societatea internațională de cercetări Pămîntul plat» a publicat o punere la punct: fotografiile luate de «Apollo 8», care tind să demonstreze că Pămîntul ar semăna mai curînd cu un glob decît cu o tipsie, sînt «o fraudă, o falsificare, un truc» sau o înșelătorie», menite să clatine adevărata credință despre forma Pămîntului. Evident, cei «peste o sută de membri» ai societății înființate în anul 1956 sub conducerea lui Samuel Shenton, fost pictor de firme, nu se vor lăsa induși în eroare. Nimic nu le poate clinti convingerea că Dumnezeu a creat cerul sus și pămîntul jos și așa vor rămîne în veci. Singura concesie pe care sînt dispuși să o facă după ce «Apollo 8» a zburat de 10 ori în jurul Lunii se referă la caracterul acestui corp ceresc: nu-i exclus, la urma-urmei, ca Luna și Soarele să nu fie doar două obiecte mici care se rotesc în jurul Polului Nord. Poate că Pămîntul e chiar rotund, dar asta înseamnă circular, nu sferic. «Zborurile orbitale — a conchis conciliant Shenton — au fost simple zboruri circulare, așa cum ar fi un zbor în jurul unei farfurii».

Felicia ANTIP

REFLECȚII LA O SESIUNE

Desfășurate în capitala Etiopiei — Addis Abeba — de-a lungul primei jumătăți a lunii februarie, lucrările sesiunii a IX-a a Comisiei economice O.N.U. pentru Africa (C.E.A.) — la care au participat delegați din 41 țări africane membre, reprezentanți ai diferitelor organisme și instituții specializate ale O.N.U. și observatori din diferite țări — au fost urmărite cu viu interes nu numai pe continentul negru. Faptul e logic — eliberarea Africii din cătușele înapoierii fiind condiționată de năzuințele și eforturile țărilor africane cît și de aportul, pozitiv sau negativ, al altor țări, îndeosebi al celor deținînd importante poziții politico-economice pe arena internațională. Interdependență, care de altfel s-a reliefat pregnant în însești dezbaterile din cadrul sesiunii C.E.A. Căci dacă, în acest continent extrem de bogat în resurse naturale, țările africane suferă — cum remarca secretarul general al O.N.U., U Thant, în cuvîntarea sa — din cauza «...creșterii lente a produsului național și a faptului că peste 60% din populație are un venit anual sub 100 dolari» — aceasta e consecința îndelungatei dominații coloniale. Iar dacă, precum sublinia de asemeni U Thant, «mai rămîne mult de făcut pînă ce continentul african se va elibera pe deplin de urmările colonialismului», aceasta se datorează de astă dată atitudinii neocolonialiste a unor țări, care pierzîndu-și privilegiile politice vor să și le mențină pe cele economice, sau a altora care vor să «pătrundă» abia acum în Africa. Acest element de prim ordin în contextul situației politico-economice a Africii contemporane a fost relevat în luările de cuvînt ale multor delegați, iar una dintre principalele rezoluții adoptate cere limpede statelor industrializate «să reconsidere forma, conținutul și volumul ajutorului lor» către țările africane în curs de dezvoltare, pentru a nu mai constitui o povară — așa cum paradoxal este în prezent — și a nu mai avea astfel efectele contrare scopului urmărit de țările africane. Iar scopul — reliefat de asemeni în cadrul sesiunii — este ridicarea economică a statelor africane, în primul rînd prin industrializare. În această ordine de idei, și tocmai în lumina dezbaterilor, pare demn de menționat aci un articol al economistului african G. Ngango, apărut într-o publicație franceză în preajma sesiunii C.E.A. și intitulat «Echivocul industrializării și logica dezvoltării africane», articol în care se arată: «Pentru a se industrializa, Africa trebuie să lichideze un anumit număr de contradicții. Ea trebuie să rezolve contradicția agricultură-industrie, în așa fel încît să înceteze dezarticularea actuală a economiilor africane și să facă din industrializare un factor de modernizare a agriculturii. Ea trebuie să rezolve contradicția actuală dintre aporturile externe, — astăzi aproximativ de 70 pînă la 80% — în ceea ce privește finanțarea investițiilor și contribuția națională pe care o reprezintă economisirile africanilor înșiși, în așa fel încît să reducă dominația asupra economiei naționale a capitalului industrial străin. Ea trebuie să rezolve contradicția dintre voința de a construi o industrie națională și lipsa de cadre tehnice naționale competente și numeroase, capabile să le înlocuiască pe cele străine». (De altfel, chiar o rezoluție adoptată la sesiune este consacrată «africanizării cadrelor».)

Articolului citat ar merita să i se asocieze titlul unui alt articol, consacrat de asemeni problemelor dezvoltării africane, apărut tot în preajma sesiunii și aparținînd unui cunoscut comentator: «Africa trebuie să învețe să lucreze pentru ea». Este adevărat. Dar tot atît de adevărat e și faptul că Africa trebuie *lăsată* să lucreze pentru ea. Și sigur că în acest caz sesiunea următoare a C.E.A., care a fost stabilită să aibă loc în 1971, la Tunis, va prezenta un bilanț mai pozitiv ca acum

I. CIOARĂ

COMENTARIU

Fundal spaniol

de Silviu BRUCAN

Decretul din 24 ianuarie, de instituire a «stării excepționale», a proiectat Spania în titlurile de pagina întîi ale presei internaționale și de atunci evenimentele din această țară — martirizată cu trei decenii în urmă de un singeros război civil și chinuită în continuare de un regim fascist — atrag atenția observatorilor politici.

De fapt, în cursul acestui deceniu s-a petrecut în Spania o evoluție foarte semnificativă. Într-o lume a comunicațiilor și interdependențelor, izolarea la care regimul franchist condamna Spania devenise din ce în ce mai nocivă pentru interesele ei naționale și mai greu de suportat. Și cum asemenea conjuncturi politice produc divergențe și delimitări chiar în regimurile cele mai tiranice, Madridul a cunoscut la începutul deceniului o ciocnire între partizanii liniei dure și cei ai liberalizării. Ca și conflictul din alte părți dintre «uli» și «porumbei», dintre progresiști și conservatori, cel dintre durii și liberalii din Spania seamănă cu un meci de box cu reprize inegale, în care nici acumularea de puncte, nici trimiterea la podea a adversarului nu permit o decizie pînă la sfîrșitul meciului. Franchiști erau și durii, și liberalii — diferența era doar de metodă. La început, partizanii liberalizării, speculînd sentimentul de frustrare pe care-l dă izolarea internațională și interesele turismului (cu însoțitorul său obligatoriu — balanța de plăți) au cîștigat teren. Cenzura riguroasă a fost înlocuită cu un control mai flexibil, în organizațiile sindicale și studențești s-au impus și reprezentanți «de jos», pe lîngă 564 de deputați desemnați de guvern s-a acceptat ca 104 deputați să fie aleși de către un corp electoral restrîns alcătuit din capi de familie și femei măritate. O soluție de fațadă, practicată pe scară largă în zilele noastre, dar care a creat premise favorabile pentru o puternică activizare legală a mișcării muncitorești și studențești și pentru o manifestare mai deschisă a intelectualității progresiste. Soluția părea să lucreze, mai ales că a coincis cu o creștere economică vădită și o năvală enormă de turiști străini.

Încă în 1966 devenise evident că activizarea politică a maselor și a intelectualității progresiste depășea intențiile regimului franchist. Sunase ceasul «durilor». Măsurile represive împotriva muncitorilor, manipularea brutală a studenților, concedierile, arestările, deportările și procesele au sporit. Decretarea «stării excepționale» n-a fost decît încununarea acestor acțiuni de teroare și oarecum recunoașterea incapacității regimului de a mai stăpîni protestul social și efervescența intelectuală cu mijloace legale obișnuite. Caracteristica represiunii excepționale rezidă în aceea că deși pretextul dat rămîne «subversiunea comunistă», valul de arestări cuprinde pe lîngă comuniști, socialiști și «agitatorii» din rîndul studenților, profesori și asistenți universitari, juriști și ziariști cunoscuți, preoți și personalități de notorietate mondială ca cineastul Juan Bardem, scriitorul Alfonso Carlos Comin, criticul de artă José Galvan, fizicianul Sergio Reyes și alții. Într-un cuvînt, regimul franchist se teme nu numai de curajosul Partid Comunist Spaniol, ci și de grupările creștin-democrate neoficiale, chiar de cele social-democrate și de lumea intelectuală. S-ar putea ca acest tratament fără discriminare să înlesnească realizarea unui obiectiv major al forțelor de stînga: un front larg antifranchist.

Amploarea represiunii, inițiată cu riscul pierderii unor prețioase poziții cucerite cu trudă în concertul națiunilor și față de care guvernul de la Madrid se arătase extrem de sensibil, duce pe unii observatori la concluzia că în fundalul evenimentelor trebuie să fie un lucru mult mai important: problema succesiunii. Generalissimul Franco are 76 de ani și preocuparea majoră a regimului în ultimii ani a fost de a asigura o succesiune care, potrivit unei formule caracteristice, să însemne: franchism fără Franco. Se pare că «durii» — și poate și oponenții lor de circumstanță — au ajuns la concluzia că dacă lucrurile continuă normal există riscul să rămînă fără nici unul dintre elementele formulei. Ceea ce nu înseamnă că «starea excepțională» va înlătura acest risc. Istoria cunoaște numeroase cazuri care demonstrează exact contrariul.

CONGRESUL DE LA BOLOGNA

«Emilia Romana», «regiune roșie», a înscris între tradițiile-i revoluționare și ținerea în capitala sa — Bologna — a celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Italian. Eveniment de semnificație politică majoră (unanimitatea presei internaționale îl definea ca polarizînd atenția întregii vieți naționale italiene), Congresul comuniștilor a fost urmărit cu viu interes și de opinia publică dinafara peninsulei. Pe lîngă delegații reprezentînd pe cei 1 500 000 de membri ai partidului și Federația Tineretului Comunist, Congresul s-a bucurat de participarea a peste 2 500 de personalități din toate mediile societății italiene, reprezentanți ai marilor partide și organizații politice, peste 300 de ziariști. La lucrări au fost de față delegații ale partidelor comuniste și muncitorești frățești, reprezentanți ai unor partide socialiste, mișcări și organizații democratice, antiimperialiste.

Din partea Partidului Comunist Român, la Congres a asistat o delegație condusă de tovarășul Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al Comitetului Central. În cuvîntul de salut, șeful delegației P.C.R. sublinia: «Comuniștii români și întregul popor român urmăresc cu sentimente de vie solidaritate și simpatie activitatea Partidului Comunist Italian».

Congresul de la Bologna a reflectat binemeritatul prestigiu cucerit de P.C.I. prin acțiunea sa militantă pentru progresul societății italiene, pentru socialism, ca și prin acțiunile sale consacrate consecvent unității partidelor comuniste și muncitorești, promovării unor raporturi întotdeauna bazate pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului proletar, ale egalității și încrederii între partide, stimei și respectului reciproc, pentru contribuția adusă la apărarea păcii și securității în lume.

Este ceea ce dezvoltă și documentul final, elaborat în timpul săptămînii de lucrări de la Bologna de o comisie politică a Congresului. Acest document final reliefează cu pregnanță deplina aderiune a Congresului față de linia tezelor Comitetului Central, de raportul tovarășului Longo (reales simbătă seara secretar general al partidului) și de concluziile tovarășului Enrico Berlinguer (devenit vicesecretar general). Trei sînt temele esențiale ale acțiunii viitoare a comuniștilor italieni: interpretarea dată coexistenței pașnice; concepția cu privire la o cale democratică de înaintare spre socialism (Longo sublinia în raport că «a da o rezolvare politică crizei actuale (din Italia — n.n.) nu este o sarcină care poate fi înfăptuită numai de avangărzi și nici chiar de un singur partid», pronunțîndu-se ferm pentru «promovarea procesului de colaborare și de înțelegere dintre forțele de stînga socialiste, catolice și democratice și maturizarea condițiilor pentru o nouă majoritate»); în sfîrșit, linia din care decurge rolul P.C.I. în mișcarea muncitorească comunistă și revoluționară internațională și poziția pentru o nouă unitate a mișcării, bazată pe egalitatea partidelor și pe respectarea reciprocă a suveranității și independenței.

Internaționala și Bandiera rosa, răsunînd în Palatul sporturilor din Bologna au fost ultimele imagini ale acestui veritabil forum suprem al comuniștilor italieni

Cristian POPIȘTEANU

DUPĂ METODA COUÉ

O temă care apare frecvent în convorbirile politice la nivel înalt între diferite țări vest-europene, între Statele Unite și partenerii săi, este situația monetară. Aparent nimic nu presează pentru a i se acorda atîta importanță. Dar după părerea editorialistului financiar al ziarului londonez «Times» calmul actual este foarte provizoriu și înșelător. «Nimeni — scrie ziarul — nu trebuie să se lase înșelat de actuala acalmie în afacerile monetare internaționale, să creadă că seria de crize care au asaltat lira, și în ultimul timp francul, au trecut. Experiența, rațiunea și instinctul, toate converg spre a sugera că vechea febră, sub forma crizei unei valute majore, poate izbucni din nou. Va fi un atac brusc și probabil mai rău decît înainte, pentru că așa este natura acestor crize».

Este de presupus că în cadrul tuturor acestor convorbiri politice sînt luate în considerare asemenea eventualități și măsurile pentru a-i face față. Numai că experții sînt de părere că în asemenea caz «operațiile de salvare», indiferent la ce nivel sînt inițiate, nu dau rezultate. Esențial este, după părerea lor, ca exporturile engleze să se îmbunătățească, Franța să elimine consecințele crizei și Germania federală să reducă masiv surplusurile balanței sale de plăți. Or, s-a constatat că în timp ce cifrele exporturilor engleze sînt mai precare ca oricînd, măsurile anunțate de R.F.G. pentru reducerea surplusurilor au avut efecte contrare. Atunci cînd, la întrunirea clubului celor 10, din noiembrie, reprezentantul vest-german Schiller a refuzat reevaluarea mărcii, el a afirmat că măsurile luate de R.F.G. vor determina o scădere anuală a excedentului cu 4-5 miliarde mărci. Or, cifrele pe decembrie 1968 indică o creștere de 22,3 la sută a excedentului față de decembrie trecut, aceeași tendință conturîndu-se și în lunile următoare.

Poate tocmai de aceea presa engleză trage semnalul de alarmă, considerînd că declarațiile politice liniștitoare nu pot avea efect curativ și asupra finanțelor. Asemenea declarații amintesc de metoda doctorului francez Coué, care recomanda bolnavilor drept cel mai bun tratament să-și spună cu convingere: «Mă simt din ce în ce mai bine».

Nicolae LUPU

În timp ce aproape în întreaga Europă vremea rea își face mendrele, Nisa nu s-a lipsit de tradiționalul «Carnaval al florilor».

ARHIVĂ - FOTO

INCENDIEREA REICHSTAGULUI

O știre, difuzată gălăgios de posturile de radio și preluată apoi amplu de ziarele berlineze, făcea cunoscut poporului german «incendierea, de către comuniști, în noaptea de 27 spre 28 februarie 1933, a palatului Reichstagului». Dintre «autorii» fusese prins unul singur, un anume Marius Van der Lübbe. În proces a fost însă implicat, precum se știe, și Gheorghi Dimitrov, conducătorul Partidului Comunist Bulgar, aflat întîmplător la *vremea aceea la Berlin. Autorii reali* — cîțiva membri ai batalioanelor de asalt hitleriste — vor rămîne în umbră, «necunoscuți» de anchetatori. La 23 decembrie 1933 se dă verdictul în acest «cel mai monstruos proces înscenat în timpurile moderne, pentru justificarea măsurilor excepționale de prigonire a comuniștilor» — cum l-a caracterizat presa mondială. Lübbe *este condamnat la moarte și executat.* Zece ani mai tîrziu Göring însuși avea să confirme, cu cinism, că incendierea Reichstagului a fost opera hitleriștilor. Fotografia 1: incendiul. Fotografia 2: Lübbe, în timpul procesului.

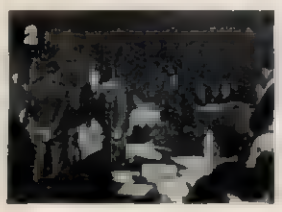

«Apollo-9» și modulul lunar.

AVANPREMIERĂ LA ASELENIZARE

Ne mai despart doar cîteva zile de o nouă aventură spațială. La 28 februarie, ora 18, la Cape Kennedy va lua startul expediția «Apollo-9», avînd la bord pe cosmonauții James Mc Divitt, David Scott și Russell Schweickart. Misiunea ce le revine este destul de complicată și chiar mai riscantă decît a predecesorilor lor de pe «Apollo-8». Riscurile provin de la experimentarea, pentru prima oară în spațiul cosmic, a compartimentului special «Lem» (Lunar excursion module), la bordul căruia alți doi cosmonauți americani, Neil Armstrong și Edwin Aldrin, vor trebui să debarce, peste 5-6 luni, pe solul satelitului nostru, în regiunea ecuatorială denumită «Marea Liniștii». Zborul «Apollo-9» este socotit ca o repetiție generală a operațiunii finale de aselenizare. În caz de reușită deplină, conducerea N.A.S.A. ar fi dispusă să renunțe la etapa următoare prevăzută pentru «Apollo-10», trecîndu-se imediat la pregătirea lansării lui «Apollo-11» spre Lună.

În cele 10 zile cît va dura apropiatul zbor cosmic, dar în special în primele 5, se vor putea urmări — uneori în direct, prin intermediul televiziunii — fazele principale ale verificării modulului de debarcare pe Lună și ale îndrăzneților manevre pe care le vor executa cosmonauții. Cea dintîi va fi o manevră simulată de aselenizare, ce urmează a fi realizată după două ore de la lansarea lui «Apollo-9» pe o orbită circumterestră, la peste 200 km altitudine. Cabina de comandă, ocupată de întregul echipaj, se va desprinde atunci de cel de-al treilea etaj al rachetei purtătoare de care va rămîne atașat modulul lunar. Efectuînd o rotație de 180 de grade *în jurul axei proprii*, cabina se va distanța la vreo 30 de metri de «Lem», pentru a reveni ulterior și a se cupla cu acesta. Întregul ansamblu se va detașa definitiv de ultima treaptă a rachetei.

La 1 martie se va produce prima trecere a cosmonauților Mc Divitt și Schweickart din cabina de zbor în «Lem», prin «tunelul» interior care le leagă. Aici vor proceda timp de cîteva ore la verificarea tuturor sistemelor sale de bord, reintorcîndu-se apoi în cabina pilotată de Scott. Cea de-a doua vizită va fi făcută «Lem»-ului la 3 martie. De data aceasta, Schweickart, îmbrăcat într-un costum special de scafandru, va ieși în spațiu, rămînînd timp de 2 ore, ca o sentinelă, la exteriorul vehiculului lunar. El va dispune de aparatajul necesar pentru controlarea poziției și pentru propulsie în vederea efectuării delicatei sale evoluții în spațiu.

Una dintre cele mai temerare manevre va avea loc la 4 martie, cînd cei doi ocupanți ai «Lem»-ului se vor despărți de cabina lui Scott și, acționînd motorul de ascensiune, vor evolua în jurul acesteia, pentru a se distanța apoi la vreo 170 de km. După 6 ore ei vor regăsi pe Scott, efectuînd rendez-vous-ul între cele două vehicule. Cei doi cosmonauți se vor întoarce definitiv în cabina de comandă «Apollo-9».

Filmul zilelor următoare nu mai prezintă secvențe senzaționale, iar înapoierea lui «Apollo-9», amerizarea, la 9 martie, în Marea Caraibilor și recuperarea echipajului beneficiază de experiența cîștigată cu prilejul zborului lui «Apollo-8».

„O VIZITĂ DE LUCRU"

Ce va însemna perioada «postvietnameză» pentru politica externă a Statelor Unite? Se pare că diverși comentatori occidentali au și început să primească unele indicii despre modul în care va evolua politica externă a S.U.A. după încheierea păcii în Vietnam. Astfel, anunțarea oficială a turneului pe care președintele Nixon îl va întreprinde în cîteva țări europene — Belgia, Anglia, R.F.G., Italia, Franța — precum și data la care este prevăzut acest turneu vest-european (cu puțin timp înainte de aniversarea N.A.T.O.) au fost considerate drept semne ale viitoarei reorientări spre Europa a politicii S.U.A. în următorii ani.

Deși caracterizat ca «o vizită de lucru» de către însuși președintele Nixon, sau ca o «misiune de explorare simbolică» de către cunoscutul comentator american James Reston, turneul proiectat are o semnificație ce nu poate scăpa nimănui. Mai întîi, faptul că una din etapele anunțate — cea mai lungă de altfel — ale vizitei în Europa a fost aleasă în capitala franceză. Unele ziare pariziene consideră aceasta ca un semn al dorinței președintelui Nixon de a îmbunătăți relațiile dintre Statele Unite și Franța. De asemenea, nu a trecut neobservat de către comentatorii de presă faptul că alegînd Parisul ca ultim popas în Europa, președintele Nixon a făcut un gest de curtoazie față de președintele De Gaulle, lăsînd să se înțeleagă prin aceasta că îi va împărtăși concluziile la care a ajuns la sfîrșitul turneului. Cercuri diplomatice pariziene arată că Nixon și De Gaulle vor aborda printre alte probleme pe aceea a Vietnamului, precum și cea a ofensivei diplomatice britanice îndreptate în direcția inițiatorării opoziției franceze față de intrarea Angliei în Piața comună. Firește că nici problema Orientului Apropiat nu va fi uitată, cu atît mai mult cu cît, recent, purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat arăta că «guvernul S.U.A. a făcut cunoscut guvernului francez că este dispus, în principiu, să examineze favorabil o reuniune a reprezentanților la O.N.U. ai Franței, Uniunii Sovietice, Angliei și S.U.A.». Faptul că vizita președintelui american va avea loc în ajunul aniversării N.A.T.O. — cu care ocazie la Washington se va ține o reuniune ministerială — a permis unele speculații privind posibilitatea ca *președintele Nixon* să încerce să determine Franța să-și asume o contribuție mai mare în cadrul N.A.T.O.

Sintetizînd mobilurile proiectatei vizite, cotidianul gaullist «La Nation» scria că «dialogul cu Europa are în ochii Americii o prioritate pe care aceasta n-a ascuns-o niciodată. Nu mai este însă un secret pentru nimeni — conchide ziarul — că noua *administrație americană ar vrea să pornească* cu dreptul în ceea ce privește raporturile sale cu țările vest-europene».

Gh. MARIN

COMPUTER

● Se apreciază că producția de cafea a Etiopiei va atinge în acest an cifra-record de 200 000 tone.

● Capitalul american pătrunde masiv în industria și băncile Angliei, controlînd în prezent 10% din industrie, 24 de bănci numai în Londra și 18% din totalul investițiilor în economia britanică.

● Deficitul balanței turistice a Suediei a crescut într-un răstimp de 10 ani de la 20 la 240 milioane dolari. Se apreciază că nitrația s-ar datora atracției crescînde pe care o exercită asupra suedezilor sudul însorit.

● Potrivit unor date recent publicate, anul trecut prețurile au crescut în Japonia cu 5,5% față de nivelul maxim atins în 1967. Guvernul a anunțat oficial că pentru anul acesta este de așteptat ca ele să se ridice cu încă cel puțin 5%.

● Partidul național-democrat, organizație politică de extremă dreaptă din R.F. a Germaniei, a anunțat că intenționează să cheltuiască în actuala campanie electorală 10 milioane mărci. Cea mai mare parte a acestei sume provine de la marile monopoluri ale țării.

● Flota petrolieră mondială și-a sporit capacitatea în 1968 cu 13,6% — circa 16 000 000 tone — atingînd la începutul anului în curs o capacitate totală de 133 895 355 tone.

CRONICA DE TREI SECUNDE

CORNEILLE ȘI HARAKIRI

În timp ce Academia franceză discută îndelung dacă să accepte sau nu adjectivul «cornelian», Matsutaro Imai — paznic la muzeul de artă modernă din Kyoto — căuta un loc în parkingul Champs-Elizee, sau cum le zice în nipon. Ce-o să iasă din faptul că în limba franceză adjectivul «cornelian» are drept de existență garantat de nemuritori — nu știu. Noi, din liceu am învățat că în teatrul lui Corneille conflictul cornelian e între datorie și pasiune și că la Corneille datoria învinge pasiunea. La Racine e viceversa. N-aș putea spune că am căiat toate nodurile gordiene stiind de mic copil ce-i acela «conflict cornelian». Totdeauna *cornelienii* mi s-au părut prea abstracți. Dar Matsutaro Imai, om la 55 de ani, tată de copii, și-a făcut harakiri pentru că cineva a furat din muzeul pe care-l păzea un tablou Toulouse Lautrec («Marcelle»), împrumutat japonezilor de muzeul francez din Albi. Ministrul japonez al culturii a făcut un apel prin radio ca hoțul să predea tabloul: «Chipul Japoniei se va întuneca dacă «Marcelle» nu e găsită». Hoțul s-a făcut că n-aude, Imai — departe de academii, de Corneille — și-a făcut harakiri pentru a salva onoarea sa și a Japoniei. E un gest mai profund decît gîndirea unei academii. Un gest care anunță că oamenii intrați în era concretului nu mai vor să dea înapoi. Nu se mai moare din abstracții; abstracțiile, oricît de nobile, nu mai satisfac, nu mai decid destine. Harakiri pentru că ai pierdut un tablou modern. Onoarea, datoria, pasiunea țîșnesc din concret și se întorc în concret, ca țărîna din țărînă. Nimeni nu mai consumă mit uns pe abstracții. Gîndul morții fuzionează cu concretul — ar trebui să tremurăm în fața acestei fuziuni, ca în cazul celei atomice.

CALOMNIEREA TIMPULUI

«În regiunea X, timpul nu lucrează pentru pace»... «În oceanul Y, timpul nu favorizează pacea...» «În pustiul Z și mlaștinile W, timpul degradează pacea între...». Am început să vorbim urît despre timp, cred că se încearcă compromiterea lui. Pînă acum — pe drept sau nu — timpul era o noțiune blîndă, mîngîietoare, așa cum se spunea din bătrîni: «lasă, dragă, timpul vindecă toate», «timpul închide toate rănile», «timpul e cea mai bună soluție». De unde vindeca și cicatriza — acum, timpul pare un tip întunecat, antipatic, un afurisit din filmele cu gangsteri și cow-boy, un de ăla care desface noaptea buloanele căilor ferate pe unde urmează să treacă vesele și chiuind locomotivele păcii — de ce? Cînd și-a luat timpul angajamentul să lucreze pentru pace? În care ședință s-a pronunțat dînsul în acest sens? Cînd ne-a spus el: «dragi prieteni, m-apuc eu să lucrez pentru pace, ca dv. să vă vedeți liniștiți de războaiele dv.»? Niciodată, iar dacă deschidem orice carte de istorie — singurele dovezi prin care acest personaj impenetrabil a lăsat să-i scape cîte o idee, cîte o vorbă — vedem că totdeauna a fost invers: pacea trebuia să-i favorizeze, păcile trebuiau să lucreze pentru el, ca fetele regelui Lear, și tot ca acele fete — cînd ne-a fost mai rău — păcile l-au lăsat pe drumuri. Căci ca și Lear, timpul e bătrîn, foarte bătrîn, nu mai poate lucra nicicum, pentru nimeni, vorbește din ce în ce mai greu și aș vrea să văd ce vor spune ziarele și diplomații cînd bătrînul va fi lovit de ultima apoplexie.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● După avalanșa lirică a debutanților și a tinerilor stihuitori «consacrați», înregistrăm și o ofensivă a seniorilor Mihai Beniuc cu **Mozaic**, Ion Bănuță cu **Panorama templului meu**, Ștefan Roll cu **Ospățul de aur**, Cicerone Theodorescu cu **Țărmul singurătec**, Victor Tulbure cu **Vioara roșie**.

● La Editura pentru literatură a apărut, sub egida Institutului de etnografie și folclor al Academiei, primul volum din **Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc** (1800-1891). Colectivul redacțional, condus de Adrian Fochi — a cărui concepție metodologică a stat la baze structurii materialului — prezintă 8 330 titluri de studii, articole, culegeri ș.a., cifră la care adăugindu-se materialele cumulative (recenzii, notițe, republicări etc.) ajunge pînă la 11 000. O realizare de prestigiu a folcloriștilor românești contemporani.

● În Editura politică a apărut cartea **Omniprezentul Babilon**, care închide între coperțile ei o impresionantă informație de ordin istoric, arheologic, statistic. Volumul, așa cum precizează în prefața sa acad. Em. Condurachi, nu este o monografie a Babilonului, ci autorul, pionier în tema abordată, urmărește să prezinte «aspectele cele mai pregnante ale apariției și dezvoltării marilor aglomerări urbane ce amintăți asemănătoare în esență și structura lor.» Traducere din limba germană de Josefina și Camil Baltazar.

● Tot la Editura politică mai semnalăm o apariție interesantă și care se va dovedi extrem de utilă pentru variate categorii de cititori: **Mic dicționar filozofic**. Elaborat de un colectiv de cercetători din Institutul de filozofie al Academiei și de cadre didactice de la catedrele de științe sociale, dicționarul cuprinde peste 1 000 de articole referitoare la fondul principal de noțiuni ale filozofiei, curente, școli, personalități.

● În colecția «Meridiane» a apărut romanul **Caiet proscris**, de Albe de Céspedes, incursiune în mediul micilor funcționari italieni. Traducere de Aurel Lambrino; prefață de E.A. Locusteanu (E.L.U.).

● Domnica Filimon-Storcescu semnează o fluentă micromonografie, **Em. Girleanu**, cu înțelegere pentru acest discret upoet al prozei» (Editura tineretului).

● A reapărut într-o nouă ediție o carte mult îndrăgită de cititori și care a fost tradusă pînă acum în nu mai puțin de 46 de limbi. **Expediția Kon-Tiki**, de seventul și exploratorul Thor Heyerdahl (Editura științifică).

● **Preocupările și sarcinile actuale ale consiliilor populare** de Gheorghe Boboc și Stan Vlad e o carte, după cum însuși titlul indică, de o reală utilitate, îndeosebi pentru zecile de mii de activiști din rețeaua aparatului de stat din județe, municipii, orașe, comune (Editura politică).

cinema

● **Rolls-Royce-ul galben**. Puterile reunite ale cîtorva actori mari sau numai vestiți (de la caz la caz) în slujba unui umor cînd dulce, cînd amar, dar cu consecvență elegant, al sneastului Anthony Asquith, autorul acestui film-schiță. Vedetele care se învîrtesc în jurul limousine-mașini: Jeanne Moreau, Ingrid Bergman, Shirley Mc Laine, Rex Harrison, Alain Delon, Omar Sharif.

Melina Mercouri

● **Pianele mecanice**. O carte cu rezonanțe triste, o carte a unor destine ce-și așteaptă zadarnic împlinirea (autor, scriitorul francez Henry-Charles Rey), transpusă pe ecran de un cineast care de foarte multă vreme dă semne de mare oboseală și mîhnire: Juan-Antonio Bardem (Moartea unui ciclist, Strada mare). În rolurile principale: Melina Mercouri (Topkapi), James Mason (Căderea Imperiului roman), Hardy Krüger.

● **Bună ziua, contesă!** Luis Cesar Amadori cel care ere la activul său «Ultimul meu tango», de data asta nu mai vrea să ne facă să plîngem ci să ridem (între două cîntece. Orapt care chinuiește gagurile înșirate pe un scenariu cît se poate de precar. Filmul are un singur merit, și el se numește Rocio Durcal, actriță, cîntăreață, dansatoare, și frumoasă, și talentată. Partenerii: Vicente Parra (ce bărbat fermecător era în Fedra, acum 15 ani!), Gracita Morales, Antonio Garisa, Paquito Cano, Aurora Redondo, Rafael Bardem.

● **Mari cineaști pe ecranele noastre**: **Howard Hawks** (**Rio Bravo**), **Roman Polanski** (**Cuțitul în apă**), **Michelangelo Antonioni** (**Strigătul**), **Stanley Kramer** (**O lume nebună, nebună, nebună**).

● Nu pierdeți aceste filme: **Acuzatul** (Jan Kadar și Elmar Klos), **Clovni pe pereți** (Sandor Pal).

● Filmul lui François Truffaut «Sărutări furate» a dobîndit Premiul Delluc (aflat la cea de-a XXVI-a ediție). Principalul concurent al lui Truffaut a fost Buñuel, cu «Calea laptelui».

● Prestigiosul cineast Miklos Jancso, autorul filmului «Flăcări sărmane», semnează o coproducție franco-maghiară, **Sirocco**, un film «istoric inspirat de evenimentele premergătoare celui de-al doilea război mondial. Interpreți: Marina Vlady, Jacques Charrier, Eva Swann.

● **Vii sau mai bine morți** este titlul unui nou western a l'italienne, semnat de Duccio Tesari, unul din cei doi specialiști ai westernului european (colaborat este compatriotul său Sergio Leone). Protagonist: Montgomery Wood alias Giuliano Gemma.

disc

● Marele avantaj al teatrului pe disc: să bisezi, trisezi și așa mai departe, de unul singur, sau cu familia, pînă la saturație. **D-ale carnavalului** de Ion Luca Caragiale, în versiunea regizorală a maestrului Sică Alexandrescu, înregistrată la radio în 1961, adună pe același disc virturi actoricești ale scenei noastre: Niki Atanasiu, Al. Giugaru, Gr. Vasiliu-Birlic, Radu Beligan, Dem. Rădulescu, Coca Andronescu, Mihai Fotino și alții.

● **Amicii** (schiță dramatizată) — o altă piatră nestemată din creația caragialiană — îi reunește, în regia lui Paul Stratilat, pe Florin Scărlătescu (un Mache nemaipomenit), Niki Atanasiu și Marius Pepino.

● În fine, **Tren de plăcere** — altă dramatizare a unei scurte proze semnate I.L. Caragiale — ne face cunoștință cu «Mamițica» (Silvia Dumitrescu-Timică), cu «Mița» (Ninetta Gusti), cu «Mihalache» (Marcel Anghelescu) și cu celelalți năstrușnici și foarte caragialești preopinenți interpretați de Silvia Chicoș, Draga Olteanu, Ștefan Glodariu (16-EXE-0348).

● **Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte** — nemuritorul basm al lui Petre Ispirescu, în dramatizarea lui Călin Gruia. Într-o înregistrare de dată destul de recentă, abia din 1967, ne prilejuiește o emoționantă retrăire a vrăjitelor seri de basm ale copilăriei. Ne ajută: Ludovic Antal, Ion Caramitru, Mihai Herăscanu, Cristina Tacoi, Sandu Stelaru și alții. Regiile artistică, tehnică, muzicală: Cristian Munteanu, ing. George Bucan, Timuș Alexandrescu (EXD-1220).

muzică

● Dirijorul polonez **Stanislaw Wislocki** conduce concertele de vineri și sîmbătă ale Filarmonicii, compunîndu-și programul din piese rar cîntate la noi, o lucrare polifonică pe care compozitoarea Graczyna Baczewicz, compatriotă a dirijorului, a botezat-o «nocturnă» (Pensieri notturni); Concertul pentru vioară (solist **Ștefan Gheorghiu**), violoncel (**Cătălin Hoa**) și orchestră de Brahms, Simfonia «Jupiter» de Mozart (sala Ateneu).

Radu Aldulescu

● Și iată cîteva știri despre turneu romînești. Soprana **Magda Ianculescu** va da cîteva spectacole cu «Traviata» de Verdi la Opera din Dijon (Franța). După ce a cîntat drama nefericitei Violeta în limba română, apoi în limba italiană, valoroasa noastră artistă lirică o va interpreta acum în limba franceză. Este o performanță!

● După un recital la televiziunea din New York («Lacul lebedelor», «Frumoasa din pădurea adormită», «Giselle»), balerina **Elena Dacian** va apărea pe scena teatrului de balet «Baton Rouge» în cîteva spectacole cu «Giselle» și «Coppelia». Partener îi va fi **Royes Fernandez**, cunoscut balerin de peste Ocean.

● Un alt important turneu peste hotare îl întreprinde violoncelistul **Radu Aldulescu**, care va da o serie de concerte și recitaluri la Copenhaga, în cîteva orașe italiene și la Glasgow. De asemenea, a fost invitat să participe ca membru în juriul unui festival de muzică de cameră la Dardington Hall (Anglia).

● În sfîrșit, mai consemnăm prezența în cîteva concerte a dirijorului **Mircea Basarab** la pupitrul orchestrei simfonice a Radiodifuziunii din Madrid și a dirijorului **Nicolae Boboc** în fruntea Filarmonicii din Schwerin (R.D.G.).

● După exact 328 de ani, opera «Întoarcerea lui Ulise la patrie» de Claudio Monteverdi — «cel Divino», păstrează spiritual ei operei este înscrisă, în primă audiție, în programul concertului Orchestrei de studio și corului RTV. Interesantă inițiativă este aprinderea de dirijorul **Ludovic Baci** și cîțiva notabili soliști: **Marta Kessler**, **Valentin Teodorian**, **Maria Săndulescu**, **Ion Stoian**, **Mario Silinaru**, **Pompei Hărăstășanu** ș.a. (27 februarie).

plastică

● **Paul Klee** — pictură și grafică. Colecție de artă din Düsseldorf (R.F. a Germaniei) face pentru prima oară cunoscută în România, în cadrul unei expoziții, creația unuia dintre cei mai importanți artiști ai secolului, Klee (1879-1940); circa 50 de lucrări — acuarele, desene, uleiuri — dintr-o imensă operă care cuprinde cîteva zeci de mii de lucrări și pe care o ilustrează rezonabil. Opera lui, între șocheză, dar apoi seduce. Ea nu poate fi înțeleasă în esență ei fără a cunoaște și concepția lui Klee asupra artei, raporturile artistului cu realitatea și natura, acel rol de «mediator» asumat de creator, concept celebru expus de artist în 1921 la Jena. Creația sa se plasează la hotarele dintre figurativ și abstract. «Arta este imaginea alegorică a creațiunii» — afirma el. Limbajul său refuză însă abstracțiunea absolută, universul său își aparține, este creația ei proprie, chibzuită și metodică, nu un joc care poate amuți pictura copiilor, aserțiune pe care o respingo. La desenul organizat și la culoarea sonoră se adaugă acel dar și grijă deosebită de a asocia planuri, de a face să se nască ritmuri. Și astfel el creează o lume în cîntătoare — cu figuri sau măști, cu careuri magice, cu regnuri vegetale, animale și minerale etc. — sobră, concisă, dar în același timp fascinantă, de care mai multe ori străinie dar pînă de semnificații (Muzeul de artă).

● Galeriile de artă bucureștene găzduiesc cîteva expoziții interesante: la Ateneu remarcăm lucrările pictorițe poloneze **Irena Snarska**, în sala din Bd. Bălcescu, **Corneliu Petrescu** expune 42 de monotipuri realizate în 1968, iar în sălile din Bd. Magheru este deschisă cea de-a 4-a expoziție a pictorului **Gh. Răducanu**.

teatru

● **Iertarea** de Ion Băieșu, dramă de investigație psihologică, sondînd destine umane pe un puternic fond social. Reprezentarea de la Teatrul Mic poartă semnătura regizorală a lui Ion Cojar, într-un spectacol precis, de o deosebită rigoare artistică. Creează caractere: Leopoldina Bălănuță, B. Fordel, Eugenia Popovici, în decorul de o rece poezie al Adrianei Leonescu.

● **Tandrețe și abjecție** — spectacol pe texte de Teodor Mazilu la Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra. «Sărbătoare princiară» e o demonstrație a abjecției umane pe un fundal istoric de epocă, în timp ce, dramatizate, cunoscutele schițe satirice ale lui Teodor Mazilu aduc pe scenă o galerie de aporturate în apă tare, autorul jonglînd cu situațiile limită, de la grotesc la tragic. Sub bagheta regizorului C. Todea, spectacolul e aproape un recital actoricesc al lui Octavian Cotescu. Mai joacă Petre Gheorghiu, Vali Voiculescu, Marius Pepino, Ana Negreanu ș.a.

● **Travesti**, de Aurel Baranga, la Teatrul Național I.L. Caragiale. Vizită în culisele teatrului și ale melodramei, cu situații și replici cotidiene în viziunea regizorală a autorului se remarcă Marcela Rusu, alături de o inegală dar numeroasă distribuție.

● **Pălăria florentină** de Labiche, vechiul succes al teatrului Giuleștl, acea demonstrație de vervă și spirit semnată de Lucian Giurchescu, revine după aproape 5 ani pe afișe în sală nouă. Din distribuția excelentă fac parte Șt. Bănică, Șt. Mihăilescu-Brăila, Mariana Mihuț, Cornel Vulpe.

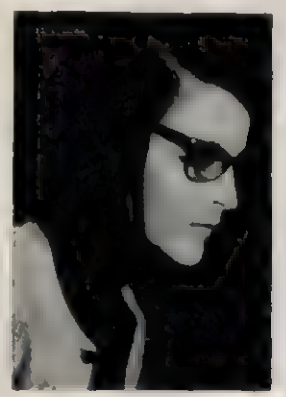

Leopoldina Bălănuță

televiziune

Săptămîna la televiziune — din al cărei program facem obișnuitele spicuiri — se închide în prezina importantului act politic pe care întreg poporul român este chemat să îl semneze: alegerile de deputați. Evenimentul este consemnat, firește, în cîteva emisiuni: «Știri și reportaje din campania electorală», «Din carnetul scriitorului», «Monografii contemporane». O seamă de emisiuni anticipează deschiderea celui de-al doilea Festival internațional de muzică ușoară «Cerbul de aur». Programul consemnează și desfășurarea primului meci de hochei al echipei noastre reprezentative în cadrul campionatului mondial (seria B) de la Ljubljana. Două spectacole de teatru și cîteva filme, accentul căzînd pe «documentare», completează structura programului acestei săptămîni.

DUMINICĂ 23 FEBRUARIE Pr. I. Finala campionatului național de judo se desfășoară în fața camerelor de luat vederi (16 00) ● Nimic nou despre **Magazin duminical** decît că... mai există (17 00) ● «Moștenitoarea trebuie să plece» se intitulează **Filmul cu trei stele**, a cărei protagonistă este simpatica Anna Karina, fostă muză a cineastului Jean Luc Godard (21 05) ● Eddy Mitchel la **Parada vedetelor** (22 05) ● Pr. II. «Don Giț de ciorap verde», una dintre cele circa 300 de piese lăsate de Tirso de Molina, reprezentant de seamă (unii îl pun pe același treaptă cu Lope de Vega) al teatrului spaniol (19 15).

Anna Karina

LUNI 24 FEBRUARIE Vă semnalăm două filme documentare bune. **Întîlnire cu Lizuca**, inspirat din cunoscuta povestire a lui Mihail Sadoveanu «Dumbrava minunată», și **O vînătoare neobișnuită** (scenariul de Mihai Popescu), remarcabilă realizare cinematografică a cărei titulatură de «documentare» nu este decît o convenție (21 45).

MARȚI 25 FEBRUARIE Emisiunea «Simplificăm cu titlul neobișnuit de lung întrebări care... etc., etc., reia întrebarea iuliburătoare «A fost vizitat pămîntul de ființe extrate restre?» (19 40) ● **Seară de teatru** «Don Juanul» de Radu Stanca, dărui poet și dramaturg, atît de timpuriu dispăruț dintre noi interpretează actori ai Teatrului Național din Iași (20 15).

MIERCURI 26 FEBRUARIE Îngăduiți-vă răgazul (nici nu durează decît 10 minute) pentru a urmări rubrica **Căsuța poștală 111**, interesant și, adesea, sincer dialog al RTV cu telespectatorii (20 20) ● Un caraș ilie așa poate fi rîvnit nu numai la o partidă de pocher. Iată de pildă acest caraș de aș și ecranului Sacha Guitry, Raimu, Jean-Louis Barrault și Arletty în filmul «Perlele coroanei», reținut de **Telecinemateca** (20 25).

JOI 27 FEBRUARIE Pr. I. Dan Hăulică își continuă investigațiile întrunite în ciclul **Itinerar european** (III), cu mențiunea în subtext: «Calder — Orașul și jucăriile» (20 00) ● O emisiune muzicală prefigurînd **Cerbul de aur** (20 15) ● **Între metronom și cronometru**, emisiunea coordonată de experimentatul Ion Mustață, care rămîne în atenția (controversată) a telecronicarilor (în ce ne privește continuăm să o recomendăm), programează temele «Constantin Brâncuși» și «Capodopere ale cinematografiei» (20 30) ● Pr. II. Ultimul episod al filmului de spionaj «Acțiunea secretă Spree» (21 05).

VINERI 28 FEBRUARIE România-Polonia în **campionatul mondial de hochei pe gheață** (16 00) ● Filmul românesc «Războiul haiducilor» (20 15).

SÎMBĂTĂ 1 MARTIE Pr. I. Atenție copii (și oameni mari)! Noi aventuri ale echipajului Val-Virtej. «Poveste în jurul unei săbii» (18 30) ● **Coregrafice**: dansuri celebre din opere cu Ileana Iliescu, Cristina Hammel, Ivo Stenkovskaia, Ion Tugearu, Gheorghe Căciulenau, Bojidar Petrov (22 20) ● Nici ca s-ar putea un 1 martie fără un «Mărțișor în Sol major» (22 45) ● Pr. II. **Recitalul de sîmbătă seară** ne propune să ascultăm pe pianista Georgeta Ștefănescu-Bernea și distinsa formație de cameră studențească «Camerata» (21 10).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 8, etapa din 23 februarie 1969

I	Atalanta-Lanerossi	1
II	Bologna-Juventus	x
III.	Cagliari-Inter	1
IV	Milan-Fiorentina	x
V	Palermo-Sampdoria	1
VI	Roma-Napoli	x
VII	Torino-Verona	1
VIII	Varese-Pisa	1
IX.	Brescia-Foggia	x
X.	Genoa-Lazio	x
XI	Reggiana-Bari	1
XII	Catania-Perugia	x
XIII	Livorno-Mantova	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

FLACĂRA-ALBUM

10
'69

FLACARA

ANUL XVIII
NR. 718
1 MARTIE 1969

2 MARTIE

PENTRU SOCIALISM ȘI PACE

VOTAȚI

Mîine, 2 martie, cu toții, vom vota! Pentru creșterea forței industriale a patriei, pentru propășirea agriculturii socialiste, pentru dezvoltarea științei și învățămîntului, pentru satisfacerea tot mai deplină a cerințelor materiale și culturale, pentru ridicarea României la nivelul statelor avansate!

Mîine, 2 martie, cu toții, vom vota candidații Frontului Unității Socialiste!

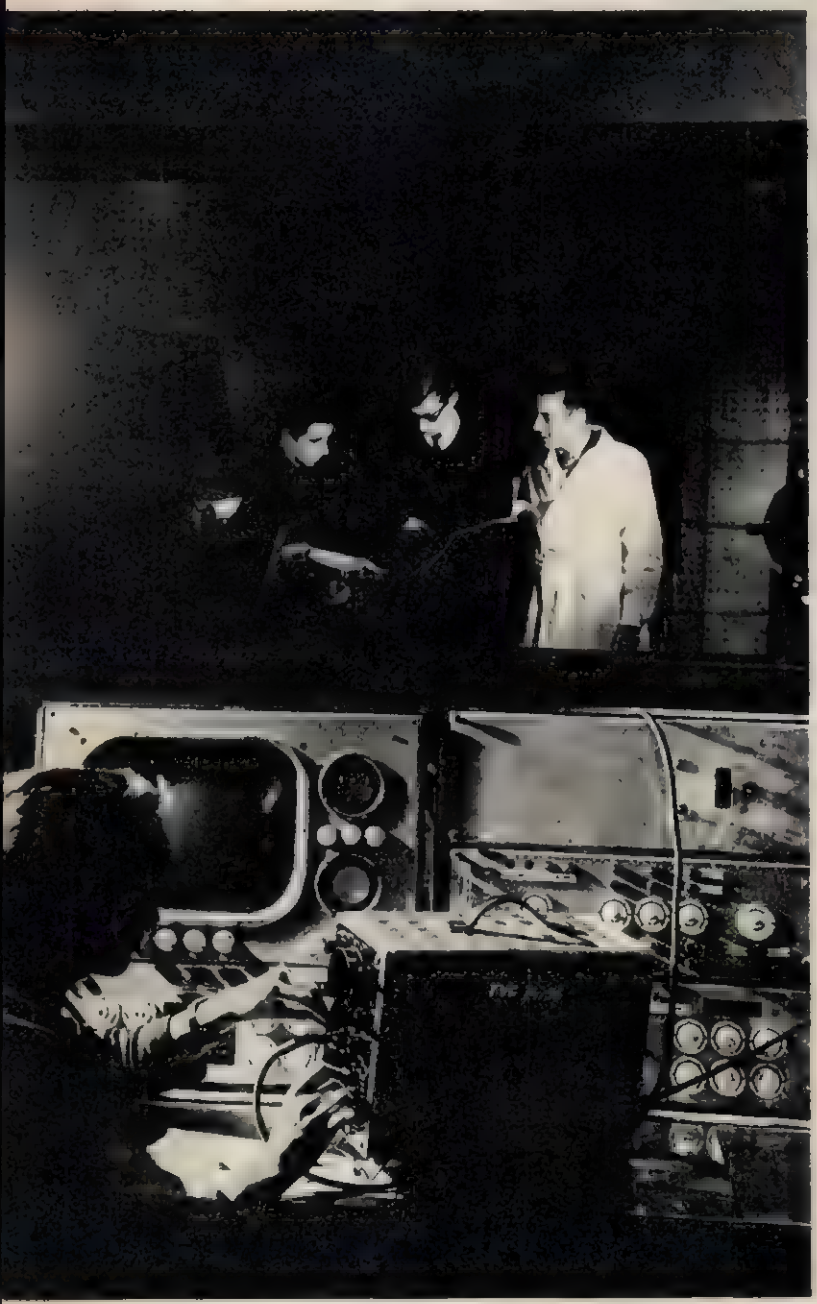

Votați pentru îmbunătățirea condițiilor de trai materiale și spirituale ale poporului făurirea bunăstării sale. Tot ceea ce înfăptuim azi, tot ce ne propunem pentru viitor este destinat omului, fericirii lui.

Venitul național va fi în 1969 cu peste 9 la sută mai mare decît în anul trecut, urmînd să crească în continuare în ritm susținut. Pe baza rezultatelor obținute în economie se va asigura sporirea veniturilor bănești ale populației. Pînă la sfîrșitul acestui an se va încheia acțiunea de majorare a salariilor și aplicarea noului sistem de salarizare în toate domeniile. Astfel, în 1970 toți salariații vor beneficia, pe întregul an, de salarii mărite, veniturile suplimentare pe care le vor obține anual oamenii muncii de pe urma majorărilor de salarii înfăptuite în acest cincinal se vor ridica în 1970 la circa 11,8 miliarde lei. Se va înfăptui prevederea din Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român ca salariul real să crească pînă la sfîrșitul anului viitor cu 20—25 la sută față de 1965.

În următorii doi ani și în viitorul plan cincinal se va acorda o atenție sporită creșterii fondului de locuințe. În 1969 și 1970 statul va construi cu 50 la sută mai multe locuințe față de prevederile din cincinal; în 1969 vor fi date în folosință 90 000 de apartamente. Se extinde sistemul construcțiilor de locuințe din fondurile populației cu sprijinul material al statului; numai în acest an se vor construi la orașe 25 000 de locuințe proprietate personală.

Creșterea puterii economice a cooperativelor agricole, ca și a vînzărilor de produse agricole către stat, va duce la sporirea veniturilor reale ale țărănimii, care vor fi în 1970 cu circa 20 la sută mai mari decît în 1965. Se vor desface mai multe mărfuri și se vor lărgi prestările de servicii pentru populația din mediul rural. Înfăptuirea programului de sistematizare a satelor va înlesni pătrunderea în mediul rural a noi elemente ale civilizației, contribuind, alături de modernizarea agriculturii, la crearea condițiilor pentru înlăturarea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș.

Cheltuielile social-culturale efectuate de stat, de care beneficiază fiecare cetățean, vor constitui în continuare un mijloc important de ridicare a nivelului de trai. În 1969 sînt destinate în acest scop sume care depășesc cu 3,6 miliarde lei prevederile din planul cincinal pentru acest an. În 1970 cheltuielile social-culturale ale statului se vor ridica la peste 5 300 lei pe o familie.

Votați pentru învățămîntul de toate gradele!

Se va generaliza învățămîntul cu durata de 10 ani; va fi extins, diferențiat și se va perfecționa învățămîntul liceal, de cultură generală și de specialitate; în pas cu progresul continuu al economiei și cu nevoile ei de cadre, se va lărgi rețeaua școlilor profesionale și tehnice. Va continua procesul de modernizare a structurii și conținutului învățămîntului superior, potrivit nivelului atins de știința contemporană și cerințelor practicii.

Statul va aloca fonduri însemnate pentru construirea de noi unități școlare și înzestrarea lor corespunzătoare, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale elevilor și studenților. Numai în 1969 și 1970 vor fi construite 7 000 săli de clasă pentru învățămîntul de cultură generală, tehnic și profesional, spații pentru învățămîntul superior, în suprafață de 100 000 mp, precum și noi cămine și cantine. Vor fi date în folosință noua clădire a Institutului politehnic din București, precum și numeroase alte construcții pentru învățămîntul de toate gradele.

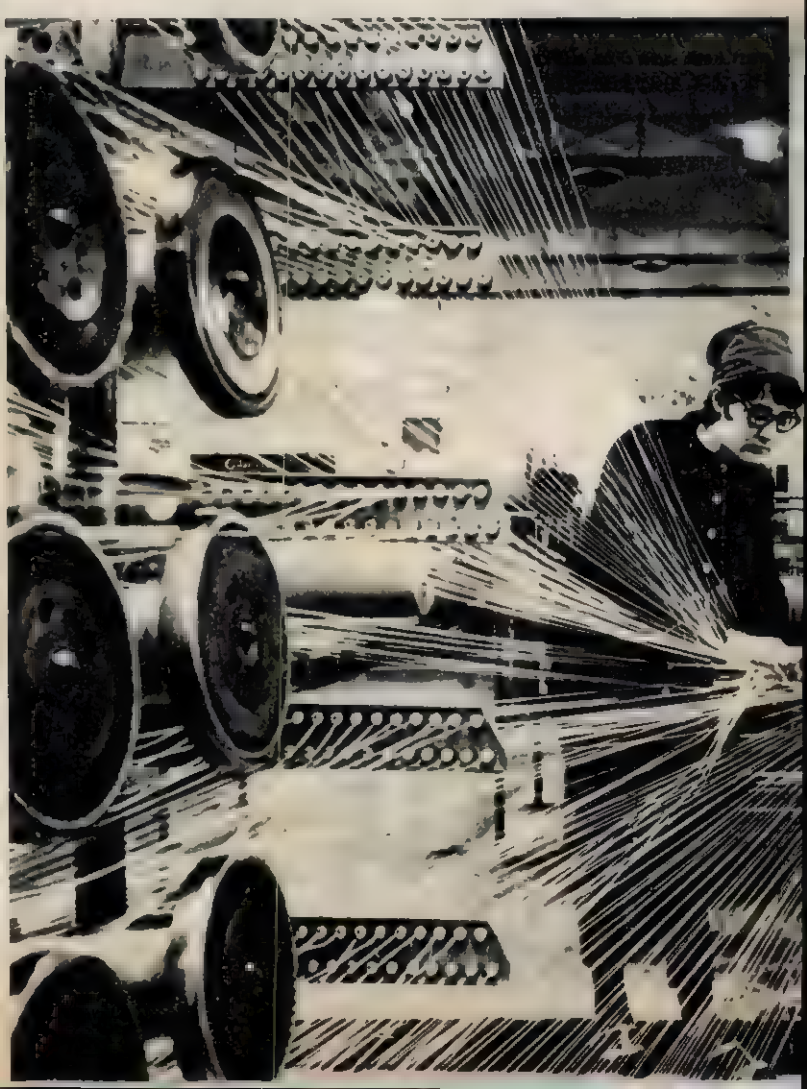

FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE!

«Frontul Unității Socialiste va acorda cea mai mare atenție continuării în ritm susținut a industrializării, dezvoltării forțelor de producție — obiectiv central al programului de înflorire multilaterală a României socialiste. Industrializarea este și va rămîne factorul hotărîtor al progresului societății socialiste, al ridicării nivelului de trai al populației, al asigurării independenței și suveranității naționale.

O necesitate de prim ordin pentru continuarea industrializării și dezvoltarea economiei naționale o constituie menținerea unei rate înalte a acumulării, înfăptuirea în continuare a unui volum sporit de investiții. Pînă în 1970 vor mai fi date în funcțiune aproape 1 000 de noi capacități industriale, înzestrate cu tehnică modernă. Este semnificativ faptul că numai investițiile anului 1970 vor fi cu peste 8 miliarde lei mai mari decît totalul investițiilor realizate în perioada 1951-1955».

Votați pentru dezvoltarea și perfecționarea sistemului de ocrotire a sănătății! În anii 1969—1970, de pildă, vor fi construite noi spitale, policlinici și dispensare. Se va îmbunătăți asistența medicală în întreprinderi, instituții și cartiere, se vor organiza centre de asistență medicală comunală cu profil complex, se va extinde tratamentul în stațiunile balneare. Va fi asigurată o mai bună asistență medicală mamelor și noilor născuți. Familiile cu mulți copii se vor bucura în continuare de sprijinul social al statului.

Votați pentru dezvoltarea agriculturii!

În anii 1969—1970 și în perioada următorului cincinal, agricultura va fi dotată cu noi mașini, utilaje și agregate moderne pentru mecanizarea complexă a lucrărilor, va primi importante cantități de îngrășăminte chimice și insectofungicide. În 1969 se vor folosi de 2,5 ori mai multe îngrășăminte decît în anul 1965. Vor continua să crească suprafețele irigate, se vor întreprinde noi măsuri pentru combaterea eroziunii solului, desecarea și îndiguirea terenurilor supuse inundării. În 1970 suprafața amenajată pentru irigații va ajunge la un milion de hectare.

Își vor perfecționa activitatea întreprinderile agricole de stat, care trebuie să folosească mai bine potențialul tehnic și uman de care dispun, să obțină recolte mai mari, să reducă cheltuielile de producție, să-și sporească rentabilitatea. Unitățile agricole de stat vor livra sectorului cooperatist cantități sporite de semințe de soi, material săditor de calitate, reproducători de rasă, le vor sprijini în generalizarea metodelor moderne de producție.

actualitatea

Coordonate noi ale ocrotirii sănătății

Directivele Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la îmbunătățirea asistenței medicale a populației din țara noastră se înscriu în contextul larg al preocupărilor conducerii de partid și de stat pentru îmbunătățirea traiului, pentru ridicarea nivelului de civilizație materială și spirituală al întregii populații, pentru perfecționarea organizării și conducerii vieții noastre economice și sociale. În acest sens, partidul a ridicat problema ocrotirii sănătății publice la rangul de politică de stat, situînd-o printre obiectivele de bază ale programului de construire a noii orînduiri. Ceea ce se concretizează într-o multitudine de măsuri luate în ultimii ani pentru dezvoltarea bazei materiale și îmbunătățirea deservirii medicale; în creșterea sumelor destinate acestui sector de la 644,7 milioane lei în 1950, la 6 147,6 milioane anul acesta (deci în medie, pe un locuitor, *peste 300 lei anual*); în realizarea și a altui indice pozitiv: 1 medic la 636 de locuitori.

Pornind de la realitatea pe care o reprezintă starea de sănătate a populației — cu o natalitate în continuă creștere, dar și cu o morbiditate specifică societății și condițiilor vieții moderne, Directivele stabilesc jalonele activității de viitor. În primul rînd, cercetarea științifică se cere îndreptată spre rezolvarea problemelor esențiale ale ocrotirii sănătății; pe lîngă Ministerul Sănătății se va înființa Academia de științe medicale, care va concentra toate forțele științei medicale din țară și va cuprinde, sub o conducere unică, toate institutele de cercetare medicală. În același timp, unitățile de cercetare existente vor fi mai judicios profilate, comasîndu-se și concentrîndu-se unele colective, ca și baza materială. Scopul final: condiții mai bune de studiu, eficiență mărită.

Directivele se referă apoi, în amănunt, la modalitățile unei mai bune organizări a rețelei, prin adaptarea acesteia la condițiile și cerințele actuale din orașe și comune. La nivelul fiecărei comune *vor lua ființă* dispensare, adevărate centre medicale, asigurînd asistența de medicină generală, stomatologică și de pediatrie. În mediul urban — se va perfecționa asistența de specialitate acordată prin policlinici, crește rolul spitalului unificat în coordonarea activității din teritoriu, se întăresc unitățile medicale din întreprinderi, se iau măsuri pentru perfecționarea asistenței de urgență. Paralel, se preconizează modernizarea organizării și deservirii medicale în stațiunile balneoclimaterice, precum și măsuri pentru creșterea și diversificarea producției de medicamente, în care scop se va înființa Centrala industrială a medicamentului.

Sudură autogenă la Uzina mecanică-Buzău.

În vederea lichidării unor neajunsuri existente în momentul de față, Directivele stabilesc norme precise pentru formarea unor specialiști bine pregătiți (atît în facultate, cît și ulterior, pe parcursul practicii) și indică măsuri pentru o mai justă repartizare teritorială a medicilor și cadrelor medii sanitare. Capitole distincte se referă la posibilitățile folosirii mai eficiente a bazei materiale existente și a celei în curs de realizare, în această direcție existînd încă mari rezerve nevalorificate, la metodele de îmbunătățire a conducerii ocrotirii sănătății — de către minister și consiliile populare județene.

Acordînd o înaltă prețuire realizărilor școlii românești de medicină, activității oamenilor de știință, medicilor și cadrelor sanitare medii, contribuției tuturor lucrătorilor din domeniul asistenței medicale la îmbunătățirea stării de sănătate a maselor, Comitetul Central al partidului a făcut totodată o analiză profund critică a problemelor sănătății publice și, în raport cu cerințele actualei etape de dezvoltare cu noile cuceriri ale medicinei mondiale, indică și alte acțiuni corespunzătoare.

Este de relevat în această privință crearea, în baza Directivelor, a unor organisme noi — Comisia națională de demografie, Consiliul sanitar superior, colegiile medicilor și farmaciștilor — ele marcînd cîteva din accentele ce se pun în orientarea viitoare, întreaga activitate practică fiind strîns legată de o muncă responsabilă de concepție, de acea atitudine în care trebuie să se afirme tot mai pregnant conștiința și etica medicală socialistă puse în slujba și în apărarea intereselor maselor largi de oameni ai muncii.

Dlc. BABOIAN

F 03

CONSTANTIN CARAS, directorul direcției sanitare județene — Suceava

— *În 1956, sectorului sanitar sucevean i s-au alocat 42 milioane lei, iar anul trecut — 141 milioane. Activitatea a crescut corespunzător? Și cum?*

— Desigur că da. În clipa de față avem 15 spitale urbane și rurale, 121 de dispensare, 7 policlinici etc. (În 1956 aveam 78 de circumscripții medicale iar anul acesta 113.) Dispunem la această oră de 517 medici și 3 400 cadre sanitare medii. Anul trecut, acest personal a acordat 3 400 000 consultații.

— *Alți indici ne puteți furniza?*

— Da. Scăderea mortalității generale de la 19,6 la mia de locuitori cît era în 1938, la 8,1 la mie în 1968, iar mortalitatea infantilă, în aceiași ani, de la 198 la 40,5 la mia de locuitori.

NICOLAE IANCU, președintele Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești — Galați

— *Pe scurt, ce își propune cooperația meșteșugărească gălățeană în 1969?*

— Mai întîi, despre anul trecut. Planul producției-marfă a fost îndeplinit în proporție de 104,7%, reprezentînd o creștere de 17% față de anul 1967. S-au remarcat cooperativele «Arta lemnului» și «Înfrățirea». Și acum, în 1969: planul producției-marfă prezintă o creștere de 10,1% față de realizările anului trecut, iar la indicatorul «deservirea populației» ne-am propus un plus de 17%, în timp ce livrările către fondul pieței vor spori cu 5,7%.

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Pe malul lacului

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

IOAN CHIRA, inginer-șef al Direcției județene Cluj de gospodărire comunală

— Care sînt realizările direcției dv.?

— Cea mai importantă (și care le determină pe toate celelalte) e creșterea fondului locativ; în doi ani, cu aproape 6 000 de apartamente, în Cluj, Dej, Turda, Gherla și Aghireș. Anul trecut, rețelele de alimentație cu apă au fost extinse cu 18 km, rețeaua de canalizare cu 24 km, parcul de troleibuze s-a mărit cu 130 de autovehicule noi și au fost modernizați peste 164 000 mp de străzi.

— Ne-ar interesa perspectiva construcțiilor de locuințe

— În Cluj, anul acesta vor apărea două noi cartiere: Plopilor (aici se vor construi încă 640 de apartamente) și Gheorghieni. În total 1 800 apartamente. În Turda va fi definitivat cartierul Oprișani, iar în Dej cartierul Dealul Florilor.

DEMETRIOS A. KAPPOS, profesor la Universitatea din Atena

— Vizitați pentru prima oară România?

— Nu, am fost aici în anul 1962, ca participant la un congres care s-a ținut la Brașov. Vin în România cu plăcere, impresiile mele despre țara dv. fiind admirabile. Ori de cîte ori mă aflu aici constat succesele mereu mai remarcabile ale dv. în sectoare foarte diverse, ceea ce confirmă eficiența eforturilor care se fac pentru evoluția rapidă a țării.

— Care a fost obiectul actualei dv. vizite la București?

— Am venit ca participant la lucrările reuniunii Comitetului executiv al Uniunii Balcanice a matematicienilor, în cadrul căreia au fost discutate o serie de probleme organizatorice. S-a hotărît între altele: să se editeze o revistă; să se organizeze diverse schimburi și întîlniri între matematicieni, printre care anul viitor un congres în Turcia, la care vor fi invitați matematicieni din țările balcanice etc. În cadrul reuniunii de la București am avut fericirea de a fi cooptat președinte a.i. al Uniunii, fapt care mă onorează și-mi va păstra veșnic în amintire frumoasa dv. Capitală

KIRIL IGNATOV, ministrul ocrotirii sănătății al R.P. Bulgaria

— Cum puteți caracteriza relațiile de colaborare în domeniul medico-sanitar dintre România și Bulgaria?

— Tradițiile de prietenie dintre țările noastre sînt foarte vechi. În domeniul ocrotirii sănătății, acestea au ca efect concret, de mulți ani, semnarea unor acorduri de colaborare. Aplicarea lor este rodnică.

— Ultimul acord pe care l-ați semnat, ce semnificație are?

— De fapt nu-i un acord, ci un plan pe doi ani. Este un plan foarte concret, care creează condiții multilaterale de contacte directe între institute, catedre și ministerele de resort. Se vor putea rezolva în condiții excelente o serie de probleme de interes comun. Nu ne îndoim că ansamblul schimbului de experiență făcut de țările noastre în domeniul sanitar va contribui mai mult la prietenia, colaborarea și frăția dintre popoarele noastre, care au adînci rezonanțe în istorie

AMIENS. La telefon: Magdalena Popa

— Alo!... Amiens? 916.744... Grand Hotel?... Cu Magdalena Popa...

— Imediat... Cu plăcere...

Urmează discuția telefonică dintre redacția noastră și Magdalena Popa, prim-balerină a Operei Române.

— «Flacăra» la telefon. Bună ziua. Cititorii noștri doresc noutăți despre ultimele dumneavoastră spectacole din Franța

— Le mulțumesc. Pe scurt, pot să vă spun că sînt aici pentru un turneu cu o durată de peste trei luni... Împreună cu «Ballet Théâtre Contemporain» continui seria spectacolelor mele. În luna februarie am dat un număr de reprezentații la Paris. S-au bucurat de un frumos succes. Am prezentat spectatorilor parizieni, în sala «Théâtre de L'Est Parisien», împreună cu partenerul și soțul meu, Amatto Checiulescu, baletul «Aquatem» în coregrafia lui Françoise Adret, și baletul «Hai-Kai», după partitura muzicală semnată de Webern, în coregrafia lui Jean Babille, renumit balerin care mi-a fost totodată partener. Aș mai aminti baletul «Soarele apelor» în care am evoluat împreună cu balerinul de renume mondial James Urbain..

— Ce itinerar aveți pentru zilele viitoare?

— Aș rectifica: pentru săptămînile viitoare... Împreună cu «Ballet Théâtre Contemporain» ne continuăm turneul într-o serie de orașe franceze, printre care Bourges, Rennes, Saint Etienne, Le Creusot, Grenoble, Cannes, Nissa și din nou Paris și Amiens. După care, împreună cu baletul Operei Române, vom participa la o suită de spectacole date în Portugalia, Spania și Insulele Canare. Repertoriul: «Lacul lebedelor», «Giselle», «Preludii» de Liszt, «Ucenicul vrăjitor» de Dukas, «Rapsodii» de Enescu și «Valsuri» de Strauss.

— Mult succes și așteptăm vești noi!

SPORT

Trufandale

Iarna a devenit sezon de trufandale pentru sport. După ce am asistat la infiltrarea în gustul public a handbalului în 7, la strămutarea atletismului de pe pista descoperită pe cea de interior, foarte recent, am înregistrat și primul campionat național al unei discipline de sorginte orientală, devenită, cvasiinstantaneu, internațională: judo-ul.

Am mai avut prilejul să punctăm aci ritmul primilor săi pași. Acum înregistrăm un marș mereu mai viu și mai decis spre afirmarea unui sport încărcat cu o bogată zestre, atît în ceea ce privește vocabularul său aparte (dar ale cărui file sînt parcurse cu sîrguință de noii discipoli), echipament bizar pentru arenă, tehnică mai curînd spectaculoasă decît greoaie, riscuri de integritate corporală și fulgerătoare schimbări ale stării de echilibru, o încordată pîndă guvernată mai ales de atenție și reflexe, o îndeminare felină conducînd spre o ștefuire a suppleței, în condiții de forță.

Primul campionat de judo nu a fost întîmpinat cu zîmbete, ca atîtea alte sporturi la începuturile lor, ci cu acea cută a seriozității inscrisă pe fruntea celui care gîndește concentrat și nu lasă să-i scape amănuntul, pentru că tocmai acesta poate fi decisiv.

Provincia, de data asta, a fost umăr la umăr cu Capitala, deși primul titlu a poposit la București. Dar și-au luat partea și cei din Arad, Roman, Timișoara, ceea ce demonstrează explozia de interes declanșată de noul sport inscris pe lista cetățeniei românești.

Publicul vine la judo și învață să pronunțe «tori» și «uke» și «o-soto-gari», se bucură atunci cînd este considerat în grup drept «judocani» și are tot dreptul s-o facă deoarece avem impresia că la acest sport o noutate o constituie și faptul că cei din tribune nu sînt simpli spectatori, ci amatori de judo în cel mai adevărat sens posibil, foarte mulți chiar practicîndu-l ori pregătindu-se s-o facă.

O fericită coincidență cu premiera de proporțiile unei competiții republicane este apariția lucrării profesorului Ion L. Avram, dedicată judo-ului și ale cărei 13 000 exemplare au dispărut în mai puțin de 48 de ore din librării.

Nu pentru prima oară tineretul nostru face cunoștință unei noi discipline, dar parcă un asemenea amor de la prima vedere n-am mai înregistrat încă. S-a încercat ceva cu polo-ul pe iarbă (sport devenit olimpic), cu tirul cu arcul (onorat de asemeni cu promisiuni olimpice) și cu alte cîteva noutăți, fără a se putea stabili însă afinitatea necesară adoptiunii. S-a vrut desigur o acomodare rapidă în vederea marilor competiții de care am amintit și s-a recurs la metode de laborator, lucrîndu-se izolat, cu un grup restrîns, destinat perfecționării după grafic. Și poate tocmai de aceea nu s-a reușit.

Judocanii au procedat invers: și-au dus sportul printre tineri, l-au proliferat și abia apoi federația de resort s-a impus de la sine, iar grupul inițial de animatori s-a «bătut» în continuare și pe frontul propagandei scrînd, forțînd ușile unor redacții, întrerupînd ierțiile și plictiselile unor activiști de prin cluburi și asociații, acceptînd și săli mai puțin corespunzătoare și nesolicitînd, ca element primordial, «condiții».

Azi judo-ul, sprijinit desigur involuntar, dar merituos, de către televiziune, prin eroii peliculelor sale (deținînd pe lîngă perfecțiunile somatice de rigoare și subtilitățile decisive ale sportului în chimonouri) a devenit bun prieten cu tineretul cîtorva orașe românești. Cum se va reflecta noua amiciție în palmaresele oficiale este greu de anticipat și poate nici măcar prea interesant, întrucît — în ceea ce ne privește — am vedea cu mai multă plăcere 10 000 de tineri luptîndu-se, în arenă, decît 3-4 ținînd o medalie la cine știe ce concurs.

Avîndu-i pe cei 10 000, probabil vor putea apărea și cei 3-4. Ca excepții însă...

Em. VALERIU

Fotografie de V. BAGEAC

Aspect de la primul Campionat național de judo.

TEMELII DE OȚEL

de Mihai HETCO

O perpetuă aspirație spre trăinicie, spre construcția dacă se poate definitivă, a determinat descoperirea și folosirea cît mai variată a metalelor. Fierul, apoi arama, chiar prelucrate la început grosolan, au creat, grație calităților lor naturale, alte dimensiuni vieții. Nu degeaba mari intervale de timp din istoria omenirii se diferențiaza calitativ tocmai datorită unor asemenea descoperiri revoluționare. În luptă cu lemnul sau silexul, fierul și arama au învins fără drept de apel, influențînd profund nu numai traiul de zi cu zi al omului, ci însăși conștiința sa. În mici cuptoare, arzînd undeva în fund de codri, meșteri anonimi topesc metalul, făurind uneltele noii civilizații. În decurs de secole, oamenii au învățat să-i descopere alte calități și noi întrebuințări. Au învățat să-l obțină mai pur prin aplicarea, de pildă, a forței hidraulice la suflarea aerului în cuptoare. Fierul sau arama, n-aveau însă nici ele să rămînă definitivii și singurii învingători într-o competiție a descoperirii sau fabricării metalelor, competiție ce se confunda cu însăși progresul multilateral al umanității. Căci procesul dialectic al dezvoltării, obliga ca ceea ce mult timp fusese factor dinamic, de progres, să fie asimilat, la un moment dat, cu stagnarea sau chiar cu regresul. Pînă într-un punct a fost și cazul fierului, căruia la sfîrșitul secolului al XVIII-lea i se opune fonta, aliaj cu calități superioare și, mai tîrziu, oțelul, ale cărui performanțe din ce în ce mai înalte îl aduc în postura finală de coloană vertebrală a oricărei economii. De la cuptoarele medievale de fier, la o industrie siderurgică producătoare de milioane și milioane tone de oțel, fontă sau laminate, de la micile oțelării care încep să se dezvolte în unele țări ale Europei, la imensele furnale care au modificat profund nu numai structura economică a diferitelor state dar chiar geografia, topografia lor, creind cu prezența lor ciclopică peisajul industrial, extragerea și prelucrarea metalului au cunoscut o dezvoltare ce desfide orice comparație. Marile descoperiri în materie ale epocii moderne, cocsificarea, convertizorul Bessemer, apariția cuptoarelor Martin, ca să le enunțăm doar pe cele devenite de mult «clasice», au impulsionat siderurgia (prelucrarea minereurilor feroase) spre cote tot mai înalte. În 1900, producția mondială de oțel depășea cu puțin cifra de 10 milioane tone, pentru ca în prezent ea să se ridice la peste 300 milioane tone.

Oțelării și laminoare, furnale și convertizoare de tot felul, munți de cărbune ori mii de kilometri de conducte pentru gazele naturale — siderurgia modernă antrenînd și dezvoltînd cu sine și alte ramuri economice, în special extractive — iată peisajul marii industrii, sinonim cu puterea economică, progres și dezvoltare.

Zidită, la propriu, pe articulații de oțel, economia modernă solicită acest metal și derivatele sale în cantități sporite. O «hrană» indispensabilă, un obiectiv major pentru orice națiune ce dorește să se afirme plenar. Cu atît mai imperioasă devine necesitatea de a produce cît mai mult oțel și derivate, de a poseda o puternică industrie grea și constructoare de mașini în cazul țărilor socialiste, a căror dezvoltare nu se produce haotic ci după legități demonstrate științific. Siderurgia, ca parte componentă a metalurgiei și factor extrem de important al dezvoltării economice, a stat și stă în permanență în atenția partidului și statului nostru. Fără giganticul efort care s-a depus în decursul anilor și care continuă fără întrerupere și azi, fără acordarea unui sprijin multilateral acestei ramuri, industrializarea socialistă a țării noastre, dinamismul economiei, n-ar fi cunoscut creșteri atît de înalte, rezultate care au făcut pe bună dreptate înconjurul lumii. Este meritul politicii științifice, consecvent marxist-leniniste, a partidului nostru de a clădi din temelii o puternică și modernă industrie grea. În cadrul ei, siderurgia — atît de vitregită odinioară — și-a cîștigat locul cuvenit.

O VOCAȚIE MULT TIMP ÎNĂBUȘITĂ

Paradoxal, sau numai aparent paradoxal, România de odinioară «eminamente agricolă», România, sursă de materie primă dar niciodată prelucrătoare a ei, avea în urma sa, chiar și în domeniul atît de «tehnic» prin excelență ca cel al siderurgiei, un trecut, mai mult, o tradiție. Bogatele zăcăminte de minereuri ale țării noastre au fost exploatate încă din antichitate iar mărturiile evului mediu nu fac decît să confirme această îndeletnicire constantă. Am continuat secole de-a rîndul să scoatem din măruntaiele pămîntului minereul de fier pentru a-l prelucra apoi în cuptoare. Pe teritoriul țării noastre, în regiunea Hunedoarei, atît de bogată în tot felul de minereuri, se va naște unul din primele centre metalurgice ale Europei. Cele cinci «cohuri» (cuptoare) aflate în producție aici pe la 1682, topeau fierul extras de la Ghelar și Teliuc, după cum avem cunoștință de cuptoarele înalte de doi metri de la Baia de Fier din Oltenia, acționate hidraulic. Acum 150 de ani, apariția primelor furnale la Hunedoara, determină creșterea considerabilă a producției de fier. O dată cu pornirea primului furnal de la Oravița, se poate afirma că era industriei grele cuprindea în sfera sa și teritoriul patriei noastre. Așadar, tradiția de a prelucra metalul, mai mult, vocația, nu ne-au lipsit, în pofida unor vitrege conjuncturi istorice. În timpul Revoluției de la 1848, cele două cuptoare de la Reșița, cu o producție anuală de 1 000 tone fontă, sînt închise, pentru ca în 1854, guvernul austriac, datorită unor mari dificultăți financiare, să cedeze unor societăți particulare uzinele din Banat. În 1868 s-a pus în funcțiune la Reșița primul convertizor Bessemer, iar în 1876, primele cuptoare Martin.

Pînă în 1920, în întreg Banatul se construiesc 19 furnale, amplasate la Toplița, Govăjdia, Ruschița, Rusca, Nădrag, Căvăran, Călan, Hunedoara etc.

Trebuie arătat că dacă în secolul XIX și în perioada dinaintea primului război mondial, siderurgia din țara noastră a ținut pasul cu progresele realizate în alte țări (dovadă convertizoarele Bessemer și cuptoarele Martin, introduse la numai 12 ani de la inventarea lor), perioada interbelică a constituit o stagnare, mai mult, o importantă rămînere în urmă.

Lipsa de interes manifestată de regimul burghezo-moșieresc și de capitaliști față de o ramură industrială care nu aduce beneficii imediate este demonstrată de faptul că afară de vechile centre din Banat și de o uzină, două la București sau Brăila, nimic nu s-a mai construit, nici un fond important nu s-a mai alocat. Industria metalurgică, industrie de bază pentru orice națiune ce dorește să prospere și să fie stăpînă pe soarta sa, nu numai că nu se dezvoltă, dar este folosită sub capacitățile sale de producție.

Chiar în anul 1938, cînd producția metalurgică mondială a atins nivelul maxim antebelic, capacitatea agregatelor din țara noastră era utilizată doar în proporție de 50% la furnale și 75% la oțelării și laminoare. Nevoită să se supună jocului pieței capitaliste, fiind la bunul plac al marilor monopoluri internaționale, România burghezo-moșierească este silită să rămînă în rolul de furnizor de materii prime, nereușind să-și dezvolte o industrie puternică și multilaterală, așa cum bogățiile subsolului nostru o reclamau. Iată de ce, în urmă doar cu trei decenii, ne situam în privința industriei metalurgice pe unul din ultimele locuri din Europa. În același an, 1938, moment de vîrf al producției antebelice, se obțineau doar 80 000 tone cocs metalurgic, 135 000 tone fontă, 284 000 tone oțel și 319 000 tone laminate finite (parte dintre acestea din urmă fiind realizate din țagle importate). La finele războiului, în anul 1945, producția scade catastrofal, ajungînd la numai 55 000 tone fontă și 144 000 tone oțel.

Revoluția populară, instaurarea socialismului în patria noastră, au reprezentat, practic, acea declanșare de energii care au determinat într-un timp istoricește limitat, schimbări fundamentale, aproape inimaginabile pentru cei familiarizați cît de cît cu industria și economia românească din perioada capitalistă. În cîțiva ani doar, grație unor concentrări de forțe cum numai socialismul le poate produce, siderurgia românească a pornit din punctul mort într-o ascensiune ce n-avea să slăbească nici un moment.

Planurile cincinale, o politică economică clarvăzătoare, fundamentată științific, au produs acest salt extraordinar. **Încă în 1951, ca urmare a reconstruirii și modernizării vechilor agregate siderurgice, producția de fontă reprezenta 250% iar cea de oțel 210% față de anul 1938.**

Se afirma astfel cu strălucire o vocație seculară a poporului nostru, cea de constructor al unei industrii puternice, de producător nu numai de bunuri agricole ci și de mașini de mare randament ori hipersensibile, dispăreau o dată pentru totdeauna răuvoitoarele sau condescendentele calificative de «eminamente...». România socialistă își cucerea cu siguranță un loc de onoare în concertul națiunilor industriale.

MILIOANE TONE DE OȚEL, FONTĂ, LAMINATE...

Filmul ultimilor douăzeci și ceva de ani de industrie siderurgică românească, filmul unor realizări de mare anvergură care au modificat destinul unui popor, este de-o bogăție faptică ce face inerentă, măcar în parte, omisiunea. Evocarea atîtor premiere de prim ordin, a unui efort național ce n-a întîrziat să-și arate roadele, ar necesita precizia și memoria infailibilă a unei mașini electronice de calcul. Fiindcă se poate afirma fără exagerare, că fiecare zi a acestor ultime decenii a coincis cu noi performanțe, cu noi premiere.

S-a început cu modernizarea și folosirea la capacitățile lor maxime a uzinelor de la Reșița, Hunedoara și București. Planurile cincinale, aceste vaste și atente scrutări în viitorul economiei noastre, executate cu precizia științei, au asigurat condiții optime de dezvoltare siderurgiei. În 1952 la Victoria Călan se pune în funcțiune un furnal de 250 mc, primul agregat de acest gen proiectat și construit de specialiștii români (în trecut, chiar și reparațiile mai complicate necesitau chemarea unor specialiști străini). La Hunedoara se modernizează operațiile de încărcare, de destupare și automatizare a furnalelor, se introduce automatizarea încălzirii aerului etc. La Reșița apar două furnale noi de 700 mc, trecîndu-se rapid la construcția altora, cu capacități sporite, de 1 000 mc. În Banat sau București, industria siderurgică nu numai că-și construiește și dezvoltă noi capacități, ea iradiază experiență pe vaste suprafețe, creind sute și mii de specialiști ce-și vor folosi priceperea și hărnicia în perimetre geografice pînă atunci neatinse de industrializare. Dezvoltarea industriei de laminate va determina construirea marii uzine de țevi de la Roman, obiectiv ce revoluționează viața de pe aceste plaiuri moldovene, accesibile cîndva numai agriculturii și, poate, evocărilor literare. În lașul sinonim atîtea veacuri cu imobilismul, cu reveria și rememorările nostalgice, o uzină metalurgică de prim ordin avea să afirme vitalitatea acestor locuri. Brăila își dezvoltă industria metalurgică, trecînd complet în umbră mica uzină din perioada interbelică. La București, o fabrică de țevi sudate întărește și mai mult prestigiul de centru siderurgic puternic al Capitalei. Într-o competiție a cîștigului de forțe, vechile și noile cetăți ale

(Continuare în pag. 8)

uriașul de pe dunăre

De cîțiva ani, bătrînul port dunărean — Galațiul — trăiește momente de epopee. O prezență extraordinară, siderurgia, îl transfigurează, modificîndu-i substanțial înfățișarea și viața. Această erumpere, această explozie ce se produce fără întrerupere pe malul sting al Dunării, își are explicațiile și motivările de rigoare. Un puternic centru metalurgic amplasat aici, beneficiază de o lesnicioasă cale de transport: apele bătrînului Danubiu. Noul destin de mare centru siderurgic al Galațiului se împlinește zi de zi, sub ochii noștri, o dată cu înălțarea combinatului metalurgic, veritabil voinic din poveste care crește-ntr-o zi cît alții-ntr-o lună. Pe o suprafață ce însumează 640 ha, o armată de 30 000 de oameni înalță marile obiective. Un șantier de o asemenea amploare, puține țări europene au cunoscut. Puse cap la cap, drumurile sale interioare alcătuiesc o șosea echivalentă cu cea care unește Galațiul de Suceava, iar cablurile montate echivalează cu o rețea telefonică Galați-Londra. S-au excavat pînă-n prezent 15 milioane mc de pămînt, spațiul săpat putînd să cuprindă foarte lesne un lac cît Snagovul, de pildă. Cu betonul încorporat construcțiilor s-ar putea înălța un zgîrie-nori de 7 000 etaje!

Conceput ca un combinat cu ciclu integrat, marele centru metalurgic va cuprinde în linii mari o uzină cocsochimică, o fabrică de aglomerare a minereurilor, furnale, oțelărie, laminoare, sector de întreținere, de deservire și alimentare cu apă, abur, gaz și energie electrică. Furnale de mare capacitate de 1 700 mc (primul dat în funcțiune în 1968), fabrică de aglomerare (intrată de asemenea în producție în anul trecut), laminoare complet automatizate etc. vor determina ca încă în 1970 producția de oțel a combinatului să atingă 2 milioane tone, urmînd ca în viitor ea să ajungă la 5 milioane tone. Galațiul a trăit în vara trecută zile și, mai ales, nopți febrile, ca aceea din 7 iunie, cînd prima șarjă incandescentă de metal a început să curgă cascadă în oala de turnare. Se consumau clipele unice ale marii premiere, clipe trăite grație punerii succesive în funcțiune a furnalului de 1 700 mc, a fabricii de oxigen, a laminorului Slebing precum și a centralei termoelectrice. Dar, după cum am mai spus, premierele gălățene se țin lanț. Anul 1969 va fi martorul punerii în funcțiune a celui de-al doilea furnal de 1 700 mc precum și a unui convertizor.

Dimensiunile gigantice ale șantierului gălățean sînt practic imposibil de surprins în întregime. Propunem, spre edificare, cîteva din obiectivele intrate în funcțiune, ale căror proporții vorbesc mai elocvent decît orice comentariu: furnalul de 1 700 mc (fotografia din stînga) și o parte a depozitului de materii prime (fotografia de jos).

Reșița, centru metalurgic de veche tradiție, își începe cariera de producător de oțel acum 200 de ani, la 31 octombrie 1768.

În 1771, sînt puse în funcțiune două cuptoare și trei ateliere. Cei aproximativ 220 de muncitori care au participat la lucrări locuiau în localitatea numită «Reșița română». Din mărturiile învățatului de origine italiană Francisco Griselini aflăm că «minereul îndată ce iese din munți, se transportă la cuptorul cel mare din Reșița și i se adaugă calcar pentru a-i grăbi topirea...» Pe la 1814, cele două furnale reșițene produceau 1 000 tone de fontă. Acum 100 de ani, mai precis în 1868, introducerea la Reșița a primului convertizor Bessemer urcă producția pînă la 48 000 tone laminate. Perioada interbelică a însemnat și pentru producția de metal reșițeană un regres, agregatele învechite lucrînd sub capacitatea lor normală.

Socialismul a dat un impuls extraordinar Reșiței. Prin succesive modernizări și construcții noi (înlocuirea furnalelor de 250 mc cu furnale moderne de 700 mc, construirea a 5 cuptoare de mare capacitate, punerea în funcțiune a unor baterii de cocs de 40 000 tone anual etc.), Reșița se prezintă la ora actuală ca un centru siderurgic de prim rang. Un vechi oraș își trăiește în acești ani tinerețea de aur.

TEMELII DE OȚEL

siderurgiei românești își dispută întîietatea. Experiența Hunedoarei și Reșiței a înflorit plenar, cuprinzînd întreaga țară, dar transferul permanent de inteligență n-a secătuit sau devitalizat nici o clipă aceste orase. Mai mult, pe lîngă rolul lor de școală a siderurgiei românești, Hunedoara și Reșița își sporesc neîntrerupt capacitățile de producție. Numai noua oțelărie Martin de la Hunedoara produce peste 2,5 milioane tone oțel pe an, de la un singur cuptor Martin

oras care în toată istoria sa milenară nu s-a întîlnit niciodată nu cu industria, ci cu reprezentările ei cele mai firave, o fabrică de produse refractare, dată în folosință în 1965, produce anual 100 000 tone cărămizi și 150 000 tone șamotă, aproape dublul producției românești de refractare din perioada antebelică.

Fără îndoială că obiectivul major al siderurgiei noastre, care va determina cea mai spectaculoasă creștere de producție de me-

semnificația unor cifre

Dinamica producției de oțel a țării noastre marchează marile succese ale siderurgiei de-a lungul anilor. În 1965, produceam 3,426 milioane tone, iar în 1968, 4,751 milioane tone oțel.

În anii 1966-1968, producția industriei siderurgice a crescut într-un ritm anual de 12,4 la sută, față de 12,3 la sută cît se stabilise prin planul cincinal pentru această etapă. În 1968, producția de fontă a sporit cu 973 000 tone față de 1965, cea de laminate finite cu 1 046 000 tone. Anul trecut, producția de oțel pe cap de locuitor era de 13,4 ori mai mare decît în 1938.

O atenție deosebită se acordă în continuare creșterii producției de oțeluri aliate, al cărui nivel a fost în 1968 cu peste 32 la sută mai mare decît în 1965.

Pentru anul în curs, sînt prevăzute creșteri însemnate la toți indicatorii fizici: cu 408 000 tone la fontă, cu 757 000 tone la oțel și cu 400 000 tone la laminate finite pline, față de producția lui 1968.

de 400 tone obținîndu-se în prezent o cantitate echivalentă cu producția anuală antebelică de oțel a României! La Reșița, cuptoarele noi construite, cu capacități din ce în ce sporite, fac, practic, orice comparație cu trecutul, ridicolă.

Ramuri metalurgice adiacente, care condiționează prin produsele lor sporirea cantității de metal, precum industria materialelor refractare și cea a produselor cărbunoase (electrozi, asmă carbonică etc.), cunosc o dezvoltare pe măsură. De la o producție de cocs de 80 000 tone pe an, în ajunul celui de-al doilea război mondial, am ajuns, grație unor importante lucrări datorate specialiștilor noștri, la obținerea de cocs metalurgic din cărbuni necocsificabili, în cantități ce se cifrează la milioane de tone. Numai uzina cocsochimică de la Hunedoara, construită succesiv în anii 1955, 1960, 1961, atinge în prezent o producție anuală de 1 000 000 tone cocs. Fabricile de produse refractare își măresc necontenit capacitățile, grație reprofilării sau construirii unor noi obiective la Turda, Azuga, Alejd, Pleașa-Plăiești, Comarnic etc. La Alba Iulia,

tal, este marele combinat de la Galați. Pe o suprafață de 640 hectare mîna și inteligența constructorilor noștri au concentrat în cîțiva ani o forță extraordinară, captată și eliberată după vrere din gigantice agregate de oțel. Circa 30 000 de muncitori, maiștri, ingineri, o adevărată armată a inteligenței și forței creatoare, înalță la malul Dunării capitala siderurgiei românești. Rînd pe rînd, obiectivele de-aici sînt sau vor fi traduse-n viață, într-o suită mereu ascendentă: uzina cocsochimică, fabrica de aglomerare a minereurilor, furnale, oțelărie, laminoare, sector de întreținere, de deservire etc., etc. Dotat cu o tehnică de prim ordin, Combinatul siderurgic de la Galați este încă o dovadă a capacităților creatoare și-a evidentei vocații industriale a poporului nostru. **Cîteva cifre, alcăror laconism este mai convingător poate decît orice comentarii, arată sintetic drumul parcurs: producția de oțel a României socialiste a fost în anul 1968 de 4,76 milioane tone oțel și de circa 3 milioane fontă. Ca urmare a intrării în producție a unor obiective gălățene, în 1970 vom obține**

Două imagini, după părerea noastră semnificative, surprinse de fotoreporter la Combinatul metalurgic Hunedoara. De-aici, din magazia de țagle, începe prelucrarea laborioasă a metalului, care trece în final prin probele calculatorului electronic, infailibilul controlor atașat marelui bluming.

peste 6 milioane tone oțel. Să reamintim că în 1938 produceam 284 mii tone oțel și 133 mii tone fontă, pentru a avea imaginea cu adevărat grandioasă a drumului parcurs.

UN AN HOTĂRÎTOR

Anul încheiat a fost anul marilor premiere gălățene: punerea în funcțiune a furnalului de 1 700 mc, a aglomeratorului de minereu, a fabricii de oxigen și a laminorului Siebing. Cele două convertizoare care funcționează cu insuflare de oxigen, au dat pe la mijlocul anului trecut primele șarje de oțel gălățean. În ultimele zile ale anului trecut, la Galați, laminorul de tablă groasă, pus în funcțiune în urmă cu doi ani, a produs primul milion de tone. Dar dacă spectaculozitatea dezvoltării combinatului siderurgic gălățean captează, firesc, interesul general, nu-i mai puțin adevărat că și alte centre metalurgice din țară au avut în anul care s-a sfîrșit destule motive de orgoliu. Punerea în funcțiune a blumingului de 1 300 la Combinatul de la Hunedoara, agregat printre cele mai puternice din Europa, darea în exploatare a noului laminor de șase țoli de la uzinele Republica și noua uzină de electrozi de sudură care a intrat în funcțiune lîngă Cîmpia Turzii, sînt punctele «de vîrf», rezultate majore ale unui an rodnic. 1969, an hotărîtor al cincinalului, va însemna pentru siderurgie noi ritmuri înalte de dezvoltare. Galațiul își va dezvolta pe mai departe capacitățile, prin punerea în funcțiune a celui de-al doilea furnal și a unui nou convertizor. Încă în 1970, producția de oțel a combinatului va atinge aproximativ 2 milioane tone, în perspectivă urmărindu-se să se obțină aici 5 milioane tone oțel anual. Diversificarea producției este la ordinea zilei. Vom construi noi secții pentru producția în primul rînd a oțelurilor aliate, se vor lua măsuri pentru reducerea consumurilor specifice, în special la cocs și metal, pentru extinderea gamei tipodimensionale a produselor siderurgice. Acestui an — cînd vom sărbători un sfert de veac de viață descătușată și vom fi martorii unui alt mare act istoric menit să deschidă noi și fertile căi: Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — siderurgia îi răspunde printr-o efervescență și un dinamism sporit. Activitatea de cercetare științifică se amplifică, angajamentele cercetătorilor în domeniul siderurgiei materializîndu-se în studii și metode de sporire a producției și a calității metalelor. O recentă sesiune a Institutului de metalurgie din București s-a bucurat de o participare prestigioasă internațională, dovadă elocventă a renumelui cîștigat de siderurgia și cercetările noastre în acest domeniu.

Oțelul, această cheie de boltă a oricărei industrii, această demonstrație de vitalitate și forță a unei economii demne de acest nume, «apă și aer» pentru orice construcție, și-a cîștigat aici, în țara de la nord de Dunăre, drept de împămîntenire și dezvoltare. Produs în cantități ce ne situează printre statele economicește dezvoltate, el stă la baza progresului acestei țări și se călătorește pe multe meridiane ale lumii, sub forma celor mai diverse și complicate mașini, emisar glorios al geniului românesc.

DRUMURI ŞI IDEI AUSTRIECE

de Eugen MANDRIC

Printre cele mai enorme paradoxuri pe care le prezintă istoria, faptul că Austria este cea mai mică din ţările constituite după dezmembrarea imperiului habsburgic, ne tentează să medităm, o dată cu psalmistul, la zădărnicia zădărniciilor şi la inutilitatea vanităţilor. Moştenitoare a unui imperiu mondial în care, pe la anii 1500, sub Carol al V-lea, soarele nu apunea niciodată, Austria nu mai este, ca mărime, decît al 19-lea stat din Europa, după Portugalia şi înaintea Olandei, măsurînd doar ceva peste optzeci şi trei de mii de kilometri pătraţi şi numărînd ceva mai mult de şapte milioane locuitori.

Ar fi fost posibilă, pentru urmaşii unui trecut atît de încărcat, o perspectivă nostalgică la adresa imperiului care nu mai există.

Cu o inteligenţă care oferă o lecţie de etică şi de justiţie, austriecii îşi stimează însă cu mult mai mult compozitorii, de la Gluck, Haydn şi Mozart la dinastia Strauss şi la modernii Schönberg, Berg şi Webern, decît toţi Babenbergii la un loc, se mîndresc, mai mult decît cu Maria Teresia, cu Ressel, inventatorul elicei marine, cu Mitterhofer, care a inventat maşina de scris, cu Kaplan, autorul turbinei care-i poartă numele, şi ştiu mai multe despre Madersperzer, inventatorul maşinii de cusut, decît despre Franz Joseph şi urmaşii. O mare parte din apartamentele palatelor imperiale au fost, pur şi simplu, date cu chirie: înaintea gloriei austriecii aşază lucrativul. Cu o seriozitate şi o soliditate care impun respect, Austria preţuieşte, înainte de orice, munca bine făcută şi ideile care produc.

În această ordine nu mă pot împiedica să remarc că cerneala cu care se tipăresc aceste rînduri este fabricată într-o uzină construită la noi după brevete vieneze.

În aria ţărilor cu care Austria schimbă bunuri şi idei, soarele nu apune, într-adevăr, niciodată. Ceea ce confirmă convingător că nu proporţiile determină în primul rînd destinul unei naţiuni, ci calitatea muncii sale de creaţie.

Am făcut, în Austria, o vizită relativ scurtă, dar foarte bogată în contacte relevante. Impresia pe care ţi-o impun austriecii despre ei este de solid, măsurat şi echilibrat. De la stradă, a cărei sobrietate nu-i alterată de nici un fel de extravaganţe mai mult sau mai puţin moderne, la marile complexe industriale evidenţiind o ordine ştiinţific determinată, de la teatrele vieneze pentru care se cheltuiesc averi, pînă la gospodăriile ţărăneşti care, dispunînd de numai 20%

(Continuare în pag. 12)

Două feţe ale aceleiaşi nopţi vieneze: barocul sobru al Schönbrunn-ului imperial şi una din arterele comerciale ale capitalei austriece (fotografia din dreapta).

◀◀ La aproape 3 000 de metri altitudine, pe pîrtiile Alpilor austrieci.

◀ Deşi substanţial folosit în expansiunea turismului, folclorul tirolez şi-a păstrat puritatea şi autenticitatea.

DRUMURI ȘI IDEI AUSTRIECE

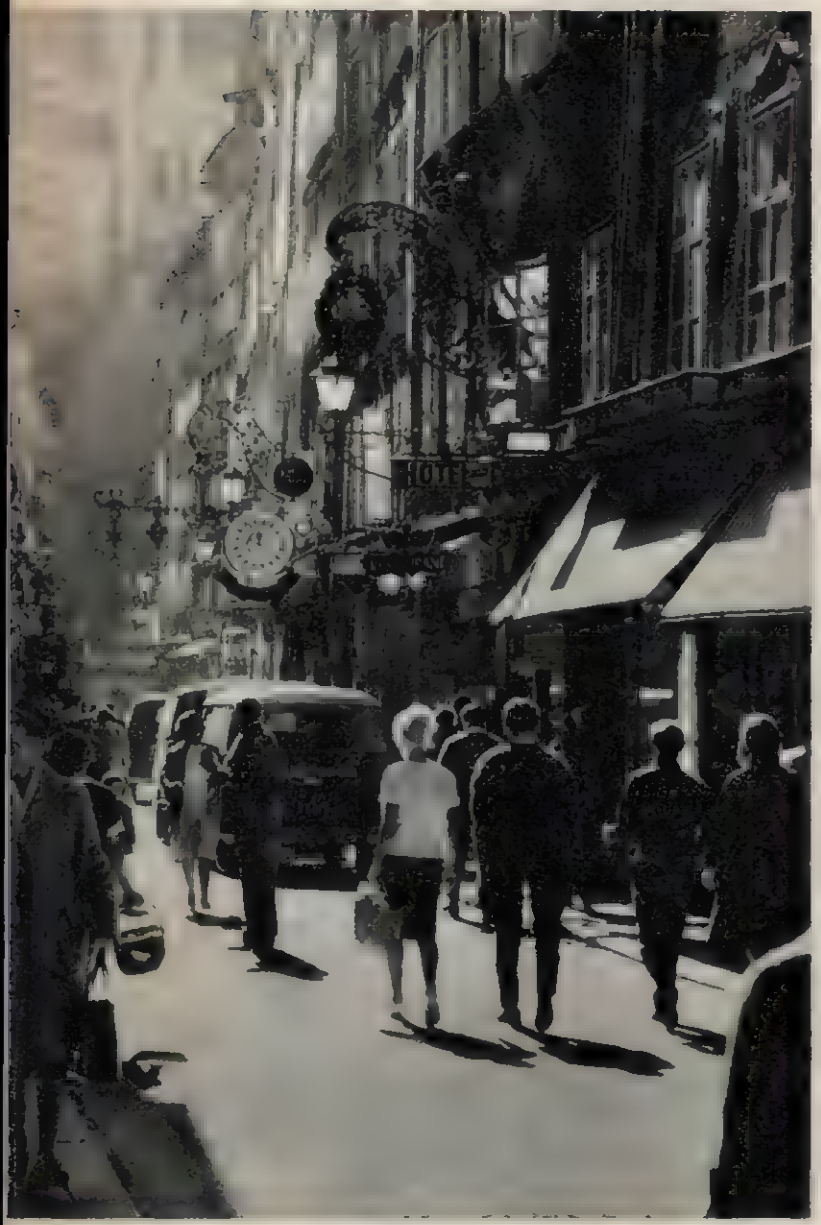

Salzburg, orașul festivalurilor.

din teritoriu ca pămînt arabil asigură totuși 89% din cerințele de alimente ale țării, se vădește pretutindeni un efort de autodepășire a cărui singură regulă este eficiența.

Într-o convorbire pe care ne-a acordat-o cancelarul federal, dl. dr. Iosef Klaus definea principalele probleme interne ale țării ca fiind asigurarea folosirii depline a forței de muncă, menținerea echilibrului dintre creșterea veniturilor și creșterea prețurilor, stabilitatea monetară și stabilitatea socială.

Anul trecut, economia austriacă a înregistrat succese reale. Dezvoltarea industriei are în vedere opțiunea fundamentală și generalizată către nou, către inovație. Austriecii sînt departe de a fi mulțumiți de actualele lor structuri industriale. Circa o treime dintre muncitorii și tehnicienii lor lucrează încă în întreprinderi de pînă la 50 de salariați. Firește că astfel de întreprinderi semiartizanale țin greu pasul cu cerințele timpului. Reconvertirea necesară presupune un proces nu lipsit de greutăți și duritate. Totuși, anul trecut, venitul real al populației a crescut cu 4 la sută. Explicația se găsește tocmai în opțiunea pentru inovație de care vorbeam. În industrie, în primul rînd, dar și în ansamblul sistemului său, de la școlarizarea gratuită pentru învățămîntul elementar și mediu și pînă la asigurările sociale, printre cele mai avansate din Europa occidentală, austriecii tind să asigure condițiile pentru a putea să fabrice, să patenteze și să vîndă idei, marfa cea mai rentabilă în general, dar cu atît mai necesară în balanța unei țări mici.

Ceea ce, în plan social, se poate reproșa acestui proces, este excesul de tehnocrație și reflexul de conservatorism generat de această tehnocrație, ca și de greutatea specifică pe care o are, în societatea austriacă, mica burghezie. Pentru că trebuie notat că, prin comparație cu alte țări ale Europei occidentale, în gîndirea socială a Austriei contemporane, chiar și în rîndurile tineretului universitar, se evidențiază ceea ce un interlocutor vienez numea un «conservatorism pragmatic», care, fără a fi neapărat majoritar, este totuși surprinzător de puternic.

Dacă această tentă conservator-pragmatică este caracteristică politicii interne, cred că politica externă austriacă poate fi definită ca progresistă.

Așezată în centrul Europei, învecinîndu-se, deopotrivă, cu orînduiri socialiste și orînduiri capitaliste, fiind vital interesată în lărgirea schimburilor internaționale, Austria are vocația unei politici activ consacrate destinderii internaționale. Tratatul de Stat din 1955 prin care Austria și-a proclamat voluntar neutralitatea este cheia de boltă a acestei politici. Dacă afirmarea permanentă a neutralității este o constantă, concepția austriacă despre neutralitate exclude imobilismul. Dl. Kurt Waldheim, ministrul afacerilor externe al Austriei, ne-a citat, în această ordine de idei, acțiunile Austriei la O.N.U., în sprijinul colaborării statelor europene, participarea Austriei la eforturile pentru o reglementare politică în Orientul Apropiat, rolul pe care Austria înțelege să-l joace în bazinul dunărean, faptul că Austria se preocupă de adîncirea legăturilor ei cu toate țările, indiferent de sistemul lor politic, fără prejudecăți și fără discriminări.

Dintre problemele cu care situația internațională confruntă, acum, Austria, aș cita, în primul rînd, căutarea căilor către un aranjament cu țările Pieței comune. Politica grupărilor economice închise are cele mai nefaste repercusiuni asupra Austriei. Peste 47 la sută din exporturi și peste 58 la sută din im-

(Continuare în pag. 27)

pinacoteca

PIETER BRUEGHEL cel TÎNĂR (1564-1638): «PRIMĂVARA»

Carel van Mander (1548-1606), primul dintre istoricii picturii flamande și olandeze, în celebra sa «Carte de pictură», prețioasă sursă documentară pentru viața și opera pictorilor din Țările de Jos din secolele XV și XVI, nu-l amintește decît în treacăt pe Pieter cel Tînăr, la finele biografiei ilustrului său părinte Pieter Brueghel cel Bătrîn. «El lăsa doi fii, de asemenea buni pictori. Unul, numit Pieter, fu elevul lui Gilles van Coninxloo și picta portrete după natură...» Timpul și veacurile nu l-au scos din umbra ilustrului său părinte și el rămîne una dintre ramurile mai puțin viguroase ale familiei care a dat patru generații de artiști. Gustului său pentru scene teribile îi datorează și supranumele de Brueghel al Infernului, dar acesta nu e decît o continuare a unui filon patern, în care el perpetuează viziunea teribilului. Peisajele cu incendii («Incendiul Troiei», «Oraș incendiat» etc.), scenele din infern («Virgiliu și Dante în infern», «Pluton în infern», «Eneas în infern» etc.) îi conferă însă o inestimabilă faimă. Fantasticul din lucrările sale, prin tonurile sumbre, puse cu o mînă grea, au totuși o amprentă personală. Preluînd după 1595 atelierul părintesc, el va face numeroase replici, pastișe și variante după lucrările lui Brueghel cel Bătrîn, dar rămînîndu-i fidel, niciodată nu-l va egala. Lucrările acestea sînt răspîndite astăzi în multe muzee europene (Anvers, Gand, Bruxelles etc.).

Deci, fără să vrem, cînd privim aceste tablouri ne gîndim la Pieter Brueghel cel Bătrîn, la flamandul genial, despre care geograful Ortelius spunea că este «cel mai perfect pictor al secolului său», la umanistul și filozoful meditativ, care a zugrăvit ca nimeni altul raporturile universale ale omului cu natura, evocînd cu înțelepciune succesiunea anotimpurilor: iarna — în culori albe pure, ivorii și în brumări, vara — în simfonii de galben și roșu, creînd o adevărată poezie a spațiului, dar în același timp și a vieții de fiecare zi.

«Primăvara» (pe care o reproducem) este o transpunere a unei gravuri, realizată de Pieter Brueghel cel Tînăr după un original al tatălui său. Ca și în alte lucrări, artistul are o deosebită grijă pentru finețea detaliilor. Peisajul și oamenii sînt pictați cu minuțiozitate, evocînd plenar senzația vieții.

— Unde locuiești?
— Pe oriunde se găsește o brazdă de pămînt românesc.
— Ce ocupație ai?
— Sînt pandur slobod de codru, slujitor al norodului și vrerii lui.
— De ce neliniștești țara?
— Cîtă vreme va fi nedreptate, voi, boierii, și nu țara, nu veți avea liniște.

(Din declarațiile lui Grozea în fața Înaltului Divan al țării.)

HAIDUCII (II)

GROZEA

O EVADARE CA ÎN FILME

de Silvie GÂRLEANU
de la Institutul de studii sud-est europene al Academiei

Într-un articol precedent am fost martori la sfîrșitul haiducului Tunsu. După moartea lui alți membri ai cetei au fost prinși și condamnați la ocnă. Excepție fac transilvănenii, și ei foști membri ai cetei, care probabil că au trecut granița. În afara întîmplărilor descrise a rămas însă Nicolae Grozea. Iată, în continuare, ce s-a întîmplat cu el.

Ocna părăsită din Telega, scena uneia din evadările cele mai senzaționale (în limbajul gazetăresc de azi) din istoria haiduciei.

«VOINICIND, AM CUTREIERAT ȚARA ȘI CODRII EI»

În vara anului 1831, pe cînd se aflau în Moldova, s-a întîmplat ca Tunsu și Grozea să cadă în capcana poliției. Grozea procedă ca totdeauna: s-a lăsat prins pentru ca Tunsu să poată scăpa. După aceea Grozea găsea posibilități de a se salva. Așa a fost și de data aceasta: în timp ce Tunsu ajunge în Oltenia cu ceata reorganizată, Grozea, cu iscusința-i caracteristică, reușește să se facă nevăzut. Merge la Galați și la Brăila, ba chiar făurește planul să se deplaseze la Constantinopol! Numai faptul că timp de peste două luni nici o corabie nu s-a îndreptat spre capitala Imperiului otoman l-a făcut pe Grozea să renunțe și, întrucît se apropia vremea reîntîlnirii cu ceata, să plece spre București. Aici, printr-o întîmplare stupidă, haiducul cade din nou în mîinile agiei și cîrmuirea, bucuroasă de captura neașteptată, îl deferă numaidecît pe haiduc tribunalului.

În aprilie și mai (1832) haiducul este judecat pe rînd la Tribunalul de Ilfov, la Divanul judecătoresc și la Înaltul Divan al țării, dar dîrzenia sa părea că crește pe măsură ce acuzatul trecea de la o instanță la alta. Grozea fu condamnat la moarte, dar generalul Kiseleff îi comută pedeapsa în osîndă la ocnă pe viață.

Un ziarist din Occident ne redă în *Gazette des Tribunaux* (1838) dialogul dintre acuzat și instanța supremă. La întrebarea unde locuiește, Grozea a răspuns: «Pe oriunde se găsește o brazdă de pămînt românesc». Ocupația? — «Sînt pandur slobod de codru, slujitor al norodului și vrerii lui, și care s-a bătut odinioară sub porunca lui Tudor Vladimirescu». Ce fapte a mai săvîrșit? — «Voinicind am cutreierat țara și codrii ei, lovind în cei ce năpăstuiesc». De ce neliniștește țara? — «Cîtă vreme va fi nedreptate, voi, boierii, și nu țara, nu veți avea liniște».

O PEDEAPSĂ CUMPLITĂ

Osînda la ocnă părăsită, de care aveau parte haiducii, era pe vremea aceea o pedeapsă cumplită. Lăsați în adîncurile ocnei, înnuți acolo în beznă, hrăniți cu mămăligă din mălai stricat, deținuții respirau un aer «putrezicios» (cum se exprimă un slujbaș din vremea aceea), dormeau pe bolovani de sare umedă, cu fiare la picioare. De fapt, o viață «mai sîtnică decît moartea» — menționează un alt document. Nu exista scăpare din acea împărăție a lui Hades pentru cei îngropați de vii acolo. Și totuși...

În 1831, fiind nevoie de sporirea mîinii de lucru la extracția sării, s-a dispus ca și deținuții să fie folosiți ca lucrători. Cei socotiți mai puțin primejdioși au fost trecuți din ocna părăsită în ocna lucrătoare, dar nici acolo condițiile de trai nu erau mult mai bune.

Iată-l deci pe Grozea în adîncul ocnei Telega, ferecat în lanțuri, trudind din greu la tăierea bolovanilor de cîte 250 ocale de sare pe zi! Nădejdea însă nu-l părăsea, mintea lui isteață iscodind necontenit posibilitățile de scăpare. Evadarea din ocnă, reluarea haiduciei, *răfuiala* cu cîrmuirea — acestea erau scopurile supreme ale existenței sale. El împărtăși planul de evadare celorlalți haiduci din ceata sa și a lui Tunsu, pe care-i regăsise în ocnă: Pîrvu Catana, Ioniță Buștea, Dinu Masalagiu și alții. Evadarea a avut loc și ea este plină de ceea ce numim astăzi «suspense». Toate amănuntele ce urmează par extrase dintr-un roman de aventuri. De fapt, ele au fost culese doar din dosarele organelor de anchetă și judecată păstrate la Arhivele Statului și cercetate de semnatarul acestor rînduri în ultima vreme.

...Era luna decembrie cînd, din cauza gerului, a fost suspendată munca, și ciocănașii — lucrători profesioniști la tăiatul sării — nu au mai fost coborîți în ocnă.

În acest timp, potrivit indicației date de Grozea, haiducii scurmară toată sarea mărunță din fundul ocnei. Din sare, ei scoaseră bucățile rupte din sforile groase confecționate din scoarță de tei cu care se tîrau blocurile de sare în dreptul gurii de ocnă, de unde apoi erau trase la suprafață cu ajutorul crivacului. Apoi, din acele bucăți, haiducii confecționară fringhii și o scară mobilă.

Ziua mult așteptată sosi: la 10 ianuarie 1834 miglașii (transportorii) și ciocănașii urmau să reia lucrul, și o dată cu aceasta crivacul se repunea în funcție. Or, fără crivac nu se putea realiza evadarea.

HORĂ HAIDUCEASCĂ ÎN ADÎNCUL OCNEI!

În acea zi Grozea îi adună pe toți osîndiții și rosti în fața lor o cuvîntare însuflețită în care sublinie ideea că «stăpînirea în veci nu ne va slobozi din aceste mărunțaie ale pămîntului». El aminti de vitejia haiducească și chemă la depunerea jurămîntului. Haiducii jurară unire pe un fier de plug, «cel mai sfînt semn al celor mai chinuiți». rămas acolo de pe timpul cînd lucrătorii ocnei, răzvrătindu-se, își juraseră unire. Apoi au intrat în funcție ciocanele folosite la tăierea sării, și lanțurile osîndiților s-au sfărîmat.

Pe loc s-a încins o horă haiducească. Greu de conceput ca picioarele greu încătușate de luni de zile să mai fi fost în stare de așa ceva, dar ce nu fac oamenii de bucurie că au scăpat de chinurile veșnice și-și puteau croi drum spre libertate. Primii doi miglași coborîți în ocnă rămaseră uluiți în fața spectacolului neașteptat: unii osîndiți jucau hora, iar alții consolidau scara confecționată din sfori de tei. *Și toate acestea în timp ce straja de afară stătea liniștită la tafas...*

Cu o iscusință deosebită Grozea se cățăra peste tot, spre gurile ocnei, cerceta posibilitățile de ieșire, asculta mișcările străjilor. Osîndiții îl urmăreau de jos fără răsuflare. Această investigație a durat vreo patru ore. Cînd socoti că «vremea este îndeminatică» pentru a ieși drept în sus pe gura ocnei, Grozea coborî și ordonă să se strige pentru pornirea crivacului. Apoi dintr-un salt se apucă de sfoară. Îl urmară Pîrvu Catana și State Vătafu, avînd prinse la mîini drept arme niște trăgălii (bastoane).

În total cinci haiduci se lăsară trași de crivac... în locul bolovanului de sare. Ieșind sus, ei operară prompt: imobilizară garda și santinelele, aruncară foc în ocnă ca

să se improspăteze aerul (intensificînd circulația lui), deschiseră o a doua gură de ocnă, strigînd să iasă toți osîndiții. Apărură la lumină alți opt haiduci

De undeva fură trase mai multe focuri de arme, fără a nimeri pe cineva, dar crivacul scăpă și, desfășurîndu-se în direcție contrară, grupul de osîndiți agățați ciorchine de sfoară căzu înapoi în fundul ocnei Între timp, cei 13 scăpați apucară pe culmile dealurilor din apropiere. Respirau aerul proaspăt și curat. Era întuneric în jur, dar în inimile lor strălucea soarele libertății

«DUEL» SPECTACULOS ÎNTRE STĂPÎNIRE ȘI HAIDUCI

La numai cinci zile după evadare, stăpînirea a putut să constate cu uimire că ceata lui Grozea dispune de arme și de cai. Nu este greu de ghicit secretul: de bună seamă că locuitorii, sprijinitori ai haiducilor, au făcut rost de toate

A început atunci spectaculosul duel dintre forțele mobilizate de stăpînire și mica ceată de haiduci neînfricați. Întreaga țară asista la un adevărat triumf al cetei lui Grozea, care, în ciuda hărțuirii permanente din partea poterelor, circula peste tot în cîmpie, răfuindu-se cu «înrăiții»

Ca un trăsnet picară haiducii la conacul arendașului din Crevedia tocmai în momentul cînd acolo se găsea stringătorul banilor pentru claca datorată de săteni. De pe urma «perceptorului» și arendașului sătenii din Crevedia nu aveau tihnă de patru ani de zile. Haiducii făcură dreptate pe loc, executîndu-l pe omul care smulgea necruțător sătenilor banii clăcii. Atît aici cît și la Slobozia, unde ceata săvîrși o călcare asemănătoare, sătenii au dat concurs haiducilor. Cum ar fi putut locuitorii să aibă o altă atitudine de vreme ce Grozea, pînă și în aceste zile dramatice, nu uita regula conduitei haiducești de a da chitanțe pentru banii publici luați de la slujbași (pentru a-l absolvi de răspundere pe cel în cauză) și nu neglija să dea ajutor bănesc cîte unui sărac, cum a făcut bunăoară la Bolintinul din Vale?

Pe măsură ce faima isprăvilor lui Grozea sporea, cu atît mai înverșunată devenea cîrmuirea. Ea a mobilizat toate forțele militare disponibile din județele Argeș, Vlașca și Teleorman, precum și din orașul Giurgiu. Un zel deosebit îl depunea în urmărirea cetei Mihalache Conea, același care a pus la cale prinderea lui Tunsu

Înciudate de insuccese, autoritățile au luat măsuri rar întîlnite în istoria haiduciei. Ele au dispus, printre altele, să fie cercetat fiecare colț al județului Argeș, iar pe sătenii din cele trei județe amintite i-a obligat să dea chezășii scrise că nu-i vor sprijini pe «banditi»

Nefiind totuși sigure de succes, autoritățile au recurs la metoda des folosită: încercarea de a recruta de undeva un trădător, un agent. Circulări secrete trimise la isprăvnicatele județelor din întreaga țară cereau să se recruteze vreun om care «prin tratamenturi viclene» să atragă pe haiduci în cursă și astfel «să se prade căpetenia lor Grozea cu cetașii săi».

(Continuare în pag. 16)

Haiduci, ctitori de biserică?! Da, există. Iată cum sînt reprezentați haiducii-ctitori ai bisericuței din Ciunget, sat înființat «pe timpul zaverei» (răscoalei) de către haiducul Ciungu, cum spune tradiția locală.

În județul Vîlcea, de unde este originar haiducul Grozea, există vechi tradiții despre haiduci. Această bisericuță de lemn din satul Ciunget adăpostește cîteva portrete de haiduci de altădată.

de Ilie ZAHARIA

minciuna

V-aţi întrebat vreodată care este cauza mai adîncă a minciunii? Nu vorbesc de minciunile convenţionale: «*îmi pare bine* de cunoştinţă», «*sîncere* felicitări», de aplauzele politicoase la o piesă de teatru proastă, la care cortina se ridică de şapte ori. Nu, ci de minciuna clară, netedă, crudă, în accepţia obişnuită a cuvîntului, sau de acea minciună care, nefiind contrariul adevărului, îl ascunde totuşi, de acel «nu ştiu» sau de acea tăcere penibilă care exprimă pe «nu vreau» sau «nu pot să spun».

De ce mint oamenii?

Lăsînd la o parte pe mitomani, lăsînd la o parte multiple cauze accidentale mila, dorinţa de a străluci, de a impresiona etc., în cele mai multe cazuri cauza profundă socială este *teama*. Copilul minte din teamă de pedeapsă. Adultul minte de teama şefului, de teamă că pierde prima, avansarea, slujba.

«Nu mi-o iartă toată viaţa», «pînă la Dumnezeu te mănîncă sfinţii», «s-ar zice parcă se schimbă ceva?», iată expresii pe care din păcate le poţi auzi destul de frecvent. Şi concluzia: «n-am văzut, n-am auzit».

Cu mulţi ani în urmă, un hoţ de buzunare îmi spunea:

— Experienţa mi-a arătat, domnule, că în cele mai multe cazuri crima este un accident în viaţa unui om. Am cunoscut ucigaşi pasionali, crime la beţie, din bătaie... Hoţia însă este o profesiune. Am început să fur fiindcă n-am găsit de lucru, am continuat deoarece oricum am cazier şi... pentru că e mai comod decît să muncesc.

Viciul acesta social nu poate fi extirpat doar prin măsuri educative sau represive. Acestea sînt, desigur, absolut necesare, dar hoţia va dispărea, complet sau aproape complet, cînd societatea va lichida rămăşiţele trecutului în care nu era acoperit nici măcar necesarul existenţei (necesar înţeles nu numai ca o simplă, elementară refacere a forţei de muncă).

Să revenim la minciună. Ea dispare o dată cu teama pentru ziua de mîine, ea dispare în procesul luptei împotriva abuzurilor diferiţilor «şefi» care consideră întreprinderea, instituţia ca o moşie.

Minciuna este un reflex de apărare. Tăcerea, de multe ori mincinoasă, este şi ea un asemenea reflex. Dar nu este oare atacul cea mai bună apărare? Nu este oare dezvăluirea adevărului, a lipsurilor, a nedreptăţilor, atitudinea cea mai *eficientă*, cea mai *practică*, care îţi dă pînă la urmă şi satisfacţia de a te putea privi în oglindă fără să scuipi?

— Eh, tovarăşe, ce frumos e în teorie. Dar dumneata...

— Spun ca Terenţiu: Homo sum et humani nihil a me alienum puto. Om sînt şi nimic din ce-i omenesc nu mi-e străin.

Am arătat şi eu ce consideram că este drept. Şi am pătimit. Apoi am tăcut. Şi am aplaudat la piese proaste. Şi am rostit privindu-mă în oglindă. Să arunce cu piatra cel care este fără păcat.

Dar nimic nu rămîne neschimbat. Nici vremurile, nici oamenii...

HAIDUCII (II)

«Au fost doi stejari ai Grozii. Unul era scorburos, cu albine, şi l-au tăiat. A mai rămas acesta. Pe aici, tot drumurile lui Grozea au fost» — ne spune Călin Baltă din Drăgăneşti.

Obligaţiile ţăranilor erau grele în vremea punerii în aplicare a Regulamentului organic; birul era apăsător şi însuşi modul de percepere constituia o formă de cruntă exploatare. De aceea, haiducii aveau obiceiul de a lua «cu sila ceea ce s-a luat prin silă», cum arăta Nicolae Bălcescu. Pentru ca slujbaşii în cauză să nu sufere nevinovaţi, haiducii dădeau chitanţe pentru banii luaţi. Cele două rînduri de mai jos reprezintă o astfel de chitanţă — «ţidulică» — dată din partea lui Grozea. El scrie cu mîna lui: «Eu Niculae cu tovarăşi mei am luot 600 taleri, adică şase sute, di la Dinu curieru».

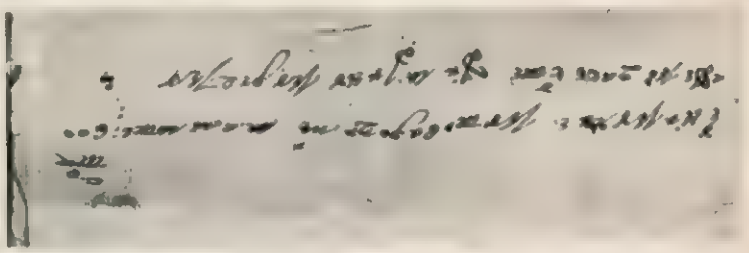

Nu se găsi însă în ţară un asemenea om. În ciuda tentaţiei ce o reprezentau cei 5 000 lei (sumă enormă pentru vremea aceea) puşi pe capul lui Grozea, la care se adăuga o pensie viageră de 200 lei lunar, cu care ar fi fost gratificat trădătorul.

TRAGEDIA DE LA «TUFANII GROZII»

Evenimentele se precipitară în urma concentrării tuturor poterelor în plasa Mijlocul. La Tătărăştii de Sus, ţăranii băgaţi cu forţa în poteră ajunseră foarte aproape de haiduci, dar evitară să pună mîna pe ei şi-i lăsară să se desprindă de urmăritori şi să intre în pădure. Nici haiducii, potrivit obiceiului de totdeauna, nu traseră cu arme în săteni. Cu militarii, în schimb, angajară o luptă crîncenă.

Cu preţul pieirii unuia dintre tovarăşi şi al rănirii lui Grozea, haiducii respinseră şapte atacuri. Comandanţii căutară să justifice faţă de superiori eşecul, aruncînd vina pe... caii lor care, «au stat de multă goană după haiduci judeţe întregi», în timp ce haiducii dispuneau mereu de cai odihniţi, puşi la dispoziţie din partea locuitorilor.

Lupta de la Tătărăşti, date fiind proporţiile ei, a constituit un eveniment important în ochii stăpînirii. Consemnînd-o ca atare într-un jurnal special, Sfatul Administrativ al ţării a conceput un adevărat plan strategic de a prinde ceata în cleşte la satul Bălana.

Ceata haiducilor însă, distanţîndu-se, trecu în judeţul Vlaşca şi ajunse la Comoară, aproape de Drăgăneşti. Dar ziua de 24 februarie a fost fatală pentru haiduci. Obosiţi, ei s-au culcat lîngă nişte căi, ignorînd o măsură elementară de precauţie, aceea de a-şi pune străji. Observînd acest lucru, Dinu Froniu, ultimul arendaş lovit de haiduci, găsi mijlocul de a transmite căpitanului Conea informaţii despre locul unde se găsea ceata. Conea se apropie cu catanele şi ordonă să se tragă prin surprindere. Doi haiduci rămaseră morţi pe loc, iar Pîrvu fu rănit. Grozea cu alţi doi răspunse(ră) îndată cu focuri de arme şi reuşiră să se retragă în pădurea de lîngă Drăgăneşti-Vlaşca).

Privit astăzi dinspre satul Tîrnavele, codrul se întinde pînă departe la stînga pe tot platoul Drăgăneştilor, o limbă a lui trecînd la dreapta şoselei. În depărtare peste ogoare întinse, tot la dreapta, se zăreşte «Leasa Stanii». Potrivit tradiţiei, păstrată pînă astăzi în partea locului, Stana, al cărei nume îl poartă pădurea respectivă, a fost o femeie-haiduc, iubită a lui Grozea.

Venind dinspre Comoară, Grozea cu cei doi tovarăşi a trecut prin partea de pădure numită astăzi «Greci» şi urmînd spre «lacul Stroia» a ajuns mai departe pînă la locul numit Colnice. Haiducii s-au oprit aci, întrucît potera a atacat din două părţi «împănînd pădurea grozav».

După o luptă îndîrjită de trei ore Grozea, rănit grav, este prins — spune un document — «de o catană spină». Întocmai ca în basmul popular! Spinul, pocitania de om, întruchiparea răului — el este acela care ţine cu orice preţ să răpună viaţa haiducului, craiul dreptăţii — ca să folosim în continuare limbajul basmului...

Ne putem imagina că scena finală a răpunerii lui Grozea va fi decurs ca cea descrisă în poveste, cînd spinul «să repede ca un cîne turbat şi-i zboară capul dintr-o singură lovitură de paloş».

Versurile populare» următoare, deşi se referă la un alt haiduc, ne pot da imaginea clipelor care au urmat: «Căzu trupu-i la pămînt,/ sîngele bolborosind,/ din picioare tot bătînd./ Cînd soarele scăpăta,/ nici trupul nu mai mişca».

Nimeni nu se găsea lîngă haiducul căzut. (Ultimii tovarăşi ai lui au fost prinşi vii.) Doar liniştea codrului în amurg de seară îi era răsplata, şi freamătul tainic al frunzelor celor doi stejari sub care căzuse Grozea îi mîngîia trupul decapitat.

Unul dintre stejarii aceia există şi în zilele noastre, înălţîndu-se falnic la margi nea unui luminiş. Acel loc din pădurea Drăgăneştilor poartă şi acum numele «Tufanii Grozii», iar potecile din codru sînt tot «drumurile lui Grozea»...

ECOUL

Într-un asemenea cadru al naturii ne putem reprezenta scena imaginată de Vasile Alecsandri şi descrisă în balada «Groze» (într-o altă ediţie: «Groază»). Poetul descrie cum poporul stă adunat în jurul haiducului mort, binefăcător al săracilor. Un bătrîn povesteşte cum, atunci cînd a dat peste el o nenorocire mare şi i-a ars casa, Grozea l-a ajutat cu bani, consolîndu-l astfel:

«N-ai grije, române.
Fă piept bărbătesc!
Na, să-ţi cumperi haine
şi casă şi pîine».

Tradiţia din Drăgăneşti spune că sătenii au luat trupul haiducului din pădure şi în taină l-au îngropat într-o biserică.

Întîmplarea cea adevărată este mult mai frumoasă decît aceea închipuită de către ziaristul din Apus care a afirmat că Grozea şi-ar fi pus capăt zilelor în anul 1838 izbindu-se cu capul de zidurile închisorii. Mai tîrziu, scriitorul Panait Istrati, în opera sa «Haiducii», a oferit publicului cititor francez un tablou mult mai atrăgător al vieţii lui Grozea. Şi totuşi nici Panait Istrati n-a cunoscut faptele autentice ale vieţii acestui haiduc, relatate în documentele vremii şi depistate abia în anii din urmă.

Ecoul faptelor haiducului Grozea, care «potcovea calul cu colţii în faţă ca să-nşele poterele», care «lua bani de la bogaţi şi dădea la săraci», străbate pînă la noi în povestirea poporului şi din documentele vremii. Cu toate că, după cum spunea un ţăran: «Nu poate să aprecieze nimenea de unde a plecat acel Grozea; ca şi cînd a fost un copil năpăstuit în pădure şi pe urmă a trăit mereu în codru; nu poate să-l ştie nimenea!» — astăzi *ştim* adevărul. Cercetarea ştiinţifică are darul de a-l scoate la iveală.

La «Tufanii Grozii» se confruntă documentul istoric cu tradiţia şi cu urmele concrete rămase pe teren, toate concurînd la reconstituirea sfîrşitului unui viteaz haiduc.

ȘI TOTUȘI SE ÎNVÎRTEȘTE...

Zece oameni pe o singură bicicletă în mers este una din ultimele performanțe ale marelui circ din Tokyo, care face senzație în Japonia și în turnee pe toate continentele.

PE SĂTURATE

La un tîrg alimentar londonez a sosit dintr-un oraș vest-german, purtat de șapte tinere fete, acest cîrnat gigant măsurînd nu mai puțin de 2 m și 13 cm. El va fi expus, iar publicul — invitat să-i ghicească greutatea. Cîștigătorii vor primi drept premiu o călătorie de două săptămîni în țara de baștină a celui mai mare cîrnat din lume.

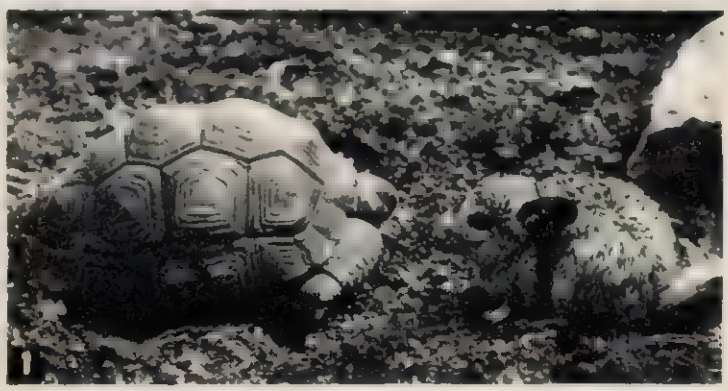

1

LIZ SI SEBASTIAN

2

Tare-i simpatică Liz,
micuța chinchila
din «Flamingo
Park Zoo»
din Yorkshire!
E atît de simpatică
încît pînă și
bătrînul
și
morocănosul Sebastian,
broscoiul cu carapace,
a îndrăgit-o.
Ei pot fi
adesea văzuți
stînd de vorbă.
De-ale lor,
desigur... (foto 1)
Alteori,
cînd Liz vrea
să se plimbe
(și nu e prea grăbită)
ia loc pe spinarea
lui Sebastian
și hai la drum... (foto 2)

UMOR

— Alo, Georgică! Spuneai că-ți trebuie un apartament?...

VIZITATORI!

NU VĂ FACEȚI PROBLEME ATUNCI CÎND TRECEȚI PRIN TÎRGU JIU!
UNITĂȚILE T.A.P.L. VĂ STAU LA DISPOZIȚIE!

- *Restaurantul MODERN*
- *Restaurantul POPASUL PANDURILOR (local tradițional)*
- *Grădina de vară DOINA GORJULUI*
- *Terasa GRĂDINIȚA CU ZORELE*

- **Preparate culinare specifice localurilor tradiționale**
- **Servire ireproșabilă**
- **Cadru plăcut**

DEVIZA NOASTRĂ: TUTUROR O MASĂ APETISANTĂ

schiță de Nicolae ȚIC

PROPRIETAR

Îi telefonă Adam, de undeva de pe șoseaua București-Ploiești, anunțînd gîfîit un formidabil chilipir, o mașină accidentată, altfel în perfectă stare, o mașină pe care proprietarul o vinde pe loc, acolo, pe marginea șoselei, cu zece mii de lei. Momentul este cum nu se poate mai prielnic: omul nu-i un oarecine, are bani, are relații și pe deasupra mai este și superstițios, nu vrea să mai conducă o mașină cu care-a intrat o dată în copac, omul s-a accidentat la picioare, la mîini, la un ochi, a leșinat, iar cînd s-a trezit din leșin, privind la cei din jur, a zis: «Care dai zece mii, o dau pe loc!» Omul mai are o mașină în vamă, ceva lux. Trebuie profitat de ocazie. Clar, o astfel de ocazie se ivește o dată la zece ani. Vivat!, gîndi Geo Ba ca și cînd ar fi pornit la o luptă pe viață și pe moarte, căci de-o vreme încoace, micile mizerii, micile afaceri și întîmplări zilnice, conținînd un minim de risc, echivalau, pentru el, cu o bătălie crîncenă, fără vărsare de sînge, dar, poate, tocmai de aceea, mult mai dureroasă, cu consecințe mult mai grave; își zicea, chiar, că în aceste bătălii de fiecare zi, pentru te miri ce, sînt înfrînți, doborîți mai mulți oameni decît în catastrofele mondiale. Vivat! — cu o mașină a lui ar putea să meargă oriunde, oricînd. Păcat doar că avea la dispoziție prea puțin timp, maximum douăzeci și cinci de minute. Știind că nu există stopuri în drumul spre casă, îl îndemnă pe șofer să treacă prin toate stopurile (dacă s-o nimeri să fie pe roșu) pe răspunderea lui. Să facă ce-o ști el, șoferul, numai să-l ducă acasă în trei minute. Se uită la ceas, și-i mulțumi șoferului pentru că îl duse în numai două minute și jumătate. Luă banii, zece mii de lei, îi mototoli, îi zăpăci și-i înfundă în buzunarele pantalonilor. Încă cinci sute de lei pentru orice eventualitate. Pentru aldămaș, dacă o fi să fie. Îi mai rămîneau douăzeci de minute pentru a parcurge distanța de-acasă pînă la locul accidentului, pe șoseaua București-Ploiești, vreo patruzeci de km cel mult. «Cu viteză maximă, prin toate stopurile, pe răspunderea mea». Șoferul, care nu știa de ce se duc acolo unde se duc, dar bănuia ceva urgent și de folos, nu numai pentru Geo Ba, ci și pentru el, tot apăsa pe accelerație, pînă cînd luă în bot un Fiat 600. «M-am aranjat, s-a dus leafa pe-o lună!», gîndi șoferul, cu voce tare, pentru ca în clipa următoare, cînd îl văzu pe șoferul Fiat-ului, aproape un băiețandru, că iese din mașină aiurit, neștiind pe ce lume se află — dar teafăr, fără nici o vînătaie, să strige: «Mă, așa se circulă? Așa se depășește?» Îi veni în minte, imediat, ideea salvatoare: «Cine te-a învățat să depășești așa? Era să-l omori pe tovarășul director». Două camioane, care veneau din spate, se opriră și imediat șoferii se solidarizară cu șoferul lui Geo Ba, și toți trei se răstiră la băiețandrul aiurit care își pipăia fruntea cu teamă, probabil — se lovise de parbriz. Din Fiat-ul 600 mai coborî o fetișcană speriată și fără glas. Șase pietoni se grăbiră să depună mărturie în favoarea șoferului lui Geo Ba. Iar șoferul se căina: «Vai de sufletul meu, uite cum era să-l omor pe tovarășul director!» și tuturor li se făcu milă de el, că era să-și omoare directorul și să-nfunde pușcăria pe mulți ani. Geo Ba transpirase tot, și toți crezură că a transpirat de emoție. Cu mîini tremurînde încercă să-și aprindă o țigară. Chibritul se stingea mereu. Se auzi semnalul miliției, și-atunci Geo Ba tuși (deși nu era cazul), își controlă ținuta și se apropie de șofer: «Doar știi că nu sînt director!» Șoferul dădu din cap că a înțeles: «Nici o grijă, tovarășe director, că am să explic tot, cum a fost». Proprietarul Fiat-ului 600, cu palma la frunte, izbuti să spună: «Noi mergeam reglementar, cu 60 pe oră, și n-am depășit nimic». Fata îl îndemnă din priviri să mai spună ceva, să demonstreze, să se apere, dar intervenită, violent, șoferii, martorii și bietul proprietar ridică din umeri neputincios. Un ofițer de miliție, cam plictisit de-atîtea accidente care-l solicitau în toate punctele orașului, plictisit, mai ales, de accidentele astea mărunte, de bușeli, de mizeriile astea cu faruri sparte, tablă-ndoită (rar de tot cîte-un radiator plesnit) întrebă, politicos și fără părtinire, fără a fi dispus să acorde mai multă atenție unei părți decît celeilalte, întrebă ce s-a întîmplat, deși se vedea. Ca la un semnal, se porni șoferul lui Geo Ba, că din pricina ăstuia era să-l omoare pe tovarășul director și să intre, nevinovat, la pușcărie, iar martorii și cei doi șoferi, profund revoltați și alcătuind un fel de cor antic, întrebară, sinistru, că de ce să intre omul la pușcărie din pricina nu știu cui, care s-a văzut și el la volan, pe banii lui tătucu, și face pe șmecherul, cu aia lîngă el. Strigau toți, din ce în ce mai tare, vrînd să fie pe deplin convingători. Ofițerul de miliție nu strigă, ca unul ce nu poate să strige fără motiv. Proprietarul Fiat-ului 600 ascultă și zîmbea și o strîngea pe fată la piept, ca să nu-i fie teamă. Geo Ba se gîndi că ar trebui să intervină în discuție, să arate cum a fost și să pună capăt acestei povești dezagreabile în care el juca rolul de director. Dar numai se gîndi. Cînd fu îndemnat de ofițerul de miliție să spună cum a fost, arătă spre șoferi, spre martori: să spună dînșii, cinstit, că el citea ziarul... Și iar se porniră șoferii și martorii, și se-adunară curioșii ca la bîlci și Geo Ba mai aprinse o țigară. Pînă cînd ofițerul de miliție declară că este obligat să țină seama de părerea aitor martori, și hotărî următoarele: proprietarul Fiat-ului 600 să plătească o amendă de 25 de lei și să-și repare mașina pe banii lui. Atunci, toți tăcură mulțumiți că nu strigaseră în zadar, numai proprietarul Fiat-ului, după ce se gîndi puțin, zise: «Bine!» și-i pretinse ofițerului să se legitimeze, ceea ce omul și făcu; mai zise o dată: «Bine!» și-i ceru lui Geo Ba să-i spună la ce instituție este director — ceea ce omul refuză, lăsînd astfel impresia că este la o instituție foarte importantă. «Bine!», mai zise proprietarul, și toți pricepură, după cum apăsa pe aceste «Bine», că nici el nu-i un oarecine, poate că umblă cu Fiat-ul 600 doar din capriciu. Tocmai de-aceea Geo Ba se-apropie de el și-i ceru o lămurire, pentru după-amiază, ca să discute mai pe-ndelete ce-a fost și cum a fost, fără martori, fără circul ăsta, ca între oameni serioși, asta ceru Geo Ba și primi un: «N-am ce discuta cu dumneata!» de răspuns, că-i al naibii puștiul, nu se lasă. Încîntat de cum o scoase la capăt, ca un vechi practician, șoferul lui Geo Ba, ceva mai atent, apăsă pe accelerație pînă ajunse la 110 pe oră, aci se potoli, că nu ținea mașina la mai mult. Să nu-i fie teamă tovarășului director de nenorocitu' ăla bătos, că nu-i nimic de capu' lui, toți fac pe bravii, zic: «Bine!» ca și cînd ți-ar zice că a doua zi te trimit la ghilotină, numai zic și fac pe nebunii, că altfel se duc la un atelier, își repară mașina și plătesc amenda. În chip de director, Geo Ba simțea cumplite dureri de cap și trebui să înghită un antinevralgic fără apă. «Dar cum doreați dv.? chestionă șoferul, cu un accent de mînie în glas, — cum doreați, să-i plătesc eu reparația? Cel puțin o mie cinci sute de lei? Să și-o plătească el, dacă-i dă mîna să fie proprietar»... O mie cinci sute de lei? Geo Ba se gîndise la două-trei sute de lei; se gîndise să-i facă omului o vizită după-amiază și să-i dea, acolo, două-trei sute de lei, ca să tacă din gură. Ceva îi spunea că nenorocitu' ăla n-o să tacă nici contra o mie cinci sute de lei. Știe el de ce nu tace. Știe că Geo Ba nu-i director. Are vreo importanță dacă în mașină era un director sau un om de serviciu? Martorii, ei au văzut, ei și-au spus părerea, el citea ziarul... Unde dispăruse ziarul? Unde să dispară, dacă nu-l avusese, nu citea ziare în mașină. Bănuind că l-a cîștigat de partea lui, șoferul îi sugeră, ca o mîngîiere:

— În cazuri dintr-astea e bine să fiți director.

— Și dacă-mi cerea legitimația, dacă...

— Directorii nu se legitimează față de oricine.

— Și dacă se interesează la instituție?

— O să afle că sînteți președinte! Phii! De ce nu-mi veni mie în cap? Cu președintele îi turteam de tot și aveam și acoperire. Vai de sufletul meu! Era să-l omor pe tovarășul președinte și să-nfund pușcăria!, se exersă șoferul.

— Ai cîștigat ceva cu chestiile astea?

— Am scăpat de diverse, și pentru mine înseamnă ceva.

— M-ai pus într-o situație imposibilă.

— Da? — amenință șoferul, constatînd că Geo Ba abia se-ndîrjise. Dacă-i pe-așa, de mîine n-o să vă mai servesc, din lipsă de afinități! — sublinie obraznic, și reduse viteza la 60 pe oră, și începu să fluiere.

Adam, exasperat de întîrziere, venea în întîmpinarea lor. Proprietarul mașinii turtite îl tăcuse de două parale, că-l pune acolo, ca pe-un caraghios, în așteptarea unui cumpărător-fantomă. Dacă tot a întîrziat nepermis de mult (ținînd seama că proprietarul e rănit, slngerează acolo, pe marginea șoselei) măcar să nu facă mofturi, să nu aibă obiecții la mașină și să nu încerce să ciupească din preț.

Mașina luase forma unei căpițe de fîn; se adunase din față și din spate și crescuse în înălțime; se uitau curioșii la ea și rîdeau cu poftă, ajunsese biata mașină distracția oamenilor din sat. Portiera din dreapta șoferului era deschisă și nu se mai putea închide, cealaltă era închisă și nu se putea deschide; parbrizul țăndări. Tocmai cînd Geo Ba vru să ridice din umeri, Adam îi șopti să scoată banii, dacă nu vrea s-o piardă, că se mai află, printre cei adunați, doi cumpărători cu banii în buzunar, pe care cu greu i-a convins să nu se bage unde nu-i de ei. Șoferul lui Geo Ba nici nu se dăduse jos de la volan, stătea acolo tolănit, trăgînd din țigară, știind că va veni clipa cînd va fi poftit, rugat să coboare, să vadă, să aprecieze și să zică da sau nu. Înainte de-a scoate banii, Geo Ba își călcă pe inimă, se duse la el, îi zîmbi, îl pofti, îl rugă, îi promise trei sticle de vin.

— Dumneata ești singurul care te pricepi.

— Clar, zise șoferul. Dacă n-o luați dv., o iau eu, îmi împrumutați mie banii, și vi-i restitui cînd ne-ntoarcem.

— O iau! — se aprinse Geo Ba.

— Chilipir.

— Nu vrei să te uiți puțin la ea?

— O văd și de-aici... Clar: iese ca nouă, vă duc la nea Pandele, i-o dați trei zile pe mînă și iese ca nouă.

Geo Ba numără banii și se văzu proprietar.

Adam urcă la volanul mașinii lui, îl pofti alături pe fostul proprietar al mașinii turtite și porni cu viteză spre București. Se risipiră toți care-ncotro, afacerea nu mai avea nici un haz.

Atunci se răsturnă în șanț căpița de fîn; fără s-o împingă cineva, din senin se duse de-a berbeleacul. Șoferul lui Geo Ba se lăsă pe vine și rîse cu lacrimi. Căpiță de fîn pe patru roți, cum naiba, cine-a pomenit!... Cum se dovedi ceva mai tîrziu, rostogolirea nu ținea de vreun mister, ci de roata din față-dreapta, care se desprinsese de căpiță, ca și cînd ar fi fost de capul ei.

Cu răbdare, cu opinteli, cu ajutorul celor care trec pe șosea și rîd, orice mașină poate fi scoasă din șanț. Mai greu este s-o transporți la București pe trei roți. Trebuie să plătești un camion, să mai plătești și zece oameni care s-o urce în camion, că de coborît și-o coboară cu macaraua la atelier.

Ilustrație de Pompiliu DUMITRESCU

CÎND „BĂTRÎNA DOAMNĂ“ INTRĂ ÎN CRIZĂ...

Mini? Maxi? Midi-jupe? Care este lungimea la care se va opri moda anului 1969?

de Sanda FAUR

Se mai întîmplă, din nebăgare de seamă, ca atunci cînd își scuturâ cîrlionții de «baby doll» sau își flutură manșetele din dantelă, moda să-și arate o clipă obrazul ei ridat de bătrînă doamnă, interesată și trecută prin multe, să-și dezgolească mîinile uscate și lacome de negustorească. Iar noi să descoperim atunci că de fapt am fost păcăliți, că toate bietele noastre iluzii și visuri vestimentare nu sînt făcute decît pentru a-i spori renta viageră...

Să nu ne certăm însă cu moda pe degeaba. Să ne explicăm. Pentru primăvara care vine, moda a și trecut printr-o asemenea criză de sinceritate. Adevărul e că nu mai avea încotro: schimbarea la față trebuia să se petreacă, rămasul pe loc e, în modă, sinucidere curată. Dar mini-jupa nu putea să-și mai continue fără riscuri escaladarea, din diverse motive lesne de înțeles, ultimul pe listă fiind cel al pudorii. Primul era însă nerăbdarea amenințătoare a fabricanților de țesături: de cîțiva ani încoace, banul bun era cîștigat mai ales de regii pantofilor și ai ciorapilor. Fusta scurtă cerea cizme lungi și ciorapi extra-lungi, cheltuielile se îndreptau într-acolo. Totul are însă o măsură pe lume, chiar și lipsa de măsură; venise deci momentul ca industriașii de pînzeturi să înceapă a-și lua revanșa și fustele să nu se mai măsoare cu cotul, ci cu coții. Degeaba: cînd a vrut să-și impună dictatul și să coboare vertiginos tivul fustei (și asta s-a întîmplat acum vreo doi-trei ani), moda s-a dovedit o suverană cu puteri șubrede. Un «nu» contestatar a țîșnit, indignat, din tinere piepturi pariziene și londoneze și bătrîna doamnă s-a trezit, speriată, în postura ucenicului vrăjitor care a uitat cuvîntul de vrajă și nu mai poate închide sub chele furiile pe care le-a dezlănțuit el însuși...

În februarie, cînd biata Terră se sufoca încă sub nămeți de zăpadă, primăvara și moda își anunțaseră însă triumfătoarea sosire în saloanele «haute couture-i» pariziene. Pe la colțuri, se șoptea, cu un suspin imens de ușurare, că s-au găsit în sfîrșit marii cavaleri dezlegători ai rebusului croitoricesc. «Lui Cardin, fabricanții de stofe îi vor ridica o statuie» — se spunea cu admirație. «Courrèges știe întotdeauna cînd și încotro să o cotească». «Paco Rabanne va face avere», răbufneau invidioșii.

Ei bine, fusta a izbutit să se lungească. Dar nu așezat, acolo, cu o palmă,două, ci pînă jos, pînă la podele. Și totuși picioarele — frumoase ori nu — pot să-și arate mai departe și cît mai în întregime linia! Cine poate dezlega enigma?

Ingenios, Cardin și-a amintit de moda extrem-orientală și a despicat fusta (firește, mult mai îndrăznet decît și-o permiseseră vreodată modelele sale) de la șold în jos, cam de vreo două laturi de mînă. Courrèges a presărat rochiile cu hublouri pe unde i-a venit la îndemînă, dar cu

(Continuare în pag. 22)

Imprimeurile mari
în tonuri puternice,
vor ispiti și în această vară
gusturile
mai puțin potolite.

Albul rămîne
culoarea-vedetă a primăverii.
Combinat, clasic, cu roșu
și negru (bluză dungată,
beret negru), sau îmbrăcînd
din basc pînă în pantofi
o tînără fată,
el este de un efect vizual
tonifiant, purificator.

Taioarele și-au lungit mult jacheta,
au acceptat cordoane late și fuste plisate;
dar nu mai puțin modernă
e și această mică jachetă din stofă orange,
scurtă pînă în talie, încheiată
cu trei catarame metalice și purtată
cu o fustă neagră marcată,
ofițerește, cu vipușcă orange.

Micul taior turquoise,
îmbrăcat peste o rochie
în aceeași culoare
(și centurată cu cordon
combinat alb-turquoise)
iată o piesă prețioasă
în garderoba de primăvar

Eșarfele late,
prinse în talie,
manșetele din volane,
pălăriile cu borduri ample
readuc în actualitate
o modă feminină,
după care au suspinat
destul femeile,
îmbrăcate,
de cîțiva ani încoace,
în severul stil «cosmonau

Fotografii de
Tony VRYONAKIS

moda '69

atît de multe și de măricele încît numai prin miracol se mai țineau bietele veșminte pe manechine. Lanvin a lansat niște șalvari uriași de odaliscă, purtați cu o vestă descheiată sub care se vedeau — pe post de bluză — niște coliere și lanțuri sclipitoare. Molyneux a creat o foarte bogată rochie de seară dintr-o...: plasă pescărească subțire, îmbrăcată peste cel mai modest bikini cu putință. Paco Rabanne a împletit rochiile de seară din inele metalice ori plastice, inofensivă armură purtată fără desu-uri vizibile...

Negustorii de pînzeturi s-au liniștit: pentru o rochie se va cumpăra acum metrajul cu care era îmbrăcată înainte toată spița feminină a unei familii prolifice. Femeile frumoase și cutezătoare s-au potolit și ele:

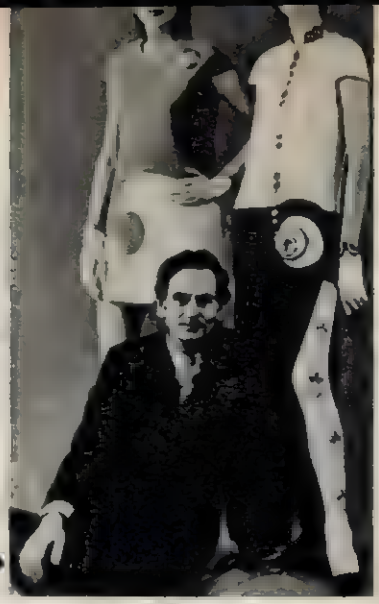

Cardin însuși își prezintă marea «descoperire» a sezonului: lungă pînă-n pămînt, fusta lasă totuși să se vadă cît mai în întregime picioarele...

nimic nu va sta în calea etalării foarte vizibile a nurilor lor. Cvadratura cercului vicios fusese, în sfîrșit, rezolvată!

«Da, nu sînt serios, recunoștea Paco Rabanne. Esențialul este să ne amuzăm. Partea comercială nu mă interesează de loc (?!?). Caut tipul femeii de mîine și știu că ea va umbla dezbrăcată!»

Orice s-ar spune, dl. Rabanne este într-adevăr o persoană plină de umor. Și extrem de sinceră. Face totul de amorul artei vestimentare! Și nu numai el. Multe din marile case de modă și-au prezentat colecțiile de primăvară în cadrul unui adevărat show de cabaret: la Courrèges manechinele au apărut, dansînd în ritm de jerk, cu niște peruci din nailon verzi, albastre, roșii pe cap, și purtînd în loc de bluză cîte un minuscul plastron din plastic, prins în talie și la gît cu niște coliere metalice. — «Trebuie să ai mult... courrèges ca să te îmbraci astfel», comentau oaspeții. La Rabanne se cînta muzică indiană și baiadere se lansau lasciv, la Patou — care, drept inspirație vestimentară, a tras cu ochiul prin Biblie, prin Grecia antică, prin Roma — manechinele intrau cu mișcări furișate, timide, de sclave...

Moda feminină și-a găsit decorul. Și atmosfera. Și șlagărul vestimentar al sezonului: pantalonul. Pantaloni în orice ocazie, dimineața, seara, la recepțiile cele mai pretențioase, pantaloni de pijama, de husar, de cadină, de biciclist, pantaloni cît mai bogați, din danteluțe, brocart și mătase naturală, din stofă sau piele. Pantaloni oriunde, pantaloni oricînd. Bătrîna doamnă rîde și-și freacă mîinile satisfăcută: de astă dată a fost aliata cinstită a industriei de țesături și a reușit să cîștige pentru ea partida.

Deocamdată. Gunther Oppenheim, regele manufacturierilor newyorkezi, a cumpărat o bună parte din modelele îndrăznețe ale lui Cardin și le va difuza — ne asigură — în sute de mii de exemplare. Dar fusta mini nu a părăsit complet bătălia: colecțiile i-au dat permisiunea de a mai rezista, de a mai exista. Travestiul «à la orientale» nu poate trece direct în stradă, deocamdată un exemplar costă cam de la 5 000 de franci în sus. Lupta cu «strada» nu s-a terminat, iar strada, «strada tînără» este încă destul de hotărîtă «pro-mini».

Cînd moda devine totuși o persoană rezonabilă, cînd se lămurește că nu poate trăi numai din extravaganțe de șoc, cînd își înțelege rațiunea funcțională de existență, atunci lucrurile încep să arate alt fel. Cam cum arată și în unele din fotografiile paginilor de față.

Rochia anului '69? Puteți alege, liniștite, oricare din modelele de mai sus: cu nici una din ele, lungă ori scurtă, nu veți arăta ca o mătușică demodată.

Șlagărul modei: pantalonul. Cum îl doriți: de odaliscă, de patriciană romană, de pijama...

UMOR

AMOR... AMOR

de Adrian ANDRONIC

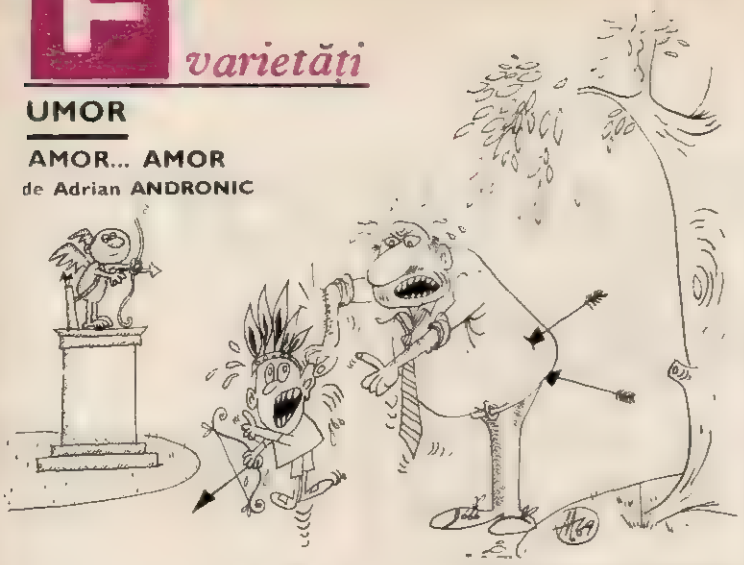

— Zău, nene, c-a fost Cupidon!!!'

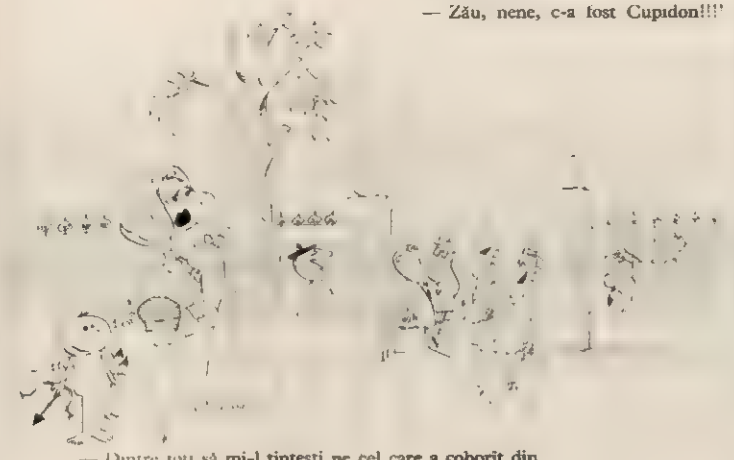

— Dintre toți să mi-l tîntești pe cel care a coborît din Taunus-ul ăla roșu!!!!

— Ce mi-ai făcut,zevzecule, despre cealaltă era vorba!!!!

MĂRȚIȘOR

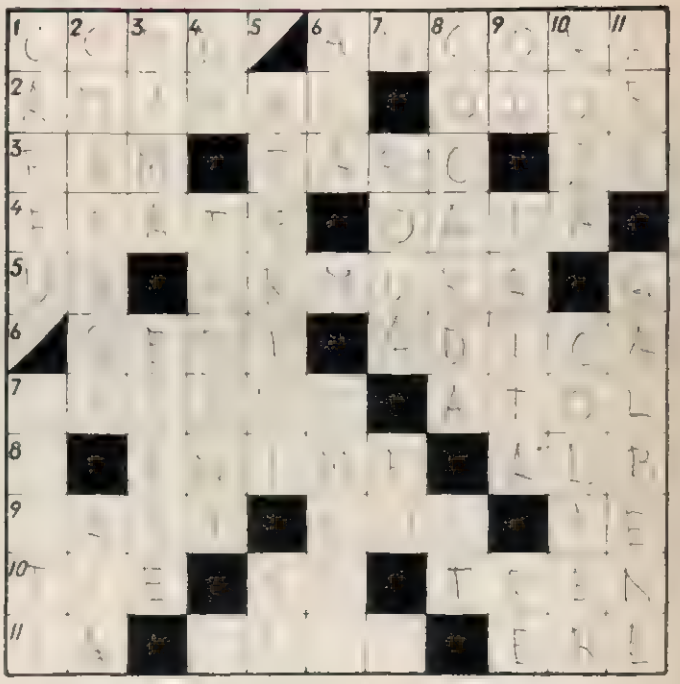

ORIZONTAL: 1) O inimioară — Un Mărțișor care... te fixează. 2) Mare pe mare — Scump giuvaer. 3) Se pregătește-n primăvară cu mărțișoare de floare — Un coșar... — ...zece! 4) Șir de mărțișoare ce crește an de an — Vas. 5) Două potcoave — Costumul cavalerilor... 6) ...voinici ca brazii — Cu alte cuvinte... 7) ...imită cojocul mioriței — Inel cu încrustații de mărgean. 8) Mărțișoare care te leagă pe viață — A strîns puzderie de ghiocei. 9) Mărțișoare pentru restanțieri — Prins în ace — Se-mbracă cu catrință. 10) Tu, cînd ești scos din cutie! — Gravate-n mărțișor! — O garnitură de călătorie. 11) Servește! — Mărgele comestibile — Mărgele înșirate pe firul vremii.

VERTICAL: 1) «Mărțișorul» pe care ai dori să-l dezlegi — Dacă-s cu soare, sînt «mărțișoare»! 2) Înfloresc în mărțișor și-s chiar ele mărțișoare — Cea de acolo. 3) Mărțișorul sunător al poeziei — Mărgele purtate de slujitorii .Dianei. 4) Dragoste abia înflorită! — Pornesc la cîmp în mărțișor. 5) Peștișori ca argintul — Un scul jumătate! 6) Cel ce nu-i de față — Stea în «Steaua fără nume». 7) Mărgelele dimineții pe firele de iarbă — Un pieptene și un inel. 8) Mărțișorul nuntașilor — Cete, cete! 9) Înnodată la mijloc! — Banca de la poartă — Cuore! 10) Mărțișor cu delicat parfum și colorit ce seamănă speranță — Mărțișor din perle sau mărgele. 11) Mărțișor de tras la țintă — Aurii, ca mărțișoarele ce înfloresc pe plai.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «GRĂDINA BOTANICĂ», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) MARULA — PRUNI. 2) AMARANT — ANIN. 3) RASAD — CODITE. 4) ARI — AV — BAT — L. 5) R — NA — IN — CALE. 6) CALIN — VITA. 7) BO — BRAD — NE — V. 8) APA — ATOMI — RI. 9) NARI — ACE — MOS. 10) ACATI — URIASI. 11) NECAZURI — LIN. 12) ALINARI — STEI.

PE COORDONATELE PĂCII, SOCIALISMULUI, COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

9 MARTIE

de Cristian **POPIȘTEANU**

Oricît de citate sau oricît de lapidare, cifrele au totuși darul de a exprima mai pregnant decît orice alte modalități raporturile de sinteză. Totuși politica externă a unei țări este dificil de exprimat în date statistice. Efortul de politică externă decantat în acțiuni și activități diplomatice transpare mai greu sub calcule aritmetice. Atitudinile adoptate în viața internațională, orientarea politicii externe a unui stat, desfășurarea sa în linie diplomatică implică totodată consecvență și fermitate, permanență și inițiativă, încît devin, privite în retrospectivă, capitolele unei opere cu arhitecturi și structuri de amplă rezistență și precizie.

Și totuși, să încercăm să distingem cîteva din liniile principale ale dezvoltării politicii externe a Republicii Socialiste România, prin ceea ce s-ar putea numi datele de referință ale trecutului imediat. *România întreține în prezent relații diplomatice și consulare cu 90 de state din Europa, Asia, Africa, America (aproape în exclusivitate la rang de ambasadă), relații economice, comerciale, tehnice, științifice cu peste 100 de țări, iar aria legăturilor culturale înscrie de asemenea cifra de 100 de parteneri. Țara noastră își aduce contribuția la activitatea Organizației Națiunilor Unite și a altor peste 300 de organizații și organisme internaționale, guvernamentale și neguvernamentale. Republica Socialistă România a devenit partener în anul 1968 la aproximativ 200 de acorduri bi și multilaterale, acorduri diplomatice, politice, economice, comerciale, tehnice, științifice, culturale,*

Semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă, cu prilejul vizitei conducătorilor de partid și de stat români în Cehoslovacia frățească.

Aspect din timpul convorbirilor dintre președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și generalul De Gaulle, cu prilejul vizitei președintelui Republicii Franceze în România.

Tovarășul Corneliu Mănescu împreună cu Otto Winzer — ministrul de externe al R.D. Germane — în timpul vizitei ministrului de externe român în capitala R.D. Germane.

turistice, sportive.

Este tabloul sinoptic al momentului prezent în evoluția relațiilor internaționale ale României. Înseși *datele* acestuia — care *nu mai* pot de mulți ani să fie comparate cu cele din urmă cu 2-3 decenii — glăsuiesc fără echivoc despre aportul României socialiste la dezvoltarea relațiilor internaționale ale lumii contemporane în direcția idealurilor de pace și progres.

Tabloul politicii externe românești, așa cum poate fi el dedus din datele și faptele acestei politici, din mărturiile care atestă prestigiul pe care-l deținem astăzi în viața mondială, este indisolubil legat de ceea ce înfăptuiesc muncitorii, țăranii, intelectualii patriei noastre. S-a mai spus, și este firesc să se spună și de aici înainte, că între politica internă și cea externă a țării noastre există o unitate dialectică, o deplină concordanță. «Secretul» solului trainic în care sînt ancorate ideile pentru care Republica Socialistă România militează cu atîta fermitate, spirit constructiv și dinamism este unul singur: politica marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, activitatea sa pentru înflorirea și prosperitatea țării. Transformările înnoitoare de amploare pe care le cunoaște țara noastră — și în acest sens cel de-al IX-lea Congres și Conferința Națională a P.C.R. au pus în fața întregii noastre națiuni un însuflețitor și complex program care a *inaugurat* o etapă nouă în procesul de desăvîrșire a construcției socialiste — își găsesc un corolar în politica fermă de apărare a păcii și de dezvoltare a colaborării internaționale. Pentru țara noastră — în care întreaga operă de construcție pașnică se situează pe o treaptă mai înaltă, vizibilă în întregul ansamblu de măsuri sociale, economice, politice, de natură să asigure creșterea rolului forței conducătoare a societății, Partidul Comunist Român, angrenarea mai organică a maselor la viața social-politică (Frontul Unității Socialiste întruchipînd din acest punct de vedere unitatea indestructibilă a tuturor componenților națiunii noastre), progresul multilateral al *economiei* și *culturii* în raport cu exigențele contemporane — condițiile de pace și colaborare internațională reprezintă o imperioasă cerință a realizării planurilor de viitor.

Îndeplinindu-și atît datoria națională cît și cea internaționalistă, Partidul Comunist Român, preocupîndu-se de studierea legilor dezvoltării societății socialiste în țara noastră, ia în considerare în permanență fenomenele și evenimentele internaționale, tendințele și direcțiile evoluției contemporane mondiale.

Pentru politica externă românească axul central îl constituie prietenia, alianța, colaborarea multi-

(Continuare în pag. 26)

PE COORDONATELE PĂCII, SOCIALISMULUI, COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

laterală cu toate țările socialiste. Ne simțim legați de celelalte state socialiste prin comunitatea intereselor de construire a noii orînduiri și prin ideologia marxist-leninistă. În anul care s-a încheiat nu de mult, țara noastră a acționat pentru adîncirea și întărirea relațiilor de prietenie cu toate statele socialiste. Dacă vom privi cronica relațiilor internaționale ale României vom vedea că ponderea principală o ocupă dezvoltarea colaborării economice, politice, științifice, tehnice, culturale cu toate statele socialiste

Sînt edificatoare pentru profundul spirit internaționalist care animă relațiile României cu celelalte țări socialiste, cu toate partidele comuniste și muncitorești, multiplele vizite pe linie de partid și de stat. În 1968 au avut loc vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, și ale tovarășului Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, în R.S.F. Iugoslavia și R.S. Cehoslovacă, vizita ministrului de externe român Corneliu Mănescu în R.D. Germană. Tot în 1968 a avut loc semnarea noului tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu R.S. Cehoslovacă, negocierea și parafarea tratatelor de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu U.R.S.S. și cu alte țări socialiste. În același cadru se înscriu participarea României la Sesiunea de la Sofia a Consiliului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, la întrunirile Consiliului Economic de Ajutor Reciproc și la alte reuniuni ale țărilor socialiste.

Desprinzînd aceste cîteva imagini din relațiile țării noastre cu țările socialiste putem să adăugăm exemple din legaturile pe care România le dezvoltă cu toate celelalte state de pe glob pe baza principiului respectării reciproce a suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Consecvența politicii de bună înțelegere și cooperare cu toate statele, dorința de a contribui la îmbunătățirea climatului și la destinderea internațională pot fi regăsite în acțiuni cum sînt stabilirea de relații diplomatice și consulare cu un număr de 13 state în 1968, în semnarea a numeroase noi acorduri comerciale și de colaborare cultural-științifică și tehnică, a noi convenții consulare și de asistență juridică, în activa participare a delegațiilor române la lucrările Adunării Generale a O.N.U. (a cărei președinție a fost asigurată pînă la 19 septembrie de către ministrul de externe român) și a altor organisme ale Națiunilor Unite — dintre care menționăm Comitetul celor 18 pentru dezarmare — la Conferințele UNESCO și UNCTAD, la Comisia Economică pentru Europa, și în alte zeci și zeci de dezbateri internaționale. Să notăm de asemenea că anul 1968 a fost anul unor bogate contacte internaționale. La invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, au fost oaspeții României șefi de state cu care țara noastră întreține relații prietenești; tovarășul Ion Gheorghe Maurer precum și alți membri ai guvernului Republicii Socialiste România au efectuat vizite de prietenie în numeroase țări.

Prezentînd cîteva fapte din domeniul politicii externe românești (și în mod necesar nu am putut include aici propunerile noastre — însușite de importante foruri internaționale — cum sînt cele recente privind educarea tineretului în spiritul respectului drepturilor omului, cooperarea culturală europeană, valorificarea resurselor umane, formarea de personal național în vederea dezvoltării economice, cooperarea științifică și tehnologică, cooperarea în domeniul utilizării ordinatoarelor și al tehnicilor de calcul în folosul dezvoltării economice etc., etc., etc.,), nu am subliniat contribuția adusă la căutarea soluțiilor marilor dosare de pe agenda mondială. Aici eforturile diplomației românești au fost direcționate în sprijinul dezarmării, al realizării securității, destinderii și cooperării europene, al respectării dreptului fiecărui popor de a-și decide soarta, al stingerii focarelor de război sau de tensiune, al curmării agresiunilor imperialiste, al dejucării manevrelor cercurilor reacționare.

Conceptul fundamental care inspiră politica noastră externă unește indisolubil noțiunile care exprimă pregnant în vremea noastră dimensiunile progresului: *pacea și socialismul*. Opțiunea definitivă pe care poporul român a pronunțat-o pentru socialism, acțiunea constantă și temeinică pentru asigurarea mersului înainte al noii orînduiri din patria noastră, contribuțiile pline de răspundere față de sistemul mondial socialist, față de mișcarea muncitorească, comunistă internațională, sînt *argumente istorice* ale înscrierii noastre în sensul progresului, în sensul efortului antiimperialist. Este firesc, deci, ca noțiunile egalității, echității, legalității internaționale, cărora politica noastră externă le acordă deplina însemnătate, să defineasc̆ă, laolaltă cu respectul integral al principiilor dreptului și eticii internaționale, înscrierea noastră în sensul păcii.

Sensul profund al tuturor acțiunilor noastre de politică externă și al fiecăreia în parte poate fi reperat după coordonatele pe care le afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu: «România, țară socialistă, angajată într-un vast proces de construcție economică și socială care asigură dezvoltarea poporului român pe calea civilizației materiale și spirituale, înflorirea multilaterală a personalității umane — își exprimă, în acțiunile ei de politică externă, adeziunea deplină și conștientă la ideile dezvoltării cooperării între națiuni, conlucrează activ la explorarea tuturor căilor și mijloacelor eficiente de colaborare și înțelegere între state».

Desfășurîndu-se pe asemenea coordonate, politica externă românească, fidelă alianțelor și opțiunilor sale, se înscrie — în perspectiva anilor ce vin — în rîndul factorilor de influență și acțiune statornică în favoarea prieteniei, păcii, progresului popoarelor. Este o perspectivă în care autoritatea morală a politicii noastre externe justifică întru totul prestigiul internațional de care este ea înconjurată. Și la acest capitol, voi cita din cuvintele care mi-au fost spuse nu demult de doi interlocutori. Primul — Maurice Couve de Murville, primul ministru al Franței: «Participarea și prezența României la circuitul intereuropean care începe să caracterizeze relațiile de pe continent este sinonimă unei opere eficiente de bunăvoință și cooperare atît de necesare în prezent». Cel de-al doilea — Amir Abbas Hoveida, premierul iranian: «România aduce cu sine în lumea de astăzi exemplul încurajator a ceea ce înseamnă pentru o națiune a fi tu însuți». Sînt cuvinte care explică și ele de ce niciodată ca acum România nu a jucat un rol atît de activ în viața internațională, nu a participat atît de intens la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, la cauza progresului și civilizației, a bunei înțelegeri între popoare, nu a avut atîtea legături internaționale și atîția prieteni pe toate meridianele pămîntului. Niciodată de-a lungul milenarei sale istorii poporul român nu a fost ceea ce a devenit în cei 25 de ani pe care aniversarea eliberării îi va aureola în acest an 1969.

DIALOG CU CITITORII

În fiecare zi, printre scrisorile sosite de la cititorii noștri, găsim numeroase propuneri și sugestii privind îmbunătățirea conținutului și prezentării revistei noastre. Am mai spus-o, o repetăm: considerăm aceste scrisori drept un ajutor important și le acordăm tuturor cea mai mare atenție. Nu există propunere care să nu fie discutată cu seriozitate în colectivul redacțional și căreia să nu-i căutăm o rezolvare corespunzătoare, excepție făcînd doar cele care se îndepărtează cu totul de obiectivele și profilul revistei.

Și totuși, ca să fim sinceri, resimțim uneori la unii dintre cititorii noștri o anumită nemulțumire provocată de sentimentul că multe dintre sugestiile lor se materializează prea încet sau sînt, cu timpul, uitate. Credem că această impresie — categoric eronată sau, cel puțin, mult exagerată — e determinată în primul rînd nu de lipsa noastră de atenție, ci de caracterul uneori foarte general, abstract, al propunerilor făcute. De pildă, cînd citim în scrisorile — de altminteri foarte interesante — ale cititorilor *Ștefan Plesca* din Iași și *Gheorghe Ștefănescu* din comuna Aluniș, județul Prahova, că «ar fi interesant să apară (în revistă) note de călătorie care să ne înfățișeze colțuri de lume mai puțin cunoscute» sau că «doresc cît mai multe fotoreportaje din lumea întreagă», sîntem înclinați să răspundem că asemenea fotoreportaje și note de călătorie apar de mult și cu destulă regularitate în revista noastră și că ne rămîne doar să urmărim ca ele să fie mai dese și de o calitate mai bună. Același lucru l-am putea răspunde și cînd ni se solicită, la modul general, materiale pe teme științifice sau sportive, prezentarea monumentelor istorice ale patriei sau mai ample informații cinematografice. E foarte posibil că cei care ne-au scris s-au gîndit la anumite subiecte care-i interesează în mod deosebit și care pot interesa și pe mulți alții, dar propunerea lor a îmbrăcat o formă atît de generală, încît a încetat să mai fie stimulativă pentru noi

De aceea, ne adresăm cititorilor noștri cu rugămintea de a ne sugera — în măsura posibilităților — cît mai multe teme concrete, cît mai multe subiecte precise. Nu putem, desigur, garanta — și din cauza spațiului redus — satisfacerea tuturor cererilor dar, în orice caz, ajutorul pe care-l vom primi în acest fel va fi mult mai substanțial și mai eficace.

În aceeași ordine de idei, răspundem cititorului *Fr. Hagia* din comuna Vinga, județul Arad, că propunerea d-sale — de astă dată foarte concretă — de a publica mai multe portrete de sportivi și-a găsit un început de realizare în paginile Almanahului 1969 și că vom continua să publicăm asemenea portrete și în revistă.

Așa cum aminteam și într-un număr precedent, primim numeroase scrisori cu privire la *Festivalul de la Brașov* și, mai ales, cu privire la componența «echipei» românești care într-un fel ne reprezintă la concurs. Așa cum era de așteptat, fiecare cititor are părerea sa fermă și de nezdruncinat cu privire la cine ar trebui să participe la concurs. Inutil de adăugat, pentru cine cunoaște slăbiciunile omenești, că aceste păreri diferă de selecția făcută de televiziune. Într-o scrisoare din Turnu Severin se preconizează chiar organizarea unui fel de referendum național, pentru desemnarea participanților. Autorul sugestiei a uitat probabil că acești concurenți — de la noi și din alte țări — sînt pur și simplu desemnați de către televiziunile care participă la festival. Altfel, după sfinta dreptate, am putea să cerem ca referendumuri să fie organizate, nu numai în România, ci în toate țările din care vin cîntăreți, căci regula trebuie să fie egală pentru toți. Tot din scrisoarea de la Turnu Severin ne permitem să mai cităm o frază: «trimiteți la concurs pe Anda Călugăreanu, pe Mihaela Mihai... și pe Sergiu Cioiu *pe răspunderea mea* (subl. ns) și veți vedea că toți, dar absolut toți se vor întoarce acasă cu cîte ceva». Fraza își valorifică întreaga ei savoare dacă ținem seama de faptul că cel care-și asumă singur răspunderea de a hotărî asupra participării României la un concurs internațional nu-și asumă și răspunderea de a semna scrisoarea pe care ne-o trimite. Așa răspundere și așa responsabili, mai bine lipsă.

În încheiere, îl sfătuim pe cititorul *Iosif Feyer* din Oradea, care ne-a scris în legătură cu situația d-sale familială, să se adreseze cu o cerere Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

H. DONA

DRUMURI ȘI IDEI AUSTRIECE

Grintzigul este, probabil, singurul sat din lume încorporat, fără a fi urbanizat, de un mare oraș. Specialitatea sa numărul 1: vinurile.

(Urmare din pag. 12)

porturile austriece se adresează țărilor Pieței comune, împovărate de taxe și limitări.

Evoluția situației internaționale în cursul anului trecut, accentuarea surselor de încordare, a trezit, în Austria, o îngrijorare la toate nivelurile, pe care ne-au mărturisit-o, deopotrivă, membri ai guvernului populist, ca și reprezentanți de frunte ai opoziției, ca doctorul Bruno Kreisky, președintele partidului social-democrat.

Am fost cu atît mai bucuros să constat că politica externă românească se bucură de o unanimă stimă și simpatie, în cercurile politice ca și în opinia publică austriacă. În vederile răspunzătorilor pentru politica externă a Austriei, colaborarea cu țara noastră, bilaterală și în cadrul forurilor internaționale, este socotită prețioasă și necesară.

Pentru că nimic nu cimentează mai definitiv sentimentele decît interesele reciproce, trebuie să facem, aici, cîteva remarci privind schimburile noastre cu Austria. Cifrele arată că importurile noastre din Austria au crescut, din 1959 încoace, de peste nouă ori, iar exporturile noastre de aproape patru ori.

În ciuda eforturilor reale, care se concentrează de o parte și de alta pentru armonizarea relațiilor noastre economice, situația lor, la ora aceasta, nu ni se pare a fi epuizat toate posibilitățile. Ministrul federal al comerțului și industriei, dl. Mitterer este, cred, de aceeași părere. N-aș vrea să mă hazardez în a scrie ce ar trebui făcut, din partea austriacă, pentru extinderea și perfecționarea schimburilor noastre comerciale. Dar aș vrea să sugerez că din partea organelor noastre de comerț exterior se cer, neapărat, eforturi mai substanțiale. Ideea că economiile României și Austriei sînt complimentare este mai curînd comodă decît pe de-a întregul adevărată. Pentru a ocupa un loc adecvat pe piața austriacă, mărfurile noastre trebuie să fie de o calitate exemplară, iar negustorii noștri să manifeste mai multă imaginație. Pentru a nu cita decît un singur exemplu, trebuie să mă declar perplex față cu măsura cu totul neglijabilă în care reușim noi să ne facem reclamă în Austria.

•

N-am scris nimic, aici, lăsînd mai curînd pe seama ilustrațiilor această sarcină, despre frumusețea cu totul și cu totul remarcabilă a acestei țări muntoase, în care s-a născut cîntecul Nibelungilor, în care barocul a înflorit ca nicăieri în altă parte și de care ne leagă Dunărea, trecutul, sentimente și interese comune și prezente.

Trebuie să spun însă că un român este primit în Austria cu mai mult decît cere politețea (de altminteri, o politețe de o calitate specială, îmbinînd corectitudinea germană și zîmbetul italian, într-o foarte austriacă formulă). Cred că ceea ce ar putea defini atitudinea austriecilor față de noi este un amestec de curiozitate vie — destul de informată — și de simpatie născută dintr-un fel de solidaritate

De dimineață pînă seara, în plin centrul Vienei, un spectacol unic în lume: mii de oameni se perindă zilnic pentru a asista la dresajul practicat în înalta școală de călărie spaniolă.

Alături de trifoiul norocos - un SCAMPOLO
Lîngă inimioara strălucitoare de metal - o POȘETĂ
La pantoful filigranat - o BLUZĂ DE DANTELĂ
Un coșar negru de fum și purtător de noroc?
Desigur. Dar pe lîngă el și un set (JACHETĂ-PULOVER)
sau o UMBRELĂ, sau un BATIC, sau un PORTFARD,
sau o BLUZĂ DE RELON, sau...

De ce vă amintim toate acestea?

Fiindcă ne aflăm din nou în

DECADA MĂRȚIȘORULUI

27 FEBRUARIE – 8 MARTIE

PRIN „DELILAH" LA ROLLS ROYCE

Pe veselul tînăr din stînga l-ați recunoscut desigur: este Tom Jones, zis «Tigrul din Țara Galilor», zis «Mister Dinamită», zis «Mîngea de foc», cîntărețul de muzică ușoară cel mai en vogue la ora aceasta. Alături de el, bunul său prieten, Englebert Humperdinck, și el interpret de muzică ușoară, care chiar dacă nu are o voce tot atît de faimoasă, are în schimb un Rolls Royce foarte asemănător cu cel al marii vedete.

NICI ÎN CAR, NICI ÎN CĂRUȚĂ

Pînă cînd va întreprinde — în scopuri filantropice, zice-se — o călătorie de la Cambridge la Londra cu acest balon... terestru, tînăra studentă Frances Hogg prezintă noul tip de vehicul «nici călare, nici pe jos» fotoreporterilor agenției Keystone. ▼

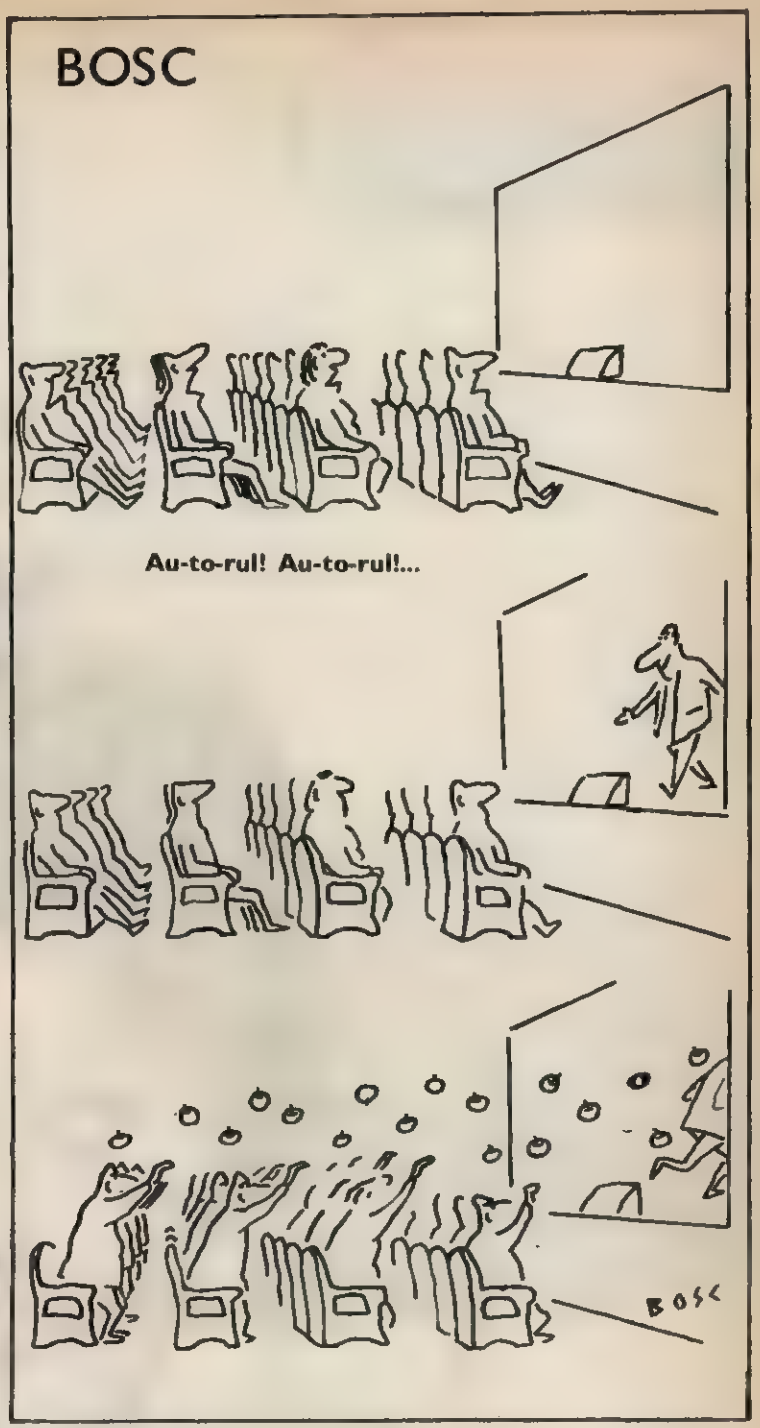

GASTRONOMICĂ

cu etichetă

S-ar putea întîmpla ca printre prietenii dv. să fie cîțiva care n-au fost la St. Moritz. Nici ei, nici dv. nu trebuie să aveți vreun complex de inferioritate din această pricină. Și Pele și Ozon au prieteni care n-au fost la St. Moritz; și Juliette Greco și Margareta Pîslaru de asemeni. O sumedenie de personalități trecute și prezente nu s-au simțit de loc afectate de această lacună în cultura lor turistică. Așa că fără nici un fel de reticență puteți să vă invitați amicii necunoscători ai St. Moritzului.

Discuția poate porni de la «Club de Cent», clubul care reunește — după cum se zice — pe cei mai rafinați experți ai artei culinare. Și, pentru a nu-i lăsa în anonimat, puteți pomeni măcar de *Luciano Pandini* care poate prepara un «rognone flambé allo champagne» de-ți lingi degetele sau o «brochette alla turca» de se bat turcii la gura consumatorului; nu trebuie să-l uitați nici pe maestrul culinar Raimondo Robbione care cu un «risotto cappuccino» și o «sella di capriolo alla crema» l-a făcut pe Onassis (după ce a luat și 3 cutii de carbocif) cu 30 de ani mai tînăr; amintiți-l și pe mult preapriceputul Eugène Defrance care a inventat «torta casanova», «cote de veau alla Sacha Guitry» și multe altele. După cum vedeți, domnul Eugène Defrance, fiind mai în vîrstă, își permite să mai amestece la etichetarea preparatelor și nume mai cunoscute. Oricît de specialist ar fi un bucătar de-al nostru, nu-ți notează preparatele cu nume ca «păstrăv leonard», «cote de veau alla Aurelian Andreescu», «ciri alla Puiu Calinescu» sau «Biban flambé» c-ar ieși altă dandana.

Totuși pentru a nu rămîne mai prejos după acest succint itinerar saintmoritz-ian puteți servi un meniu autohton ușor academizat care nu va supăra pe nimeni (decît cel mult după consumație) și pe care l-ați putea prezenta astfel:

1) Cremă de «phaseolus vulgaris con allium cepa *flambé*».

2) Supă de «phaseolus vulgaris con daucus carota et petroselinum sativum».

3) Sote de «phaseolus vulgaris» cu garnitura de «brassica oleracea» murată.

Fiind vorba de un prînz neaoș nu trebuie să știți decît că e vorba de: 1) fasole bătută pe care — fiartă — o dați prin sită, o frecați cu untdelemn și doi cățelandri de usturoi după care o acoperiți cu un strat gros de ceapă prăjită; 2) o ciorbă de fasole în care puneți un morcov, un pătrunjel și niște coaste afumate de purcel; 3) o tahnie în care se pune mai multă costiță prăjită și se ține pe foc pînă scade și pe care o însoțiți cu varză murată tăiată mărunt, amestecată cu untdelemn și presărată cu boia dulce.

În loc de «Chateau Lafytte», cum se obișnuiește la St. Moritz, puteți stropi meniul cu toată încrederea cu un șpriț din fetească de Alba.

P.P. NAȘU

PE ECRANE

CUȚITUL ÎN APĂ

Rex Harrison, unul dintre cei mai distinși actori englezi, se află în aceste zile pe ecranele noastre, ca interpret al comediei lui Anthony Asquith «Rolls Royce-ul galben».

Actrița engleză Samantha Eggar, a cărei interpretare în filmul «Obsedatul» i-a adus un premiu Palme d'Or.

Deși Polanski — cineast polonez de notorietate internațională — a părăsit de mult templele antice și încearcă să-și astîmpere demonii artistici pe sub cupolele pline de volute ale altor stiluri, filmele sale, șase la număr, se ordonează în jurul aceleiași idei, care probabil că nu-i va da pace pînă la moarte: reacțiile particulare ale unor oameni împinși să facă față laolaltă unor împrejurări deosebite, revelarea acestor reacții. «Asta mă interesează întotdeauna» — declara regizorul cu foarte puțin timp în urmă, ziarului «International Herald Tribune». Roman Polanski face, cu alte cuvinte, o treabă de om de știință încăpățînat și destul de umblat prin rele. Dacă nu taie totuși în carne vie este pentru că nu și-a pierdut încrederea că din ciocnirea a două ființe poate să țîșnească și o scînteie de omenie. Chiar atunci cînd deschide larg porțile grotescului — cum se întîmplă în ultimele sale filme — tînărul artist își apără această credință. Ceea ce vedem noi astăzi pe ecrane este un Polanski aflat la început de drum, un Polanski care avea cu el cîțiva saci urnași încărcați cu răbdare: ca să-și șlefuiască filmul precum Mestrovici pietrele, ca să-l domolească pe nărăvașul de Skolimowski (coautor al scenariului) și, mai ales, ca să urmărească în tihnă cum dau în floare conformismul, căpătuiala, platitudinea. Cum, o dată instalate, își văd de lucru, cu sau fără știința noastră. Macină pe nevăzute și numai ce ne trezim într-o bună zi că unii dintre semenii noștri privesc cerul doar ca să vadă dacă trebuie sau nu să pună prelata pe mașină ori că singurul gest protector pe care-l mai cunosc este acela de apărare a volanului. Cu un sarcasm tăvălit prin durere autorul își aruncă cei trei eroi ai săi pe un iaht înzestrat cu tot ce are omul nevoie pentru un week-end ca la carte și îi lasă acolo, față în față cu ei înșiși și cu *îmburghezirea* (a traiului, a minții, a întregului comportament): a îmburghezirii după care unii au alergat, în care unii au acceptat să intre de-a gata și pe care alții o rîvnesc fără să aibă curajul mărturisirii («nici tu nu ești mai bun — îi spune soția posesorului de automobil și de iaht băiatului cules de pe drum. Dacă ai tupeu o să reușești»). Într-un film ce ar putea avea drept moto acel «urîsc mișcarea care deplasează liniile», cineastul urmărește doar mersul sentimentelor «de sfîrșit de săptămînă» ale celor doi soți chivernisiți și ale unui intrus cu traista în spate. A făcut gol în jur — ca orice om de știință care-și asigură un mediu aseptic — a lăsat lacul pustiu (peisajul seamănă degeaba cu un desen de Degas, n-are cine să-l ia în seamă) și așa, printre vele, parîme, supe concentrate, ra-

(Continuare în pag. 32)

vine poșta!

Din cîte înnoiri se vor fi produs sau sînt eventual pe cale de apariție la televiziune, cea mai semnificativă și mai promițătoare mi se pare a fi introducerea în programe a «Poștei televiziunii». Introducerea, nu reintroducerea, pentru că ceea ce s-a făcut sporadic înainte era un pseudodialog cu telespectatorii, o rezolvare formală a unei obligații considerate probabil plicticoasă sau lipsită de importanță. Să sperăm că cele 10—15 minute în care directorul programelor de televiziune, Tudor Vornicu, răspunde scrisorilor primite de la telespectatori, reflectă o nouă concepție a relațiilor televiziune-public. Faptul că discuția este condusă de un om cu putere de decizie, care cunoaște perfect atît intențiile cît și posibilitățile televiziunii, conferă emisiunii un caracter pe deplin responsabil. Și chiar dacă «secretele» pe care ni le dezvăluie nu sînt totdeauna senzaționale, avem cel puțin garanția că vin direct de la sursă, că aflăm lucruri certe, că sîntem informați cu seriozitate. De altfel, televiziunea nu face decît să-și îndeplinească o veche și complet neacoperită datorie față de public. Ziare și reviste care nu primesc poate nici într-un an atîtea scrisori — peste 5 000 — cîte sosesc pe adresa televiziunii numai într-o lună, și-au format obiceiul de a le consacra o rubrică permanentă, care apare oricînd s-ar întîmpla, indiferent de alte obligații ale respectivei publicații sau de eventuala indisponibilitate a semnatarului.

Cine va cîștiga cel mai mult din contactul stabilit prin intermediul «Poștei televiziunii»? Evident, televiziunea însăși. Renunțînd la serul de mister cu care, n-aș putea spune de ce, se înconjurase, dezvăluind unele aspecte puțin sau de loc cunoscute ale procesului de fabricație (și implicit unele dificultăți obiective, în general necunoscute publicului larg) va spori încrederea, simpatia și, aș spune, înțelegerea cu care este privită de telespectatori. Suplinind laconismul — încă nemediat — al programului tipărit, «Poșta televiziunii» ne introduce în problemele teoretice și practice ale structurării programelor pe o zi, pe o săptămînă etc. Aflăm — de fapt asta o aflăm pentru a suta oară, deși mai sînt telespectatori care par a nu fi auzit — de ce nu putem vedea filme străine noi pe micul ecran, sîntem informați despre stadiul tratativelor pentru achiziționarea de noi seriale și, spre satisfacția celor ce nu iubesc muzica de jaz, despre înlăturarea Aurei Urziceanu dintre concurentele de la Brașov.

Toate bune și frumoase. Dar pentru că telecronicarul a fost educat să fie suspicios, să înregistrăm și o notă care i s-a părut cam stridentă. Un telespectator din provincie a făcut, în scrisoarea sa, observații interesante. Este invitat ca, atunci cînd va veni la București, să treacă pe la televiziune, pentru a se discuta pe larg pe marginea lor. Un altul, din Capitală, a formulat sugestii utile. Este anunțat că va fi vizitat la domiciliu pentru o dezbatere amplă. S-ar zice că televiziunea este atît de dornică de idei proaspete încît s-ar deplasa și pe Lună dacă ar ști că un lunar (sau un lunatic) o așteaptă pentru a-i da un sfat. Dacă așa stau lucrurile, de ce cronicile de televiziune care reprezintă, luate în totalitatea lor, un depozit destul de bogat de observații, idei, propuneri sînt trecute cu vederea sau sînt băgate în seamă numai pentru a fi persiflate global? E, aici, ceva care mi se pare nefiresc.

Revenind la informațiile despre modul în care sînt concepute programele, reținem un fapt esențial: televiziunea începe să le calculeze și la noi, așa cum se face în întreaga lume, pornind de la ideea că există un «prime time», adică o parte a serii cu maximum de telespectatori probabili și, de asemenea, ore cu audiență redusă. Poate că nu reușește să reamplaseze din prima lovitură diversele emisiuni în spațiul optim în funcție de acest criteriu, dar faptul că se ține seama de el este oricum un mare pas înainte. Aș sugera, în această ordine de idei, să nu fie uitați cu totul elevii: sînt ore cînd se află la școală, sînt ore cînd dorm, dar în timpul pe care-și pot permite să-l petrească în fața micului ecran să li se ofere ceea ce așteaptă de la el: desene animate, emisiuni distractive, emisiuni tip teleenciclopedie, seriale de aventuri.

Într-adins n-am menționat programele etichetate ca fiind pentru ei: cu mici excepții, în ultima vreme au fost parcă anume făcute ca să-i îndepărteze pe copii de ispita de a prefera televizorul obligațiilor școlare.

Felicia ANTIP

CUȚITUL ÎN APĂ

dio cu cască, labe pentru înot etc. week-end-ul începe să semene cu naufragiul într-un pustiu a trei dușmani. Fără îndoială, Polanski este un artist persecutat de relația om-obiect (chiar dacă nu realiza la începutul carierei *Doi oameni și un dulap*, tot s-ar fi observat mai tîrziu această preocupare). Nu sînt convins însă că Polanski nu poate dormi din cauza implicațiilor *formale* (cum le place unora să spună) ale mult citatei relații. Să mai lăsăm cuvintele să-și facă și ele somnul lor. Alăturarea *om-obiect* înseamnă aici, pentru Polanski, un țipăt împotriva înstrăinării de autentic, de valorile adevărate.

Magda MIHĂILESCU

Un week-end naufragiu.

PROFIL

«MÎNIOSUL» BURTON

Jimmy Porter — alias Richard Burton năvălea în istoria free-cinema-ului strigîndu-și revolta într-o trompetă. «Urăsc ordinea voastră burgheză, tihna voastră de rumegătoare» tuna glasul-anatemă al acestui prim furios al ecranului, cap de serie celebră, întregită ulterior cu opere mai importante decît **Privește înapoi cu mînie**. Dar începutul fusese făcut. După cîteva rolișoare nelnsemnate de debut, timbrul aspru-amar, privirile verzui-scînteietoare, gesturile dezordonate ca de vietate rănită ce se apără, totul în acest tînăr interpret rima cu textul lui Osborne. Cu teatrul, literatura și cinematograful furioșilor anticonformiști englezi.

În partituri deosebite și ca valoare artistică și ca diversitate de probleme, Burton își caută cu înfrigurare personajul: erou în permanent război cu ceilalți și mai ales cu sine însuși, cu sentimentalismul pe care și-l maschează într-un zîmbet dezabuzat ori în invective fulminante. Vi-l amintiți tunînd și fulgerînd de la amvonul din **Noaptea iguanei** împotriva ipocriziei, filistinismului, apoi purtîndu-și pașii împleticiți prin lume, în căutarea unei libertăți pe care nici în dragoste n-o poate găsi așa cum o visează el?

Fulmentul unei utopii, energie telurică și totodată spiritualizată, un fel de Foma Gordeev al epocii jazului, iată ce reprezintă, cu o intensitate dureroasă, acest actor-creator de personaje.

Cariera sa numără și cîteva drame sentimentale imposibil de salvat cu toată efervescența pătimașă a actorului și inteligența lui tăioasă («Corpuri sălbatice», «Tufișuri arzătoare», ca să nu cităm decît vreo două), apoi o «Cleopatră» somptuoasă dar nelnsemnată și abia în ultimii ani marile lui filme: «Becket», «Scorpia îmblînzită», «Cui îi e teamă de Virginia Woolf?»

Moderna piesă a lui Anouilh «Becket» și prezența strălucitului partener Peter O'Toole îl solicită pe Burton la maximum. E un regal actoricesc soldat nu însă cu o rivalitate între două mari talente (cum se mai obișnuiește) ci cu o emulație efervescentă, creatoare. Prietenia celor doi interpreți nu se dezminte nici cînd «Oscar»-ul e cedat numai lui O'Toole, deși îl merita cu prisosință și imperialul cardinal Burton. Pe scenă cele două roluri fuseseră susținute de alți doi titani: Laurence Olivier și Anthony Quinn.

Din mîinile obosite ale lui Sir Olivier, Burton preia nu numai strălucitul personaj istoric dar și ștafeta realismului romantic al școlii engleze, orientînd-o energic în direcția noului realism psihologic (patetic și totodată critic, analitic) fructificată de tineri ca Albert Finney, Tom Courteney, David Hemmings

O altă fericită întîlnire cu literatura a fost **Cui îi e teamă de Virginia Woolf?** după Albee, unde își consumă, pînă la cenușă, istoria unei zbuciumate pasiuni, avîndu-o ca parteneră (pe ecran ca și în viață) pe Liz Taylor

Recent, actorul a terminat două filme în regia lui Losey (care se pronunță cu mult respect față de personalitatea interpretului).

Cu «Virginia Woolf» Burton trecuse din nou foarte aproape de «Oscar», cedîndu-l de data aceasta în favoarea soției. E oare Burton un cavaler al renunțărilor? Sau poate doar un ambițios răbdător, căruia — cine știe — Losey îi va aduce lozul cel mare?

Alice MĂNOIU

cronică satirică

de Teodor MAZILU

DEMNITATE ȘI NIMIC

Ne este dat să auzim cînd ne e lumea mai dragă multe fraze măreţe. Cînd nici nu te aştepţi, cineva îşi demonstrează brusc competenţa. Aşa mi s-a întîmplat s-aud următoarea conversaţie.

— Eu am mîncat multe supe...

Întorc spatele să văd şi mai bine chipul fericitului. Într-adevăr, avea o figură impunătoare, puţin brăzdată de riduri, a omului care a trecut prin multe în viaţă. Nu părea să mintă. Părea într-adevăr să fi cunoscut multe în viaţă, să fi suferit mult, şi inevitabil să fi mîncat multe supe.

Dar faptul că mîncase multe supe i se părea un lucru extraordinar şi se uita de sus la noi ceilalţi, care în mod evident mîncaserăm mai puţine supe. Desigur că mîncînd multe supe ajungi la un anumit rafinament, nu se poate nega eficacitatea experienţei.

— Eu îmi dau imediat seama dacă o supă e supă sau nu-i decît impostură.

Toată demnitatea lui, gonită din alte părţi, se refugiase în mîncare.

— Drept cine mă iei, domnule? se adresa el plin de dispreţ ospătarului. Eu sînt omul care să mănînce o asemenea supă? Mă vezi pe mine mîncînd supa asta?

M-am uitat şi eu la el şi i-am dat dreptate. Într-adevăr nu se putea ca el să mănînce o asemenea supă.

Continua masa, continua şi demnitatea. Era o atît de strînsă legătură între demnitate şi mîncare încît magnifica demnitate părea să ţină de biologie, să joace rolul digestiei.

— Eu nu sînt bărbatul care să mănînce o asemenea friptură. Nici cînd eram student n-am mîncat o asemenea friptură...

Şi arătă cu un gest superb spre friptură şi spre părul lui alb şi distins pentru ca nemernicul de ospătar să observe şi mai limpede imensa diferenţă dintre autoritatea lui morală şi friptura pricăjită.

— Eu n-am să mănînc aşa ceva. Aşa ceva n-ai decît să mănînci dumneata...

Mîndru şi stoic aştepta o friptură pe măsura măreţiei lui.

— Domnule, eu am mîncat multe fripturi în viaţa mea. Domnule, eu am mîncat multe fripturi chiar şi în străinătate. Eu ştiu ce este o friptură, pe mine nu poţi să mă duci...

În toate celelalte probleme ale vieţii individul nostru e de o laşitate totală. Numai în ceea ce priveşte burta s-a hotărît să fie demn şi intransigent. Aici în stomac s-a concentrat toată *măreţia* lui. De aceea şi-acum *mă înfior* cînd îi aud vocea solemnă ca un sunet de gong.

— Domnule, eu nu sînt bărbatul care să mănînc o asemenea friptură...

literare

de G. DIMISIANU

O IMPUNĂTOARE EDIŢIE BAUDELAIRE

Începutul noului an literar ne-a întîmpinat cu o realizare editorială de însemnătate cu totul deosebită: ediţia bilingvă cvasiintegrală a tălmăcirilor în româneşte din lirica lui Charles Baudelaire, marele poet francez de la a cărui moarte s-au împlinit o sută de ani, eveniment ce a determinat o impresionantă desfăşurare de manifestări comemorative pe plan mondial. Ediţia de care vorbim, fără îndoială că reprezintă contribuţia cea mai importantă adusă de România în cadrul acestor sărbătoriri, ea marcînd totodată în istoria relaţiilor dintre cele două literaturi încă un moment de binefăcătoare apropiere şi cunoaştere.

Îndrăzneaţa iniţiativă şi ducerea ei la bun sfîrşit, echivalînd în semnificaţie şi consecinţe cu un preţios act de cultură, aparţin poetului Geo Dumitrescu, autor, astfel, al unei întreprinderi de antologare poetică de singulară formulă şi impresionante dimensiuni. El a năzuit să cuprindă în paginile ediţiei aproape tot ce s-a tradus în româneşte din poezia lui Baudelaire, punînd la contribuţie nu numai texte publicate, dar şi versiuni ce nu cunoscuseră tiparul, pe unele chiar provocîndu-le anume cu prilejul elaborării acestei antologii. Folosim totuşi acest termen fiindcă editorul, deşi hotărît să nu lase afară nimic din ce-ar putea prezenta fie şi un minim interes documentar, a operat cu criterii de antologare.*Cuvîntul la ediţie* e în privinţa aceasta lămuritor, avertizîndu-ne că versiunea de bază care ni se propune exprimă gustul strict al autorului, volumul *Les fleurs du mal* în transpunerile româneşti pe care el le consideră cele mai apropiate de litera dar şi de spiritul originalului: «Am lăsat (...) să precumpănească criteriul fidelităţii, acordîndu-i caracter eliminatoriu, fidelitate imediată, de ordin tehnic, prozodic etc., dar mai ales, desigur, fidelitatea în substanţă, de înţeles şi atmosferă». Această «Versiune nr. 1» se sprijină mai cu seamă pe textele furnizate de traducerile lui Al. Philippide,cărora Geo Dumitrescu le recunoaşte merite de rigoare şi expresivitate pe care alte versiuni le întrunesc numai sporadic: «În confruntarea cu atîtea şi atîtea versiuni paralele, traducerile sale rămîn, mai toate, superioare, nu numai printr-o maximă fidelitate şi scrupulozitate faţă de original şi faţă de propriul manuscris (autorul le-a reluat de mai multe ori, în cursul anilor, în variante minuţios revizuite şi ameliorate), dar şi printr-o deosebită fluenţă, limpezime şi muzicalitate şi, de multe ori, prin acea întîlnire majoră de sensuri, de atmosferă, de ecou, cu originalul, ce defineşte, pe deasupra cuvintelor, o bună traducere». Versiunii acesteia îi este alăturată o foarte voluminoasă *addenda* (întreaga ediţie însumează peste 1 500 de pagini!) unde fiecare poemă baudelairiană e reluată în toate variantele româneşti pe care autorul a reuşit să le descopere, astfel încît la capătul lecturii cititorul să-şi poată forma o impresie nuanţată despre felul cum Baudelaire a fost receptat în literatura română de-a lungul unui secol, de la primele transpuneri în limba noastră datorate junimistului Vasile Pogor (1870) pînă la cele mai noi tălmăciri aparţinînd unor poeţi din tînăra generaţie actuală (Grigore Hagiu, Cezar Baltag ş.a.). Dincolo de însemnătatea contribuţiei în domeniul istorico-literar, antologia are darul să stimuleze puncte de vedere fertile şi noi privind asimilarea spiritului baudelairian în variate etape ale contactului românesc cu lirica marelui poet, un cîmp deschis analizei şi disocierilor.

Studiul introductiv de înaltă competenţă, atît de bogat în nuanţări şi sugestii fecunde, datorat lui Vladimir Streinu (care alcătuieşte şi *cronologia*), sporeşte valoarea acestei admirabile cărţi, o realizare ce-ar trebui să încurajeze şi alte iniţiative asemănătoare.

spectacol pe glob

Teatrul din Basel prezintă Play Strindberg, *o prelucrare bizară a* Dansului morţii. *Fr. Dürrenmatt, autorul şi regizorul spectacolului, recunoaşte că, în piesă,«aproape nu a rămas nici o frază întreagă din Strindberg» şi că tragedia a fost transformată într-o «comedie gen... Dürrenmatt». Şi totuşi nu e o parodie anti-Strindberg ci doar o viziune contemporană sau mai bine-zis o replică modernă a aceleiaşi opere.*

Pasiunea de a «comenta» personal clasicii a devenit, pare-se, contaminantă. Teatrul Academic din Talin (R.S.S.Estonă) a realizat un Faust I *după opera lui Goethe. Muzica spectacolului este semnată de compozitorul M. Schwartz. Noua viziune scenică a lui Faust poartă indicativul I deoarece colectivul din Talin are în pregătire un* Faust II, *continuare a primului spectacol.*

Al doilea program al Baletului contemporan *de la Amiens, inegal, se pare, valoric, este primit de critici cu serioase rezerve. Dacă despre* Cantata profană *(foto) se afirmă că e bogată în idei dar din păcate dispersate şi nesudate, baletul lui Pomegiani şi Erlih culege aprecieri unanime ca fiind o realizare de înaltă artă. Coregraful, autorii, scenograful şi interpreţii reuşesc un unison intelectual-artistic remarcabil.*

Centrul teatral din Limousin aduce pe scenă Cîntecul fantomei lusitane *de Peter Weiss, în remarcabila regie a lui Pierre Larruy. Luînd ca punct de plecare lupta de eliberare a poporului angolez, autorul a dat acestei încleştări un sens universal.*

telex

HAGA — **Într-un răstimp de cîteva luni, circa 1 000 clerici olandezi «și-au dat demisia». Motivul: dezacordul cu obligația celibatului impusă de Vatican și — după cum atestă ziarul «Times» — «nemulțumirea crescîndă față de ierarhia rigidă» a bisericii catolice.**

ATENA — **UNESCO a inițiat întocmirea unor documente fotografice asupra vechilor monumente de pe Acropole, în scopul păstrării pentru posteritate a imaginii acestui tezaur supus eroziunii, umidității, vibrațiilor traficului aerian tot mai intens.**

NEW MEXICO — **Cunoscutul pictor David Alfaro Siqueiros a acuzat agenți ai F.B.I.-ului și ai C.I.A. de deteriorarea frescei sale «Omul și teatrul». El a arătat că frescele mexicane cu caracter revoluționar sînt tot mai des obiectul unor asemenea acte de vandalism.**

TRIPOLI — **Compania «Mobil Oil Libya Limited» a anunțat descoperirea unor noi zăcăminte petrolifere în apropierea localității Amal. Se apreciază că din exploatarea acestora vor rezulta 1 000 barile țiței pe zi.**

MOSCOVA — **F.A.O. va organiza în vara 1969 un seminar plutitor în sud-vestul Atlanticului, pe nava științifică sovietică «Academicianul Knipovici». Se vor dezbate probleme legate de pescuit.**

ALGER — **Într-un mesaj adresat de președintele Mobutu președintelui Boumedienne se afirmă că autoritățile din Congo (Kinshasa) nu se opun eliberării lui Chombe și trimiterii acestuia dincolo de limitele continentului african.**

RIO DE JANEIRO — **Patru studenți canadieni care intenționează să parcurgă cu automobilul drumul dintre Montréal, orașul Expoziției Mondiale 1967, și Osaka, gazda ediției '70 a expoziției, au părăsit capitala braziliană plecînd spre Africa de sud.**

DJAKARTA — **60 000 comuniști și patrioți deținuți în închisorile indoneziene vor fi trimiși în junglele din Kalimantanul central, în Irianul de vest și insulele Moluce «pentru reducerea cheltuielilor în închisori», «folosirea rezervelor de muncă» și «rapidă reeducare».**

Unul din cei trei membri ai echipajului «Apollo-9» în costum de plimbare spațială cîntărind peste 30 de kg, ceea ce nici măcar nu se simte, ca greutate, în cosmos. De unde se vede că nu-i de loc precum în cer așa și pre pămînt.

Okinawa. Ciocnire între poliție și demonstranți, pentru retrocedarea insulei către Japonia și desființarea bazelor militare americane de pe insulă.

REVIZUIRILE NU SÎNT EXCLUSE

Amploarea crescîndă a mișcării de protest a populației japoneze împotriva bazelor militare americane de pe teritoriul țării a devenit un fenomen greu de ignorat chiar și de cei care ar fi avut interes «să închidă ochii», între aceștia numărîndu-se atît cercurile de dreapta ale administrației japoneze cît și conducătorii Pentagonului.

Armamentul nuclear aflat pe teritoriul Okinawei, radioactivitatea crescută în porturile vizitate de nave americane cu încărcătură atomică readuc în conștiința japonezilor coșmarul de la Hiroshima și Nagasaki. Marșurile, manifestațiile, grevele se succed cu amploare crescîndă. La lupta pentru lichidarea bazelor militare și împotriva reînnoirii tratatului japono-american — care urmează să expire în iunie 1970 — participă un mare număr de organizații, reprezentanți ai celor mai diverse pături sociale. «Întreg poporul, nu numai cercurile de stînga — scria ziarul «Mainiți» — pune în prezent răspicat problema renunțării la reînnoirea tratatului de securitate». Opoziția cere cu insistență în Parlament retrocedarea Okinawei, evacuarea bazelor militare străine, revizuirea poziției guvernului în legătură cu așa-zisul «tratat de securitate».

Autoritățile nipone și comandamentul american încearcă să «calmeze spiritele», să liniștească opinia publică pentru a crea, cît de cît, condiții mai prielnice prelungirii termenului de valabilitate a tratatului de securitate. În acest sens guvernul japonez a alocat suma de un miliard yeni pentru «reglementarea conflictelor» în acele regiuni în care sînt amplasate baze militare americane. Totodată au fost instalate o serie de dispozitive de protecție în școli, spitale, clădiri ale municipalităților etc. împotriva «bang»-ului supersonicelor americane. Măsuri derizorii, care nu pot diminua voința de luptă a unui popor întreg împotriva coșmarului atomic, pentru asigurarea securității Japoniei.

În ultimele luni se discută intens eventualitatea dizolvării Dietei și a organizării unor noi alegeri generale în cadrul cărora să fie prezentată o nouă platformă în problema tratatelor japono-americane. Este așteptată cu interes vizita ministrului de externe japonez în S.U.A. — urmînd să aibă loc în mai-iunie — precum și rezultatele proiectatei întrevederi Sato-Nixon. Observatorii nu exclud posibilitatea unor revizuiri care să satisfacă într-o anume măsură interesele Japoniei.

Delia ȘTEFAN

DIALOG MONETAR DIFICIL

Ecoul favorabil pe care l-a produs în Europa occidentală recenta declarație a președintelui Nixon cu privire la acordul S.U.A. de a se proceda la o reformă a sistemului monetar interoccidental, se explică prin faptul că este pentru prima dată cînd o oficialitate americană de prim rang își exprimă consensul cu o asemenea reconsiderare. Crizele monetare, atît de frecvent și atît de primejdios repetate, dovedesc că sistemul monetar occidental nu mai corespunde ca atare condițiilor actuale ale economiei internaționale și că monedele-cheie (dolarul și lira sterlină) nu se mai bucură de încrederea inițială, care le investea în ochii tuturora cu o putere de cumpărare similară cu cea a aurului. Cauzele acestei evoluții se găsesc în deficitele cronice ale balanțelor externe de plăți ale statelor ce emit monede-cheie (S.U.A. și Anglia), deficite care își află, ele însele, explicația în privilegiile de care s-au bucurat respectivele monede pe piața internațională a devizelor și capitalurilor. Pentru a remedia, deci, neajunsurile actualului sistem monetar interoccidental, ar trebui întreprinse astfel de măsuri încît să fie înlăturate cauzele însești ale unei evoluții negative a balanțelor de plăți ale statelor privilegiate, ca și scurgerea în străinătate a metalului prețios din tezaurele acestor state. Ceea ce a fost însă observat cu o oarecare surpriză, de către experții financiari, a fost faptul că președintele Nixon nu a precizat în ce sens înțeleg Statele Unite reforma sistemului monetar, lăsînd în același timp să se înțeleagă că ea ar putea fi redusă la echilibrarea balanțelor externe de plăți și la reglementarea circulației capitalurilor pe piața occidentală. Pe de altă parte, declarațiile făcute de

COMENTARIU

Bomba diplomatică occidentală

de Silviu BRUCAN

S-a abuzat atît de mult de cuvîntul criză pentru a descrie relațiile politice, diplomatice sau monetare dintre țările occidentale, încît acum cînd cuvîntul ar fi la locul său trebuie să se recurgă la alte formule pentru ca lumea să înțeleagă și să creadă ca este vorba de o adevărată criză în alianța atlantică. «Bomba diplomatică a sezonului» numesc ziarele dezvăluirea de către «surse informate britanice» a conținutului unei convorbiri confidențiale avute de președintele De Gaulle la 4 februarie cu ambasadorul britanic la Paris, Soames. Iar agenția «France Presse» transmite: «În nici un moment de la terminarea celui de-al doilea război mondial Europa occidentală nu a fost atît de violent și profund divizată ca în ziua în care președintele Nixon își inaugura primul său turneu internațional».

Într-adevăr, față de «bomba sezonului», altercațiile reciproce desfășurate cu o săptămînă înainte între Londra și Paris pe chestiunea neparticipării Franței la reuniunea parlamentară a U.E.O. par niște amabile jocuri de societate. Potrivit versiunii britanice date publicității, rezultă că, cu prilejul unui dejun intim, președintele De Gaulle ar fi spus ambasadorului britanic că Piața comună ar putea fi înlocuită cu o asociație economică europeană mai suplă, un fel de zonă a liberului schimb în care Anglia ar ocupa unloc proeminent, iar pe de altă parte că această asociație ar putea fi condusă de un directoriu politic compus din Franța, Anglia, R.F.G. și Italia, care ar face inutil N.A.T.O. aflat sub dominația Statelor Unite. Explozia bombei diplomatice s-a resimțit mai întîi la Paris, unde s-a protestat energic împotriva încălcării uzanțelor diplomatice și s-a precizat imediat că în cursul întrevederii de la 4 februarie președintele n-a exprimat «orientări diferite de cele care au fost în mod public și constant definite de el în cursul ultimilor ani». Cum s-ar spune, o răfuială în cea mai bună tradiție a Antantei Cordiale!

Prima întrebare pe care și-o pun observatorii politici este: ce anume a determinat Londra, atît de pedantă în respectarea regulilor jocului diplomatic, să recurgă la o procedură atît de neobișnuită? După cum tot atît de legitimă este întrebarea: ce anume a determinat pe președintele De Gaulle să declanșeze o asemenea reacție diplomatică în lanț exact în momentul cînd se definitivau pregătirile pentru iminenta vizită a președintelui Nixon în Europa? Doar era de presupus că Londra își va informa partenerii prin canale diplomatice potrivit uzanțelor diplomației secrete.

Din comentariile presei britanice, care trece de astă dată foarte ușor peste indelicatețea gestului făcut de Foreign Office, reies două explicații majore: 1) guvernului Wilson nu i-au surîs propunerile franceze, deoarece în pofida declarațiilor de loialitate făcute Europei, alianța cu Statele Unite rămîne elementul-pivot al politicii externe britanice și 2) același guvern Wilson, sensibilizat și frustrat la maximum de restrîngerea patetică a rolului și influenței britanice în politica mondială, se teme ca nu cumva dorința vădită a noii administrații americane de a-și restabili poziția în Europa să meargă pînă la a acorda prioritate relațiilor cu partenerul cel mai dificil, Franța, mai ales că generalul De Gaulle este singurul lider vest-european care poate da președintelui Nixon o mînă de ajutor pentru a scoate din impas negocierile vietnameze.

În ce privește a doua întrebare, inițiativa franceză apare în mod evident ca o mișcare tactică menită a contracara o revenire în forță a hegemoniei americane în Europa occidentală prin deschiderea în fața Angliei a unei perspective care să o facă să uite năduful și exasperarea pricinuite de vetoul francez sistematic opus admiterii ei în Piața comună. După cum se vede însă Parisul pare să fi subapreciat puterea de supraviețuire a «relațiilor speciale anglo-americane» pe care numeroase capitale, inclusiv Washingtonul, se obișnuiseră să le considere ca pe niște moaște. S-a emis și ipoteza că proiectele privind reformarea Pieței comune și în special a N.A.T.O. ar fi fost lansate la Paris în preajma vizitei președintelui Nixon pentru a se obține o «poziție de negociere» mai favorabilă părții franceze la întrevederea Nixon-De Gaulle. Comentatorii avizați obiectează însă că procedura nu este caracteristică stilului diplomatic gaullist și că, în definitiv, dacă se dă la o parte interpretarea britanică dată propunerilor franceze, fondul acestora, cuprins în formula «Europa fără S.U.A.», corespunde destul de fidel concepției gaulliste.

Oricum, New York Times are de astă dată dreptate cînd constată că «sarcina președintelui Nixon de a pune capăt dezintegrării celei mai importante alianțe a S.U.A. a devenit mai dificilă din cauza recentei manevre a generalului De Gaulle împotriva Pieței comune și a N.A.T.O.». De altfel, anturajul președintelui american a procedat înțelept atunci cînd a prevenit opinia publică să nu se aștepte la rezultate senzaționale de pe urma vizitei, deoarece ea are numai un caracter de «informare și consultare». Experiența arată într-adevăr că, cu cît speranțele trezite într-o acțiune politică sînt mai reduse, cu atît mai mică este dezamăgirea în caz de nereușită.

Un lucru este clar: Europa occidentală, cu diversitatea ei de interese naționale urmărite cu o tărie crescîndă, nu mai este aceeași cu cea din anii de după război și deci nu mai poate fi controlată și struniță de la Washington.

cercurile apropiate trezoreriei americane — potrivit cărora S.U.A. resping ideea devalorizării dolarului în raport cu aurul — au ridicat multiple nedumeriri cu privire la conținutul propunerilor americane referitoare la reforma sistemului monetar interoccidental. Căci, e clar, o reformă a acestui sistem presupune o reevaluare a actualului preț al aurului (35 de dolari uncia de metal), fixat cu peste trei decenii în urmă. Mulți observatori au considerat că partenerii S.U.A. se pot aștepta la propunerea de a se menține paritatea dolarului în raport cu aurul, modificîndu-se însă paritatea acestuia în raport cu celelalte monede occidentale. O asemenea măsură ar spori însă considerabil competitivitatea și puterea de penetrație a mărfurilor americane pe piețele vest-europene, ceea ce ar provoca, fără îndoială, reacții negative ale statelor din Europa occidentală. De aceea, dialogul monetar cu aceste țări, preconizat de președintele Nixon, se anunță a fi dificil și îndelungat. Conștiente de aceste dificultăți, cercurile financiare americane și-au și exprimat public speranța că dialogul va reuși să ducă la un compromis interoccidental înainte de a interveni o nouă criză gravă a sistemului monetar. În acest sens, termenul de doi ani prevăzut de președintele S.U.A. pare excesiv de optimist.

Dr. N.S. STĂNESCU

TURNEUL NIXON

Turneul vest-european al președintelui Nixon a început cu vizita în capitala Belgiei. În fotografie: aspect de la sosirea pe aeroportul din Bruxelles.

ORIENTUL APROPIAT: ELEMENTE NOI?

Activitatea politico-diplomatică prilejuită de conflictul arabo-israelian se axează de mai bine de un an de zile, sau cel puțin ar trebui să se bazeze, în mod realist, pe rezoluția adoptată la 22 noiembrie 1967 de către Consiliul de Securitate al O.N.U.

În planul diplomatic cel mai concret, centrul de greutate s-a mutat de pe eforturile mediatorului desemnat de secretarul general al O.N.U., U Thant — diplomatul suedez Gunnar Jarring — pe activitatea reprezentanților celor 4 țări membre permanente ale Consiliului de Securitate, în vederea imprimării unui nou impuls strădaniilor menite să contribuie la relaxarea atmosferei din Orientul Apropiat.

Între pozițiile oficiale exprimate în capitalele direct implicate în conflict rămîn încă notabile cuvintele încredințate săptămînalului american «Newsweek» de către președintele Nasser și premierul Eshkol. Șeful statului egiptean a enunțat cinci puncte: declarație de nebeligeranță, recunoașterea dreptului fiecărei țări de a trăi în pace, integrarea teritorială a tuturor țărilor din regiune (inclusiv a Israelului) în interiorul unor frontiere sigure, libertate de navigație în apele teritoriale o soluționare justă a problemei refugiaților. Premierul israelian, neîmpărtășind acest plan, s-a declarat totuși gata de a-l întîlni pe președintele R.A.U. «indiferent unde și cînd». Afirmînd că țara sa nu revendică «nici o parte din teritoriul ocupat pe țărmul vestic al Iordanului», Eshkol n-a amintit însă de restituirea colinelor Golan și declară în afara discuției restituirea sau internaționalizarea părții estice a Ierusalimului.

Presa internațională remarcă faptul că «poziția arabă» apare nuanțată, în funcție de diferitele țări arabe. (Noul regim irakian, de pildă, s-a pronunțat de curînd în mod tranșant împotriva rezoluției din 22 noiembrie 1967, delimitîndu-se astfel de alte guverne arabe, care au recunoscut rezoluția.) În plus, ca un element ce se conturează tot mai distinct în contextul arab, observatorii menționează activitatea organizațiilor palestiniene. Acțiunile lor s-au intensificat în ultima vreme, mai ales după ce o bună parte a lor au fuzionat de curînd în Organizația pentru eliberarea Palestinei, a cărei armătură o reprezintă grupul El Fatah. Aceste forțe, angajate în numeroase incidente izbucnite la liniile de demarcație arabo-israeliene și în atacarea avioanelor companiei israeliene El Al, se străduiesc să se afirme ca o entitate distinctă în cadrul conflictului din Orientul Apropiat. La rîndul lor forțe armate israeliene angajează schimburi de focuri și atacuri aeriene pe teritoriile țărilor arabe vecine.

Actele de forță, fie ele desfășurate de către o parte sau de cealaltă, sînt fără îndoială profund dăunătoare evoluției situației din regiune. Dimpotrivă, orice inițiativă menită să contribuie la micșorarea tensiunii este primit cu încredere și speranță. Este cazul unui mic fapt care, fără a avea pretenția de a aduce o contribuție deosebită la dezvoltarea favorabilă a evenimentelor, a fost înregistrat cu satisfacție de comentatori — demersurile în vederea degajării navelor blocate în Canalul de Suez, devenită posibilă cu concursul guvernelor de la Cairo și Tel Aviv. «Pentru observatorii diplomatici — transmiteau agențiile de presă — această hotărîre reprezintă evoluția cea mai semnificativă de peste un an, în regiunea Canalului»

Corneliu VLAD

ARHIVĂ - FOTO

VUIA

Martie 1906. Pe cîmpul din jurul comunei Montesson — lîngă Versailles — un cutezător experimentează o mașină de zbor căreia nimeni nu-i dă nici o atenție; e socotită de specialiști o fantezie. Inventatorul — românul Traian Vuia — încearcă să realizeze imposibilul epocii sale — zborul fără catapultare, cu un aparat mai greu decît aerul, acționat cu mijloacele proprii de la bord. Mașina este un monoplan, conceput încă din anul 1901 și perfecționat ulterior. Are o elice de 2,20 m, cu 450 ture pe minut; aripile de 7 × 2,20 m; motorul de 20 CP; greutatea totală — 240 kg. La primele experiențe — în decembrie 1905 și februarie 1906 — motorul imprimă mașinii — care se deplasează pe patru roți de bicicletă — o viteză de 40 km/oră. Încercarea decisivă — la 18 martie 1906 — aduce succesul urmărit: avionul lui Vuia se ridică de la pămînt, prin forța motorului său. Acesta a fost începutul cert al zborului mecanic în lume, aviația mondială dezvoltîndu-se pe principiile elaborate de genialul nostru compatriot — fapt recunoscut de întreaga presă a timpului

Ion MUNTEANU

COMPUTER

- **Producția mondială de uraniu este în prezent de 50 000 tone pe an. Zăcămintele cele mai importante se cunosc în S.U.A., Canada, U.R.S.S. și Africa Centrală.**
- **Datorită construirii unor noi aeroporturi la Ohrid, Sarajevo, Zadar și Rijeka și a modernizării celor existente, pînă la sfîrșitul anului viitor Iugoslavia va dispune de 14 aeroporturi înzestrate potrivit ultimelor cerințe ale tehnicii.**
- **În 48 de țări membre ale Agenției internaționale pentru energia atomică funcționează 455 reactoare nucleare: 361 la centrele de cercetări științifice și 94 la centralele electrice.**
- **Potrivit unui raport oficial, în luna ianuarie numărul șomerilor din Canada a fost de 467 000—5,4% din totalul forței de muncă — depășind alarmant, cu 94 000, cifra șomajului din decembrie 1968.**
- **Numărul turiștilor francezi în S.U.A. a scăzut în 1968 cu 33% datorită, după cum se apreciază, în primul rînd restricțiilor impuse cheltuirii de tranci francezi în străinătate.**
- **Noul teren de încercare construit de «Volkswagen» cuprinde 100 km străzi și șosele cu diverse curbe și grade de uzură, porțiuni derapante, «dușuri», un «munte» cu respectivele drumuri alpine. O nouă armă în lupta de concurență.**
- **În Olanda au avut loc anul trecut peste 200 procese pentru vînzare și folosire de stupefiante. În ciuda eforturilor depuse atît pe plan intern cît și de către organisme internaționale, flagelul stupefiantelor continuă să facă ravagii.**

WASHINGTON

RĂZBOI ÎMPOTRIVA... CRIMINALITĂȚII

Corespondență specială de la C. ALEXANDROAIE

Biroul federal de investigații, Comisia prezidențială pentru combaterea criminalității, organismele autorizate ale poliției din Washington, primăria capitalei, toate au fost mobilizate în ultima vreme într-un efort concentrat pentru întocmirea de studii, adunarea de date statistice și prezentarea de rapoarte — însoțite de propuneri concrete — către președinție în vederea războiului împotriva criminalității.

Presa americană este aproape unanimă în sprijinirea acestei inițiative, publicînd în acest sens numeroase date și cifre care oglindesc gravitatea problemei considerate drept «cancerul societății americane». Astfel, citînd surse ale Biroului federal de investigații, presa anunță că omuciderile se succed în S.U.A. la un interval de o jumătate de oră, spargerile, jafurile, atacurile armate la intervale de minute, iar furturile la intervale de secunde. «New York Times» informează că «în insula Manhattan din New York cu o populație de 1,7 milioane de oameni, se comit anual mai multe omucideri decît în Anglia și Țara Galilor, luate împreună care au o populație de 49 milioane de oameni». La rîndul său, «Washington Post» relevînd rațiunea, utilitatea și urgența adoptării unor legi aspre pentru curmarea violențelor și crimelor, aduce drept argumente statisticile departamentului poliției din Washington, care atestă că numai în districtul Columbia «în luna ianuarie a.c. s-au comis 700 de atacuri armate față de 144 în ianuarie 1965».

Multe rapoarte prezentate noului președinte pe această temă și numeroși comentatori de presă leagă direct creșterea criminalității de dreptul oricărei persoane de a poseda arme de foc. Acest așa-zis drept, nepreväzut de altfel în constituția țării, a costat Statele Unite aproape 800 000 de vieți omenești din anul 1900 pînă în prezent, adică mai mult decît toate conflictele armate în care a fost angajată țara în aceeași perioadă de timp.

Într-un raport prezentat președinției de către Comisia națională pentru problemele violenței se subliniază că existența unui mare număr de arme de foc în mîini particulare a dus printre altele la facilitarea funcționării neîntrerupte a unor bande criminale ca Ku-Klux-Klan, Cosa Nostra și altele, angajate în omoruri politice, contrabandă, comerț cu stupefiante, spargeri, șantaje etc.

În recenta recomandare a președintelui Nixon privind lupta împotriva criminalității în districtul Columbia — unde este situată capitala țării, Washingtonul — se preconizează începerea unei ofensive asupra criminalității, propunîndu-se mărirea numărului polițiștilor, a tribunalelor pentru judecarea infractorilor, înființarea unor școli pentru delincvenți minori și a unor centre de reeducare, ingrădirea la maximum a dreptului criminalilor de a fi eliberați pe cauțiune, sporirea și operativitatea anchetelor și proceselor. Totodată președintele a dat dispoziții pentru întocmirea unei legislații în acest sens, care să fie prezentată Congresului spre dezbatere și aprobare. Se impune, scrie în legătură cu aceasta săptămînalul «Time», «trecerea prin Congres a unei legi severe care să prevadă nu înregistrarea armelor, ci abolirea proprietății private asupra tuturor armelor de foc, cu excepția celor de vînătoare. Fără un astfel de control orice măsură este doar o jumătate de pas».

Tradiționalul carnaval de la Rio de Janeiro prilejuiește de fiecare dată o adevărată explozie de exuberanță. Numai că în acest an cele patru zile de exuberanță s-au soldat cu 68 morți identificați, 109 neidentificați, 17 732 răniți, 1 915 persoane spitalizate, nenumărate mașini și autobuze accidentate.

HAVANA

ÎN SPRIJINUL „ZAFREI"

Corespondența specială de la ... STAMATE

În mod indiscutabil «zafra» — campania de recoltare și de prelucrare a trestiei de zahăr — reprezintă în Cuba un obiectiv de prim ordin al activității economice. Iar actuala campanie a anului 1969, dincolo de sarcinile ei proprii, constituie, după cum se spune aici, repetiția generală la marea «zafra» a anului 1970, cînd Cuba urmează să obțină o producție record de 10 milioane tone zahăr.

În Cuba, «zafra» este denumită acum «campania poporului», și aceasta nu este o figură de stil căci ea cuprinde într-un imens efort colectiv pe toți oamenii muncii. Sub aspect tehnic, «zafra» înseamnă mai întîi semănatul trestiei pe suprafețe întinse pregătite în prealabil printr-o acțiune de amenajare și tratare a solului. Urmează apoi operațiunea cea mai grea, tăiatul trestiei, care cere maximum de efort, strîngerea trestiei și transformarea ei în milioane de tone de zahăr.

Tînăra industrie socialistă a Cubei și-a asumat cu curaj sarcina de a produce pentru prima oară mașini agricole necesare urgentării proceselor amintite mai înainte. Mai precis, este vorba de construirea de semănători mecanice, de mașini de desțelenit plantațiile, de combine autopropulsate de recoltat trestia și, în sfîrșit, de agregate pentru încărcatul trestiei și vagoane pentru transportul trestiei, al melasei și al zahărului.

Uzinele «Cubana de Acero» din Havana, care au fost profilate pe construcția de utilaj agricol și de transport, au reușit să asimileze, într-un timp record, întreaga tehnologie necesară fabricării — în numai trei luni — a primelor 2 500 de semănători mecanice cu brazda dublă, care efectuează simultan trei operațiuni: taie și curăță butașii de frunze, introduce butașii o dată cu îngrășămintele chimice pe două rînduri de brazde și, în sfîrșit, acoperă butașii cu pămînt. Colectivul de la «Cubana de Acero» și-a cîștigat un binemeritat renume și prin montarea în ritm rapid a vagoanelor (fabricate la uzinele mecanice din Turnu Severin) destinate transportului trestiei, melasei și zahărului, care au fost livrate de România în baza acordului de colaborare și cooperare dintre țările noastre.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Gangsterii la licitație

În Anglia — unde pasiunea pentru licitații nu ține seamă de destinul lirei sterline — s-au pus la vînzare hainele și obiectele bandiților lui Bruce Reynolds, «băieții» care, spărgînd trenul acela bine căpușit, au intrat frumușel la ocnă și în istorie. E o manieră fair-play de a sugera că ceea ce e al gangsterilor e al gangsterilor (anii de închisoare) dar ceea ce ține de artă — realizarea unei idei la nivel de capodoperă — intră în circuitul artistic deci și la licitație, așa cum s-a făcut cu pensulele lui Rubens, cu pantofii lui Bernard Shaw sau corespondența Virginiei Woolf. Liniștiți dinspre partea materială a afacerii — «băieții» sînt la păstrare și oasele le vor putrezi și noapte — englezii au ajuns la metafizica banderi: batistele, vestele, portcheile, butonii de manșetă, tot ce era mai intim în viața acelor genii ale păcatului. În ce mă privește, nu ascund că aș fi pus la bătaie cîteva lire pentru cheia franceză cu care a fost lovit în cap mecanicul trenului; omul nu a murit, în afacerea aceea n-a curs sînge s-au evitat scrupulos revolverul și glonțul, cu maximă imaginație. De cîte ori am dovezi palpabile că oamenii nu folosesc arme de foc și nu omoară, instinctul meu de colecționar îmi murmura să pun mîna pe acea dovadă s-o trec în testament, spre buna informare a nepoților mei

Radu COSAȘU

strada

de Pop SIMION

POIANA

Adolescenții din noi au bătut munții pe cînd Poiana mai era poiană; adică un fabulos luminiș, o goliște, cu repezișuri montane și inepuizabilul covor alpin, cu iarbă verde-albastră, din care musteau izvoare. Abia am ajuns la jumătatea vieții aceia dintre noi care ne-am apucat să împodobim cu vacanțele noastre școlare virginalul loc.

Pe o altă Poiană acum. Amintirile lăsate acolo, spre a le regăsi an de an, mi-au fost speriate și izgonite pas cu pas de pe teritoriile marelui limpeziș. S-a ridicat hotelul sporturilor, s-a croit pîrtia, s-a conturat ochiul de apă și au prins să se legene bărcile, telefericul a început să toarcă și oamenii au dat de gustul suitului în cer pe scripete, stadionul de altitudine și-a găsit «vocea» și a proclamat primatul sănătății urlînd din toți bojocii, bărbile chelnerilor de la Șura Dacilor au crescut iute și rumânul s-a pus pe mese pantagruelice, baletul pe patine dă în nocturnă spectacole de feerie albastră, recepțiile de mare clasă și amestecul limbilor internaționale s-au mutat sub rustica ogivă de șiță a hanului Coliba, înfipt în coastele Postăvarului. Ce mai urmează acum?

Urmează să sosească zimbrii. Vor veni flocoasele animale, suind de undeva din copilăria neamului românesc, ca să-i binedispună pe turiști. Se vor constitui în colonie stabilă și, împreună cu alte vietăți, vor forma un zoo-park. Noutățile vor curge în trombă. Pajiștile vor fi populate cu noi hoteluri, vile, cabane, moteluri, restaurante, baruri de zi și noapte, stabilimente sportive de toate tipurile; un întreg mozaic urbanistic va tinde să fructifice în mod științific și într-o mare varietate de soluții arhitectonice generozitatea naturii de la poalele masivului din Bucegi. Curînd-curînd, încă trei mii de oameni vor putea fi găzduiți acolo sus, cu tot confortul și o întinsă gamă de activități turistice, sportive și de agrement. Șaptesprezece pîrtii vor coborî într-o curgere despletită oferind o fantastică arenă albă, ale cărei centuri cu fosforescență magnezică vor acoperi o lungime de aproximativ 24 000 metri, cu variate niveluri și diferențieri de dimensiune, debit orar, grad de dificultate ș.a.; circa 5 000 de prieteni ai iernii vor face aici simultan schi alpin și nordic fără a se incomoda în nici un fel. Spinarea Postăvarului va fi brăzdată de noi strune de oțel pe care vor evolua cabinele noilor teleferice; primul va funcționa în sezonul de iarnă viitor, cu cabine de 40 de persoane și o viteză de peste trei ori mai mare (actualul timp de urcuș de 27 minute va fi micșorat la 8). Alt teleferic cu cabine va țîșni din spatele hotelului sporturilor spre culmile cu rododendroni sau spre noile trambuline de sărituri, în vreme ce încă trei schi-lifturi îi vor sui pe temerari, înșirați pe sîrmă, spre înaltele zăpezi. Iernaticii vor avea terenuri de popice pe gheață, bazin de înot acoperit, poligon de tir și partide de vînătoare; nu va fi mai prejos anotimpul estival, cu călărie, terenuri de tenis, piste de golf, minigolf.

Poiana e pusă pe fapte mari. Cu un ochi rîd, desigur, mă bucură neoprita metamorfoză; pajiștile noastre intră, în sfîrșit, în circuitul turistic al lumii moderne. Dar cu alt ochi plîng (de ce să mint?), plîng cu lacrimi perlate, de adolescent, pentru că mă doare tinerețea mea izgonită de pe versant, unde fusese raiul ei; tinerețea aceea abia ieșise din război, n-avea corturi portocalii, pleduri din păr de cămilă, autoturisme și chelneri în frac vișiniu. Tinerețea aceea avea o pereche de bocanci, un hanorac de doc și spirit solar. I-a luat locul în Poiană, cum e și firesc, o tinerețe care alunecă pe schiuri din fibră de sticlă, face călărie alpină, cîntînd «Lady Madonna» și doarme în saci căptușiți cu puf de pinguin.

Măcar de s-ar putea îngîna în limbile de circulație versurile noastre ca o rugăciune, care cresc natură și așternt poieni chiar și pe piatră seacă. Pe-un picior de plai/ pe-o gură de rai/... Să-mi trimiți prin cineva/ Ce-i mai mîndru-n valea Ta/: Codrul cu poienile/ Ochii cu sprîncenele/...

Altminteri degeaba mai urcă atîta lume străină în Poiana căptușită cu iarbă verde-albastră.

stop-cadru

de Romulus RUSAN

CHEILE

Mă gîndesc uneori cu satisfacție și mirare cît de tineri sîntem. Renașterea noastră a fost una țărănească, în timp ce, două sau trei țări mai încolo, foloseau purpura și porfirul. Marmura noastră a fost lemnul, capela noastră Sixtină a fost Voronețul, iar tragediile noastre naționale nici n-au apucat să mai fie trecute din viață în carte. Cînd aș auzi pe cineva că Brâncuși e mai tînăr decît Rimbaud nu m-aș mira de loc.

Poate de aceea — îmi zic — în toate legăturile noastre cu lumea punem o cinste extremă. O, musafirii care măcar ar bănui-o i-ar duce faima peste tot. Dar cinstea noastră e neverosimilă, e neverosimil de neverosimilă, e invizibil de neverosimilă, și ca atare nimeni n-o ia în seamă pentru că n-o poate concepe, pentru că n-o poate cunoaște (un asemenea *lucru nu-l observi pentru că nu-l bănuiești*, iar atrăgîndu-ți-se atenția asupra lui riscă să fie înăbușit în propria definiție).

Asupra oricărui raport de convenință își pune pecetea legea generală, trecînd peste orice aparențe întîmplătoare. Constituția culturilor e maturitatea. Candoarea copilului e iubită de toată lumea, dar rămîne o candoare copilărească, în afara seriozității, o candoare specială, hors-concours. Candoarea unui om matur, în schimb, e luată de obicei ca naivitate sau, mai rău, ca prostie. Avem de preferat între a fi niște copii adorabili sau niște naivi întîrziați.

Oriunde călătorim, gazdele caută să ne dea gata prin istoria lor matusalemică. Există țări, trecute peste o anumită limită a vîrstei, care renunță acum, ca niște venerabile doamne, la teribilul secret, păstrînd doar sulimanurile. Pentru ele vîrsta e acum o afacere: atuul prin care te *pun la respect*, pe baza căruia te obligă să le stimezi.

Fără a ne mărgini — Doamne ferește! — la asemenea calități, părinții ne-au lăsat — orfani — lăzi pe care încă *nu le-am deschis. Numai lespezile romane pe care le-am* moștenit fără să le prea băgăm în seamă ne-ar putea pava un drum spre notorietate. Într-o țară vecină am constatat că numărul inscripțiilor contemporane stelelor funerare — mii — de la Alba Iulia se ridică la numai și numai două. Ghizii făceau însă atîta caz (justificat) de vechimea lor, că aveam cu toții impresia că ne aflăm cel puțin în grotele de la Altamira. Ce-ar face atunci întrepizii de care vorbesc cu Grădiștea noastră? — întrebarea vine firesc pe buze. Probabil că, în primul rînd, o șosea confortabilă. Pe urmă, nu e greu de ghicit.

Tot în acea țară, ca peste tot, vechimea monumentelor e socotită exclusiv după piatra de referință, cea mai îndepărtată, a locului. O singură cărămidă, de pildă, găsită în zid cu o inscripție din secolul 12, e suficientă pentru a-și împrumuta vechimea — fără nici o altă explicație sau precizare — întregului lăcaș din secolul 19. De universități să nu mai vorbim. Academia lui Despot, de la Cotnari, ar figura, după acest criteriu uzual, printre cele mai vechi de pe continent. Iar casele noastre țărănești din Transilvania, *purtînd atîtea pietre romane în fundații*, ar putea trece drept adevărate incinte antice!

Cît privește rarisima împrejurare de a ne fi născut creștini, de a nu fi avut nevoie de un botezător — ea ar fi fost de mult făcută cap de afiș de către orice businessman.

Departe de a pleda pentru necinste, și nici chiar pentru frivolitate pragmatică, dar un minim de realism se impune! Orice patriot este în primul rînd un sentimental, și în această postură copilăria ne aranjează bine. Dar fără dramul de luciditate necesar vom rămîne în eternitate lingă lăzile de zestre, păzindu-le cu o pietate infantilă.

Cheile se numesc O.N.T. Mai multă inteligență, mai mult realism și mai multă îndrăzneală din partea unor oameni mai inteligenți, mai realiști și mai îndrăzneți ne-ar repune, poate, în drepturile la tinerețe și la bătrînețe de care nu beneficiem — avîndu-le — deopotrivă.

curier comercial

...DAR UNDE SÎNT ZĂPEZILE... DE LA ANUL?

Poetul se întreba: «Dar unde sînt zăpezile de altădată?...» Ne permitem o parafrazare a celebrului vers, consemnînd faptul că blănarii de la fabrica «1 Mai» din Oradea lucrează de pe *acum, cînd ghioceii nu au* biruit încă pe deplin asupra zăpezii lui 1968-1969, în vederea combaterii gerurilor iernii viitoare. *Informația... ne încălzește:* creatorii de modele orădeni au lansat către comisia de omologare 56 modele noi de blănărie. În același timp fabrica nu încetează să producă zilnic — și să livreze comerțului — 120 haine îmblănite pentru bărbați și copii, 120 de șube, 80 confecții din velur, 1 200 căciuli din blană și din velur etc.

MĂRȚIȘOARE BĂCĂUANE

Se modernizează tot mai mult și comerțul băcăuan. Cele mai înalte catarge ce poartă fanioanele acestei modernizări sînt: magazinul universal «Moinești» (o construcție de factură *originală*, pe două nivele, cu o suprafață de 3 000 mp) din orașul Moinești și Complexul comercial din str. Milcov din Bacău (*magazin alimentar cu autoservire*, bufet, centru de legume-fructe, punct farmaceutic). Primii cumpărători au și pășit pragurile acestor unități, atît magazinul universal cît și complexul fiind inaugurate în preajma lui 1 martie.

17 MILIOANE LEI...

...atîta *însumează costul investițiilor* alocate în perioada 1968—1970 pentru construirea de depozite comerciale în Brașov. Primul *obiectiv* a și fost dat *în funcțiune*: un depozit de mobilă în cartierul Bartolomeu. În același cartier se află în construcție și un depozit de textile-încălțăminte cu o suprafață de 9 000 mp. Încă două depozite cu suprafețe similare se mai construiesc în Brașov: unul pentru produse alimentare și altul pentru metalo-chimice. Toate aceste depozite vor întruni condiții optime de depozitare și manipulare a mărfurilor, fiind dotate cu utilaj adecvat.

COMERȚUL CU AUTOCAMIOANE ȘI AUTOUTILITARE...

Prin întreprinderea «Autotractor» au fost livrate la export importante cantități de mașini rutiere și agricole. Spicuim cîteva date: 258 autobasculante și 25 autocamioane în R.S. Cehoslovacă; 351 autobasculante în R.P. Polonă; 9 autocamioane în R.A.U.; 35 automicrobuze în Columbia; 15 autosanitare în Guineea; 1 000 remorci basculante în Cuba etc. Precum se vede, felul în care rulează, pe șoselele de peste mări și țări, produsele industriei autorutiere românești, se bucură de bune aprecieri.

...ȘI AUTOCAMIOANELE ÎN SLUJBA COMERȚULUI

La Constanța a fost dată în exploatare o nouă autobază, de mari dimensiuni, dotată cu hale și ateliere moderne de întreținere a mașinilor. Pusă în cea mai mare parte în slujba comerțului, autobaza dispune de un centru de colectare și expediere operativă a mărfurilor. Dotația stației a fost asigurată la nivelul tehnicii moderne. Să sperăm că și deservirea comerțului va merge... ca pe roate.

Dorințe... vise... Oare cine le va împlini? Nu știm... Orice dorință se poate realiza însă în

DECADA MĂRȚIȘORULUI

Mărțișorul pe care-l oferiți îi va face o mai mare plăcere dacă îl veți însoți de un articol de cosmetică, de parfumerie sau de podoabă.

În mod deosebit vă recomandăm: ruj de buze SANDA, un flacon de parfum MANON, ROXANA sau ROUA, apa de colonie CRISTAL, un colier, o broșă, o brățară sau un inel.

Oferind un asemenea cadou, nu greșiți niciodată.

27 FEBRUARIE – 8 MARTIE

MEMENTO

carte

● Cu apariția volumului **Ritmul creșterii economice** de Emilian Dobrescu, Editura politică inaugurează o nouă colecție «Creșterea economică» Lucrarea de deschidere a colecției prezintă un sumar compus din trei părți. Problema teoretică. Metode de analiză cantitativă a ritmului și factorilor creșterii economice, Ritmul economiei românești realizări și tendințe actuale

colecția «creșterea economică»

ritmul creșterii economice

emilian dobrescu

● Recenta carte a lui Alexandru Balaci **Francesco Petrarca**, în paginile căreia ni se dezvăluie, cu aceeași pregnanță, profilul marelui poet și ambianța în care el a trăit, se bucură — îndreptățit — de frumoase aprecieri din partea criticii literare (Editura tineretului).

● Nu demult a apărut în colecția «Cele mai frumoase poezii» un volum selectiv din creația lirică a lui Emil Giurgiuca Rînduri comprehensive despre această carte de **Poezii** semnează Emil Vasilescu în ziarul «Scînteia» Spune, între altele, recenzentul elnovatorul subtil și fără ostentație, Emil Giurgiuca își așază creația pe solul activ de fertil al tradiției noastre îmbogățind-o continuu, încît, după mai bine de trei decenii de rodnică străduință în ale versului poezia lui își găsește un loc de frunte în lirica noastră contemporană»

● Sensibilitate și un cald ton confesiv vădește debutul editorial al poetei Veronica Russo **Despre suflet, despre cuvînt** (Editura pentru literatură)

● În colecția «Meridiane» a apărut romanul **Stăvilar la Pacific** de cunoscuta scriitoare franceză Marguerite Duras, în care sînt dramatic evocate vicisitudinile existenței unei familii din vechea Indochină colonială. Traducerea (bună) și prefața (clară) de Alexandru Bacău (Editura pentru literatură universală)

● **Fiziologia adolescenței** de Bernard Barbud e o carte cu multe lucruri utile și pentru tineri și pentru părinți (colecția «Lyceum», Ed. tineretului)

plastică

● **Expoziția republicană de artă decorativă.** Peste 300 de artiști din toate generațiile expun la Dalles lucrări, unele de o excepțională frumusețe Actuala expoziție cuprinde variate genuri de la sculpturi și obiecte de ceramică, la tapiserii și obiecte din metal ori sticlă, piele etc. în viziuni tradiționale sau moderne

● **Pictură contemporană din Israel.** O selecție reprezentativă, în care [illegible] parte o dedicată ilustrării căutărilor celor mai noi generații de pictori Arta israeliană s-a născut o dată cu primii emigranți «Emigrarea artiștilor în jurul anilor'30 — remarcă prefațatorul expoziției, Yona Fischer — datorită persecuției fasciste, a îmbogățit arta locală cu noi elemente. Expresionismului melancolica al evreilor veniți din diferite țări europene i se va adăuga expresionismul mai violent al unui însemnat număr de artiști care și-au făcut studiile în Germania. Pe de altă parte, influența școlii evreiești de la Paris — ceea a lui Soutine, printre alții — se va face simțită în preajma celui de-al doilea război mondial» Remarcabile desenele primilor peisagiști palestinieni printre care se numără Leopold Krakauer (1890 1954) și Anna Ticho, în care sînt descrise priveliști din munții Iudeei sau aspecte din împrejurimile Ierusalimului. La fel și ulterioara lui Menahem Shemi (1897-1951), peisaje din Safed cu ură expresionistă. Generația nouă, renunțînd la descriere și acceptînd modalități moderne de expresie, este puternic influențată de curentele de circulație mondială, de la expresionismul liric la pop-art (Avigdor Arikha, Fima, Lea Nikel, Igael Tumarkin etc.) (Sala de expoziții a Ateneului)

● **Valentina Diau** — sculptură. Secționînd materialul în felii, artista e lipsită de posibilitatea de a modela volume Traforînd, în schimb, materialul, ea imprimă sunsuri decorative formelor, o dinamică spațială plină de fantezie ca în «Zbor», «Carpatină» etc (Dalles — holul Universității populare)

● **Aurel Acassandrei** — desene O linie fluentă, cu accentuări de rigoare, curge pe spațiul hîrtiei sau al lemnului, creînd scena cu personaje filiforme, sau priveliști Culoarea potențează atmosfera diafană Acassandrei se dovedește a fi un desenator talentat în cele 20 de lucrări care le expune (Dalles — holul Universității populare)

cinema

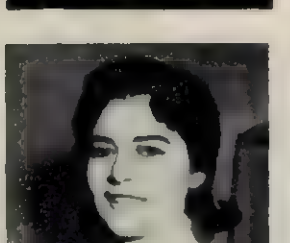

Margareta Pogonat

● **.. Apoi s-a născut legenda.** O producție a Casei de filme București Un film care nu-și ocrotește dulce eroi și nu-i falsifică sau complică inutil, ci îi împinge să-și spună adevărul despre neîmpăcarea sau împăcarea cu sine Autori: regizorul Andrei Blaier, scenaristul Constantin Stoiciu, operatorul Nicu Stan Interpreți Ilarion Ciobanu, Margareta Pogonat, Dan Nuțu, Ștefan Ciubotărașu, Virgil Ogășanu, Mihai Mereuță, George Calboreanu, Sidonia Manolache

● **Tată de familie.** Nanni Loy, regizorul pamfletar («Cele patru zile ale orașului Neapole», «Made in Italy») într-o ipostază bine amuză. Interpreți Nino Manfredi, Leslie Caron, Claudine Auger, Mario Carotenuto, Antonella Della Porta, Marisa Solinas, Ugo Tognazzi Filmul a dobîndit «Timona de aur» la Veneția, în anul 1967

● **Dominika și prietenii ei.** Hazul celor mici de pe urma cărora, se știe, scrierul se alege totdeauna cu ceva Regia — Ian Valasek (R S C.). Interpreți. Dana Beranova, Miša Pospíšil, Simona Ugrinova, Vladimír Menšík, Miloš Kopecký

● Mari cineaști pe ecranele noastre. Howard Hawks («Rio Bravo»), Alain Resnais («Hiroshima, dragostea mea»), Roman Polanski («Cuțitul în apă»), Ranghel Vîlceanov («Soare și umbră»), Michelangelo Antonioni («Strigătul»)

● Veteranul cinematografiei japoneze, Kozaburo Yoshimura realizează un film a cărui acțiune este plasată în mediul unor scriitori aparținînd diferitelor generații în rolurile principale Tomomi Sato, Eitaro Ozawa, Toshiyuki Hosokawa

● Pierre și Claude Brasseur (tatăl și fiul) sînt partenerii în filmul **Trei iovituri** al cărui autor este Claude Accursi, aflat la prima sa creație

● Actorul american William Holden pe care l am văzut de curînd pe micul ecran în Picnic, debutează în regia de film cu «Beatrice», o peliculă în curs de realizare în studiourile italiene

muzică

Mihaela Mihai

● La Brașov, se pare, așador, sub favorabile semne, concursul și festivalul **Cerbul de aur.** Deși doar la a doua ediție, manifestarea a ceasta a arter celei mai răsfățate de tinerii noștri contemporani — muzica ușoară — se bucură de prestigiu, stîrnind nu numai interesul compatrioților ci și al unor largi cercuri din străinătate radioteleviziuni, soliști consacrați sau aspiranți, telespectatori etc În ce ne privește, am dori ca succesul «în generalul al **Cerbului de aur** să fie dublat, anul acesta, de un succes concret al reprezentanților noastre din concurs

● Sîntem, în acest sezon concertistic, martori plăcut impresionați la includerea în programele săptămînale a unor capodopere aproape uitate. În această ordine de idei, consemnăm înscrierea în programul concertului Filarmonicii a «Rapsodiei pentru alto, cor bărbătesc și orchestră op 53» de Johannes Brahms Distinsa noastră mezzosoprană **Martha Kessler** și-a asumat dificila misiune de solistă a concertului Vom mai asculta celebra piesă de virtuozitate violonistică, Concertul nr 1 de Niccolo Paganini (solist, violonistul francez **Régis Pasquier**) și, la sfîrșit, încîntătorul poem «Pinii din Roma» de Ottorino Respighi Dirijează **Mircea Cristescu** (1 martie, sala Ateneu)

● **Henri Selbing** (Sibiu) dirijează concertul orchestrei simfonice a RTV în programul căruia a fost de asemenea inclusă o piesă rară — Concertul pentru harpă și orchestră de Georg Friedrich Haendel Solistă, **Martine Geliot** (Franța) Atractiv și restul programului Concert pentru orchestră de coarde de Paul Constantinescu, Simfonia a VIII-a (Neterminată) de Franz Schubert și uvertura la opera «Maeștrii cîntăreți din Nürnberg» de Richard Wagner

● Se află în Capitală o proeminentă figură a belcanto-ului sovietic contemporan soprana **Evgheniia Mirosnicenko.** După rolurile principale din «Rigoletto» de Verdi și «Lakmé» de Delibes, cîntăreața va apărea în «Lucia di Lammermoor» de Gaetano Donizetti (1 martie, Opera Română)

● Dirijorul american **Lawrence Foster** întreprinde un turneu în țara noastră conducînd o serie de concerte la Oradea, Tg. Mureș, Cluj, Arad, Sighișoara

● **Viorica Cortez** — primadonă operei ieșene — a plecat la Londra într-o serie de spectacole de operă (la 1,6 și 12 martie)în faimoasa sală de concerte Covent Garden

disc

● Recentul recital de orgă al lui **Horst Gehann,** înregistrat de Electrecord, cuprinde două nume majore din componistica pentru cel mai complex instrument muzical Dietrich Buxtehude și Johann Sebastian Bach «Canzona în re minor» și «Preludiu și fugă în mi bemol major», aparținînd titanului Bach, precum și «Magnificat octo tonis» și «Canticum Te deum laudamus» de Buxtehude. În interpretarea lui Gehann, unul din cei mai cunoscuți organiști români (elev al lui Franz Xaver Dressler), au fost înregistrate la străvechile orgi din Mediș (1732) și Codlea (1783) Sonoritatea lor, cea mai nimerită pentru baroc pentru respectivele lucrări, dă acestei remarcabile imprimări un farmec aparte, de o ginga și autenticitate stilistică (ECE-0353)

● Compozitorul român **Marcel Mihalovici** (București, 1898), fondator al renumitei «Ecole de Paris» (împreună cu Bohuslav Martinu, Harsanyi, Ceaprazu și Bach), apare pe discul ECE-0381, de curînd imprimat la noi, cu prilejul aniversării a 70 de ani a compozitorului, cu două lucrări grăitoare pentru substanța muzicii sale; «Cvartet de coarde nr 3, op. 52» și «Stanțe pentru voce și pian pe versuri de Mariana Dumitrescu, op. 81» Interpretează cvartetul de coarde «Cantabile», soprana Arta Florescu și pianista Martha Joja

● Baritonul **Mihail Arnăuțu,** solist de peste treizeci de ani al Operei Române din București, valoros reprezentant al școlii lirice românești, ne oferă un recital de arii din opere, mai mult decît elocvent pentru aprecierea unei voci generoase, calde, omogene, de-o tehnică demnă de invidiat. Monologul «Credo» din Othello de Verdi, aria «Era la notte» din aceeași operă, aria «Tosca a un buon falcon» din Tosca lui Puccini precum și cele două arii din «Boris Godunov» de Modest Musorgski, au fost înregistrate cu participarea fostei Orchestre simfonice a cinematografiei dirijate de Paul Popescu și Silviu Pențiru (EDC-1211).

teatru

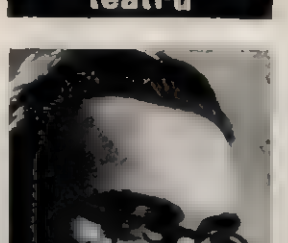

Tudorel Popa

● **Prețul** de Arthur Miller la Teatrul Mic Dramă cu intensități cutremurătoare, dezbaterea pledoarie închinată umanității, realizată cu verbul unuia dintre cei mai profunzi dramaturgi contemporani Crin Teodorescu semnează un spectacol memorabil prin valențele sale creatoare cu Ion Marinescu, Tudorel Popa, Ionescu Gion și Doina Tuțescu

● **Cafeaua cu lapte de adio** de Aurel Storin — primul umuscalo românesc așa cum e anunțat pe afișe — a intrat în repertoriul Teatrului Tînăr Experiment ingenios, prezentat cu foarte multe balete (bine realizate de Adriana Dumitrescu) și cu o muzică ce conține cîteva șlagăre inspirate (Radu Șerban). În regia lui N Dinescu, un interpret de revistă se impune cu un talent real de actor Nicu Constantin Un mic debut Adina Popescu

● **9 1/2** — ciclul de spectacole nocturne ale Teatrului Țăndărică își continuă seria Pe afiș se află numele poetului Emil Botta, care dă glas scenic propriilor sale creații Un tînăr actor — Nicky Wolcz, susține un recital de pantomimă cu interesante exerciții personale de stil

● Un debut în dramaturgie Mureș Covătaru Piesa **Mării sa Păcală.** Locul debutului Teatrul de stat Bacău Regia Nic Moldovan De altfel, băcăuanii sînt atrași de piese originală, drept care au înscris în repertoriu **Travestii** de Aurel Baranga, **Transplantarea inimii necunoscute** de Al Mirodan ș.a

● **O-le carnavalului** la Paris! Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra va juca în capitala Franței comedia lui Caragiale Nu vor fugi Toma Caragiu, O. Cotescu, Marin Moraru Șt. Bănică, Gina Patrichi, Rodica Tapalaga

televiziune

Teleprogramul săptămînii este supraîncărcat: Festivalul internațional de muzică ușoară «Cerbul de aur» — Brașov 1969, pe de o parte, Campionatul mondial de hochei pe gheață (seria B), în care sîntem reprezentați, pe de altă parte, monopolizează — cum ora și firesc — numeroase ore de emisie. Mai rămîne totuși loc pentru principalele emisiuni-cicluri, ca și pentru cîteva filme promițătoare. Lipsesc, în schimb, emisiunile de teatru. Și «Sfinxul» se odihnește o săptămînă.

CERBUL DE AUR

4 martie, ora 22.10 — **Prefață** ● 5 martie, ora 20.00 — concurs de interpretare și recitaluri: **Ilinca Cerbacev** (România), **Giuli Ceokeli** (U.R.S.S.) și **Cliff Richard** (Anglia) ● 6 martie, ora 20.00 — concurs și recitalul: **Tereza Kesovija** (Iugoslavia) și **Udo Jürgens** (Austria) ● 7 martie, ora 20.00 — concurs și recitalurile: **Waldemar Matuska** (Cehoslovacia) și **Barbara** (Franța) ● 8 martie, ora 20.00 — concurs și recitalurile: **Margareta Pîslaru** (România), **Gigliola Cinquetti** (Italia) și **Frankie Avalon** (S.U.A.).

HOCHEI

3 martie, ora 17.00. **România-R.F.G.** ● 4 martie, ora 16.30 **România-R.D.G.** ● 5 martie, ora 16.00 **România-Norvegia** ● 8 martie, ora 16.00 **România-Italia.**

Dame de semnalat din restul programelor:

DUMINICĂ 2 MARTIE. Micul ecran își consacră principalele emisiuni ale ambelor canale evenimentului **alegerilor**: programe de muzică cultă, populară și ușoară, filme documentare, emisiuni de cîntece și versuri patriotice, un film artistic românesc

LUNI 3 MARTIE. Mihai Stoian prezintă în **Prim-plan** pe sculptorul Ion Jalea (22 05)

MARȚI 4 MARTIE «Marșul cel lung», un film în premieră pe țară, care ne captează atenția prin triumfătorul de interpreți: Robert Hossein, Maurice Ronet și Jean-Louis Trintignant (20.00).

JOI 6 MARTIE. Program. II. Un alt film în premieră pe țară: «O femeie excentrică» cu Judy Halliday și Jack Lemmon (21 05)

SÎMBĂTĂ 8 MARTIE. Program II. Spre regretul general, «Forsyte Saga» se apropie de deznodămînt (21.15) ● Mezzosoprana Dorothea Palade și pianistul danez Holmer Petersen, invitați ai rubricii **Recitalul de sîmbătă seara** (22 05)

Susan Hampshire
(Fleur Forsyte)

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 9, din 2 martie 1969

I	Atalanta-Pisa	1
II	Bologna-Fiorentina	x
III	Inter Milan	2
IV	Juventus-Varese	1
V	Lanerossi-Cagliari	x
VI	Napoli-Torino	x
VII	Sampdoria Roma	1
VIII	Verona Palermo	1
IX	Lecco-Brescia	x
X	Perugia-Genoa	x
XI	Mantova-Reggiana	1
XII	Modena-Bari	x
XIII	Casena-Como	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

Prono

o surpriză de mărțișor!

TRAGEREA SPECIALĂ

LOTO

A MĂRȚIȘORULUI

7 MARTIE 1969

autoturisme
excursii
la Paris
și pe
valea Loarei
numeroase
premii în bani

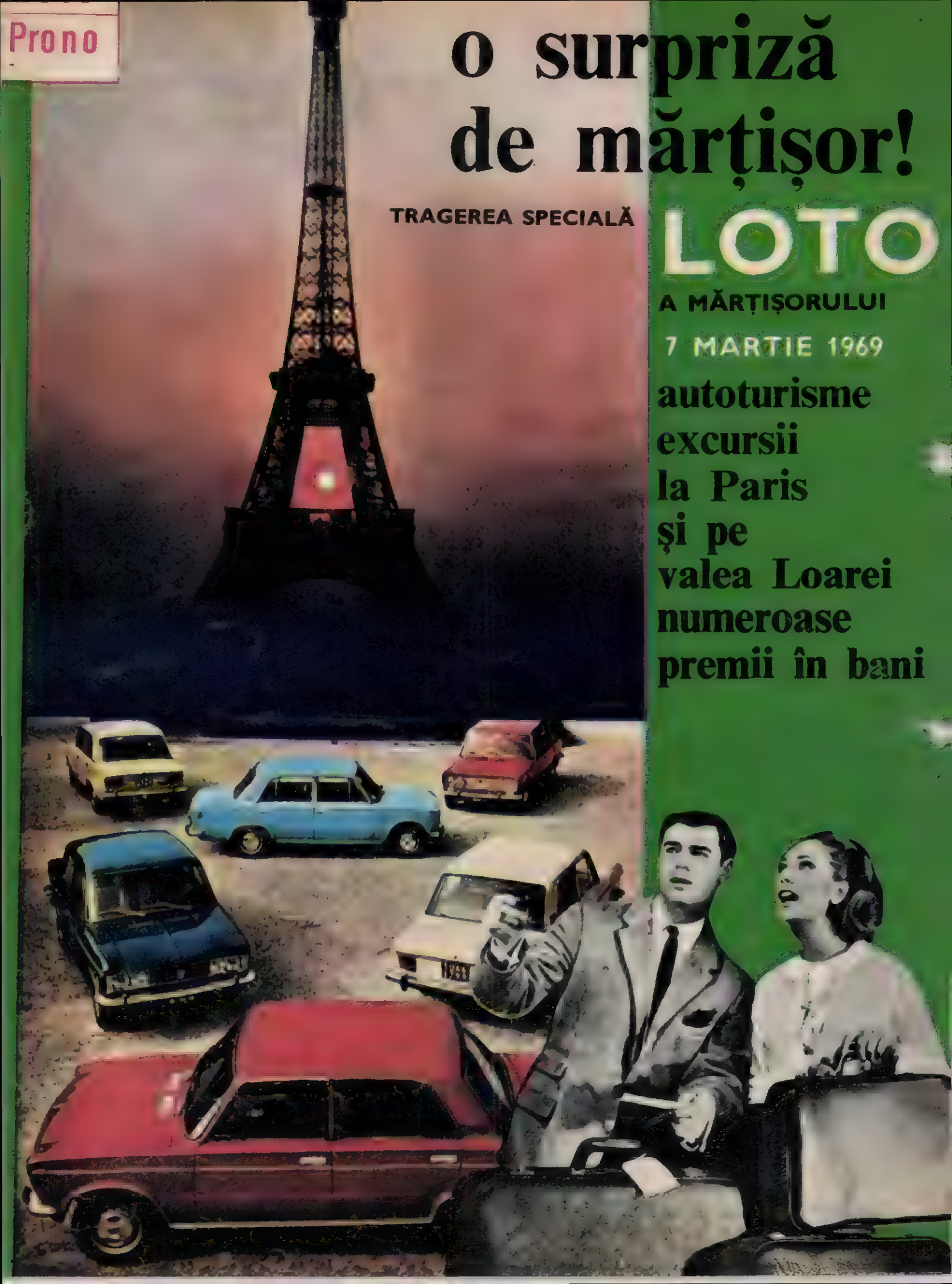

FLACARA

11
'69

ANUL XVIII
8 MARTIE 1969

UN VOT AL MÎNDRIEI, AL CREDINȚEI

Duminică, 2 martie, o vibrantă și emoționantă manifestare a devotamentului pentru cauza socialismului, pentru politica Partidului Comunist Român, pentru programul grandios și realist înscris în programul Frontului Unității Socialiste. 13 577 143 cetățeni, 99,96 la sută din numărul total al celor înscriși în listele electorale, au fost prezenți în fața urnelor de votare, consemnînd cel mai mare număr de alegători înregistrat vreodată în istoria României, cea mai amplă desfășurare a conștiinței și voinței populare.

Un măreț moment istoric, purtînd pecetea bucuriei, demnității și încrederii unanime în viitorul țării, în politica măreață a partidului nostru. Sute de cetățeni aflați în fața circumscripției electorale nr. 1 din sectorul 3 București au exprimat cu deosebită însuflețire stima și dragostea de care se bucură conducătorii partidului și statului nostru.

AL VOINȚEI FERME, ÎN SOCIALISM!

Rezultatul deplin unanim al alegerilor desfășurate în circumscripția în care a candidat tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă o manifestare plenară și deschisă a aderiunii totale față de politica promovată de conducătorul partidului și statului nostru. În această circumscripție s-au prezentat toți cei 30 974 alegători înscriși în listele electorale și absolut toți alegătorii și-au dat votul pentru secretarul general al C.C. al P.C.R.

Socialismul a devenit stăpîn în orașele și satele României, desferecînd energia, talentul și capacitatea creatoare a întregului nostru popor. Votînd pentru candidații Frontului Unității Socialiste, alegătorii și-au dat votul propriului program de muncă și prosperitate.

Duminică, 2 martie, cetățenii României și-au spus răspicat cuvîntul, înmănunchind suflarea întregii națiuni, dragostea și adeziunea pentru politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român, demnitatea și optimismul unei națiuni harnice, stăpînă la ea acasă, mîndră de înfăptuirile născute prin gîndul și fapta milioanelor de oameni ai muncii.

Cele 13 543 499 voturi acordate candidaților Frontului Unității Socialiste reprezintă 99,75 la sută din numărul total al votanților, o pildă memorabilă a unității de gînduri, fapte și voință, în ființa unui întreg popor. Campania electorală a prilejuit o amplă confruntare de păreri asupra activității desfășurate în toate domeniile, iar prezența în secțiile de votare a unui număr impresionant de alegă-

tori a transformat marea sărbătoare de la 2 martie într-un colocviu al muncii și bucuriei, într-un simbol al împlinirilor prezente și viitoare.

Am votat pentru bunăstarea și civilizația poporului român. Pentru liniștea și viitorul prosper al familiilor noastre. Pentru afirmarea largă a personalității fiecărui cetățean.

La 2 martie, cetățenii României și-au reafirmat încrederea și sprijinul față de politica internă și externă marxist-leninistă a partidului nostru, deplina aderiune pentru programul constructiv stabilit la Congresul al IX-lea și în cadrul Conferinței Naționale a P.C.R. Sîntem contemporanii și făuritorii unei istorii conștiente, inițiată și condusă cu o rigurozitate matematică prin forța și înțelepciunea unui partid, plămădit din ființa unui întreg popor. Viitorul luminos și larga amplitudine a metodelor de perfecționare a societății noastre reprezintă pentru noi toți o certitudine. Un adevăr de necontestat, dovedit prin fapte, concretizat în temeliile de oțel ale patriei, prefigurat în vastul program pe care Frontul Unității Socialiste l-a prezentat în fața alegătorilor. **În viitorul cincinal** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare electorală din Piața Palatului — **țara noastră va obține un volum al producției materiale mai mare decît cel realizat în întreaga perioadă a primelor trei cincinale.** O ascensiune îndrăzneață spre culmile progresului și civilizației, cimentată prin votul unanim acordat candidaților Frontului Unității Socialiste. O nouă etapă în istoria dinamică a României contemporane, anticipată în zilele prezentului prin largul program pentru continua dezvoltare a economiei, prin perfecționarea organizării sociale și de stat, a legislației țării, a lărgirii și adîncirii democrației socialiste, teren fertil în declanșarea întregului potențial creator al poporului român.

Am votat pentru independență neștirbită și suveranitatea desăvîrșită a României, hotărîți de a face zid în jurul cuceririlor revo-

Au votat tineri și bătrîni, aprobînd în unanimitate un program al muncii libere, al democrației și energiei creatoare, simbol pentru tinerețea și îndrăzneala întregului popor.

Prezenți în circumscripțiile electorale, reporterii noștri vă înfățișează și aceste cîteva imagini, desprinse dintr-o secție de votare mai puțin obișnuită: radiostația Direcției navigației civile Constanța. Rîndurile care urmează consemnează desfășurarea alegerilor pe navele românești, călătoare pe mările și oceanele lumii, citind din radiotelegramele recepționate la Constanța.

Transmisie de pe vasul ROMAN: «Rezultatele alegerilor bistop candidat M.A.N. circumscripția Constantza sud ing. Ivanov Petre voturi pentru 22, contra nimic.

«MAMAIA» Ora 07.00 muzica și voie buna, entuziasm pe toata nava. Votam pentru prima data spun tinerii UTC-isti of. 3 NEMES VASILE, marinarul NICOLAESCU MIHAI si of. 2 rtg. DAMIAN MARIN.

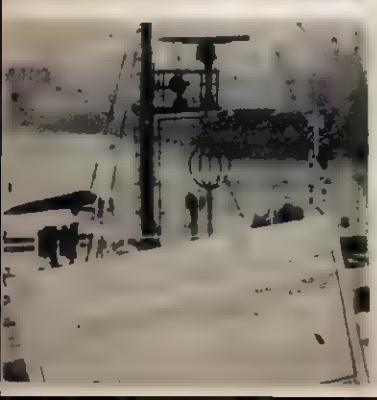

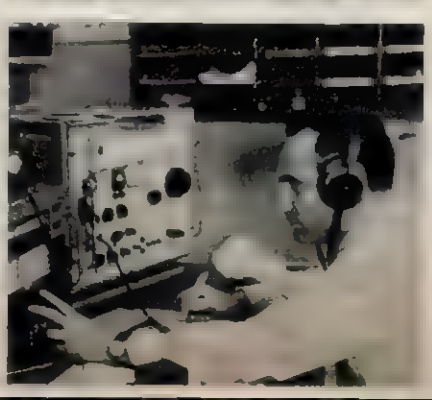

Un legămînt solemn pentru apărarea integrității statului nostru, garanție a libertății, independenței și suveranității naționale a României socialiste.

O zi de bucurie și veselie pentru pacea și prosperitatea generațiilor de mîine.

luționare ale poporului nostru. Mandatul acordat reprezentanților Frontului Unității Socialiste a reafirmat încrederea maselor de cetățeni în politica Partidului Comunist Român, concretizată în dezvoltarea colaborării și prieteniei frățești cu toate țările socialiste, în acțiunea permanentă pentru consolidarea sistemului mondial socialist, pentru întărirea marelui front antiimperialist. Am votat sprijinind politica perseverentă de colaborare cu toate țările lumii, în spiritul celor mai nobile cauze ale umanității și în lumina principiilor strictei respectări a independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne.

Am ales pe cei mai harnici și înțelepți dintre noi, cu deplin asentiment și cu înaltă răspundere civică, mîndri de înfăptuirile trecutului, conștienți de viitorul măreț al patriei.

Știm: peste cinci, peste zece ani vom fi mai puternici, mai bogați, mai fericiți. Dragostea nețărmurită pentru patria socialistă, înaltul patriotism al poporului nostru, încrederea în conducerea Partidului Comunist Român reprezintă principala chezășie a biruinței. Chezășie care întîlnește munca noastră creatoare, munca de fiecare zi, cu care îndată după alegeri, suflecîndu-ne mînecile și ascuțindu-ne ideile, am confirmat și subliniat rezultatul lor.

Amploarea participării la vot a demonstrat încă din zorii zilei unitatea de voință și fapte a unui întreg popor.

«BAIA MARE» Votam impreuna departe de patrie, afara pe mare vintul puternic, marinarii rind pe rind trec prin fața urnei au mai ramas doar carturile traiasca victoria in alegeri.

«CARPATI»: Transmite mineralierul CARPATI stop Navigam in apele Oceanului Atlantic în punctul latitudine 55,02 Nord Longitudine 06,22 Est. Intregul echipaj compus din 48 membri se afla in fața urnei de vot instalată in careul mare al navei stop.

«PETROSENI». Întregul echipaj în număr de 49 persoane si-au facut datoria de alegatori, votind pentru candidatul FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE.

«PREDEAL». Echipajul navei PREDEAL in drum spre țara în apropierea insulei MAURICIU din Oceanul Indian de sud a intimpinat ziua alegerilor cu frumoase succese în realizarea planului de transport și întreținere a navei stop Azi 2 MARTIE pînă la orele 10 local echipajul navei s-a prezentat în procent de sută la sută în fața urnei de votare stop.

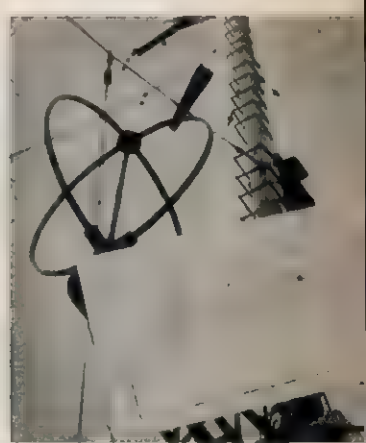

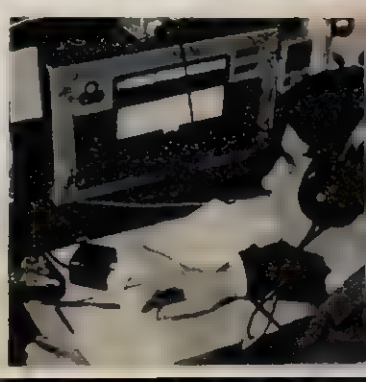

reportaj de Mihai HETCO
fotografii
de Eugen IAROVICI

SUGESTII PENTRU UN NOU ÎNSEMN HERALDIC

Cine știe dacă Mediașul n-a născut deja o nouă Margot Fonteyn... (Casa de cultură din localitate; antrenament la bară.)

Există o tiranie a definițiilor. Cîteodată, datorită comodității de gîndire, acceptăm, după prima impresie, un lucru, îl etichetăm și-l trecem în rîndul adevărurilor imuabile. Liniștiți, apelăm cu mare siguranță la el, ori de cîte ori găsim că este necesar. Ca să ieșim din această inerție este nevoie de o evidență care să anuleze adînc înrădăcinata părere, este nevoie de șocul realității, singurul criteriu care merită încredere deplină.

Am resimțit din plin acest șoc, această demonstrație totală pe care numai realitatea o poate opera, întîlnindu-mă cu Mediașul, altul decît cel cunoscut mie. Desele încrucișări de drumuri (cele de demult, încununate cu aura «vacanței mari», și cele de acum, cu febrila căutare a «subiectelor»...) îmi permiteau să-i trec doar superficial în revistă panorama. Impresia veche se păstra cu îndărătnicie: Mediaș, orășel transilvănean, Mediaș, cetate cu ziduri seculare, pierdută între dealuri cu vii faimoase, Mediaș, molcomă și patriarhală așezare, aidoma Tîrnavei care o străbate... Am asociat dintotdeauna acest oraș cu tihna și bună-cuviința, dar și cu o anume rutină care parcă excludea, o dată pentru totdeauna, noutatea violentă, reținînd gelos, pentru sine, o familiaritate fără surprize.

Dacă din fuga trenului, cu minutul reglementar de oprire în Mediaș, imaginea sentimentală amenință să se perpetueze, este, fără-ndoială, vina terenului accidentat ce nu restituie observatorului avid (dar superficial...) decît țîșnirea spre înălțimi a două-trei turnuri seculare.

Pentru a simți pulsul contemporaneității, pentru a te convinge (și entuziasma mai apoi...) de noua viață care pulsează în seculara urbe, transfigurînd-o, în fine, pentru a asista emoționat la perfecta fuziune operată aici de tradiție și prezent dinamic, un popas mai îndelungat se impune. Revelația este pe măsura așteptărilor.

ÎNTÎLNIRE CU ISTORIA

Paradoxal, dar pornind să investighezi prezentul acestui oraș, fără-ndoială unul dintre cele mai dinamice, raportat la mărimea sa, nu poți face abstracție de trecutul său, vizibil de altfel mai peste tot. Ar fi și o impietate. Să nu uităm că în urmă cu doi ani Mediașul sărbătorea 700 ani de la prima sa atestare istorică. Vechea așezare românească primea omagiul și confirmarea importanței sale: înalte distincții și calitatea de municipiu. Mediaș, oraș adăpostind 22 de bresle, Mediaș, oraș medieval, strîns în succesive ziduri de apărare, cu istorie tumultuoasă și nu de puține ori tragică, își poate permite o orgolioasă rememorare. Prezența sa dinamică, cei 50 000 locuitori ai săi, precum și cele 15 întreprinderi republicane, care au dat orașului o nouă dimensiune și noi orizonturi, fac parcă și mai prețioasă această noblețe multiseculară.

În orașul de pe Tîrnavă, domnii Moldovei și Munteniei își găseau adăpost sau alianță. La 1476 descinde aici Vlad Țepeș, iar la 1529 Petru Rareș. Aventurierului venețian Aloisio Gritti, orașul avea să-i fie fatal: năzuind la tronul Ungariei, trimisul lui Soliman I este prins și decapitat

la 1534 în piața mare a Mediașului. Ecourile luptelor victorioase duse de Mihai Viteazul stîrnesc rezonanțe puternice și aici, ca peste un secol, în 1705, orașul să sufere efectiv de pe urmele războaielor, cînd tunurile curuților dărîmă o parte a zidurilor. La 1848 orașul înființează gărzi naționale iar cîteva decenii mai tîrziu se semnalează primele acțiuni sociale cu scop revendicativ. Tradiția breslelor, care au dat dintotdeauna Mediașului un caracter meșteșugăresc și,în ultimul secol, muncitoresc, își spune cuvîntul, orașul fiind proiectat de la început în viitoarea luptelor revoluționare. La 1 mai 1922, muncitorii români, germani, maghiari organizează demonstrații revendicînd opt ore de lucru, sufragiu universal etc. Grevele (cea generală , de pildă, din 1936, care a durat trei săptămîni) se succed în toată perioada interbelică, culminînd în timpul celui de-al doilea război mondial cu organizarea unei puternice rezistențe antifasciste, sub conducerea Partidului Comunist Român. Eliberarea găsește Mediașul într-o stare dezolantă. Vechiul oraș, cu ziduri și biserici în ruine, cu un firav nucleu de ceea ce, cu foarte mare indulgență s-ar putea numi «viață modernă», și cele cîteva întreprinderi pe care ravagiile războiului își lăsaseră amprenta, decădea la o stare semirurală, accentuată fără îndoială de lipsa aproape completă a canalizării și a precarității aprovizionării cu energie electrică. Un singur element se găsea din abundență la Mediaș: gazul metan, folosit exclusiv drept combustibil căruia nimeni nu-i prevedea viitoarea ascensiune... Fără îndoială, nu era un lucru rău că în Mediaș — dacă nu exista industrie, dacă civilizația întîrzia să se arate, mulțumindu-se parcă cu vetustele și (datorită absenței oricărei preocupări de restaurare...) dărăpănatele-i reprezentări — nu îți era frig iarna. Doar că arderea aceasta nu antrena după sine nici o schimbare structurală. Mediașul și ținutul

(Continuare în pag. 12)

«Turnul trîmbițașilor» domină de cîteva secole policromul conglomerat mediașean...

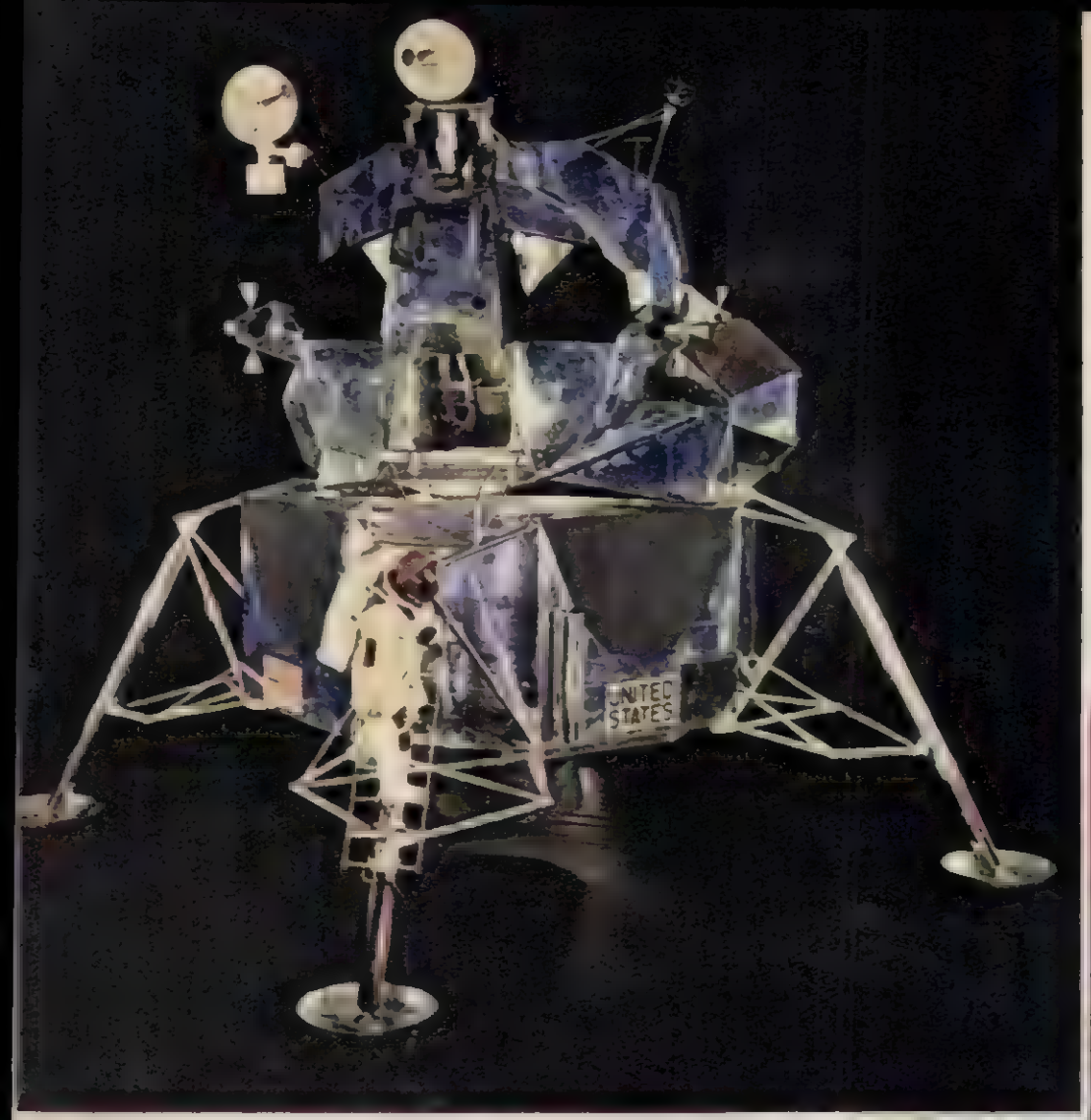

Iată LEM-ul care urmează, conform programului cosmic american, să depună în curînd doi astronauți pe Lună. S-a spus că el se aseamănă cu o sculptură de Picasso. Judecați singuri.

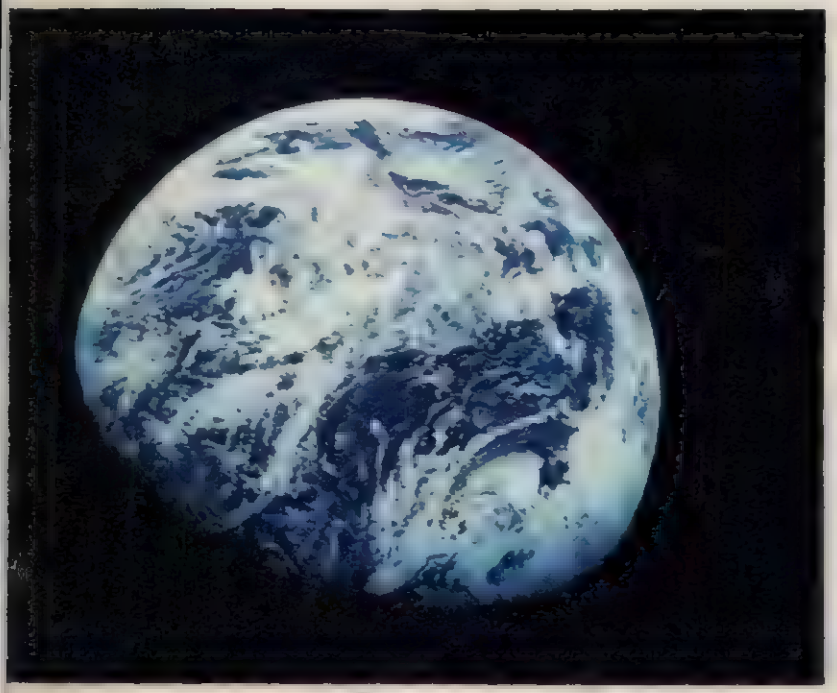

Terra apare din depărtări ca o planetă albastră. Întinsul oceanelor și broderia delicată a pînzelor de nori fac uscatul să treacă oarecum pe planul al doilea, deși în fotografie și el își face simțită timid orezența. Distingem (sus) coastele sud-americane ale Pacificului.

Una dintre fotografiile craterului Langrenus, aduse pe Pămînt de «Apollo-8», care a provocat vii discuții în cercurile științifice. În centru se ridică un pisc, în timp ce pereții interiori ai uriașului crater se structurează în terase, formînd un straniu amfiteatru selenar.
Studiindu-se asemenea fotografii s-a ajuns la concluzia că Langrenus s-a produs în urma unei explozii; ba chiar unii specialiști au afirmat că găsesc o deplină similitudine între forma și aspectul acestui crater și cel produs în 1944 de explozia unui depozit subteran de muniții din apropiere de Fauld, Anglia.

LUNA LA EA ACASĂ

La capătul fantasticului său raid circumlunar, capsula «Apollo-8» se odihnește în apele Pacificului, lîngă insulele Hawaii. Peste cîteva momente astronauții se vor afla pe vasul «Yorktown». Pentru ei, «din nou pe Pămînt» a însemnat așadar... din nou pe ocean

«Luna, satelitul natural al Pămîntului, situat la o distanță medie de 384 000 km de el. Diametrul ei este de 3 476 km (0,27 din diametrul Pămîntului), masa sa este cît 1/81,3 din masa Pămîntului, iar densitatea medie este de...» etc., etc. Iată ce aflăm din Dicționarul enciclopedic român. Un limbaj sec și precis, așa cum îi șade bine oricărei enciclopedii.

Iar poetul ne spune:

Peste vîrfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.
Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemîngîiet
Îndulcind cu dor de moarte.

Luna în cele două ipostaze — obiect de cercetare științifică și izvor de inspirație poetică — o simțim astăzi mai aproape ca oricînd. Pe drumul deschis de Iuri Gagarin pășesc noi și noi exploratori ai cosmosului, apropiind tot mai mult clipa cînd Luna va deveni primul punct de oprire pe magistrala care duce spre Necunoscutul altor lumi.

Este poate un semn al timpului că azi poezia și știința își dau mîna, într-o înțele-

gere mai largă, de neimaginat în trecut, a ceea ce înseamnă vecina noastră cosmică. Borman, Anders și Lovell contemplau cu *un fior de admirație poetică*, de pe «cărarea» lor circumlunară, un straniu «răsărit de Pămînt», nemaivăzut de nici un alt muritor pînă la ei.

Cît despre poeți, deși nu avem de fel calitatea de a vorbi în numele lor, nu credem totuși hazardată afirmația că nici ei nu sînt străini astăzi de problemele pur *științifice*. Mai concret, că în aceste zile îi preocupă la fel ca și pe restul muritorilor expediția «Apollo» și asaltul «împotriva» Lunii. Și tot în acest cadru nu considerăm o pură întîmplare faptul că faimosul modul lunar, *LEM-ul*, predestinat să servească drept *prim* vehicul exploratorilor Selenei, a fost comparat cu o sculptură de Picasso.

În paginile de față ne propunem să înfățișăm cititorilor noștri cîteva imagini «lunare», cărora experiența «Apollo-9» (în curs de desfășurare la data apariției materialului) le conferă o arzătoare actualitate. Unele dintre fotografiile color apar pentru prima dată în presa românească.

Așadar... spre Lună. Spre astrul pe care poetul romantic o vedea deasupra turlei ca un punct pe i, și pe care oamenii zilelor noastre, nerenunțînd — sperăm — la încărcătura afectivă tradițională, au învățat s-o privească și *alt fel*. Căci în urechile lor răsună impasibil glasul tehnicianului de la rampa de lansare: 5... 4... 3... 2... 1... 0.

L. NIȚESCU

Modulul lunar, cu «labele» strînse, este situat în vîrful celei de-a treia trepte a rachetei Saturn-V.

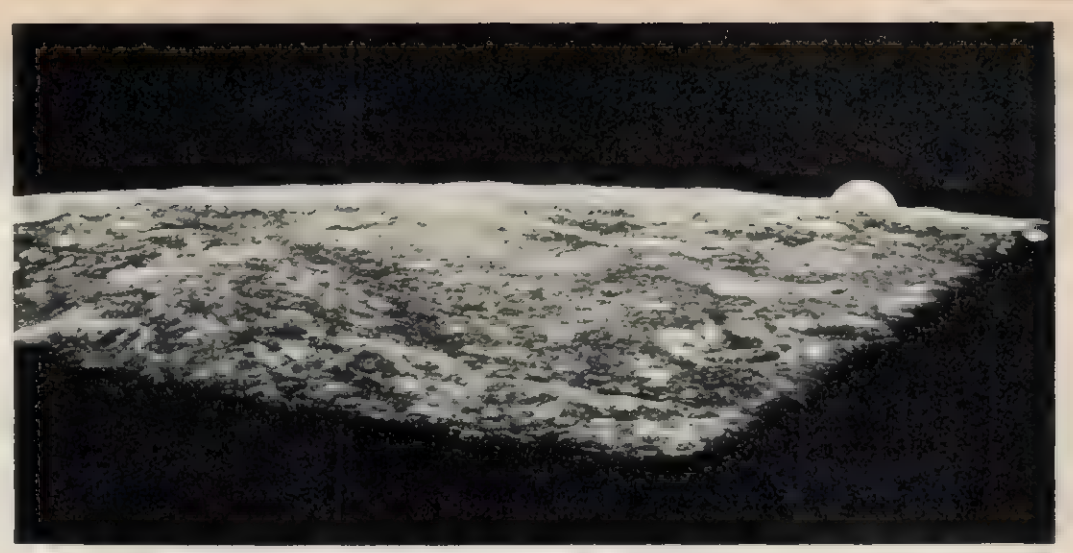

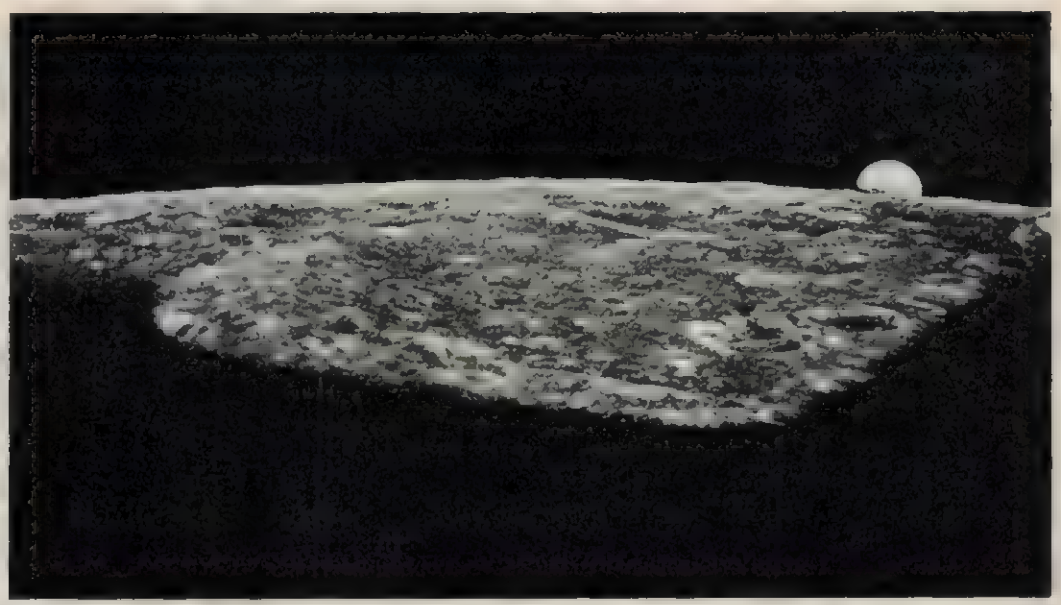

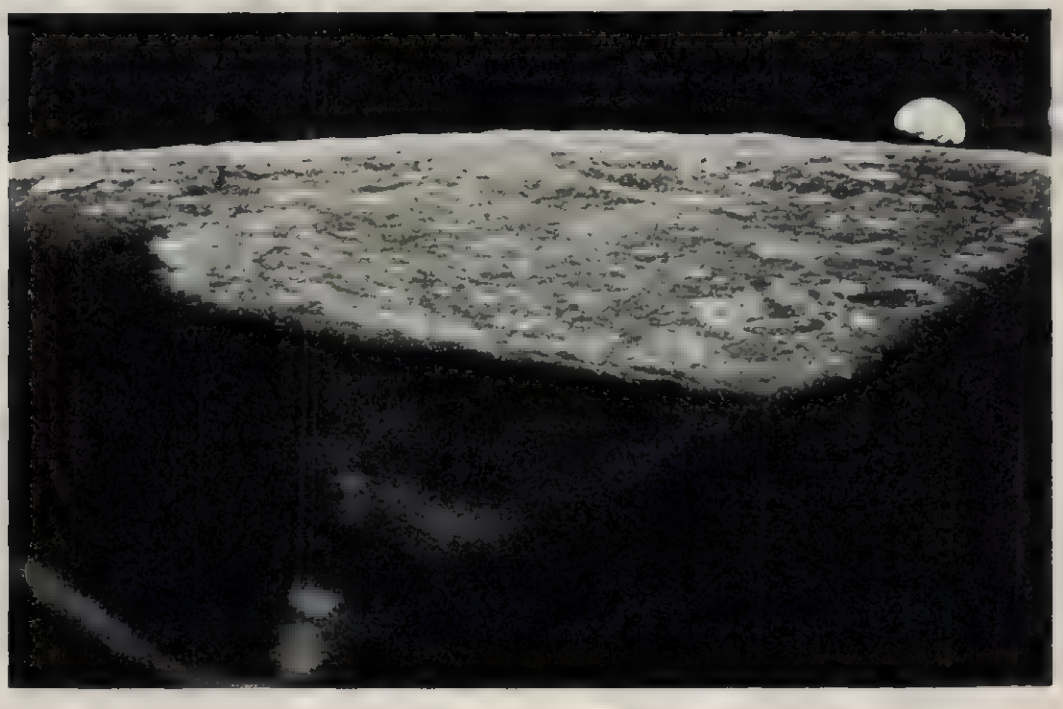

Răsare... Pămîntul pe Lună. Ce vor gîndi, peste ani, astronauții și astronautele care vor privi de la stația lor lunară un asemenea răsărit? Îi va îndemna la visare, la lirism... sau doar la simple observații astronomice? Să sperăm că *acolo* serile cu Pămînt nu vor fi nici ele lipsite de acel fior tainic care ne cuprinde, pe bătrîna noastră planetă, cînd contemplăm luna plină.

teatru

„IERTAREA" *(la Teatrul Mic)*

de Sanda FAUR

...Trei oameni însinguraţi se întîlnesc, noaptea tîrziu, într-o staţie de tramvai (Eugenia Popovici, Leopoldina Bălănuţă, Dumitru Furdui în «Iertarea»).

Să nu ne lăsăm înşelaţi de titlul blînd şi creştinesc al piesei lui Băieşu. Iertarea nu e cu putinţă — ne spune autorul — nu e cu putinţă atunci cînd răul e săvîrşit cu luciditate cu premeditare. Şi nu poate fi acordată graţie păminteană nici binelui înfăptuit cu sila, împotriva voinţei individului, binelui ce striveşte — cu sau fără voie — libertatea interioară a omului şi ucide ultima fărîmă de personalitate. Are dreptate Băieşu cînd se explică în «program»: piesa aceasta care nu iartă neomenia e o piesă despre oameni.

Toate acestea ne sînt comunicate cu un fior al tragicului pe care puţini l-ar fi putut banui la un scriitor cu vocaţia umorului ca Băieşu. Timp de aproape trei ceasuri, «Iertarea» — cu de fapt două personaje străniu dimensionate psihic — te ţine strîns în mînă, te uimeşte, te deconcertează, te nelinişteşte, te răscoleşte, ca să teaducă pînă la urmă exact acolo unde doreşte autorul. La neîndurare. Băieşu poartă de mult în el povestea aceasta, a mai istorisit-o grăbit într-o nuvelă mai veche a sa, «Acceleratorul». Tot ce era acolo aglomerare epică pe orizontală a fost epurat fără milă, piesa rămîne acum o incursiune în adîncurile, abisale uneori, ale unor psihologii fie traumatizate de o întîmplare tragică (o nedreaptă detenţiune), fie deformate de aşa-zise «principii», nu mai puţin dezumanizante (în numele cărora Lia l-a denunţat cîndva pe colegul ei de studenţie, George). Monoloage lungi te conduc prin hăţişul acestor suflete ciudate şi nu poţi să nu recunoşti că fără o mînă regizorală foarte sigură, fără o ştiinţă a portretizării scenice, fără capacitatea de a doza ritmurile, pulsaţiile acţiunii, piesa ar fi ajuns mult mai greu şi poate denaturată la spectator. Seara aceasta de bun teatru psihologic i-o datorăm în egală măsură regizorului Ion Cojar şi gratitudinea noastră se cuvine a-i fi adresată din capul locului.

Cine l-a văzut pe Dumitru Furdui în acel tragic «one man show» gogolian, «Jurnalul unui nebun», putea bănui că pentru rolul lui George alegerea regizorului se va îndrepta direct spre el. Nu pentru că ar fi distribuţia cea mai la îndemînă şi mai verificată, ci pentru că realmente puţini actori ştiu, ca Furdui, să se instaleze atît de confortabil pe muchia tăioasă dintre normal şi patologic, să arate cît e de vecină disperarea cu nebunia, puţini ştiu ca el să scoată fiorul omenesc autentic la un personaj care frizează cazul clinic. Pleci de la spectacol ştiind că George a fugit în pădure şi şi-a oferit, nebuneşte, pieptul dezgolit lupilor, l-ai ascultat teoria demenţială asupra «acceleratorului», descoperit de el (mecanism psihic care îl izolează de lume şi dă timpului alte dimensiuni decît cele reale), ai cunoscut prietenia ciudată a lui George cu un greiere şi o pisică, l-ai văzut opunîndu-se feroce eforturilor Liei de a-l «salva», de a-l însănătoşi, şi totuşi păstrezi convingerea că ambiguitatea personajului nu a fost alterată nici o clipă. Nebunia e material de studiu clinic, nu pretext de exhibiţie scenică, aici interesa evoluţia unui psihic traumatizat, cauzele sociale ale traumatismului, şi nu spectaculosul în sine al unei dereglări nevrotice. Cojar l-a ţinut tot timpul pe Dumitru Furdui în picioare pe acel subţire fir de sîrmă legat între două acoperişuri înalte, nu l-a lăsat să alunece în jos nici o clipă, iar Furdui a făcut acolo salturi de artist, nu de acrobat, a trăit o dramă reală, drama alienării, a împăcării cu însingurarea, drama refuzului de a trăi o existenţă falsă.

Faţă în faţă cu Lia Pogonat, Leopoldina Bălănuţă a trebuit să dea răspunsuri limpezi unor întrebări tulburi: este această Lia o forţă demoniacă, o întruchipare a răului, ori un soi de fanatic de tip iacobin care crede orbeşte în chemarea sa justiţiar-politică? Are ea cu adevărat o rară capacitate de devoţiune (se căsătoreşte cu un orb, se hotărăşte să-l însănătoşească pe George) sau săvîrşeşte toate aceste acte de misionară numai pentru a-şi potoli orgoliul nemăsurat, pentru a afla pînă unde o pot duce puterile? Impresia mea e că Băieşu nu şi-a conceput personajul doar pe una din aceste dimensiuni, că a urmărit să aducă în piesă toate ipostazele posibile ale unei astfel de psihologii, la rîndul ei alienate. Dar Leopoldina Bălănuţă a optat, se pare, doar pentru una din faţetele personajului: fanatismul ei este rău, binele pe care ea îl face duce la rău, forţa ei e, uneori, lucid destructivă. Pe scenă, Lia are, temperamental, vocaţie de călău — chiar dacă, să zicem, intenţiile îi sînt, din punctul ei de vedere, binevoitoare. Lia Leopoldinei Bălănuţă nu crede decît în adevărul ei, e gata să facă crime în numele lui, şi le şi face cu conştiinţa liniştită. Firească, actriţa formulează această *posibilitate* de interpretare a rolului cu excelente, inatacabile mijloace artistice; gestul, vorba, mişcarea îi sînt uneori tăioase şi de o răceală de gheaţă care-ţi strecoară fiori. Luminile lui Titi Constantinescu îi transformă uneori chipul într-o mască de ceară cu umbre negre în loc de ochi, cu umbre negre ce-i încremenesc pe faţă. Vinovat de drama lui George, de ratarea, de alienarea lui, este acest personaj structural diabolic şi nu principiile în numele şi în spatele cărora el a acţionat — spune pînă la urmă spectacolul lui Ion Cojar.

Există în piesa lui Băieşu un personaj ce mi s-a părut născut din cea mai dezinteresată iubire, din cea mai pură voluptate scriitoricească, un personaj pe care nu-l cereau, de fapt, nici acţiunea, nici relaţiile dintre eroi, nici măcar momentul respectiv, un personaj căruia l-aş fi spus gratuit dacă nu m-aş fi temut să nu-l ating cu sonoritatea zgîrietoare a acestui cuvînt. Personajul acesta — o bătrînică volubilă şi insomniacă, ce se plimbă noaptea cu tramvaiul să-i treacă de urît — apare doar în actul I, îşi spune monologul şi dispare: e de ajuns ca Eugenia Popovici să scrie, cu vocea ei micuţă, legănată, cu nesfîrşita ei candoare interioară cu dulceaţa neasemuită a gesturilor, a privirilor ei, o pagină de strălucită antologie scenică. În faţa unui asemenea moment de teatru te cuprinde iar acel simţămînt de adîncă recunoştinţă omenească faţă de artă, acea recunoştinţă care ne face să ne reîntoarcem mereu la ea, credincioşi, păcătoşi, chiar dacă vreodată ne-am simţit traşi pe sfoară...

SUGESTII PENTRU UN NOU ÎNSEMN HERALDIC

înconjurător aflîndu-se în situaţia paradoxală de a dispune de toate atuurile morale şi fizice, ca să zic aşa, ale industrializării şi-a fi incapabile să le pună-n mişcare: o tradiţie meşteşugărească de prim ordin şi un combustibil cu calităţi extraordinare. A fost necesar ca socialismul să declanşeze şi pe acest perimetru un vast proces de înnoire, a fost necesar ca industria, cu tot ce cuprinde această noţiune, progres, civilizaţie, să-şi anunţe prezenţa... Cum a reacţionat vechiul Mediaş? Din turnul înclinat, acoperit cu ţiglă smălţuită policrom, al bisericii Sf. Margareta, oraşul îşi dezvăluie noua zestre. Peste Tîrnavă, un întreg cartier nou a crescut în cîţiva ani. Din turnurile sau de pe zidul care odinioară încadra vechea intrare în cetate, ţi se relevă masivele clădiri ale «Vitrometanului» sau «Emailului roşu». O casă din piaţă, cu faţada ritmată prin pilaştri şi cornişe baroce, cu ferestrele parterului acoperite de grilaje cu motive florale, se învecinează cu clădiri de o arhitectură modernă şi funcţională...

Cum a reacţionat vechiul Mediaş în faţa impetuozităţii industriei?

A fost o logodnă mult aşteptată, a fost confirmarea supremă a unei mari vocaţii.

CÎTEVA TITLURI DE GLORIE...

În 1938 la Mediaş existau 9 întreprinderi industriale (folosesc termenul «întreprinderi» pentru a le înnobila imaginea, de fapt fiind vorba de cîteva ateliere de sticlărie, o fabrică de biciclete, de geamuri etc.). În prezent, municipiul posedă 21 întreprinderi, dintre care 15 de interes republican. Valoarea producţiei-marfă va fi în acest an de aproximativ 3 miliarde lei... Dau aceste cifre, fiindcă am sentimentul că laconismul lor posedă forţă de convingere mai mare decît comentariul cel mai inspirat. Mediaşul, Mediaşul agrarian, cunoscut numai prin celebrele pivniţe ale lui Ambrozie, în care licoarea vinurilor de Tîrnave căpăta tărie şi vechime, a ajuns în aproximativ două decenii nu numai să cunoască industria dar să şi cîştige galoane în cursa industrializării, titluri de invidiat. «Vitrometanul», întreprinderea cea mai caracteristică, cred, a oraşului, produce aproximativ 1 200 articole de sticlărie.

În 1922, cînd a fost înfiinţată, se prezenta sub atrăgătoarea formă a cîtorva... barăci în care o mînă de oameni, sub focul neiertător al verii sau al frigului ce pătrundea peste tot în şubreda îngheţare de lemn, creau minunile transparente şi fragile. Astăzi, talentul perpetuat prin secole al meşteşenilor şi-a găsit confirmarea. Noul «Vitrometan», complet reutilat şi în continuă dezvoltare, produce, graţie celor 3 200 de lucrători ai săi, pocale graţioase («pahare» ar fi prea banal...) de-o delicateţe de petală, candelabre demne de festinurile celor 1 001 de nopţi.

...Am fost martorul emoţionat al clipei cînd braţul, deopotrivă de puternic şi agil al sticlarului, culege în vîrful tijei metalice para incandescentă de sticlă. Mişcări de o precizie micronică, o întreagă «gestică», un adevărat ritual care cere ani şi ani de ucenicie sînt finalizate în

Tandreţe...

Mediaşul agrarian ţine din cînd în cînd la rememorări nostalgice. Să recunoaştem că apariţia, uşor vetustă, nu-i lipsită de farmec.

transparente potire ce n-au întîrziat să cucerească lumea. «Vitrometan» exportă în ţări ca S.U.A., Anglia, Franţa, R.F.G., Austria, avînd contracte cu unii dintre aceşti beneficiari de mai bine de 15 ani, cum cu nedisimulată mîndrie ţine să precizeze directorul fabricii, Emil Bărbat.

— Lucrătorii noştri sînt adevăraţi artişti. A modela sticla, a încrusta flori ca filigranul, cere nu numai aplicaţie şi muncă, ci şi talent...

Cu adevărat, mîinile harnice ale muncitorilor de-aici valorează aur.

«Emailul roşu», cea mai mare fabrică de produse emailate din ţară, avea la înfiinţare, în 1921, 480 lucrători. De la fosta întreprindere «Westen», care producea 1 540 tone vase emailate în 1938, la producţia de 14 112 tone cît se vor realiza în acest an, distanţa este semnificativă. Este distanţa de la manufactură la productivitate şi eficienţă, de la produsul rudimentar la cel lansat pe piaţă după investigaţii atente, pentru a se cunoaşte gustul şi preferinţele consumatorului.

Cele 133 milioane, alocate începînd din 1966 pentru modernizarea fabricii, încep să-şi facă efectul: o nouă secţie de email, dotată cu cinci linii, emailare mecanică, cuptoare-tunel etc.

Peste 3 000 de muncitori medişeni asigură, practic, întreaga producţie de vase emailate româneşti, creînd totodată mari disponibilităţi de export. Amănunt simpatic, anual aici se produc, de asemenea, circa... 130 000 cărucioare pentru copii.

Şi alte întreprinderi din oraş cunosc o dezvoltare pe măsură.

Uzina «Automecanica» a trecut la producţia de caroserii, Fabrica de geamuri şi-a mărit considerabil sortimentele şi

calitatea produselor. La fel uzinele textile «Tîrnava» și «Salconserv». Pe întregul oraș, în 1969 valoarea producției marfă va fi cu 55% mai mare decît în 1965,iar productivitatea muncii va crește în același interval de timp cu 40%. Orașul Mediaș beneficiază în actualul cincinal de investiții ce se ridică la aproximativ 520 milioane lei.

Un institut («Chimigaz»), înființat la Mediaș în 1955 întreprinde de ani de zile studii sistematice asupra chimizării cît mai complete a acestui element. De aici, de la Mediaș, iradiază pe întregul teritoriu național rezultatele cercetărilor celor 450 de ingineri și tehnicieni.

IN HONOREM BACCHI...

Numai pentru motivul că însemnul heraldic al orașului îl reclamă (pe fond albastru, o mînă întinsă, ținînd între degetul mare și arătător o viță de vie, împodobită cu trei ciorchini roșii) și tot ar trebui să amintesc despre vechea faimă a podgoriilor Mediașului. E sigur că dealurile calcaroase din jur, soarele verii și curgerea leneșă a Tîrnavei ascund secretul făcător de licori unice. Pentru că, cu riscul de a fi considerat iremediabil «local-patriot», consider (și nu numai eu, ci oameni competenți în materie, în fine, specialiști...) Rieslingul de Tîrnave imbatabil în galeria și așa faimoasă a vinurilor românești. Și zicînd «Tîrnave», mă gîndesc deopotrivă la Mediaș, Ațel, Richiș, Biertan, Axente Sever, și mai departe, Tîrnăveni, Blaj, Crăciunel.

În celebrele pivnițe din Mediaș mi-a fost dat să cunosc o altă componentă a vieții locale, cea a dragostei pentru nobila viță de vie. Ceea ce nu trebuie confundat cu excesiva ei preamărire... Necontenit mărite, pivnițele (depozitare și recondiționare) pot «suporta» actualmente 140 vagoane de vin.

Își dau întîlnire aici regele Riesling și Fetească de Tîrnave, Traminerul și Neuburgerul. Medaliile de aur,cu care diversele concursuri internaționale au onorat podgoriile locale, ar necesita o trecere în revistă, obositoare pentru cititor. Anual pleacă de aici circa 200 vagoane în toate colțurile lumii. În fizionomia maistrului pivnicer Hermann Hocher am regăsit ceva din jovialitatea și fastuozitatea unor anumite personaje flamande... Și mi-am mai amintit o dată de extraordinara fecunditate a teritoriilor peste care tronează de șapte ori centenara «civitas Mediensis»...

DISCUȚIE DESPRE NONFIGURATIV...

— Vă rog să-mi permiteți, dar înainte de a afirma cu atîta tărie un lucru trebuie să prezentați argumente pe măsură...

Sincer să fiu, ale mele îmi erau suficiente (opacitate și lipsă de interes pentru plastică,de care mă rușinez...),dar tînărul nostru conlocutor ținea cu tot dinadinsul să-și afirme și să ne convingă de niște «realități». Personal, nu m-a convins de victoria nonfiguративului (și încă o dată îmi recunosc, cu rușine, incompetența și spiritul retrograd în materie) dar am avut revelația unor oameni foarte informați, punînd pasiune în tot ce fac, de o cultură invidiabilă, «la zi», cum, după părerea mea, găsești mai rar în București (printre tineri, mai ales...). Am avut revelația și confirmarea unui climat de adevărată efervescență intelectuală, care la urma-urmei n-ar trebui să mire într-un oraș al cărui nume este legat de un Axente Sever, Stephan Ludwig Roth sau Ștefan Moldovan, eroii de la 1848. În Mediaș au trăit și creat poetul Christian Schaesaeus, autorul cunoscutului poem istoric «Ruinae Pannonicae»și savantul Iacob Piso, prieten al cunoscutului umanist Erasmus din Rotterdam.

În dorința lor fierbinte de a demonstra noblețea de sînge și de spirit a poporului nostru, cronicarii Miron Costin și Constantin Cantacuzino-stolnicul s-au aplecat și asupra operei «Origines et occasus Transsylvanorum» a istoricului mediețean Laurențiu Toppeltin. În fond, ce dovezi mai grăitoare despre sensibilitatea și aspirația spre construcția, dacă se poate definitivă, a locuitorilor acestei urbe, decît cutare galerie în stil renascentist a unor vechi clădiri mediețene, corul și absida bisericii Sf. Margareta, potirele sculptate în spiritul unui gotic tîrziu (prefigurare a unei munci rafinate, ce avea să strălucească deplin peste cîteva secole...?), ancadramentul mănăstirii Franciscanilor, în fine, străzile și zidurile impunătoare. Tradiția de cultură

▲ **Flori de sticlă la proporții industriale. Transparențe și fragilități călătorite-n toată lumea. «Vitrometanul» își onorează cum se cuvine faima...**

Vă rugăm să ne credeți pe cuvînt: zecile de budane ale «Vinalcoolului»-Mediaș conțin o licoare demnă de luat în considerare...

a acestui oraș s-a perpetuat și a căpătat în timpurile noastre noi semnificații. Unui indice demografic în continuă creștere (1910: 8 626 locuitori; 1930: 15 505; 1941:19 907; 1948: 23 247; 1968:51 000),care în ultimele două decenii a făcut un adevărat salt, populația dublîndu-se și mai bine, grație pătrunderii masive a industriei și a vieții civilizate pe care ea o impune pretutindeni, s-a adăugat un «asalt» spre cultură pe măsură. Importante fonduri alocate de stat asigură locuitorilor orașului, celor 9 000 de tineri, în special, condiții de studii optime. Liceele, școlile profesionale, școlile tehnice, pentru care s-au cheltuit în ultimii ani fonduri în valoare de 40 milioane lei, sînt o mărturie a grijii statului socialist pentru păstrarea și perpetuarea în tineri a celor mai înalte valori umane. O casă de cultură și un teatru popular,al cărui nivel de interpretare i-a atras nu o dată elogiile specialiștilor (martore fiind premiile de prestigiu,cîștigate la ultimele ediții ale concursurilor republicane de amatori), întregesc, cred, o imagine a unui oraș făuritor nu numai de bunuri materiale vestite-n lumea largă.

Un tineret exuberant dar setos și de cultură, sintetizînd armonios temeritatea specifică vîrstei cu o bună-creștere la fel de specifică, aici. O conviețuire armonioasă, un transfer continuu și liber de valori între români, germani și maghiari care permit dezvoltarea deplină a tuturora.

Da, de bună seamă, seara aceea, cu disputa aprinsă despre artă și viitorul ei, dispută, vă rog să mă credeți, lipsită de orice diletantism, în care doi mediețeni au strălucit, spune infinit de mult, la fel ca și pasiunea cu care se citește și se comentează aici literatură, politică, artă.

«Civitas Mediensis», un oraș în care spiritul este la înălțime...

UN MUNICIPIU DEMN DE ACEST NUME

Contemporanul, civilizația care au irumpt și în perimetrul Mediașului sînt mai evidente decît oriunde în cartierul de peste Tîrnava Mare, cartier cu mai bine de 2 500 apartamente. În special aici vitalitatea noului oraș și-a spus cuvîntul, și dacă obiecții privind o oarecare monotonie a construcțiilor s-ar putea face, prefer să le trec cu vederea, gîndindu-mă la prezența lor, cu adevărat revoluționară. Dacă voi mai adăuga cele circa 1 600 apartamente, proprietate individuală, cu confortul pe care ele îl antrenează, construite numai în ultimii ani, vom absolvi pe arhitecți și constructori de capitolul fantezie, măcar pentru elementul acesta inedit în burgul medieval: confort.

Din stampe și chiar mai aproape de noi, Mediașul zîmbea atrăgător și nostalgic. În schimb nu avea canalizare... Eforturile din ultimii ani au marcat un mare progres și în acest domeniu. S-au cheltuit 24 milioane lei pentru canalizări, conducte de apă și asfaltări, orașul fiind actualmente la un nivel de curățenie și igienă demn de invidiat. Pentru acțiuni social-culturale, doar în ultimii trei ani s-au cheltuit peste 115 milioane lei. O gară nouă de călători, un palat al telefoanelor, o casă de cultură cu 600 de locuri etc. sînt cele mai proeminente construcții ale ultimilor ani, de care mediețenii sînt pe drept cuvînt mîndri. Ca urmare a creșterii generale a veniturilor locuitorilor, în orașul Mediaș s-au desfăcut în 1968, față de anul precedent, mărfuri suplimentare în valoare de 14 milioane lei.

Planuri? Perspective?

Factorii de răspundere, edilii, sînt optimiști. S-au alocat în acest an fonduri de peste 34 milioane în vederea unor noi și importante lucrări edilitaro-gospodărești, învățămînt, sănătate, constructii.

Aș vrea să mai adaug acestor însemnări, fatal incomplete, despre un oraș străvechi ce-și trăiește în acești ani a doua tinerețe, incomparabil mai bogată și dinamică decît oricare dintre perioadele sale anterioare, știința și dragostea cu care mediețenii au știut să încadreze noul, fără a viola valorile istorice. Este aici o iubire față de orașul natal care impresionează, iubire și sentiment al istoricului, a evoluției în timp, care probează, în fond, sau descalifică o vocație de cîtadini. Nici o stridență în concurența pe care noile hale ale «Vitrometanului» o fac vechilor turnuri ale breslelor. De fapt, cum am mai spus, o înțelegere peste veacuri și o perpetuă aspirație spre mai bine.

•

Doar două decenii și ceva au fost suficiente pentru ca vechiisteme a Mediașului (pe fond albastru, o mînă întinsă, ținînd între degetul mare și arătător o viță de vie, împodobită cu trei ciorchini de struguri) să i se adauge noi valori, noi bogății.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ȚARA NIMĂNUI

E un adevăr psihologic indiscutabil că în tren și, în general, în mijloace de transport rapide oamenii mint mai ușor. Beția vitezei aduce beția grandoarei. În tren nimeni nu te cunoaște, poți să-ți iei zborul. Poți să susții că ești Napoleon sau Balzac. În general însă lăudăroșenia debutează mai totdeauna cu o tentativă de modestie. Așa se petrec lucrurile în țara nimănui.

— Nu c-aș vrea să mă laud, dar am o sănătate de fier...

Bineînțeles că vrea să se laude și tocmai de aceea ține să dezmintă cu nonșalanță evidentă.

Apoi începe beția grandoarei; de aici încolo e greu s-o curmi.

— Nu că sînt la un pahar de vin, dar...

Or, e evident că viteza amestecată cu alcool mărește sentimentul grandoarei. E limpede ca lumina zilei că individul vorbește așa tocmai fiindcă se află sub influența vitezei și a alcoolului. Dar el ține să precizeze că mînciuna lui nu vine din alcool ci din sinceritate.

Evident, nu-i adevărat. Lucrurile se întîmplă așa tocmai fiindcă se află cu un pahar de vin în mînă.

Încetul cu încetul se desfășoară o întreagă bătălie pentru negarea evidenței.

— Nu c-ar fi vorba de bani...

Zile întregi s-a luptat să facă rost de acești nefericiți de bani, și-acum cînd afacerea s-a încheiat bine, cînd se poate bea într-o atmosferă de entuziasm aldămașul, ține să precizeze că nu despre bani e vorba. Tocmai fiindcă despre bani e vorba, și numai despre bani, el ține să precizeze că nu despre bani e vorba.

Dar grandoarea nu rămîne multă vreme în această stare strict concretă. Cu cît trenul merge mai repede, e știut că de la Predeal rapidul nu mai are oprire și capătă o viteză amețitoare, grandoarea se mărește în proporție directă cu kilometrii parcurși pe oră. Crește viteza, crește și grandoarea. Crește viteza, crește și părerea bună a individului despre sine. Cînd trenul, în mod cu totul întîmplător, face o oprire neprevăzută în program, individul nostru începe să se clatine, să devină buimac. Liniștea și nemișcarea îl silesc să se întoarcă la realitate. De-abia așteaptă ca trenul să pornească, ca să poată iarăși mînți.

— Nu că m-aș gîndi la mine. Nu că ar fi vorba de mine...

Vrea să sugereze că la el nu se gîndește niciodată, că toată durerea lui e interesul general.

Trenul însă a intrat în stație și amicul nostru s-a făcut palid.

Ar vrea ca trenul să fugă și mai repede.

Dacă ar putea să alerge cu viteza luminii, amicul nostru ar putea mînți o viață întreagă. Dar așa sînt păcătoasele de trenuri. Oricît de rapide ar fi, tot se mai opresc din cînd în cînd.

spectacol pe glob

● Încă un Faust (al cîtelea?) a văzut lumina rampei, de data aceasta la Piccola Scala de Milan. M. Butor și H. Ponsser semnează libretul, iar Mauricio Kagel partea muzicală a unei fantezii gen operă, compusă din colaje literare și muzicale și care a fost intitulată **Faustul vostru**. În acest fel, cu autorii trecuți pe afiș «colaborează» Marlowe, Petrarca, Goethe, Monteverdi, Stokhausen.

● «Un spectacol care trebuie văzut pentru că ne dă un plus de clarviziune de care am avea nevoie dacă asemenea injustiții s-ar repeta», scrie Guy Dumur despre piesa lui Alain Decaux **Soții Rosenberg au trebuie să moară**, prezentată la Théâtre de la Porte-Saint-Martin din Paris. Menționi speciale în acest spectacol, reușit prin acuratețea sa, sînt decernate *jocului sobru* și *convingător* prestat de Silvie Monfort și Bernard Roussel.

● Cu ocazia centenarului nașterii lui Stanisław Wyspiański, Teatrul de dramă din Varșovia a montat **Nunticile regale**, ciclu format din piesele istorice ale lui Wyspiański despre regii Poloniei

● **Hedda Gabler** de Ibsen, de la a cărei premieră au trecut aproape 80 de ani, reintră în repertoriul lui Teatro Stabile din Torino. Regia lui Giorgio de Lullo e curajoasă și profundă, tinzînd să dea mult discutatei lucrări ibseniene sensurile ei adevărate, caracterul ei general de critică a unei societăți și a mentalității ei. În fotografie, Giulia Lazzarini și Rossella Falk în **Hedda Gabler**

● **Ajutor, vin globolink-ii** e un spectacol științifico-fantastic, prezentat pe scena operei din Hamburg, prin colaborarea a trei nume prestigioase: coregraful Alwin Nikolais, compozitorul Gian Carlo Menotti și sculptorul Nicolas Schöffer. «Am dorit să scriu o poveste pentru copiii secolului XX — spune Menotti — globolink-ii *ambolizînd* o *mașinărie* fără *suflet* care *amenință* această lume, *punîndu-i* existența sub semnul întrebării».

strada

de Pop SIMION

AVE CASTRUM TEMESIENSIS!

Istoricii nu s-au decis asupra datei, o mai dispută încă. Oricum, cetatea de la Banat împlinește în aceste luni, săptămîni și zile vîrsta de opt secole. Plonjez în timpul trecut cu o plăcere regească și văd imediat desfășurarea aceea de energii pe care Pop Iuliu, profesorul meu de istorie, mi-o reînviase de atîtea ori, narînd-o cu geniu evocator și un lux al amănuntului care sperie și învață. Nu repovestesc felia de lecție liceală din respect pentru dascălul care m-a făcut să văd cetatea Timișoarei într-o lumină de miracol; și anume cum? Era vorba de o desprimăvărare din veacul patrusprezece, deceniul patru, și de sicilianul Robert de Anjou, rigă imperial, acel «om injeniosu și fórte ambițiosu», care pornește expedițe de pedepsire contra lui Alexandru Basarab pentru că voievodul tîlc peste munți nu voise să-i fie slugă. Oastea ambițiosului a fost făcută păsat și fapta valahă a stîrnit uimirea continentului. Împăunatul rigă și-a pierdut, zice Pop Iuliu, nu numai sulițașii călări; el și-a pierdut tezaurul, sigiliul regal, coiful-coroană și pelerina cu fir. L-au scăpat fuga rușinoasă și straiele unui mărunt slujbaș, în care s-a îmbrăcat iute în mijlocul dezastrului.

Facem parte din constelația acelor națiuni civilizate care își pot omagia vechimea de vatră, certificată în ochii umanității prin vîrsta orașelor. Am serbat jumătatea de mileniu a cetății lui Bucur. Alte așezări române, cum sînt Mediașul, Brăila, și-au sărbătorit vîrsta de multe secole. Cel mai mare oraș situat la poarta Daciei Felix, Timișoara, se află în situația acelor nemaipomeniți bătrîni care și-au pierdut pur și simplu numărul anilor. Această se cifrează în jurul a opt sute. Prin 1212, regele Andrei al II-lea descrie *Castrum Temesiensis* ca un loc gata fortificat, deci geneza lui trebuie căutată anterior acestei date, în izvoarele despre Zurobara, Zambara sau Tibiscum, cum e numită cetățuia care se presupune a fi leagănul orașului. Dar gloriosului bătrîn i se pot îngădui — cu un surîs omagial — unele aproximații de memorie de ordinul anilor (sau, de ce nu?, de ordinul secolelor!). Importantă ni se pare substanța de civilizație înscrisă în timpul îngrămădit, falie peste falie.

Spunem adesea că istoria doarme în cetăți; mai nimerit ar fi să zicem că istoria reînvie în cetăți. Pentru că ce altceva decît o reînviere, o energică retrăire, o fabuloasă retrospectivă în timpul dens populat este această perpetuă contemplare a vîrstei orașelor? Vîrsta e lentila unui miraculos ochean de privit în vreme. Privind Timișoara înspre origini, priveșți una dintre acele vetre românești, cărora li s-a spus dintotdeauna cetate; cetate la propriu și la figurat. Cetate de apărare militară și cetate de ocrotire a ființei naționale pe teritoriile întinse ale cîmpiei bănățene. Tradițiile-i de glorie se disemnează în oceanul timpului. Habsburgii n-au putut face din așezarea aceasta un indestructibil bastion al feudalismului, cum închinau a crede, deși aici s-a stins mîndrul Doja, pe tron de foc și sub coroană de foc, iar războiul popular dus contra nobilimii aci a apus, sub zidurile cetății. (Timișoara de azi evocă prin cîteva semne contemporane, în piatră și lemn, zguduitorul eveniment) Pașoptismul a avut în acest oraș intensități și arderi pe care memoria generațiilor le vor perinda în viitorime. În jumătatea primă a acestui secol, proletariatul bănățean a făcut din Timișoara teatrul unor acțiuni de amploare, înscrise în istoria mișcării revoluționare românești.

Cetatea Timișoarei, acest oraș temeinic construit, aerat, cu multă verdeață, oferă azi imaginea unei așezări cu personalitate distinctă. Vîrsta lui veche și foarte veche s-a încuibat în unicul edificiu al cetății de altădată, castelul Huniadi, bătrîn soldat aflat în solda ca ghid și memorie vie, un reușit muzeu de istorie bănățeană. Înnoirile timpului au diversificat augusta cetate în alte multe cetăți. Timișoara e o cetate de industrie; o suită de uzine și fabrici care fac chimie, construiesc mașini și produc bunuri de largă utilitate activează aici. Orașul de pe Bega e o cetate de agricultură și horticultură; capitală a celui de-al doilea grînar al țării, și oraș cu cele mai multe parcuri, grădini, flori. E, apoi, o cetate de cultură; așezămintele sale de învățătură, artă, cultură au «voce» distinctă în viața spirituală a țării...

La matusalemica vîrstă a Timișoarei să rostim vorbele cu care ne-am salutat dintotdeauna: *Ave Castrum Temesiensis!*

SPRE UN MILIARD CĂLĂTORI-KILOMETRI

▲ **Noutăți... noutăți. Agenția TAROM-București dispune de un nou și modern local amenajat în blocul Athénée Palace (fotografia de sus)...**

...iar stewardesele TAROM-ului de noi și elegante uniforme, parcă «asortate» cu modernele turboreactoare BAC 1—11 (fotografia de jos).

▼

În fiecare domeniu de activitate există, pe lîngă unitățile de măsurare general cunoscute, etaloane proprii, mai puțin familiare marelui public. Fotografii și operatorii cinematografici măsoară în «grade Din» sau în «Asa» sensibilitatea peliculelor; textiliștii apreciază în denier-i grosimea (mai precis subțirimea) firului textil; specialiștii în acustică socotesc în foni intensitatea sunetelor dintr-un spațiu dat... Și așa mai departe. Specialiștii în transporturile aeriene au și ei propria lor unitate de măsură: călător-kilometru. Am aflat-o dintr-o convorbire purtată cu tov. DUMITRU BALAUR, director al TAROM-ului. Și tot cu ajutorul interlocutorului nostru am descifrat și conținutul acestei noțiuni: totalul ce rezultă din operația de adunare a kilometrilor pe care au fost transportați, într-o perioadă dată, pe o linie, pe unele linii sau pe toate liniile aeriene ale unei companii, toți călătorii ce au recurs la serviciile acelei companii.

— *Cum s-ar traduce acest calcul în activitatea TAROM-ului?*

— Să vă dau cîteva cifre. În anul 1967 am transportat pe liniile noastre regulate peste 570 000 călători (dintre care 287 021 pe liniile interne și 284 142 pe liniile externe). La un loc, acești călători au totalizat aproape 600 milioane călători-kilometri (dintre care aproape 400 milioane în traficul extern). În anul 1968 numărul călătorilor transportați a fost de circa 700 000 (respectiv 311 828 interni și 356 714 externi), totalizînd peste 770 milioane călători-kilometri (dintre care aproape 655 milioane externi).

— *Cît veți realiza anul acesta?*

— Ne-am propus ca în 1969 să atingem cifrele inițial planificate pentru anul 1970: cca 800 000 călători transportați (dintre care cca 477 000 pe liniile externe), totalizînd 1 miliard călători-kilometri (88% în trafic extern).

— *TAROM-ul va deveni deci... miliardar...*

— În felul său, desigur.

— *Această obligă, se înțelege, la luarea unor măsuri speciale. Ne-ați putea cita unele din ele?*

Bineînțeles. Să ne referim în primul rînd la dotarea noastră cu aparate de zbor. În prezent utilizăm pe liniile interne trei tipuri de aeronave: aparatele de mare capacitate IL-18 (cu pînă la 100 de locuri) pe liniile cele mai solicitate; avioane de capacitate medie AN-24, cu 40 de locuri, și IL-14 (pînă la 36 locuri) pe liniile cu solicitare medie; și avioanele de capacitate mai redusă LI-2 (pînă la 21 locuri) pe liniile mai puțin aglomerate. În traficul extern utilizăm avioanele de mare capacitate IL-18 și BAC 1-11, un avion cu reacție de fabricație britanică, ce poate transporta 84 pasageri, cu o viteză de 815 km/oră. Primele două avioane de acest fel le-am primit în 1968; pînă în iunie, numărul avioanelor BAC de care vom dispune se va dubla, iar pînă la sfîrșitul anului se va tripla, astfel că o treime din totalul avioanelor de mare capacitate pe care le vom avea la finele lui 1969 vor fi de acest tip.

— *Alte noutăți în ceea ce privește creșterea posibilităților TAROM-ului de a-și deservi publicul?*

Anul acesta va fi dat în funcțiune aeroportul internațional Otopeni, despre a cărui capacitate și dotare tehnică s-a scris în presă, așa că nu mai e cazul să repetăm. De asemenea, a crescut numărul de aeroporturi din țară care dispun de piste betonate (Iași, Tg. Mureș).

Pentru deservirea solicitanților de bilete pe liniile internaționale s-a dat în funcțiune o nouă agenție, cea amenajată în blocul Athénée Palace de pe Calea Victoriei, un local modern, original decorat și bine utilat.

— *Cîte linii aeriene deserviți în traficul intern și extern și pe ce distanță?*

— De la București avioanele noastre pleacă în curse regulate spre 15 orașe din țară, liniile respective atingînd 7 780 km; în traficul extern, cursele regulate TAROM aterizează și decolează în și din 19 orașe din tot atîtea țări din Europa, Asia și Africa, pe linii ce totalizează 41 120 km. Anul acesta vom mări numărul curselor interne, organizînd și curse între diferite orașe ale țării (ca, de pildă, Cluj—Timișoara sau Cluj—Constanța).

— *Dar în afara acestor curse de pasageri pe liniile regulate, nu mai aveți și altele, ocazionale?*

— Desigur — și încă foarte multe. Sînt așa-numitele chartere — cursele, să le spunem «ad-hoc», speciale pentru transportarea în sau din România a unor grupuri organizate: turiști, ansambluri artistice, formații sportive etc. Asemenea curse se organizează mai ales în și din țările scandinave, R.F. a Germaniei, Anglia, Franța, Belgia, Italia, Austria etc. Am efectuat uneori asemenea curse și în America, Asia, Africa.

— *Dar în traficul intern?*

— Există ceva similar și în traficul intern: cursele organizate în colaborare cu O.N.T., în sezonul estival, menite a duce în zonele turistice montane cele mai solicitate (Suceava, Sibiu etc.) pe turiștii aflați la odihnă pe litoral și care vor să cunoască mai multe dintre frumusețile țării noastre.

— *În încheiere încă o întrebare: cum explicați o atît de rapidă creștere a numărului de pasageri — mai ales în traficul extern — care apelează la serviciile TAROM-ului?*

— În primul rînd datorită nivelului superior al dotării tehnice și al pregătirii personalului navigant de care dispunem. Continuînd vechea tradiție a aviației comerciale românești (prima companie aeriană pentru curse regulate din lume fiind «Compania franco-română de navigație aeriană», ce a luat ființă în 1920), TAROM-ul și-a creat un binemeritat renume prin siguranța zborurilor ce le efectuează, prin faptul că oferă pasagerilor săi posibilitățile unor călătorii agreabile, însoțite de un serviciu ireproșabil la bord, cu confortul corespunzător celor mai moderne avioane.

V. SAVIN

ÎN CETATEA BANILOR

Timpul a operat aici vertiginos. Numai cu cîțiva ani în urmă, un cîmp cu ciulini și cîteva case răzlețe. Astăzi, pe o întindere de 95 ha se află unul dintre obiectivele principale ale industriei chimice românești — Combinatul chimic din Craiova.

Din tren sau din avion, ochiul este surprins de grandoarea construcției, de forfota ce domnește zi și noapte în această cetate a chimiei.

Anul 1964 și-a marcat aici prezența prin darea în folosință a primei platforme care cuprindea 2 grupuri distincte — o linie de îngrășăminte azotoase și o linie destinată produselor organice de sinteză.

În curînd, prin intrarea în funcțiune a celei de-a doua platforme, destinată îngrășămintelor din azot, producția globală a combinatului va crește simțitor: de la circa 8 milioane, la aproape 2 miliarde lei, cifră cu care combinatul participă la producția globală a industriei chimice românești.

Din categoria produselor reprezentative amintim azotatul de amoniu și ureea, iar din categoria produselor organice amintim butanolul, acidul acetic și poliacetatul de vinil.

Din producția totală a combinatului, 30% e destinată exportului. În Iugoslavia, Cehoslovacia, U.R.S.S., Pakistan, Sudan, Israel, R.F. a Germaniei, Franța, Austria, Danemarca, Ceylon, emblema combinatului craiovean nu mai constituie o noutate.

Pentru prima oară în istoria sa, combinatul va livra în acest an peste hotare un nou produs: poliacetat de vinil prin fabricarea acetatului de vinil monomer.

În țară și în străinătate, produsele C.C.C. (cum e denumit combinatul prin inițialele emblemei) poartă girul seriozității și conștiinciozității oamenilor care le produc.

Și pentru că a venit vorba de el, am vrea să menționăm remarca inginerului *Iustin Rogoz*, directorul general al combinatului, făcută într-o discuție purtată recent: «Oamenii de aici au știut să răspundă la chemarea colectivului de conducere a combinatului, a conducerii de partid și de stat, fără a-și precupeți eforturile care au trebuit depuse pentru a înfrunta greutățile, fără a căuta justificări. Sfidînd intemperiile capricioasei ierni, pe viscol și ger, dînd dovada unei superioare înțelegeri morale, conștienți de răspunderile lor, ei au fost tot timpul prezenți la datorie. Răsplata strădaniilor lor e însăși depășirea planului pe lunile ianuarie și februarie, la toate produsele».

Peste Craiova se lasă înserarea, dar acolo, la marginea ei, silueta impunătoare a combinatului chimic își profilează dimensiunile în lumina puternică a lămpilor de neon care ard aici în preajma cuptoarelor, agregatelor și instalațiilor uneia dintre cele mai mari și mai puternice cetăți ale chimiei noastre.

«FLACĂRA» PUBLICITATE

varietăți

UMOR

–Va să zică struț nu e, cămilă nu, crocodil nu. Ce-o fi?...

Cezar PAVELESCU

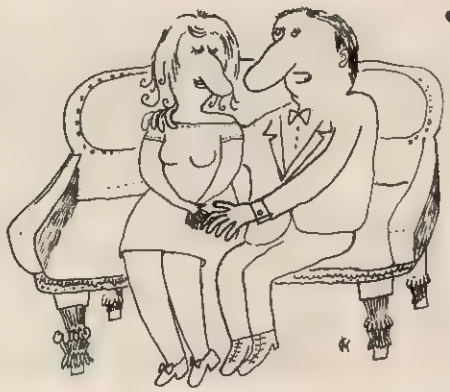

—...și am divorțat pentru că-mi spunea mereu că am nasul mare...

Vasile CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

MOREZ

Omagiu

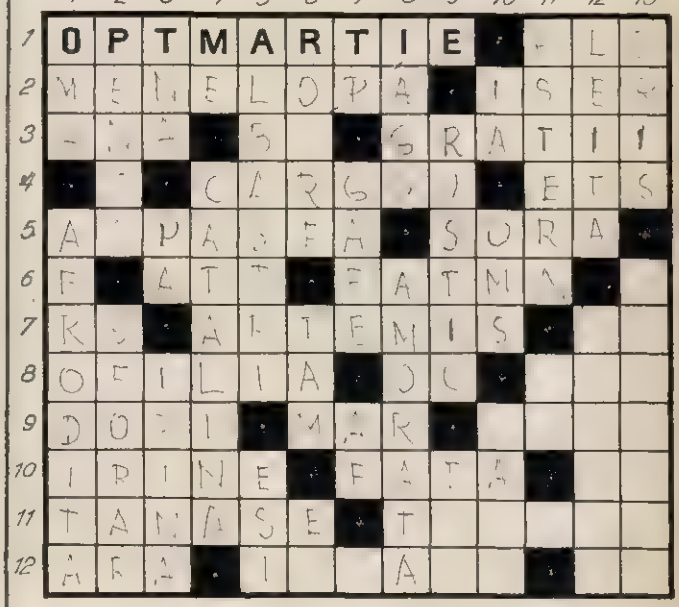

ORIZONTAL: 1) Eroinele temei de față. 2) Credincioasa soție a lui Ulise, care l-a așteptat să se întoarcă din călătorie timp de 20 de ani, devenind astfel simbolul fidelității conjugale — Pictor și grafician român, autorul multor tablouri având ca subiect balerine, odalisce etc. 3) Lugoiana lui Filaret Barbu — Pentru... două — Divinități, de obicei în număr de trei (Aglaia, Talia și Eufrosina), care personificau frumusețea și gingășia feminină; fără ele nici chiar zeii nu se puteau bucura de fericire deplină, darmite noi, biețI muritori... 4) Navă pentru transportul mărfurilor — Localitate în Austria. 5) L-a fermecat pe Pericle prin nespusa-i frumusețe și prin strălucita ei inteligență — Profesiune prin excelență feminină, datorită blîndeții, căldurii, devotamentului și omenescului pe care le solicită. 6) Fruct din Antile — Eroină a unui cunoscut film din R.A.U. 7) Eres! — Fiica lui Iupiter și a Latonei, zeița pădurilor și ocrotitoarea vînătorilor — La pătrat, este o madonă după care a fost botezat un sat din județul Ilfov. 8) Nefericit personaj feminin din «Hamlet» de Shakespeare — Un petic de rochie — Purtat, pentru a le ascunde fața, de vechile femei din Turcia. 9) Nume de alint feminin - Fructul discordiei, aruncat de Eris mesenilor, pe care era scris: «Celei mai frumoase», iscînd celebra dispută feminină din Olimp — Diminutiv de la Melania. 10) Personaj feminin central din romanul foileton «Forsyte Saga» — Eva în devenire — Bluza țărăncuțelor. 11) Regretată și foarte talentată cîntăreață de muzică populară românească — Avalanșă zgomotoasă.12) A răscoli pămîntul - Prea frumoasa basmelor noastre, iubită și salvată de atîtea ori de Făt-Frumos — Anca fără consoane!

VERTICAL: 1) Interjecție — Întruchiparea frumuseții feminine în Grecia antică, zeița născută din spuma mării. 2) Sportivă română de renume mondial, care a adus țării noastre două medalii olimpice — Trage sforile. 3) Riu în U.R.S.S. — La revedere, între prietene — Frumoasa soție a lui Menelau, răpită de către Paris, datorită căreia s-a iscat celebrul război troian 4) La mijloc femeia! — Personaj feminin din «Luceafărul» lui Eminescu. 5) Culoarea ochilor îndrăgiți de Mihail Eminescu, cîntați în atîtea poezii — Fluviu de coastă în Italia. 6) Zborul în grup al albinelor (pl.) — Onomatopee la tobă — Iubitul ei. 7) Țep! — Vorbe nesocotite — Aflată la început! 8) Perfidul personaj din «Othello», din pricina căruia Desdemona și-a pierdut viața - Îndrăgostită. 9) Sătesc — Armă grea. 10) Prinde — Organizația Mondială a Sănătății (abr. uz.) — Cea mai iubită femeie din lume. 11) Titlul și eroina principală a unei tragedii de Racine — Capul zeiței Venus! 12) Identică - L-a trădat pe Samson, tăindu-i părul în care-i stătea toată puterea, devenind, în felul acesta, simbolul perfidiei feminine. 13) Zeița discordiei care, nefiind invitată la nunta lui Peleu cu Tetis, a aruncat mărul de aur pe care scria «Celei mai frumoase» — Marea, unica iubire a lui Romeo.

Dr. Aurelia PETRESCU

Dicționar: ETS, ATT, TNA, ESI.

Dezlegarea jocului «MĂRȚIȘOR», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CORD — ANCORA. 2) AMIRAL — ODOR. 3) RAM — TARC — ZC. 4) ETATE — OALA. 5) UU — ARMURA — G. 6) TARI — ADICA. 7) MELANA — ATOL. 8) A — INELE — ALB. 9) RACI — COC — IE. 10) TIE — SO — TREN. 11) IA — ICRE — ORE.

EMOȚII, URALE, TIMBRE FISCALE

cronică nesportivă

de Sergiu ANDON

Într-o atmosferă fremătătoare, cu tribunele arhipline, a început a 17-a repriză a finalei campionatului interzonal de mahalagism profesionist pe echipe. La Făgăraș. Meciul se desfășoară pe terenul special amenajat din Piața Mihai Viteazul nr. 19. Confirmînd toate calculele specialiștilor, s-au calificat echipele net detașate încă din preliminarii, adică din fața comisiilor de împăciuire: «Găleatașăreai» și «Real Mardit». Timpul de joc reglementar este de opt ani, iar numărul reprizelor — nelimitat, ca în boxul profesionist. Aflîndu-ne la jumătatea partidei, găsim util a face un scurt istoric al primilor ei ani de desfășurare. S-au disputat 16 reprize.

1.

25 mai 1964. Fanfara intonează «Marșul procesomanilor duioși». Cele două echipe își fac apariția la bară. Leabu Radu Nicolae cheamă în judecată pe chiriașul său, Comănici Ioan, pentru că i-a stricat poarta și cînd i-a spus, l-a înjurat. Deși are inițiativa atacului, L.R.N. comite o primă greșeală tactică: prin aceeași acțiune revendică și o datorie mai veche a pîrîtului, în sumă de... 17 lei. Pierzînd posibilitatea de a forma un dosar aparte, reclamantul a ratat două puncte prețioase. Aceasta a demoralizat jucătorii și, spre surprinderea generală, părțile s-au împăcat la 9 iunie același an, repriza terminîndu-se la egalitate 1/2—1/2.

2.

Penalti. L.R.N. este amendat de inspecția sanitară pentru lipsa lăzii de gunoi. Contravenientul se plînge tribunalului Pe bună dreptate: ce să facă el cu lada de gunoi, cînd aruncă toate spanacurile în fața judecății?

3

Repriza începe în ritm alert. Printr-un atac impetuos Comănici Ioan stropește ferestrele echipei adverse cu întreg conținutul unui lighean de spălat vase,apoi, epuizat, cu un ultim efort de voință, smulge și cîrligul de la ușa lui Leabu. Jocul se mută în careul de pedeapsă, L.R.N. plîngîndu-se de tentativă de omor și «dărîmare de clădiri». Nu uită să adauge că este în pericol de a se refugia «din oraș,*din centrul orașului*, pe cimp»

4.

La «Real» se produce o schimbare: în locul lui Comănici Ioan, accidentat, este introdusă Brumbea Nicolița, vedetă transferată cu mari sacrificii de la clubul «Penalrol». Jocul este la început confuz, nu se observă exact ce se întîmplă, pînă la 12 martie 1966, cînd L.R.N. se plînge tribunalului că «i-au lovitu cu harșeul și lopata», făcîndu-l să fugă pe strada pina la al patrulea vecin. Obținînd condamnarea și a noii jucătoare, echipa «Găleatașăreai» majorează scorul la 2½—1.

5.

Repriză anostă. Preocupați de menținerea rezultatului, găleatașăriștii abandonează spectaculozitatea, nemulțumindu-și microbiștii. Cu greu se obține o jumătate de punct, printr-un biet dosar de validarea popririi pe salariul lui Comănici Ioan, pînă la concurența sumei de 78 lei. 3—1.

6.

Ambele echipe își împrospătează forțele. În «Găleatașăreai» intră, alături de tatăl său, juniorul Leabu Nicolae II, iar în «R.M.» cuplul Comănici este înlocuit cu tinerele speranțe Cristea Ioan, de 40 de ani,și soția sa, Anica. De la început, voind parcă să justifice încrederea ce li s-a acordat, aceștia atacă impetuos și, fără prea multe artificii, Cristea Ioan înscrie spectaculos două puncte dintr-odată: 3—3. Tribunele sînt electrizate. De mult nu s-a mai văzut o fază atît de simplă și eficientă: a chemat în judecată pe cei doi adversari, că în ziua de 7 mai 1966 i-au dat cu un băț peste mînă și i-au stricat ceasul.

7, 8, 9

Egalarea aduce o notă dramatică în desfășurarea partidei Cele trei reprize următoare au fost numite de întreaga presă sportivă «Caruselul autogolurilor». Trecut din atac în apărare, Leabu I încearcă să inițieze trei mari contraofensive. Dar jocul desfășurîndu-se prea în apropierea porții sale și, mai ales, datorită prestigiului neîntrerupt al acestui formidabil Cristea Ioan, Leabu înscrie, unul după altul, goluri în propria-i poartă și doar o jumătate de punct în cea adversă. Astfel, la numai cinci zile după ce adversarul său depusese acțiunea la tribunal (ceea ce, în maratonul nostru înseamnă, practic, din volé), L.R.N. cheamă în judecată pe soții Cristea pentru lovire și amenințare, dar tribunalul îi achită. Leabu I repetă disperat șutul, de la distanță, dar și recursul îi este respins. Nicu L. nu se descurajează, deschide un nou dosar, de data aceasta pentru evacuare, dar și acesta fără prea mult succes. Răsturnările ameițitoare de scor nu fac însă decît să-l încinească pe L.R.N., care luptă, luptă, luptă cu ghearele și cu dinții, trimițîndu-și întreaga echipă, mult înainte, în atac. În acea vară fierbinte, la fiecare cîteva zile se înregistra la tribunalul Făgăraș o nouă cerere de chemare în judecată din partea lui Leabu Radu Nicolae

Marele luft a fost însa dosarul 1 597/1966, cu trei inculpați dați în judecată, dar toți trei achitați de instanța de fond și abia unul condamnat, cu chiu cu vai, în recurs. Păcat. Acțiunile fuseseră redactate de-a dreptul emoționant. L.R.N. se plîngea că în ziua de 7 mai, venind «cu vacile de la ciurdă» și ajungînd acasă, inculpații i-au «datu una cu piciorul în dosu»; el s-ar fi refugiat într-un coridor, dar cei trei l-au ajuns și bătut, încît și-a scos «țertificatu» de 9 zile dar și acum a mai rămas «cu hibă la partia stînă a capului înlăuntrul urechii», încît îi «cîrțiie cînd cascu gura».

10

Întreaga presă sportivă scrie sub titluri uriașe despre meciul secolului. Chioșcurile de ziare sînt devastate. Pentru urmași, abia se mai păstrează, la Banca Anglei, un exemplar din ziarul regional «Drum nou» nr. 6747 din 11 septembrie 1966, cu o cronică intitulată semnificativ «Profesiunea... procesoman». Intervievat de posturile de radio asupra acestui titlu acordat de ziar, Leabu Radu Nicolae a răspuns cu modestie: «procesoman, procesoman, dar copt!»

L.R.N. nu-și pierde capul, nu cade în vedetism. Adoptă o nouă tactică, mai puțin spectaculoasă: atacul metodico-prudent, cu amplasarea jucătorilor după schema 4-W-V969, fără măturător, cu mătură. Îl deruteză puțin o nouă contravenție, semnalată, după părerea noastră, cu ușurință de către arbitrul de tușă — aceeași inspecție sanitară. Îl amendează că «a circulat cu vacile pe scările casei de cultură!» Dar cine, dragă Doamne, ar fi vrut organele municipalității să meargă la casa de cultură, dacă nu vacile lui Leabu, cînd el era doar atît de ocupat...

11

3 august 1967. L.R.N. cheamă în judecată «țivilă, țivilă» pe un nou adversar, Crempăc Andrei, că nu i-a plătit contravaloarea a patru care gunoi de grajd. Repriză sobră, scor 4½—7½, remarcăm doar că mărul discordiei a fost tot... bălegar.

12.

Din nou, luptă corp la corp între lideri — dosar 1 521/1967 L.N.I se plînge că Cristea Ioan i-a dat o palmă și i-a risipit bagajul. Nu uită, bineînțeles, să ceară cheltuieli de judecată și despăgubiri pentru — ura! — ...zilele pierdute. Handicapul se mai reduce cu un punct.

13.

Pe «teren» se desfășoară, fără succes, judecata dosarului 1 950/1967, dintre Leabu R. și două pîrite, găsite nevinovate de instanță.

14, 15, 16.

Duelurile preferate rămîn tot cele Leabu-Cristea. Mai ales cînd sînt simultane, ca dosarele judecătoriei Făgăraș nr. 1 610, 1 823 și 2 153 din 1968. Leabu dă în judecată pe Cristea că l-a lovit cu o scîndură de cosciug, tot Leabu pe Cristea și pe un necunoscut — Oprea Vintilă — că l-au fugărit cu bolovani în mînă, iar Cristea pe Leabu I și Leabu II că au aruncat în el cu o lingură ruginită.

Repriza, aflată acum pe rolul instanței, constă în reclamația lui L.R.N. că în ziua de 10 septembrie 1968, Cristea i-a dat un picior pe cînd ieșea din curte «cu două corfe de pere».

Este greu de făcut un pronostic pentru viitoarea desfășurare a meciului L.R.N. este încă în plină formă, în ciuda celor 76 de ani de cînd trăiește și se ceartă (gurile rele spun că, sugar fiind, și-ar fi dat în judecată moașa pentru că, scuzați, i-a tăiat ombilicul). Nu trebuie trecute cu vederea nici calitățile afirmate de Cristea Ioan și nici speranțele pe care selecționerii și le pun în el. Acest pierde-vară dovedește multă combativitate, este preocupat de tehnica modernă de joc și se antrenează foarte conștiincios. De fapt, numai cu numele este angajat la Combinatul chimic Făgăraș, majoritatea timpului pierzîndu-și-l pe sălile tribunalelor.

Surse ce se pretind bine informate au divulgat cîte ceva din viitoarele scheme de joc ale beligeranților. Se așteaptă ca L.R.N. să se dezlănțuie într-o ofensivă de 24 de procese, dintre care 11 pentru lovire (6 în cot, 4 peste șapcă și una cu acoperișul), 5 pentru fugărire în jurul plopului și 8 pentru că adversarul s-ar uita chiorîș la el. Se pare că C.I. va adopta mai întîi o tactică defensivă, de uzură. Printr-o gamă de 7 procese civile, el ar preconiza să-i ceară lui L.R.N. despăgubiri pentru cele 7 cutii conserve de bame în care acesta a pus pămînt de flori. «O dovedim cu martorii». Ar urma trei «directe» decisive: că i-a înjurat capra, că în fața ușii lui plouă mai mult și — în sfîrșit — că circulă prin curte cu bocancii nefăcuți.

Așadar, pronostic: Y.

de Ilie ZAHARIA

CUM SĂ ÎNVĂȚĂM

Cred că cititorii m-ar pedepsi, trecînd cu o privire plictisită peste această coloană, dacă aș încerca să le mai demonstrez cît de important este să înveți, să te ții la zi cu noile descoperiri și perfecționări din domeniul în care activezi. Problema pe care vreau s-o atac astăzi este: *cum* să învățăm, care este tehnica cea mai bună de asimilat cunoștințe noi. În definitiv învățătura are doar alt scop decît diploma...

O anchetă americană a constatat că după o oră,două de curs auditoriul a reținut în medie cam zece la sută din noțiunile predate; trei sferturi din aceste zece la sută se uită după trei luni. Cînd *i* se dă elevului, studentului posibilitatea să *vadă* cum se execută un lucru el reține cincizeci la sută; dacă îl *face el însuși* — nouăzeci la sută.

Făcînd rezervele cuvenite asupra cifrelor de mai sus se poate constata că metoda cea mai bună, cea mai *activă* de a învăța este cea de-a treia. Vrei să înveți bine matematica? Fă multe probleme. Chimia? Cît mai mult în laborator. Lucruri cunoscute, nu? Atunci de ce nu se extinde acest sistem pedagogic în cît mai multe domenii?

Citeam — nu-mi amintesc unde — cum se fac seminarii, sau lucrări de control, sau examene la disciplina conducerii întreprinderilor într-o universitate occidentală. Grupe de trei-patru studenți în birouri, pe etaje, cu telefoane la îndemînă. Tema: lansarea unui produs nou pe piață, în condițiile știute ale concurenței. Deci: organizarea producției, cantitatea *optimă* care trebuie produsă, metodele de producție, de reclamă, problemele de aprovizionare, prețul *optim* de desfacere, rentabilitatea. Lucrarea, colectivă, durează nu două-trei ore, ci două-trei zile. Ei, cine face asemenea lucrări — și i se analizează apoi critic imperfecțiunile — apoi acela știu că *învață!*

Mutatis mutandis, în învățămîntul *nostru* economic, — și nu numai economic — cîte nu se pot îmbunătăți în ce privește sistemul pedagogic!

Tineretul, tineretul acesta pe care îl iubesc pentru că este critic, pentru că este nonconformist, pentru că spune uneori că «nu e bine» fiindcă vrea *mai bine*, tineretul studios n-ar trebui oare întrebat, cu toată inexperiența lui, cum ar vrea să învețe?

Un student de la politehnică îmi spunea: Îngurgitez cantități considerabile de formule, pe care trebuie să le memorez. La examen trebuie să apelez la memorie pentru a aplica formula potrivită cu ajutorul căreia să rezolv *problema* dată. Nici un inginer nu va recurge la memorie, ci la tratat (sau la tabele) cînd îi este necesară formula respectivă. De ce nu se procedează și cu studenții la fel? De ce trebuie să-mi încarc mintea cu date pe care *le uit* după examen, dar care sînt o condiție pentru trecerea lui?

S-a schimbat lumea, s-au transformat condițiile de viață, s-au acumulat cunoștințe considerabile în toate domeniile, știința și tehnica sînt într-un proces de revoluție, dar *metodele* de învățare au rămas aceleași. Se fac experimente pedagogice foarte interesante, foarte utile, dar mai departe?

Desigur, oamenii de știință din domeniul pedagogiei sînt cei mai abilitați să găsească metodele de învățare potrivite epocii noastre. E o comandă socială care trebuie executată. Dar cei care fac această comandă, *cei care învață* și *cei care folosesc pe absolvenții școlilor* trebuie și ei consultați. E un dialog absolut necesar și, nu mă îndoiesc, fructuos. Un început s-a făcut: discuția *dintre* cei care *predau*; mai puțin *cu* cei care *învață*.

E absolut necesar un dialog. Dar nu între surzi...

AȘTEPTÎND CERBII METALICI

Nu, nu sînt la Brașov. Am rămas, ca și dv., acasă și urmăresc vînătoarea cerbilor pe micul ecran. Telecronicarul nu e doar altceva decît un telespectator care are posibilitatea de a-și expune public opiniile. Ceea ce scrie el are șanse de a fi cît de cît util și concludent numai în măsura în care nu-și părăsește postul de telespectator. Cu multă vreme în urmă, un scriitor care se supărase că nu lăudam așa cum ar fi vrut el talentul de crainic sportiv al unui amic al său, mă apostrofa într-o revistă care își deschidea pe atunci coloanele tuturor răfuielilor: «Mă întreb pe ce stadioane își petrece această tovarășă după-amiezile de duminică ».Lipsa de logică a admonestării era evidentă: pe stadioane nu se aud comentariile crainicilor televiziunii.

Așadar, săptămîna viitoare, muzica ușoară va fi în mod necesar singura vedetă a acestei rubrici. Pînă atunci, cîteva observații pe marginea altor programe:

● Chiar dacă sîntem dispuși să înțelegem că televiziunea nu ne poate oferi numai filme de prima mînă, i-am cere, cel puțin, să respecte criteriile de apreciere pe care singură și le-a impus. Unui film nu i se pot atribui «trei stele», adică cel mai înalt calificativ, numai pentru că eroina este o actriță drăgălașă. Cred că producătorii filmului «Moștenitoarea trebuie să plece» ar fi primii care s-ar mira dacă ar afla de ce onoruri s-a bucurat la televiziunea română banala lor comedioară.

● Bravo, de trei ori bravo realizatorilor emisiunii «A fost vizitat oare Pămîntul de ființe extraterestre?» Din nou, redacția științifică își face datoria de a clarifica o problemă în jurul căreia s-au țesut acîtea fantasmagorii și povești de adormit copiii. Personalități ale vieții științifice, la curent cu cele mai noi cercetări, au explicat pe înțelesul tuturor că ipoteza unor vizitatori extratereștri — în trecutul îndepărtat, în prezent sau în viitorii zece mii de ani — a fost categoric respinsă de știință. Să sperăm că emisiunile tip magazin nu vor recădea în greșeala de a prezenta necritic, de dragul senzaționalului, teorii înrudite cu credința în posibilitatea unui perpetuum mobile.

● Succesul emisiunii de varietăți «Telefantezie la Constanța» prilejuiește cîteva reflecții. Mai întîi este clar că meritul revine integral regizorului Iulian Mihu, care a știut să facă cel puțin trei lucruri: să sugereze, fără inhibiții estetizante dar și fără a cădea nici o clipă în vulgaritate, atmosfera vie, caldă, multicoloră a bîlciului popular; să pună în scenă momente satirice cu adresă mai îndrăzneață și cu o remarcabilă putere de sugestie — «Vinerea neagră a Reflectorului» (după părerea mea cel mai izbutit), scena din «Mielul turbat» jucată în costume definitorii, cupletul cu «măgarii care mănîncă lei»; în sfîrșit, să monteze admirabilul joc cu fotografiile de epocă. În al doilea rînd, să nu uităm că regizorul n-ar fi izbutit să-și realizeze intențiile fără concursul nelimitat al televiziunii. Importantele înlesniri materiale care i-au fost puse la dispoziție sînt la fel de necesare pentru turnarea unui asemenea film ca și deplina încredere anticipată în ceea ce va face regizorul. Experiența ar trebui deci repetată și cu alții, mai ales cu cei ce au demonstrat că au ceva propriu de spus în domeniul filmului muzical de televiziune: Valeriu Lazarov, Cornel Todea, Andrei Șerban și cel mai nou venit, Tudor Eliad.

● Cei enumerați mai sus absentează cam de mult dintre realizatorii semnați pe generice. Să presupunem deci că sînt ocupați cu pregătirea unor filme de varietăți de toată frumusețea. Între timp însă, Magazinul duminical, singura emisiune avînd oarecare contingență cu acest tip de spectacole, evoluează într-o zonă lipsită de voioșie, de antren. Sînt în el multe lucruri bune, are prezentatori simpatici, dar îi lipsesc sarea, hazul, ritmul pe care știe să i le dea Titi Acs. O fi poate în concediu, dar ar fi timpul să se întoarcă pentru ca «Magazinul» să se învioreze din nou.

● Dacă se întîmplă să cunoașteți atît de bine un domeniu al vieții spiritului cum cunoaște doctorul Speranția muzica simfonică, evitați să participați la concursul cu nume schimbător. E prezentat nu de Dan Deșliu, care știe să-i facă să se simtă bine pe tinerii emoționați, aspiranți la titlul de «stea muzicală», ci de Ion Mustață. Riscați deci să fiți repeziți, puși la punct, jigniți chiar. Riscați, de asemenea, să găsiți în plicuri întrebări-încuietoare cărora le poate face față numai un jucător de popice, nu și un iubitor al muzicii. E mai bine deci, pentru dv., să vă abțineți. Televiziunea nu-i încă pregătită să vă primească.

Felicia ANTIP

PUERTA DEL SOL

de Teodor MAZILU

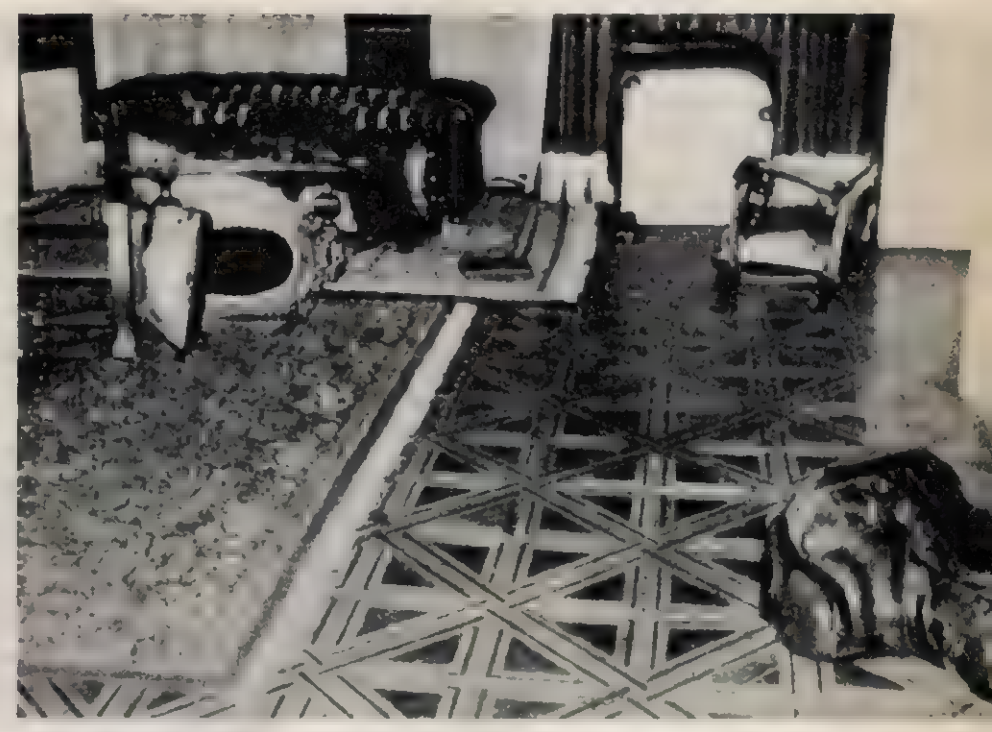

Bustul lui Franco aruncat pe podea în biroul rectoratului din Barcelona. Un preludiu?

E știut: cuvintele au desigur o putere magică, și cînd te gîndești la Spania îți apar în fața ochilor coride, toreadori, dansuri andaluze și pictura lui Goya. E ceea ce știm despre Spania și ceea ce încercăm să verificăm îndată ce am ajuns la Madrid. Desigur, Spania nu poate fi înțeleasă în afara sărbătorii morții pe care o sugerează coridele, nici în afara exploziei de lumină și spontaneitate a dansurilor, dar Spania, Spania nu înseamnă numai coride, toreadori și pictura lui Goya. Îngîndurata Spanie înseamnă desigur mult mai mult.

O dată ajuns la Calle Zurbano mă duc la circiuma unde am fost și acum trei luni de zile, dornic să întîlnesc un univers cît de cît cunoscut. Patronul e același, clienții — de asemeni. Cunoscutul îți dă puterea de a porni în căutarea necunoscutului.

Puerta del Sol, Poarta Soarelui — toate denumirile spaniole au o muzicalitate fascinantă — e locul unde începe Madridul, intrarea, poarta, deschiderea. Ministerul securității e și el așezat la Puerta del Sol, la kilometrul 1; de aici începe Spania. Străbat încă o dată Plaza Mayor, amfiteatrul unde aveau loc coridele pe vremea întunecatului și îngînduratului Goya. Cînd mă gîndesc la Spania, înainte de coride, înainte chiar de cerul Madridului, îmi apar tablourile

PUERTA DEL SOL

lui Goya. Aici, în Plaza Mayor, se înșiră una după alta taverne sumbre și pitorești din evul mediu. Dar se cîntă mult în tavernele din Plaza Mayor și cine intră înăuntru trebuie — aproape obligatoriu — să ia un pahar și să cînte împreună cu comesenii mai vechi. E o larmă totală, și tocmai în acest anonimat al veseliei, găsim noi, e farmecul și noutatea. Dar era o veselie îngîndurată... grea. Aici ai impresia că fiecare zîmbet, fiecare cîntec se plătește cu ceva îngrozitor de greu, un tribut straniu, neștiut de nimeni, nici măcar de cei care cîntă.

*

Străzile Madridului sînt pline de chete pentru cei săraci; ca în nici un oraș din lume mereu se organizează «zile ale carității» — filantropia poate fi emoționantă, dar în nici un caz nu poate fi o soluție

*

Țară turistica, de un turism aproape desperat, așa după cum există și o frumusețe desperată — vă amintiți superba expresie «ferchezuit» a deznădejde? — încearcă să transforme în valută sîngele coridelor și zîmbetele dansatoarelor. Celebritatea altora e pentru unii un motiv de a fi fericiți, de parcă gloria și fericirea altora ar putea să devină gloria și fericirea ta. E desigur o iluzie. Dar asta n-o împiedică să existe.

Am fost la Cabo Paco, un local cu aparență modestă, dar care este beneficiarul unei faime teribile. Ni se comunică cu multă sfială în glas, o sfială cînd lirică, cînd comercială, că aici obișnuiește să ia masa cînd Claudia Cardinale, cînd Cordobes, cînd Sophia Loren și alți fericiți ai soartei. Amatorii de a mînca în preajma stelelor pîndesc mereu o masă liberă în speranța că o vor privi drept în ochi pe Claudia Cardinale. Bineînțeles, nici Claudia Cardinale, nici Sophia Loren nu mănîncă în fiecare zi la Cabo Paco, dar există această posibilitate și amăgirea e la fel de puternică ca însăși realitatea, dacă nu chiar mai puternică. De altfel întreg restaurantul, destul de înghesuit, cu un spațiu comercial folosit fără milă, e plin de fotografii care reprezintă diverse vedete strîngîndu-l afectuos în brațe pe patron. De la toate aceste celebrități patronul colecționează autografe și astfel lirismul se convertește în pesetas. Patronul, despre care legenda spune că însuși Hemingway l-a ajutat să-și întemeieze negustoria, ne face semn încă din bucătărie, unde avea de lucru cu o halcă de carne. Ni se servește o specialitate spaniolă, un fel de friptură la început aproape crudă, care se prăjește în tigaie încă în timp ce o mănînci.

*

La Madrid, fotbalul e socotit aproape un fel de stat în stat. Desigur, s-ar crede că plăcerea cea mare a spaniolilor ar fi coridele Această supoziție romantică nu este adevărată, ca multe alte iluzii romantice. Un meci în care joacă Real-Madrid atrage mai multă lume decît cea mai teribilă coridă. Stadionul Real-Madridului e așezat în plin centrul orașului — o poziție foarte bună, cu care însă autoritățile municipale nu sînt de acord. Stadionul, care a costat o avere, va trebui să fie în curînd dărîmat. Real-Madrid este un adevărat imperiu, o afacere bine organizată, care editează pînă și o publicație proprie. Am văzut sala de trofee, fascinantă, ca o scenă de basm din «O mie și una de nopți», încărcată de cupe și trofee; am putut distinge printre atîtea trofee și unul din partea clubului Dinamo-București. Clubul Real-Madrid este de fapt o societate comercială foarte bine pusă la punct. Fiecare efort este plătit prompt, tot așa cum fiecare greșeală este la fel de prompt pedepsită. Un antrenor

(Continuare în pag. 26)

◀ Cînd studenții universității din capitala Spaniei se ridică în apărarea libertăților democratice.

▲ Plaza Mayor.

▼ Flamenco-ul și corida, devenite atractie turistică și deci afacere. ▶

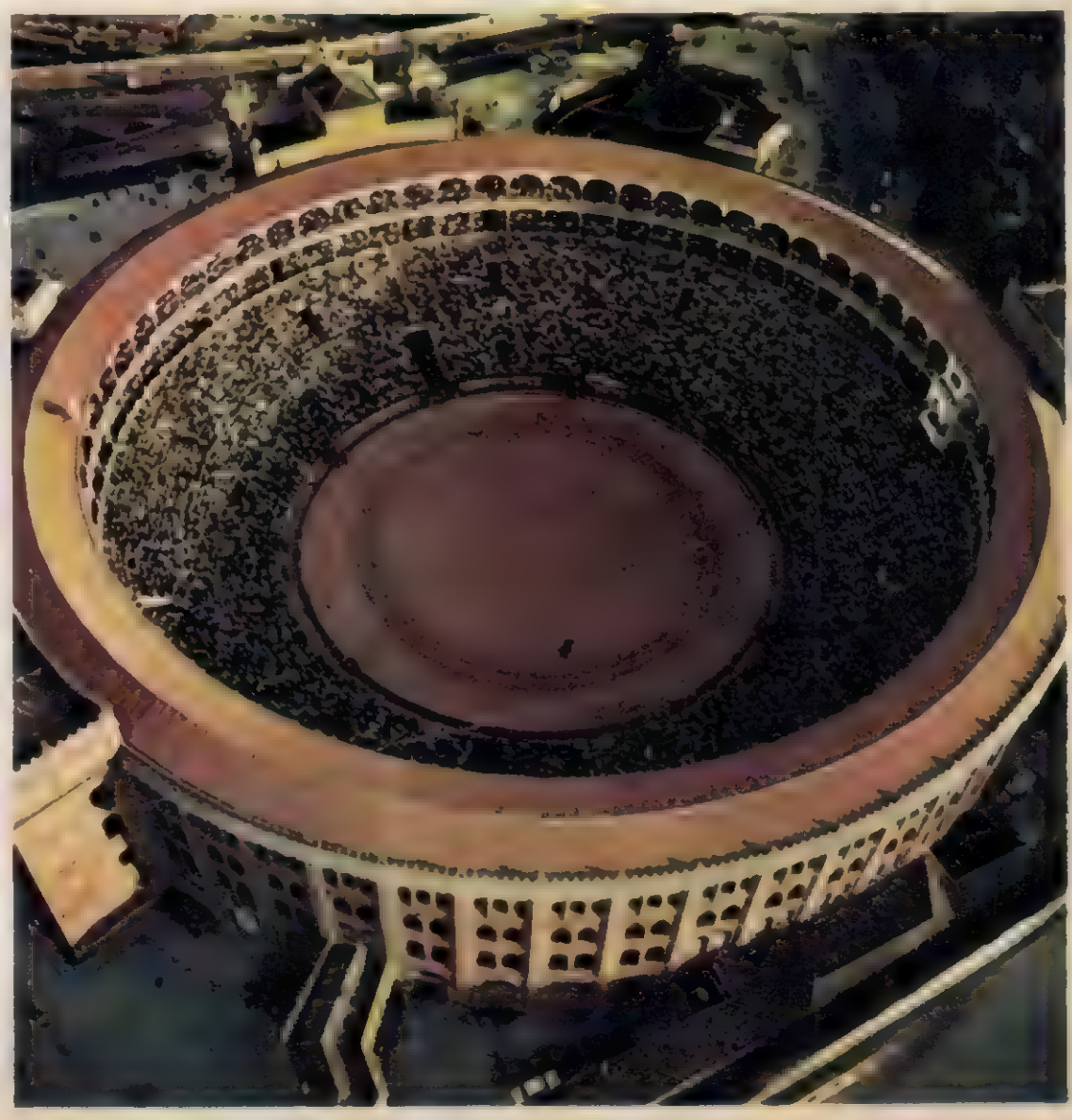

(Urmare din pag. 24)

e specializat numai cu recrutarea de cadre, cu recrutarea de noi vedete. De aceea el are în evidență toți jucătorii amatori din Spania și ori de cîte ori există un talent care mișcă, Realul știe să-l achiziționeze. Real-Madrid a intrat în psihologia spaniolului, alături de coride și de dansuri.

*

Am fost și la Palacio Real, palatul întunecaților și fastuoșilor regi ai Spaniei. Cei mai mulți dintre spaniolii cu care am discutat nici nu știau că țara lor este din punct de vedere constituțional o monarhie. Le-am făcut o surpriză. Au fost uimiți de vestea pe care le-am adus-o eu. N-am văzut desigur chiar toate cele 400 de camere, atîta cît hotăriseră regii Spaniei că le-ar fi necesare. Mi-ar fi trebuit pentru o asemenea îndeletnicire o săptămînă întreagă. Am văzut în schimb farmacia regală, înzestrată cu toate cele necesare. Presa spaniolă e plină de supoziții în legătură cu candidații la tronul Spaniei... Deocamdată însă, nu se știe nimic.. Candidații prea zeloși sînt însă expulzați...

*

Un șofer de taxi îmi mărturisea că în zilele în care n-are foarte mulți bani la el se simte prost. Această spovedanie financiară era evident simbolică. Mi-a explicat după aceea că ziarele care criticau destul de inofensiv regimul erau amendate. Ele suportau cu stoicism amenzile destul de mari,cu satisfacția adevărului plăpînd pe care izbuteau să-l strecoare. Dar conversația pe care am avut-o eu cu șoferul de taxi a avut loc în octombrie, de atunci lucrurile s-au complicat în Spania. Universitatea din Madrid a fost închisă. A fost introdusă starea de urgență.Generalul Franco a sărbătorit Anul nou hotărît să-și mărească aparatul poliției cu încă o mie de salariați conștiincioși.

...Sentimentul predominant rămîne frica... aceasta e mărturisirea deschisă sau mai ascunsă a celor mai mulți dintre oameni... A apărut o frică nouă, «frica la pătrat» cum o numea un ziarist francez. După decretarea stării excepționale, autoritățile spaniole au reușit în materie de poliție cîteva performanțe excepționale; e drept că în materie de poliție se progresează mai ușor. De la decretarea «stării excepționale» au fost arestate peste 1 500 de persoane. Autoritățile au renunțat să mai aresteze cu judecată,ele nu mai au nevoie pentru asemenea operație nici măcar de învinuire. Împotriva actualului regim se ridică și elemente socotite altădată sigure, armata și clerul. Am urmărit pe străzile Madridului fastuoasele ceremoniale religioase în care se împleteau — armonios și sumbru — miturile catolice cu miturile primitive. Dar o bună parte dintre acești preoți,care păreau să străbată pașnic străzile Madridului cu gîndul numai la bunul Dumnezeu și la lumea de apoi, s-au alăturat și ei mișcării de protest. Scriitori, economiști, studenți, editori sînt chemați sistematic în fața curții supreme din Madrid. Am aflat că printre cei interogați se află și Juan Bardem, strălucitul cineast care ne-a dat «Strada Mare» și «Moartea unui ciclist». Am aflat de vestea interogării sale concomitent cu vizionarea ultimului său film ajuns pe ecranele noastre, «Piane mecanice»,și cum firea omenească e făcută să sufere numai pentru ceea ce cunoaște,această veste m-a tulburat cu acuitate.

*

De aceea Spania seamănă mai mult cu cea din tablourile lui Goya. Spania, Spania, îngîndurata Spanie.

Profiluri dominante în atmosfera madrilenă

I.C.S.
VICTORIA
ORGANIZEAZĂ
ÎNTRE
1 ȘI 31 MARTIE
EXPOZIȚIA
DE IMPRIMEURI
în
colaborare
cu fabricile
DACIA,
AURORA
și BUMBACUL
(Timișoara).
Cu acest prilej
puteți cere
ca
materialul
cumpărat
să
fie
croit
după
modelul
ales.
Se
primesc
și comenzi
pentru
confecții.

După mijloacele chimice precum Atropa belladona și cele cosmetice precum vopsele, rimeluri etc., iată că și optica sare în ajutorul femeilor cu veleități de ochi mari la propriu. Monsieur Marly, *vestit opician din Paris*, s-a specializat în montarea lentilelor de ochelari în scopuri estetice.

GASTRONOMICĂ

STICLĂ LA CUPTOR

Dacă vă hotărîți într-o zi să puneți la încercare capacitatea de împotcare a unor prieteni de gabaritul căpitanului Mihalis — vajnicul erou al lui Kazantzakis — nimic mai simplu: invitați-i la o sticlă la cuptor.

Tîrgul trebuie făcut o dată cu propunerea: cine nu crede sau nu va fi mulțumit de festin suportă cheltuielile.

Operația de pregătire a mesei trebuie începută cam cu două ore înainte de sosirea oaspeților. În primul rînd trebuie găsită sticla, ceea ce nu-i prea greu dacă ținem seama că nu există om cinstit care să nu aibă prin vreun colțișor al cămării cîteva sticle goale. Așadar, se caută o sticlă goală cam de tipul celei de coniac Dunărea sau Milcov. Se spală bine-bine, atît în interior cît și în exterior, și se usucă cu un prosop curat. Cînd este perfect uscată se freacă pe dinafară cu unt, apoi se rulează pe un amestec de cimbru cu foi de pătrunjel uscate peste care s-a presărat sare și piper. Astfel pregătită, sticla se introduce într-un curcan (bineînțeles tăiat și curățat, care la rîndul său a fost frecat cu unt și sare. Totul se introduce la cuptor într-o tavă cu apă. Apoi lucrurile devin simple. Se ține curcanul la cuptor la foc potrivit pînă se coace bine pe o parte, apoi se întoarce.

Cam cu o jumătate de oră înainte de a fi gata, oaspeții trebuie să fie prezenți în stare flămîndă, în jurul mesei. Li se servește imediat cîte o măslină de cap de om fără piine și 0,50 grame spumă de drojdie.

După acest aperitiv mignon, în restul de 20-25 minute se poate discuta despre superioritatea sticlei la cuptor față de oricare alt meniu. Apoi se aduce sticla și se servește «ambalajul».

Restul rămîne la inițiativa dv. și fantezia oaspeților.

P.P. NASU

PRIETENUL LA NEVOIE SE CUNOAȘTE

...S-au născut și au crescut împreună. Cu timpul s-au împrietenit. Și iată că într-o zi, pisoiul Nicky și-a frînt o lăbuță care a fost pusă în ghips. Pînă la reluarea vieții pe... patru picioare, cățelul Huck îndeplinește cu plăcere rolul de companion și infirmier al pisoiului prieten.

SPORT

ZĂPADA MIELILOR

Sub semnul incertitudinilor atmosferice de sezon se va relua mîine Campionatul divizionar de fotbal. Meteorologii ne-au avertizat: procurați-vă umbrele; sumțul conservării ne previne: nu uitați încă șoșonu în pod; șoșile și mamele fac rezerve de napirină și Rinosept, pentru că atunci cînd este vorba despre fotbal devenim foarte vulnerabili. Reflexul autoconservării se... autoinhibează.

Geometria volumelor, aplicată sferei de piele cu care se joacă fotbalul, înregistrează răsturnări de principii și axiome de postulate și echități ce păreau exprimate pentru veci, ceea ce ne face să nu mai fim de loc surprinși în prezența unor nevinovate negări ale altor valori, mai puțin universale decît cele invocate. Poate de aceea un gol trimis pe o altă traiectorie decît cea cît de cît previzibilă de către oricine ne apare drept o rezolvare aparținînd mai curînd zonei superioare a gîndirii decît o greșeală elementară. Cînd Dobrin înjurînd un ziarist se și găsește avocați care, pornind de aici, îl readuc la porțile echipei naționale (care l-ultaseaz) cînd Ianca joveste o necunoscută este trimis în Bulgaria să-și ceară nedreptățile, cînd Sorin Avram și Dinu Tiberiu Popescu urîți de obligațiile lor sportive fac cunoștință cu rigorile vieții de cazarmă (ca orice om care s-a hotărît să poarte uniformă) și așa mai departe..

Fotbalul și-a țesut, de mult și pretutindeni, o suprastructură deasă, capabilă să justifice orice acțiune, considerată de către muritorii de rînd drept nejustă, incredibilă, alogică. Este poate tocmai secretul delicios pe care fotbalul îl oferă mulțimilor care l-au îmbrățișat, încoronîndu-l cu o unanimă preferință. El își răsplătește publicul cu deliciul accesibile altfel doar zeilor, cum sînt: inconsecvența, răsfățul, irresponsabilitatea, absurditatea. Numai astfel se poate înțelege cum aceeași fază poate fi văzută diferit de doi spectatori aflați unul alături de altul, dar simpatizînd fiecare cu una dintre cele două echipe care se înfruntă pe teren (diferențe care n-au nici o legătură cu vîrsta sau pregătirea respectivilor spectatori, ei putînd fi elevi sau miniștri adjuncți). Tot numai astfel se poate înțelege cum delegatul formației X cere, cu argumentele de bază ale oricui, sancționarea jucătorului clubului advers și cum aceluși ins invocă atunci cînd în culpă s-a aflat somul lui, versetele cele mai lacrimogene ale Bibliei.

Der Inzirarea, fie ei rezumativă, a prerogativelor afec ive promulgate de forumul pasiunii pentru fotbal ar ne , credem, un amplu volum, astfel încît abandonăm aci

În ciuda inconsecvențelor universului afectiv al fotbalu lui, el se organizează continuu pretutindeni, căutînd soluții noi sau resdoptîndu-le pe cele la care renunțase cîndva Dar se preocupă de propria-i structură fiindcă îl obligă popularitatea ce merge în creștere, fluxul combinat al valorilor umane, tehnice și tactice, necesitățile sale administrative (construcții, angajări de instlaori, deplasări, planificări ale antrenamentelor, încasări și cheltuieli diverse etc.).

Elementul de organizare, în oricare din formele alese, prevede activitatea sportivă propriu-zisă, îi conferă cadrul fix (în sensul fermității necesare). La noi însă acest adevăr pare a nu fi cunoscut ori acceptat, deși se joacă fotbal de multă vreme. Federația se pregătește de-abia să se organizeze și a așteptat parcă reîntoarcerea rîndunicilor cu crampoane spre a se dezmorți. Vești optimiste ne informează că la 10 martie va fi o ședință de comitet federal. Dar faptul trebuie tratat cu rezervă — ba chiar cu... rezerve — deoarece, după un an și ceva, reînnodarea activității acestui for va trebui să depășească un prag de scleroză. Agenda fotbalului este foarte încărcată și cei care aveau sarcina s-o descarce au așteptat noul sezon cu noile sale sarcini impuse de campionat. Membrii Comitetului federal și ai biroului fac declarații publice din care reiese că nu li se dă de lucru. Simpatic, nu? Altă ciudățenie a fotbalului, de dată asta cu o temă locală: secretarul general, Ion Sîclovan, își dovedește pasiunea pentru fotbal (pe care l-a și practicat cu talent) lucrînd voluntar într-un post în care obligațiile sale sînt cam aceleași cu ale halfilor de margine din vremea gloriei sale sportive: să acopere tot terenul, să care mingile de la apărare în atac, să fugă înapoi cînd adversarii le trimit în careul său și s-o ia iar de la început..

Dar, după cum s-a văzut, jucînd de unul singur și încă din particulare, Ion Sîclovan nu poate duce în atac echipa federală (mai ales că surviin și unele deplasări peste hotare pe care, neavînd cine să le facă, sarcina se cere îndeplinită tot de secretarul general!)

Cînd într-o instituție oarecare nu se prea execută obligațiile de serviciu ne auzi, cu reproș, firește, că lucrurile sînt fotbalizate, adică pasate de la unul la altul, fără eficacitate. De ce să ne mire că în însuși forul tehnic de specialitate se procedează întocmai?

Ce legătură au toate acestea cu zăpada mieilor, care este după cum se știe, minunarea ultimă a iernii ori cea dintîi a primăverii? Au, pentru că fulgii aceștei zăpezi, cei mai efemeri, sînt sorții, fără cruțare, dispariției, iar mieii destinați sacrificiului tradițional al sărbătorilor de primăvară. Nu s-ar putea oare ca și în fotbal să se facă oarecare [illegible] mai ales cu cele ce s-a dovedit efemere?

Em. VALERIU

ESTE ORA 19,05

Faimosul institut Gallup a publicat recent cîteva concluzii interesante ale cercetărilor sale la o anchetă cu privire la popularitatea unor programe televizate. Referindu-se la televiziunea britanică, concluziile anchetei au fost astfel rezumate de un ziar londonez: «Întreaga Mare Britanie se află duminica la orele 19,05 gmt în fața televizoarelor». Este ora cînd se transmite «Forsyte Saga».

Serialul este, precum se știe, deopotrivă de familiar și în România. El mai este gustat acum și în Australia, Noua Zeelandă, R.F. a Germaniei, Olanda, Norvegia, Suedia, Finlanda, Zambia, Malta, Hong Kong etc. Cînd Susan Hampshire, adică Fleur, născută Forsyte, a vizitat Oslo, 20 000 de norvegieni au întîmpinat-o pe străzi și au ovaționat-o

Un fotoreporter englez a avut inspirația să adune la un loc, aidoma ca într-o fotografie de familie, pe cîțiva dintre membrii clanului Forsyte în timpul nefericitei logodne a lui June Forsyte cu arhitectul Bosinney. În fotografie pot fi recunoscuți George, Soames, Jolyon senior și junior, Timothy, James, Swithin și alții.

telex

PARIS — Un sondaj efectuat de Institutul francez al opiniei publice în legătură cu apropiatul referendum asupra reformei regionale și a Senatului a stabilit că 39% dintre cetățenii consultați s-au declarat împotriva principiului referendumului și 38% în favoarea sa.

SANTIAGO DE CHILE — «Firmele japoneze au început o campanie asiduă de pătrundere pe continentul latino-american» — scrie ziarul chilian «Ersilla». Doar în ultimii trei ani Japonia a investit în America Latină 55 000 000 dolari.

RANGOON — Au fost naționalizate 24 agenții de transport, care funcționau pe baza investițiilor unor mari companii străine de marină comercială, printre care «United Liner», «Mac Kinon», «Finley Fleming».

TRIPOLI — În regiunea de deșert Kufra au fost descoperite uriașe rezerve de apă subterană, tot atît de prețioasă în aceste ținuturi ca și țițeiul. Cu ajutorul lor întreaga regiune va putea fi transformată într-o zonă cultivabilă.

NEW DELHI — Apariție senzațională în librării — un «Who's Who» al CIA, cuprinzînd lista a 7 000 de colaboratori ai respectivei instituții aflați în S.U.A. și în străinătate. 20 dintre aceștia sînt lucrători ai ambasadei americane din capitala indiană.

LONDRA — Contraofensivă a industriei britanice de automobile. British Leyland, născută din fuziunea grupelor British Motor Holding și Leyland Triumph, are azi o producție comparabilă cu a Fiat-ului, oferind Angliei un argument în favoarea admiterii ei în Piața comună.

STOCKHOLM — A luat ființă Asociația pentru apărarea drepturilor bărbaților. «Deși teoretic egali cu femeile — au declarat fondatorii — situația bărbaților este în realitate desperată», legile în vigoare pedepsind totdeauna bărbatul și acordînd femeii tot felul de avantaje și prerogative.

NAIROBI — Mwai Kibaki, ministrul comerțului și industriei din Kenya, a cerut «africanizarea» cadrelor companiilor internaționale din țară. O altă lege recent promulgată stabilește 25 branșe comerciale în care pot lucra numai kenyoți. Nu este vorba de «rasism pe dos», ci de o tendință legitimă a conducătorilor Kenyei de a stimula și impune în economie cadrele naționale.

CANBERRA — Exact în momentul cînd în capitala australiană se discută problema limitării investițiilor străine, «Bank of America» și «Bank of Tokyo» au creat, în colaborare cu «Bank of New SouthWales», o societate pe acțiuni. «Noutatea» constă — după unele aprecieri — în faptul că businessul bancar era printre puținele domenii în care capitalul străin nu pătrunsese încă.

CONDIȚIA UMANĂ A FEMEII AFRICANE

Corespondență specială pentru «Flacăra» de la T. Ould DADDAH de la misiunea diplomatică a Mauritaniei la Națiunile Unite

Problemele femeilor africane nu au nimic specific în sine și ele sînt pur și simplu legate de problemele generale ale dezvoltării țărilor continentului nostru. Și aceasta explică desigur de ce în Africa există încă un număr restrîns de femei angajate în procesul producției materiale sau exercitînd diferite profesiuni în domeniul educației sau al sănătății. În ce privește drepturile politice și cetățenești, femeia africană nu poate spune astăzi că ar avea de invidiat pe surorile ei din țările dezvoltate. Explicația acestui fenomen constă în tinerețea majorității națiunilor africane. Într-adevăr, deoarece statele noastre au dobîndit recent independența, constituțiile și legislațiile respective sînt inspirate în mare măsură de Carta Națiunilor Unite, cît și de Declarația universală a drepturilor omului, proclamată de O.N.U.

Ținînd seama de o atare realitate se poate oare afirma că femeia africană nu mai are de depus nici un efort, nu mai are de dat nici o luptă pentru a-și realiza propria ei condiție umană? Firește, o asemenea întrebare nu poate primi decît un răspuns negativ. Nu se mai pune problema luptei de a dobîndi drepturi, ci de a le putea folosi integral, pentru a le da o semnificație reală și o influență deplină.

Pentru a participa la greaua dar măreața sarcină de construcție națională, pentru a juca pe deplin rolul ce le revine în societate ca soții, mame și cetățene, femeile trebuie să aibă conștiința drepturilor și îndatoririlor lor. Evident, fără cheia științei, drepturile înscrise pe hîrtie rămîn cuvinte lipsite de sens.

În materie de învățămînt public, alfabetizare și educație populară, majoritatea statelor africane au întreprins eforturi deosebite și anumite rezultate sînt deja perceptibile. În țara mea, Mauritania, de pildă, peste un sfert din bugetul statului este consacrat învățămîntului. De asemenea, și stabilind o ordine de prioritate, noi privilegiem tineretul deoarece reprezintă viitorul. Astfel, numărul fetelor școlarizate a crescut rapid din 1960, anul independenței Mauritaniei. Firește, sîntem conștienți de insuficiența rezultatelor actuale și de necesitatea de a extinde eforturile noastre.

Un grup de participante din Africa, Asia, America la Conferința O.N.U. pentru drepturile omului. (A doua din dreapta, doamna T. Ould Daddah, delegata Mauritaniei la conferință.)

Azi, surorile mele mauritane își unesc eforturile în cadrul unei mișcări unice, sub conducerea forurilor de guvern și de partid. Un consiliu superior, format din 15 membre, are înalta răspundere a adaptării femeilor din țara mea la lumea modernă, a angajării lor în slujba națiunii. Consiliul femeilor lucrează în strînsă colaborare cu guvernul și partidul, deoarece considerăm că problemele femeilor privesc întreaga societate. În acest sens pot menționa că noi, în Africa, ducem o susținută campanie împotriva unor prejudecăți profund înrădăcinate cu privire la o anumită și pretinsă inferioritate a femeii. Vrem să înlăturăm treptat toate obstacolele din calea promovării femeii africane.

Mulți conducători africani, bărbați și femei, au înțeles necesitatea de a-și uni eforturile în cadrul sarcinii gigantice de dezvoltare națională. Ei sînt decișî să lichideze prejudecățile ancestrale și moștenirea colonială, sînt decișî să-și unească eforturile în slujba popoarelor lor.

La 11 martie este sărbătoarea națională a Danemarcei. În fotografie: o imagine a capitalei daneze — orașul Copenhaga.

LONDRA

FUNDALUL CONFLICTULUI IRLANDEZ

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

La 24 februarie populația Irlandei de Nord s-a prezentat în fața urnelor — alegerile fiind, precum se știe, soluția la care a recurs premierul O'Neill în căutarea unei ieșiri dintr-o îndelungată criză politică, care a degenerat în lupte sîngeroase între demonstranții pentru libertăți civile și poliție. Conflictele ar rezulta din rivalitatea dintre catolici și protestanți — vor să ne facă să credem unii comentatori de presă și televiziune. Amprenta religioasă e dată de faptul că autoritățile din Irlanda de Nord au folosit discriminarea împotriva catolicilor ca o armă atît politică cît și economică. Cînd Irlanda a fost împărțită în 1920 în Statul Irlandez liber și Irlanda de Nord, regiuni unde populația simpatiza cu sudul au fost arbitrar incluse în nord. Majoritatea locuitorilor acestor regiuni o formau catolicii. «Crima» lor, în ochii guvernului din nord, era aceea că se pronunțau pentru o Irlandă unită. Pentru a înăbuși această opoziție, Irlanda de Nord a fost transformată de la început într-un stat polițist. În 1924 guvernul Irlandei de Nord a promulgat o lege specială care stabilea virtual dictatura — lege în vigoare și în prezent.

Bizuindu-se pe aceste forțe polițienești, guvernul Irlandei de Nord s-a asigurat împotriva oricărei opoziții efective. Astfel, în alegeri, de pildă, numai persoanele care au locuință pot vota, iar cei care dispun de diverse birouri de afaceri, ca și soțiile acestora, pot să voteze după numărul încăperilor pe care le au. Aceasta înseamnă că și acolo unde ar putea exista o majoritate împotriva partidului unionist aflat la putere, rezultatul scrutinului este întotdeauna în favoarea unioniștilor. Așa se explică lozinca scandată de demonstranți: «*un om, un vot!*» E o cerere politică, fără caracter religios, cu toate că în condițiile concrete din Irlanda de Nord mulți dintre cei care n-au voie să voteze sînt catolici. Doar în Newry, unioniștii au trebuit să accepte înfrîngerea pentru că majoritatea opoziției a fost zdrobitoare. Dar în Deny, Armagh City, în orașele Enniskillen și Omagh — deși majoritatea antiguvernamentală e evidentă — sistemul electoral ține pe unioniști la putere. E vreo mirare deci că mulțimea a ieșit în stradă?

Fundalul acestei lupte are și un caracter vădit economic. De la separare, Irlanda de Nord a fost consistent subvenționată de Anglia, totuși aici șomajul e mult mai mare decît în orice parte a Regatului Unit.

COMENTARIU

Turneul vest-european

de Silviu BRUCAN

Turneul vest-european al președintelui Nixon s-a încheiat și prima constatare care se impune este aceea că anturajul său a procedat înțelept atunci cînd a prevenit că este vorba de o «călătorie de informare și consultare» și nu de negocieri, și deci nimeni să nu se aștepte la rezultate spectaculoase de pe urma ei. Este o subtilă cerință a artei diplomatice pe care oamenii de stat o realizează cu atît mai dificil cu cît tentația de a atribui efecte miraculoase acțiunilor lor personale este aproape irezistibilă.

Noua Administrație americană a primit o moștenire împovărătoare atît pe plan intern cît și pe plan extern. Despre problemele sociale ale Americii (criza aglomerării urbane, mișcarea negrilor, protestul studențimii, condiția de substandard a unei treimi din populație) Walter Lippmann remarca pe drept cuvînt că va fi nevoie de mai multe administrații pentru a fi rezolvate. Pe plan extern, războiul din Vietnam, care se dovedește o «groapă fără fund» pentru S.U.A., contestarea hegemoniei americane și tendințele centrifuge din sînul alianței atlantice, criza sistemului monetar, supraangajarea militară pe continente îndepărtate, conflictul din Orientul Apropiat — pentru a menționa doar problemele cele mai presante — justifică pe deplin aprecierea că situația noii Administrații nu este de loc de invidiat. Asaltat de probleme atît de copleșitoare, Richard Nixon a adoptat tehnica politică a reangajării, ferindu-se de poziții categorice care apoi trebuie retractate, lăsîndu-și opțiunile deschise, străduindu-se să cîștige timp pînă la elaborarea unei politici și a unor soluții, deoarece — evident — cele vechi nu mai corespund. Numeroși comentatori au apreciat pozitiv această precauție; alții au observat că, atunci cînd ești confruntat cu prea multe probleme, cel mai bun lucru este să nu iei poziție față de nici una, deoarece altfel creezi probleme noi.

În acest context se situează și turneul vest-european. Din comentariile observatorilor avertizați se desprind trei obiective majore ale acestui turneu: restabilirea priorității europene în ansamblul strategiei americane, consolidarea pactului nord-atlantic — și, pe această bază, pregătirea unor negocieri cu Uniunea Sovietică. Înfăptuirea primelor două premise nu pare de loc ușoară. Restabilirea priorității europene cere cel puțin dezangajarea militară în Vietnam și stabilirea unui modus vivendi cu Republica Populară Chineză. Iar consolidarea pactului nord-atlantic se lovește de tendințele centrifuge din sînul său (atît în raporturile americano-vest-europene cît și între puterile vest-europene înseși) și de faptul că Europa vrea altceva decît blocuri militare, înarmări și manevre militare. Iar aceste lucruri, președintele Nixon le-a aflat de la interlocutorii săi și de la alții pe care i-a auzit de la distanță mai mare. Faptul că el a spus în fiecare capitală vizitată — Bruxelles, Londra, Bonn, Roma și Paris — cîte ceva care să placă gazdelor, nu schimbă datele fundamentale ale problemei, ci amînteșe doar că n-a trecut prea mult timp de la campania electorală americană.

«New York Times», care s-a învățat și el să se mulțumească cu puțin, scrie: «Desigur, s-a făcut doar un început în ce privește discuțiile între aliați. S-a pus totuși capăt înstrăinării treptate a Statelor Unite față de partenerii europeni». Pînă la urmă și președintele Nixon a subliniat că restabilirea încrederii între S.U.A. și aliații vest-europeni a fost obiectivul său imediat. Iar Michel Debré, comentînd rezultatele întrevederilor Nixon-De Gaulle, remarca: Se pot stabili relații de încredere și fără aliniere politică. Tot ministrul de externe francez arăta că zonele de dezacord dintre S.U.A. și Franța rămîn: structura atlantică, Vietnamul și reforma sistemului monetar internațional.

Oricum, se pare că Richard Nixon înțelege că Europa occidentală nu mai poate fi condusă de la Washington ca acum 15-20 de ani, ceea ce nu-i puțin pentru un președinte al Statelor Unite. Accentul repetat pe care l-a pus pe necesitatea consultării aliaților, critica greșelilor săvîrșite în această privință de Washington (desigur în trecut!) constituie indicii semnificative. Revista americană «Business Week» (însuși titlul arată că știe ceva) comentează: «Ceea ce este mai important, el dă asigurări vest-europenilor că Statele Unite se vor consulta strîns cu ei în legătură cu viitoarele tratative cu sovietici. Acesta este de fapt motivul real al călătoriei sale».

Nimeni nu afirmă cu certitudine că noua Administrație americană va trage concluziile logice care se impun în urma vizitei președintelui Nixon și că va proceda la acea mult așteptată «tragică reevaluare» a politicii externe americane în conformitate cu noile realități din lumea contemporană. Se poate totuși remarca pentru moment că restabilirea încrederii și practica consultării sînt idei care au o valoare pozitivă atunci cînd sînt aplicate pe întreaga scară a relațiilor internaționale contemporane și cu scopul de a servi cauza păcii și a colaborării între popoare și state.

În acest timp, în ciuda considerabilei sărăcii pe care a moștenit-o, sudul — Republica Irlanda — a făcut mari progrese atît în industrie cît și în agricultură. În Irlanda de Nord există suficiente resurse, dar ele stau nefolosite pentru a se evita o ciocnire cu interesele monopolurilor engleze.

Față de situația creată, cercurile guvernamentale pretind că primul ministru O'Neill, fiind un liberal, va introduce reforme. De fapt în felul acesta se aruncă praf în ochii alegătorilor. Lucru de care aceștia s-au arătat de altfel conștienți — alegerile soldîndu-se cu victoria la limită a unioniștilor.

În orice caz, mișcarea de protest din Irlanda de Nord, suportul puternic dat acțiunilor protestatare de către studenți, evidențierea clară a faptului că determinante sînt aspectele politico-economice și nu diferențele religioase și-au pus puternic amprenta asupra actualei situații irlandeze.

SEUL: ORBITA TEROAREI

Accesele de febră politică sînt frecvente la Seul. Criza regimului antipopular al lui Pak Cijan Hi are — se știe — o cronicitate notorie, cu forme acute de asemeni binecunoscute. Ceea ce se petrece însă în ultima vreme în Coreea de sud depășește, atît prin caracterul său exploziv cît și prin amploarea desfășurărilor dramatice, limitele «stării de urgență» decretate de guvernanții sud-coreeni în speranța lor deșartă de a stăvili puternica mișcare populară de rezistență în plină ascensiune.

Regimul din Seul se angajează cu disperare pe orbita teroarei. Itinerarul represiunilor, deși mai vechi, este reluat cu o cruzime sporită. Anul trecut se chema «operațiunea surpriză» și se solda cu arestarea unui număr de aproape 11 000 de «suspecți». Misiunea celor 50 000 de militari și polițiști lansați de Pak Cijan Hi într-o adevărată vînătoare de oameni era aceea de a contracara acțiunile Partidului Revoluționar Unit care activează în ilegalitate din 1964 și mobilizează în jurul obiectivelor sale un mare număr de patrioți. Acțiunile detașamentelor de partizani ce cuprindeau la început doar zona muntelui Baikoan și vreo două provincii s-au extins în ultimele luni în jurul bazelor americane și chiar înăuntrul cazarmilor militare sud-coreene. Numărul actelor de sabotaj a luat proporții fără precedent. Recent, partizanii și-au făcut simțită prezența mai activă la Seul, ceea ce a alarmat la culme guvernul marionetă. S-au luat măsuri draconice, s-au făcut destituiri în conducerea armatei și poliției secrete și, în virtutea așazisei legi a securității statului și a luptei împotriva comunismului, a fost declanșat un nou val de teroare sub semnul «stării de urgență». Temnițele sînt din nou tixite de arestați. Seria de înscenări judiciare, începută anul trecut cu procesele succesive intentate unor grupuri de intelectuali, printre care și cei 34 răpiți de agenții lui Pak Cijan Hi din R.F.G. și Franța, continuă acum cu alte asemenea acte samavolnice. Tribunalele pronunță sentințe grele împotriva oricărui cetățean suspectat de simpatii față de comuniști sau de legături cu frații din Coreea de nord. Printre cei întemnițați se află președintele Asociației studenților de la Universitatea Yonse. Recent, condamnarea la moarte a profesorului universitar Kim Ciong The, conducătorul organizației din Seul a Partidului Revoluționar Unit, a soției și a tovarășilor săi, a stîrnit o puternică reacție în toată țara, prilejuind manifestări deschise de ostilitate din partea opiniei publice. Ziarele sud-coreene nu ascund faptul că rezistența populară capătă tot mai frecvent forma luptei armate și că «partizanii mișună peste tot». Prezența celor peste 60 000 de militari americani, ca și sporirea efectivelor armatei regulate sud-coreene la 630 000 de oameni nu intimidează forțele patriotice. De asemeni, manevrele militare comune americano-sud-coreene, care încep mîine cu caracter demonstrativ, ca și cele aproape 11 000 acte de provocare săvîrșite împotriva R.P.D. Coreene de la încheierea armistițiului și pînă azi apar ca tot atîtea dovezi ale neputinței regimului Pak Cijan Hi de a ieși din impasul total în care a eșuat.

Dic. BABOIAN

Luni 3 martie a început repetiția generală a aselenizării. La bordul navei cosmice «Apollo-9», cei trei cosmonauți americani, James McDivitt, David Scott și Russell Schweickart execută, în cadrul misiunii lor temerare de zece zile (zborul fiind considerat de specialiștii N.A.S.A. drept cel mai riscant dintre ieșirile americane în spațiu), programul experimentării complexe a modulului lunar LEM (Lunar Excursion Module). Principalele obiective ale operațiunii sînt următoarele: încercarea primei nave cosmice cu modul lunar; controlul instalației de propulsie a treptei de decolare; studierea eficienței activității cosmonauților în afara cabinei spațiale; verificarea aparatajului în cursul repetatelor manevre de cuplare și decuplare; asigurarea recuperării modulului lunar la cabina de comandă **(vezi fotoreportajul din paginile 8, 9, 10).**

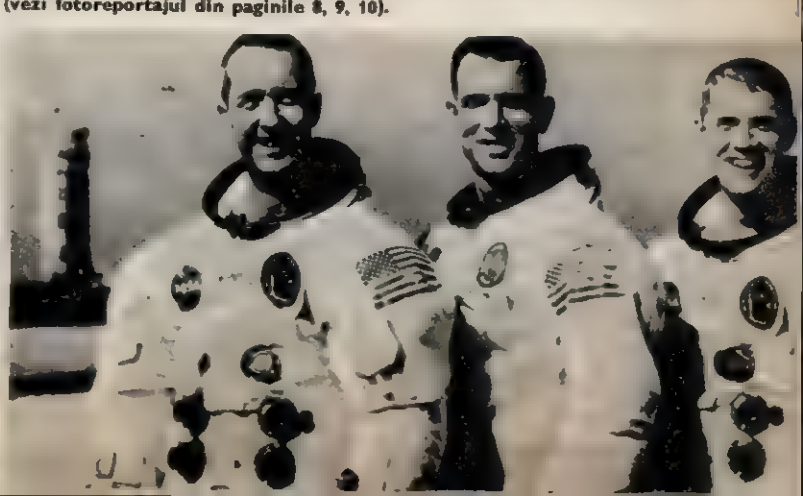

ARHIVĂ - FOTO

DOI ÎNVINȘI

12 și 14 martie 1932 — zile în care se înregistrează două dintre cele mai senzaționale fapte diverse ale epocii, în apogeul crizei economice. La Rochester, în S.U.A., se împușcă multimilionarul George Eastman (*foto 1*), iar la Paris se sinucide în același fel regele chibriturilor, miliardarul Ivan Kreuger (foto 2). Eastman a început să urce treptele succesului în 1878 cînd înființează un atelier de produse fotografice în care realizează primele plăci cu gelatină, apoi pelicula pe hîrtie și filmul transparent. Atelierul se va numi cu încep ere din 1880 KODAK. La moartea sa, Eastman lasă un bilet pe care scrie: *Prieteni — opera mea e încheiată — pentru ce să mai aștept?* Avea 78 de ani. Averea sa a fost evaluată la trei miliarde de franci, dintre care mai mult de o jumătate de miliard investiți în opere de binefacere. Al doilea învins — Ivan Kreuger, a fost unul dintre cei mai mari industriași ai timpului. Fabricile sale de chibrituri, instalate în 18 țări, acopereau consumul mondial într-o proporție de 75%. În perioada 1925—1931 el ocupă locul numărul unu printre magnații financiari ai lumii. Acordă împrumuturi în valoare de opt miliarde de franci guvernelor din douăzeci de țări. Cu toate acestea, *în 1932, cînd criza economică mondială roade din temelii lumea capitalistă*, el trece în rîndurile învinșilor.

Ion MUNTEANU

PÎNĂ CÎND RĂMÎNE «SENTINELA» ÎN POST?

Printre capitolele bugetului militar al Statelor Unite se află unul căruia i se dedică resurse importante și care poartă denumirea «Sentinel». Este vorba de construirea unui sistem «subțire» de rachete antirachetă. Proiectul, lansat încă de McNamara, a întîmpinat diferite obiecții de ordin politic, tehnic, financiar etc. În ultimul timp Pentagonul, sub noua Administrație, a venit în întîmpinarea obiecțiilor anunțînd la 9 februarie că a ordonat «o revizuire extrem de profundă și critică» a oportunității sistemului «Sentinel». Dar la 20 februarie, cînd a fost chemat în fața Comisiei senatoriale a afacerilor externe, șeful Pentagonului, Melvin Laird, a declarat că are intenția de a *continua construirea rețelei «Sentinel»*. Unii senatori și-au pus întrebarea: oare așa de repede s-a încheiat analiza «critică și profundă» a unui proiect care va înghiți între 5 și 10 miliarde dolari? Senatorul Kennedy, replicînd Administrației, a recurs la actul, calificat de «Washington Post» drept «neobișnuit», de a însărcina un grup de consilieri particulari să procedeze ei la o asemenea revizuire. Kennedy a declarat Senatului că pozițiile exprimate de exponenții Pentagonului indică «în mod cert că se va proceda la înfăptuirea sistemului antirachetă doar cu unele schimbări formale și deci promisa *reanalizare substanțială a oportunității* sale nu va avea loc. De aceea Senatul trebuie să-și caute informații în altă parte». Ziarele arată că fratele fostului președinte speră să coalizeze majoritatea democrată împotriva proiectului, care dacă ar fi extins ar putea să ajungă la 50 miliarde dolari, creînd în același timp pericol de accidente nucleare în zone populate. Nu se poate ști dacă acțiunea lui Edward Kennedy va scoate «Sentinela» din bugetul militar american, dar mai mult ca sigur că va oferi senatorului un prilej nimerit pentru a reface rîndurile partidului democrat, care deține majoritatea în Congres, și *de a înfăptui primii pași spre... postul* de președinte.

Nicolae LUPU

La Leipzig s-a deschis la 2 martie ediția 1969, de primăvară, a tradiționalului Tîrg internațional, la care participă 10 000 de firme din 65 de țări, dintre care 4 500 din țara gazdă, 250 din 11 țări socialiste,— printre care și din țara noastră — 3 000 firme din 26 state capitaliste și 600 din 25 țări în curs de dezvoltare. La deschidere a participat și o delegație guvernamentală din România, condusă de tovarășul Iosif Banc, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

COMPUTER

- Potrivit unui comunicat U.N.E.S.C.O din 1958 pînă în 1965 numărul celor care urmează cursurile unei școli a crescut cu 86%: de la 9 328 000 la 29 861 000 în Africa, de la 72 201 000 la 148 301 000 în Asia, de la 50 966 000 la 99 630 000 în America și de la 56 966 000 la 80 677 000 în Europa. Procentul analfabeților — anacronică și tristă realitate contemporană — nu s-a redus însă decît de la 44 la 39% din populația globului.
- Autodefinindu-se drept cea mai mare producătoare de țigări a lumii, firma British American Tobacco a anunțat că, în ciuda campaniei mondiale antitutun, a realizat în ultimele 12 luni profituri-record mondial: peste 1 300 000 000 lire sterline.
- Lungimea conductelor pentru petrol și gaze, a căror construcție a început în Siberia de vest acum cinci ani, este actualmente de 5 000 km. Pînă în prezent au fost date în exploatare 8 conducte principale, printre care una de peste 1 000 km.
- Ziarul «Mainița» anunță că bazele militare americane — amplasate conform așa-zisului «tratat de securitate» japono-american în 148 puncte — ocupă 366 000 000 mp din teritoriul Japoniei. Ele sînt deservite de circa 41 000 militari americani.
- La începutul anului flota iugoslavă de tancuri petroliere dispunea de 31 nave, cu un deplasament total de 470 000 tone. Navele întreprinderii de navigație «Iugotanker» fac curse în lumea întreagă
- Companiile străine — în majoritatea lor americane — controlează 10% din producția industrială și 20% din exporturile Marii Britanii.

AURUL SUD-AFRICAN

Ca principală producătoare de aur (alături de Australia) în lumea capitalistă, Republica Sud-Africană face, în ultima vreme mai ales, obiectul unei atenții deosebite din partea observatorilor economici, știut fiind rolul metalului galben în «piesa din ce în ce mai confuză care se joacă de mai mulți ani pe scena monetară internațională» (Le Monde). În această lumină apare explicabil interesul cu care a fost urmărit recentul turneu vest-european al *ministrului de finanțe sud-african*, Nickolas Diederichs. Turneul a fost consacrat în esență vînzărilor de aur sud-african către băncile centrale occidentale și reevaluării prețului aurului — chestiuni rămase în suspensie după întrunirea din martie 1968 de la Washington a guvernatorilor băncilor centrale, membre ale așa-numitului «pool al aurului» (în absența Franței însă). Administrația Johnson s-a opus atunci categoric cumpărării de aur sud-african, atît de către băncile centrale, cît și de către Fondul Monetar Internațional — chiar și la prețul de 35 dolari uncia, stabilit în urmă cu trei decenii — pentru a *determina Republica Sud-Africană* să vîndă totalitatea stocurilor de aur pe piața liberă, unde în felul acesta se va produce o scădere a cursurilor. Deși această poziție a Administrației Johnson s-a atenuat în preajma «schimbării gărzii» la Washington — în sensul că a fost acceptată ideea cumpărării de către băncile centrale a unor cantități de aur sud-african cu condiția ca alte cantități să fie vîndute la piața liberă, pentru reducerea prețului aurului la valoarea parității aur-dolar (35 dolari uncia de aur) — guvernul de la Pretoria a continuat să considere aceasta o atitudine neconformă acordurilor de la Bretton-Woods și să ceară completa libertate de acțiune în relațiile cu băncile centrale. Iar *turneul* lui Diederichs pare să se fi soldat cu rezultate pozitive pentru poziția sud-africană, dovedindu-se astfel eșecul presiunilor exercitate de Washington asupra *celorlalte țări pentru a-și impune* punctul de vedere — care, precum subliniază «Le Monde», dacă ar fi fost acceptat «ar fi avut ca efect automat scăderea cu timpul a proporției aurului în raport cu ansamblul lichidităților internaționale », cu alte cuvinte o «demonetizare» a acestui metal prețios. Și astfel, ceea ce a circulat mai întîi sub formă de zvonuri în diverse capitale occidentale s-a transformat în declarația făcută în parlament de ministrul de finanțe sud-african, în sensul că vînzările de aur sud-african băncilor centrale străine vor face obiectul unor acorduri «iminente». Declarație căreia în ultimele zile i s-a adăugat o alta, și anume că «o reevaluare a prețului oficial al aurului este inevitabilă, într-un termen mai mult sau mai puțin lung». Rămîne de văzut dacă aceste afirmații sînt sau nu menite să ducă doar la o întărire a cursului aurului — fapt de altfel constatat în ultimele zile la bursele dintr-o serie de capitale occidentale. Observatorii socot însă nu lipsită de semnificație omisiunea președintelui Nixon de a vorbi — în cuvîntarea consacrată problemelor monetare — despre *intangibilitatea* parității aur-dolar. Iar cert este că, potrivit unui comunicat al Băncii centrale din Pretoria, Fondul Monetar Internațional a achiziționat aur sud-african în valoare de cel puțin 10 milioane dolari.

I. CIOARĂ

CRONICA DE TREI SECUNDE

PAC, PAC, PAC!

***«O scenă este lumea, și noi, actorii ei»...* Foarte bine zice mărețul Shakespeare, dar nouă, ca de obicei, pe o ureche ne intră și pe alta ne ies cuvintele lui. Nouă ni se par că sînt bune la școală, la «lucru manual», la gimnastică, la birou în loc de un oftat, poate chiar la teatru — dar nimeni nu se crede actor la teatrul lumii și nu vede în ce comedie joacă. Eu nu fac această greșeală. Eu joc de cîtva timp — cu puțina imaginație care-mi este proprie — la teatrul din Rennes (Franța), figurant în opereta «Cîntărețul mexican». Nimeni nu mă întreabă dacă-mi place sau nu. Joc, trebuie să trăiesc, n-am nici un rol,** sînt figurant. N-ar fi grav — dar de la 18 februarie încoace nu mai știu unde mi-e capul. În seara aceea, la sfîrșitul celui de-al 17-lea tablou — supliciul pe ruinele templului indian — regizorul de culise trebuia să tragă ca de obicei cele trei gloanțe oarbe într-un cilindru de metal, pac, pac, pac, după care — cortina! În seara aceea — ca să nu mai lungesc vorba — gloanțele n-au fost oarbe, nici chioare, nici mioape, nici presbite, ci adevărate; nimeni n-a știut, nici el, nici eu, nici noi, puteam să murim figuranți sau vedete, electricieni sau doamne din *rîndul întîi*. A fost chemat *armurierul*, dar explicația lui m-a înnebunit și mai rău: eroarea lui venea din faptul că între gloanțele oarbe și cele cu doi ochi nu e aparent nici o diferență, la magazie. Oricine le poate confunda. Și atunci eu, fiindcă o scenă este lumea, asta e indiscutabil, mă zbat să părăsesc teatrul din Rennes, să caut o altă operetă, fără iluzii în ce privește rolul, dar un teatru în care să am o minimă siguranță că armurierul și regizorul de culise — azi, oameni cei mai importanți într-un spectacol — sînt cît de cît capabili să deosebească gloanțele oarbe de cele mioape.

SOCOTELI

În sfîrșit, cred că în domeniul grefelor s-a obținut un rezultat ceva-ceva mai acceptabil. Pînă acum, socoteala mi se părea proastă: ca un om să trăiască trebuia ca unul să moară. Nu ajungeam prea departe. Problema se schimbă însă — așa cum s-a întîmplat recent la *New York* — dacă de la un singur donator se transplantează 6 organe pentru 6 persoane diferite (4 cancerosi și 2 orbi). În 24 de ore s-au *grefat ficatul, inima, rinichii* și corneele de la un singur om — ajungîndu-se la relatări în presă uluitoare: «echipa de la «Memorial House» propune celei de la «New York Hospital» o inimă»... «inima a transportată în pas alergător prin tunelul care leagă cele două spitale»... Spectacolul e grotesc, dar eficacitatea e prea mare ca să ne încurcăm în nuanțe, mai ales dacă ne gîndim că, teoretic, de la un om mort se pot extrage pentru grefe 17 organe vitale — fără a mai socoti corneele. E adevărat că matematic — zic specialiștii — e imposibil ca în 24 de ore să se găsească într-un *oraș un donator* cu o grupă sanguină compatibilă cu 17 oameni grav bolnavi. Dar eu zic că la un om mort contra 6 vii încă mai putem sta de vorbă și să nu ne mai tîrguim.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● În vitrinele librăriilor se află valoroasa monografie **Viața lui I.L. Caragiale** (ediția a II-a revăzută) de Șerban Cioculescu. Sunt introduse în această nouă ediție capitolele: Revizor școlar, Un moment sentimental, Tinerețe, Reporter judiciar ocazional (Editura pentru literatură)

● Sociologul și omul de cultură Petre Andrei (1891 1940) personalitate marcantă a gândirii sociale și a luptei pentru progres, a cărui competență prezentat în cartea lui Mircea Măciu, **Sociologia lui Petre Andrei** (Editura politică)

● Document de oameni, puținel lipsiți de lacrimogen pentru zilele noastre, **Cartea de la San Michele** a bătrânului medic suedez Axel Munthe, lucrare ce a cunoscut în momentul ei de apariție, acum aproape cincizeci de ani, un răsunător succes mondial, a apărut într-o nouă traducere semnată de Teodora Sarafoleanu (Editura pentru literatură universală)

● Spre deosebire de proza sa de până acum, Dragoș Vicol în romanul, recent apărut, **Camera 210** folosește, mai accentuat mijloacele introspecției psihologice. Relatarea unui eveniment trăit de autor, romanul se citește cu interes (Editura pentru literatură).

● H. Grămescu în cartea lui de poeme **Elegii și eglege** nu se sfiește de a ne vorbi limpede și cu simplitate despre emoțiile și sentimentele sale (Editura pentru literatură)

● Fantezie, umor, interesante mărturisiri sunt enumerate aici câteva din calitățile scriitorului pentru copii și tineret al lui Octav Pancu-Iași) se găsesc cu prisosință în noua sa carte de povestiri **Tartine cu gem și vise** (Editura tineretului)

● În colecția Bibliotecii pentru toți a apărut romanul **Casa blestemată** de Vicente Blasco Ibanez (1867 1928)

● A apărut cartea a treia din așteptatele memorii ale lui Ilya Ehrenburg **Oameni, ani, viață**. Traducere. Tatiana Nicolescu (colecția Meridiane, E.L.U.)

● Tot în aceeași colecție a apărut și romanul **Centaurul** de John Updike una dintre cele mai interesante personalități ale prozei americane de azi.

cinema

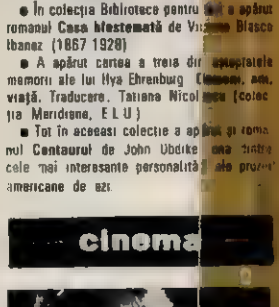

Shirley MacLaine

● **Viața lui Mateus** Refugiul în singurătate analizat cu infinită delicatețe și totală lipsă de aderență la scheme mai mult sau mai puțin moderne de către un cineast polonez debutant. Să-i reținem numele: Witold Leszczynski Unele voci îl apropie de Bergman Scenariul este realizat după cartea «Păsările» a scriitorului norvegian Tarjei Vesaas. Interpreți: Franciszak Pieczka, Anna Milowska, Wirgiliusz Gryn, Aleksander Fogiel, Joanna Szczerbic Operator. Andrzej Kostenko

● **Pașa**, Georges Lautner (Franța) compune un film polițist după rezumate de la multi alții Centrul de atracție Jean Gabin Partenari Danny Carel, André Pousse, Jean Gaven, Robert Dalban, Felix Marten

● Mari actori pe ecranele noastre: **Jeanne Moreau, Ingrid Bergman, Shirley MacLaine, Rex Harrison** (Rolls Royce-ul galben), **Paul Scofield, Orson Welles** (Un complet gri pentru eternitate), **Ida Kaminska** (Magazin de mode), **Charlton Heston** (Planeta maimuțelor)

● **Colina**, încrâncenatul film de Sidney Lumet este programat din nou. Cine nu l-a văzut, să alerge!

● Claude Chabrol intenționează cu scenariul Vicarul, celebra piesă a lui Hochhuth

● Ingrid Bergman și Anthony Quinn vor fi din nou parteneri în filmul **O plimbare într-o zi primăvară**.

● După mai multe succes obținut de Oliver, versiune cinematografic-muzicală a cărții lui Dickens studiourile americane vor să ecranizeze, în acest stil, și **David Copperfield**.

● Jerzy Kawalerowicz, autorul filmelor **Mama Joana a îngerilor** și **Faraonul**, realizează un film de actualitate intitulat **Jocul**. În rolurile principale sunt Lucyna Winnicka și Gustav Holoubek

disc

● Recenta înregistrare realizată la casa noastră de discuri și intitulată **Muzică populară transilvăneană** cuprinde variate și valoroase melodii ale folclorului românesc din părțile de nord și nord-vest ale țării. Cântece a căror faimă s-a făcut cunoscută în toată țara, datorită celor două radioteleviziuni, ca «Trage bobii și ghicește», «Cine-o făcut crișma-n drum», «Mândra mea poartă mărgele» sau dansuri și jocuri pline de ritm și nerv precum: «Apucă-m-aș de cucată», «Fetele de la Căpâlna», «Mândruța u cercelu» au fost înregistrate în interpretarea unor soliști foarte populari precum Petre Băbădeanu, Maria Peter, Ilie Muțiu, Angela Buciu, Vlad Dionisie, Lucreția Ciobanu, Emil Gavriș (EPE 0383)

● **Tiberiu Geia**, însoțit de orchestra lui **Stan Stănișteanu**, îmbogățește discoteca noastră cu patru cântece parcă mai puțin cunoscute «Umblu noaptea ca și un fotruc», «De ce, mândro, n-ai venit», «Ochi ca mândra nimeni n-are» și «Busuioc de prin Banat» (EPE 10025)

● Un nou prilej de-a asculta muzică populară sârbească în execuția unor formații autentice ne este oferit de orchestra de tamburași din Timișoara și de cvartetul instrumental al Casei de cultură timișoreane Voce **Nada Dobici** (EPE 10031)

● Cunoscuta orchestră **Varga Lajos** împreună cu solista **Ferencz Maria** realizează un nou disc de muzică populară maghiară (EPE 10029)

plastică

● **Anatol Ciudinoff** — gravură și desen. Cu mijloace tehnice diverse și bine stăpânite, A. Ciudinoff (n. 1910) își dă măsura maturității sale artistice. El este un iubitor al realului și sensibilitatea sa se îndreaptă spre peisajul cu apă, spre Dealtă, în care omul joacă un rol definitoriu. Multe dintre compozițiile sale sînt mici momente de viață, ca excelentele lucrări gravuri din gara Cernavodă, «La Sulina», «Colțul pescarilor» sau la «Marginea unui târg». Ciudinoff evocă și alte evenimente cu un ade vărat cronicar al realității, dintre care reținem atenția asupra lui «Pe șantierul portului Constanța nov.) (Galeriile de artă, Mihai Vodă 2)

● Atelierul tineretului găzduiește expoziția cuplului **Simeza** și **Horia Pop**, absolvenți ai Institutului. Cu un desen elevat expresiv, adesea laborios, Simona Pop creează portrete («Copila», «Două fete») cu reale valori psihologice sau scene dintre care remarcabile pentru atmosfera lor poetică sînt «Cafe sălbatic» și «Pescarii» Pînzele lui Horia Pop vădesc un tînăr pictor în căutarea unei personalități. Artistul își organizează armonios suprafața pînzei, îndrăgește un accentuat sens decorativ («Floarea-soarelui», «Chimen») înfățișează o manieră monumentală iar alteori tratînd, într-un subtil dialog al planurilor, echivalențe plastice («Bilciul» «Floare etc.)

● **H. Eschwertzer-Cumpănă** (n. 1886) este unul dintre acei pictori și graficieni prodigioși în a cărui operă, întinsă pe parcursul unei jumătăți de veac, se desfășoară o vastă galerie de chipuri umane, de scene ale vieții sociale și peisaje. Monografia lui Gh. Poenaru este un documentar minuțios despre omul și artistul Eschwertzer-Cumpănă, o readucere în actualitate a unui valoros pictor român (Ed. Meridiane)

muzică

● Corul de la Brașov așteaptă să fie distribuții. Cei spectatori, destui. Ei și-au făcut datoria să și-o facă și membrii juriului. Nu mi se pare că misiunea lor ar fi mult mai ușoară.

● Afișul săptămânal al Filarmonicii este constituit prin locul pe care operele interpretate îl ocupă în literatura simfonică universală cît și prin calitatea artistică a interpreților. Sub bagheta unui remarcabil dirijor francez — **Louis Fremaux** — și cu concursul apreciatei pianiste sovietice **Nina Lelciuk**, prima noastră formație simfonică va interpreta Uvertura la opera «Freischütz» de Karl Maria von Weber. Rapsodia pe o temă de Paganini pentru pian și orchestră de Serghei Rehmaninov, Simfonia nr 29 de Wolfgang Amadeus Mozart, «Valsul» de Maurice Ravel (8 martie, sala Ateneu)

Anda Călugăreanu

● **Irina Loghin, Georgeta Anghel, Vlad Dionisie, Emil Gavriș, Sanda Stoicescu** — soliștii concertului de muzică populară românească al orchestrei «Barbu Lăutaru» condusă de Ionel Budișteanu (9 martie, sala Ateneu)

● Am mai avut prilejul, în rubrica de față, să ne exprimăm laudativ la adresa organizării concertelor educative de duminică dimineața. Semnalăm din nou o asemenea manifestare, cu tema «Viața și creația lui Beethoven»; conferențiar, Suzana Zupperman și cu concursul sopranei Maria Sîtăreanu, pianiștilor Corneliu Gheorghiu și Luminița Ghencea, violoniștei Mariana Sîrbu, violoncelistului Iosef Calef, orchestrei «Academica» a Conservatorului (dirijor Al. Sumski) și corului Liceului «Mihai Viteazul». Considerăm însă util să ne exprimăm și unele rezerve nu cumva arie tematică a acestor concerte-școală este cam strîmtă, iar subiectele abordate cam" prea generale"? (8 martie, sala Ateneu)

● A încetat din viață venerabilul dirijor elvețian **Ernest Ansermet** (născut în anul 1883, una din cele mai strălucite figuri ale artei interpretative muzicale contemporane, întemeietor (1918) al faimoasei formații simfonice Suisse Romande, pe care a condus-o pînă în ultimele zile ale vieții. Merele și regretatul artist a concertat în anul 1939 și în România, unde — ce prețuitorii — a culeș laurii binemeritați ai succesului.

● Un program de muzică exclusiv contemporană ne propune Orchestra simfonică a RTV dirijată de **Emanuel Elenescu** (13 martie); Simfonietta nr 2 de Zeno Vancea. Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Maurice Ravel (solistă **Paola Cafforello** — Italia), variațiunile «Enigma» ale compozitorului britanic Sir Edwar Elgar (1857 1934)

teatru

● După foarte mulți ani piesa lui Camil Petrescu — **Bălcescu**, a revenit în București cu prilejul turneului Teatrului de stat din Pitești. Am reținut efortul creator al unui număr interpreți: Sorin Gheorghiu în rolul titular alături de Mihaela Dumbravă și Ion Focșa. Meritorie e mai ales intenționalitatea spectacolului și mai puțin atmosfera sa scenică.

● La Arad — o nouă premieră absolută **Fără fierăriți** de Tudor Mușatescu, comedie amară, cu implicații melodramatice — acțiunea petrecîndu-se în cadrul unei ospicii. Regizorul spectacolului e actorul Ion Borzi, iar dintre interpreți fac parte Dan Bucuțici, Olimpia Didilescu, Mișu Drăgei, Zoe Muscan și Liviu Mărtinuș. Același teatru arădean prezintă o revistă plină de haz **Farfuri zburătoare la revistă**, semnată de Radu Mircea Rățescu, Florin Ghenea și George Didilescu

● **Dibuk** de L. Anski — premieră la Teatrul evreiesc din București, cunoscuta dramă de inspirație populară, cu accente de un puternic zguduitor. În regia lui Franz Auerbach, scenografia lui Jules Perahim și coregrafia lui Trixy Checais, se reține cîteva inspirate compoziții. Samuel Fischler, Monu Grün, Leonie Waldman-Eliad

televiziune

Ce ne aduce programul săptămânii? În primul rînd, melancolia despărțirilor: de «Cerbul de aur», de «Sfinții», de numeroși membri ai familiei Forsyte... Vom viziona primele meciuri ale campionatului mondial de hochei (seria A) de la Stockholm și primul meci de fotbal din returul campionatului republican al Diviziei A. Din program nu lipsește nici o surpriză a Telecinemateciei și nici spectacole de teatru cu promisiuni. Prin urmare.

DUMINICĂ 9 MARTIE **Pr. I. Duminica sportivă** programează meciul de fotbal Dinamo București-A S.A. și (pe telerecording) meciul de hochei România-Austria (15.15) ● Un **Magazin duminical** închinat «Zilei femeii»: Mioara Cremene, formația feminină «Venus 5» etc (18 15) ● **Pr I și II Filmul la Brașov** Concertul de gală al laureaților și recitalurile Mie Nakao (Japonia) și Juliette Greco (Franța) (20 00).

LUNI 10 MARTIE Reținem emisiunea **Prim plan** care ne prilejuiește o întîlnire cu acad George Oprescu. Prezintă Toma George Maiorescu (21 10)

MARȚI 11 MARTIE O **Intervizionare** de la Sofia. Pagini din opere (20.30). ● **Seară de teatru** rezervată «Omului cu mîrțoaga» de G. Ciprian în cunoscuta ședeare pentru TV cu: Const Codrescu, Dana Comnen, Oct. Cotescu, Fory Etterle, Draga Olteanu, Dorin Varga, Cornelia Dumitraș (20 50)

MIERCURI 12 MARTIE. Acum să vă dezvăluim și surpriza de la **Telecinemateca**: «Văduva veselă» cu Jeanette McDonald și Maurice Chevalier (20.15) ● Admirabile e misiune girată de Dan Hăulică — **Itinerar european** — își continuă dezbaterile, de astă dată în jurul temei intitulate «Geometrie și natură» (22.20) ● Pe afișul altei rubrici de prestigiu — **Mari interpreți** — o pianistă cu adevărat mare Clara Haskil (22 35)

JOI 13 MARTIE **Pr. I.** Colectivul Teatrului «Al. Davila» din Pitești este invitat în studio cu «Yerma» de Federico Garcia Lorca (19 50) ● Iată și **tema** emisiunii-concurs **Între metronom și cronometru**: «Nicolae Grigorescu și «Olimpiadele» (21 20) ● Un film de muzică și joc popular românesc — «Ca la Cluj» — realizat de TV cu concursul cîtorva cunoscuți ai genului Maria Marcu, Angela Buciu, Dumitru Sopon formații instrumentale și de dansuri etc ● **Pr. II.** Filmul cehoslovac «Zidul înalt» — o pagină de poezie cinematografică de o rară frumusețe (21 00)

Juliette Greco

VINERI 14 MARTIE O emisiune pentru tineret care atrage de obicei, și mulți maturi: **La porțile cunoașterii** (18 30) ● Tot tineretului se adresează, în primul rînd, filmul polonez «Îndrăgostiții din Marona» (20 00).

SÎMBĂTĂ 15 MARTIE **Pr. I.** Scenariul biografic Ciprian Porumbescu se bucură de aportul unor actori buni: Emil Hossu, Fory Etterle, Mihai Mereuță ș.a. (18 30) ● Ne atrag atenția: un titlu — «Pygmalion», o definiție — emisiune muzical-literară și o excelentă echipă de interpreți Ion Dacian, Coca Andronescu, Martha Kessler, Mirelle Constantinescu, Cleopatra Meldonenu, Valy Nicolescu, Mircea Anghelescu, George Groner Ion Storan ș.a. (22 45) ● **Pr. II. Recitalul de simbătă seară** ne oferă un program de muzică de cameră în interpretarea cvartetului «Musica» și recitalul la două piane — Hilda Jarea și Suzana Szoreny (20 45)

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZUN la **concursul Pronosport nr. 10, etapa din 9 martie 1969**

I	U T A -«U» Craiova	1
II	F C Argeș Steaua	x
III	Petrolul-Rapid	1
IV	Jiul-Vagonul	1
V	«U» Cluj Dinamo Bacău	1
VI	Farul-Crișul	1
VII	Dinamo Buc A S A	1
VIII	Fiorentina Lanerossi	1
IX	Napoli-Bologna	1
X	Pisa Verona	x
XI	Roma Inter	x
XII	Torino Palermo	1
XIII	Varese Sampdoria	1

Prezentarea artistică:

Vlad MUȘATESCU

COPERTA NOASTRĂ:

Portret de sportivă.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

A·ALBUM

regina fado-ului a cîntat din nou pentru noi

«Cînd cîntă Amalia, cîntă Portugalia». Iată o frază care circulă exact ca un vers din Camoëns sau Fernando Psoa. Arta Amaliei Rodriguez este de multă vreme una dintre cele mai înalte expresii ale sufletului poporului portughez.

— *Doamnă Amalia, așa cum cunoaștem noi fado-ul din interpretările d-voastră, acest vechi cîntec portughez ne apare ca fiind mult mai mult decît muzică. Sau și altceva, nu numai muzică...*

— Este un mod de a trăi, este expresia acelui *saudade*, greu de tradus; înseamnă mai multe lucruri, nostalgia după ceva sau cineva, real sau imaginar...

— *Nouă ne e mai ușor să înțelegem; avem și noi cuvîntul «dor».*

— Pentru mine fado-ul reprezintă cea mai deplină posibilitate de a mă exprima, de a-mi dovedi sinceritatea. Puterea lui de convingere, expresivitatea lui mi se par absolute, de aceea nu găsesc necesar să-i adaug nici un gest.

— *La cea dintîi întîlnire cu publicul nostru erați puțin neliniștită, aveați puțin trac, după cîte se părea...*

— După primele cîntece a dispărut. M-au cucerit sinceritatea și căldura lui, faptul că nu iubește sofisticăriile inutile.

M. M.

de o mai bună cunoaștere reciprocă a țărilor noastre, de ceea ce poate oferi fiecare. În spiritul acestei concepții, eu am fost însoțit de o serie întreagă de oameni de afaceri danezi, care au prezentat de altfel numeroase mostre la expoziția de la București. Ei știu că noi nu trebuie numai să vindem ci să și cumpărăm. Și din România avem ce cumpăra. Profit de acest prilej spre a transmite și prin intermediul dv. cele mai bine urări poporului român. Doresc să subliniez că aveți un ritm de dezvoltare foarte rapid, și aceasta se vede imediat. Eu am venit aici fără nici un fel de idee preconcepută. Mi-am folosit doar ochii, și pot să vă spun că am văzut foarte multe lucruri, atît în domeniul industriei cît și în domeniul turismului. Vă aflați pe o cale foarte bună.

dacă tot plecăm de-acasă

Două teatre din țară au venit zilele trecute în București, spre a-și confrunta spectacolele cu publicul Capitalei: Teatrul din Constanța și cel din Bîrlad. Printr-o gîndire organizatorică, a cărei rațiune mărturisim că sîntem incapabili de a o înțelege, ambelor teatre le-au fost programate reprezentațiile în aceleași seri, astfel încît spectatorul interesat să cunoască amîndouă colectivele ar fi trebuit să recurgă în ultimă instanță la... actul dedublării. Să nu uităm a menționa un alt «neînsemnat» amănunt de organizare: teatrul bîrlădean și cel constănțean au fost la concurență nu numai între ele ci și cu concertele (televizate!) ale marelui Yehudi Menuhin și cu spectacolele celebrului balet cubanez. Drept care, sălile — cum era de așteptat — au fost cam golașe (cu toată bunăvoința ostașilor în termen care, aduși la teatru cu trupa, în ultimul moment, nu au reușit să umple decît balconul Naționalului!), turneele s-au dovedit un gest costisitor și splendid de gratuit totodată. Mai ales că nici selecția spectacolelor nu s-a dovedit cine știe ce chibzuită: teatrul bîrlădean ne-a oferit un spectacol submediocru cu «Și soarele are pete» de L. Lahola (în care am întrevăzut un talent promițător, tînărul actor Sorin Stratilat), consolîndu-ne totuși cu excelentul debut regizoral al Vioricăi Petre, cu piesa «Iertarea». Firește, bunii actori de la Constanța — Ileana Ploscaru, Anca Neculce Maximilian, Dan Herdan — ne-au oferit cîteva bune momente de teatru în două spectacole inegale artistic: «Rosmersholm» și «Travesti». Dar pentru asta merită, și teatrele, și noi, să ne urnim de-acasă?

S. F.

brel își asumă riscul

Ani de zile regizorii de film au dat tîrcoale marelui cîntăreț de origine belgiană Jacques Brel. Autorul «Muribundului» a răspuns fiecărei solicitări cu un «nu» răspicat. Pînă acum un an și jumătate, cînd a fost ispitit de propunerea lui André Cayatte de a juca rolul principal în filmul **Riscurile meseriei**, dezbatere etică în care se înfruntă adevărul cu minciuna. Critica și spectatorii și-au dat mîna pentru a recunoaște înaltele calități actoricești ale lui Brel. Ne putem convinge și noi în săptămîna aceasta, cînd filmul este programat pe ecranele bucureștene.

să vezi și să nu crezi

Cînd prinde o zi bună, personalul 8026 pleacă din Oltenița la ora 18,15 și, taca-taca, pe la 20,15 ajunge în gara București-Obor. Adică în două ore, ceea ce nu-i puțin.

Asemenea «zile bune» sînt însă extrem de rare. De obicei, pe parcurs se produc cu regularitate «evenimente» de-a dreptul incredibile, care — din păcate! — nu țin de domeniul anecdoticii. Iată, de pildă, cele petrecute cu numai cîteva zile în urmă:

Cînd locomotiva ajunse în dreptul primelor case din comuna Gălbinași, garnitura se opri pe neașteptate, scrîșnind din toate încheieturile, cu toate roțile blocate. N-o oprise lumina roșie a vreunui semafor, iar gara se zărea ceva mai departe, la vreo trei sute de metri. Ce se-ntîmplase? «Cineva» trăsese de semnalul de alarmă!

Forfotă, discuții, exclamații dezaprobatoare. Personalul se străduie să deblocheze frînele, ca să se poată urni din loc garnitura.

— Dincăă! Grăbește-o, că aproape l-au oblojit și pe moment pleacă! — sparse liniștea serii o voce dogită, ce venea de undeva dinspre locomotivă.

— Ține-l așa! Aterizez la moment! — se făcu auzit răspunsul clefăit al unui glas în curs de îngurgitare.

Minutele se scurg exasperant de greu. În sfîrșit, dintr-o curticică apare tropăind grăbit prin norul numitul Dincă, tîrînd după el o cotigă încărcată cu doi saci grei; ajuns lîngă tren, saltă cu opinteli sacii, apoi și cotiga, într-un vagon, după care răcnește scoțînd capul pe fereastră:

— Să-mi trăiești, nea Pandele, ai fost salon!

Aceste parole magice fiind pronunțate (și recepționate — desigur — de urechile cărora le erau destinate), locomotiva se opintește gîfîind, întreaga garnitură clănțăne din tampoane și se tîrăște greoi sutele de metri ce-o mai despărțeau de gară.

Bilanț parțial: 25 de minute întîrziere.

Plecăm, și peste 5-6 minute trenul intră în gara Cucueți-Sudiți. Înainte însă să se oprească bine, pe peron răsună bocancii unui individ care a sărit încă din mers, pentru a dispărea grăbit pe una din ușile gării.

După un minut locomotiva șuieră o dată, scurt.

— Alde Andreica, bă nenorocitule, unde ești? Întoarce-o repede c-o ia din loc! — se aude glasul răgușit al lui Dincă.

Locomotiva mai șuieră o dată și dă să pufăie.

— Nea Pandeleee, stai așa, nu-i da bice! Nu s-a întors încă băiatul cu damigeana!

Foarte curios: trenul nu pleacă! «Apelul» se pare că a fost auzit unde trebuia! Și timpul trece, călătorii oftează.

Iată-l, în sfîrșit, și pe Andreica, cărînd cu el o damigeană ce-i lesne de observat c-ar fi plină ochi.

— Urcă-te, bă, adormire!

— Mucles! Știi ce-aduce băiatu'? A-ntîia, dă prună! De două ori la cazan!

— Libeeer! — proclamă vocea lui Dincă, și — iarăși foarte curios — garnitura pleacă imediat.

Trenul a zăcut în marele nod de cale ferată Cucueți-Sudiți o jumătate de oară.

Sosirea la București, la 21,15. Bilanț total: o oră întîrziere!

Un ceferist în pragul pensiei, care-și face serviciul pe linia asta și căruia mi-am mărturisit stupoarea pentru cele petrecute, mi-a spus cu multă amărăciune:

— Așa se-ntîmplă mereu. Huligani înrăiți; umblă mai tot timpul beți. Bilete de tren nu-și scot niciodată. Fără nici un motiv lovesc călătorii, înjură femeile; își fac literalmente de cap, cu complicitatea bicisnică a cîtorva elemente care compromit tagma ceferiștilor. Mai mare rușinea!

Rușinea ca rușinea, dar organele de miliție, cît și cele de inspecție pe calea ferată, ce-au de spus? Să nu se găsească oare ac pentru asemene cojoace? N-am crede!

Mircea NOVAC

pe sîrmă...

... și în pași de dans. Zburătorul din fotografie este Samșal Abakarov, vedetă Ansamblului sovietic de dansuri «Lezghinka», surprins în timpul unei recente repetiții, care a precedat apariția acestei vestite formații în prestigioasa sală engleză Royal Albert Hall.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ este un protest indignat împotriva zvonului care circulă cum că tovarășul Topor ar fi prezis noi averse și lapoviță.

Prezentarea artistică:
VLAD MUȘATESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

bătrînii și marea

De decenii, poate de secole, viața se scurgea liniștită — atît de calm cît se putea concepe într-o țară atît de frămîntată de mișcări revoluționare ca Mexicul — în satul Tecolutla. Singurele evenimente memorabile erau isprăvile pescarilor. Spre deosebire de confrații lor vînători, aceștia aveau totdeauna drept mărturie peștele cu pricina, a cărui lungime și greutate ieșite din comun o puteau aprecia toți curioșii de la 2 la 90 de ani, pe plaja largă care dădea spre Golf. (Firește, este vorba de golful care în mintea localnicilor se identifică cu un *întreg univers*. Drept care l-am scris cu majusculă: Golful Mexic.) Iar isprava se încheia în tîrg și apoi la circiumă, spre satisfacția tuturor celor în cauză.

Iată însă că timp de cîteva zile obscurul sat mexican a figurat în telegramele marilor agenții de presă. Cei mai mirați au fost, firește, înșiși tecolutlanii care, într-o bună dimineață, cînd se grăbeau spre năvoadele lor, s-au oprit înmărmuriți, s-au frecat la ochi, au murmurat în gînd o rugăciune și iarăși s-au frecat la ochi. Apoi puștii au izbucnit în urale și tot satul s-a repezit spre mal, unde, între două bărci pescărești, zăcea **El**. Deși măsura la fel și de la coadă la cap și de la cap la coadă, lungimea era totuși respectabilă: 25 m. Bătrînii i-au evaluat greutatea dintr-o privire: cel puțin 15 tone. Cincisprezece tone de carne. O avere. Dar ceea ce-i nedumerea era niște colți ciudați ca de elefant, sau mai curînd coarne, care apăreau în diferite părți ale corpului animalului. Nici cei mai vîrstnici nu-și aduceau aminte să mai fi văzut așa minunăție.

Momentul era însă puțin propice meditațiilor. Fără nici un plan preconizat a început operațiunea «Asaltul monstrului». Un vlăjgan a tăiat nasul creaturii, copiii i-au scobit ochii — care s-au dovedit a fi de mărimea unor faruri de camion — iar alții s-au îndeletnicit cu tăierea «colților».

Curînd a sosit la fața locului poliția. Nu încape îndoială că în întreaga sa carieră — nu lipsită de elemente pitorești — șeful de post locai nu a mai avut de dus la bun sfîrșit o asemenea anchetă. Comisarul a luat singura măsură posibilă de competența sa: a arestat suspectul. Firește, ar fi fost cam greu să-i pună cătușe, dar a ordonat să fie legat cu un cablu de oțel și fixat de mal. Dar cu cei doi-trei oameni ai săi nu putea face față năvalei pescarilor care, sub ochii săi, înaintau, așa că a fost chemată în ajutor o unitate militară.

În fine, după nu puțină ciorovăială, lucrurile s-au mai liniștit și straniul vizitator din altă lume, ca un nou Gulliver, a fost transportat de o sută de soldați și pescari în sala de festivități a cooperativei pescărești din sat. Vorba aceea: nu este pentru cine se pregătește...

De fapt ne-am pripit afirmînd că lucrurile s-au liniștit. Căci după armata regulată a sosit în sat o altă armată, mult mai puțin regulată și disciplinată, și în schimb veșnic dispusă să pună întrebări și să discute în contradictoriu: o armată de naturaliști mexicani și de peste hotare. Abia atunci a început zarva adevărată, s-au avansat cele mai fantastice teorii.

...Creatura este ultimul reprezentant al unei specii marine necunoscute, care a trăit acum un milion de ani. Așadar, un monstru preistoric.

...Viețuitoarea a fost conservată, înghețată, timp de mii de ani într-un aisberg, apoi s-a desprins de încleștarea de gheață după ce aisbergul s-a topit în călătoria sa spre sud.

...Mamiferul este pur și simplu o balenă uriașă («sperm whale»).

...Dar atunci de unde «colții», «coarnele»? Cine a mai văzut balene astfel împodobite?

Controversele au continuat multă vreme și nici la ora actuală se pare că nu s-au încheiat definitiv.

Disputa a lăsat oarecum indiferenți pe pescarii din Tecolutla. Ei, copiii și nepoții lor au acum subiect de discuții pentru un timp nedefinit. «Peștele» (deși în mod impropriu îl vom denumi astfel) face parte de acum din mitologia locală. Și fără voie te gîndești la Bătrînul lui Hemingway și miraculoasa sa captură.

— Are optsprezece picioare de la cap la coadă — strigă pescarul care îl măsura.

— Cred! — făcu băiatul.

Intră la «Terasă» și ceru o cană cu cafea.

— Fierbinte și cu mult lapte și zahăr!

— Altceva?

— Nimic. O să văd mai pe urmă ce poate mînca.

— Ce mai pește a fost ăsta! se minună patronul. N-am mai văzut așa pește!

L. NIȚESCU

Acest model al unei «balene albastre» este mîndria Muzeului de istorie naturală din New York și a fost instalat aci pentru a marca centenarul acestui muzeu. Este cam de dimensiunea monstrului care a eșuat la Tecolutla. Privindu-l, vă puteți imagina ce au simțit pașnicii pescari mexicani cînd, într-o bună dimineață, au întîlnit pe plajă un vizitator marin dintr-o altă lume.

alicia alonso a dansat pentru noi

Întors dintr-un turneu în Uniunea Sovietică și pornind mai departe, spre Sofia, Bruxelles, Lisabona, Madrid, Barcelona, Baletul Național din Cuba a poposit — pentru a treia oară — și la noi în țară.

— V-am văzut din nou dansînd, doamnă Alicia Alonso, în aceste cîteva seri de mare desfătare artistică pe care ni le-ați oferit, și am prețuit mai ales desăvîrșirea și mobilitatea stilistică a ansamblului dv. Și totuși, spuneți-mi, credeți în baletul modern în aceeași măsură în care credeți și în baletul clasic? Le iubiți pe amîndouă deopotrivă, credeți că pot exprima deopotrivă sensibilitatea modernă?

— Dă-mi voie să-ți răspund indirect cu o povestioară. Cînd te muți într-o casă nouă, toate colțurile ei sînt pline de necunoscut și mister, tot timpul cauți și descoperi lucruri noi. Cînd îți cunoști casa pe de rost, atunci imaginația intervine salvator pentru a schimba și înfrumusețea lucrurile știute. Cînd casa nu mai poate fi înnoită, gata, nu mai merge, trebuie să te muți. Cam așa e și cu baletul: în baletul clasic — casă veche, părintească — trebuie să cauți mereu ceva nou, o expresie nouă, o nuanță nouă; cînd dansezi ca un automat, baletul a murit — dar sincer vorbind, în mine nu a murit încă nici unul din marile balete clasice. În baletul modern mă simt ca în acea casă mare, nouă, plină de necunoscut, în care alergi mereu înainte, cu încîntare, să-i descoperi toate ungherele noi, să te găsești pe tine, pretutindeni, în noi ipostaze. Cred însă că amîndouă sînt la fel de importante, că baletul modern nu poate literalmente exista fără tehnica clasică, dar că baletul clasic simte și el nevoia unei înfuzii proaspete

cu acea sensibilitate modernă de care vorbeai.

— Ați dansat în «Carmen», în «Giselle», ați făcut coregrafia la acel încîntător «Grand pas de quatre»... Ce ați dansat cu cea mai mare plăcere?

— Dansez totul cu la fel de intensă fericire: cînd cunoști bine un rol nu mai ești tu stăpîn pe el, ci pune el stăpînire pe tine și devine o parte reală a vieții tale. Dansez însă cu mai mare plăcere în fața unui public cunoscător, cum e și publicul dv.; mă simt atunci ca în fața unei oglinzi, publicul fiind cel care îmi reflectă — prin aprobarea sau dezaprobarea lui — fiecare mișcare, fiecare trăire

S. FAUR

olinka berova — fotografie de familie

Cînd ne-am despărțit, după vizita pe care o făcuse redacției noastre, colega Zelmira Zivna de la revista pragheză «Svet v Obrazech» ne-a promis că ne va trimite un interviu cu celebra actriță de film cehoslovacă Olinka Berova (ați văzut-o probabil în «Joe Limonadă» și «Cine a ucis-o pe Jessie»). Interviul nu ne-a parvenit încă. În așteptarea lui publicăm această fotografie, pe care ziarista cehă a reușit s-o «smulgă» din colecția personală a actriței.

Iat-o deci pe Olinka Berova alături de soțul ei, actorul englez Brad Harris, și primul lor copil, într-o scenă reală de viață. Așa cum se obișnuiește la fotografiile din orice album de familie, Olinka a însemnat pe verso: «Sabrina are trei zile. Toți trei ne zîmbim».

sala pașilor pierduți

MEDICUL stomatolog Gheorghe Chioseaua lucra la cabinetul de triere al Policlinicii sectorului II-București. Deși nici nu avea cădere să efectueze decît tratamente de urgențe, el a pretins Virginiei Boi 2 100 lei pentru o lucrare din palliag, care, conform tarifului, ar fi costat numai 183,42 lei. Cînd să primească banii, dentistul a rămas... cu gura căscată. Intrase miliția. Banii au fost confiscați, delincventul primind în schimb un an și șase luni închisoare.

*

ȘI MILIȚIA are, uneori, nevoie de noroc. Inspectoratul județean Constanța îl urmărea pe Alexandru Dragnea, multiplu recidivist, pentru un furt comis în noiembrie 1967. Fără succes, deși nu s-ar putea spune că urmăritul dispăruse chiar în gaură de șarpe. A trecut un an de zile și lui Dragnea, nederanjat pînă acum, i-a venit chef să se plimbe cu trăsura. A furat din Urziceni o căruță cu un cal roib, cu stea albă în frunte și chior de ambii ochi. Lipa-lipa, bidiviul l-a dus pînă la Slobozia, unde Alexandru Dragnea a vîndut căruța și a eliberat animalul invalid. Așa a fost prins mult căutatul hoț. Într-adevăr, noroc orb și cu stea în frunte!

*

UN INCENDIU a cuprins imobilul din B-dul Ghica Tei nr. 79, București. Ca la orice foc, oamenii cu inima fierbinte au sărit să-l stingă, să salveze vieți, lucruri etc. Printre ei s-au amestecat și două uscături — Nicolae Niculescu și Gheorghe Caraiman — care au dat «ajutor» evacuînd obiecte în... buzunarele lor. S-au fript după stingerea pojarului, cînd au fost prinși vînzînd lucrurile furate.

S.A.

AVENTURA CEA DE TOATE ZILELE

saltul... în viață

Era pe la amiază. Mai precis, puțin trecut de orele 13. Atunci cînd străzile Stockholmului sînt îndeobște pustii — oamenii retrăgîndu-se în intimitatea casei sau în localurile unde-și iau masa. S-a întîmplat însă ca unul dintre puținii trecători să-și înalțe tocmai atunci privirea. Să fi văzut o umbră, jos, pe caldarîm și, instinctiv, curiozitatea l-a îndemnat să vadă de unde provine? Ridicînd capul, zări pe cornișa unei case un om care stătea gata-gata să se arunce. Rămase țintuit locului. I se alătură apoi încă cineva, și încă..., și încă, printre care și un fotograf. Și dintr-o dată, în mijlocul mulțimii îngrozite își făcu apariția o bătrînică care-l recunoscu — scăpînd un țipăt — pe cel a cărui viață părea să se sfîrșească acolo unde se termina cornișa. Dar — printr-o minune parcă — și el o recunoscu. Era buna lui mamă, căreia cu nici un chip n-ar fi vrut să-i ofere tragicul spectacol al sinuciderii sale... O știa de altfel plecată după tîrguieli și nu se aștepta să se întoarcă așa curînd — ceea ce-l și făcuse să-și aleagă acest moment pentru a sfîrși cu totul cu durerea pricinuită de soția care-l părăsise, cu sentimentul unei vieți serbede și neîmplinite pînă la 45 de ani, pe care n-a avut de ce să-i sărbătorească doar cu cîteva zile în urmă... Totuși, privindu-și mama, de-acolo, de sus, o fracțiune de secundă i-a fost suficientă pentru a-l determina să-și amîne planul încolțit de atîta amar de vreme. Înapoi însă, la fereastra de la care coborîse, nu mai putea urca. Privi în față, la acoperișul clădirii de peste drum, măsură în gînd și nu mai așteptă. Își luă avînt, sări. Avertizați între timp, pompierii sosiți la fața locului l-au găsit dincolo, agățat bine cu mîinile, dar cu un picior fracturat. Cu sufletul vindecat însă. După părăsirea spitalului, lui Björn S. cei din jur îi vor spune din nou, cu simpatie, ca în fiecare zi de pînă acum, «voiajorul».

I. CIOARĂ

De la un acoperiș la altul, sub privirile înmărmurite ale celor de jos.

Cu un picior fracturat, cramponat de acoperiș și de dorința de a trăi — așa l-au găsit pompierii pe Björn.

răspuns la o provocare

Vremea — substantiv de gen feminin — cochetează. N-are nimeni, nimic, împotrivă. Suspense-ul și surpriza își au hazul lor. Totuși, primăvara asta «teoretică» prea exagerează practic. Prea e nehotărîtă și lipsită de caracter. Se lasă influențată de iarnă; ba chiar are purtări și de toamnă ploioasă. Sau te pomenești că 1969 o fi un an distrat în asemenea măsură încît să-și fi încurcat zilele de iarnă cu cele de primăvară și de toamnă. Altfel, de ce ni le servește așa de-a valma? Nu vreau să-l jignesc — e unul dintre anii vieții mele — dar nu mă pot opri să-l interpelez. Vreau să știu ce are de gînd. A uitat că pentru 21 martie avea și el niște obligații de comportament? Și doar la 1 ianuarie l-am primit ca pe un an bănuit de treabă, cu pîine, sare, vin și afumături. Acum de ce-o întoarce?

N-avem nevoie doar de anotimpuri fictive, trecute în calendar și atît. Ne trebuie o primăvară de fapt.

Pentru că, depășind gluma, trebuie să-i spunem realității pe nume. Avem iar de dat o bătălie pentru pîinea noastră cea de toate zilele. Iar ne luăm de piept cu natura, ca acum 2—3—4—n mii de ani în urmă. Ne reîntoarcem la problemele primare, esențiale. Deci, adio sărmane angoase intelectuale la modă, adio poezioare cifrat-profunde, adio dispute despre palmaresul brașovean, ne cheamă problemele fundamentale.

1968 nu ne-a dat destulă apă și totuși am ieșit din încurcătură, 1969 ne dă prea multă; nu-mi dau seama ce-i în capul lui, ce urmărește

Ne bănuie niște bicisnici? Niște slabi de înger? Înseamnă că nu știe că în județul Galați — este doar unul dintre exemplele care se pot da — cooperatorii din Furceni, Suceveni, Scînteești, Priponești, Mastăcani au folosit instalații de irigație, au construit canale de drenaj și gropi de acumulare, mă rog, au făcut ce știe un bun gospodar să facă la nevoie, și au și scos de sub apă suprafețele însămînțate cu grîu și orz, în toamna.

Sau 1969 ne bănuie niște dezarmați? Înseamnă că habar n-are de cele 60 000 de tractoare ale noastre. Nici de cele 25 000 de grape cu discuri, pluguri, cultivatoare și sape reglabile. Ori de cele 20 000 de semănători SU 29, cele 12 800 semănători 2 SPC-2, cele 7 000 semănători SPC-6. Ca să vorbim doar în mare.

De fapt, situația e dificilă doar în Moldova și în sudul țării; pentru că în Transilvania, în Cîmpia Vestică și în județul Constanța, lucrările de executare a muncilor agricole de primăvară au fost începute și sînt continuate în condiții bune. Cu trei zile înainte de sfîrșitul lui martie, în aceste regiuni fuseseră deja însămînțate 90 000 de hectare.

Și totuși înfruntarea mizeriilor vremii este departe de un nivel de bagatelă, acțiunea ne obligă la multă seriozitate

Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, lucrările agricole sînt rămase în urmă. Soluția o găsim în raportul timp-viteză. Viteza trebuie accelerată pentru a obține aceleași rezultate pe unitatea de timp. Practic, pentru pregătirea tuturor terenurilor neogorite astă-toamnă, înainte de orice trebuie cercetată zilnic starea parcelelor și — în funcție de constatările, de starea concretă a fiecărei parcele în parte — de acționat cu promptitudine. Deci, observație permanentă, mobilitate în decizii, rapiditate în acțiuni. Timpii morți trebuie uciși fără milă.

Comandamentul bătăliei — Consiliul Superior al Agriculturii — a stabilit regulile tactice. Restul depinde acum de ceilalți. «Ceilalți» fiind, bineînțeles, țăranii cooperatori și colectivele I.M.A., dar și unitățile Ministerului Petrolului (pentru aprovizionarea ritmică și potrivit graficelor de livrare cu carburanți) precum întreprinderile de aprovizionare cu piese de schimb. Recolta 1969 depinde de un spor — general și coordonat — de efort și de organizare.

La provocarea vremii, nu există decît un răspuns eficient: să dăm bici tractoarelor!

Nelu IONESCU

tăcere pe stadion

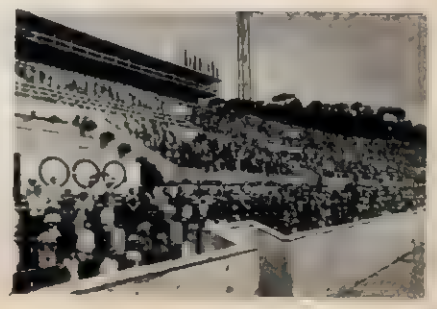

Priviți prima din seria celor trei fotografii pe care vi le prezentăm: veți observa fără nici o dificultate, presupunem, că aveți în față imaginea tribunelor unui stadion, pline cu manechine din material plastic, foarte asemănătoare — pentru cei ce-și mai amintesc — cu figurile de panoptic de odinioară, confecționate din cearâ.

Priviți și cea de-a doua fotografie: deși într-un plan mai îndepărtat, figurile se disting încă a fi factice și nu oameni vii.

În cea de-a treia fotografie, îndepărtarea și mai mult a planului face să apară o iluzie desăvîrșită: o tribună de pe un stadion, plină cu oameni fremătători. Tocmai pe această iluzie au contat realizatorii unui film avînd ca temă Jocurile Olimpice (cu Charles Aznavour în rolul unui atlet), care se toarnă în prezent în studiourile din Roma și în care cîteva zeci de mii de figuranți, bărbați și femei, au fost înlocuiți cu păpuși din plastic. Economia realizată de producători este, pare-se, considerabilă, dacă ținem seama de faptul că salariul pe zi al unui figurant este de zece ori mai mare decît costul unui manechin și că pentru o scenă ca cea ataturată este nevoie de cel puțin 8 zile de turnare. Ingeniozitatea și spiritul economico-organizatoric al studioului italian ni se par cu atît mai demne de subliniat cu cît se știe că există studiouri în care se cheltuiesc sume substanțiale pentru plata unor figuranți vii, care se comportă în film aidoma unor manechine de pzie.

de Ilie ZAHARIA

DIALOG

Fără să impietez asupra dialogului spiritual și competent pe care H. Dona îl are săptămînal cu cititorii, vreau să mă refer la două scrisori primite în legătură cu articole scrise pe teme economice și sociale. Voi începe cu strigătul impresionant al unui vechi funcționar comercial, Gheorghe Radu: «Ne e dor tuturor celor ce lucrăm în comerț de o apreciere mai exactă a muncii noastre, de un respect al ființei noastre umane, al rolului nostru în societate (pe care noi nu îl supraapreciem, dar pe care atîția alții îl subapreciază)». Dar această apreciere este legată direct de modul cum este servit, satisfăcut, clientul. Nu, tovarășe Radu?

La cauzele arătate altă dată de mine aci, care determină nemulțumirile justificate ale cumpărătorilor, corespondentul nostru adaugă: «Un șef de magazin are dreptul de a comanda marfa — dar numai dintr-un lot comandat industriei de alții, el trebuie să aștepte termenele de livrare fixate de alții, să accepte modelele, măsurile și culorile stabilite de alții, e obligat să primească în colectivul de lucrători oameni nepregătiți (pentru că alții nu vin), în sfîrșit, principalele sale atribuții sînt păstrarea curățeniei, respectarea avutului obștesc, aranjarea mărfurilor (în cadrul imuabil pe care îl are la dispoziție) și, în limita posibilităților, respectarea cumpărătorilor, deși se știe foarte bine că adevăratul respect față de cumpărători ar fi tocmai satisfacerea deplină a cererilor acestora, și nu banala, vinăta politețe a lui «nu avem, mai poftiți pe la noi»...

Sînt multe probleme grele ridicate în scrisoarea tovarășului Radu, a căror rezolvare presupune schimbări structurale și în *sistemul* comerțului cu ridicata și cu amănuntul, și în relațiile dintre industrie și comerț, și în modul de cointeresare a salariaților din comerț. Dar problemele sînt puse — nu de scrisoare, ci de viață — ele își așteaptă soluțiile. De mult...

Am trimis scrisoarea menționată celui mai competent s-o rezolve — *ministrului comerțului interior*. Cred că nimeni nu-și face iluzia că asemenea situații pot fi remediate radical și prompt printr-o decizie ministerială. Ele cer timp, dar important este ca în analiză și soluții *să se pornească de la cauze*.

Tovarășul I.A. Rădulescu, doctor în științe economice, ne scrie cu amărăciune: «Învață un om carte, reușește să ajungă a trece prin tot purgatoriul de examene ale învățămîntului superior, să se specializeze — cu mari sacrificii și strădanii, cu perseverență și chiar privațiuni de la multe — pentru ca să se vadă, în pofida unor *dispozițiuni legale*,— este adevărat că sînt șterse și nu suficient de precizate și expuse — că este obligat să-și piardă vremea și să se irosească făcînd cu totul altceva decît pentru ce se pregătise și avea poate vocația. Pierde asemenea om, dar mai presus nu pierde societatea, nu pierde însuși statul?»

Ce să vă răspund, stimate tovarășe doctor, decît că veniți în întîmpinarea celor ridicate de mine în articolul «Eficiența inteligenței», că aveți perfectă dreptate atunci cînd cereți «om potrivit *la loc potrivit*»! Mi-e imposibil să polemizez cu dumneavoastră în această chestiune.

Dar luptînd *fiecare* și *toți*, adică și pe scară socială, statală, pentru aplicarea în practică a acestui principiu just, de o mie de ori valabil, cred că cei care sînt în situația arătată de tovarășul Rădulescu nu trebuie «să-și piardă vremea și să se irosească». Părerea mea, exprimată în articolul citat, a fost: «*Pînă vei avea condițiile normale* pentru o muncă de cercetare cum dorești s-o ai, fă munca de cercetare în condițiile în care te afli». Cu alte cuvinte, omul *nu* trebuie să se lase nici copleșit, nici «să-și piardă vremea», nici să se descalifice. Luptînd pentru locul potrivit, el trebuie să-și valorifice la maximum posibil capacitățile și potențele *în condițiile date*. Nu este nici o contradicție în cele spuse de mine, stimate cititor. E luptă pe două fronturi

«Piatră pe aer, piatră pe aer!» Întreaga construcție se bazează pe această comandă, fără vrerea ei — metaforă.

Noua profesie de scafandru-constructor a necesitat și ingineri-scafandri. Aceștia sînt șeful de lot Nicolae Petre (115 ore de activitate sub apă) și ing. Gheorghe Cenghe.

Pe coverță — atenție încordată. Telefoniștii recepționează și retransmit cu voce tare indicațiile scafandrilor, veghind în același timp la securitatea muncii acestora.

Laconic, o telegramă de presă anunța că în această iarnă circotașă echipa de scafandri-constructori de pe șantierul noului port Constanța nu și-a întrerupt activitatea. Vestea m-a dus pe mare, mult în afara portului actual, acolo unde-i apa mai cenușie, «nord-estul» mai puternic și mai rece, iar vederea asupra familiarului oraș — mai încețoșată.

LANSAREA

...«Nouăzeci și trei, nouăzeci și doi, nouăzeci și unu»... Countdown.

Stau pe coverta pontonului «Tomis» și o voce interioară îmi îngină numărătoarea inversă. Ritual modern al momentelor de mare așteptare, al despărțirilor de cei aruncați spre adîncul necunoscut.

...«Șaptezeci și șase, șaptezeci și cinci, șaptezeci și patru»...

Se pregătește imersiunea schimbului I. Forfotă. Costumația și înfățișarea tinerilor, care pînă mai adineauri citeau lîngă sobă în cele mai relaxate poziții, devin tot mai bizare. Cîte patru marinari roiesc în jurul fiecăruia, punîndu-le la dispoziție fel de fel de tricoturi și obiecte, cărîndu-i pe ei înșiși de colo pînă colo. Echipajul întregii ambarcații e legat de cei trei scufundători ai unui schimb.

...«Cincisprezece, patrusprezece»...

Restabilesc adevărul istoric: nu costumele scafandrilor seamănă cu cele ale cosmonauților, ci invers; omul, chiar dacă nu a ajuns atît de departe, a pătruns mai întîi cerul apei. Oare ce impune atît de ușor compararea celor două categorii de exploratori în afară de etanșeitatea costumului, de neobișnuitul lumilor pe care le cercetează? Ce impresionează atît de mult în munca și înfățișarea lor?

...«Doisprezece, unsprezece»...

...Căștile greoaie, sferice, cu vizoare grotești, care se montează acum? Da, dar nu pentru că sînt măști... Găsesc răspunsul abia cînd se face proba aerului și a funcționării telefonului, după ce cheile au strîns ultimele piulițe, iar marinarul Gheorghe Panțuru a lipăit cîte o palmă ușoară peste cheliile metalice ale celor pregătiți, ca semn că montarea e încheiată și că le dorește succes.

...«Șapte, șase, cinci»...

La numai cîțiva centimetri înăuntrul globului de metal e închis, izolat, capul scafandrului. Vorbește dar nu mai poate fi auzit fără telefon. Omul a intrat deja într-un alt mediu de viață. Iar imaginea capului izolat ermetic dă o senzație stranie. Tocmai această imagine apocaliptică impresionează la scafandri și cosmonauți. Suportăm picioare în cizme, mîini în cătușe, torace în ghips, dar nu și imaginea de craniu izolat. Doamne, nici nu bănuim cît de liberi sîntem prin natura noastră!

Unul cîte unul, acvanauții dispar în lesia sărată și rece a apei de port cu găteje, pete de ulei și tulbureala stîrnită de trompele veșnic în acțiune ale dragelor.

Impuritatea adîncește dintr-odată apa la nivelul gropilor oceanice. Adică, în această zonă, lumina nu poate pătrunde nici la cîțiva metri. Beznă, beznă completă, abisală. Scafandrii sînt lansați la interval de cîteva minute, pentru a se distanța, pentru a nu li se încurca firele care-i leagă de suprafață: «tubul» (de aer, care e împletit cu cablul telefonic) și «călăuzul» (frînghia de siguranță și de păstrare a direcției).

CETATEA

Simplul fapt de a trăi cîteva ore, de a păși, a te orienta în acel tartar rece, este un act de curaj. Dar acolo nu se fac experiențe de izolare și nici ședințe de introspecție. Se lucrează.

Ce?

Se demontează osia lumii cu șurubelnița. Ori aproape același lucru. Se așază temelia viitoarelor diguri. La adîncimea de 14 metri se așterne mai întîi un pat din piatră spartă. Aceasta este treaba scafandrilor-constructori. Așa s-a născut noua meserie, legată de problemele cu totul noi puse de construcția unui port uriaș, mult înaintat în mare. Frați buni cu scafandrii «clasici», constructorii se deosebesc de aceștia prin caracterul continuu, de proces tehnologic, al muncii, și prin calificarea în executarea unor operațiuni determinate. Ei jalonează cu șine metalice viitorul terasament, pe baza unor repere avute de la suprafață. Apoi, de pe pontoane, se aruncă piatra cu lopețile.

Unde?

Acolo unde bulele de aer trădează prezența omului ce respiră, prin supapa căștii, pe fundul mării. Așadar, scafandrul însuși se transformă într-un reper viu, mutîndu-se unde are nevoie de material. Dar nu vede. Pipăie și ascultă. Ascultă căderea pietrelor prin apă, în primul rînd zgomotul lovirii lor de cască. Apoi așază piatra cu migală de giuvaergiu, o nivelează cu atenție de chirurg. Uniformitatea fundației asigură întreaga durabilitate a construcției, adică va trebui să suporte cheiuri, căi ferate, depozite, zeci de mii de tone, timp de zeci și poate de sute de ani. După recepție nu mai poate fi chemat I.A.L.-ul să repare burlanul și să strice caloriferul. Aici e o treabă de cea mai profundă conștiință. Cinstit vorbind, nimeni nu ar mai putea reconstitui că metrul acesta pătrat a fost lucrat de Paul Florian Ene, iar metrul acesta de Cuza Prodan. Dar de ce s-au făcut ei scafandri!?

Și iarăși ei cer «piatră pe aer» și iarăși se așază totul cu mîinile și urechile, pipăind și ascultînd, ascultînd și pipăind, prin casca de oțel și mănușile fără degete. 12 kilometri de dig, adică 96 000 metri pătrați sau 144 000 tone de piatră aruncată pe coafurile lor rezistente. Mîndră bătaie cu pietre; bărbătesc bal cu asemenea confeti!

Zău c-ar fi mai ușor să construiești o cetate cu linguriță!

TEMPERATURA

În fiecare dimineață, la ora 7, se ia temperatura apei și aerului. Nu c-ar exista vreo limită a activității (vorba lui Cuza

Prodan: «dragoste la zero grade»), ci așa, ca în orice activitate așezată riguros pe baze științifice.

Deschid, la întîmplare, jurnalul de bord: «9 ianuarie 1969: apa = 1°C; aerul = —6°C; în apă au intrat patru scafandri, doi dimineață, doi după-masă».

Îl întreb pe Gheorghe Botezatu, băiat frumos, tăcut și modest, de ce s-a luat chiar așa la întrecere cu frigul, de ce e mereu consemnat că a lucrat în zilele geroase. Mi-a răspuns:

— Nea Sîrbu știți la ce temperatură a intrat în apă? *Minus douăzeci și opt de grade*. Voluntar, bineînțeles. Lucra la Șantierele navale Galați și trebuia să se repare ceva la remorcherul «Banat». Gheața era groasă de doi metri și jumătate. I s-a tăiat copcă și a intrat. Pe atunci costumele nu aveau nici telefon, nici mănuși. Timp de cinci zile s-a scufundat de cîte două-trei ori și lucra 5—6 minute. O dată, cînd să iasă din apă, s-a apucat cu mîinile de balustrada scării de metal. Acolo i-a rămas pielea palmelor. Nici piulițele căștii nu mai puteau fi deșurubate, ci îl duceau, cu întreg costumul în cabină, lîngă sobă, pînă se dezgheța fierăria. Sau atunci, cînd a scos draga «Ovidiu», scufundată la intrarea în portul Constanța, pe vînt de forța a 7-a, de ridicau valurile pupa remorcherului «Poarta Albă» pînă i se vedea elicea... L-a aruncat un val chiar în elice, s-a prins de-o pală, a răcnit «dați-mi drumul», a lăsat aerul și a coborît gionț la 13 metri, de n-a mai auzit o săptămînă!...

Pe șantierul lor, cu nisip dar fără praf, cu apă dar fără noroi, fără cer, fără ploi, fără ninsoare, un singur factor natural e urît de scafandrii-constructori: curentul. Curentul apei e uneori atît de puternic încît le deviază nu numai semnalul lor plăpînd cu bulele expirației, ci și piatra la cîte trei, șapte, chiar zece metri de locul unde a fost aruncată, ba uneori îi smulge și pe ei, cu tălpile lor de plumb cu tot lar curentul marin constituie o greutate... curentă.

Costumul de circa 80 de kg dă scafandrilor mișcări de robot. Dar nici greutățile la propriu, nici cele la figurat nu schimbă siguranța și buna dispoziție a schimbului aflat pe «rampa de lansare».

PONTONUL

Baza «Tomis» pare o casă plutitoare, dar se respectă ca ambarcațiune. Are echipaj, gvardie, pavilion, jurnal de bord. Și căpitan, pe Ion Sîrbu — care e și scafandru șef, și maistru. Lupii de mare se înăspresc probabil la suprafață; Ion Sîrbu a totalizat, în cei 32 de ani de scafandrerie, 17 000 de ore sub apă; puse cap la cap, înseamnă vreo doi ani de viață trăiți în adîncuri. De aceea,

◀ Acvanaut.

Exercițiii de scufundări autonome. Scafandrii-constructori urmează, voluntar, cursurile elevate ținute de cpt. ît. Constantin Scarlat. I.C.H. Constanța are de mai mult timp în inventar costume «Cousteau», darea lor în exploatare a întîrziat însă. Ce vreți, noul se impune cu greutate, uneori și pe pămînt, darmite sub apă!

▼

lîngă Ion Sîrbu nu te simți pe puntea unui vas, ci într-o prisacă.

Calm și hîtru, e ascultat, consultat, respectat. O singură dată a comis un act de mare «indisciplină». Participa la încercările de găsire și eventual de recuperare a cargoului «Peleș», scufundat în timpul războiului. Acul în carul cu fîn. După multe zile de tras cu traina în gol, aceasta s-a agățat într-o seară de un obstacol. Ion Sîrbu a coborît imediat în apă, a găsit vasul și urma să lege o geamandură. Altfel, locul se pierdea din nou. Atunci i s-a tăiat costumul de scafandru, de-a lungul întregului piept,și a năvălit apa pînă la bărbie. A transmis accidentul prin telefon, primind ordin să urce imediat. Nu l-a respectat:

— Mă țin pe verticală. Bula de aer strînsă în cască oprește apa să mai urce.

I s-a ordonat ferm și în mod repetat să iasă, dar nu s-a clintit, deși cel care transmitea acum dispoziția era un director general, aflat la bord.

— Tocmai acum?!

A legat parîma, ferindu-se să se aplece cîtuși de puțin, deoarece asta ar fi însemnat ca bula de aer să scape din cască, permițînd apei să-l înece imediat. A lucrat așa, făcînd echilibristică pe frunte nu cu o sferă, nu cu o minge cu nitroglicerină, ci cu o atît de volatilă bulă de aer, care însemna viața ori moartea lui.

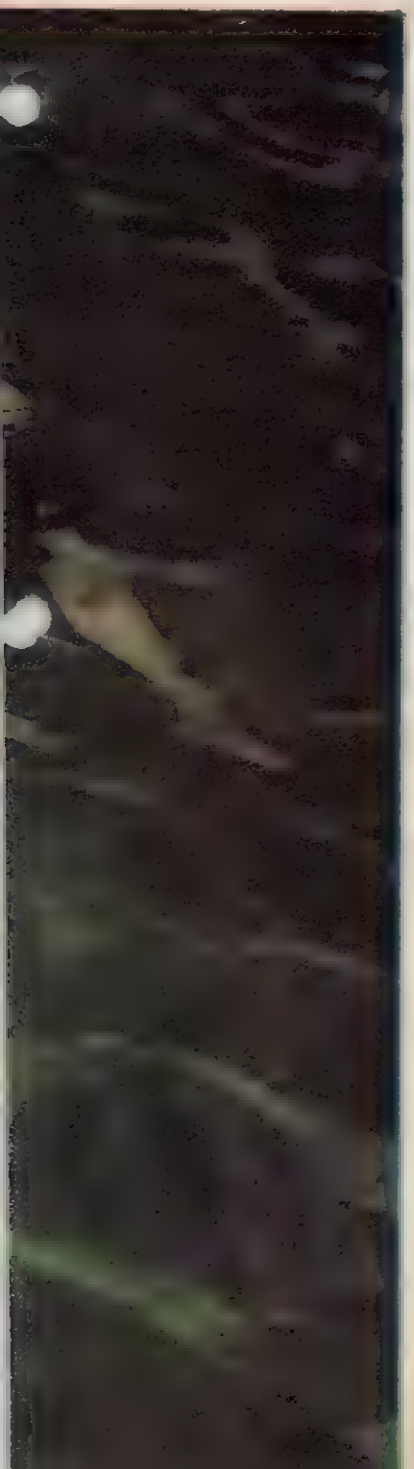

«...Nouă, opt, șapte... Countdown».

Șalupa «Zorile», legătura cu nume optimist dintre baza scafandrilor-constructori și restul lumii.

E de înțeles de ce consemnează în jurnalul de bord atît de lapidar zilele de mare tensiune din viața ambarcației. Spre exemplu cea de acum un an, cînd prova a luat foc (întreaga construcție fiind din lemn) iar el, cu sînge rece, a organizat un cordon de transmitere a găleților cu apă, manevrînd concomitent pontonul cu partea incendiată în direcția vîntului. Sau 22 ianuarie 1969, cînd vîntul puternic de nord a tot azvîrlit valuri peste bord, înghețîndu-le, îngroșînd o calotă solidă, care a înclinat pontonul pînă aproape de scufundare.

Ciudați oameni mai sînt scafandrii! Oare de aceea sînt înțeleși mai greu? Oare de aceea nu se găsește o întreprindere în țara noastră care să accepte să le fabrice mănuși de schimb, iar propunerile de stabilire a unor norme de remunerare proprii acestei noi profesii zac pe undeva prin sertare?

Countdown, numărătoarea inversă continuă:

...«Patru, trei, doi, unu, lansare!»

Scafandrul șef comandă atent, folosind pentru acțiuni obișnuite acel limbaj bizar ce unește pe oamenii mării, de la Columb la modeștii căpitani de șalupe:

— Fila tub și călăuz!...

... Adică: «derulați cele două fire!» Adică îndepărtare, tot mai la adîncime, tot mai la distanță de ponton, tot mai în întuneric, acolo unde se lucrează din plin pentru ca noul port Constanța să prindă contur.

SĂ NE CUNOAȘTEM

Călătorul care însoțește cursul Dîmboviței se simte atras de un peisaj inedit. Priveliștea se poate repeta, dar e caracteristică: un grup vesel, cîțiva tineri cu servietă, unul citește «Contemporanul» (de fapt citește «Flacăra», dar...), printre arbuști bănci ocupate de îndrăgostiți. În spate, blocuri cu ferestre, foarte multe ferestre: Complexul studențesc Grozăvești. Spunem complex, *mai mult sau mai puțin propriu*, fiind vorba de un orășel, în care peste 2 500 de tineri, studenți ai Universității din București, își petrec timpul înainte, între și după terminarea orelor de curs.

Plasarea complexului într-o arteră a orașului puțin solicitată a fost o alegere fericită. Pulsul marilor străzi supraaglomerate nu ajunge pînă la cămine. Iar tramvaiele, cu o frecvență de invidiat, asigură în mod normal legătura cu cele două sedii ale Universității în 15-20 de minute, ceea ce trebuie să recunoaștem că, în București, nu se întîmplă oricui merge la lucru.

În felul acesta s-au soluționat întrebările pe care sociologii de pretutindeni le mai dezbat încă: încorporarea sau izolarea studenților de viața orașului.

Grozăveștiul e integrat firesc în citadelă și încă în condiții de liniște desăvîrșită.

De altfel viața cetății universitare se confundă cu viața orașului. Diferă doar modalitatea de participare. Cel care va învăța astăzi va fi fără îndoială un factor serios și de nădejde al statului socialist. Poate astfel se explică simpatia cu care e întîmpinat tineretul studios. Nu trăiește el oare astăzi în *condițiile pe care cei vîrstnici le-au dorit fiilor lor?*

A spune că studenții locuiesc în condiții minunate ni se pare, oricît de adevărat, neconvingător. Uneori cifrele sînt mai convingătoare decît epitetele: o cantină modernă asigură masa pentru 1 800-2 300 de persoane, camere cu toate cele necesare confortului casnic pentru cîte doi locatari. *Nimic mai prielnic: cei doi colegi*, deveniți firește prieteni, au avut timp să cadă de acord asupra programului camerei și să-și armonizeze activitățile.

Dat fiind faptul că în cămine locuiesc studenți veniți din toate ținuturile țării, de la intrarea în facultate comitetele de cămin, sub îndrumarea rectoratului, organizează excursii în București și în împrejurimi. *Prilej nimerit atît pentru cunoașterea orașului universitar*, în care se va locui în următorii cinci ani, dar și o ocazie prielnică stabilirii de relații între viitorii colegi (ajunge atît?).

Tovarășul lector Pompiliu Grigorescu, de la catedra de sociologie a Universității din București, e de părere că o asemenea colectivitate de oameni, ca cea care trăiește *într-un complex studențesc, ridică probleme* determinate de componența colectivului, de condițiile materiale oferite, dar și legate de comportamentul membrilor.

Caracterul eterogen al unei asemenea aglomerări studențești a determinat decanatele facultăților să caute un indice comun armonizării. Premisa soluționării o constituie existența unui singur țel: însușirea științei și culturii la cel mai înalt nivel posibil, ceea ce înseamnă înțelegerea și îndeplinirea sarcinii fundamentale a tineretului epocii noastre. Trebuie să precizăm că baza materială pusă la dispoziția studenților este excelentă: se asigură gratuit, celor merituoși (și numărul lor depășește două treimi), masa și dormitorul, studenții nebursieri putînd locui la cămin, contra unei sume lunare mici. Adaug la aceasta existența unei biblioteci a complexului, cu literatură beletristică și de specialitate. (Remarcăm aici programul neadecvat al bibliotecii, cu ore în care majoritatea studenților sînt la cursuri și seminarii.) Difuzorul în fiecare cameră și televizoarele instalate în toate blocurile oferă un mijloc de informare și recreare apreciat.

Poate cel mai convingător pledează în favoarea afirmațiilor noastre de mai sus răspunsul studentului Turcin Ion, cămin ist de cinci ani, student la Facultatea de limba și literatura română, la întrebarea: ce-ți trebuie pentru a te simți bine în acest complex? «Mă simt foarte bine. Am unde dorm și unde învăța. Pentru ceea ce sînt astăzi este de-ajuns».

BINE, BINE, DAR...

Aceasta nu ne oprește însă de la următoarea constatare: pentru studenții din anii II-V, comitetele de cămin fac foarte puțin. Directorii educativi, pe care tovarășa prorector Tamara Dobrin îi consideră «adevărați educatori ai studenților, responsabili direcți pentru ambianța plăcută a celor ce locuiesc în cămin», nu răspund așteptărilor. O dovadă e și faptul că foarte puțini dintre studenți știu de existența lor și de rolul pe care-l au (sau ar trebui să-l aibă) în viața complexului. Poate se consideră că programul cultural desfășurat în cadrul fiecărei facultăți este suficient: cercuri științifice, cluburi, cenacluri literare (chiar revista «Universitas», editată de Universitate), întîlniri cu diverse personalități etc.

Foarte bine. De ce nu există unele dintre aceste forme de manifestare colectivă și în complex, acolo unde studentul își petrece o mare parte a timpului? Studenții știu, e adevărat, în ce condiții (de cele mai multe ori neomenești) au studiat dascălii lor. Dar viața pe care o trăiesc ei acum li se pare ceva firesc, socialismul a putut și poate să ofere condiții admirabile generației tinere. Poate tocmai pentru aceasta pretențiile au crescut, și asigurarea doar a locuinței și a mesei nu mai e suficientă pentru satisfacerea cerințelor mereu mai exigente ale studenților.

De aceea, organizarea unui schimb de opinii — întîlniri firești și permanente, întîlniri de la om la om, care, sîntem siguri, nu vor contraveni respectului pe care studenții au știut totdeauna să-l arate profesorilor lor — întîlniri deci între studenți și profesori, nu cu ordine de zi și nu neapărat pentru consultații, ci așa, ca să se discute, întîlniri care să abordeze cele mai diverse probleme ale actualității ar fi nu numai binevenite și instructive, dar absolut necesare. Gîndindu-ne la viitor, pentru că aceasta nu se poate face peste noapte, ne întrebăm de ce n-ar locui profesorii, conferențiarii și asistenții tot în aceste orășele studențești? Valoarea contactelor umane student-profesor cîntărește doar atît de greu în educație.

În viitorul imediat credem că, între altele, sălile de club de la parterul fiecărui cămin trebuie să depășească utilizarea lor actuală — adăpostirea televizorului, solicitat (pe bună dreptate) doar la anumite emisiuni. Jocuri variate: tenis de masă, șah, șubah, fotbal de masă și chiar simple scaune pentru lectura presei zilnice ar fi doar cîteva dintre propunerile ușor realizabile. S-ar putea oferi aici întîlniri întîmplătoare sau organizate între studenți și cei care frecventează cursurile postuniversitare (care locuiesc în cămin). S-ar produce astfel un schimb util între studenți — posesorii unor informații de ultimă oră, prin însăși esența procesului din știința ultimilor ani — și cursanții care au luat timp de cîțiva ani contact direct și permanent cu procesul de producție, fabrici, școli sau institute. Căminele nu ar mai fi astfel doar loc de odihnă. Și, încă o dată, aici ar trebui să aibă loc și

ESTE CĂMINUL... O CASĂ ?

de Petre ANGHEL
fotografii de Elena GHERA

Unii sînt mai norocoşi...
...alţii mai aşteaptă şi după trecerea sfertului academic. ▶

◀ Bine, m-am hotărît: merg cu voi.

Scenă firească — se pleacă sau se vine acasă. ▼

contactul student-profesor. Ca să vorbească între ei, din cînd în cînd, despre — să zicem, nu în glumă — ce e viaţa?

Că studentul se simte bine în complex e un adevăr ce nu necesită demonstraţii. Seara, la despărţire, el spune prietenului simplu şi firesc: merg acasă! Semnatarul acestor rînduri, după o convieţuire de cinci ani în cămin, simte satisfacţia cînd acest cald «acasă» acoperă o realitate, studentul trebuie să se simtă ca acasă şi, de ce nu, mai bine.

E în firea lucrurilor să se tindă spre un confort din ce în ce mai ridicat, şi existenţa băilor, a unei camere de serviciu pentru aranjarea ţinutei vestimentare, a unui atelier de croitorie la dispoziţia studenţilor participă din plin la acesta.

În plus, sîntem în totul de acord cu cei care solicită un chioşc cu articole variate, în care, de la săpun şi pastă de dinţi şi pînă la ţigări, să nu lipsească nimic din cele necesare. De fapt, nici prezenţa unei librării în incinta complexului nu ni se pare o utopie. Sau chiar o florărie, care ar facilita un gest romantic şi plin de candoare, necesar însă şi tînărului modern: unele aşteptări presupun totuşi şi flori (zău, băieţi, măcar din cînd în cînd). Mai pe scurt, ar trebui să se creeze în acest orăşel tot ce este necesar unui mare cartier citadin.

Vorbim deci despre întîlniri şi ele presupun, de obicei, înserarea. Şi pentru că e ora nouă privesc ferestrele căminelor. Mai mult de jumătate au luminile stinse, locatarii sînt plecaţi. Orele de seminarii şi curs s-au terminat, bibliotecile s-au închis. Firește, tinerii se distrează. La teatru sau la cinematograf, la cafenea sau pe şosea îi poţi întîlni. Că un teatru sau un cinematograf nu poate funcţiona în complex e poate explicabil.

Casa de cultură a studenţilor «Grigore Preoteasa» ne oferă însă soluţia fericită pentru un student-club, pe care îl vedem posibil şi în incinta complexului. O cafea, o pepsi-cola sau o ţigară, toate în jurul unei mese prietenești, care te-ar scuti de adunătura pestriţă şi nu întotdeauna stimabilă din baruri, ar avea alt gust. Fără o linie despărţitoare rigidă între participanţi, s-ar putea asculta muzică bună (şi asta nu numai

Singură sau cu el, meritî să te plimbi.

Așa ar arăta toate ferestrele dacă alții nu ar prefera florile.

de la un magnetofon!), s-ar recita versuri — multe compoziții proprii, și cei talentați ar cînta.

Continuînd propunerile, se sugerează organizarea unor seri de dans pe o latură a complexului, unde cîțiva zeci de metri pătrați sînt deja asfaltați. Participanții nu ar mai fi obligați să caute asemenea ocazii în alte colțuri ale orașului, și drumul lung pe jos, după ora 12 noaptea, ar fi înlăturat. Adică e nevoie să se creeze la Grozăvești un cartier citadin normal, cu tradițiile, ba chiar, am risca să zicem, cu ticurile lui, în orice caz cu specificul lui.

TOCMAI VOI?

Mărturiseam că am privit ferestrele seara. Repet gestul la orele zilei. Aproape fiecare geam are agățată o plasă cu alimente (chiar nu vă interesează estetica blocurilor?). Facem cîțiva pași și intrăm în locuința studentului: paturi nearanjate, coșuri cu hîrtii și resturi împrăștiate. O comisie s-a deplasat timp de trei zile în camerele studenților: în multe, la o oră după efectuarea curățeniei, nu se mai cunoștea nimic. Se muncise degeaba! E drept că studentul fusese factor pasiv la stabilirea ordinii, activ doar în neglijență. Nu îndrăznesc să fac propuneri, dar teama că într-o zi ar trebui să-ți faci singur curat, colega, ți-ar impune mai multă atenție. Să nu se facă o confuzie: intelectualul, în devenire sau realizat, este compatibil cu ordinea (ca să nu zicem curățenia). Nota cea mai mică o acordăm fetelor. Eleganța feminină trebuie să fie nu numai un atribut de stradă, ci și de interior (cum te-ai simți, mult stimată colegă, dacă prietenul ar ști că ești neglijentă?).

De fapt, o ușoară schimbare ar da un alt aspect ferestrelor, și unii studenți au realizat-o deja. Cîteva încăperi — și-am zăbovit mai mult în fața lor — au agățate flori. E un semn convingător că înăuntru locuiesc oameni tineri și sensibili la frumos.

E un amănunt faptul că dușurile sînt stricate și că nu funcționează lumina la baie? Da, dar cu urmări care se răzbună pe cei care le îngrijesc puțin, ca să nu spunem de loc.

Și fără îndoială că în aceste amănunte, în relațiile nefirești ce se stabilesc între studenți (certuri pe coridoare, țipete și... cîntece la ore tîrzii) primii ani de creștere, școala și universitatea trebuiau să-și pună de mult amprenta. Am citat aici cîteva amănunte (poate) pe care le vrem înlăturate, prin dorința fiecărui student de a se simți bine, el și colegii lui.

Și toate acestea pentru că nimeni nu dorește să se aducă prejudicii adevăratei caracteristici a studențimii: un tineret tonic, vesel, dacă vreți — cîteodată zurbagiu, dar consacrat fundamental studiului și deopotrivă formării lui ca om.

PENTRU PRIMĂVARĂ

Cîteva spicuiri din listele fondului de marfă — confecții, textile și încălțăminte — pregătit de I.C.R.T.I.-București pentru întreprinderile și organizațiile comerciale din București și județele Ilfov, Ialomița și Teleorman: 30 000 raglane din țesături impermeabile; 10 000 pardesie din stofă pentru femei; 130 000 perechi pantofi perforați și decupați; 35 000 costume, plus încă 22 000 perechi pantaloni din tergal; 21 000 costume din alte stofe pe bază de poliester; zeci de mii de metri din țesături de bumbac ca: «Magnolia», «Zina», «Bertina» și altele, mătăsuri imprimate, ciorapi de tot felul, articole de galanterie etc.

LA CONCURENȚĂ!

Bineînțeles că nici Direcția generală a marilor magazine nu se lasă mai prejos. Unitățile care-i aparțin prezintă, la rîndul lor, cumpărătorilor (și mai ales cumpărătoarelor!) un larg sortiment de mărfuri de primăvară. Menționăm în mod special cele circa 40 modele noi de rochii din jerseu supraelastic, perdelele importate din Grecia și Austria, numeroasele tricotaje cu un finisaj deosebit, executate într-o secție specială a fabricii «Tînăra gardă», ș.a. Magazinele «Eva», «Romarta» și celelalte unități din rețeaua marilor magazine își așteaptă clientela. Sau, cum s-ar zice: bărbați, făceți-vă din timp socotelile!

IARNA, CAR...

I.C.S.-Alimentara din Constanța a început încă din iarnă pregătirile pentru noul sezon estival. Circa 1 milion lei au fost alocați pentru deschiderea a 3 noi unități și pentru transformarea în magazine cu autoservire a 6 dintre vechile unități. S-au luat de asemenea măsuri pentru achiziționarea a 2 automagazine și a 2 rulote-auto, precum și pentru amenajarea unor unități speciale care să desfacă în timpul verii, în exclusivitate, apă minerală. Vestea ne... racorește în contul viitoarelor zăpușeli pontice.

MICĂ STATISTICĂ

Numai în doi ani — 1966—1968 — în județul Iași s-au vîndut, prin unitățile comerțului de stat și cooperatist, 20 561 televizoare, 43 432 aparate de radio și 6 831 mașini de cusut.

APROAPE DE 7 ORI PE ATÎTA

Dacă luăm ca punct de plecare anul 1965, suprafața spațiilor de depozitare nou construite a atins în anul 1968, în întreaga țară, nu mai puțin de 686%. În anul în curs procentul acesta va continua să crească într-un ritm tot atît de spectaculos

F *varietăți*

UMOR CÎINESC

— Să vadă că iei și tu o linguriță și atunci poate c-o să ia și el doctoria...

—Pe ăsta micu' l-am pus să-l trezească pe ăla mare...

Lașul.

— Eu nu mai cumpăr ziarul de la chioșc. M-am abonat...

— Ar trebui să fii mulțumit. Ești în poliție.
— Mda... Dar aș fi vrut în poliția secretă.

OAMENI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	N	C	.	S	.	T	■	E	.	I
3	D	A	M	■	F	A	.	L	I	I
4	I	■	I	F	■	C	-	L	■	■
5	.	.	.	■	O	.	■	.	.	T
6	■	.	■	I	M	.	.	O	■	I
7	A	.	.	.	A	■	T	A	L	■	N
8	.	.	S	.	.	P	I	■	A	G	E
9	.	.	.	■	.	O	■	A	S	I	N
10	A	L	E	.	■	M	U	T	■	N	E
11	.	■	.	E	M	E	.	A	M	D	T

ORIZONTAL:

1) Omul nostru — Autorul cunoscutei teorii despre evoluția speciilor. 2) Primit în casă... — ...din omenie! 3) Primul om (mit.) — Flacăra (pl.). 4) De mirare — Închisoarea nefericitului Dantes — Un om liniștit. 5) Mai aproape de vărsare — Primul cuvînt al noului născut — Un om... 6) ...mare — Cuvînt de legătură. 7) Duce mulți ani în spate (fem.) — Ospătar (od.). 8) Oameni pe jumătate — Interjecție. 9) Neomenoși — Inima lui Eros! — Ins dintr-un popor antic. 10) Deosebit de alții — Nu zice nimic — Un fel de «nu». 11) «Profesorul» unei cunoscute... «Lecții de anatomie».

VERTICAL:

1) Și-o face omul cu mîna lui — E cam nărăvaș. 2) Pentru fiecare om în parte. 3) Lampă de radio — Om de casă (od.). 4) Și alt om de casă — Case! 5) Bărbat cam brunet. 6) Instrument muzical hindus — Un cerc și un pieptene! — Figură de rebusist. 7) Înaintași — Oraș antic. 8) Termen de comparație — Șezlong pentru povestitor — Leagă viața (pop.). 9) Autorul romanului «Omul invizibil» — N-are curaj. 10) Om de omenie — Scînteie umană (fig.). 11) Interjecție pentru cîine — Toți tinerii.

Toma MICHINICI

Dicționar: AGÉ, RCA, DAF, UR.

Dezlegarea jocului «1.IV.», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: **1) PACALA — FENTA. 2) BARANGA — CAP. 3) F — GELOASA — MA. 4) AC — TENTATII. 5) RAA — LIA — APIS. 6) SISTEM — P — SAU. 7) ASIA — ACAR — TR. 8) EMIL — IUTI — O. 9) S — INUTIL — MAG. 10) AIL — NAN — CAPA. 11) GOALA — EPATAT. 12) ACTORI — ULISE.**

MENUHIN ÎN PELERINAJ ENESCIAN

Un recent turneu l-a adus pentru a patra oară printre noi pe marele violonist Yehudi Menuhin. De cea dintîi vizită, din 1927, își amintesc bătrînii din Sinaia: era apariția unui copil blond în parcul vilei «Luminiș», în compania marelui său mentor George Enescu. Se știa cine este. Numele acestui «Wunderkind» circula de pe atunci pe meridianele lumii muzicale. Enescu l-a ferit cu grijă de primejdiile care-i pîndesc pe mulți «copii minune». Și Yehudi, care trecuse oceanul pentru a primi de la inspiratul artist și pedagog român ceea ce nimeni altul nu i-ar fi putut da, — era convins de aceasta — a devenit în scurtă vreme artistul ce se visa încă din clipa în care îl văzuse și auzise cîntînd pentru prima oară, în 1924, la San Francisco.

De cea de-a doua vizită, din primăvara lui 1946, ne amintim toți participanții la acea sărbătoare a muzicii, care a ținut zece zile în șir, cu cîte două concerte în fiecare zi, supremă ofrandă spirituală dăruită melomanilor de Enescu și Menuhin, regăsiți după lunga și dureroasa izolare pricinuită de anii întunecați ai războiului.

În 1958, cînd Menuhin ne-a vizitat pentru a treia oară, neprețuitul maestru nu mai era printre cei vii, dar discipolul său venise să arate cît de mare și de statornică este veneratia pe care i-o poartă. Prezența sa la primul Festival și Concurs Internațional «George Enescu», alături de atîtea alte mărimi ale artei interpretative de pretutindeni, a contribuit de la bun început la consacrarea acestei manifestări pe plan mondial.

Cît de strîns legat rămîne Menuhin de tot ce a însemnat George Enescu ne-a dovedit-o și ultimul său turneu. În vizita pe care a făcut-o cu acest prilej la Muzeul «Enescu», artistul nu și-a ascuns de loc emoția pe care o încerca în ambianța evocatoare a covîrșitoarei personalități enesciene. Macheta casei părintești de la Liveni (azi satul George Enescu), prima vioară a unui alt copil minune, instantaneele diferitelor momente din viața și cariera maestrului, mărturiile documentare ale gloriei artistului și creatorului, mulajele mîinilor lui Enescu și gama variată a portretelor din muzeu l-au făcut pe Menuhin să mărturisească, la fiecare pas, simțămintele profunde care-l animă cînd se gîndește la cel care i-a fost un adevărat părinte spiritual. În ultima odaie de lucru de la Paris, reconstituită în cadrul muzeului, Menuhin a zăbovit și mai tulburat.

Încredințînd apoi benzii magnetice impresiile, Menuhin a dăruit muzeului nu numai o prețioasă piesă documentară, ci și o substanțială și inedită caracterizare a geniului enescian: «Enescu făcea pe orice muzician să cînte, în prezența sa, mai bine decît ar fi izbutit acesta fără inspirația maestrului. Era unul dintre darurile acestui om, care inspirau pe alții, fiindcă el însuși trăia un vis. Pentru el muzica era ceva viu, arzător, și deîndată ce se așeza la pian sau lua vioara te transporta într-o altă lume.

Aceste amintiri ce mi-au fost evocate de vizita la Muzeul «Enescu» îmi sînt deosebit de scumpe. Le iau cu mine, întocmai cum am făcut-o și după vizita precedentă, nădăjduind că o voi putea repeta cît de curînd, pentru a reîmprospăta mereu această experiență».

S. MIHAIL
Fotografii de A. ROSENTHAL

Urmărind cu atenție una din tinerele speranțe ale violonisticii românești.

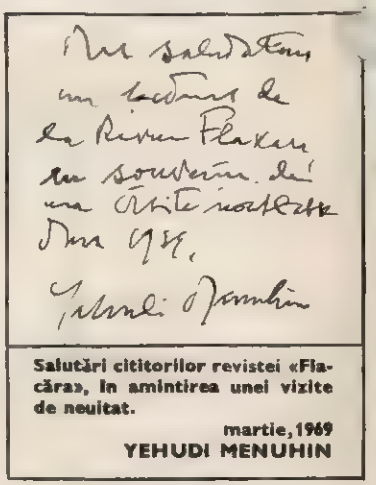

Salutări cititorilor revistei «Flacăra», în amintirea unei vizite de neuitat.

martie, 1969
YEHUDI MENUHIN

de Valeriu CRISTEA

Ion Barbu: PAGINI DE PROZĂ

«Necuvenită cinste! Astăzi prostescul nostru scris se căftănește». Aceste smerite cuvinte, adresate de Ion Barbu într-o apologie memorabilă, geniului tutelar al lui Matei Caragiale, cărula i se închină (exaltarea gestului ne amintea încă o dată că ne aflăm la porțile Orientului), ne vin irezistibil în minte, acum, cînd răsfoim paginile sale de proză, strînse pentru întîia oară în volum prin diligența exemplară a lui Dinu Pillat și cuprinse, tot de el, între un excelent studiu introductiv și un corp dens de note. Elogiul adus de Ion Barbu lui Matei Caragiale se răsfrînge astăzi în toată splendoarea lui asupra celui care l-a rostit, și în chipul cel mai firesc, căci amîndoi fac parte din aceeași familie de prozatori artiști în care trebuie neapărat să includem un al treilea membru enorm: Tudor Arghezi. Apariția într-o culegere compactă a unor texte barbiene constituie un prilej ideal pentru o discuție despre proza artistă. Ne propunem să nu-l scăpăm, deși nu vom face acum altceva decît un modest început.

Trăsătura distinctivă a acestui tip de proză, care își consumă efectele la *nivelul expresiei*, este preocuparea pentru stil, preponderența lui *cum* în raport cu *ce*, întîietatea cuvîntului față de conținut. Ar fi însă greșit să ne închipuim că acest fel de proză presupune un vid de idei. Ele nu lipsesc, dar sînt puse oarecum în umbră de ideea (fixă) a perfecțiunii stilistice. Și dacă sîntem foarte departe de un vid al ideilor, o anumită rarefiere a lor nu se poate însă contesta. Căci în contextul prozei artiste fiecare idee își face apariția cu mare pompă, își permite luxul unei metafore, gonflată somptuos ca un malacof. Ceea ce impune o fatală distanțare. Făcută din jonciuni *surprinzătoare de cuvinte, din eufonii, imagini* și pastă, proza artistă este efectul unui dezechilibru: ideea provoacă o cascadă de imagini, ocupă un spațiu lingvistic imens, disproporționat. În truda acestei scrituri se prelungește o lene visătoare, rafinat orientală.

Proza artistă, care cunoaște în literatura noastră o dezvoltare extraordinară, atingînd prin rezultatele ei magnifice o culme europeană, are însă și o parte nocivă, ca orice vrajă. Ea a creat cu timpul o aptitudine adînc înrădăcinată pentru scrisul fastuos, care frînează constituirea unui mare stil de lucru în filozofie (ca eseu, nu ca ramură de specialitate) și literatură (de aceea, un scriitor atît de important ca Hortensia Papadat-Bengescu scrie atît de rău și nesigur). Pentru romanul epic, psihologic sau de idei, proza artistă e improprie, trebuie o limbă mai de toate zilele. Căci cele mai grele munci ale spiritului, ca și cele fizice, nu se pot îndeplini decît în haine comode, lejere, de rînd. Superbul caftan boieresc ar stingheri mișcările. Un salahor al ideii cum este Diderot, sau marii hamali ai gîndirii, ca Hegel sau Dostoevski, nu s-ar putea exprima în vaste acorduri subtil orchestrate. Scrisul lor este grăbit, curent, «prostesc». Ideile renunță la toalete complicate și trene de *imagini, mulțumindu-se cu un cuvînt* sărac, dar propriu și exact. Fraza devine o Cenușăreasă. Dar tocmai de o astfel de Cenușăreasă, vinjoasă, bună la toate, modestă, fără podoabe, servilă și cam disprețuită are nevoie proza noastră care prea s-a «căftănit».

de Romulus RUSAN

ANOTIMPUL ATOMIC

Mai mult ca oricînd, primăvara acestui an a demonstrat cît de fragilă — și anacronică aproape — a devenit alcătuirea calendarului clasic. Vă mai amintiți, fericiți veterani ai erei anteatomice, de frumoasa, nedezmințita, egala curgere a anotimpurilor acelor timpuri? Vacanța de iarnă era cu zăpadă, vacanța de primăvară era cu mițișori, vara era cu arșiță, iar toamna era cu must și pătlăgele. Erau spițele anului, erau cei patru părinți ai fericitei căsnicii dintre spațiu și timp, erau cei patru stîlpi ai casei ridicate cu atîta trudă, peste capul fiecărui popor, de-a lungul istoriei sale. Iar popoarele care nu aveau un asemenea acoperămînt erau nesigure și compătimite, erau popoarele orfane și vitrege, erau eschimoșii și papuașii unui calendar mai blînd și mai generos cu atîția alții.

La 26 martie 1969, cînd scriu aceste rînduri, cerul e trist și ruginat, iar o ceață insinuantă vrea parcă, din răsputeri, să ne înfunde pe urechi o căciulă ce nu ne aparține. Am cunoscut în acest an o singură zi de primăvară, acum vreo două săptămîni. Echinoxul, sărbătoarea shakespeariană a îndrăgostiților, a trecut în schimb într-o tristețe fără margini. Peste vreo alte zece zile e anunțată de meteorologi vara. Scrisă ca într-o Londră apăsătoare, unde cupolele și transatlanticele Bucureștiului par bureți suprasaturați, n-ar fi exclus ca aceste cuvinte să le citiți sub niște umbrele de soare, ca la tropice. Între ființa și știința noastră despre vreme s-a introdus ceva nou, ceva neprevăzut: al cincilea anotimp, anotimpul atomic. Făptura lui funambulescă se îndeasă acolo unde poate! Nu-i ajung bolțile unde s-a născut, nu-i ajung fundurile oceanelor, de unde se pare că va fi, măcar parțial, alungat, nu-i ajung păturile stratosfere. A coborît de ani de zile asupra noastră, a început să roadă și să sugă din zilele noastre, din ploile și ninsorile noastre, chiar din necesarele noastre secete, din blestematele dar atît de frumoasele grindini ale copilăriei, din neștiutoarele bălțoace în care călcam, desculț, un popor, după ploile cu clăbuci uitate.

Al *cincilea anotimp, orbul, inconștientul* insensibilul abces al universului, se mută cînd și unde vrea în fălcile încleștate ale planetei. Vara nu mai e vară, toamna nu mai e toamnă, nu mai avem muguri, sărbători, idile, aprilie semănă a iulie, octombrie a mai, și sînt atîtea zile care nu mai seamănă a nimic, care ne îndeamnă la sinucidere, la minciună, la călcarea oricărui cuvînt, la zdrobirea sub călcîie a tot ce e obișnuit și firesc. Și sînt zile cu care făptura noastră, bine clădită de milenii, dar vai, atît de docilă lumii înconjurătoare, tinde să se adapteze chiar și la acest orizont necurat, necunoscut de nimeni din vechii noștri strămoși.

Atunci ea trebuie păzită cel mai mult pentru că, mai puternic decît astmele, reumatismele și gripele lumii, o dată intrată în această a cincea zodie ea ar fi sortită neîntoarcerii.

de Emanuel VALERIU

ELOGIUL ÎNVINȘILOR

Este foarte adevărat că sporturile s-au născut din translația unor necesități primare, în plăceri evoluate ale disciplinei fizice și spirituale (uneori); este la fel de adevărat că el reprezintă (și încă de mult) un multiplu factor educativ; acceptăm, pe deplin convinși, rolul său social. Toate acestea sînt adevăruri inatacabile. Dar nu mi se pare de loc mai puțin exact și acel ceva foarte specific, dacă nu chiar definitoriu cel mai adeseori, pentru ideea reprezentată de sport: că el trăiește pentru marele, uriașul său public (ajuns la ultima Olimpiadă, grație televiziunii și sateliților, la cifre de sute de milioane de oameni), prin competiție, prin ideea de întrecere.

S-ar putea crede că victoria într-o dispută sportivă este apanajul exclusiv al celor care o obțin. Eroare. Și încă fundamentală. Reamintiți-vă finala Campionatului mondial de fotbal de la Londra, cînd doar poeții puteau citi pe chipurile vlăguite de efort ale jucătorilor insulari «fericirea» succesului, care se degaja însă în modul cel mai clar de pe figura fiecăruia dintre spectatorii de pe Wembley. Aduceți-vă aminte și de fapte mai recente, cum ar fi, de exemplu, succesul olimpic al Liei Manoliu, care ne-a onorat, instantaneu, pe toți, în pofida distanței intercontinentale care ne separa de marea performeră. Oare de cîte ori părăsim tribunele gîndind sau chiar pronunțînd aceste cuvinte: «Am învins!», cu toate că — în fapt — nu am fost decît martorii unei dispute susținute de alții, de cei investiți cu încrederea, simpatia și dragostea noastră?

Acest modest adevăr a început să fie fortificat și prin prevederi regulamentare, din ce în ce mai multe sporturi refuzînd ideea egalității în întrecere. Cînd ostilitățile... pașnice nu reușesc să rezolve pe teren victoria, intervin regulamentele care merg pînă acolo încît încredințează sorților decizia ori, alteori, acordă plusul necesar obținerii avantajului celor mai tineri sau celor aflați în deplasare și așa mai departe.

Și totuși, același sport, care include noțiunea de întrecere, de luptă pentru victorie, de triumf al celui mai bun, definindu-se, în ceea ce are el structural, prin cucerirea victoriei, acceptă, adeseori, elogiul celui învins.

Nimic paradoxal și nici măcar aluziv la adresa arbitrilor, a «accidentelor» de interpretare a unui regulament de joc, ci pur și simplu o constatare generoasă și onorantă pentru lumea sportului, capabilă să înregistreze, în favoarea celui care părăsește învins arena, aprecieri pozitive mergînd pînă la elogii.

La toate acestea m-am gîndit adeseori. La Mexico, în timpul Olimpiadei, nu o dată învinșii s-au acoperit de laurii complimentelor publice, făcînd să pălească însăși aureola celor care le smulseseră victoria. Uneori, această glorie singulară și fără repercusiuni practice dă strălucire unui palmares, de altfel modest, dar adăugînd învinsului un binemeritat calificativ, acela de glorios. Nicăieri în afara arenei nu se poate concepe o asemenea asociere de termeni excentrici prin însăși conținutul lor: învins glorios!

Asta înseamnă că cel sau cei care au părăsit terenul învinși au făcut-o după ce au lăsat acolo tot ceea ce însemna pricepere și forță, ambiție și tehnică, într-un cuvînt, toată puterea lor de dăruire și luptă. În atari condiții — adică la limita maximă a posibilităților etalate — înfrîngerea nu mai este parcă atît de îndepărtată de victorie.

Săptămîna trecută, Campionatul mondial de hochei mi-a dat un prilej în plus de meditație asupra condiției celui învins pe terenul de sport. Echipa Uniunii Sovietice și-a reconfirmat supremația sa, dovedită în ultimii ani pe plan european, olimpic și mondial, ornîndu-și palmaresul — și așa impresionant — cu încă un trofeu de maximă valoare.

Hocheiștii suedezi și cei cehoslovaci i-au urmat în ierarhia clasamentului la egalitate de puncte, iar cei din urmă au fost și singurii care — în ambele meciuri — s-au dovedit mai buni decît campionii. Victoriile nu le-au adus nici măcar titlul european sportivilor cehoslovaci, însă pentru aceasta sînt ei oare mai puțin glorioși? Dar hocheiștii suedezi, cei care, învingîndu-i pe singurii învingători ai campionilor, au decis, în ultima zi, configurația primelor locuri, se pot considera altfel decît «marii nedreptățiți» ai ediției actuale a C.M.? O competiție de asemenea anvergură, care sfîrșește cu un clasament în care trei participanți totalizează un număr egal de puncte, fiind departajați nu prin ceea ce au demonstrat pe teren ci prin operațiuni aritmetice, nu poate decît să-i onoreze, deopotrivă, și pe învingători ca și pe învinși.

Elogiul învinșilor o dată făcut, să nu uităm totuși că sportul este, printre altele, făcut să dea învingători...

UN HARNIC COLECTIV DE NATURALIȘTI

Recent, a apărut lucrarea «Muzeul județean Bacău, secția științele naturii Studii și comunicări, partea I, Bacău, 1968», care cuprinde rodul muncii colectivului de naturaliști de la muzeul din Bacău. Relevînd semnificația mai largă a apariției acestei cărți, revista «Natura» redă cuvintele prof. Iulian Antonescu, unul dintre creatorii muzeului din Bacău: «Activitatea științifică hrănește în cel mai complex înțeles al cuvîntului viața fiecărui muzeu în parte, îi dăruiește personalitate și rosturi creatoare în viața cultural-științifică a întregii țări. Această activitate nu s-a desfășurat capricios, ci a ținut seama de specificul zonei în care s-a dezvoltat rețeaua muzeografică».

Volumul în sine vădește preocupări dintre cele mai variate, cercetări de faunistică (entomologice, ornitologice etc.), de variabilitate, de floristică și geobotanică, de paleontologie, de protecție a naturii, de muzeografie.

Studiile au o deosebită însemnătate pentru cunoașterea sub aspect biologic a zonei orașului Bacău și a altor orașe apropiate din componența fostei regiuni Bacău și care formează o zonă naturală complexă în bazinul mijlociu al Siretului.

Exemplul muzeului de la Bacău, ca și al altor muzee cu bune tradiții, cum ar fi de pildă muzeul de la Ploiești, reprezintă elemente semnificative — și poate insuficient popularizate — în peisajul cultural și științific al țării.

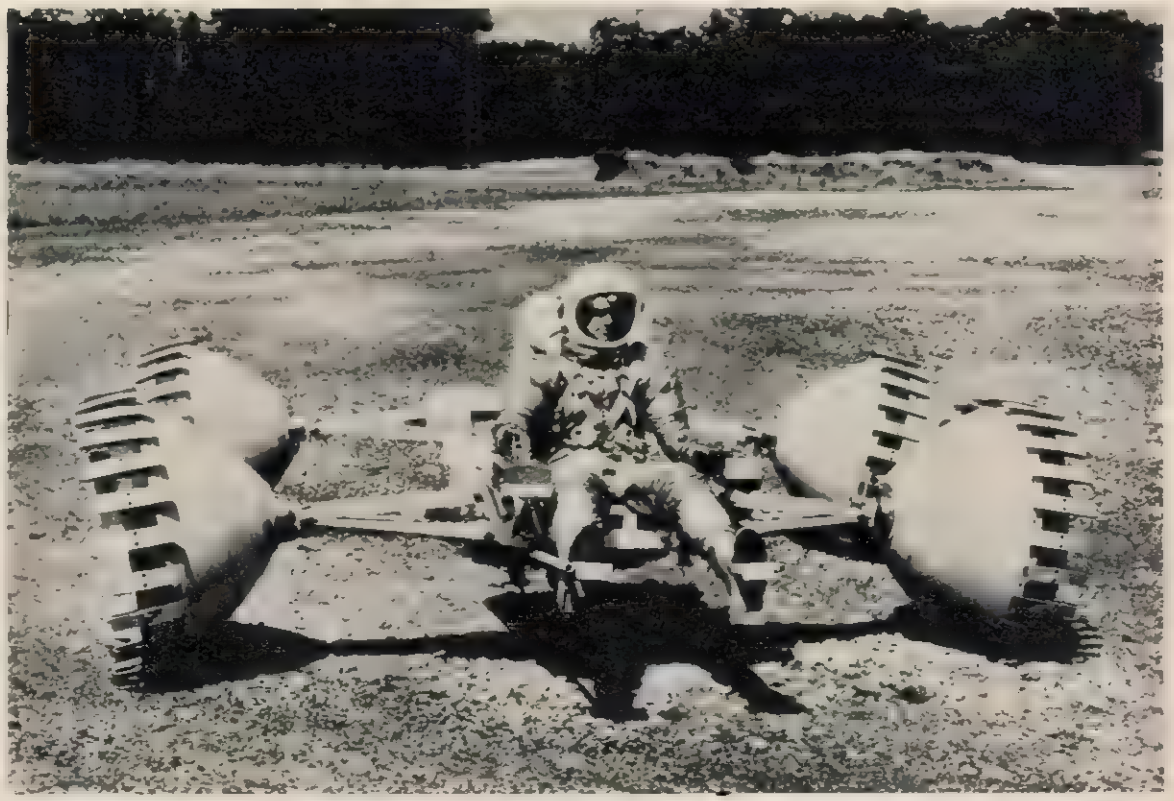

UN AVION PE ȘINE

Superexpresul pe linia Tokyo-Osaka își merită pe deplin numele. Pe unele părți ale liniei viteza să depășească 200 km pe oră, întreaga distanță de 515,4 km fiind parcursă în 3 ore și 10 minute.

Pe această linie, la asemenea viteze uriașe, trenele trebuie să intre în acțiune cu 3 km înainte de punctul de oprire. Iată de ce trenul este înzestrat cu dispozitive electronice care asigură în mod automat distanța de securitate între superexpres și trenul din față.

În fotografia din mijloc: «toaleta marinală» a locomotivei.

PE LUNĂ, GRĂBEȘTE-TE ÎNCET

Luna fiind la ordinea zilei, iată în fotografia de mai sus un vehicul lunar «de ultimul tip», construit de compania Grumman Aircraft din New York pentru astronauții viitorului.

Viteza maximă a «automobilului» nu este mare: 13 km. Cît despre aspectul exterior, vă lăsăm să judecați singuri. Se pare însă că vehiculul are un înalt grad de siguranță, constructorii ghidîndu-se după dictonul «grăbește-te încet».

ZÎMBITI, VĂ ROG... CU LASER

Primele fotografii ale oamenilor la distanță cu ajutorul radiațiilor laser au fost realizate recent de către un grup de fizicieni de la Universitatea Stanford din S.U.A. «Holograma» a fost realizată în cursul nopții cu ajutorul unui laser montat pe un telescop, care a fost utilizat ca receptor al luminii emise de laser și reflectate de corpul omenesc. Omul supus holografierii se afla la o distanță de circa 13 km!

Imaginea obținută determină pe cercetători să aprecieze că în scurt timp va fi posibilă obținerea de holografii ale unor obiecte aflate la distanțe de pînă la 180 km de sursa de lumină.

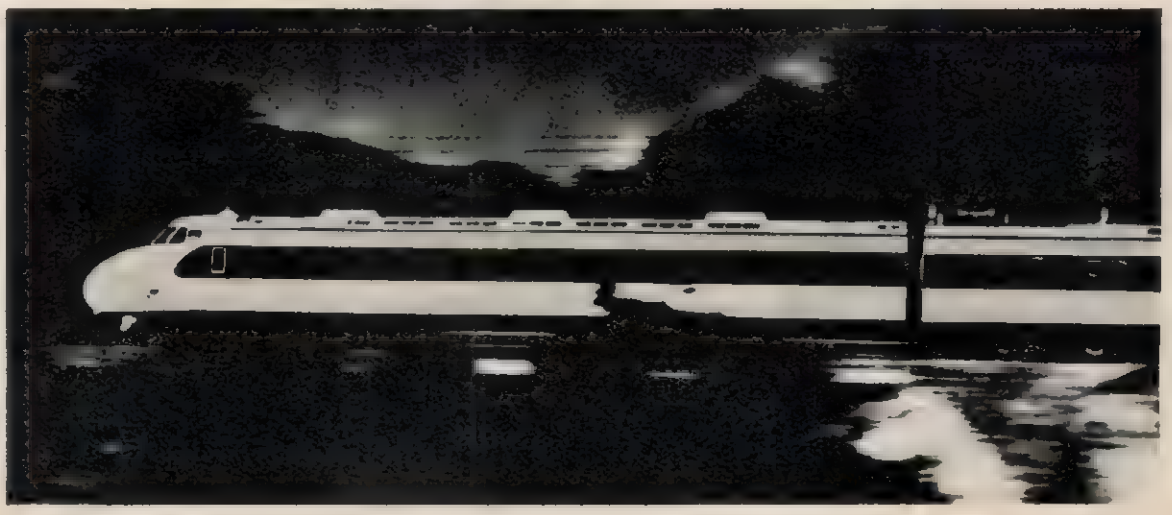

...ci televiziune

Ce minunat lucru e televiziunea! Dintre cei trei mii de ascultători aflați luni 24 martie în Sala Palatului, nici unul, absolut nici unul nu a fost atît de aproape — fizic, vizual auditiv — de Yehudi Menuhin și de orchestra lui ca noi, telespectatorii. Sala Palatului - prea mare pentru a nu risipi atmosfera intimă inerent necesară unui recital, prea mică pentru a cuprinde pe toți cei dornici să-l asculte pe unul dintre cei mai de seamă artiști ai vremii noastre — este,în împrejurările de acest gen, un rău foarte-foarte necesar. Televiziunea însă, atunci cînd izbutește să obțină dreptul de a pătrunde și ea în sală, este, cum spuneam, o minune. Întreaga noastră recunoștință lui Yehudi Menuhin pentru acest dar!

Cu un binoclu puternic, ușor reglabil, spectatorul poate urmări succesiv expresia feței maestrului atunci cînd cîntă la vioară, mîna lui pe arcuș, diferitele partide ale orchestrei, pe măsură ce rolul lor devine dominant, pe excelenta flautistă din ultimul rînd etc. Poate, eventual, dar cu prețul unei activități personale care îl va distrage inevitabil de la obiectivul fundamental al prezenței lui în sală — acela de a asculta muzică bună într-o interpretare de zile mari. Dar oricîte eforturi ar face, oricît de strategic ar fi așezat scaunul lui, nu va vedea chipul dirijorului, nu-l va putea privi în față pentru a înțelege mai bine forța magică pe care o exercită asupra orchestrei și a fi el însuși subjugat de ea.

Televiziunea însă, poate orice. Atunci cînd transmisia e condusă — așa cum s-a întîmplat luni — de mîna sigură a unui regizor meloman (oare cine o fi fost? ar fi bine să-i știm toți numele), concertul se transformă într-un spectacol parcă anume destinat fiecăruia dintre noi în parte. Figura blîndă, calmă, a lui Menuhin, bucuria care-i umple sufletul atunci cînd face muzică, apoi comunicarea dintre el și orchestră, trecerea temei melodice de la un grup de instrumente la altul, fiecare element devine sesizabil, integrîndu-se și disociindu-se într-un joc continuu și inteligent al imaginilor.

De ce oare instituția televiziunii, unica depozitară și minuitoare a aparatajului de furnizat minuni la domiciliu, pare uneori să se jeneze, să se scuze, că este atît de înzestrată și atît de abilă? Mi s-a părut ciudată pactizarea — chiar și parțială — cu telespectatorul care se plînge de «excesele» de regie comise de Valeriu Lazarov cu prilejul recentului Festival de muzică ușoară de la Brașov. Marele merit al lui Lazarov constă în faptul că este cu adevărat un om de televiziune, un om perfect conștient de puterile ascunse ale camerei de luat vederi și în stare să le domine și să le utilizeze într-un mod specific televiziunii. Televiziunea noastră este destul de matură pentru a avea curajul să se privească în oglindă și să se accepte ca atare, nu să încerce să fie altceva, să îmbrace haine străine.

«Teatrul de televiziune — ne-a spus miercurea trecută regizorul Petre Sava Băleanu — nu este teatru, este televiziune». Cît m-am bucurat! Am crezut pentru o clipă că s-a renunțat la planurile monumentale de repertoriu, la ambiția de a concura Naționalul prin montarea capodoperelor dramatice ale tuturor timpurilor, în favoarea unui program în care fiecare piesă să fie, înainte de toate, o piesă adecvată reprezentării pe micul ecran. Pe *micul* ecran. Sculptorul știe că nu poate face nici monumente din ipsos, nici figurine din granit. Televiziunea uită însă prea adesea atît de limitările sale cît și de marile disponibilități care-i sînt proprii și ne prezintă, pe ecranul ei cît un ochi de geam cenușiu, ba filme de cinemascop în culori, ba piese de teatru cu scene de masă. Cel mai mare succes din cariera de regizor de televiziune a lui Petre Sava Băleanu a fost — după opinia mea și nu numai a mea — «12 oameni furioși», piesă de cameră, piesă de investigație psihologică, piesă parcă anume făcută pentru televiziune. Domnia-sa pare a prefera însă piesele de mișcare, cu exterioare, cu personaje multe, cu cor, ca «Troienele», de pildă. Niciodată nu voi înțelege de ce este necesar ca televiziunea să concureze teatrele pe propriul lor teren, în loc să le completeze rămînînd pe terenul pe care este imbatabilă. Pentru «fondul de aur» despre care ni se vorbește ar trebui filmate și retransmise toate spectacolele de teatru valoroase din București și din țară. Regizorii televiziunii care se simt atrași de dramele de epocă, de piesele de mare montare cu figurație numeroasă, ar putea să-și satisfacă aceste înclinații «în reprezentații» pe scenele teatrelor de dramă.

Și televiziunea? Ei i ar rămîne rolul,care-i vine ca turnat, de a scoate la lumină și cizela diamantele dialogului subțil, ale teatrului de idei, ale teatrului-galerie de portrete, ale tragediei, dramei și comediei consumate între cîteva personaje excepțional conturate. Am scris aceste rînduri înainte de a vedea cele «Șase personaje în căutarea unui autor». Sper sincer că spectacolul Letiției Popa se va înscrie între cele mai bune specimene ale teatrului care «nu e teatru, e televiziune».

Felicia ANTIP

PROBLEMELE VERZI ALE PIEȚEI COMUNE

Dl. Mansholt, omul soluțiilor pe cît de energice, pe atît de costisitoare (fotografia 1).

de Eugen MANDRIC

Țărani și tractoare îndreptîndu-se către blocarea șoselelor naționale, formă curentă de protest în Franța (fotografia 2).

Am călătorit în Occident destul, în ultimii ani, pentru a avea dreptul la o părere personală despre splendorile și mizeriile «societății de consum». Nu sînt un fariseu și, sper, nici atît de ignorant încît să mă prefac indiferent la standingul ridicat de civilizație materială, de eficiență industrială, organizatorică și comercială, de la care începe larga desfășurare a «societății de consum». Mi-au plăcut vitrinele pline ale acestei societăți, i-am apreciat sincer și platonic frigiderele, concediile în Baleare, automobilele în rate, televizoarele în culori și faptul că nu poți găsi decît cu mari eforturi stofe proaste și urîte. Într-un plan mai consistent, nu pot să nu-i recunosc maniera inteligentă cu care structurile ei parcurg confruntarea contemporană cu revoluția tehnico-științifică, nu numai în ceea ce afectează tehnica, pînă la cibernetică, ci și în ceea ce privește mîna de lucru, pînă la salariu și asigurări sociale. În interesul eficienței! Dar nimic mai mult decît eficiență. Necesară, vom recunoaște, dar rece și inumană: eficiență.

În angrenajul opulent al societății de consum, ființele vii, cei care gîndesc, inventează și construiesc, se reduc, de-a valma, la un singur numitor comun, în două ipostaze interdependente. Ele nu mai sînt decît sau **mînă de lucru,** sau **cumpărători.**

Să fim înțeleși: cu excepția rasiștilor, destul de izolați, și a neofasciștilor, destul de neputincioși, nici celui mai ultraconservator politician burghez, la guvern sau în opoziție, și nici patronilor celor mai duri nu li s-ar putea aduce — decît prin excepție nesemnificativă — ofensa că ar participa vo-

luntar la dezumanizarea tot mai accentuată a «societății de consum», la alienarea omului în raport cu aceasta.

Dar cele mai pioase intenții sînt neputincioase: criza de civilizație pe care o parcurge capitalismul contemporan este datorată sistemului, nu intențiilor, logicii intime și implacabile a acestui sistem.

Am făcut această introducere, poate prea patetică pentru dimensiunile reduse ale demonstrației, în dorința de a vă introduce în atmosfera realmente dramatică în care se desfășoară procesul așa-zisei «Europe verzi». Miza procesului: condamnarea, în viitorul imediat, a 5 milioane de oameni la dezrădăcinare și subproletarizare, urmați de alte 5 milioane în viitorul mijlociu. Vina lor principală: oferă prea mult și trăiesc prost din pricina aceasta.

ÎNTR-O LUME ÎN CARE SE MAI MOARE DE FOAME

Vom fi foarte-foarte scurți la acest capitol, pentru a nu ceda, de două ori în același loc, pateticului.

Totuși, este un fapt notoriu că vaste regiuni ale acestui pămînt sînt încă populate de sute de mii și milioane de înfometați.

În circa 20 de ani, oamenii au reușit să construiască un drum pînă la Lună și, probabil, o vor vizita încă anul acesta.

Amețită de cîte-i trece prin cap, inteligența lumii nu-și poate ascunde frămîntările, chiar dacă uneori tulburi, de conștiință: problema acestui secol și a celui care vine nu este Luna, ci subdezvoltarea. Iar subdezvoltarea se adîncește.

Și se mai moare încă de foame...

...Și în cele mai bogate «societăți de consum», supraproducția agricolă a devenit o problemă atît de gravă, încît se rezolvă, parțial, și adeseori cu sprijin în subvenții de stat, prin distrugerea produselor.

DOSARUL VERDE AL «EUROPEI CELOR 6»

În Piața comună nu avem a discuta însă decît despre țări de la puternic la foarte puternic dezvoltate. Țările Pieței comune dispun de mînă de lucru înalt calificată, de industrii de la modern la foarte modern utilate. În țările Pieței comune nivelul de trai se situează la cele mai înalte niveluri occidental-europene.

Ce explică atunci permanența frămîntărilor sociale, ce explică grevele muncitorești, vastele tulburări studențești, ce explică, pentru a le numi generic, nemulțumirile?

Cred că în «dosarul verde» sau, mai exact, în tipul de rezolvări care se propun acestui dosar, după logica intimă a sistemului care a născut problema, se află răspunsuri valabile și într-un plan mai larg decît pentru agricultură, numai.

Datele inițiale, cifric exprimate, sînt următoarele

De la intrarea în vigoare a Pieței comune, în Europa celor șase populația agricolă se reduce cu circa 500·000 persoane active pe an. Dacă în 1960 erau ocupați în agricultură, în aceste țări, 15 milioane de **activi**, previziunile merg către 10 milioane, în 1970, și către numai 5 milioane în 1980.

Fenomenul, prin repetare, a devenit clasic: exploatările mici și mijlocii, nepregătite să suporte concurența, dispar, absorbite de proprietarii mari, care dispun de utilaje și pot valorifica mult mai rentabil pămîntul.

În felul acesta, productivitatea muncii agricole ar fi crescut, după unele statistici, cu circa 7% pe an, iar volumul producției-marfă crește cu 3,3% pe an.

Creșterea producției pe seama productivității — e greu de crezut, la noi, că un asemenea fenomen poate avea consecințe negative.

Dar întrebarea este: ce fac țăranii astfel lichidați, ca țărani? Cu diferențe mai curînd în minus decît în plus, de la o țară la alta, un număr cu totul nesemnificativ dintre ei, mai ales cei foarte tineri, se recalifică în alte profesii, în industrie sau în prestările de servicii.

Dar marea lor majoritate merg să îngroașe rîndurile prost plătite, prost cazate și prost hrănite ale subproletariatului necalificat din periferiile sordide ale marilor aglomerări urbane.

O a doua consecință, care apasă greu asupra cercului vicios, asupra paradoxului dramatic **productivitate mărită — nivel de trai mai scăzut**, se constituie din faptul că, dacă producția agricolă a Pieței comune a înregistrat creșteri-marfă de 3,3% anual, volumul consumului nu crește decît în proporție de 1,9% în medie anuală.

Excedentele nevandabile cunosc creșteri vertiginoase, prețurile agricole și venitul agricultorilor — cele mai paradoxale fluctuații.

Așa, de pildă, în Franța, agricultorii care cîștigă cel mai puțin sînt tocmai crescătorii de bovine pentru tăiere. Or, tocmai carnea de vită, alături de cerealele furajere, sînt singurele articole la care țările Pieței comune sînt... deficitare.

Din ghemul de interese contradictorii și influențe oculte care conduc la această situație, să încercăm să detectăm cîteva dintre cele principale.

În primul rînd, nu se poate să nu facem legătura dintre indicele slab de creștere a volumului consumului agricol și nivelul nesatisfăcător pentru cei interesați, al salariilor din industrie și prestări. (După cum se știe, nivelul salariilor clasei muncitoare franceze și italiene, de pildă, formează obiectul unor profunde mișcări revendicative.)

În al doilea rînd, chestiunea prețurilor paradoxale.

După legea cererii și a ofertei, marfa cea mai cerută ar trebui să aibă și prețul cel mai bun.

De ce atunci carnea, deficitară, raportează mai puțin țăranului decît grîul sau sfecla, excedentare?

Problemele reale pe care le ridică întîrzierile în modernizarea structurilor agricole ale țărilor Pieței comune au impus guvernelor să ia, fiecare în parte, măsuri de sprijinire a acestui proces. În Franța, de pildă, statul cheltuiește în medie anuală, pentru fiecare persoană activă din agricultură, sume care ar fi considerabile dacă media ar fi reală. Or, se întîmplă că grîul este, în general, cultivat de mari proprietari, iar vitele pentru tăiere sînt crescute în gospodării mici și mijlocii. Independent de bunele intenții ale legiuitorului, subvențiile merg, în primul rînd, către proprietățile eficiente, economicește promițătoare, în cazul nostru către grîu și exploatările importante.

Dispersați în mici gospodării, dispunînd de mai puțină influență decît cerealiștii, crescătorii sînt la discreția fluctuațiilor pieței, dirijate de intermediari și grosiști. Astfel se realizează și carne scumpă, și producători prost remunerați.

Or, după statistici oficiale, în țările membre ale Pieței comune două treimi din exploatările agricole au mai puțin de 10 hectare, iar 80% dintre ele mai puțin de 10 vaci.

TEHNOCRAȚIA SUPRANAȚIONALĂ ȘI ȚĂRANII

Țăranii celor șase țări înțeleg, judecînd după declarațiile liderilor lor și după conținutul revendicărilor lor făcute publice pînă acum, că un vast proces de reconvertire a structurilor agricole este necesar și, în orice caz, inevitabil.

Dar aici ei ridică cel puțin patru probleme:

◀ Miting țărănesc în R.F.G., țara în care au dispărut, în 20 de ani, 563 000 gospodării țărănești.

▲ ...Și laptele se varsă, pentru ca prețurile să nu scadă...

◀ De la producător la consumator, prețurile ajung, uneori, duble.

«Și dacă noi sintem de prisos, cine va locui aici?» ▶

1) Pe seama cui se va produce acest proces? Judecînd după experiența cu subvențiile, perspectivele nu sînt foarte încurajatoare pentru gospodăriile mici, adică pentru două treimi dintre ele.

2) Ce se va întîmpla cu viața, de secole constituită, a unor vaste regiuni cărora li se recomandă încurajarea exodului rural?

3) Ce se va întîmpla cu milioanele de dezrădăcinați, cîtă vreme nu se elaborează o amplă, reală și, firește, costisitoare politică de recalificare, de reintegrare în viața activă a mîinii de lucru, adică a ființelor vii devenite de prisos pe ogoare?

4) În ce măsură soluțiile pot fi aceleași, pentru țări diferite, tocuși, și diferențiate în problemele lor specifice?

Acestei ultime întrebări a încercat să-i dea un răspuns îndelung discutatul plan Mansholt, adoptat de comisia «Comunității europene» de la Bruxelles.

Răspuns care nu este contestat numai de organizațiile țăranilor din toate țările Pieței comune, dar și de guvernele de la Paris, Bonn, Roma și Bruxelles.

Referindu-se, deocamdată, la motivări politice, dl. Debré, ministrul francez de externe, a ripostat foarte tăios pretențiilor supranaționale ale susținătorilor planului Mansholt. Dl. Höcherl, ministrul agriculturii al R.F.G. (țară în care, din 1949 pînă acum, au dispărut 563 000 gospodării țărănești mici și mijlocii, țară în care numai în anii 1967-1968 au dispărut 24 700 unități agricole sub 20 ha și a crescut cu 3 000 numărul celor între 20 și 100 ha), dl. Höcherl, așadar, a declarat: «Totul atestă că planul Mansholt împinge politica agrară a C.E.E. într-o mare și costisitoare aventură, fără să înlăture dificultățile pieței agrare».

Nu intenționăm, aici, să intrăm în detaliile tehnice ale planului Mansholt.

Cu ce poate schimba un țăran uneltele lui în «societatea de consum»? E o întrebare pe care și-o pun cîteva milioane.

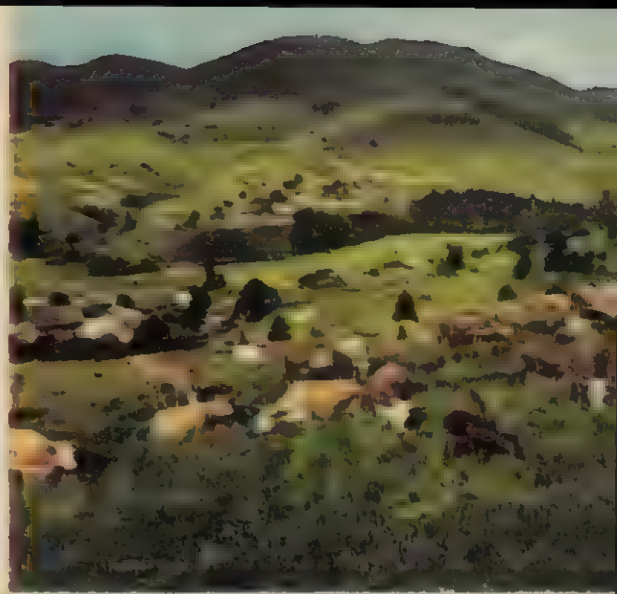

Printre alte propuneri ale d-lui Mansholt ar fi și subvenționarea tăierii cîtorva milioane de vaci de rasă: prea multe produse lactate.

Dorim doar să reținem, în concluzia acestor rînduri, că:

a) în confruntarea cu o societate industrială, agricultura nu poate să nu-și schimbe structurile;

b) că «societatea de consum», capitalismul contemporan occidental, parcurge criza agrară după propriile sale legi intime și imuabile, lovind în masa celor mulți și relativ săraci;

c) în fine, că ceea ce-i mai lipsea acestei crize sînt încercările de a-i impune soluții supranaționale, oricît experiență va fi cîștigat dl. Mansholt în tinerețile sale petrecute în colonii.

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ „BĂIMĂREANA"

NOTA 10 PENTRU CALITATEA PRODUSELOR

10

Produce
mobilier
comercial
în diferite variante
pentru
toate
tipurile
de magazine
comerciale

BAIA MARE ■ TELEFON 972 ■ TELEX 033216 ■

PROFET ÎN ȚARA LUI?...

Se spune că nu oricine poate fi profet în țara lui. Ei bine, Nostradamus, faimosul astrolog francez care a citit de toate în stele, profetizînd în stînga și în dreapta, numai ceea ce se va întîmpla în țara lui, ba chiar în orașul lui, peste 403 ani de la moartea sa nu a putut să prezică. Fotografiile de față ne spun însă ce s-a întîmplat: un autovehicul a dărîmat splendida statuie pe care posteritatea a înălțat-o în localitatea Salon en Provence în cinstea lui Michel de Nostre-Dame — zis Nostradamus — care și-a trăit aici ultimii ani ai vieții.

GASTRONOMICĂ

PENTRU CURA DE SLĂBIRE

Sînt oameni și oame care, atingînd vîrsta de douăzeci și zece și cinci și nu mai importă cîți ani, încep a fi nemulțumiți și, respectiv, nemulțumite de gabaritul în creștere a propriilor lor persoane. Nemulțumirea aceasta are două consecințe. Prima e de ordin fabuleniano-filozofic, deoarece îndeamnă pe pansivi să conchidă că nu orice progres este binevenit; a doua se reflectă în comportamentul ciudat al celor în cauză, care, cu un eroism demn de o cauză mai bună, devin adepți ai cunoscutei practici ghandiene, adică, de bunăvoie și nesiliți de nimeni, recurg la greva foamei, pe care o intitulează cu eticheta cochetă de regim sau cură de slăbire.

Dacă sînteți un caracter generos și nu unul meschin, dacă aveți un suflet caritabil și nu unul clinos, nu-i ocoliți și invitați la un prînz cu musafiri normali măcar un exemplar de automartir, asigurîndu-l în prealabil că nu-i veți oferi decît lucruri care să corespundă pe deplin curei pe care o urmează.

Așadar, ca o gazdă desăvîrșită, instalați-vă musafirii la masă avînd grijă a oferi locul de cinste invicatului cu meniu de slăbire. Sublinînd, în cîteva cuvinte bine simțite, cît de dăunătoare este lăcomia pentru sănătatea și estetica omului, tratați pe comesenii laici cu o spumă de drojdie parșivă, ca să le excite hulpăreala, iar oaspetelui de onoare serviți-i un păhărel cu suc de portocală. Apoi, punînd în farfuria fiecăruia cîte un cartof fiert, rece, nesărat și tăiat în patru, dați-i exemplu de cumpătare pe cel care îl va mînca natur, în timp ce ceilalți vor trebui să-și mozolească cartofii cu cîteva linguri dintr-un castron cu maioneză în care ați adăugat pe loc ceapă tăiată și bucăți de heringi curățați în prealabil de oase. După ce s-a consumat primul fel, repetați partea lichidă și serviți drept felul doi niște banale sărmăluțe în foi de viță peste care ați pus iaurt. Bineînțeles că oaspetelui care face cură — după ce îi lăudați puterea de rezistență în fața ispitelor — nu-i dați decît un borcănaș de iaurt cu o *mică* feliuță de pîine albă nesărată, prăjită. Celorlalți comeseni serviți-le, în loc de mămăliguță, o pîine neagră pe care ați înfierbîntat-o în cuptor după ce ați uns-o cu untură (poate fi și de pasăre).

Toată lumea va stropi sărmăluțele cu un șpriț alb, subțire, cu excepția celui cu regim de slăbire, care va primi un pahar de suc de roșii, presărat cu cîteva frunzulițe de pătrunjel.

Felul trei — ca să meargă șprițul — îl compuneți din felii de cașcaval moale de Dobrogea, asortat cu felii de măr; pentru persoana în cauză — numai un măr frumos, curățat, cu cîteva boabe de stafide, ca decor.

Cam pe la a treia sticlă de vin puteți să mai oferiți celui care rabdă — dacă nu a plecat încă — un pahar și chiar două de apă minerală. Indiferent de atitudinea care o va avea, dumneavoastră veți fi cu conștiința împăcată că v-ați îndeplinit obligația față de el și meritați o strîngere de mînă. Dar dacă refuză, nu insistați.

F.P. NAȘU

SFORĂRIE PE FAȚĂ

Despre nemaivăzute și nemaipomenite rochii de mireasă s-a mai ocupat rubrica noastră F-Varietăți. Dar ne jurăm: să dea Dumnezeu să nu ajungem în vecii vecilor în fața ofițerului stării civile dacă ne-am gîndit că o să publicăm vreodată fotografia unei mirese îmbrăcate în funii. Și totuși... Modelul aparține domnișoarei Yumi Katsura, specialistă în confecționarea rochiilor de mireasă din Tokyo. A mai creat și tipul de rochie cu beculețe aprinse, rochia de mireasă total transparentă (rochia, nu mireasa) și altele. Clou-ul modelului de față îl constituie, desigur, buchetul de mireasă care e alcătuit nu din banalele cale, mirt sau lămîiță, ci tot din sfori. Cu cît mai grosolane, cu atît mai șic. Poftim de te mai însoară cînd juvățul e colea gata pregătit.

DIALOG CU CITITORII

În urmă cu cîteva săptămîni am purtat în aceste coloane o scurtă discuție cu un cititor din Gherla care — într-o formă de altminteri foarte civilizată — își exprima cele mai negre aprehensiuni cu privire la tineretul zilelor noastre și, mai ales, cu privire la moralitatea acestui tineret. Și iată, foarte recent, am primit o lungă scrisoare de «solidarizare» cu părerile interlocutorului nostru din Gherla; ceea ce ar putea să mire este că autorul ei este el însuși tînăr, elev la Grupul școlar chimie din Suceava. Ceea ce în scrisoarea tov. Codrin din Gherla era abia sugerat, devine aici, la tov. D. *Cosma* din Suceava, filipică și tunet; tonul ni-l amintește pe cel al lui Antim Ivireanul, înfierînd de la amvonul său de mitropolit lumeștile păcate ale înfricoșaților săi auditori. Nici un pedagog de «școală veche», ajuns de mult la vîrsta pensiei, nu ar fi cutezat să adopte o asemenea manieră moralizatoare, dar cînd ai 18 ani îți poți permite orice, chiar să apari mai bătrîn decît bătrînii.

Dar, să dăm cezarului ce e al cezarului. După ce ne vorbește în termeni apocaliptici despre tineret («gîndirea lui se îndreaptă tot mai mult spre irațional», «contradicții între generația vîrstnică și tineret», «domnia violenței, corupției, haosului» etc., etc.), tov. D. Cosma recunoaște cinstit: «poate am exagerat multe lucruri» și «desigur, nu există prea multe temeri privind tineretul din țara noastră». Mai liniștiți fiind în acest fel, am putea îndrăzni să-i solicităm corespondentului nostru sucevean mai puțină rigiditate în gîndire și în exprimare. Ceea ce ne-a mîhnit în scrisoarea d-sale nu sînt punctele de vedere (dintre care multe juste, întemeiate), ci maniera dogmatică, maniheană sau chiar simplistă de a vedea lucrurile. Pentru tov. Cosma «filmele western, music-hall-ul, literatura de aventuri, muzica ușoară» sînt, prin esența lor, diabolice și malefice și orice contact cu ele nu poate decît să te întineze. N-ar fi oare mai firesc să apreciem că în aceste domenii (ca și în toate celelalte) există și lucruri valoroase și lucruri fără valoare, de prost-gust, nocive (dacă vreți să introducem un criteriu etic) și că totul depinde de conținutul concret, de modalitățile de expresie, de comunicare, ce se stabilesc între realizator (ca să nu spunem creator) și un anume public? Aceeași viziune maniheană, simplistă, îl conduce pe tov. Cosma să afirme că mai tot tineretul occidental este dominat de «violență, corupție, stupefiante, gangsterism». Nici aceasta nu-i adevărat. Evenimentele din ultimul an au arătat clar că o mare parte a tineretului occidental este profund și responsabil preocupat de realitățile vremii noastre, că e antrenat cu pasiune și dăruire în activitatea politică, că adoptă o atitudine critică (chiar dacă nu lipsită uneori de confuzii) față de societatea capitalistă. De ani de zile tinerii sînt participanții cei mai combativi la «marșurile de Paști» împotriva înarmării atomice, iar tinerii americani au stat și stau în primele rînduri ale luptei împotriva războiului de agresiune din Vietnam. Nu mai amintim aici de acțiunile tinerilor (studenți și muncitori) din Franța, Italia, R.F.G., Anglia, Japonia și alte țări. N-ar fi rău ca înainte de a se lansa în polemică, tov. Cosma să-și rememoreze unele fapte sau să ia cunoștință de ele, dacă nu le-a cunoscut încă. Această doleanță a noastră se aplică și «criticii» la care sîntem supuși, de a nu fi publicat nimic în «Flacăra» despre Suceava. Nu ne «însușim» critica, pentru că despre Suceava am publicat mereu, chiar înainte de a ne fi informat tov. D. Cosma că acolo a domnit Ștefan cel Mare. Îi recomandăm, printre altele, reportajul colegului nostru Eugen Mandric, apărut cu titlul «Județul Suceava sau de ce avem nevoie de orașe» în nr. 44 din 26 octombrie 1968.

Cititorul *Eugen Florian* din Bistrița ne sugerează introducerea unei rubrici în care să publicăm adresele cititorilor care vor să corespondeze între ei pe diferite teme. Nu credem (și prin aceasta răspundem și altor zeci de scrisori care, într-un fel sau altul, ne solicită același lucru) că vom putea satisface, într-un viitor apropiat, o asemenea cerere. O astfel de rubrică, intitulată «Cititorii către cititori», a apărut cu regularitate pînă acum vreo doi ani în paginile revistei. Dar numărul solicitărilor primite era atît de mare, încît deși consacram săptămînal un spațiu important și foloseam cea mai mică literă posibilă, decalajul dintre data trimiterii unei asemenea adrese și cea a publicării ei în revistă a crescut treptat de la 3—4 luni la 9—10 luni, cu perspectiva de a ajunge, în scurt timp, mai mare de 1 an. E clar că în această situație rubrica devenea inoportună, ba se puteau produce și încurcături nedorite. Ne aducem aminte, cu titlu anecdotic, o întîmplare absolut reală. Un tînăr și-a trimis adresa, indicînd că dorește să poarte corespondență pe teme de dragoste și prietenie. Adresa a apărut după 10 luni; or, între timp, tînărul se căsătorise și publicarea numelui și a temelor mai sus indicate a provocat o adevărată furtună în proaspăta căsnicie. Am fost chiar solicitați să trimitem un fel de certificat care să-l disculpe pe năpăstuitul însurățel. Așa că, deocamdată, la spațiul pe care-l avem, am hotărît să ne abținem.

Cîteva răspunsuri telegrafice:

Inginerului *Sorin C. Mota* din Simeria îi recomandăm să se adreseze Cartimexului, pe adresa: București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Cititorului *V. Săsăranu* din Baia Mare îi mulțumim pentru nota și fotografiile trimise și sperăm că le vom putea folosi într-un fel oarecare.

Cititorul *Mircea Tomei* din Galați să se adreseze Academiei R.S. România, pe lîngă care funcționează o comisie care eliberează certificate de traducător.

La cererea cititorului *Gh. Bilciu* din com. Orbeasca, jud. Teleorman, anunțăm că d-sa dorește să cumpere numerele 24-25-31-49-50 pe 1968 și 2 pe 1969, care îi lipsesc din colecția «Flacăra».

În sfîrșit, cititorul *Ionel Gh. Ștefan* din com. Stîlpeni, jud. Argeș, Drumul Dealului cu Tei 286, ne informează că ține la dispoziția cititorilor pentru consultat colecția «Flacăra» pe ultimii trei ani. Doritorii să facă o plimbare pînă pe dealul cu tei. Trebuie să fie tare frumos acum, la început de primăvară.

H. DONA

OPERAȚIUNEA «SHEEPSKIN»

Părerile observatorilor cu privire la succesul deplin al debarcării trupelor britanice în Anguilla sînt atît de contradictorii, încît o explicație definitivă nu a fost încă avansată. Se pare că lucrurile devin mai limpezi, în lumina unor știri recente potrivit cărora rolul decisiv în operațiunea «Sheepskin» l-ar fi avut posibilitățile britanice de informare corectă.

Potrivit unor surse competente, s-ar fi elaborat un raport confidențial ale cărui date au fost ulterior confirmate. Referindu-se la efectivele armate disponibile ale Anguillei, raportul le evaluează la 12 soldați, cifră pe deplin conformă cu realitatea. Această cifră ar fi fost obținută într-o discuție confidențială dintre emisarul britanic Lee și un împuternicit anguillan, discuție desfășurată în modul următor:

— De ce nu publicați și dv. o «Carte albă» asupra problemelor de apărare?

— Scuzați, sir, răspunse anguillanul. O asemenea carte ar costa mai mult decît întreținerea celor 12 ostași pe care-i menținem în serviciul de ordine.

Cu privire la dispozitivul de apărare a insulei, raportul ar prezenta unele scheme și fotografii care au permis celor mai buni experți să tragă concluzia că *săpăturile de lîngă Valley nu sînt tranșee, ci o groapă în serviciul salubrității.*

Armamentul anguillan nu este modern și nici suficient de eficace, subliniază raportul pe baza unor informații verificate potrivit cărora dotarea armatei anguillane se reduce la o pușcă de vînătoare deținută «à tour de role» cîte o săptămînă.

Sursele afirmă că organizatorii operațiunii «Sheepskin», și cu deosebire consilierii comandamentului suprem, au apreciat șansele unei debarcări militare în Anguilla cu un «optimism prudent», deși raportul sublinia în mod just că Anguilla era mai slab dotată din punct de vedere militar decît Anglia (al cărei număr de amirali depășește, de pildă, numărul anguillezilor apți de serviciul militar). Consilierii respectivi, se spune, au cerut autorilor raportului să elaboreze o «soluție politică alternativă» la guvernul Webster. Împuternicitul britanic, subliniază raportul, ar fi avansat propunerea ca trupele de ocupație să instaleze un nou regim compus din cei patru adulți care, în cadrul referendumului, s-au pronunțat pentru rămînerea în federație.

Consilierii au propus și un plan de internaționalizare a operațiunii «Sheepskin», considerînd că desfășurarea ei sub egida Commonwealth-ului ar fi asigurat cauțiunea morală a operațiunii și ar fi dezarmat opoziția conservatoare. Aceasta ar fi cerut însă o perioadă de pregătire îndelungată în care, apreciau experții britanici, evoluția anguilleză ar fi căpătat noi dimensiuni.

Unul dintre consilieri, afirmă sursele, ar fi declarat că opinia publică și-ar fi putut pune întrebarea dacă este de închipuit ca trupele engleze să folosească armele împotriva unui teritoriu străin și a unor oameni dispuși să discute cu guvernul britanic orice problemă de interes reciproc. I s-a răspuns că trupele britanice vor debarca în Anguilla, vor ocupa insula, vor schimba autoritățile, se vor instala în principalele clădiri, vor anula referendumul și vor alipi cu forța Anguilla la Federația Nevis-St. Kitts, dar că nu se vor amesteca în treburile interne ale insulei.

Raportul exclude posibilitatea ca partea anguilleză să încerce o debarcare în ripostă, așa încît știrile potrivit cărora Marea Britanie și-ar consolida apărarea pe coasta de vest nu par să se confirme.

Ion JERCAN

ȚIPARUL CU PIELE DE OAIE

Așadar, să recapitulăm. Mai întîi a avut loc un adevărat consiliu de război, cu participarea premierului Wilson și a șefilor de stat-major ai celor trei armate. Apoi, 120 parașutiști — acele faimoase «berete roșii» — și un contingent de pușcași marini, două fregate, elicoptere și bărci de desant au primit ordinul de a intra în acțiune. O dată cu ei și un comisar al Scotland Yard-ului. De ce? Pentru că această operație militară de anvergură era prezentată ca fiind destinată să scape cei 6 000 de locuitori ai micii insule din Antile, în formă de țipar, de pericolul subjugării lor de către mafia americană. Și cum ordinele sînt date pentru a fi executate, în capitala britanică s-a raportat că, ceea ce în cod cifrat a fost denumit «operațiunea Sheepskin» — adică «pielea de oaie» — s-a îndeplinit cu succes. Fără a fi folosit nici măcar un cartuș. Marea realizare n-a constat însă în acest aspect. Demonstrarea aptitudinilor militare ale «băieților» majestății-sale a pălit în fața operațiunii însăși, care a putut fi calificată astfel drept «debarcarea cea mai ridicolă din întreaga istorie a Angliei».

Căci laba bătrînului leu s-a ridicat împotriva micii Anguille nu pentru povestea cu gangsterii. În fond — ca să concentrăm expunerea faptelor — populația anguilleză *nu împărtășea* vederile autorităților britanice, care au înglobat-o într-o așa-zisă federație cu alte două insule — Nevis și St. Cristoph — și în care ar fi fost dependentă de aceasta din urmă. Ca atare, și-a proclamat independența în ianuarie a.c. și a îndrăznit să gonească din insulă pe trimisul special al Londrei, venit să «lămurească» lucrurile. Ceea ce a fost prea mult, pare-se, pentru reminiscențele simțămintelor de putere colonială existente prin diverse «office»-uri din capitala britanică, element evocat de altfel de o serie de delegați africani cu prilejul aducerii chestiunii în fața O.N.U. Și chiar însăși presa britanică, comentînd criza Anguillei, nu s-a putut abține să nu remarce că Anglia a montat o spectaculoasă intervenție împotriva micii insule cu populație de culoare, în timp ce de trei ani nu acționează în fapt împotriva rasiștilor sud-rhodesieni. Și e de înțeles «Times» cînd, reflectînd o anume stare de spirit, scrie: «Noi acțităm toate sentimentele anticolonialiste printr-o absurdă exagerare a unei afaceri fără importanță».

▲ O imagine ce face parte din «crearea atmosferei»: polițiștii britanici se scaldă în liniște — ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat — lîngă litoralul anguillez. Explicabil. În larg stau două fregate...

...iar pe străzi «beretele roșii» se ocupă de asigurarea «ordinii» ▶

După povestea inițială cu «gangsterii»–operetă la fața locului, cu marea dragoste reciprocă dintre «beretele roșii» invadatoare *și populația insulei*; *numai că «populația»* este reprezentată, precum se vede în imagine, de niște copii, care la vîrsta asta știu prea puțin și nu se întreabă al cui e leagănul. Triste zile a mai apucat colonialismul, dacă propria-i propagandă îl prezintă operetistic.

◀ Cît despre sentimentele reale ale populației anguilleze, demonstrațiile împotriva prezenței trupelor britanice, cu pancarte avînd inscripții elocvente de genul: «British, British, go home», sînt mai mult decît elocvente.

COMENTARIU

confruntare interamericană

de **Silviu BRUCAN**

Primele măsuri cu care și-a inaugurat președinția în Venezuela Rafael Caldera («politica de deschidere» spre relații cu țări socialiste pe plan extern și legalizarea partidului comunist pe plan intern), naționalizarea societății petroliere International Petroleum Company în Peru, declarația președintelui Ecuadorului, José Velasco Ibarra, că va anula două treimi din concesiunea de 3,6 milioane acri acordată societăților Gulf și Texaco Oil Company — acțiuni diferite în contextul social-politic din fiecare țară și totuși având un numitor comun politic — pun pe tapet întrebarea dacă pe continentul latino-american avem de-a face cu un proces de radicalizare. Data de 9 aprilie ne va oferi indicii semnificative în această privință, deoarece, conform amendamentului senatorului Hickenlooper la legea ajutorului pentru străinătate, la această dată Statele Unite vor anula ajutorul american pentru Peru în cazul cînd nu se ajunge la un aranjament de compensație în schimbul exproprierii societății I.P.C. Iar observatorii politici subliniază că în istoria recentă a relațiilor interamericane n-a mai existat un caz de solidarizare atît de unanimă a popoarelor latino-americane ca cel în jurul exproprierii efectuate de Peru.

Chiar și în Brazilia și Argentina, unde funcționează regimuri militare care se bucură de sprijinul Washingtonului, președintele Arthur da Costa e Silva pregătește pentru 1970 naționalizarea telecomunicațiilor externe, care va afecta gigantica corporație International Telephone and Telegraph, iar guvernul argentinian tinde spre o procedură similară, deși a inițiat în paralel măsuri menite a încuraja investițiile străine. Nici în Chile situația societăților de cupru cu capital american nu prezintă perspective mai surîzătoare, deoarece forțele de stînga au cîștigat teren la recentele alegeri, iar la alegerile prezidențiale de anul viitor ele se pregătesc să cucerească victoria și — așa cum au promis mereu — «să smulgă din mîinile imperialiștilor străini controlul asupra prețioasei noastre avuții naționale, cuprul».

Iată de ce reacția față de exproprierea peruviană este un adevărat test pentru politica latino-americană a Administrației Nixon. Ziarul «Washington Post» pune în gardă împotriva unei politici de sancțiuni care ar avea un «efect domino» (sugerează căderea întregului joc cînd se trage o piatră) și protestează împotriva ideii de a se aplica în Peru «soluția iraniană» (căderea premierului Mossadegh, pusă la cale de Agenția centrală de spionaj imediat după naționalizarea petrolului). Înregistrînd manifestarea unor «curente noi» în relațiile interamericane, revista «U.S. News of World Report» făcea recent socoteala că investițiile americane în America Latină se ridică la aproape 12 miliarde dolari, ceea ce înseamnă că grosul acumulărilor de care țările de pe continent au nevoie pentru a asigura creșterea economiei lor continuă să se scurgă în străinătate sub forma profiturilor monopolurilor nord-americane.

Fostul președinte Kennedy a încercat să rezolve problema prin «Alianța pentru Progres», un program de contracarare a revoluției prin reforme democratic-burgheze care să ducă la întărirea claselor mijlocii. Fabricată la Washington, soluția s-a dovedit ineficientă pe terenul realităților sud-americane, deoarece clasele și grupurile sociale aflate la putere au refuzat cu încăpățînare să cedeze din privilegiile lor. A urmat perioada Johnson, cînd accentul a căzut din nou pe metoda militară și, în loc ca numărul juntelor să scadă, el a sporit. Dar nici proiectul johnsonian al creării unei forțe armate interamericane n-a avut mai mult succes pentru că era prea străvezie intenția de a proteja în acest fel investițiile nord-americane și structurile social-politice care le favorizau.

Pînă în prezent, Administrația Nixon nu a făcut cunoscută vreo nouă politică latino-americană deși ea ocupa un loc de frunte printre promisiunile electorale din 1968. Editorialul lui «Washington Post» îi reproșează noului președinte de a fi folosit în caracterizarea lui International Petroleum Company formula «compania noastră petrolieră». «Aceasta — scrie ziarul — sugerează sprijin oficial deplin pentru ceea ce în definitiv constituie o firmă particulară». Tocmai de aceea lumea așteaptă decizia de la 9 aprilie privind ajutorul american pentru Peru. Va urma noua Administrație vechea și tradiționala politică a sancțiunilor, amenințărilor și presiunilor față de exproprierea firmelor americane sau va folosi o metodă mai elastică, menită a evita o confruntare în America Latină?

Puterea tradiției în folosirea vechilor metode de presiune și forță se dovedește atît de mare încît dovezile strigătoare de ineficacitate a aplicării lor în condițiile lumii contemporane cu greu determină pe oamenii de stat să evite eșecuri politice și complicații din care, apoi, nu mai pot ieși.

LONDRA

UN FACTOR DE LOC NEGLIJABIL

Corespondență specială de la Gordon Schaffer

În momentul de față, Școala superioară de studii economice din Londra (Central School of Economics) este unul dintre punctele cele mai fierbinți ale acțiunilor revendicative studențești. După reluarea cursurilor, conducerea universității londoneze, de care ține C.S.E., a avertizat că va închide din nou colegiul dacă vor mai avea loc alte tulburări și că, într-un asemenea caz, va sesiza consiliile locale, ceea ce ar însemna, practic, suspendarea subvenției respective.

Școala superioară de științe economice din Londra are o aripă stîngă cu o veche tradiție; este semnificativ faptul că prima mare demonstrație a studenților a fost îndreptată împotriva actualului director, dr. Walter Adams, care și-a manifestat simpatia față de rasiștii rhodesieni. Autoritățile sînt însă consternate de extinderea acțiunilor studențești și în școlile de artă din Hornsey și Guildford, în universitățile din Essex și Sussex și chiar la Oxford și Cambridge. Deși lupta tineretului studios este defăimată, fiind considerată «anarhistă», nu se poate însă nega faptul că glasul studențimii se ridică în general în apărarea cauzelor progresiste. Studenții au adus un aport însemnat la campania împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam. Ei se află în primele rînduri ale manifestațiilor pentru pace și, în nenumărate ocazii, și-au exprimat deschis protestul împotriva reînvierii nazismului în R.F.G. Nu este de asemeni lipsit de semnificație faptul că politicianul rasist Enoch Powell nu poate vorbi la universitate fără o gardă de polițiști. Neîndoielnic, studențimea a devenit astăzi un factor de loc neglijabil în opinia publică progresistă britanică. De aceea, dl. Edward Short, ministrul educației, i-a atacat vehement pe studenți, găsind pentru aceasta aprobarea ziarelor conservatoare. Aparent mai reținut, dr. John Sparrow, directorul colegiului All Souls, Oxford, încearcă să minimalizeze importanța mișcării studențești, denumind-o «nebunie trecătoare, fără importanță». Soluția preconizată de dr. Sparrow este a se investiga ceea ce el numește «doleanțe reale» și de a se face apel la poliție atunci cînd se consideră necesar. În ciuda denigrărilor și încercărilor de intimidare la care este supusă, mișcarea studențească din Anglia este animată de sentimentul datoriei cetățenești, lucru reliefat pregnant într-o nouă carte intitulată «Puterea studențească» și apărută în binecunoscuta colecție «Penguin Books». Cartea cuprinde mai multe eseuri asupra diferitelor aspecte ale mișcării studențești, scrise chiar de membrii acesteia — toți sub vîrsta de 30 de ani.

Gareth Stedman Jones de la Oxford, de pildă, subliniază faptul că mișcările din universități «au destrămat iluzia că studenții constituie un grup de elită închis într-un țarc academic, rupt de viața cotidiană».

«Generația care se dezvoltă în această țară — scrie G.S. Jones — nu mai vrea să manifeste doar un simplu atașament formal pentru lupta internațională împotriva imperialismului, colonialismului și rasismului...»

Cartea demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie — că fermentul din universitățile și institutele engleze de învățămînt superior se constituie ca un factor important al vieții publice în Anglia de azi.

SENSUL UNOR VERSIUNI DIFERITE

La cîtva timp de la convorbirile franco-vest-germane de la Paris și Bonn au fost lansate aprecieri diferite în legătură cu perspectivele deschise de ele în înfăptuirea diverselor proiecte vest-europene. Un purtător de cuvînt francez a împărtășit ziariștilor părerea oficială că întrevederile au fost «foarte satisfăcătoare» și că există noi posibilități. Ministrul de externe vest-german, Willy Brandt, a afirmat în aceeași zi că nu poate fi prevăzută, după întîlnirile de la Paris, vreo evoluție acceptabilă pentru a scoate din impas construcțiile vest-europene.

Cum se explică aceste versiuni diferite?

După convorbirile la nivel înalt franco-vest-germane, ziarele din Paris și Bonn au dezvăluit că, cu prilejul ultimei reuniuni, a fost abordată în mod deosebit problema «unei Europe lărgite», adică a unei forme organizatorice care să depășească actuala formulă a micii Europe din Piața comună. Evident, partea vest-germană nu a avut altceva de propus decît includerea Angliei în Piața comună și totodată activizarea Uniunii Europei Occidentale, care cuprinde cele șase țări membre ale Pieței comune și Anglia. Toate aceste propuneri au primit un răspuns negativ din partea Franței, care consideră că intrarea Angliei în Piața comună, urmată de alte state, ar duce în fapt la dizolvarea Pieței comune, la lichidarea sa în forma ei actuală. Purtătorii de cuvînt francezi au precizat că, dacă Republica Federală a Germaniei și ceilalți parteneri doresc acest lucru, se poate ajunge la un acord în ce privește desființarea Pieței comune și crearea unui alt organism corespunzător noilor cerințe. Totodată, Franța a arătat că nu va mai participa la activitatea Uniunii Europei Occidentale, întrucît în

În prezența unui mare număr de șefi de state și guverne sau a reprezentanților lor, precum și a numeroase personalități politice și militare sosite de peste hotare, au avut loc la Washington funeraliile lui Dwight Eisenhower, care a deținut în două legislaturi consecutive funcția de președinte al S.U.A. În anii celui de-al doilea război mondial, în calitatea sa de comandant suprem al forțelor aliate, generalul Eisenhower a adus o importantă contribuție la victoria împotriva fascismului.

În fotografia noastră: generalul Eisenhower împreună cu feldmareșalul Montgomery și alți comandanți militari aliați, în martie 1944, în timpul pregătirii debarcării din Normandia.

ARHIVĂ-FOTO

PRIMUL TELEFON

«Domnule Watson, vino pînă aici; am nevoie de dumneata» — iată primele cuvinte care au făcut «întîia călătorie pe sîrmă» cunoscută în lume. Ele erau spuse la Boston — în martie 1876 — de către medicul american Alexander Graham Bell, colaboratorului său care-l ajuta la experimentarea unui aparat «pentru dus și întors vorba, cu ajutorul unui fir metalic, la distanțe mari» — telefonul, cum avea să fie numit mai tîrziu. Bell își începuse cercetările cu mulți ani înainte, la Londra, căutînd un mijloc de corectare a vorbirii bolnavilor pe care-i îngrijea. Primul lui aparat telefonic semăna mai mult cu o instalație de sonerie — la care se adăuga o pîlnie — dar la expoziția internațională din Philadelphia, din vara anului 1876, prototipul II, ambalat într-o cutie de lemn de cireș, făcea senzație prin minunea pe care o realiza — plimba vorbele vizitatorilor de la un pavilion la altul, pe o distanță de peste... o sută de metri. Nepoții și strănepoții acestui aparat au umplut astăzi întreg pămîntul, numărîndu-se cu sutele de milioane. Cine ar mai putea concepe viața omului modern fără existența lor?

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

ultimul timp acțiunile acesteia s-au bazat pe violarea tratatului care stă la baza constituirii uniunii. Dar după cum arată în «Le Monde» ziaristul Jean Schwoebel, generalul De Gaulle nu s-a mulțumit numai să dea răspunsuri negative, ci s-a referit în perspectivă la necesitatea creării «unei Europe constituite din state care și-au regăsit mijloacele și personalitatea lor. Și aceasta presupune respingerea oricărei idei de supranaționalitate». Așadar, în acest dialog care a avut loc în legătură cu o Europă lărgită s-au înfruntat de fapt două concepții opuse. Concepțiile care mizează pe organisme și activități supranaționale integraționiste și concepțiile Franței care exclud o asemenea cale.

După cum menționa o relatare a agenției «France Presse», această temă abordată cu prilejul convorbirilor franco-vest-germane nu a rămas fără urmări practice în ce privește Franța. «Perspectivele unei Europe lărgite — scrie «France Presse» — par să fie confirmate în ochii observatorilor, care văd în Consiliul Europei de la Strasbourg, unde sînt reprezentate 18 state, un cadru posibil pentru această dezvoltare». Franța, pentru a contracara acțiunile integraționiste și a duce la bun sfîrșit încercările sale de a paraliza activitatea U.E.O., se gîndește la o activizare a Consiliului Europei, care prin structura sa și numărul componenților ar elimina posibilitatea atît a proiectelor supranaționale cît și a unei integrări a Angliei în Piața comună pe ușa de din dos. Agenția «France Presse», subliniind interesul guvernului francez pentru activizarea Consiliului de la Strasbourg, atrage atenția asupra «unor noi indicii apărute o dată cu anunțul că primul ministru francez Couve de Murville va vorbi în fața adunării Consiliului Europei la sesiunea din luna mai». Aceste elemente explică pe deplin variantele diferite semnalate mai înainte și anunță o nouă confruntare de anvergură între partizanii și adversarii integraționismului vest-european.

Nicolae LUPU

ÎN REPUBLICA POPULARĂ UNGARĂ

COMOARA DE LA GÖCSEJ

de I. Toth Béla, ziarist maghiar

Pentru mulți — mai ales pentru străini — Göcsej nu-i decît o simplă denumire geografică, cu rezonanță stranie. Nu este însă vorba de o localitate, după cum ai fi îndemnat să presupui, ci de o regiune cu multe coline și văi din vestul Ungariei, cuprinzînd aproximativ 90 de comune și sate, cu o sută cincizeci de mii de suflete. În anii dinainte de eliberarea Ungariei, datorită dominației marilor latifundiari și a izolării economice, această regiune era înapoiată sub multe aspecte. Dintotdeauna a fost însă o adevărată comoară pentru cercetătorii etnografi. Unul dintre cei mai remarcabili reprezentanți ai etnografiei maghiare, Gönczi Ferenc, a cutreierat în lung și în lat aceste locuri, colecționînd cu sîrguincioizitatea furnicilor date despre portul, obiceiurile, viața de odinioară a localnicilor. Muzeul de la Zalaegerszeg păstrează și azi colecția marelui etnograf, îmbogățită între timp.

Pentru a pune în adevărata sa valoare materialul cules și restaurat cu minuțiozitate științifică, pentru a valorifica patina, farmecul său specific, specialiști ai Inspectoratului pentru ocrotirea monumentelor istorice, sub îndrumarea muzeologilor și etnografilor, au pornit să construiască un muzeu în aer liber. O caravană de autocamioane au transportat pe malul rîulețului Zala o întreagă așezare țărănească, de o vechime respectabilă. Aici totul a fost restaurat cu grijă. Muzeul în aer liber de la Göcsej a fost inaugurat în vara lui 1967, devenind curînd un punct de atracție nu numai pentru cercetători dar și pentru miile de turiști care vin special să se întîlnească cu tezaurul din Göcsej. Deși lucrările de amenajare continuă, muzeul oferă încă de pe acum înfățișarea satului de acum cîteva secole. Iată moara de apă «Nenczi» și originalele construcții care o înconjurau cîndva, iată o casă de lemn, bogat împodobită cu sculpturi și picturi. Apoi o clădire formată din trei încăperi: distileria pentru rachiu. Mai departe, un atelier de forjă de acum 150 de ani, o șură vestită la vremea ei, o casă ciudată cu acoperiș în formă de «cioc ciuntit», o «afumătorie» în care lumina și aerul pătrund doar prin cîteva creneluri. Tabloul rustic este completat de porumbare, fîntîni cu cumpănă, clopotnițe — toate reprezentînd o spectaculoasă comoară etnografică.

Casele bătrînești sînt pline de mobile originale, obiecte de uz gospodăresc, instrumente și veșminte populare specifice epocii și regiunii Göcsej. Sculpturile din lemn, de certă valoare artistică, atestă simțul dezvoltat pentru frumos și talentul incontestabil al artiștilor populari anonimi din ținutul Göcsej, supranumit odinioară și «Țara pădurilor».

Tînără din Göcsej, în port tradițional.

Casă veche cu «cioc ciuntit» din Göcsej.

CRONICA DE TREI SECUNDE

VORBELE (1)

Sătui de uruitul știrilor, sătui de morile veacului, sătui de telexurile planetei, sătui de vorbe și iar vorbe — ședeam amîndoi la o cafeluță și ce făceam? Vorbeam. Aici e toată forța noastră intelectuală: refuzăm vorbele vorbind, dorim tăcerile sporovăind. Sîntem superbi. Și? Și în acel an — îmi spunea distinsul meu prieten — a trecut prin Iași unul din cei mai înțelepți țărani ai Moldovei. Din Ștefănești, din Fălticeni sau din Dorohoi. Nu știu. Un țăran înțelept. Eram de o șchioapă, în a-ntîia sau a doua de liceu. Eram coleg cu băiatul cel mic al lui Sadoveanu, ne jucam în livadă și băiatul îmi spune că tatăl s-a arătat tare dornic să-l cunoască pe acel țăran și acel țăran va veni în vizită la ei, mîine. Mîine, de departe, am observat scena: s-au așezat în cerdac, amîndoi, unul în fața celuilalt și au început să tacă. Au tăcut mult, dacă nu o oră, două. Din cînd în cînd parcă rosteau cîte o silabă — dar de fapt tăceau și se priveau. Asta era sigur. A doua zi, la școală, băiatul îmi spuse că tatăl s-a arătat încîntat de după-amiaza petrecută în tovărășia țăranului: «E un om tare înțelept țăranul din... Mă simt mulțămit că am putut să discut pe-ndelete și mult cu dînsul»... Am rămas siderat; nu văzusem nici o discuție, puteam pune mîna-n foc... Distinsul prieten sorbi din cafea cu acea voluptate a frazei bogate în complimente, atribute și adjective, proprie neobositelor noastre șuete. Puteam face o analiză sintactică și morfologică a acelei sorbituri din ceașca de cafea.

— Și spune-mi, ce mai e nou cu...? — l-am întrebat cu aceeași voluptate intelectuală.

VORBELE (2)

Dar cercetătorul britanic dl. Michael Argyle — de la Institutul de psihologie experimentală din Oxford — vine cu o idee mult diferită de după-amiezele cerdacului sadovenian, deși pornește tot de la neîncrederea față de vorbe. Argyle pune un același orator să rostească două discursuri — unul în termeni moderați, celălalt în termeni violenți. După aceea, la un singur discurs și oratorul îl expune o dată fără să miște, iar a doua oară însoțindu-l de gesturi, atitudini și priviri cît mai semnificative. Argyle analizează efectele: dintre cele 4 texte, ultimul, cel împodobit cu gesturi și priviri tari, e cel mai tare, cel mai influent asupra spectatorilor. Eficacitatea lui e de 50 de ori mai mare decît a celorlalte. Gestul e mai elocvent decît vorba. Cuvîntul e mai slab decît mișcarea. Toate bune și frumoase, dacă n-aș ști — prin teste, care din păcate nu s-au desfășurat doar în laboratoare — că din gesturi au pornit mult mai multe nenorociri decît din panglicăria vorbelor. Ridici pumnul la fratele tău și — ca-n Biblie și-n westernuri — apare un cuțit. Bați cu pumnul în masă la vecin și-n grădină îi apar omizi cît frunza și cît iarba; te uiți tare la semenul tău și dacă nu vin chiar tunuri apar camere de gazare în care semenul se preface în săpun sau abur. Nu, dacă gestul e mai tare în acest secol al filmului foarte sonor — eu, cu o speranță bătrînă pînă la miopie, mă întorc la cerdacul tăcerii sadoveniene, unde înțelepții discută mult, adînc și pe-ndelete fără cuvînt și gest. Nu trebuie să fii nici țăran, nici Sadoveanu, ca să mă-nțelegi.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

prezintă Traian STOICA

● **Cărțile** de proze umoristice ale lui Paul Daniel — **Republica Barba-Roșă** (1936), **Un sătul de viață** (1945), **Strada liniștită** (1958) — s-au bucurat, în momentul apariției lor, de o frumoasă primire din partea publicului și criticii literare. De curînd, autorul și-a strîns într-un volum compact, intitulat **Borzalino-veritabil**, nuvelele și schițele sale publicate în cele trei volume. Ediția revăzută și adăugită mai cuprinde un număr de schițe publicate în periodice — neincluse în volume — și cîteva reportaje sociale. **Borsalino-veritabil** readuce în atenția noastră un scriitor are stăpînește rigorile genului scurt (Editura pentru literatură).

● Într-o vădită ofensivă editorială se află poetul și prozatorul (cîndva și criticul) Ștefan Popescu. **Neobosita laudă** se intitulează noul său volum de versuri (Editura tineretului).

● Poetul Vasile Nicolescu a alcătuit și prefațat în colecția «Cele mai frumoase poezii» o carte de **Poeme**, antologie din creația lirică a lui Ion Vinea (Editura tineretului).

● Dintre ultimele apariții de poezie, semnalăm: **Fiul lunii** de Valeriu Ciobanu, **Cassul umbrei** de N. Motoc, **Elogiile de pe pod** de Rodica Iulian, **Poezii** de Marius Vulpe, **Altare pe iarbă** de Petre Ghelmez, **Iliada din nou** de Victoria Dragu, **Moartea lui Socrate** de Nicolae Ioana.

● După cum arată însuși titlul cărții: **Tinerețului despre progresul științific și tehnic contemporan**, aceasta, adresîndu-se viitorilor cercetători și oameni de știință, aduce între copertele ei, într-o formă larg accesibilă, bogate informații din ramurile majore ale științei: automatica, cibernetica, informatica, ultima, cum ne spune în prefață scad. Aurel Avramescu, fiind menită să cucerească din viitorul apropiat noi poziții, care vor influența «progresul științei și al producției tot atît de mult ca și energetica» (Editura politică).

● Traian Florian, în cartea **Machete geografice**, inițiază pe tinerii studioși în meșteșugul de a transpune în hărți (plane sau în relief) orice zone terestre (Colecția «Mîini îndemînatice». Editura tineretului).

● Cele două volume de **Teatru** de Jean-Paul Sartre cuprind următoarele lucrări dramatice reprezentative: **Mușteste, Uși închise, Morți cu îngropăciune, Tirfa cu respect, Diavolul și bunul Dumnezeu, Sechestrații din Altona, Nekrasov.** În sumarul vol. 2 întîlnim și o selecție din critica teatrală a celebrului autor. Studiul introductiv este semnat de o competentă exegetă a operei sartriene Georgeta Horodincă (E.L.U.).

● Tot la E.L.U. a apărut (ed. a IV-a) romanul lui Mihail Lermontov: **Un erou al timpului nostru**, în traducerea lui Al. Philippide.

cinema

prezintă Magda MIHĂILESCU

● **Preludiu.** Igor Talankin, unul dintre talentații reprezentanți ai tinerei generații de cineaști sovietici, autorul lui **Serioja**, ne demonstrează încă o dată aleasa sa sensibilitate, știință de a evita capcanele înduioșătorului facile. În rolurile principale: Boris Tokarev, Nina Urgant, Iuri Volkov, Natașa Bogunova, Liubov Sokolova, V. Avdiușko. Filmul a fost distins cu Premiul special al juriului la Bienala de la Veneția — 1963 și cu premiul special R.I.F.J. la Cannes (Festivalul filmelor de tineret), 1963-1964.

Caroline Cellier

● **Tata.** Înlăturarea miturilor, fără de care nu este posibilă o adevărată ierarhie a valorilor și nici independența individuală, aceasta este preocuparea cineastului maghiar Istvan Szabo, al cărui nume trebuie să-l reținem. Filmul a fost distins cu Marele premiu — ex aequo — la Festivalul de la Moscova-1967. Interpreți: Miklos Gabor, Andras Balint, Kati Solyom, Klari Tolnai.

● **Adio, Gringo.** Un actor care nici nu mai știe cum îl cheamă — cînd este Giuliano Gemma, cînd în filmul de față, cînd este Montgomery Wood — împarte lovituri și surîsuri, după toate rețetele westernului european. Regia — George Finley; de fapt nici pe el nu-l cheamă așa, ci Giorgio Stegani.

● **Baltagul**, filmul pe care-l realizează în prezent Mircea Mureșan, va avea în rolurile principale pe Margarita Lozzano, actriță italiană care a deținut o partitură în «Viridiana» lui Buñuel, pe binecunoscutul actor italian Folco Lulli precum și pe Mihai Mereuță și Paul V. Misai. Imaginea aparține lui Nicu Stan. Această ecranizare este o coproducție Casa de filme București—I.D.I. Cinematografica-Roma.

● Mari actori pe ecranele noastre: **James Dean, Julie Harris** (La est de Eden), **Paul Scofield, Orson Welles** (Un om pentru eternitate), **Innokenti Smoktunovski** (Hamlet), **Lee Marvin, Burt Lancaster** (Profesioniștii), **James Mason** (Pianele mecanice), **Frank Sinatra** (Expresul colonelului van Ryan).

● Caroline Cellier, actrița descoperită de Lelouch în ultimul său film «Viața, dragostea, moartea», a fost solicitată de Claude Chabrol pentru rolul principal din viitoarea sa realizare «Să moară bestia».

● Presa franceză anunță că Brigitte Bardot și Maurice Ronet vor fi parteneri în filmul lui Jean Aurel «Femeile». Rolul lui B.B. este acela de secretară a lui Ronet.

● Regizorul italian Vittorio de Seta (Banditi din Orgosolo) turnează în Franța filmul «Invitatul». Interpreți: Joanna Shimkus, Michel Piccoli și Jacques Perrin.

● «Romeo și Julieta», filmul realizat anul trecut de Franco Zefirelli, a dobîndit 5 premii «Panglica de argint», acordate de presa de specialitate italiană.

disc

prezintă Vlad MUȘATESCU

● «Rapsodia română» a lui Franz Liszt ne este adusă la cunoștință, de astă dată, prin intermediul imprimării realizate le casa noastră de discuri, de către o eminentă interpretă «lisztiană»: Aurelia Cionca (1888-1962). Înregistrarea, efectuată cu ani în urmă în studiourile Radiotelevizionii, prezintă astăzi un document muzical de remarcabilă valoare pentru evoluția școlii pianistice românești (ECC 10 042).

● Apropo de înregistrarea de mai sus, «Discoteca pentru toți», colecție foarte îndrăgită, apare din ce în ce mai rar! Nu s-ar putea realiza o apariție periodică (mai susținută) a «Discotecii pentru toți» și cu un program anunțat mai dinainte?

● Formația dirijorului Horia Ropcea, «Cvintetul Mamaia», promovează pe ultimul ei disc trei voci tinere: Radu Mircea, Florian Dumitrescu și Mariano Lambertini, interpretînd un repertoriu «internațional» («You Like Me too Mucha, «Brillo», «Dove sei?», «Juddy in the Sky»).

● Un disc mai mult decît senzațional pentru auzul pasionaților: «Șlagărele anului 1968» (înregistrări originale din Anglia). Douăsprezece piese celebre, datorate unor compozitori tot atît de celebri: Lennon-McCartney, Hammond-Hazlewood, Shade-Jones, Bacharach ș.a.

muzică

prezintă E. DASCĂLU

● Muzicieni sud-americani nu avem prea des prilejul să ascultăm. Cu atît mai mult ne face plăcere vizita dirijorului peruvian **Jose Belaunde-Moreyra.** El este invitatul Filarmonicii împreună cu pianistul francez **Thierry de Brunhoff.** Programul este alcătuit echilibrat, dintr-o lucrare a marelui repertoriu clasic și două opere de autori contemporani: «Pause del silenzio» de Malipiero, Concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Ravel, Simfonia a II-a de Brahms (5 aprilie, sala Ateneu).

Dan Iordăchescu

● «Specific latin» — se pare — în manifestările muzicale ale săptămînii: concertul Orchestrei simfonice a RTV este dirijat de un spaniol — **Antonio Ros Marbe.** El ne prezintă, în primă audiție, compoziția unui compatriot al său: Simfonia de Xavier Benguerel, Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră de Bela Bartok (solist, **George Hamza**) și «Eroican» lui Beethoven (10 aprilie).

— Larg acces pe scenele lumii al muzicii și coregrafiei românești.

● Violonistul **Ion Voicu** întreprinde un turneu în R.F. a Germaniei și Austria ca solist al Filarmonicii din... Belgrad.

● Tot în R.F. a Germaniei pleacă baritonul **Dan Iordăchescu,** pentru o serie de spectacole pe scena Operei din Mannheim.

● La Ljubljana și Sarajevo — doi conducători români de orchestră: **Emil Simon** și **Nicolae Boboc.**

● Baletul Operei române, în frunte cu cele mai proeminente figuri ale sale (**Magdalena Popa, Ileana Iliescu, Alexa Mezincescu, Cristina Hamel, Leni Dacian, Rodica Simion, Sergiu Ștefanschi, Dan Moise, Amatto Checiulescu, Ion Tugearu, Petre Ciortea, Paraschiv Pielsanu**), pleacă într-un turneu de o lună de zile în Portugalia, Spania și insulele Canare. Programele cuprind două categorii de lucrări: balete clasice — Lacul lebedelor, Giselle, Spărgătorul de nuci etc. — și transcripții originale coregrafice pe muzica unor capodopere simfonice universale ale lui Mozart, Liszt, Enescu, Paul Ducas ș.a.

plastică

prezintă Cornel BOZBICI

● **Henri Catargi** — pictură și grafică. Știința și echilibrul compoziției, apoi un colorit solemn, dar nuanțat — două precepte ale frumosului care la H. Catargi (n. 1894) sînt permanențe. Actuala expoziție le demonstrează din nou. Pictorul expune peste 100 de desene, acuarele, schițe în ulei pe hîrtie, realizate între 1920-1967, dovedindu-se același sensibil acuarelist și desenator. Uleiurile, mai vechi și mai noi,— un bun prilej de comparație — ni-l arată pe maestrul naturilor moarte, dar și pe portretistul sensibil al momentelor sufletești calme, și pe peisagistul care-i fură naturii, cu voluptate, imaginile sale scăldate în lumini temperate și-i descoperă tonurile cele mai secrete, transpunîndu-le pe pînză cu vigoarea artistului care iubește simplitatea și permanența (Sala Dalles).

● **Silviu Oravițan-Crețu**,— pictură — tînăr pictor bănățean. A expus la Lugoj și Timișoara. Fidel realului, el îl metamorfozează, îi dă o aură fabuloasă. Priveliștile sale sînt cadre de baladă mustind de poezie, lucrate într-o pastă densă, frămîntată și neliniștită, cu străluciri cromatice intrinseci (Dalles — holul Universității populare).

● **Tudor Tudan** — pictură. Cîteva portrete, în care gestul hieratic potențează expresia personajului («Linia vieții»), apoi cîteva nuduri, mase de culoare uniforme, sonore, simplificate și decorative, intenționat simbolice dar lipsite de referință, în sfîrșit, cîteva peisaje, echivalențe cerebrale ale unei contemplări interiorizate, dominate adăsori de o vegetație descărnată, dar simbolică. Remarcabilă — prin candoare — «Luna mai», care este de altfel un portret (Dalles — holul Universității populare).

● **Grupul celor 4 de la Ateneul tineretului**, ca totdeauna divers. Pînzele **Silviei Calfescu** sînt inundate de un expresionism abstract, mai «tradițională», **Cornelia Dedu** construiește imagini domestice din suprafețe de culoare, **Letiția Linte-Oprișan,** pendulînd între figurativ și abstract, realizează cîteva lucrări interesante («Ușa», «Apus de soare», «Citadina» etc.); **Monica Meiseacu,** cu sensibilitate feminină, compune gingașe portrete în diverse ipostaze.

teatru

prezintă Al. POPOVICI

● **Mușteste,** transcrierea unei tragedii grecești, în caligrafia filozofului dramaturg Jean-Paul Sartre, cu implicații de o vibrantă actualitate contemporană. La Teatrul «B. Șt. Delavrancea», spectacolul e regizat de Călin Florian (care realizează performanța de a fi și interpretul lui Egist), în scenografia lui Mircea Marosin. În rolurile principale: Ion Omescu, Sanda Maria Dandu.

● O reluare (la Teatrul «Bulandra») și un turneu (la Florența): **Moartea lui Danton.** Regizat și avîndu-l și ca protagonist pe Liviu Ciulei, spectacolul cuprinde pe Septimiu Sever, Ileana Predescu, Gh. Dinică, Virgil Ogășanu, Elena Caragiu ș.a.

● Shakespeare și tinerii interpreți: la «Casandra» — sediul scenic al I.A.T.C. — se joacă **Mult zgomot pentru nimic** de către clasa condusă de Ion Finteșteanu asistat de Gh. Popovici Poenaru. Demonstrație de pedagogie teatrală, fără o fantezie efervescentă, spectacolul recomandă cîțiva tineri: Radu Basarab, Mihaela Buta, Petre Lupu, Gelu Zaharia. Spiritual, inspirat — decorul debutantei Diana Ioan.

● Bătrînul Teatru Național din Iași găzduiește operele a doi mari autori antici: **Troienele** de Euripide și **Filoctet** de Sofocle, în regia a doi dintre cei mai tineri (și interesanți) regizori: Anca Ovanez și Aurel Manea.

● **Enigmatica doamnă «M»** (de fapt, **Rețeta Makropoulos**), de Čapek, la Teatrul «C.I. Nottara». Spectacol foarte inegal, cu urme de teatru «vechi» și dilentantism. Relevabil: Dorin Moga și, parțial, scenografia Lidiei Radian.

Liviu Ciulei

televiziune

Teatrul (cu trei remarcabile piese), opera (cu o primadonă de talie mondială) și, parțial, rubrica de film scot dintr-un cvasi-anonimat programul televizat al acestei săptămîni. Dacă aveți cerneșel TV, notați-vă totuși:

DUMINICĂ 6 APRILIE. **Pr. I. Concertul simfonic** de matineu duminical ne readuce pe micul ecran pe Yehudi Menuhin și formația se orchestrată, cu o imprimare din recentele manifestări ale marelui artist în Capitala noastră (12.30) ● Crainicul-reporter ai **Duminicii sportive** se deplasează la Cluj, de unde ne va transmite meciul de fotbal U-Steaua (16.15) ● «Ultimul apus de soare se cheamă filmul căruia i se acordă prestanța celor trei stele. Să-l vedem! Mai ales că-i western. Și, mai ales, că e cu actorul Kirk Douglas (20.00) ● **Pr. II. Seară de teatru** spuneam că afișează titluri de atracție. Iată primul: «Moartea unui artist» de Horia Lovinescu, cu cunoscuta distribuție care a dat spectacolului necontestată valoare (20.05) ● Simfonia a VIII-a de Franz Schubert, cunoscută îndeobște sub titlul de «Neterminata», în obiectivul analitic-artistic al rubricii **Capodopere ale muzicii universale.** Dirijorul Șumski, orchestra «Academia» și balerinii Ileana Iliescu și Marinel Ștefănescu își vor da și ei osteneala la reușita emisiunii (22.50).

LUNI 7 APRILIE. Cu elemente de suspense și insolit, ca un adevărat serial de aventuri, emisiunea concurs **Steaua fără nume** și-a dobîndit o mare popularitate (20.05).

MARȚI 8 APRILIE. Cea de-a doua **Seară de teatru:** «Platonov» de A.P. Cehov, în interpretarea actorilor Naționalului craiovean (20.00).

MIERCURI 9 APRILIE. Chiar dacă aveți obiecții de «principiu» (noi am spune: de prejudecată) împotriva filmelor romanțat-biografice, și încă nu vă sfătuim să pierdeți **Telecinemateca** cu «Simfonia fantastică» — viața lui Héctor Berlioz, avînd ca interpreți pe Jean-Louis Barrault și René Saint-Cyr (20.00).

Maria Ciobanu

JOI 10 APRILIE. **Pr. I.** Ciocîrlia, faimoasa noastră «Ciocîrlie», ne oferă un nou spectacol de cîntec și dans popular — «Tinerețe fără bătrînețe» — cu Angela Moldovan, Aurelia Fătu-Rădulu, Maria Ciobanu, Maria Păunescu, Maria Butaciu-Dragu, Ion Cristoreanu, Simion Pop, Stenciu Simion (19.30) ● În sfîrșit, cel de-al treilea spectacol teatral al săptămînii: «Luna dezmoșteniților» de Eugene O'Neill. Rețineți și distribuția: George Demetru, Liliana Tomescu, Mircea Anghelescu ș.a. (20.00) ● **Pr. II.** «Republica Skidx, un film sovietic excelent, cu subiectul inspirat din cunoscuta operă literar-pedagogică a lui Makarenko (20.50).

VINERI 11 APRILIE. Refacerea unui succes pe mările ecrane ai filmului românesc «Gioconda fără surîs», cu Silvia Popovici, Ion Marinescu, Gh. Cozorici (20.00).

SÎMBĂTĂ 12 APRILIE. Se transmite din Sala Palatului spectacolul extraordinar cu opera **Traviata,** onorat de apariția în rolul Violettei a valoroasei soprane italiene de origine română Virginia Zeani, alături de care apar Corneliu Finățeanu și Octav Enigărescu (19.30) ● Din **Programul II** de reținut doar (pentru cei ce s-au angajat) serialul «Aventurile căpitanului Kloss» (21.25).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 14, din 6 aprilie 1969

I.	«U» Cluj-Steaua	x
II.	Vagonul-Rapid	x
III.	A.S.A.-U.T.A.	1
IV.	Jiul-Poli. Iași	1
V.	Petrolul-«U» Craiova	1
VI.	Farul-F.C. Argeș	1
VII.	Steagul Roșu-Poli. Gl.	1
VIII.	Metalul Tr. Sev.-C.F.R. Arad	2
IX.	Cagliari-Milan	x
X.	Inter-Torino	x
XI.	Juventus-Napoli	1
XII.	Verona-Fiorentina	1
XIII.	Bologna-Roma	x

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

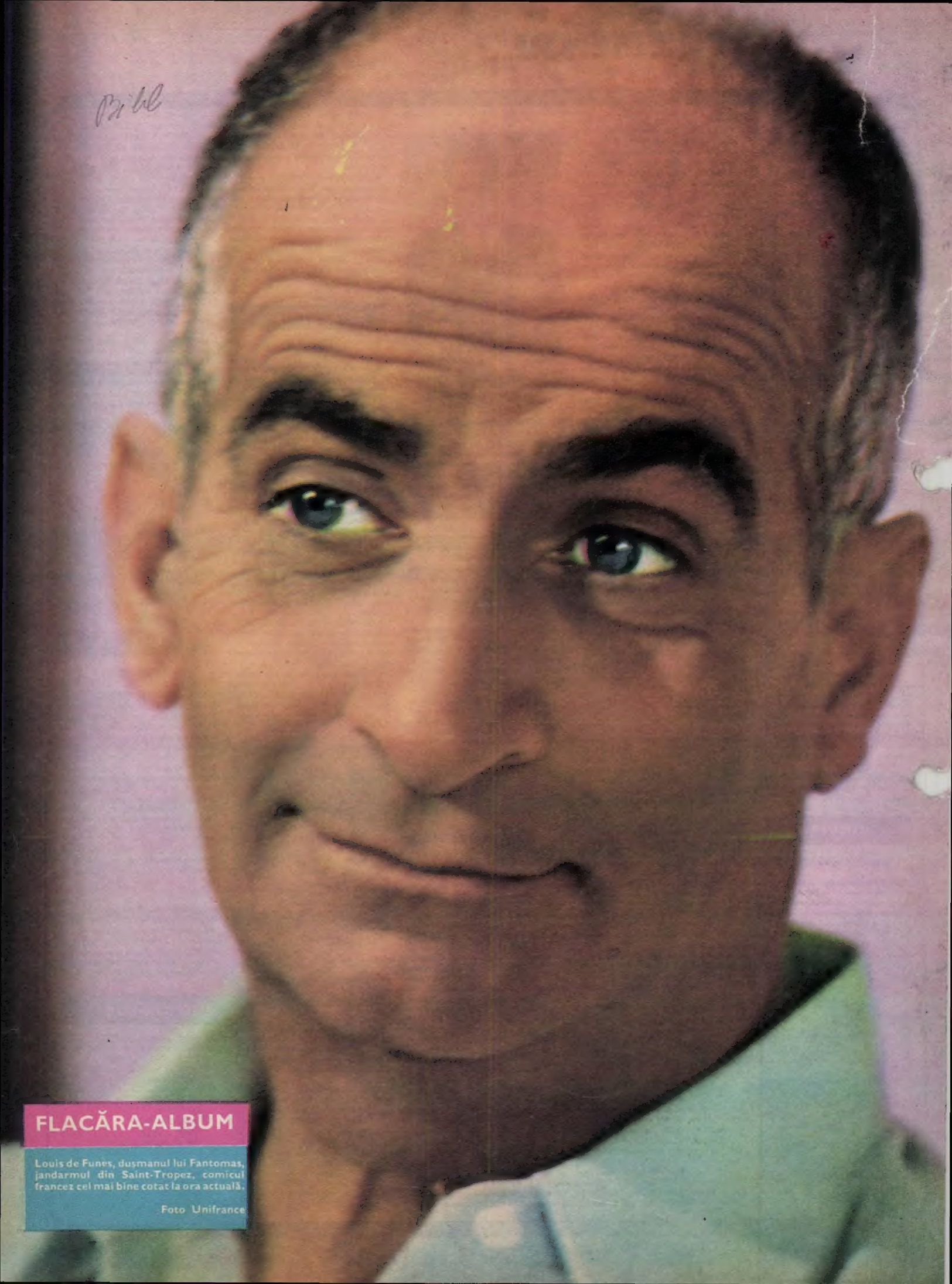

FLACĂRA-ALBUM

Louis de Funes, dușmanul lui Fantomas, jandarmul din Saint-Tropez, comicul francez cel mai bine cotat la ora actuală.

Foto Unifrance